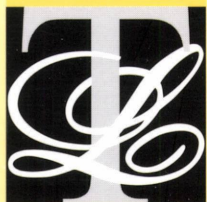

FORRÁS

BÁCS-KISKUN
MEGYEI
ÖNKORMÁNYZAT

KÖZLEMÉNYEK

LEVÉLTÁRA

Kemény János

**Duna-Tisza közü
mezővárosi végrendeletek
1738-1847**

FORRÁSKÖZLEMÉNYEK
IX.

Kiadja a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat Levéltára

**DUNA–TISZA KÖZI
MEZŐVÁROSI VÉGRENDELETEK
1738–1847**

Összeállította, jegyzetekkel ellátta, a bevezető tanulmányt írta,
a német nyelvű végrendeleteket fordította, szerkesztette:

Kemény János

Kecskemét, 2005

Megjelent a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma,

NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG
MINISZTERIUMA

a Nemzeti Kulturális Alapprogram

Adria-Print Kft. Kecskemét

és a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat
támogatásával.

Technikai szerkesztő:
Apró Erzsébet

Korrektúra:
Tánczos-Szabó Ágota

Borítóterv:
Zalatnai Pál

Tipográfia:
Mudri Andor

ISSN 1219-8412
ISBN 963 7236 61 9

Kiadja a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat Levéltára

Felelős kiadó:

Dr. Szabó Attila levéltárigazgató

BEVEZETÉS

A levéltárakban őrzött *végrendeletek forrásértékének* fontosságára Tárkány Szűcs Ernő publikációja hívta fel a kutatók a figyelmét.¹ A végrendekezés gyakorlatát a népi jogszokások körében ugyancsak ő vizsgálta.² Rácz István a megkezdődött kutatások ellenére joggal állapította meg, hogy: „A kutatás a végrendeletek forráslehetőségeit ezidáig a kelleténél kevesebb figyelemre méltatta. ... Helyenként és esetenként csak illusztrációs adalékként használt fel belőlük néhányat a tudományos feltárás. Pedig ... a végrendelet interdiszciplinális forrástípus, amely a történetírás, az egyház-, iskola-, jogtörténet és a néprajztudomány számára egyaránt fontos fogódzókat nyújthat az általános tendenciák felfedésére és egyes családokra is.” A végrendeletek a szociológiai kutatásokhoz is nélkülözhetetlenek.³

A fenti megállapításokhoz még hozzátehetjük, hogy a végrendeletek a genealógia, az archontológia, a szfragisztika és a numizmatika számára is szolgálhatnak fontos adatokkal.

Történéseink már 1930-tól megkezdték, majd az 1960-as évektől újult erővel folytatták a szabad királyi városokban és mezővárosokban keletkezett végrendeletek közzétételét.⁴ A tömegesnek mondható publikálás jelzi, hogy az érdeklődés ez iránt a forrástípus iránt országos méretűvé szélesedett. Sorra jelentek meg a ceglédi⁵, debreceni⁶, egri⁷, gyöngyösi⁸, győri⁹, hajdúvárosi¹⁰, hódmezővásárhelyi¹¹, jászberényi¹², kecskeméti¹³, makói¹⁴, nyírbátori¹⁵, nyíregyházi¹⁶, soproni¹⁷, szegedi¹⁸ és szentesi¹⁹ végrendeletek. A kutatás manap-

---

¹ TÁRKÁNY SZÜCS Ernő, 1961.

² TÁRKÁNY SZÜCS Ernő, 1981.

³ RÁ CZ István, 1983. 9.

⁴ IVÁNYOSI-SZABÓ Tibor, 2002. 5.

⁵ KOCSIS Gyula, 1993. 5–31.

⁶ RÁ CZ István, 1983. 5–74.; ANTAL Péter, 1986. 59–76.; MÁTAY Mónika, 2002.

⁷ NEMES Lajos, 2004. 195–214.

⁸ NÉMETH Gábor, 1991.

⁹ HORVÁTH József, 1987. 113–118.; HORVÁTH József, 1991. 233–244.; HORVÁTH József, 1992. 291–304.; *uo.*, 1992. 55–60.; HORVÁTH József, 1995. 433–444.; *uo.*, 1995.; HORVÁTH József, 1996.; HORVÁTH József, 1997.

¹⁰ RÁ CZ István, 1985. 135–156.

¹¹ TÁRKÁNY SZÜCS Ernő, 1961.

¹² PAPP Izabella, 1994. 53–62.; CZÉGÉNY Istvánné, 2001.

¹³ SZÉKELYNÉ KÖRÖSI Ilona, 1984. 119–124.; MOLNÁR Atiláné, 1989. 59–132.; IVÁNYOSI-SZABÓ Tibor, 2002.; IVÁNYOSI-SZABÓ Tibor, 2003.; IVÁNYOSI-SZABÓ Tibor, 2004. III. k.; IVÁNYOSI-SZABÓ Tibor, 2004. IV. k.

¹⁴ TÁRKÁNY SZÜCS Ernő, 1974.

¹⁵ BENE János, 1989.

¹⁶ NÉMETH Zoltán, 1987.; KUJBUSNÉ MECSEI Éva, 1995.

¹⁷ HÁZI Jenő, 1930.; HÁZI Jenő, 1931.; SZENDE Katalin, 1989. 109–116.; SZENDE Katalin, 1990. 268–273.; SZENDE Katalin, 1993. 169–179.

¹⁸ RÁKOS István, 1982. 97–128.

¹⁹ NAGY Ibolya, 1984/85. 1.

ság oly mértékben kiterjedté vált, hogy a városi végrendeletek mellett már vármegyék, községek, sőt magánszemélyek végrendeleteinek közzétételére és elemzésére is vannak vállalkozók. Kötetünk is egy sorozat része, a Kecskeméti testamentumok I–IV. kötetének folytatása.

A *végrendelet* az örökhagyó halála esetére tett egyoldalú, de érvényességi kellékekhez kötött nyilatkozat, amellyel a végrendelező a törvényes öröklési jog vagy a helyi szokásjog szabályai ellenére megoszthatta vagyonát hozzátartozói vagy idegen személyek között. A végrendelet-alkotási jog a feudális korszakában megillette mind a nemeseket, mind a jobbágyokat, sőt még a zselléreket is. A tulajdonukat képező vagyontárgyokról (pénz, ingóság, föld, termés stb.) rendelkezhetek, amennyiben rendelkezési képességüket nem korlátozta a vagyon ősi volta, a földesúri jog, az özvegyi jog, a leánynegyed, a hajadontartás stb.²⁰

A javak utáni örökösödés – Frank Ignác megállapítása szerint – a „legjutányosabb jószágnyerés”, ami által a meghalt ember vagyona, jószága az élőre száll. A feudális jog az első helyre az örökhagyó akaratának érvényesülését helyezi, ami a szerzeményi javaknál és az ingóságoknál korlátlanabb. Az öröklési jog élére a *végrendeleti öröklést* helyezte, bár a gyakorlatban sokkal kevesebb volt a végrendelet, és sokkal inkább érvényesült a végrendelet nélküli ún. *törvényes öröklés*. A végrendelet érvényességét, mivel annak alaki kellékeiről a 18. századig törvények nem intézkedtek, az egyházi bíróság állapította meg. A 18. században azonban már törvény szabályozta a végrendelezés körülményeit és kellékeit. Az 1715. évi I. dekrétum 62. tc. 1. §-a kimondta, hogy „a földesurak, mindnyájan és egyenkint, nemcsak a magvaszakadt s végrendelet nélkül elhalt, hanem hűtlenségben vagy felségsértésben bűnös parasztoknak vagyis jobbágyaiknak összes szerzett javaiban s ingóságaiban háborítatlanul örökösödjenek.” Végrendeletet a törvényben meghatározott hiteles helyek vagy ekként elismert személyek vagy tanúk előtt kellett tenni. Szóban és írásban egyaránt lehetett végrendelezni. A hiteles helyek vagy személyek előtt szóban tett végrendeletről jegyzőkönyvet vettek fel. A tanúk előtt tett végrendeletnél öt tanú együttes jelenléte volt szükséges. Ilyenkor a végrendelező és a tanúk a végrendeletet aláírták és megpecsételték. A kegyes hagyományokra történő végrendelezéseknél, háborús járványok esetén, katonák háborús időben és szülők gyermekeik javára saját kezükkel is írhattak vagy aláírhattak érvényes végrendeletet, vagy elég volt két tanú előtt a végakaratot kijelenteni. A törvény csupán a nemesek végrendeletének kellékeit határozta meg.²¹

A végrendelező csak ingóiról és szerzett ingatlanairól tehetett végrendeletet. A végrendelezés szabadságáért elsősorban az egyház küzdött, mert ekkor nyílt alkalom arra, hogy a rendelkező *lélekváltság* (*pro remedio animae*) címén kegyes célra hagyományt tegyen.

---

²⁰ MAGYAR NÉPRAJZI LEXIKON, 1982. V. k. 517.

²¹ CSIZMADIA Andor–KOVÁCS Kálmán–ASZTALOS László, 1981. 247.; MAGYAR TÖRVÉNYTÁR, 1900. 489.

Ha a végrendelező nem tudott írni, helyette az aláírást és a pecsételést a hatodik felkért és szintén jelen lévő tanúnak kellett pótolni. Toldalék vagy részintézkedésre (*codicillus*) három tanú jelenléte volt elengedhetetlen.

Örököst rendelni a végrendeletben nem volt szükséges, de a végrendelező ezt megtehetette, egyenlő vagy különböző részekre. Az első örökös mellett, ha előbb meghalna, vagy más okból nem szállna rá az örökség, lehetett második, helyettes örököst megnevezni.²²

A végrendelet *legfontosabb kellékének az ünnepélyes körülmények között történő létrehozást, megalkotást* tartották. III. Ferdinánd 1638. évi dekrétuma 21. tc. 4. §-a erre nézve azt tartalmazza, hogy csak az olyan végrendeleteknek szabad helyt adni, amelyek „cum solemnitatibus consuetis” készültek. Frank Ignác a szertartásbeli hiányosságokban szenvedő végrendeletről még a 19. század elején is azt állítja, hogy „ereje nincsen.”²³

A végrendelet érvényességi kellékei különbözőek voltak. Ezeket jogszabályok, így az 1715. évi I. dekrétum 27. tc., valamint a helyi szokások rendezték. A legfontosabb kelléknek, mint azt feljebb már láttuk, az ünnepélyes körülmények között történő megalkotást tartották, vagyis a városi hatóság előtt vagy annak tudtával, vagy polgári személyek előtt, a helyi szokásoktól függően, *a végrendelezőn kívül még további öt személy együttes jelenlétére volt szükség, akik tanúsították a végrendelet létrejöttét. A tanúknak tisztességes állású személyeknek kellett lenniük, akik a végrendelezés időtartama alatt valóban együtt voltak, és a végrendelet elkészülte után aláírásukkal és pecsétjükkel erősítették meg az abban foglaltakat.* A kellékek közé tartozott még a kihirdetés, az érdekeltekkel való közlés, a szabad rendelkezés joga, továbbá az, hogy *a végrendeletben ne rejtőzzön csalás vagy ravasz fondorlat.* Ide számított az is, hogy *a végrendelező szabad akaratát alkalmas elmeállapotban, megfelelő beszédképesség birtokában, környezete által befolyásolástól mentesen tette-e meg.*²⁴

A *dispositio testamentaria* „igazságához” megkívántatott az is, hogy az örökhatyó határozottan jelölje meg örököseit, illetve hagyományosait az utolsó rendelkezésben. Érvényességi feltétel volt az is, hogy a végrendeletben határozott körülírással szerepeljen a *hagyatéék tárgya.* Az *okirat* a „dolog velejét érdeklő szavakra nézve” *kitörlést, kivakarást, betoldást és semminemű javítást nem tartalmazhatott.* A végintézkedés alaki aggálytalanságának további határozott feltétele volt, hogy *a testamentumból ki kellett tűnnie a végrendelezés helyének, idejének, és tartalmaznia kellett a szükséges aláírásokat.* Ezeket az alakiságokat a már említett jogszabályhelyen túl a Hármaskönyv II. r. 17. szakasza, az 1723. évi törvény 39. cikkelye, valamint az élő évszázados szokásjog szabályozta.

²² ECKHART Ferenc, 2000. 300.

²³ TÁRKÁNY SZÜCS Ernő, 1961. 148.

²⁴ MAGYAR NÉPRAJZI LEXIKON, 1982. V. k. 517.; MAGYAR TÖRVÉNYTÁR, 1900. 459.; TÁRKÁNY SZÜCS Ernő, 1961. 148–150.

Az 1687. évi törvény 13. cikkelye előírta, hogy amennyiben a végrendelet olyan nyelven írták, amelyben a végrendelező nem jártas, úgy a végrendelet tartalmát részére „saját nyelvén” tökéletesen meg kellett magyarázni.

A Hármaskönyv II. r. 12. szakasza 2. pontja értelmében a végrendeletet a testans halála után egy naptári éven belül fel kellett bontani, és közhírré kellett tenni az abban érdekeltek előtt. Ugyanezt az eljárási kötelezettséget írta elő a már fentebb említett 1715. évi I. dekrétum 27. törvénycikkelye is.²⁵

A „szokott ünnepélyességet” a végrendelet középkori oklevelekre emlékeztető – bevezetés, tárgyalás, záradékolás – hármas szerkezete is biztosította. Kocsis Gyula szerint az ünnepélyességet nemcsak a szerkezet, hanem a bevezetésben és a záradékban alkalmazott, a hétköznapi beszédtől eltérő beszédfordulatok is biztosították, gyakran a törvény előírásainak való megfelelést deklarálva.²⁶

A 18. század végén a nagykorúságot megért személyek mintegy 2-3 százaléka tett írásbeli végrendeletet. A 18. század elején még ritkábban végrendeleztek, de az ingatlanviszonyok stabilitását biztosító urbáriumok kettős hatása már észlelhető: egyrészt nőtt a végrendeletek száma, másrészt pedig a közigazgatási szervek, a földesurak és a közemberek is arra törekedtek, hogy az elkészült végrendeletek nyilvántartásra, közmegőrzésre kerüljenek.²⁷

A végrendelezés és a műveltség egyik alapeleme, az írni-olvasni tudás szoros kapcsolatára Tárkány Szűcs Ernő hívta fel a figyelmet.²⁸

A végrendelezés alkalmai is elég változatosak. Leginkább az öregkor, valamely súlyos betegség, katonai bevonulás stb. készítette az embereket végrendelet-alkotásra. A végrendeleteknek azonban csak kis hányadát foglalták írásba. A szóbeli végrendelezés legalább olyan gyakori volt, mint az írásbeli. Hagyománytisztelő helyeken az örökösök éppúgy megtartották a szóbeli végrendeletet, mint az írásbelit, különösen, ha az abban foglaltakat a helyi szokások is megerősítették. Papp László Kiskunhalasról említi a „meghagyás” szokásos formáját a szóbeli végrendelezésnél, ez nem más, mint ismételt emlegetése annak, hogy egyik vagy másik vagyontárgy kié legyen.²⁹

Főként a 18. századból származó végrendeletek számos darabja irodalmi és nyelvi tekintetben is valóságos remekmű. A parasztság a nyelvújítás előtt már ki tudta fejezni jogi szándékát, és nem ok nélkül ajánlotta Georch Illés az 1804-ben, Pozsonyban megjelent „Honny törvény” című munkájában, hogy lessék el a parasztság jogi kifejezéseit, és úgy újítsák meg a magyar jogi nyelvet. A 18. századi végrendeletek nemcsak a társadalmi élet és az anyagi kultúra becses emlékei, hanem nyelvezetük szépségei miatt is komoly értéket képviselnek.³⁰

---

²⁵ ANTAL Péter, 1986. 65.

²⁶ KOC SIS Gyula, 1993. 7.

²⁷ TÁRKÁNY SZÜCS Ernő, 1981. 727–728.

²⁸ Uo., 731.

²⁹ TÁRKÁNY SZÜCS Ernő, 1980. 287.; PAPP László, 1941. 40.; TÁRKÁNY SZÜCS Ernő, 1981. 731.

³⁰ TÁRKÁNY SZÜCS Ernő, 1980. 288.

A városi polgárok a városi szokásjog szerint végrendelkezettek.

A jobbágyok végrendelkezéséről nem intézkedik a törvény. A Hármaskönyv azonban kimondta, hogy „az egyedül és magában álló parasztember, aki törvényes örököst és utódot nem hagy maga után, ingó dolgaiban végrendeletben szabadon intézkedhetik. Ellenben örökségei, ha ősieik voltak, teljességgel földesúrra háramlanak”. Ha maga szerezte azokat, felét a földesúrnak, másik felét a végrendeletileg kijelölt személynek vagy személyeknek hagyományozta. Ha nem készített végrendeletet, ingó és ingatlan javai egyaránt a földesúrra szálltak (Hármaskönyv III. r. 30. c.). A jobbágyok végrendelkezése a helyi szokások szerint történt, a községi tanács esküdteket küldött ki a végakarát meghallgatására.³¹

A földesúri kizsákmányolásnak kívánt gátat vetni az 1836. évi 9. tc. 9. §-a, amely kimondta, hogy „a jobbágyok ezentúl minden, akár ingó, akár ingatlan szerzett vagyonaikról teljes végrendelkezési szabadsággal bírjanak”.³² Ezt a rendelkezést megerősítette az 1840. évi 8. tc. 1. §-a is.³³

A feudális rendszer egyik legfontosabb jogintézménye s egyben korlátja is volt az *ösiség* (*avicitas*), amely a közös szerző ősötől leszármazott nemzetségnek az ősi, vagyis a közös ős által szerzett birtokra vonatkozó igényjogsultságát jelentette. Ez akkor érvényesült, ha a birtokot tulajdonosa a nemzetség hozzájárulása nélkül akarta elzálogosítani vagy elidegeníteni. Ilyenkor a nemzetség bármelyik jogosult tagja (osztályos atyafi) visszaválthatta a zálogbirtokot a zálogösszeg lefizetése mellett, illetőleg visszaperelhette az eladott birtokot.

Az ösiség jogintézményét I. Lajos 1351. évi dekrétuma bevezetésének 11. §-a rögzítette és ezzel az Aranybulla 4. cikkelyét kizárta a megerősítésből.

A Hármaskönyv részletesen tárgyalja a nemzetség jogának érvényesítését az ősi birtokban. Az ösiséget a későbbiekben tárgyalta még az 1715. évi I. dekrétum 26. tc. és az 1791. évi 51. tc. is.³⁴

Az ösiséget kezdetben csak az ingatlan vagyon szempontjából kellett számításba venni, a 18. században azonban már rátapadt arra az ingóságra is, amit az ősi ingatlan helyébe vagy jövedelméből vettek, tehát a kétféle vagyontárgy jogi megítélése összefolyt. Különösen elősegítették ezt a folyamatot a nemeseknél a királyi jog, a polgároknál a városi jog, a jobbágyoknál a földesúri jog, amelyek a jogszerzés és *háramlás* szabályait határozták meg. (Háramlásnak azt nevezzük, amikor a vagyon visszazáll az adományozóra, tehát a nemesi föld a királyra, a jobbágyi a földesúrra.) Magtalanlás, vagyis örökös nélküliség esetében az ingatlan megszerzésének módjait az adománylevél, a tárnoki jog és városi statútumok, jobbágyoknál a Hármaskönyv,

³¹ CSIZMADIA Andor–KOVÁCS Kálmán–ASZTALOS László, 1981. 247–248.; MAGYAR TÖRVÉNYTÁR, 1900. 489. – I. még az 1715. évi I. dekrétum 62. tc. 1. §-át!

³² CSIZMADIA Andor–KOVÁCS Kálmán–ASZTALOS László, 1981. 249.

³³ MAGYAR TÖRVÉNYTÁR, 1896. 95.

³⁴ CSIZMADIA Andor–KOVÁCS Kálmán–ASZTALOS László, 1981. 235.

az urbáriumok és szerződésbe foglalt földesúri kikötések, előírások szabták meg; ennél fogva a családi vagyoni jogi szabályok csakis a hatalmat kézben tartók (király, földesúr stb.) érdekeinek sérelme nélkül juthattak érvényre.³⁵

Az ingatlanok közt megkülönböztettek *ősi* (*bona avitica*) és *szerzett javakat* (*bona acquisita*). Ősi javaknak mind a nemesi, mind a polgári és paraszti jogban azokat tekintették, amelyek az elődöktől öröklés útján szálltak az utódokra. Az ősi javak, mint fentebb már utaltunk rá, mindig a legköztöttebbek voltak, hiszen terhelte őket az uralkodó főhűbérúri joga és a birtokszerző ős-től származott nemzetségnek (osztályos atyafiak) az ősiségben kifejezett joga.

Szabadon csak a tulajdonos által szerzett vagyonnal lehetett rendelkezni. Nem lehetett azonban szerzett vagyonnak tekinteni azt a vagyont, amelyet ősi jószágok eladásából származó pénzen vettek (1723. évi II. dekrétum 49. tc.). A szerzett birtok a következő nemzedékben ősivé vált, ha az első szerző a végrendekezés jogát nem gyakorolta, és törvényes öröklés útján szállt az utódokra.³⁶

Antal Péter megállapítása szerint a szerzeményi vagyon tekintetében a Hármaskönyv I. r. 5. és 57. szakasza értelmében bárki szabadon végrendelezhetett, feltéve, hogy a szerzeményi vagyon tisztán szerzemény volt, azaz nem az ősi vagyon elidegenítése útján olvadt bele a szerzeményi jószágba.

Frank Ignác ezzel szemben arra a megállapításra jutott, hogy az ősiség „a dolog vérségi oltalmaként” védte a családi vagyont, hiszen az aviticum mint ősi jószág nem azé volt egyedül, aki azt birtokában tartotta, hanem az egész nemzetségé. Ennek megfelelően „törvényes tehetség” hiányában ezekről a vagyontárgyakról szabadon rendelkezni nem lehetett.

A fent rögzített elv csorbát szenvedett a szerzeményi vagyon tekintetében akkor is, amikor a vagyonszerzés *ajándékozás* címén történt, hiszen az ajándékozásnak lehetősége volt arra, hogy az új tulajdonos végrendelezési jogát a tárgyi oldalon az ajándék mértékéig korlátozza, megszorítsa.³⁷

A *fiú* kielégítésére nagykorúságának elérésekor, a katonaságtól való hazaérkezésekor, a házasságkötése alkalmával, az első gyermek megszületésekor stb. kerülhetett sor. A kielégítés történhetett részlegesen vagy teljesen. Az egyszer már teljesen kielégített fiú új igénnyel csak testvérei egyetértésével léphetett fel. Rendszerint házasságkötésük sorrendjében kapták meg a fiúk azt a vagyonrészt, amely önálló gazdálkodásukhoz, önállósulásukhoz szükséges volt. Ebbe a helyzetbe a dolgok természete szerint először a legidősebb fiú került, kielégítésül egy fiúrészre kapott az ingatlanokból. Joga volt továbbá ahhoz, hogy a családi vagyon jövedelméből, ott ahol akart, az apai házhoz hasonló lakóházat építsenek neki.

---

³⁵ TÁRKÁNY SZÜCS Ernő, 1980. 275.

³⁶ CSIZMADIA Andor–KOVÁCS Kálmán–ASZTALOS László, 1981. 228.

³⁷ ANTAL Péter, 1986. 64.; TÁRKÁNY SZÜCS Ernő, 1980. 276.

Utoljára a legkisebb fiú következett, aki rendszerint szüleivel, a családi házban lakott. A vagyonból testvéreirehöz hasonlóan egy fiúrészre kapott, és ő örökölte a családi házat. Amennyiben a legidősebb fiú osztotta fel a vagyont, a legtöbb helyen őt illette a választás joga. A legfiatalabb fiú szülei gondozójaként maradt a házban azokkal a vagyonrészekkel együtt, amelyek neki jutottak, illetve a szülei és közte a közösen maradtakkal. Ez a szülőtartás feudális változatainak is az egyike volt.³⁸

A *leányt* a kiházasítással elégitették ki. Ezt sok helyen „juss”-nak nevezték. Mivel a jobbágyoknál a lányokat ingatlan 1840-ig nem illette meg, a kiházasítás ingóságokból történt. Ha ezek ősiek voltak, Werböczy szerint „a leánynak egyenlő részt kell kapnia”. A családi vagyonból a leányt úgy elégitették ki, hogy értékben annyit kapjon, mint egy-egy fiú. Ez az érték csak akkor lehetett kevesebb, ha a lány nem ősi, hanem szerzeményi javakból kapta meg a kiházasítást. Sok helyen azonban a földet a fiág részére korlátozták, a lány részét vagy mértékét csökkentették, és jussát, örökségét a kiházasítás mértékére szorították. A juttatásra a házasságkötés alkalmával került sor. A házasságkötés a juttatásnak nem oka, hanem alkalma volt.³⁹

A *fiági öröklés* erősen szokásos volt a jász és a kun kerületekben, nyilvánvalóan a régi jászkun statútum hatása alatt. Eszerint ugyan a fiúk a lányokkal egyenlően örökölték, de a fiúknak joguk volt a lányoknak jutó ingatlanrészt magukhoz váltani. Kiskunfélegyházán pl. a kisbirtokosoknál a fiúk osztották meg maguk között az ingatlant, a lányok készpénzt, szőlőt vagy városi házat kaptak.⁴⁰ Kiskunhalason ez az elv az összes örökösödési esetnek csak a 35-40 százalékában érvényesült.⁴¹

A végrendeletekben előforduló kifejezések jobb megértéséhez szükséges megvilágítani az *öröklési jog* néhány alapvető fogalmát.

A 17. század óta az ősiséggel kötött tulajdonon kívül elterjedt Magyarországon is egy másfajta kötött tulajdon, a *hitbizomány* is. A hitbizomány el nem idegeníthető és meghatározott öröklési rendnek alávetett vagyon volt. Ezt az öröklési rendet azonban nem az ősiség általános szabálya, hanem a hitbizományt alapító akaratnyilvánítása állapította meg. Amíg az ősiség inkább hozzájárult a birtok felaprózódásához, addig a hitbizomány épp ezt akarta megakadályozni. Mivel az ősi vagyonnal nem lehetett szabadon rendelkezni, hitbizományokat túlnyomó részben szerzeményből alapítottak.⁴²

A hitbizományi öröklés rendjéről törvény nem intézkedett. Az elsőszülöttségi öröklés (*primogenitura*) mellett létezett a *senioratus* szerint öröklődő hitbizomány is.⁴³

---

³⁸ TÁRKÁNY SZÜCS Ernő, 1980. 277-278.

³⁹ Uo., 278.

⁴⁰ Uo., 306.; TÁRKÁNY SZÜCS Ernő, 1981. 768.

⁴¹ Uo.

⁴² ECKHART Ferenc, 2000. 300-301.

⁴³ Uo., 302.

A leánynegyed az összes leányokat illette meg, akárhányan is voltak. Ez örökrész volt, ezért a leányok atyjuk életében nem követelhatték kiadását, az csak atyjuk halálával vált esedékessé. A negyedet nem terhelte semmi, ezért a leányok nem voltak kötelesek ebből az apa halála után maradt adósságok kifizetéséhez hozzájárulni. A leánynegyed követelésének joga nem évült el, s így a leány örökösei ennek kifizetésére irányuló igényüket per útján bármikor érvényesíthették.⁴⁴

A hajadoni jog az apátlan, árva leánynak az a joga, hogy az atyai vagyon fiúörököseitől rangjának megfelelő lakást, ellátást, férjhezmenetele esetén hozományt és kiházásítást igényelhet. A hajadoni jog csak a fiágot illető vagyont terhelte. Megillette a leányokat a negyedre való tekintet nélkül. A fivérek kötelesek voltak a leányok kiházásítására egyenlő részt adni, az apa kevesebbet is adhatott, mert az ingók felett szabadon rendelkezhetett. A hajadoni jog minden nőnek külön-külön járt. Ez a jog terhelte az egész fiági vagyont, sőt a szerzeményt is.⁴⁵

Az özvegyi jog kimondta, hogy amíg az özvegyasszony férje nevét viseli, annak házában maradhat, rangjának megfelelő ellátást, és ha megint férjhez megy, kiházásítást követelhet. Ha az örökösök birtokba akartak lépni, az özvegyet megegyezéssel kielégíthették, vagy bírói ítélettel megfelelő részre szoríthatták. Ha a birtokból erőszakkal kitették, magát per útján visszahelyeztethette. Az özvegy a jószágot meg nem terhelhette. Ha kárt okozott, tartozott azt az örökösöknek megtéríteni. Ha beruházásokat tett, azok költségét visszakövetelhetette. Az okleveleket tartozott kiadni az örökösöknek, különben férje jószágából kiűzhető volt. Az özvegyi jog akkor is megillette az özvegyasszonyt, ha férjét elhagyta, kivéve, ha az egyházi törvényszék megállapította, hogy házasságtörést követett el. Az 1840. évi 8. tc. szerint a jobbágy özvegyét is eltartás illette meg az örökösök részéről.⁴⁶

A hitbér (*dos, dotalitium*) annak köszönheti létrejöttét, hogy az egyház a házasságban a nő vagyoni helyzetét kívánta erősíteni. A házasságkötés alkalmával a férj vagyona egy részét e célból lekötötte a felesége javára. A dosadást az egyház a házasság érvényességi kellékének tekintette. Werbőczy szerint „a hitbér a törvényesen egybekelt nőknek a vételára.” A hitbér a szüzesség jutalmául is tekinthető. Ennek kifizetését a nő a férj életében nem kívánhatta, csak ha az egyházi bíróság a férj hibájából választotta el őket egymástól. Kifizetésére akkor került sor, amikor a nő özvegyiségre jutott. Megkülönböztettek törvényes, szokásjogon alapuló hitbért (*dos legalis*) és szerződéses hitbért (*dos contractualis*). Ez utóbbiról a két fél a házasság megkötése előtt szerződött. Ez is csak a férj halála után járt a nőnek, és mindig csak a szerzett vagyomból volt kifizethető. A törvényes hitbér nem évült el, a szerződésesre való igény elévülhetett. A törvényes hitbér zálogjogilag terhelte minden hitelezői igény előtt a férj vagyonát, a szerződéses nem. Mindkettőről végrendelkezhetett a nő, ha enélkül halt meg, gyermekei örökölték. Ha nem

---

⁴⁴ ECKHART Ferenc, 2000. 303–304.

⁴⁵ Uo., 304

⁴⁶ Uo., 305–306.

voltak gyermekei, a törvényes hitbér a nő oldalági örökösre szállt, míg a szerződéses visszaszállt a férjére. A hitbér a nemesi jogból a polgári és a paraszti jogba is átment. A *contrados* a férjet illetve meg szerződés alapján, ha a feleség gazdag, a férj pedig szegény volt.⁴⁷

A *jegyajándék* (*res paraphernales*) azoknak az ingó vagyonoknak, ékszereknek, ruháknak az összessége volt, amelyet a vőlegény vagy valaki más a menyasszonynak adott az eljegyzés és a lakodalom előtt. Ez a nő magántulajdonának számított, a házasság ideje alatt is a birtokában maradt, sőt házasságtörés esetén sem veszthette el. Ha a házasság a nő hibáján kívül nem jött létre, a vőlegény nem követelhetette vissza az ajándékait, ellenkező esetben igen. A jegyajándékról a nő szabadon végrendelkezhetett. Ha nem végrendelkezett, és nem voltak gyermekei, a férjtől származó jegyajándék a feleség halála után visszaszállt a férjre.⁴⁸

A *hozomány* (*allatura*) az az ingó vagy ingatlan vagyon volt, amelyet a nő az osztálynál kapott, és a férjének átadott. Közösen használták, de a nő tulajdona maradt. A házasság megszűnéskor vissza kellett adni a nőnek vagy örökösének. A hozományt illetőleg az özvegynek visszatartási joga volt a férje birtokain, azokat nem volt köteles kiadni addig, amíg a hozományt az örökösök meg nem térítették. A hozomány felett a nő nem rendelkezhetett szabadon. Ez a vagyon mindig a nő törvényes örökösére szállott. A hozományra való igényét a nő házasságtörés esetén sem veszítette el. Csak akkor veszíthette el, ha nem vette át a hozományt, bár erre felszólították, és ha jószágvesztésre ítélték.

A jobbágyoknál a feleség hozományát ki kellett adni, ha a hozott javak még megvoltak, a pénzt, ha az meglévő javakba lett beruházva, marhát és egyéb ingóságokat, amelyeket mint hozományt a házasságkötéskor a község elöljárói a földesúrral pontosan összeírtak, megbecsültek, és az erről felvett jegyzéket a község irattárában megőrizték.⁴⁹

A *közszerzemény* (*coacquisita coniugum*) az a vagyon volt, amelyet a városi polgár és a jobbágy a feleségével együtt szerzett a házasság alatt. Ha az asszony özvegységre jutott, fele részét megkapta, ettől a férje nem üthette el. Ha mindketten végrendelet nélkül haltak meg, fele a férj, fele az asszony gyermekeire szállt. Ha nem volt gyermek, az egész annak a birtokába került, aki még életben volt.

Nemesember felesége csak akkor számított közszerzőnek, ha a neve be volt írva a szerzőlevélbe. Ez tehát csak ingatlanokra vonatkozott. Ha a férj végrendelet nélkül halt meg, akkor a közszerzemény fele az özvegyé, fele a gyermekeké volt. Gyermekek hiányában az egész az özvegyé lett.

---

⁴⁷ ECKHART Ferenc, 2000. 306–307.

⁴⁸ Uo., 307–308.

⁴⁹ Uo., 308.

A közszerzemény éppúgy törvényes hagyatéki teher volt, mint a hitbér vagy a hozomány. Ezért, ha a nő az utóbbiakat meg is kapta, nem volt köteles kiadni férje birtokait addig, amíg a közszerzeményre való igényét is ki nem elégítették.⁵⁰

A közölt végrendeletek jellemzői a következők:

A testamentumok többsége megszólítással kezdődik. A bevezetőben a testans megindokolja, hogy mi ösztönözte végrendelete megalkotására. A leggyakoribb indok a betegség, az öregséggel járó erőtlenség, a magatehetetlenség, a halál közeledtének érzete, olykor a börtönbüntetés letöltésének megkezdése volt. A végrendelező utolsó akarata meghallgatására kérte a városi tanács tagjainak kiküldését. A tanács többnyire tanácsnokokat, esküdteket, deputátusokat és a fő- vagy aljegyzőt küldte ki a kérelmezőhöz. A bevezetőben szinte minden esetben utalás történik a végrendelezés elkészítéséhez szükséges feltételekre, így az ép elmére, a beszélőképességre, az önként, kényszerítés nélkül történő akaratnyilvánításra, a rendelkezési képességre. Ezt követően a lélekről és a testről történik intézkedés, amely a végrendeletek zömében hasonló szövegezésű.

A néhány soros bevezető után a testamentum tárgyalási része következik, amelyben a testator felsorolja ingó és ingatlan vagyonát, adósságait, kintlévőségeit, ezt követően felosztja vagyonát örökösei között. Amennyiben nincsenek egyenes ági leszármazottai, megnevezi fogadott fiát vagy lányát, esetleg mindkettőt, vagy oldalági örököseit. A tárgyalási részben képet alkotunk a végrendelező vagyoni helyzetéről. A vagyontárgyak felsorolása legtöbbször az állatokkal kezdődik, majd rátér a házra, a földekre, szőlőre, a ritkábban előforduló vagyontárgyakra, mint például szállás, gazdasági eszközök, malom, ruházat, ékszerek. Nemegyszer a ház felszerelési tárgyait is részletezik. A jószágoknak többnyire csak a fajtáját, számát jelölték meg, de előfordul, hogy a jószág nevét, színét, korát és billogát is leírták.

A vagyontárgyak felsorolásakor külön történik említés az ősi, a szerzeményi, a közös szerzeményi, a hozományi stb. javakról.

A végrendelező mindig számszerűsítette követeléseit (debita activa) és adósságait (debita passiva), amelyeket a legkülönbözőbb pénznemekben, fizetési eszközökben fejezett ki. Az adósság nagyságát gyakran befolyásolta az időjárás változékonysága miatt a mezőgazdasági termelésben uralkodó erős ingadozás, azaz a jó vagy rossz termés, az árak változása, amely okok miatt egyes termelők kölcsön felvételére kényszerültek. A hitelezők főként a módosabb gazdák, kereskedők közül kerültek ki. Ez utóbbiak gyakran görögök vagy zsidók voltak. A végrendeletekben ritkán kocsmai adósságra is történik utalás. Az eladósodás, az adósok számának növekedése a napóleoni háborúk idején vált feltűnővé.

A testamentumok következő része a rendelkezéseket (testatio) tartalmazta. A testator ebben a részben indokolta meg, hogy családtagjai közül melyikre milyen vagyonrész, vagyontárgyat kíván hagyni.

---

⁵⁰ ECKHART Ferenc, 2000. 308–309.

A testator örökösnek elsősorban mindkét nembeli gyermekeit, ezek hiányában a feleségét nevezte meg. Ha a házasságból gyermek nem született, akkor a házastársak valamelyik testvérük gyermekét, esetleg idegent fogadtak örökbe. Amennyiben nem volt örökös, és örökbefogadás sem történt, a végrendelezők vagyonukat hagyományként az egyházra, földesúrra, távolabbi rokonaikra, sőt egyes tárgyakat szomszédaikra hagytak. A hagyományok emellett történhetek még kórházakra, a városi szegényekre, iskolákra is. Ez utóbbi esetben arra is akad példa, hogy a testans vagyona meghatározott részéből iskolai alapítványt hoz létre a szegény sorsú, de tehetséges ifjak tanulmányainak támogatására.

A gyermekek örökösödését befolyásolta az a tény is, hogy egyenes ági leszármazottak voltak-e, avagy valamelyik házastárs előző házasságából származtak. A rájuk testált vagyonrész nagyságát meghatározta az is, hogy életük során törődtek-e a testatorral, gondoskodtak-e róla, vagy sem. Arra is akad példa, hogy a végrendelező azért zárja ki valamelyik gyermekét az örökségből, mert az nemcsak nem törődött vele, hanem sértő módon, illetlen szavakkal illette.

A férj végrendeletében gondoskodott feleségéről is. Kikötötte számára a lakhatás jogát haláláig, illetve addig az időpontig, amíg újra férjhez nem megy. Gondoskodott az ételmezéséhez szükséges termények és állatok évenkénti mennyiségéről, olykor pénz kiszolgáltatásáról is, amelyet a kijelölt gyermeke, többnyire a házban anyjával egy fedél alatt élő legkisebb fiú tartozott részére megadni. Akad azonban olyan rendelkezés is, amikor ezt a terhet a végrendelező több gyermekére együttesen rója ki.

A kijelölt örökösök elhalálozása vagy utód nélkül maradása esetére a testáló többszörös öröklési rendet is meghatározott a végrendeletében.

A rendelkező részt a záradék követte, amely a végrendekezés megtörténtét, közhitelét, illetve annak végre nem hajtása esetére a szankciókat foglalta össze. A végrendekezés befejező része rögzíti, hogy a végrendeletet írásba foglaló nótárius felolvasta a szövegét, ha szükséges volt, értelmét elmagyarázta. Ez után következik a testans aláírása, ha tudott írni. Ha nem, akkor keresztvonásával hitelesítette az okiratot. Végül a jelenlévő tanácsi kiküldöttek aláírták vagy kézjegyükkel látták el a végrendeletet, és a tanács megbízottja rányomta a város pecsétjét. Nemesek végrendekezésénél a felkért tanúk saját pecsétgyűrűjükkel végezték el a megerősítést. Az így létrejött végrendelet addig az időpontig került levéltárba, amíg annak közzétételét az érintett családtagok nem kérték. Az örökösök és hagyományosok előtt történt kihirdetést követően, a városi tanács saját tagjai közül felelős személyeket nevezett ki a végrendeletben foglaltak végrehajtására. Amennyiben az örökösök ellentmondtak a végrendeletben foglaltakra, a tanács peres útra utasította őket.

A záradékba olykor igen figyelemreméltó megjegyzések is kerültek. A végrendelezők általában felhívták a gyermekeiket, feleségüket, atyafiaikat a végrendelet megtartására, a városi tanácsot pedig a megtartatására, de ezt néha még kiátkozással is erősítették.

Az alábbiakban közölt testamentumokban számos neves, módos vagy érdekes helyzetű, illetve helyi szinten magas hivatalt viselő személy végrendelete található meg. Így például

a bajaiak közül: nemes kuklói Adamovits Ferenc, Bács vármegye táblabírája, családjának utolsó élő férfi tagja, alapítványtevő; Harlikovits (Harlikovics) András tanácsnok; Hengl János tanító; Hideg György, a bajai uradalom kulcsárja; Horváth József hites ügyvéd; Mészáros János, Bács vármegye táblabírája, Mészáros Lázár későbbi hadügyminiszter édesapja; Miszura István alapítványtevő; Nagy Pál, nyugalmazott uradalmi számtartó; Piukovits Katalin, Mészáros Lázár édesanyja; Udvary (Udvari) József, Baja város rendes sebésze;

a dunapatajaiak közül: Czirják Pál esküdt, bíró; Czirok István esküdt; Dávid János hites jegyző; ifjabb Monda János esküdt; Pap M. Gergely esküdt; Uszódi Nagy János (Nagy János) esküdt;

a kiskunfélegyháziak közül: Bánhidi (Bánhidy) Ferenc tanácsnok, főbíró; Czakó János tanácsnok; Fitsor Imre, elszegényedett helyi nemes; Horváth Antal tanácsnok, főbíró, a Kiskun Kerület törvényszékének bírása; Mihálovits Márton esküdt; Szabó János, a Jászkun Kerület helytartótanácsi ülnöke; Török Mátvás tanácsnok;

a kiskunhalasiak közül: idősebb Herpay Mihály fellebbviteli bíró; Peterka József, a Kiskun Kerület rendes orvosa; Szabó Gergely tanácsnok, helyettesítő főbíró, főbíró; Tót Mihály tanácsnok;

a szabadszállásiak közül: idősebb Nagy János tanácsnok; Nagy János tanácsnok; nemes Péter János; idősebb Pap József tanácsnok végrendelete tekinthető igen értékesnek és érdekesnek.

A mezővárosok végrendeleteinek közlése előtt röviden megadtuk az egyes városok alapadatait; fekvését, jogállását, népességét évszámmal, a helységben használt nyelvet vagy nyelveket, vallást, felsoroltuk a legfontosabb épületeket, országos vásárokat, a főbb foglalkozásokat, utaltunk a gazdálkodásra, a város területére, földesuraira és egyéb fontosnak tartott eseményekre.

Kötetünk a végrendeleteket a helységek ábécé rendjében, ezen belül pedig időrendben tartalmazza. Mindegyik testamentum sorszámot kapott, ezt követően feltüntettük a keletkezés helyét, idejét, és a szerkesztett címben megadjuk a tárgyát is. A végrendeleteket nem betűhív, hanem szöveghű formában közöljük, a korábban e tárgyban megjelentetett intézményi kötetekhez hasonlóan. Ezt az eljárást az indokolja, hogy a korabeli írásmód és nyelvtani szabályok nem mutatnak egységes képet, ráadásul a végrendeletet készítő fogalmazási készsége, helyesírási gyakorlata is igen változatos. A végrendeletekben előforduló, több mondatból álló latin szövegeket meghagytuk eredeti formájukban, a magyar fordítást jegyzetben közöljük. A szövegek eredeti tagolását megtartottuk, kiküszöböltük a ma már nem használatos betűkettőzéseket, a betű-, ékezet- és vesszőhiányokat, a cz és tz helyett c-t, a ts helyett cs-t, a th helyett t-t írtunk, kivételt csak a személy- és helynevek esetében tettünk. A régies „össze” helyett a manapság használatos „össze” formát használtuk. A végrendeletek szövegéből egyedül a dátumozást tar-

tottuk meg eredeti alakjában, kivéve az idegen nyelvűeket, amelyeknél a dátumozást is lefordítottuk. A testamentum végén dőlt betűvel adjuk meg, hogy az adott végrendelet egykorú-e avagy sem, hány oldalra terjed, eredeti-e vagy másolat, és milyen nyelven íródott. Ezt követően közöljük a végrendelet felzetére írt szöveget, végül ugyancsak dőlt betűvel az adott testamentum levéltári jelzetét. A hiányos vagy olvashatatlan szavakat a szokásos módon pontokkal jelöljük.

A kötet végén feloldottuk a végrendeletekben gyakori rövidítéseket, megadtuk a szövegben előforduló latin és más idegen szavak és kifejezések magyar megfelelőjét, a mértékegységek nagyságát, a pénznemek értékét. A pénzértékeket többnyire évszámhoz kötve adjuk meg, mivel a 109 évet felölelő időszak alatt változott pénz értéke, főképpen a háborúk idején és az azt követő években. A testamentumokban előforduló néprajzi fogalmak, tájjellegű szavak és kifejezések magyarázatát is közöljük. Külön tüntettük fel a végrendeletekben előforduló kronológiai kifejezések magyar megfelelőjét. A kötetben közölt végrendeletek túlnyomó többsége magyar nyelven íródott, kivételt csak a többnemzetiségű Baja mezőváros jelent, ahol a magyar mellett szerbül, bunyevácul, németül írták a végrendeleteket, gyakran latin, német vagy magyar nyelvű felzettel. Baján különösen a 18. század végéről maradt ránk sok szerb, bunyevác és német nyelvű végrendelet, amelyekből mintaként 3 szerb, 3 bunyevác és 4 német nyelvűt fordítottunk le.

A közölt 186 testamentumon belüli tájékozódást személynév-, tárgy- és helynévmutató segíti. A személynévek esetében csak a teljes, vagyis a vezeték- és keresztnévet is tartalmazókat vettük figyelembe, közöljük az adott személy lakhelyét, viselt tisztségeit, vastag betűvel kiemelve a végrendelezők nevét. Nők esetében, ha az a szövegből kiderült, leánykori vagy asszonynevüket is megadtuk. A tárgymutatóban utaltunk az adott szó más magyar vagy idegen nyelvű változataira is. Helységnevek esetében közöltük az egykorú névváltozatokat, az egykorú megyebeli fekvésüket, és hasonlóképpen a mait is. A könnyebb érthetőség érdekében a szőlők, földek, utcák stb. megnevezésénél feltüntettük a helység nevét is, ahol azok találhatóak.

A szerző ezúton mond köszönetet mindazoknak, akik munkájukkal, tanácsaikkal segítették a kötet elkészítését és megjelentetését. Külön köszönet illeti Apró Erzsébetet a szerb és bunyevác nyelvű végrendeletek fordításáért.

Kecskemét, 2005. február 28.

Kemény János

BAJA

Fekvése:	Bács-Bodrog vármegyében, a Duna mellékága, a Sugovica mellett.
Jogállása:	szabadalmas mezőváros (1696, 1714) ⁵¹
Népessége:	6983 (1791), 8807 (1816), 9442 (1818), 11 133 (1819), 14 542 (1820) ⁵² , 14 864 (1828) ⁵³ , 14 538 (1831), 14 269 (1840) ⁵⁴ , 13 834 (1843) ⁵⁵ , 15 076 fő (1851) ⁵⁶
Nyelv:	magyar, szerb, bunyevác, német
Vallás:	11 426 római katolikus, 2191 görög nem egyesült, 593 zsidó, 327 görög egyesült, 327 protestáns (1828), 11 136 katolikus, 1900 óhitű, 516 zsidó, 190 református, 92 evangélikus (1843), 12 176 katolikus, 2000 nem egyesült óhitű, 600 zsidó, 300 református (1851)
Épületei:	Katolikus parochiális templom, Szent Ferenc rendi szerzetesek zárdája és temploma, az óhitű és a református egyházak épületei, református parochia, zsinagóga, katolikus gimnázium épülete, uradalmi kastély, városháza, lovas kaszárnya, cs. kir. sóhivatal, postahivatal, 7 vendégfogadó. Közülük az Arany Bárány, az Oroszlán és a Fehér Hajó a legnevezetesebb. ⁵⁷
Országos vásárai:	Április 24., július 22., szeptember 21., december 6. Sertés- és marhavásárai híresek, ezeket pesti és bécsi kereskedők is látogatják. A komáromi kereskedőknek kiterjedt falerakodóhelyeik vannak a városban. ⁵⁸

---

⁵¹ RAPCSÁNYI Jakab dr., 1934. 389.; MAGYARORSZÁG TÖRTÉNETI STATISZTIKAI HELYSÉGNÉVTÁRA, 1996. 39–40.

⁵² RAPCSÁNYI Jakab dr., 1934. 203.

⁵³ KISS Z. Géza, 1989. 238.

⁵⁴ RAPCSÁNYI Jakab dr., 1934. 203., KISS Z. Géza, 1989. 238.

⁵⁵ FÉNYES Elek, 1843. 2. k. 51–53.

⁵⁶ FÉNYES Elek, 1851. 1. k. 69–70.

⁵⁷ ANTALFFY Gyula, 1982. 104.

⁵⁸ Uo., 104.

- Főbb foglalkozás:** földművelés, kézművesség, kereskedés.
Legtöbben vannak a kézművesek közül a csizmadiák, szücsök, bocskorosok, szűrszabók. Ezek áruikkal Solt és Bodrog vármegye nagy részét ellátják. Baja kereskedik búzával, zabbal, kukoricával, baranyai borokkal, sárközi tűzifával, gyapjával, bőrökkel stb.
- Gazdálkodás:** Legfontosabb szerepet a szőlőtermesztés játszik. A várost nagyrészt szőlős- és gyümölcsöskertek veszik körül.
- Területe:** 12 371 hold (1200 négyszögöllel számítva), ebből szőlőskertek 2822, úrbéri szántó 2772, homokos legelő 2330, erdő 1504, rét 1388, jó legelő 1160, utak 260, mocsár 98, uradalmi föld 37 hold⁵⁹
- Földesura:** 1750–1784 I–II. Grassalkovich Antal, 1784 Gludovác József és Horváth Zsigmond (bérlők), 1841–1847 III. Grassalkovich Antal herceg özvegye és a királyi fiscus, de az előbbtől a várost a Szentgyörgyi Horváth család zálogban bírja.⁶⁰
- Bajai uradalomhoz tartoznak:** Baja, Bátmonostor, Bikity, Gara, Felsőszentiván, Mélykút, Tataháza, Vaskút helységek, Borota, Mátéháza, Rémm, Zside puszták és Mateovich puszta 7/13 része⁶¹

---

⁵⁹ FÉNYES Elek, 1851. I. köt. 69–70. – Fényes 12 871 holdat említ a város területeként, de a részletezett adatok összesítve csak 12 371 holdat tesznek ki!

⁶⁰ KISS Z. Géza, 1989. 219–222., RAPCSÁNYI Jakab, 1934. 89.

⁶¹ FÉNYES Elek, 1851. I. köt. 69–70. – A Bajáról közölt adatok zöme Fényes 1843-ban és 1851-ben kiadott munkáiból származik.

BAJAI VÉGRENDELETEK 1763–1847

1.

Baja, 1763. március 14.
Taba György végrendelete

In nomine S(acrati)s(simae) Trinitatis Patris, et Filii, et Spiritus S(ancti).
Amen.

Ego, Georgius Taba, corpore quidem debilis mente attamen per Dei gratiam sanus primu(m) animam meam commendo Deo creatori meo, corpus vero dum exanime fuerit terrae, unde originem suppsit in humandum et de substantiola mea sequentem facio dispositionem testamentalem, et quidem:⁶²

1. Akarom, hogy az új esztendőől fogva a Mlgos Uraság(na)k, ha valamivel adós volnék, megfizettségék, amely még bor árába odakint lévő, bé nem szedetett 9 ft 51 xr adósságimból, amint a specificatióból kitetszik, ki fog telni.

2. Adós vagyok Dobonyicz Andrásnak is négy forinttal és ötven pénzzel, Veszelinovics boltjába is negyven pénzzel, nemkülönben Kovácevity Mihály(na)k negyvenöt pénzzel, hasonlóképpen Gyurity Antalnak egy darab dióféért egy forinttal, amelynél több sem magam(na)k, sem feleségem(ne)k több eszembe nem jutván, akarom, hogy az adósságok mindenekelőtt kifizetessenek.

3. Vagyon egy házam a Sz. Antal utcájában, egy nyolc kapáló szőlőm a Kenderes tón(ál), három lovam hámostól, és fakó szekerem, két tehenem és egy rúgott tinóborjú, egy sertésem négy malacival, és egyéb aprólékos házi mobiláim, amelyekből

4. Három lovaim és kocsim eladassék, amelyek(ne)k árából temetésem kifizettségék, és lelkemért egy énekes és hat szent kis mise szolgáltassék, ami ezekből megmarad, következő mód szerént rendelem.

5. Ha valami kevés adósságim még maradnának, ezen lovak árából megfizettségék, a többi pedig e mostani feleségemtől való két kisgyermekeim(ne)k, úgymint Örzse leánykám(na)k és Jóska fiam(na)k, és Ádám fiam(na)k maradjon.

6. Házamat, két tehenemet rúgott tinóborjúval, minden házhoz tartozandó eszközimmel együtt feleségem(ne)k, emlétett feleségemtől való két kisgyermekeim(ne)k, úgymint Örzse leánykám(na)k, Jóska fiacskám(na)k, és az első

---

⁶² A Szentháromság, az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében. Amen.

Én, Taba György, ámbár erőten testtel, de Istennek hála ép lélekkel, először ajánlom lelke-
met a Teremtő Istenemnek, testemet pedig a földnek, ahonnan származik, vagyonomról a
következő végű rendelést teszem, amint következik.

feleségetől maradt kisebbik Ádám nevű fiam(na)k egyaránt hagyom, hogy ha pedig a leánya fölnevelkedik, becsületesen férjhez adják, és annak része is öreájuk maradjon.

7. Ha pedig a feleségem férjhez menne, más házhoz vinnék, tehát a ház egyedül a három említett gyermekeimre maradjon, még a leánya férjhez nem mégyen, azután pedig egyedül a két fiaimra jusson.

8. A szőlő pediglen a meghalt feleségetől megmaradt három fiaimra minden hozzá tartozandó edényekkel, úgymint Jánosra, Antalra és Ádámra egyaránt maradjon.

9. Sertésem is malacaival együtt ezen apró gyermekeim, és feleségem táplálására maradjon.

Jesus, Mária, József legyetek vélem most, és utolsó órámon. Amen.

Költ Baján, 14^{dik} Martiusban 1763.

Coram nobis: Petár Áfics m. p.

Andria Tankovics m. p.

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: (P. H.) Dispositio testamentalis providi Georgii Taba coram fidedignis introsertis personis Anno 1763 die 14^a Martii confecta. 35° 1787. 17^a Martii az néhai Taba Györgynek gyermekei requisitiojokra az atyjok által tett dispositio de dato 14° Mart(ii) 1763. referáltatt, az osztályt kívánók renun-ciálnak praetensioikról az ordinaria sessioban.⁶³ N° 8.

BKMÖL IV. 1002. r. Baja Város Tanácsának iratai; Végrendeletek N° 8. (7078. ksz.)

2.

Baja, 1765. szeptember 17.

Cseszlár Antal végrendelete

In Nomine Sanctmmae et Individuae Trinitatis Patris
et Filii et Spiritus Sancti. Amen.

Ego, Antonius Cseszlár, corpore quidem infirmus lecto affixus, valde debilis mente attamen sanus primum, et ante omnia Deo omnipotenti creatori meo, et ejusdem S(acrati)S(simae) Genitrici Mariae, omnium S(acrati)S(simorum) Patrocínio animam meam commendo, corpus vero humo, in humanum committens sequentem de substantioli mea pixistente facio testamentalem dispositionem et quidem:⁶⁴

⁶³ Taba György végrendelező végrendelete a felsorolt hiteles személyek előtt történt 1763. március 14-én. 35. szám 1787. Március 17-én a néhai Taba György gyermekeinek kérésére az atyjok által 1763. március 14-én tett rendelés ismerttetett, az osztályt kívánók lemondanak a rendes telekkel kapcsolatos követelésükről.

⁶⁴ Az oszthatatlan Szentháromság, az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében. Amen.

Én, Cseszlár Antal, ugyan ágyban fekvő beteg, erőtlen és gyenge testtel, de ép lélekkel, mindenekelőtt ajánlom lelkemet a mindenható teremő Istenemnek, és az ő szent anyjának Máriának, és minden szenteknek oltalmába, testemet pedig a földnek, ahonnan származik, és vagyonomról a következő végső rendelést teszem, amint következik.

1. Minden hátramaradott jószágocskámat akarom, és beszédendő adósságaimat, hogy úgy gyermekeim, mint feleségem tudják miből áll, és tudjanak aszerént maguk között elosztzkodni, úgymint Dávid István már circit. 15 esztendőtől fogva tartozik ft 1 xr 50. Ismit N. Mileticsi Tóth János egy akó bor(na)k, egy akó pálinkának és 100 kéve nádnak árába tartozik ft 5. Thodorovity Péter 1 1/4 akó bornak árába, melynek 1 ft 25 xr volt akója, mivel circit. 3 font halat adott, a testans ítélete szerént még tartozik xr 85. Nikola Katanity készpénzül még többel tartozik valamivel ft 1. Summa ft 8 xr 35.

2. Ingó és ingatlan jószágom specificáltatik: 1 ház, melyben most lakom, 2 szőlő a Kenderes tóban, 3 kancaló, 1 csödör csikajával, 2 öreg sertés a hízlalóban, négy malaccal a csordán, 1 fakó kocsi, 3 rézbogrács, 3 fejsze, 3 fúró, 1 szekerce, circit. 50 akóig való üres hordó, 1 csónik.

3. Melyekkel én mások(na)k tartozom specificáltatik, úgymint: Czigenhagen Pálnak tartozom ft 2. Azon zsidónak, ki a Pasztorovác házában lakik, a feleségemnek tőle vett egy szoknya árába ft 4. A Kolompárosnak ft 1 xr 50. A Gájónak xr 40. És a portioval és portiobéli restantiával. Summa ft 7 xr 90.

4. Akarom mindezen specificált jószágocskámból legelsőben, hogy bőcsületesen eltemettessem, azután az adósságok lefizetessenek, ami pedig azoktól megmarad, ily rendelést tészek iránta. Az öregebbik fiamnak az öreg szőlőmnek felét hagyom, és semmi egyéb részt jószágomból ne várjon. A feleségemnek az egész ágyruhámát testálom, azonkívül már az legöregebb fiam az öreg szőlőnek felével megelégedjen, azon írást, melyet Harlikovics András házasságomkor a feleségemnek adott, egészen annihillálom, és helytelennek állítom, hanem a specificált adósságoktól hátramaradott jószágom öt felé osztattassék, úgymint az első feleségemtől három ifjabbik fiaimra, mostani Sára feleségemre, és övéle nemzett fiacskámra, kinek is a feleségem gondját viselni, és azt fölnevelvén, az ő részét mindenkor akár pénzül, akár in natura kezébe adni egészen tartozik. A feleségem a házban megmaradjon, még együtt megalkudhatnak fiaimmal, ha pedig meg nem alkudhatnának, akármelyik a másikat kifizetheti. Jesus, Maria, Joseph legyetek velem ez utolsó órámön. Amen.

Actum Bajae, die 17^a Septembris 1765.

Cseszlár Antal

Coram nobis: (P. H.) Komarcsevicz Ádám városi senator
(P. H.) Joanne Shüli qua convocata teste m. p.
(P. H.) per Antonium Jankovich privil. oppidi Baja jurat.
ord. notarium, qua actuarium⁶⁵ m. pria

---

⁶⁵ Jankovich Antal szabadalmas Baja mezőváros hites főjegyzője, mint törvényszéki jegyző által.

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzeten: Dispositio testamentalis providi Antonii Cseszlár 1765. Test. Antonii Cseszlár⁶⁶ N° 11. BKMÖL IV. 1002. r. Baja Város Tanácsának iratai; Végrendeletek N° 11. (7078. ksz.)

3.

Baja, 1776. október 19.

Thomo Rudits végrendelete

A Szent és Oszthatatlan Szentháromság, az Atyaisten, Fiú és Szentlélek,
a szeplőtelen Szűz Mária és Szent Fia nevében.

Én, Thomo Rudits szücsmester, bajai lakos, mint idős és beteg ember, meggondolván az élet véges voltát, várom a halálom óráját, de még ép elmével, magamért és utódaimért saját akaratomból teszem ezt a végrendeletet, úgymint:

Először: Jézus drága vérével megváltott lelkemet a Teremtőmnek, az Atyaistennek visszaadom, hogy fogadja kegyeibe és mentse meg.

Másodszor: Testemet az anyaföldnek adom, ahonnan származik, hogy benne nyugodjon, és az utolsó ítéletkor majd az Égi Királyságba jusson.

Harmadszor: Lelkem üdvéért öt rendes misét szolgáltatassanak a Szent Ferenc Rend templomában, a szokásos harangozással.

Negyedszer: A Felsőes Királynő rendelete szerint, és a magam akaratóból rendeltem, hogy Ivan fiam I dukátot adjon az ispotályra, amivel a városi tanács a többi jótevő adományával együtt rendelkezzen.

Ötödször: Mártámat, Jaszlity Pavle feleségét, a jövődő gazdasszonyt a férjhez menetelekor tehetségem szerint kiházásítottam. Vettem házat, aminek felét kifizettem. A pajtából, amit részükre építettünk, nekik ajándékozom a részemet azzal a kikötéssel, hogy ha ők mindketten meghalának, akkor az a fiamra és az ő utódaira szálljon vissza törvény és jog szerint, vagyis támaszomra, Ivan fiamra.

Hatodszor: Manda mostohalányom semmit nem követelhet sem rajtam, sem a gyermekeimen, mert eleget adtam neki. A bátyjának is a magaméból adtam, amikor katonának állt. Ezért tőlem semmire nem tarthatnak igényt, örökösömet, Ivant, semmilyen módon nem háborgathatják.

Hetedszer: Amikor a fiam megjött a vándorlásból, én már voltam olyan tehetős, mint a mesterek és a közepes vagyonú gazdák, de pénzem igazából nem volt azon kívül, amit kisebb szükségletekre félretettem.

És ez az én végakaratom. Azt akarom, hogy amit ép ésszel rendeltem, senki ne változtassa meg. Lelkemet Istennek ajánlom, Jézus és Mária, József.

Kelt Baján, 1776. október 19-én

+ Thomo Rudits

---

⁶⁶ Cseszlár Antal végrendelező utolsó rendelkezése. Cseszlár Antal végrendelete 1765.

(P. H.) Petar Afics ... m. p.
(P. H.) Joseph Brunner Rats Verwander
Előttünk: Luka Milasinovics tanácsnok m. p.
(P. H.) Coram me: Antonio Szabady m. p. v. notario oppidi, et scribente
requisito⁶⁷

Egykorú, kézzel írt, 1 oldalra terjedő, eredeti irat. Bunyevác nyelvű. Felzetten: (P. H.) 1781. 13. Apr. fölnyittatott és megolvastatott az Rudich Szűcs János elmaradott özvegye kívánságára, és Palanitz József veje jelenlétében, Anna, özvegy Rudicsné az íspitára hagyatott, mai napon letett 4 ft 30 xroat, és az árvák kasszájába is manuáltatott a számadóknak. Testamentaria dispositio Thomae Rudits die 19^a Decembris 1776. intercessa.⁶⁸ N° 99.

BKMÖL IV. 1002. r. Baja Város Tanácsának iratai; Végrendeletek N° 99. (7078. ksz.)

4.

Baja, 1777. július 15.

Staka Veszelinovits végrendelete

Az Atya, Fiú és Szentlélek, az oszthatatlan Szentháromság nevében.
Amen.

Én Staka, Dimics Petar leánya, Veszelinovits Lazar özvegye, bajai lakos, számot vetve azzal, hogy bár nem vagyok nagyon idős, de ha belegondolok, semmivel sem vagyok fiatalabb, mint az uram volt halálakor, és mivel az egészségem gyenge, és halálom óráját nem tudhatom, míg ép elmével bírok, saját akaratomból teszem ezt a rendelést, a másfél évvel ezelőtt elhunyt Veszelinovits Lazar férjém által tett végrendelethez kapcsolódva, vagyis:

Először: Lelkemet ajánlom a Teremtőnek, az Atyaistennek, hogy fogadja kegyeibe és mentse meg, a testemet pedig az anyaföldnek, ahonnan származik.

Másodszor: Meghagyom, hogy testemet a Szent Miklós templomban temessék el. A fent nevezett templom javára hagyok 50 forintot. Ezért az egyház oda temessen, ahol az őseim nyugszanak.

Harmadszor: A papi búcsúbeszédet és a harangszót a császári rendelet szerint teljesítsék, és fizessék meg.

Negyedszer: Az Alsó Templomra, Jovan papnak hagyok egy szalandárt.⁶⁹

Ötödször: Az építendő városi ispotályra hagyok 2 forintot.

Hatodszor: Az aranycsipkés, marból⁷⁰ készült piros ruhámat a Szt. Miklós templomra hagyom, hogy miseruhát készítsenek belőle. A ráncokat, gombokat és zsinórokat fejtsék le róla, adják el, az árát tegyék a perselybe, és számlítsák a többi adományomhoz.

⁶⁷ Elöttem: Szabady Antal s. k. mezővárosi aljegyző, és írást tevő, megkeresett előtt.

⁶⁸ Rudits Tamás végrendelete 1776. december 19-én.

⁶⁹ a búcsúbeszéd árát

⁷⁰ ismeretlen textilanyag neve

Hetedszer: Hagyok Veszelinovity Petar uramnak, Hagsity gazdának, és a két sógornőmnek egy-egy dukátot.

Nyolcadszor: Minden jószágomat, amit halálom után leltár szerint talál-
nak, a városatyák tegyék pénzzé. A pénzből először az adósságaimat fizessék
ki, a régieket és az újakat egyaránt, a templomnak is a végrendeletem szerint.
A megmaradt pénzből hagyok a fiamnak, Veszelinovits Vaszonak 200, azaz
kétszáz forintot azért, mert kevés anyai szeretetet kapott tőlem, és kevesebbet
is költöttem rá. A maradékot a gyermekeim, vagyis Vaszo fiam és asszonylá-
nyom, Martonné között egyenlően osszák el. A vagyonleltárban lévő gyön-
gyök felét Márta leányom már elvitte, ezért a maradékot Vaszo fiamnak ad-
ják. Az ezüstkapszokból szintén elvitt már a leányom 6 párat, ezért azt, ami a
leltár szerint maradt, adják oda a fiamnak, Vaszonak.

Kilencedszer: Egy nagy cseréptálat a Szt. Miklós templomra hagyok.

Tizedszer: A bátyáimnál lévő gyöngyöt, amit apám az én részből fize-
tett ki, hozzák el Bajára, adják el, és az árát osszák el a gyermekeim között
rendelésem szerint.

És ez az én végső akaratom. Azt akarom, hogy minden - a templomi és
világi adósság kifizetése, a gyermekeim közötti elosztás - a kívánságom sze-
rint történjen.

Kelt, 1777. július 15. napján

+ Én, Staka Veszelinovitsa

(P. H.) Ivo Rudits ottani városi pénztáros, perceptor m. p.
(P. H.) Adam Komartcevitc tanatcnik m. p.
(P. H.) Paul Ziegenhakken Rath Verwandter
(P. H.) Petar Acsics Trbojev Sirobinski m. p.

*Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Bunyevác nyelvű. Felzetten: (P. H.) Testamenat
Sztake Veszelinovits 1777. Die 15. Julii. - 27^a Aug(usti) 1777 ad requisitionem Filiae nuptae
Thomae Lazarovics Szt. Kiraljensis Pastoris referat(um) nenunc reclamante.⁷¹ N° 40.
BKMÖL IV. 1002. r. Baja Város Tanácsának iratai; Végrendeletek N° 40. (7078. ksz.)*

5.

Baja, 1779. december 23.

Sümege György végrendelete

Az teljes Szentháromság Atya, Fiú és Szentlélek Istennek nevében.
Amen.

Én, Sümege György bajai lakos, nyilván vallom és tudom, hogy ép elmé-
vel bizonyossá tettetik minden ember halandósága, egyedül annak ideje bi-

---

⁷¹ Sztake Veszelinovits végrendelete 1777. július 15. Lazarovics Tamás szentkirályi pásztor menyecske lányának a kérésére 1777. augusztus 27-én előterjesztett, ellenvetés nem tör-
tént.

zonytalan, én is bágyadt testemmel nyavalyába esvén, még jó értelemmel vagyok, arra végre azon értelmet, melyek magam hatalma alá számláltatnak, bizonyos rendelést tenni kívántam, arra végre három Tanácsos Tagjait kértem bizonyítás végett utolsó akaratomnak végbevitelére, hogy amelyeket itten írásba fölttettem, mivel magam írást nem tudok, csak saját kezem keresztvonásával ezen Urak jelenlétiben, élő nyelvvel vallom, hogy ok nélkül végbe is menjen.

Elsőben: Lelkemet az ő Teremtőjének följánlom, testemet pediglen a földnek gyomrába, amelyből is teremtetett, annak nyugodalmára is illendőképpen a feleségem az fiaimmal tartozni fogna tisztességesen eltemettetni, azonkívül rendelék 6 forintot misékre az lelkemért.

2. Amely házam vagyon, akarom, hogy az öreg(eb)bik fiainak maradjon fele ház, fele szőlő, három ló kocsival együtt, negyedik lovat pedig pénzzé tetessék, költségre is úgy együtt tartozni fognak az feleségemet még nevemet viseli, az háznál megtartani, ha pedig férjhő megyen, semmit sem tartoznak adni, mivel életemben is sokszor megháborgatott ok nélkül.

3. Fele jószágomat pedig hagyom kettei fiainak, az leányomnak pedig rendelék az közönségesből, hogy tartassék az háznál, és annak ideiben, mikor férjhő menendő léssen, böcsületesen kiházásítsák, mentét, szoknyát és egyik aprólikos ruhát valami szükséges léssen, megvenni tartozni fognak.

4. Igaz lelkem(re) kérem, vallom, hogy Mato Pupávácznak adtam 6 mérő búzát 6 ftban, 2 mérő zabot 2 ft, 1 nadrágot 2 ft 50 xr, egy pár csizmát 2 ft 50 kr, mely summában tézsen tizenhárom forintot, idest 13 ft(ot), erre a summára adott 1 ft 53 1/2 xr, ez lehajulván, marad még rest(antiában) 11 ft 46 1/2 xr, detto adós az új városban lakozó Mészáros István készpénzzel 2 ft 50 xr, detto Stipán, Iván Csupicsnak veje tartozik egy mérő búzának árával, 1 ft 65 xr(ral), ellenben amivel tartozom az kovácsnak, Hanzirg Hott(nak) 1 ft 70 xr(ral), az fiaim elégítik ki, detto Ulakics Antalnak 1 ft 30 xr(ral).

Mindezeket, amit az írásba itt fölttettem, akarom, hogy holtam után is végbevitessenek. Jesus, Mária, Joseph. Amen.

Baján, 23. Decembris 1779.

+ Sűmegi György

(P. H.) Horváth Joseph tanácsbéli m. p.

(P. H.) Komartsevits Ádám városi esküdt m. p.

(P. H.) Schmidthauer Sebestyén tanácsbéli m. p.

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: Bajai lakos Sűmegi György testamentuma 23. Decembris 1779. Ad requisitionem Joannis Michaelis et Antonii Sűmegi referarand(a) testament(um) 18° Decembris 1780. Coram Senatu Oppidano⁷² N° 55. (P. H.) BKMÖL IV. 1002. r. Baja Város Tanácsának iratai; Végrendeletek N° 55. (7078. ksz.)

---

⁷² Sűmegi János, Mihály és Antal kérésére a végrendelet előterjesztetett az 1780. december 18-i tanácsülésén.

6.

Baja, 1780. február 24.

Valakovics István végrendelete

Az Teljes Szentháromság, Atya, Fiú, és Szentlélek Istennek nevében.
Amen.

Én, Valakovics István, Baja városa lakosa már megérvén 65 esztendőket, gyakor(i) és súlyos nyavalyás éltemnek nem tudván végezetét, még eleven és ép elmével lévén, mivel tudom, hogy halandóságomnak végezete bizonyos, de annak sem óráját, sem napját tudnom nem adatott, hogy tehát kevés javaimról rendelést tehetnék, arra a végre önönmagam szabad akaratomból, szánt szándékkal minden erőltetés nélkül ezen városnak hites előljárói Tagjaiból arra elrendelt személyeket előre tett könyörgésemre kikértem, akik is mendennémű akaratomnak cikkelyeit papirosra föltévén, legjobb törvényes úttal s móddal helyreállítassék.

Elsőben, amidőn a mindenek alkotója Úristenem e múlandó világból kiszólít, testemtől megvált lelkemet az ő Teremtőjének ajánlom, testemet pedig az földnek gyomrába, ahonnét eredetét vette, a takarítását testemnek, s lelkemnek nyugodalmaért teendő kötelességeket bízom az Éva hitvesemre.

Második: Mivel más jobb örökösöm, és közelebbi törvényes successorim nincsenek, egyéb az nevezett hitvesem Éva asszony, ő is viszont egy akarattal azon indulatban vagyok, hogy netalántán hirtelen halállal e világból kimúlhatna, azért is 300, idest háromszáz ftokat oly indulattal az Város Magistratusa gondviselésére rendeljük, hogy abból kikerülendő interese sz(ent)misékre és az igyefogyott szegényekre adattassanak, akkoron mindazonáltal értetődik, amidőn az ház eladattatik, és azon summa kitelhetik, Sz. Rochus Kápolnájára pedig 50 ftokat disponálok.

Harmadik: Az építendő Város Ispitályára rendelek száz ftokat, hasonló módon akkor kifolytassék, midőn az ház eladatik, nemkülönben tegnap tett fogadásom szerént az Város Plébániájára öreg oltárnak épületére 200 ftokat rendelek, az hitvesem akaratával végsőképpen disponálok, hasonlóképpen Szent Ferenc Szerzete Fiainak Templomára, Szent Antal oltárra, épületére 200 ftokat akképpen rendelek.

Negyedik: Néhai Örszébet hitvesem gyermekeinek, maradékinak, úgy mint Horváth Mihály és János, úgy néhai Anna, tudniillik Kiss Györgyné, és Hegedűs Jakabnénak, azaz három részre 100 ft(ot) osztályúl rendelek, ezeken kívül az Kálváriának öregbítésére Krisztus Urunk kínszenvedése tiszteletére 100 ft(ot) rendelek, megnevezett móddal. Ezek, valamint föltétettek szintűl végbevitessenek, akarom.

Baján, 24^{dik} Februar. 1780^{dik} esztendőben.

Amen. Jesus, Mária, Szent József nevében.

Valakovics István m. p.

Theodor Ruzsics bizonyosság m. p. (L. S.)
(L. S.) Harlekovics András bizonyosság m. p.
(L. S.) Schmithauer Sebestyén jelenlétében m. p.
Szabady Antal város hites notariusa jelenlétében s írást tevő m. p. (L. S.)

Valakovics István testamentoma Baján, 24^a Febr(uarii) 1780. erigált.

A^o 1783. Die 10^a Januarii sub Sede D(omi)nali in Castro Bajensi tenta praesens Stephani Valakovics Incolae olim Bajensis Testamentum referatum, lectum, et publicatum est Fisco D(omi)nali Contradictionem interponente.⁷³

Coram nobis: (L. S.) Matheo Rudis Cottus Bacsien(sis) o. Judlium m. p.
(L. S.) Thadeo Perechich Antelati Cottus Jurassore m. p.

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: Testamentum Stephani Valakovics 24^a Febr(uarii). 1780. conditum, 10^a Januar. 1783. per Dominium Terrestre Bajense referat(um).⁷⁴ N° 57. és 70.⁷⁵

BKMÖL IV. 1002. r. Baja Város Tanácsának iratai; Végrendeletek N° 57. és 70. (7078. ksz.)

7.

Baja, 1780. június 2.

Király Éva, özvegy Petroczi Jánosné végrendelete

Az teljes Szentháromság, Atya, Fiú és Szentlélek Úristen nevében.
Amen.

Én, néhai Petroczi Jánosnak megmaradott özvegye Éva, született Király, Baja városának lakosa már 65 esztendőket megélvén, nyavalyás állapotomban érzem magamban, hogy beteges ágyomból nehezen tenészédheték föl, bizonyos pedig az halandó emberi természetnek az halál, noha annak napja és órája bizonytalan, annak okáért is még egészséges, ép elmével bírok, birtokomban lévő javaimról, melyeket rész szerént sajátomnak, rész szerént pedig Isteben boldogult férjem után részesültemnek ismerek, minden erőltetés, és ösztönön kívül, eltökéllett valóságos szándékomból rendelést tenni kívántam, azért is annak bizonyosabb állandóságának meghatároztatására hiteles Tagokat ezen városnak Tanácsosai közül kikértem, és kinyilatkoztatott szándékimat ezen írásba foglaltatni rendeltem, melyek minden törvényes intézések tekintetére végbe is vitessenek, akarom, úgymint:

⁷³ 1783. január 10-én a bajai várban tartott úriszéki ülésen Valakovics István bajai lakos végrendelete előterjesztett, felolvastatott és kihirdtetett, az uradalmi ügyész tiltakozást jelentett be ellene.

⁷⁴ Valakovics István végrendelete készült 1780. február 24-én, 1783. január 10-én a bajai földesúrral ismertette.

⁷⁵ Az eredeti végrendelethez mellékelve van a róla készített másolat is!

Elsőben: Ezen tündérvilágból kiköltözésem után szegény bűnös lelkemet, az ő megváltójának kezébe ajánlom, testemet pedig ahonnan közönséges föltámadását reménylem, a földnek gyomrába visszadam, azonoknak pedig nyugodalmáért és a takarításáért rendelem, hogy sorsomhoz képest temette-
téseem légyen, melyre is nálom költségem annyira való légyen, azért is abból véghez vitetessék, mely is készpénzül 40 ftokból álló.

Második: Mivel nevezett néhai férjem, contactualis kötelezése szerint nékem javaiból kétszáz forintokat kötelezett, melyekkel szabad dispositiom is lévőm, azért azokból akarom, hogy a Phara Templomban építendő Szent Ol-tárra rendelek három aranyat, úgy az város által fölemelendő szegények ispitályára 25 ftokat, Szent Rochus Kápolnájának 10 ftokat, a többié pedig az Phara Templomra, Isten dicsőítésére.

Harmadik: Azon tizenöt forintokat, melyekkel Gyurits Antal úr adós, az Tisztelendő Pater Franciscanusoknak szentmisékre rendelem, az Ilusnak 5 fo-
rintokat, és egy rövid új mentét, Évának pedig 4 ftokat, az Ancsának pedig hasonlóképpen 4 ftokat, akik szolgáltanak körülöttem, és hajdani férjem kö-
rül, mindezek kiteljenek házi javaimból, megmaradandó pénzek(et) pedig ispitályra hasonlóképpen hagyom.

Negyedik: Az vasalt ládámot Kozma Lőrinc fiamnak, kalocsai lakosnak rendelem, mivel ő nevezetesen atyja után, s utánam succedált, azért is más praetensioja nem lehet, Veronica Barbarits Szűts Miklós(né) leányomnak mi-
dőn eladatnak ágyi eszközim, 1 ft 50 xrt hagyok, adósságom semmi nincsen, sem ellenben én adósa senkinek sem vagyok, ezeket Isten után végben vitelre ezen városnak elöljáróira bízom, sörénkedni méltóztassanak elintézésére, én pedig magamat s lelkemet minden keresztény léleknek ajtatos fohászkozási-
ba ajánlom. S. Jesus, Mária, Szent József legyen utolsó órámig segedelmem. Amen.

+ Éva Király,
özvegy Petroczi Jánosné disponáló

Énelöttem: (P. H.) Késmárky János előtt m. p.
(P. H.) Theodor Ruzsits esküdt m. p.
Komartsevits Ádám m. p. (P. H.)
(P. H.) Schmidthauer Sebestyén tanácsbéli m. p.
(P. H.) Szabadi Antal város notariususa által íratott m. p.

Signat. Bajae secunda junii millesimo septingentesimo octuagesimo Anno⁷⁶

1785. 8^a Martii Baján új nyavalyáskosás által azt rendelem, hogy az ami a Gyuritsnál vala adósság már elmúlt, az helyett Läger András tartozik 40 ftokat, melyekből Szt. Gergely misékre Tisztelendő Barátok(na)k rendelek 15 ft(ot), s az harmadik punctumból pedig azon misékre rendelések elmúljanak, az Ilusnak egyedül amint föllebb írtam megmaradjon és az szövetláz szok-

---

⁷⁶ Kelt Baján, 1780. június 2-án

nyámat is néki rendelem, az Ancsának pedig csak két ftokat adjanak, az Éva, mely meghalt, az rendelés elmúlt, Domonkos András uram még 12 ftokkal tartozik, azokból 6 ftokat sz(ent)misékre rendeltessenek az üdő alatt szolgál-tassanak, míglen az testem az föld gyomrába nem tétetik, ezek után ismét je-lentem, hogy az Antalnak és Ilusnak részeltetés légyen maradandó javacs-káim árából, én pedig Teremtőmnek, Istennek, Szt. Anyjának s Szentjeinek dicsőséges könyörgéseire ajánlott maradok halálomig oltalmokban. Jesus, Mária, Szt. József. Amen.

+ Éva,
néhai Petroczy János öreg özvegye

Item Petroczy Ádámnak is az 200 ft móríngombúl rendelek 30 ftokat.

(P. H.) Paukovich Miklós tanácsbeli m. p.

Georgie Pacsity tanácsnok (P. H.)

(P. H.) Barakovich Fülöp tanácsbéli m. p.

(P. H.) Szabadi Antal város notariusa által íratott

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: (P. H.) Özvegy Pet-roczy Évának testamentoma 2^a Junii 1780. Baján írásba tétetett. Újíttatott 8^a Mart. 1785. 21^a Mart. referáltatott Bongyeli asszony, Vidákovics Antal és Nyitrai Ilona jelenléttükben az tanácsos sessioban. N° 88.⁷⁷ (P. H.) (P. H.)

BKMÖL IV. 1002. r. Baja Város Tanácsának iratai; Végrendeletek N° 88. (7078. ksz.)

8.

Baja, 1784. augusztus 19.

Mirkovits Thodor végrendelete

A Szentháromság, az Atya, Fiú és Szentlélek nevében. Amen.

Én, Mirkovits Thodor, rigyicai lakos, 50 éves vagyok, és mivel az egész-ségem gyenge, és a halál óráját minden percben várhatom, végiggondolván az ember életének véges voltát, míg ép elmével bírok, magam és utódaim mi-att, saját akaratomból teszem a végrendeletet. Kértem az alulírott urakat, hogy a végrendeletre mindenképpen kerüljön rá, hogy az általam készült, és pontosan betartani kérem.

Először: Lelkemet, a Megváltó drága vérével megváltottat, Teremtő Atyámnak, Istennek, és áldott Szűz Máriának ajánlom, testemet pedig az anyaföldnek, ahonnan származik, hogy benne nyugodjon, és az utolsó ítélet-kor az eljövendő Égi Királyságba jusson.

---

⁷⁷ Az eredeti irat mellett található a róla készített másolat is!

Másodszer: Összeírom kintlévőségeimet:

Perkov Szava fia Jakob Rigycáról tartozik	2 f 90 kr
Popp Tyira Rigycáról	2 " –
Preradovity Lazar és Thanasia szintén	7 " –
Cserpcsanin vagy Miatov Fülöp d(ett)o	1 " 58 1/3
Csarugdzsinov Miska fiai Szantováról	20 " –
Öt bórrel, darabonként 75 krajcár összegben	
Szelakovity Sztevan Béregről kötelezvény szerint, melyből még nem adta ide ami jár	50 " –
Ivkovity Vasza Rigycáról, kötelezvény nélkül	50 " –
Lukity Antun Zomborból kötelezvény szerint	24 " –
és arra még elvitt egy szamarat 9 forintért.	
Plavsits Tesan Zomborból	15 " –
Kolarity Vesza Pacséról	5 " –
Lalosevity Simo fia Jovo kötelezvény szerint	200 " –
Mirkovity Petar fivérem kötelezvény nélkül tartozik	100 " –
N(emes) Hadzsi Markovits Lázár Bajáról betáblázva	200 " –
Petrovity Thodor Bajáról kötelezvény szerint	400 " –

Harmadszer: Hagyok a feleségemnek abból a 400 forintból, ami Petrovity Thodor úrnál van, 100 tallért, azaz 150 forintot.

Negyedszer: A bajai Sz. Miklós templomra hagyok 40 forintot abból, amivel Lázár nemes tartozik, továbbá a bajai ispotályra is 10 forintot, és abból a pénzből fizessék ki a felcsert is.

Ötödször: Testemet kívánságom szerint temessék el, a többi pénzt és más javakat a gyermekeim örizzék, vigyázzanak rá és éljenek belőle az anyjukkal együtt békében, ezenkívül a lányt, aki őket szolgálja, becsületesen tartsák, és ha férjhez megy, az ígéret szerint adjanak neki egy borjas tehenet.

Hatodször: Fivéremmel szemben nincs más követelésem azon kívül, ami le van írva.

Kelt Baján, 1784. aug. 19-én

+ Thodor Mirkovits testans

(P. H.) Georgie Pacsity tanácsnok m. p.

(P. H.) Ignatius Krazzel m. p. Radts Verwandter und Zeig

Korics Antal⁷⁸ tanácsbéli m. p.

(P. H.) Általam Antun Paukovity m. p. írnok által

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Szerb nyelvű, latin betűkkel írt. Felzetten: Testamenat Thodora Mirkovity iz Rigycze. A° 15^a Aug(usti) 1784. Referat(um). 1^a Oktobris 1784. erga requisitionem Petri Mirkovics Fratrís et Georgii Mirkovics Filii p(rae)sentis.⁷⁹ N° 86. (P. H.) BKMÖL IV. 1002. r. Baja Város Tanácsának iratai; Végrendeletek N° 86. (7078. ksz.)

⁷⁸ Az egykorú jegyzőkönyvekben nem Korics, hanem Koics Antal nevű tanácsnok neve szerepel!

⁷⁹ Thodor Mirkovity végrendelete Rigycáról 1784. augusztus 15. Eőterjesztetett 1784. október 1-jén fivérének Mirkovics Péternek a kérésére, fiának, Mirkovics Györgynek a jelenlétében.

Baja, 1785. február 17.

Sztojan Lapadatovits végrendelete

A Szentháromság, az Atyaisten, Fiú és Isten
szeplőtelen anyjának Szent Lelke nevében. Amen.

Én, Lapadatovits Sztojan, bajai lakos, kevés híján 80 éves vagyok. Minden embernek, aki e világra született, egyszer örök nyugalomra kell cserélni ezt a rövid életet, én pedig öreg és súlyos beteg vagyok, és halálom óráját nem tudhatom, még ép elmével kérem a városi előljárókat, hogy amit a javaimról rendelék, foglalják írásba, és halálom után juttassák érvényre.

Először: Lelkemet Urunknak, Istenünknek ajánlom, hogy fogadja kegyeibe, testemet pedig az anyaföldnek, ahonnan származik. Azt akarom, hogy keresztény szokás szerint temessenek el. Ahhoz az 5 forinthez, amivel a templomnak adós vagyok, még 5 forintot rendelék.

Másodszor: A szegénypénztárnak carta bianca szerint adós vagyok, ez az unokaöcsémrel, Pavleval közös adósság. Ugyanígy minden vagyonom is közös, fele az enyém, fele az unokaöcsémé, Pavléé. Az én részemről más tartozás nincs, a beleegyezésemrel nem vettünk fel több pénzt.

Harmadszor: A vagyonomat a gyermekeim úgy osszák el egymás között, hogy négyen egyformán kapjanak, férjes lányom, Sosza pedig az egynek jutó rész felét kapja.

Negyedszer: Partsetits és Matarits urak tartoznak nekem 120 forinttal, a nekik adott széna árával. Paranosits Gligorie adós nekem 1 forint 8 krajcárral. Jankovits Petar szappanos adós maradt az 50 forintból 4 forint 30 krajcárral. Thodorovits Petar tartozik nekem 5 forinttal a borjú miatt, amit előbb nekem adott el, azután másnak, aki elcserélte a borjút a gulyással egy tehénre, amiért a mészáros 10 forintot fizetett. Ennek az összegnek a másik fele az unokaöcsémrel illeti. Ruzsits a munkámért tartozik 18 forinttal.

Ötödösor: Amikor a fiam és az unokaöcsém elkezdtek a kereskedést, adtam nekik 260 forintot a saját pénzemből. Pavlenak, mikor Pestre ment segédnek, adtam a kérésére 17 forintot. Amikor adós maradt a mészárosnak, és hitelre vásárolt, a (péter)váradai útra adtam 12 forint 22 1/2 krajcárt, és még 1 forint 42 krajcárt. Az építendő városi ispotályra adjanak a gyermekeim 2 forintot.

És ez az én végakaratom, melynek pontos megtartására kérem az urakat. Isten nevében.

Baján, 1785. február 17-én

+ Sztojan Lapadatovits m. p. (L. S.)

Előttünk: Georgi Patsits tanácsnok m. p. (L. S.)

Johannes Ernus als Zeige m. p.

Korits Antal tanácsbéli (L. S.) (L. S.)

Előttém: Anton Szabady m. p. városi jegyző és írást tevő előtt

Testzamenat Gosp. Sztojana Lapadatovits 18^a Februarii 1785. 19^a Augusti 1785. referat ad Instantiam Filiae nuptae Sophia p(rae)sentibus Petro et Paulo Lapadatov, Julianae, Pelagiae et Mariae in Capillis.⁸⁰

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Szerb nyelvű, latin betűkkel írt. Felzetten: N° 91.

BKMÖL IV. 1002. r. Baja Város Tanácsának iratai; Végrendeletek N° 91. (7078. ksz.)

10.

Baja, 1788. július 1.

Kiss János végrendelete

Atyának, Fiúnak, és az Sz(ent)lélek Istennek nevében. Ámen!

Mivel az embernek halála bizonyos, annak az órája pediglen bizonytalan, én is ezen okból az én beteges állapotomban lévén, ezen utolsó rendelést teszek, úgymint: Az én lelkemet ajánlom az én Idvözétőmnek kezibe, testemet pediglen a földnek gyomrába, az honnét származott.

Az én jószágomnak specificuma pediglen ez:

1. Csizma	ft 80	xr –
2. 9 pár fejér ruha	9	–
3. Bunda	10	–
4. Köpönyög	5	–
5. Egyujjas mantli	4	–
6. Egy leibli	1	–
7. Egy kerék kalap	1	–
8. Egy zöld bársony sipka	1	–
9. Két musta, tőke, műhellyel együtt	10	–
10. Sátor vasalt fákkal együtt	9	–
11. Rámafa	3	–
12. Kaptafák	3	–
13. Köszörűkű, válóval együtt	1	45
14. Egy asszonyi zöld bunda	18	–
15. Egy szoknya	6	–
16. Egy flanelszoknya	5	–
17. Két rékli	4	–
18. Egy vánkusokkal kirakott ágy	30	–
19. Egy munkásláda	2	–
20. Teknyő	1	–
21. Asszonying 8 db 1 ft	8	–

⁸⁰ Lapadatovits Sztojan úr 1785. február 18-án tett végrendelete, amelyet 1785. augusztus 19-én ismertettek Zsófia asszonylánya kérelmére, Lapadatov Péter és Pál, valamint Julianna, Pelagia és Mária jelenlétében.

22. Egy selyemkeszkenyő	2	–
23. Egy kartonkötény	1	–
24. Két fejkető, egyik bársony, másik selyemmateriából való	6	–
detto egy fejkető	2	–
25. Két törülközőkendő	3	–
26. Vagyon palláson kerék	3	–
27. Egy pár bornyas tehén	72	–
28. Konyhaedény szekrénnel együtt	3	–
29. Műhelyszerszám	1	–
Summa total	304	ft 45 xr

Tartozom pediglen:

a) Szutsch Péternek fémárna	ft 7	–
b) Polyák úrnak	12	–
c) Romhányi Ferenc úrnak	17	–
d) Mikus Mihály úrnak	4	–
e) Czigenhakken Pál úrnak	2	–
f) Maris sógorasszonyomnak	4	–
g) Lotto legényének Kosztának	1	45 xr
Summa	47	ft 45 xr
h) Albert Miklós úrnak tartozom	3	ft –

Maris sógorasszonyomnak ajándékozom az én avitt mentémet, egy leiblit, és egy kék kötényt.

Az én nénémnek Kalmár Örsének ajándékozok egy réklit, egy pruszlikot, és egy kék kötényt.

Kisebbik láda adassék Maris sógorasszonyomnak, nagyobbik pediglen maradjon az én fiannak, Kiss Jánosnak.

Föllebb említett summából temetésre 15 ft(ot) hagyok. Az öcsémnek Katonának Ruzsás Orbánnak hagyok 6 ftot, nemkülönben nénémnek is 6 ftot. Obadovits Mariskának is hagyok hat ftot. Ispitályra pediglen ajánlok egy tallért. Többi jószágon osztozzanak egyenlőképpen az én hitvesem Ágnes Kiss, és az én fiam János magok közt.

És ez az én utolsó megmásolhatatlan akaratom, melyet én requiralt Esküdt Uraimék előtt keresztvonásommal megerősítettem.

Baján, 1. Julius 1788.

+ Kiss János csizmadiamester ember,
bajai lakos

(P. H.) Jacob Nicolaus Thürr m. p. Rath Verwander

(P. H.) Coram me Joh. Kubitska jurat. oppidi or. notar. m. p.

Paul Ziegenhaken als Zeug

Egykorú, kézzel írt, 3 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: (P. H.) Praes(entibus) die 1 Julii 1788. Testamentum Joannis Kiss Magistri Cothurnani et Inhabitoris Bajensis die 1 Julii 1788. conditum.⁸¹ 12. szám. N° 11. BKMÖL IV. 1002. r. Baja Város Tanácsának iratai; Végrendeletek N° 11. (7082. ksz.)

11.

Baja, 1792. február 22.

Idősebb Harlikovits András végrendelete

Atyának, Fiúnak, és Sz(ent)léleknek nevében. Amen!

Látván nyavalyás állapotomat, és netalántán testemnek utolsó romlását is, kívántom az alul megírt, requirált Tanácsbéli Urak előtt jószágom eránt következendő rendelést tenni, és ugyan

1. Az én lelkemet ajánlom Mennyei Istenemnek szt. kezibe, testemet pediglen földnek, honnét származik, hagyom.

2. Még az öregebbik fiam András vélem együtt nem gazdálkodott, adóságom volt 1604 ft miuta pediglen összekapcsolt erővel gazdálkodni kezdetünk, annyira emlétett adósságot lefizettük, hogy mostanában csak 756 ft hátra vagyon, ezen adósságot hogy ha két fiaim egymástúl el nem válnak kifizethetnek, és így osztályra rendelésem szerént lépjenek, azon esetre pediglen, ha egymástúl elválának, 756 ft vagy amennyi lészen, közönséges massabúl fizetessék ki.

3. Az öregebbik fiannak azon szállását, mely Sz. Rochus(on van), melyet situáltatik, általadom, kisebbik fiannak pedig a kazánt hagyom.

4. Franciska leányomnak, mivel ötlet tisztességesen férjhez adtam, és azon idő alatt is költségemben volt, száz forintokat hagyok, hogy ha pediglen ezen atyai indulatom ellen zúgolódna, vagy fiaimat netalántán processussal keresni merészelve, azonnal néki legált száz ftokat veszejtse, és azon pénz massához visszatérjen. Vagyon azonkívül még két unoka gyermekem, Miklós és József, ezeknek kisdedségekre nézve, mindeniknek egy-egy száz ftokat hagyok, mely kétszáz ftból köteles lészen András fiam azokat szükséges tudományokra taníttatni.

5. Hogy ha két fiaim meg nem egyezhetnének, és egymástúl elválának, öregebbik fiannak Andrásnak szabad lészen két házom közül választani, amelyiket akarja, az édesanyjokat közönséges költséggel tartsák meg, és minden becsülettel, és fiai engedelmességgel hozzája viseltessenek. Így tehát rendelést tévén, akarom, hogy az én két fiaim minden ingó-bingó, akárhol találandó jószágomban successorok legyenek, mely successio egyerános osztályból fog állni. Azon esetre, /:akit ugyan nem remélek:/ ha kisebbik fiam valami jószágot eladni, vagy prédálni akarna, öregebbik fiannak szabad lészen azon jószágot kiváltani és magaivá tenni. És ez az én utolsó megmá-

---

⁸¹ Érkezett 1788. július 1-jén. Kiss János csizmadiamester, bajai lakos 1788. július 1-jén tett végrendelete.

solhatatlan akaratom, melyet akit requiralt, és subscribalt Tanácsbéli Urak előtt körösztvonással megerősítettem.

Költ Baján, 22. Febr. 1792.

(P. H.) + Harlikovits András bajai lakos

Coram nobis Antonio Korits iudice m. p. (P. H.)
(P. H.) Blasimo Czina m. p. senatore
Josepho Keinty senatore
Joanne Kubitska m. p. jurato oppidi or. not.

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: (P. H.) (P. H.) (P. H.) Testamentum Prudentis ac Circumspecti Senioris Andr(eae) Harlikovits Die 22^a Febr(uarii) 1792. conditum. Test(is) Senioris Andr(eae) Harlikovits N° 130. A^o 1792. die 9^a Julii occas(ione) sess(ione) senat(us) in Priv(ilegiati) opp(idi) Baja celebr(atum) praesens testamentaria dispo(siti)o die 22^a Febr(uarii). 1792. condita ad requisitionem Catharinae rel(atum) Harlikovits, filior(um) item Andreae, et junioris itidem Andreae, filiae deniq(ue) Franciscae nuptae, Ladislao= Samuianae, velut legatarior referata et publicata extitit, cujus tenoribus omnes contenti, in voluntates decerati testatoris conqueverunt. Sig(natum) ut supra. Joan(nis) Kubitska m. p. jur. opp. or. not.⁸²

BKMÖL IV. 1002. r. Baja Város Tanácsának iratai; Végrendeletek N° 130. (7078. ksz.)

Melléklet: Anno 1795. die 10^a Sept. az megboldogult atyánk Harlikovics András testamentoma szerint következő osztályra léptünk, és ugyan.

Mivel az megboldogult Harlikovics András atyánk halála után, én öre(ge)bbik Harlikovics András az elmaradott még 756 ftkból álló adósságot, ötszáz foréntokig lefizettem, maradt tehát még közönséges osztályos másának terhire 500 ft, ezenkívül két gyermekeimnek számára 200 ft, úgy nemkülönbén Harlikovics Franceska Samu László hitvesinek legátuma 100 ft, és így összességesen nyolcszáz forént. Ennek az adósságnak fele, azaz négyszáz forént esne az ifjú Harlikovics Andrásra, de mivel fiatal gazda lévén, adósságba magát eresztetni nem kívánná, azon kertet, mely Szent Rochus felé vagyon, az édesanyja akaratával, emlétett ifjú Harlikovics András öre(ge)bbik Harlikovics András bátyjának 500 ftkban emlétett nyolcszáz forint adósságának kipótolására általadja, úgy, hogy többször emlétett ifjú Harlikovics András közönséges adósságnak lefizetésire csak 150 foréntokkal concurráljon.

A testamentom szerint vagyon ugyan nékem, úgymint öre(ge)bbiknek szabadságom két ház közt, akármelyikét váloisztani, tekéntvén mindazonáltal azt, hogy öcsém Harlikovics András, édesanyánkat holtig tartani, böcsülni, és minden előadandó alkalmatosságával reája szükséges költséget tenni, s gon-

---

⁸² Körültekintő és megfontolt idős Harlikovits András 1792. február 22-én tett végrendelete. 130. szám. 1792. július 9-én, Baja szabadalmas mezőváros tanácsülésén az 1792. február 22-én tett végrendelet özvegy Harlikovits Katalin, fia András és az ifjabb András, leánya Franciska, Samu László felesége kérésére előterjesztetett és kihirdtetett. A végrendelet erejével mindenki egyetértett, a végrendelező akaratába mindenki belenyugodott. Kelt, mint fent. Kubitska János s. k. hites mezővárosi főjegyző.

dot viselni magát lekötelezi, s tekintvén azt is, hogy azon édesanyánk, az öcsémnél maradni szándékozna, azon okra nézve, ámbár megboldogult atyánk halála után, azon ház, mely öcsémnek osztályba esett volna, tűz által szerencsétlenül hamuvá tétetődött, és én öre(ge)bbik Harlikovics András, nem előbben, hanem még sokkal jobb és költségesebb státusban, kiváltképpen tulajdon fárodtságimmal hoztam, mégis ezen osztályban, minden imputation kívül az én öcsémnek általam, és cédálom, és így az én szeretetemet, mellyel hozzája mindég viseltetem, ekképpen megújítani kívántam.

3. Ptei szőlőt két egyarányos részre osztottuk.

	ft xr	Hány darab öre(ge)bbik Harlikovics Andrásnak esett	Hány darab ifjú Harliko- vics András- nak esett
4. Szállás testamentom szerént maradott öre(ge)bbik Harlikovics András számára, és	–	1	–
5. Kazány az ifjú Harlikovics Andrásnak jutott	–	–	1
6. Egy új munkásláda jutott	–	1	–
7. Más avitt munkásláda, és nagy rézbogrács	–	–	2
8. Zab és liszt egyarányos részre osztott búza volt 12 mérő és egy részre esett hat mérő	–	–	–
9. Találkozott 16 öl fa, mindeniknek esett nyolc öl	–	–	–
10. Azon széna, mely padláson találkozott, jutott öcsémnek, aki pedig szálláson volnékem, öre(ge)bbiknek	–	–	–
11. Öcsém választott magának egy borjas tehenet, és egy esztendős borjút, magamnak pediglen öre(ge)bbiknek jutott harmadfűre menő tinó, és egy borjú	–	–	–
12. Egy avitt kocsi, és egy vasas láda	–	–	2
13. Egy vasas kocsi	–	1	–
14. Egy sörtéseknek való öl, melyet én öre(ge)bbik Harlikovics András megvettem	16	–	–
15. Hordók 148 akóból állók, két részre osztódtak, és így kinek-kinek esett 74 akó	–	–	–

16. Mesterséghez tartozandó méhszerfák padlason lévő kéreggel együtt, fele jutott öcsémnek, fele pedig nekem öre(ge)bbiknek	-	-	-
17. Egyakós vasas hordócska	-	-	1
18. Egy vasas véka	-	1	-
19. Két hosszú lajtorja	-	1	1
20. Egy vasas talicska	-	-	1
21. Egy korcsulya, és egy boreresztő kötél	-	2	-
22. Két strófos vasabrinc	-	1	1
23. Cintányér ⁸³	-	12	12
24. Cintál	-	2	3
25. Cinkalány	-	7	8
26. Két kis rézbogrács	-	1	1
27. Két nagy asztal	-	1	1
28. Két kisebb asztal	-	1	1
29. Két asztal kemény fából	-	1	1
30. Két puska	-	-	2
31. Egy puska, és egy pincetok	-	2	-
32. Karszék	-	6	6
33. Pad	-	1	1
34. Késtartó	-	-	1
35. Kis ládácska	-	1	-
36. Két nagy almáriom	-	1	1
37. Két kisebb almáriom	-	1	1
38. Ötven font gyertya	-	25	25
39. Nyolc pár kés	-	4	4
40. Két konyhakés	-	1	1
41. Két sőtartó	-	1	1
42. Három rúdszappany	-	1 1/2	1 1/2
43. Négy teknyő	-	2	2
44. Szita három, rosta három	-	3	3
45. Mesterséghez tatózandó musta négy	-	2	2
46. Csizmadiaszék négy	-	2	2
47. Képek, akik öcsémnél vagynak, néki akik pedig nálam öre(ge)bbiknél találkoztak, nekem maradtak	-	-	-
48. Szüvőszék egy, amelyet öcsém megtartott	2	-	-

⁸³ Cintányér alatt a továbbiakban is a ónból készült tányér értendő és nem a hangszer!

49. Lúgzó egy, melyet öcsém megtartott	1	15	-	-
50. Gerebény kettő, nagy öcsémnek, kicsiny nékem	-	1		1
51. Gyúródeszka egy	-	-		1
52. Lapát és szénvonyó	-	2		-
53. Két kasza	-	1		1
54. Két balta	-	1		1
55. Hat fejsze	-	3		3
56. Két kapa	-	1		1
57. Két ásó	-	1		1
58. Két gereblye	-	1		1
59. Az majoron, mely kukoricát együtt dolgoztunk, együtt osztottuk is	-	-		-
60. Az kertben kukorica, káposzta, és ami csak ottand található, kétfelé osztatott	-	-		-
61. Tizennégy fogás viasz	-	7		7
62. Négy hizlaló malac	-	2		2
63. Lovakra való avitt hámok és gyeplők, ezeket én öre(ge)bbik általvettem	3	15	-	-
64. Két új lapát	-	1		1
65. Húsz szák	-	10		10
66. Imádságos könyvek, és Sz. Biblia közönséges osztályra ment	-	-		-
67. Négy sarló	-	2		2
68. Két veremásó kapa	-	1		1
69. Vonyó két kis fúró	-	2		-
70. Nagy vésőkapa	-	-		2
71. Harminc fogás hajma	-	15		15
72. Avitt vasabrincok, mindenféle vas, kétfelé osztatott	-	-		-
73. Pintérozó szerszám jutott öre(ge)bbiknek	-	-		-
74. Kaszához való szerszám öcsémnek maradt	-	-		-
75. Sódaráló	-	1		-
76. Köszörükü	-	-		1
77. Két firész	-	1		1
78. Vasvella kettő	-	1		1
79. Két csutura	-	1		1
80. Két uborkás hordó	-	1		1
81. Két vasabrincos rocska	-	1		1

82. Konyhabéli cserép-, vas- és rézedények, magunk közt kétfelé osztottuk	–	–	–
83. Irnya való kötáblácska kettő	–	1	1
84. Pörgő rokka	–	–	1
85. Köpölő dézsa	–	1	–
86. Kész munka 16 pár csizma	–	8	8
87. Bőrök, és szattyán kétfelé osztott	–	–	–
88. Kézpénzből 4 ft 45 xr öcsémnek, annyi öre(ge)bbiknek is jutott	–	–	–
89. Adósság vagy 81 ft 49 xr kétfelé osztott	–	–	–
90. Új fertály és fizér	–	2	–
91. Káposztáshordó vasabrincsokkal	–	–	1
92. Két kapuszlopot és udvarban lévő próstyákat öcsémnek hagytam, mivel diófából asztalt nékem öre(ge)bbiknek cédált	–	–	–
93. Vasmacska kettő	–	1	1
94. Vasláb, lánc	–	–	2
95. Vasajtók kemence száján	–	2	–
96. Három szabódeszka	–	2	1
97. Két töke	–	1	1

+ Édesanyjok Katarina Harlikovics

Költ Baján, die 10^a Sept. 1795.

(P. H.) Öre(ge)bbik Harlikovics András csizmadiamester
(P. H.) Ifjú Harlikovics András csizmadiamester

Egykorú, kézzel írt, 5 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: Praes(entis) die 21^a Sept. 1795. ad N° 437.

BKMÖL IV. 1002. r. Baja Város Tanácsának iratai; Végrendeletek ad N° 130. (7078. ksz.)

12.

Baja, 1794. január 26.

Nikolits Mária végrendelete

Testamentum

Az Atya, Fiú, Szentlélek nevében. Amen.

Mivel nagybeteg vagyok, és a Mindenható Teremtő segítsége nélkül nincs reményem arra, hogy felépüljek, ezért a javaimról végső rendelést kívánok tenni.

Először: Lelkemet a Mindenható Istennek ajánlva, javaimról a következőket rendelem.

Másodszer: Volt férjem, Jovan Vuanity halála után kölcsönöztem Buda városának 200 forintot. Ezt teljes egészében visszafizetni és egyúttal mind a 200 forintot a budai Restányi templomnak adni rendelem, és a kifizetést szívből kívánom.

Harmadszer: Van szőlőm a tétényi határban, és házam Budán, a szerb templom mellett. Az említett szőlőben van egy 180 akós kád, azonkívül hordók, de hogy pontosan hány, megmondani nem tudom. Ezt mind tegyék pénzzé. Az árukból a budai ispotálynak hagyok 20 forintot, a budai szerb templomnak 200 forintot.

Negyedszer: A nővérem fiainak, Gavriilo és Jakov Markovitynak, 100-100 tallért rendelek kiadni.

Ötödször: A fent említett budai házat, unokahúgomnak, Trislics Annának hagyom, úgy, hogy az árából adjon 100 forintot az anyjának, Trislics Mártának, a velem való mostani fáradozásáért.

Hatodszor: Lapadatovits Stojan lányának, Máriának, 30 forintot hagyok. A bajai szerb templomokra, mégpedig a Felsőre és az Alsóra is 20-20 forintot, a majdan megépülő bajai ispotályra is 20 forintot hagyok.

Hetedszer: Jankovity Petar három lányának hagyok 20-20 forintot. Ha Isten akaratából meghalok, Trislics Nikola és Anna tartozik engem illendően eltemettetni, ők az én örököseim, azaz, ami javaimból a végrendelet végrehajtása után megmarad, az az övék.

Végül rendelkezésemben meghagyom, hogy a házban lévő ingóságokkal is Nikola rendelkezzen.

Ezt az én végső rendelkezésemet szabadalmas Baja város alább megnevezett előljárói előtt, mint erőtlen, keresztet írva megerősítem.

Kelt Baján, 1794. január 26-án

Maria Gligorie Nikolics asszony +

Coram nobis: Porfirio Tokailics senatore

Stanislao Tankovics

ejusdem Privilegiati Oppidi Baja senatore m. p.

Johanne Kubitska jur. ejusd. Op. or. not.

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Szerb nyelvű, latin betűkkel írt. Felzetten: (P. H.) (P. H.) (P. H.) Testamentum Mariae Nikolits civis Buden(sis) die 26^a Januar(ii) 1794. Bajae conditum. Anno 1794. die 17^a Febr(uarii) occasione sess(ionis) Senat(us) in Privi(legiati) Op(pidi) Baja celebr(ata) p(rae)sens testamentaria dispositio ad requisitionem legatariae Annae Trizlity referatum ac publicatum extitit, cui etiam futura jus cautela par p(rae)sentis dispoonis extradari decret. Sig(natum) ut supr(a). per Joh. Kubitska m. p. jur. op. or. not.⁸⁴ N. 136.

BKMÖL IV. 1002. r. Baja Város Tanácsának iratai; Végrendeletek N° 136. (7078. ksz.)

⁸⁴ Nikolits Mária budai polgárasszonynak 1794. január 26-án Baján kelt végrendelete. 1794. február 17-én tartott szabadalmas Baja mezőváros tanácsgyűlése alkalmával a jelen végrendelet Trizlity Anna megkeresésére kihirdettetett, amelynek jövőbeni biztosítékául a jelen végrendelet párja átadatni rendeltetik. Kelt, mint fent. Kubitska János s. k. mezővárosi hites főjegyző által.

13.

Baja, 1797. szeptember 8.
Kalbacher Anna végrendelete

Az Atya, és Fiú, és Szentlélek Istennek nevében. Amen!

Mint hogy meg vagyok győződve arról, hogy a halál ugyan bizonyos, de annak órája bizonytalanak mondatik, jelenlegi betegségemben a következő végrendeletet tettem az alább kirendelt, megkért tanúk előtt, miként következik.

1. Lelkemet az Üdvözítőmnek ajánlom, testemet pedig a földnek, ahonnan származik.

2. Mostani férjemmel Holtzapfel Jánossal négy évvel ezelőtt házasodtam össze, vele azonban semmit sem gyűjtöttem, semmit sem szereztem, de a testvérem végrendelete szerint én vagyok Kalbacher János Mihály 4000 forintjának az örököse, ebből az összegből mostani férjemre 100 forintot hagyok, egyébként ebből a vagyonomból ő semmilyen további részt sem kaphat.

3. A gyermekeim, akik itt Baján hátramaradnak, annak idején majd a vagyonomból egyformán osztozkodjanak, amit a János testvérem 4000 forintjából megkaptam, és amint a János testvérem által kiállított nyugták is mutatják, a megmaradt pénz kezelését és kamatait, a gyermekeimről történő gondoskodással együtt, az itteni bajai árvahivatalra bízom.

4. A bajai plébániatemplomnak hagyok kegyes hagyományra 50 forintot olyanformán, hogy azt halálom napján a kamatból kell kifizetni.

5. Holttestemet tisztességesen takarítsák el, és ez az én utolsó, megmásolhatatlan akaratom, melyet aláírtam, és kezem keresztvonásával megerősítettem.

Baja, 1797. szeptember 8-án

+ Anna Kalbacher

Coram nobis: Andrea Harlikovics m. p. senatore privil. opp. Baja
et requisito teste (P. H.)

Georg Arno Rat Verwandter

(P. H.) Joh. Kubitska m. p. priv. opp. Baja jur. or. not.

et requisito teste

Egykorú, kézzel írt, 1 oldalra terjedő, eredeti irat. Német nyelvű, gót betűkkel írt. Felzetten: (P. H.) (P. H.) (P. H.) Test(amentum) Annae Kalbacher die 8^a Sept(embris) 1797. Bajae conditum. Anna Kalbacher A(nno) 1797. die 2^a Oct(obris) occasione sessionis senat(us) p(rae)sens testamentaria dispo(siti)o Anna Kalbacher in p(rae)sentia mariti Johannis Holtzapfel et Georgii

Kinstler, ejusq(ue) conthoralis Catharinae, denata testatricis filiae referata et publicata exstitit, cujus tenoribus partes conquiverunt. Sig(natum) ut supra.

Joh(annes) Kubitska m. p. jur. opp. or. not.⁸⁵ N° 157.
BKMÖL IV. 1002. r. Baja Város Tanácsának iratai; Végrendeletek N° 157. (7078. ksz.)

14.

Baja, 1798. szeptember 24.
Mészáros János végrendelete

Én, alább megírt, megemlékezvén a mindennapi példák által bizonyított emberi halandóságról, jöllehet mind a testemben, mind elmémben ép és egészséges, mindazonáltal látván üdösebb életemnek hanyatló voltára, hogy közelebb történhető halálommal feleségem, és gyermekeim rendtelenségben ne maradjanak, e következő testamentomi rendelést tenni kívántam.

Elsőben: A lelkemnek a Teremtőmnek kegyelmiben való ajánlása holttestemet az anyasz(ent)egyháznak szokása szerint középszerű költséggel eltemettetni rendelem, hozzáértvén, hogy azon alkalmatossággal egy requiem, és három kis mise lelkemért szolgáltassék.

Másodszor: Mivel az első feleségem Hundt Franciska után készpénzben és obligatióban maradt 9400 ftok, nemkülönben azon feleségem testvérbátyja halálával Kupferamts obligatióban maradt 5000 ftok, Lizi és Dancsi gyermekeit illetik, és ezen summáknak hason felit Lizi leányomnak nemcsak teljesen kiadtam, hanem azonfelül, amidőn férjhez ment, közel kétezer forintig, kit készpénzben, kit más készületekben magával elvitt, emellett maga jussát éppen oly üdőben, amidőn tőlem ki nem telhetett, minden tekintet nélkül, és minden keménységgel a férjét reám szabadítván, rajtam megvette, arra való nézve őtet a további osztály végett semmi tekintetbe nem veszem.

Harmadszor: Dancsi fiamnak a föllebb írt első rendbéli summának reá esendő része, a vagyonomba béiktatva lévén, ahelyett annyit érő jószágot, ami pedig a Kupferamts obligatiót illeti, azt a maga valóságában elvenni tartozik, minthogy pedig

Negyedszer: Nemcsak Dancsi fiamnak föllebb említett jussa, hanem mostani feleségemnek Piukovits Katalinnak öreganyja, és Bobits kanonok után maradt hozománya kétezer forintig, nemkülönben ezer forint möringja vagyonomba befoglalva lévén, ezek eránt való elégtétel a többi vagyonomnak elosztásával mindenekelőtt megessék, itten mindjárt azt is hozzátévén, hogy most említett feleségemnek lakóhelye bajai lakóházom, a benne lévő házi készülettel, és azonfölül a közönséges osztályból egy gyermekrész az ő jobb állapotjára nézve rendeltetik.

---

⁸⁵ Kalbacher Anna Baján, 1797. szeptember 8-án tett végrendelete. 1797. október 2-án tartott tanácsülésen Kalbacher Anna végintézkedése férjének, Holzapfel Jánosnak és az örökhagyó leánya férjének, Kinstler Györgynek a jelenlétében eüsterjesztetett és kihirdtetett, amelynek erejében a felek megnyugodtak. Kelt, mint fent. Kubitska János s. k. mezőváros hites főjegyzője.

Ötödször: Ötöle származott gyermekeim négyen volnának, hozzászámlálván magát, és Dániel fiamat, a privilegialis summának kielégítése után, megmaradandó jószágom hatfelé elosztassék, és kinek-kinek egy rész az alább írt mód szerint tulajdoníttassék, melybéli osztálynak könnyebb voltára nézve.

Hatodszor: Mindég megmaradandó jószágom, a föllebb említett házon, és benne lévő mobiliákon kívül, böcsü által vétessék föl, és belőle egy massa csináltassék, amely osztán az osztálynak tulajdonságát megtegye, ideértvén, hogy amit igazságos intézés által egész minéműségben egy részre kiadni nem lehet, az a többi résznek megegyezésével vagy eladattassék, vagy másként egymás között kipótoltassék.

Hetedszer: A bajai birtokomnak minéműségét, és böcsüit mindjárt ide kiteszem, úgymint a majoromat törvényes böcsü után általvettem 4014 ft 44 xr. Ugyan(csak) Baján a város kaszálóján egy kert böcsü után 50 ft. Item ottan a Kálvária háta megett két házhely 100 ft. Ugyanottan egy kaszálórét 150 ft. Item a Pék malma mellett prostyával békerítve 100 ft. Nemkülönben pacséri helységnek 12. része telt 10 000 ft. Ehhez jön ami máriateresiopolisi határban találtatik, úgy mind a város calcaturáján kétfelől 27 hold föld, nemkülönben Tavankúton 543 hold föld rajta lévő épületekkel, szarvasmarhakkal, juhokkal, lovakkal és sörtésekkel együtt, amely mindnyája az odavaló Nemes Várostúl kikérendő értelmes és hiteles Urak által conscribáltatván, és megböcsültetvén pénz számba a többi massához foglaltassék.

Ezeken fölül.

Nyolcdaszor: Találtatik adósságom 1. Bajmoki helységnél 3 esztendei interessel együtt 1500 ft. Kruspér úrnál egy esztendei interessel együtt 500 ft. Baján Milner Tóninál 3 eszt. interessel 240 ft. Baján Fiengl exequalt kovács házában 3 eszt. interessel 250 ft. Baján Bereczkovits szabónál 2 eszt. interes(sel) 100 ft. Adamovits Gábor úrnál 8 eszt. interes(sel) együtt 50 ft. Divisch professornál 80 ft. Simok Jóskánál 83 ft. Martinkovits úrnál 4 eszt. interes(sel) együtt 63 ft 30 xr. Újvidéken Rudi massájánál 300 ft. Apatinban a városnál Schlafkreuczer(nél) 79 ft 20 xr. Danyi Esküdt Uramnál 8 eszt. interes(sel) együtt 70 ft. Item Apatinban a városnál keresendő Schlafkreuczer(nél) 600 ft. Tavankuti szomszédomnál Polaknál 1 eszt. interes(sel) 50 ft. Pesten Rochenstein Lörincnél 380 ft. Csinaziné most Tergovtsityénál Pesten 6 eszt. int. 1300 ft. Mivel pediglen ezek rész szerint beszédetlenek, rész szerint a Lizinek kielégítésire, rész szerint a királyi kasszának kipótolására elmenni fognak, azért ezen adósságokról semmi egyéb rendelés nem tétetik, hanem hogy szorgalmatosan beszédettessenek, hogy a jelentett kipótolásban annál kevesebb akadály legyen.

Kilencedszer: Minthogy mostani feleségemnek igaz szívűségét esmérem, és azonkívül is Dancsi fiainak atyai és anyai része az osztálynak alkalmosságával világos karba tétetődhetik, annak okáért ötöt, és vagyont feleségemnek gondviselése alatt minden számadás terhe nélkül hagyom, mindaddig, méglen oskoláinak elvégzése után maga szárnyára kelni akar, teljes reménységgel lévén, hogy feleségem nékie mindenben eleget tenni fog, úgy hasonlóképpen maga gyermekeinek tölem esendő vagyonnak mindeddig kezinel hagyattassék, még ők is magok szárnyokra nem kelnek, kivéven azon esetet,

ha egyik vagy másik fiam papságra adná magát, akkor osztán az ő résziből a szükséges eszközök megszereztesse, és a többi osztályra menjen, itt mindjárt azt is hozzátévé, hogy a duplacséves puskám és az jobbik farkasbundám Dancsi fiamé legyen, Tóni fiamé (ez)üst kardom, Lazi fiamé aranyos gombos pálcám legyen, Szibilka leányomé a szebbik, Nanikáé a másik aranyóráám legyen, ellenben a könyveim, és írásim midőn Dancsi fiam a törvényes üdőt elérni fogja, az ő gondviselése alatt legyen, oly kötelességgel, hogy ha azokból többi fiaim vagy leányim olvasásra kívánnának, ő tartozzon kiadni.

Mindezeket könnyebb és hitelesebb elintézésire nézve, alázatosan kérem a T. Nemes Vármegye Rendjeit, méltóztasson egy érdemes Assessor Urat ki nevezni, aki ezen testamentumnak executioját dupla diurnum fizetése mellett magára vállalni ne sajnálja.

Költ Baján, 24^{dik} September 1798.

(L. S.) Mészáros János T. N.
Bács vármegyének táblabírája

Ehhez járul Tizedszer: Ha halálom után előbb vagy utóbb feleségem özvegyi sorsát megváltoztatni kívánná, olyan esetben nemcsak Dancsi fiának tutorsága tőle elmaradjon, és T. Ns Vármegyének hatalma alá terjedjen, hanem az nékie rendelt özvegyi lakóhelye is, és egy gyermekrészt az gyermekek között közönséges osztályra menjen. Baja ut supra, idem qui supra.

Egykorú, kézzel írt, 4 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzeten: Mészáros János atyám végintézete 1798.

BKMÖL XIII. 9 A Mészáros család iratai (Baja); A Mészáros családra vonatkozó vagyoni jogi iratok 1798-1862 sz. n./1798.

15.

Baja, 1801. július 17.

Kovatsevits Anna végrendelete

Atyának, Fiúnak, és Szentléleknek nevében. Amen!

Látván az én öregségemet, és gyarló állapotomat, tudván azonkívül, hogy az halál bizonyos, de annak órája bizonytalan, kívántam ezen következő rendelést megtenni, alulírt, s általam requirált bizonyságok előtt, úgymint

1. Lelkemet az Úristennek kezibe, testemet pediglen a földnek, honnét származik, hagyom.

2. Az én jószágomban, úgymint saját tulajdon keresményemben következő rendelést teszek, és ugyan

3. Mivel Mária leányomat, Nemes Stortetzky Károly Úr hitvesét, mind boldogult férjem, mind pediglen én is segéttük, becsületesen férjhez is adtuk, azonkívül egy hambárt, és egy szülüt, Mihály fiam adóssága fejében,

melyrül sohasem tudtam, se nem tudom, ámbátor ezeknek az ára említett adósságot felől haladta, kapott, mindazonáltal anyai hajlandóságával hozzája viseltetvén, azonfelől néki kétszáz ftokat hagyok.

4. Midőn József fiamat a katonaságból kiváltottam volna, két legényt mundérral és fegyverrel, kézi pénzt ahhoz értvén, helyette állítottam, Tiszt Uraknak az ő kibocsátását keresvén, nevezetes ajándékokat adtam, úgy hogy teljes kiszabadulása nékem hétszáz ftokba tellett, legyeni és bajai házokra segítségül négyszáz ftokat néki adtam, még megboldogult férjemtől egy szőlőt, szántófelddel együtt Petőben kapott, két iz(et) azonban készpénzben, összességesen kétszáz ftokat néki adtam, azonkívül becsületesen házi-eszközökkel ki is házasítottam, ámbátor ezenfelől nékie valamit hagyni köteles nem volnék, mindazonáltal, hogy anyai szívemet még hozzája megmutassam, ezenfelől még kétszáz ftokat nékie hagyok, oly feltétellel, hogy mindezeket, mind pediglen feljegyzett, Mária leányomat illető kétszáz ftokat Péter fiam tehetsége szerént, és nem egyszerre lefizesse. Hogy ha pediglen valamellik gyermekeim közül ezzel az én rendeléssel contentus nem lenne, és Péter fiamat háborgatná, néki testált részt azonnal elveszejtse.

5. Mivel Péter fiam engemet, úgymint egynéhány esztendőktől fogva világtalant tart, táplál, és ennek utána is hitvesivel együtt tartani, és úgymint anyját becsülni, táplálni, holtom után pediglen tisztességesen el is temettetni köteles léssen, azért nékie minden bingó és ingó, akármely néven nevezendő jószágomat hagyom, oly hozzátétellel, hogy az minémű adósságaim holtom után találatni fognak, azokat ő kifizetni köteles legyen, hogy ha pediglen említett Péter fiam engemet nem tisztelne, illendőképpen nem táplálna, fönt tartom magamnak azon hatalmot, más testamentumot, vagyis rendelést jószágom eránt megtenni.

6. Három Szent Gergely miséket tartozik Péter fiam tartatni, érettem ugyan egyet, és megboldogult férjemért egyet a bajai T. P. Barátoknál, egyet pediglen az egész meghalálozott familiámért, Plébániatemplomában, azonkívül a bajai ispitára tíz ftokat, nemkülönben Szent Antal oltárára a bajai T. P. Barátoknak tíz ftokat hagyok.

És ez az én utolsó akaratom, melyet saját kereszt kezem vonásával megerősítettem.

Baján, 17. Julii 1801.

+ Anna Kovatsevits

Coram me: Porphirio Tokajlits priv. opp. Bajae senator et teste
(P. H.) In gegenwart meiner: Joseph Phisoff Rath's
Verwanter und erbethener Zeig

Coram me: Gregorio Gyurkovits m. p. priv. oppid. Bajae senatore
et requis. teste
(P. H.) Coram me quoque: Joanne Kubitska priv. opp.
Bajae ord. not. et requisito teste

Egykorú, kézzel irt, 3 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: A(nno) 1802. Die 1^a Decembr(is) occasione sess(ionis) senat(us) in P(rivilegiati) opp(ídi) Baja celebr(atum) Nobilis D(omi)na Maria nata Kovatsevits nupta D(omino) Carolo Stortetzkiána, et Josephus Kovatsevits qua testatricis descendentes, praesenti dispooni occasione referationis et publicationis contradicerunt. Sig(natum) ut supra. Per Joh(annem) Kubitska jur. opp. ord. not.⁸⁶ N° 191. BKMÖL IV. 1002. r. Baja Város Tanácsának iratai; Végrendeletek ad N° 191. (7078. ksz.)

16.

Baja, 1801. november 11.

Piukovits Katalin végrendelete

A teljes Szentháromság, Atya, Fiú, és Szentlélek Istennek nevében.
Amen!

Én, alább megírt gondolván a világi életnek állhatatlan sorsát s múlandó állapotját, úgy a halál órájának is bizonyos eljövételét, de bizonytalan szempillantását hasonlóképpen tekintetbe vévén, ámbátor a férjem halálától fogva e mostani súlyos nyavalyámban folyvást sénlődnék, mindazonáltal ép és egészséges elmével bírván, most említett férjemtől származott négy neveletlen árváimnak jövődöbéli sorsokra nézve utolsó akaratomat kinyilatkoztatni kívántam, és hogy ezen végső rendelésem minden pontjaiban és cikkelyeiben megtartasson, s véghez vétetődjön, akarom.

Először: Ami temetésemet és annak utána érettem tartandó exequiakat illeti, mindezeket Adamovitsné testvéremre szóbeli rendelésem által bízam.

Másodszor: Néhai férjem testamentumának értelme szerint Dániel fiamnak Szutsits József Fiscalis Úr, mint Törvényes Curatorja által, még a tavalyi 1800. esztendő Karácsony havában, Markovits Albert Királyi Cameralis Fiscalis Úr jelenlétiben megegyeztem. Ezen egyezéshez képest egészen kielégíttem ötöt az ő anyai jussára nézve, több mint hétezer r. forintokkal, amely summában is általadtam nékie egy úgy mondani szokott caprariatus officiumnak kétezeröttszáz r. forintokról szóló obligatióját, a többire nízve pedig rész szerint készpénzzel, rész szerint pedig azonnal haszonra fordíthatandó jószággal tettem nékie tökéletes elégséget. Idefordítottam azon hétszáz r. forintokat, idest 700 ft(ot) is, amelyekben én az 2000 r. forintokból álló, és az férjem testamentomában is megösméert allaturamon kívül, Piukovits Antal és János testvéreim halálok után succedáltam. Ezen summát, hogy az én gyermekeimnek mindenekelőtt kifizetődjenek akarom, és igazságosan kívánom.

Harmadszor: A pusztára nézve azt rendeltem, hogy az árendába adódjék, s ennek, úgy a pacseri jószágnak jövedelmekből a gyermekeknek szükséges nevelések adattassék meg. Amidőn pedig a Dániel eléri a 24. esztendőit, ak-

---

⁸⁶ Baja szabadalmas mezőváros tanácsülésén 1802. december 1-jén Nemes Kovatsevits Mária asszony férje, Stortetzky Károly úr, és Kovatsevits József mint végrendeleti örökösök a tanácsülésen történt előterjesztés és kihirdetés alkalmával ellentmondottak. Kelt, mint fent. Kubitska János mezőváros hites főjegyzője által.

kor ő a pacséri jószágból kivéven a maga részit, a hátralévő két rátákból az én gyermekeim mindenkori szükségekhez képest való költséggel neveltesse- nek, és hacsak lehetséges kérem a Tutorjokat, hogy az ebbéli jövedelmekből egy kis massát csináljon, amelyből Szibilka leányomnak kistafirozása tété- tődjön meg.

Ötödször: Mivel Szutsits József Fiscalis Úr, Dániel fiamat az én gyermeki rátámban is, halálom után részessé tette, úgy az Atyai Mobiliákból is, a maga jussát megkívánván, ezekből ötlet az Curatorja által még éltében kielégítet- tem, mindezen okokra nézve tehát, és mivel két anya után osztódik remény- lem, hogy az én apró, neveletlen árváimnak igaz és hívséges testvérjek lé- sen.

Hatodszor: Nanika leányomnak azon ezer r. forintokat, melyeket én néhai férjemtől móríngban vettem oly móddal hagyom, hogy ha nékie magtalanul való halála történne, ezen summapéNZ többé testvéreire ismét visszazálljon. Hogy pedig ezen rendelést a Nanikára nézve teszem nincsen egyéb oka, ha- nem mivel Szibilka leányom már annyira megnyőtt, hogy az ő férjhez mené- sét még az önekie általam hagyott két édesatyai, úgymint Kliegl Sándor és Adamovits Antal sógoruraimék, és négy édesanyai, tudniillik Bobits Rosalka és Sibilka néném, úgy Adamovitsné, és Kliegliné testvéreim is megérhetik, akik is az ő tisztességes férjhez adására, és kistafirozására minden szükséges készületeket megtenni tudom el nem mulasztják. Ezenfelül

Hetedszer: Oly móddal, mint a feljebb való punctumban Nani leányomra nézve rendeltem, legalább Lázár fiamnak azon hatszáz, azaz 600 forintokat, melyeket az férjem halála után a bajai házba beépítettem. Tudja az egész vi- lág, mely rongyosan maradt ez reám az uram holta után. Azonban, hogy ezen ház halálom után el ne adódjon, hanem a Tutor vigyázása alatt, árendá- ban legyen, akarom és kívánom. Továbbá:

Nyolcadszor: Azt is kívántam itt megjegyezni, hogy én a pacséri jószágra az uram halála után tizenhatszáz r. forintokat költöttem, és abba investialtam, azon obligatiókban lévő hatszáz, i(d)e(st) 600 ftbúl pedig, melyeket ugyan most emlétendő férjem holta után incassáltam a Dániel fiamat illető 100 ft(ot) Szutsits József Fiscalis Úrnak kifizettem. Végtére:

Kilencedszer: Ajánlom gyermekeimet a Ns Vármegyének kegyes gratia- jába, és atyai jóakaratjába, kérvén alázatossággal, méltóztassék annak idei- ben, az édesatyjok számos érdemeire nézve reájok tekintettel lenni, akiknek is Tutorául rendelem Adamovits Antal kedves sógoruramat, kinek, vagy ha jövendőben más helyette lenne, annak is fáradságáért, hogy esztendőnként a gyermekeim jövedelmekből 50 r. forintok kifizetődjön, úgy nemkülönben az én idevaló s általam az osztály alkalmatosságával megvett kaszálómnak, addig még a Tutorságot viseli mindenkori haszna általadódjon, rendelem és disponálok.

Mely úgy lévén ezen utolsó akaratom és testamentumomat, mindeneket ép és józan elmével megfontolván, magamat saját kezem írásával és szokott pecsétemmel megerősítem.

Költ Baján, Szent András havának 11^{dik} napján 1801.

(L. S.) Mészáros Katalin, született Piukovits

Egykorú, kézzel írt, 3 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzeten: Piukovits Katalin anyám végintézte 1801.

BKMÖL XIII. 9 A Mészáros család iratai (Baja); A Mészáros családra vonatkozó vagyoni jogi iratok 1798-1862 sz. n./1801.

17.

Baja, 1801. december 15.

Czigenhagen Pál végrendelete

Az Atya, és Fiú, és Szentlélek Istennek nevében. Amen!

Minthogy a halál bizonyos, de annak órája bizonytalan lenne, amíg ép elmével bírok, jelen végrendeletemet az alább hivatalosan kirendelt, általam megkért tanúk előtt tettem, amint következik.

1. Szegény lelkemet a mindenható Istennek ajánlom, testemet pedig a földnek, ahonnan származik.

2. A piactéren álló házamat minden abban található bútortal és dolgokkal együtt, azonkívül a jaukói szőlőmet és a Tóth úr melletti kukoricaföldemet, amelyekről a ferencesek biztosan tudnak, szeretett feleségemnek, Czigenhagen Magdolnának hagyom szabad rendelkezésre.

3. Albert fiamnak hagyom a Vaskúti utcán álló házamat a nádfedelű viskómmal és az eladandó kerttel együtt, de azzal a feltétellel,

- a) hogy a Czigenhagen András anyai örökrészéért már kifizetett 100 forinton felül még 150 forintot fizessen ki.
- b) Schober Katalin az anyai örökrészéért ugyancsak 100 forintot kapott, tehát Alberttól kap még 150 forintot.
- c) Lichtneker Anna az azonos anyai örökrészéért 100 forintot kapott, de mivel meghalt, és egy Károly nevű fiút hagyott hátra, Czigenhagen Albert hasonlóképpen még 50 forintot tartozik neki kifizetni.
- d) Wolfin Regina is kapott az anyai örökrészéért 100 forintot, tehát még a fent említett Albert fiam tartozik neki 150 forintot megfizetni.
- e) Zsuzsanna leányom már átvett 100 forintot, kap még Alberttól 100 forintot.
- f) Vendl Magdolna is kapott 100 forintot, tehát Alberttól kap még 100 forintot.
- g) Czigenhagen Terézia leányom és Pál fiam még semmit sem kapott, tehát Czigenhagen Alberttól fejenként 100, azaz összesen 200 forintot kapnak. Mivel azonban a fent említett gyermekeim nem szándékoznak

tönkretenni a fiamat és a testvérüket Albertet, a rendelkezésem az, hogy ezeket a hagyatékokat három év múlva kell kifizetni.

4. A plébániatemplomnak hagyok 10 forintot, a tisztletreméltó ferences barátoknak is 10 forintot, és még a Rochus kápolnára 5 forintot, az itteni kórházra 5 forintot, melyet Czigenhagen Magdolna kedves feleségem halálom után fog kifizetni.

És ez az én utolsó, megmásolhatatlan akaratom, melyet kezem keresztvónásával megerősítettem.

Baja, 1801. december 15-én

(P. H.) + Paul Czigenhagen bajai lakos

(P. H.) Coram me: Andrea Harlikovics m. p., qua requisito

testae et privil. opp. Baja senatore

(P. H.) In gegenwart meiner: Jacob Thürr m. p. Raths Verwandter und erbetener Zeug

(P. H.) Coram me quoque: Joanne Kubitska m. p. priv. opp. or. not. et requisito teste

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Német nyelvű, gót betűkkel írt. Felzetten: (P. H.) (P. H.) (P. H.) (P. H.) Testamentum providi Pauli Czigenhagen inhab(itati) Bajensis die 15^a Decembr(is) 1801. conditum. Taxa deposita. A^o 1803. Die 30. Sept(embris) occasione sessionis senat(us) in priv(ilegiati) opp(idi) Baja celebr(atum), p(rae)sens testamentaria dispositio ad requisitionem legatariar(em) userata et publicata exstitit, cujus tenoribus Magdalena testatoris uxor contenta, Andreas antem Czigenhagen, Augustinus Schober nomine uxoris suae Catharinae, Daniel porro Lichtneker nomine orphani, post fata uxoris suae Annae Czigenhagen remansi, Regina denique Wolff minus contenti, viam juris sibi reservarunt. Sig(natum) ut supra. per J(oannem) Kubitska jur. opp. or. not.⁸⁷ N° 196.

BKMÖL IV. 1002. r. Baja Város Tanácsának iratai; Végrendeletek N° 196. (7078. ksz.)

18.

Baja, 1802. szeptember 7.

Schirer Katalin végrendelete

Az Atya, és Fiú, és Szentlélek Istennek nevében. Amen.

Mínthogy a halál bizonyos, de annak órája bizonytalan, ezért is szándékozom végakaratomat az alább törvényileg kirendelt, megkért tanúk előtt megtenni, mégpedig:

⁸⁷ Végrendelkező Czigenhagen Pál bajai lakos 1801. december 15-én készült végrendelete. Díj lefizetve. 1803. szeptember 30-án Baja szabadalmas mezőváros tanácsulése alkalmával ezen végső rendelés az örökösök kérésére előterjesztett és kihirdtetett, melynek erejével az örökhagyó felesége, Magdolna egyetértett, de Czigenhagen András, továbbá a felesége Katalin nevében eljáró Schober Auguszt, azután a felesége Czigenhagen Anna után maradt árva nevében eljáró Lichtneker Dániel, végül Wolff Regina nem egyeznek, és a törvényes utat maguknak fenntartják. Kelt, mint fent. Kubitska János mezőváros hites főjegyzője által.

1. Lelkemet a mindenható Istennek ajánlom, testemet pedig a földnek, ahonnan származik.

2. Istenem nagylelkűségéből tisztelt férjemtől származó öt élő gyermek, név szerint András, János, Anna, Josepha és Lucia, az első három már abban a korban van, hogy szolgálatba léphet és képes magát felnevelni, az utóbbi kettő, éspedig Josepha 4, Lucia pedig csak két éves, apai és anyai gondoskodásra szorul, amit tőlem már nem remélhetnek, ámde lelkem kötelessége, hogy halálom után is gondoskodjam róluk, évégett

3. Minden ingó és ingatlan vagyonomat halálom után azonnal el kell adni, és a befolyó tőkéből az említett két kiskorú gyermek Josepha és Lucia tíz éves koráig, mégpedig külön-külön, neveltetésükhöz és ellátásukhoz szükséges 30 forintot kapjanak évente, a tizedik év végén teljes ellátásuk megszűnik, és ők is szintűgy szolgálatba állhatnak, de azután a megmaradt tőkét a gyermekeim egyenlő arányban kell hogy megkapják.

4. És amíg az említett két gyermeknek Josephának és Luciának is szüksége van valamire az ágynemükből, ezek miatt a rosszabból ki-ki valamivel részesülhet, amelyen maga aludni és feküdni tud.

Végakaratom foganatosítására, mint végrendeleti végrehajtót megkerterm és kineveztem nagyságos olováci Bernakovits József báró urat, bajai esperest és plébánost. Így legyen.

Baja, 1802. szept. 7-én

+ Katharina Schirerin bajai lakos

Coram me: Nikolas Paukovics m. p. priv. opp. Bajae senatore
et requisito teste

In gegenwart meiner: Jacob Thürr m. p. R. V. und erbethener Zeug

In gegenwart meiner: Joh. Kubitska m. p. Baja Stadt ord. Not.
und erbethener Zeug

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Német nyelvű, gót betűkkel írt. Felzetten: (P. H.) (P. H.) (P. H.) Testamentum Catharinae Schirer die 7. Sept(embris) 1802. conditum. Taxa non est deposita. A(nno) 1802. Die 14^a Sept(embris) occasione sessionis senat(us) in P(ri-vilegiati) Opp(idi) Baja celebr(atum) erga requisitionem Andreae Niderhiltzer, consortis Petro=Sutraillianae et filii testatrix Andreae Schirer p(rae)sens testamentaria dispositio referata et publicata exstitit, in cujus tenoribus omnes conquiverunt. Sig(natum) ut supra.

per Joh. Kubitska jur. opp. or. not.⁸⁸ N° 187.

BKMÖL IV. 1002. r. Baja Város Tanácsának iratai; Végrendeletek N° 187. (7078. ksz.)

⁸⁸ Schirer Katalin 1802. szeptember 7-én készült végrendelete. A díj nincs lefizetve. 1802. szeptember 14-én szabadalmas Baja mezőváros tanácsulése alkalmával testvérének, a Petro-Sutraillianában lakó Niederhiltzer Andrásnak és az örökhagyó fiának, Schirer Andrásnak a kérésére ezen végrendelet előterjesztett és közhírré tétetett, és annak erejében mindenki megnyugodott. Kelt, mint fent. Kubitska János mezőváros hites főjegyzője által.

19.
Baja, 1803. december 31.
Csicsiger Katalin végrendelete

Az Atya, és Fiú, és Szentlélek Istennek nevében. Amen.

Mint hogy a halál bizonyos, de annak órája bizonytalan, ezért végakaratomat szándékom szerint az alább törvényileg kirendelt, megkért tanúk előtt a következőképpen rendeztem el, mégpedig:

1. Lelkemet a mindenható Teremtőnek ajánlom, testemet pedig a földnek, ahonnan származik.

2. A plébániatemplomnál, Szavits úr szomszédságában álló házamat, és a bajai határban fekvő szőlőmet hagyom három gyermekemre, mégpedig József fiamra, azonkívül Anna és Katarina leányaimra egyenlően úgy, hogy mindegyiküket ugyanakkora rész illesse meg.

3. Azt a földet, amit kukoricaföldként örököltem, és az általam bírt Eprekertet ráíratam a fent nevezett 3 gyermekre egyenlő részben, és mivel

4. A belső kertet, amely Gruberissen úr és Hekernest József kertje között fekszik, egyedül csak hajadon leányomra Katarinára hagyom, azért a fáradságért, amelyet ápolásom során tanúsított.

5. Házi edényeimet és házam más felszereléseit osszák fel két leányom között, és a fiú ne kapjon belőlük semmit.

6. A három marha, amit amúgy is Katarina leányomnak vettem szolgálata jutalmaként, mindenféle fenntartás nélkül maradjon az övé.

És ez az én utolsó, szabad akaratomból tett rendelésem, melyet az alább kirendelt tanúk előtt saját keresztvónásommal megerősítettem.

Baja, 1803. december 31-én

+ Catharina Csicsiger

Coram nobis: Georgio Szávics m. p. priv. opp. Baja senatore
Jacob Thürr m. p. Raths Verwandter als erbethener Zeig
Jacobus Schmidhammer m. p. Raths Verwandter
als erbethener Zeig

Coram me quoque: Jos. Kulungyics m. p. jur. opp. v. not.

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Német nyelvű, gót betűkkel írt. Felzetten: (P. H.) (P. H.) (P. H.) Testamentum Catharinae Csicsiger die 31^{ae} Decembris A(nn)i 1803. conditum. Taxa est deposita. N° 198. Anna et Cathar(ina) 4. Febr(uarii) 1804. refer(atum).⁸⁹ BKMÖL IV. 1002. r. Baja Város Tanácsának iratai; Végrendeletek N° 198. (7078. ksz.)

⁸⁹ Csicsiger Katalin végrendelete 1803. december 31-én készítettett. Díj lefizetve. 198. szám. Anna és Katalin örökösök által 1804. február 4-én előterjesztetett.

20.

Baja, 1804. október 24.
Pavo Jaszlity végrendelete

Az Atya, Fiú és Szentlélek nevében. Amen.

Én, alább megnevezett, látván súlyos betegségemet, szeretnék az alább megnevezett urak előtt kevés vagyonomról végrendeletet készíteni, amint következik:

1. Lelkemet a Mindenható Atyának ajánlom, testemet pedig visszaadom a földnek, ahonnan származik.

2. Minden vagyonomat, ami egy házból, szőlőből és egy legelőből áll, és amit én magam 3000 forintra becsülök, feleségemre Annára, két fiunkra Pal-kóra és Antunra, mint örököseimre hagyom oly módon, hogy

3. Feleségem köteles legyen Mária lányomat, akit az első feleségem szült, férjhez menéséig táplálni, tisztességesen ruházni, mikor pedig Mária lányom férjhez akar menni, akkor neki a feleségem 500 forint készpénzt adjon, tisztességesen öltöztesse fel, és az ingóságok 1/3 részét adja neki oda.

4. Ezüstjeimet, amik a kabátjaimon, mellényeimben vannak, fiaimra hagyom, úgy, hogy a feleségem a gyermekek felnövekedéséig őrizze meg azokat, akkor pedig a fiúk osszák egymás közt két egyenlő részre.

És ez az én utolsó kívánságom, amit a mai napon az alább megnevezett urak előtt lezárok, és keresztvonással megerősítek.

Baján, 1804. október 24-én

+ Pavo Jaszlity

Coram nobis: Georgio Szávicis m. p. senatore
Demetrio Hacsics m. p. senatore
et Jos. Kulungyics m. p. jur. opp. v. not.,
qua requisitio testibus

*Egykorú, kézzel irt. 1 oldalra terjedő, eredeti irat. Bunyevác nyelvű. Felzetten: (P. H.) (P. H.) (P. H.) Testamentum Pauli Jaszlity Die 24^{ae} Octobris 1804. conditum. Taxa est soluta. A(nn)o 1805. Die 28^a Maii occasione sessionis senat(us) p(rae)sens testamentaria dispo(siti)o, ad requisitionem Annae Jaszlity, testatoris uxoris referata et publicata extitit, cujus tenoribus secus contenta-bat(ur), dentaxat relate ad aetimationale 3000 f(lore)nor(um) pretium exceptionem formando, jus substantiam hanc aetimari curandi sibi reservavit. Sig(natum) Bajae die Anno ut supr(a). per J. Kubitska m. p. jur. op. or. not.⁹⁰ N° 217.
BKMÖL IV. 1002. r. Baja Város Tanácsának iratai; Végrendeletek N° 217. (7078. ksz.)*

⁹⁰ Jaszlity Pál 1804. október 24-én tett végrendelete. Díj lefizetve. Az 1805. május 28-án tartott tanácsülés alkalmával a jelen végrendelet ügyében intézkedés történt: Jaszlity Anna feleség megkeresésére ismertették és nyilvánosságra hozták azt, nemkülönben annak erejénél fogva, miszerint a vagyon a becslés szerint 3000 forint összegű, ugyanis ezt illetőleg az a kifogás tétetett, hogy fenntartják a jogot arra nézve, hogy a vagyont kötelező felbecsülni. Kelt Baján, a fenti évben és napon. Kubitska J. hites mezővárosi főjegyző által.

21.

Baja, 1812. december 29.

Viltsek Mátyás végrendelete

Atyának, Fiúnak, és Szentlélek Istennek nevében. Amen!

Alul megnevezett, látván súlyos, és talán utolsó nyavalyámat, kívántam az alulírt, avégre különösen megkért Urak, mint Bizonyóságok előtt kevés vagyonomról ezen végső rendelkezésemet megtenni, és ugyan:

1. Lelkemet a Mindenható Úristen oltalmába ajánlván, testemet a földnek, ahonnet származik, hagyom.

2. Az én összes vagyonom áll ezen lakóházomból, a Vásárálláson az öcsém szomszédságában álló fundusomból, készpénzben vagyon most itthon 463 ft - xr v(áltóban), vagyon 60 darab kövér tallérom, 202 darab huszasom, 106 darab máriásom, és 18 darab egyes aranyom. Csokor Istvánnál vagyon 400 ft v(áltóban), Hunyadynál, a Lebovits vejínél 200 ftom, Portzónál 22 ft 24 xr, Startsevit Györgynél 55 ft - xr, Kolhamernénál 18 ft 24 xr v(áltóban). Vagyon a hambáromban 600 pesti mérő zabom, száznál valamivel több mérő kölesem, és 50 mérő árpám. Portékában, azaz csizmában vagyon valami 300 ft v(áltóban), és azonkívül a házieszközöm, ezüst munkában vagyon 2 ezüst gyertyatartó 81 1/2 latos, három levesszedő nagy kalán, 18 darab evőkalán, 6 pár ezüstkés, 6 kávékalán, két sótartó, és egy ezüstkoppantó.

3. Ezen most nevezett vagyonomnak egész birtokában meghagyom e mostani feleségemet Annát, aki is még özvegységiben megmarad, e jószágomat a gyermekeim felneveléséig lelkeösmérete szerint kormányozni és igazgatni fogja, hogy pedig Imre fiam emberi korát elérvén maga szárnyán igazodni bírna, akkoron említett özvegyem nékie a lakóházomat teljes jussal általadni tartozik, ő mindazonáltal még csak az én nevemet viseli, a házamban lakhatik, de a fiamnak még a kivonó díófa asztalomat is általadni köteleztetik, úgy nemkülönben

4. Rozi leányomnak férjhez menése alkalmatosságával az 2. pontban megnevezett ezüstedényeket, a stabilis nagy órámat, és még az édesanyja által készített ágyat, és asztalát tartozik kiadni, és az almariumot, hol az ezüst vagyon.

5. Minden többi vagyonom /:amely mindenesetre holtom után feljegyeztessék:/ három részre osztatódván, egyik részit feleségemnek, másodikat Imre fiamnak, harmadikat pedig Rozália leányomnak hagyom.

6. Hogy ha pedig az özvegyem a gyermekeim felnevelése előtt férjhez menne, ő azokat mégis felnevelni a második urával is tartozzék, és ha érett korokat megélik, az illető részeit kiadni.

7. Ha az nevezett successorimnak egyike meg találna halni, annak a része a másik kettőre háromlik.

8. Több mentéimen ezüst munka lévén, a legjobb Imre fiamnak, a másik Róza leányom számára tartasson fel, a többi ruházatom pedig feleségemnek maradjon.

9. Viltsek Katalin édesanyámnak hagyok 10 ft(ot) v(áltóban), úgy a leg-
alább való ezüstláncos mentémet. A Plébániatemplomra testálok ismét 10
ftkat, úgy nemkülönben az ispitályra 10 ft(ot).

És ez az én utolsó, megmásolhatatlan akaratom, melyet az alulírt Urak,
mint Bizonyóságok előtt ma kinyilatkoztatván, saját kezem keresztvonásával
erősítettem.

Baján, Karácsony havának 29^{kén} 1812.

+ Viltsek Mátyás
(bajai) lakos és csizma(dia)

Coram nobis: Mathia Ország giudice
Andrea Harlikovics m. p. senatore
Joanne Baumgartner m. p. senatore
et Jos. Kulungyich m. p. jur. opp. ord. notar.,
velut re(quisitio) testibus

Egykorú, kézzel írt. 3 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: (P. H.) (P. H.) (P. H.) (P. H.) (P. H.) Testamentum providi Mathiae Viltsek die 29^a Decembris 1812. conditum. A(nno) 1813. Die 19^a Januar(ii), occasione sessionis senator in priv(ilegiati) opp(idi) Baja celebr(atum) p(rae)sens testamentaria dispositio erga requisitionem Annae testatoris relictæ viduæ referata et sua forma publicata exstitit, cujus tenoribus eadem semet accomodaturam declarat, testamentum in patibus extra dati petiit. Sig(natum) Baja ut supra. P(er) Jo(hanne)s Kulungyich m. p. jur. opp. ord. not.⁹¹ N° 306.

BKMÖL IV. 1002. r. Baja Város Tanácsának iratai; Végrendeletek N° 306. (7079. ksz.)

22.

Baja, 1812. december 31.
Hideg György végrendelete

Az Atya, Fiú és Szentlélek Isten nevében

Én, halálomról bizonyos, életemről bizontalan lévén, kevés jószágomról
következendő rendelkezéseket tettem die 31. Decembris 1812.

Elsőben is előadja magát, megboldogult első feleségemmel szerzett jó-
szágom eránt rendelkezéseket tenni, akirül már az 1796. esztendőben Báthmo-
noston Antal és Imre fiam előtt ottan lévő Ispány Úr és oda rendelt Bírák
Uraimék előtt megtettem, amint ide rekesztett sub A. mutató attestatum bizo-
nyítja.

---

⁹¹ Viltsek Mátyás végrendelező végrendelete 1812. december 29-én készítettett. 1813. január 19-én Baja szabadalmas mezővárosban tartott tanácsülés alkalmával ezen végső rendelés az örökshagyó özvegyének, Annának a kérésére előterjesztetett és teljes terjedelmében közzétetett. Kijelentette, hogy az abban foglaltakhoz tarja magát, és kérte a végrendeletet az érintettek számára kiadni. Kelt Baján, mint fent. Kulungyich József s. k. mezőváros hites főjegyzője által.

1. Volt egy házam, mely akkoriban becsültetett ft 80, amelyeket nekiek engedtem.

2. Voltak hat jármos ökrök, de ezekből Antal fiam kettőt eladott hatvanhét forintokon, idest ft 67, még maradtak négy ökrök, melyekből részemre letartottam kettőt, mivel azokat kasznári fizetéséből a zombori vásárban vettem, azért az eladott két ökrök árát, és két ökrököt nekiek hagytam, hogy magok között oztozzanak.

3. Voltak három tehének, melyekből magamnak egyet elhajtattam Bajára, a kettőt pedig nekiek hagytam.

4. Voltak négy rügött borjúk, azokat is nekiek adtam.

5. Voltak két hámos lovak, ezeket is nekiek engedtem.

6. Volt egy harmadfű üsző, amelyet Rosáli unokámnak hagytam.

7. Volt egy harmadfű tinó, amelyet adják el, és azon pinzért megboldogult édesanyjok lelkiért szentmiséket szolgáltatassanak.

8. Voltak s. v. két malacos göbék, esztendő két göbék, egy kétesztendő ártány, ezeket is nekiek adtam.

9. Volt 10 ember kapáló szőlőm, melyet 150 forintokra becsültük, hogy abból egy részt nekem fizessenek, de azokat is nekiek engedtem, és így az egész szőlő nekiek maradt.

10. Házamnál maradott ingó-bingó jószágomat nekiek szabad osztályra engedtem.

11. Mind a két fiamat egy füst alatt kiházásítottam, kikre háromszáz forintokat, idest ft 300 elköltöttem.

12. Az 1794. esztendő(en) a kenyér dolgából nagy szükség lévén, kiknek deputatumbeli búza és zabomat nekiek adtam, mely üdőb(en) a gabona drága volt, hogy tehát ne szűkölködjének, nekiek cédtam.

És így semmi praetensioakat nem formálhatnak, mivel mindenedet nekiek hagytam, melyekkel magok között el is oztoztak, nem lehet tehát a második feleségemmel szerzett jószágomból juszt adni, mert maradtak a második feleségemtől három nevedő gyermekeim, de a törvény sem ítélheti azt, hogy nekik második feleségemmel szerzett javakból részt adjak, de mégis annyira szállottam, hogy megemlékezzenek rólam, atyai szándékomból hagyok kinek-kinek sajnban tíz forintos bankót.

A második feleségemmel szerzett jószágom ezek

1. Vagyon egy ház, amelyet hűvöstársom a nékie móríngul hagyott pénzből megvett, de általam leolvasott százötven forintoknak reá adásával.

2. Vagyon Petői hegyen tíz napi kapáló szőlőm.

3. Vagyon egy kert.

4. Vannak négy fejőstehenek, azaz négy darab.

5. A háznál ingó-bingó jószágom, melyeket itt nem nevezek (meg), nem is szükséges. Hűvöstársamra bízom.

6. Nem dicsekedhetem azzal, hogy álló pinzem volna, vagy interesre kiadtam volna, mert e mostani szűk üdők miatt csak alig élődhetek, a három gyermekeimnek, kit ruhára, kit kosznak kifizetésére bár alig légyen.

Azért az itten írásba tett jószágomnak felét hűvöstársomnak, felét pedig len Aloisius, Ignác és Sándor fiaimnak testálom, reménlem, hogy hűvöstársom maga szülöttjeinek gondjokat fogja viselni, őket amint lehet ruházni és taníttatni, melyeket nékie recommendálom.

Költ Baján, 31. Decembris 1812.

Hideg György m. p.
Bajai Uradalom kulcsárja

Coram nobis: Mathia Ország m. p. iudice priv. opp. Baja
Andrea Harlikovics m. p. senatore et qua requisito teste
Gregorio Gyurkovits m. p. senatore
Josepho Hacsics m. p. senatore
Simone Mittermann m. p. senatore
et Jos. Kulungyich jud. opp. ord. notar.

Egykorú, kézzel írt, 3 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: Hideg György Bajai Uradalom kulcsárjának testamentomlevele dd° A° 1812. N° 68. és 72.

Mellékelve van hozzá Hideg Györgynek, a Bajai Uraság kasznárjának 1796. április 14-én Bátmonostoron kelt végrendelete is!

BKMÖL IV. 1002. r. Baja Város Tanácsának iratai; Végrendeletek N° 68 és 72. (1. doboz)

23.

Baja, 1826. április 19. és 1827. december 17.

Miszura István végrendelete és codicillusa

Másolat

Az elvászthatatlan Szentháromság, Atya, Fiú,
és Szentlélek Istennek nevében. Amen.

Kívánom én, alább is megnevezett Miszura István, meggondolván a világ múlandóságát, a halál elkerülhetlenségét, és ennek órája bizonytalanságát, még egészséges, és ép elmémmel és eltökélt akaráttal, az alólfrott Urak, mint evégre különösen megkért Bizonyosságok előtt, a halálom után eredhető egyenetlenségek, és zavarodások eltávoztatása végett kevés vagyonomrúl, ezen végső és megmásolhatatlan rendelésemet megtenni, és ugyan:

Először: Lelkemet a Mindenható Úristen határtalan kegyelmébe ajánlván, testemet a közanyaföldnek, ahonnét származik hagyom, és ezt holtom után, a Szent Rókus kápolnájánál készen lévő sírunkba feleségem mellé letéttetni kívánom.

Másodszor: Mivel rész szerént még boldogult emlékezetű kedves feleségem Czeff Anna életében, rész szerént pedig annak holta után én magam minden olyas kifizetéseket, melyekre kötelesnek tartottam magamat, úgymint boldogult feleségem testvére leányát Czeff Annát, és ennek urát Tettes Alföldy János Urat /:aki mégis érzékeny bántásaival, és valamint magam, úgy atyámfiái szüntelen sértegetéseivel nyughatatlanítani, és zsarolásokkal

illetlenül fenyegetni nem áttal:/ egészen kielégítvén, valamint azt a rólok szülő és kezeim közt lévő nyugtatványok bebizonyítják, tökéletesen megviseltem, és elvégeztem, és így mindazt, ami Isten kegyelméből birtokomban találtatik magam tulajdonának tartom, annál fogva

Harmadszor: Azon tízezer forintos capitalisomat, mely 1800^{ik} esztendei Februarius 26^{án} 594. szám alatt költ camerális obligatio szerint a Felső Aerariumnál vagyon, Klára testvérhúgomnak, Nemes Stetina Imre kiszácsi notárius hitvesének oly módon hagyom, hogy holtig az illető interesteket felvehesse, azután pedig gyermekeire hasonló jussal szálljon.

Negyedszer: Vagyon szabad királyi Maria Theresiopolis városánál két rendbeli obligatio szerint interestre kinn álló huszonkétezer forintom, azaz 22 000 ft. Ezen pénznek azon tizenkétezer forintból álló részét, mely az 1792^{ik} esztendei Aprilis 1^ő napján költ obligatioban foglaltatik, hagyom a fentebb nevezett Klára testvéremnek oly móddal, hogy ezen capitálist továbbá is a fent tisztelt városnál meghagyván, annak interestét holtig húzza és használja, úgy, hogy özvegy férje is az interestét kaphassa, mind a kettőnek holta után pedig vagy ha férje ismét megházasodna, ezen akkor felmondandó capitalis a gyermekeire úgy szálljon, hogy fele, azaz 6000 ft Stetina Antal egyetlen fiának, a másik fele pedig öt élő leányainak, úm. Rozália, Anna, Julianna, Karolina, és Josefának hasonló részekben jusson.

A másik, és 1797. esztendei October 12(-én) költ obligatioba foglalt tízezer forintot az alább kinevezett testamentom executor uraimék halálom esetében mindjárt felmondandani, azt annak módja szerint felvenni, és belőle a következő hagyományokat kifizetni fogják:

- a) Anna testvérem számára a bajai árvák kasszájába törvényes gyümölcsözés végett lefizetnek ezer forintot, ennek esendő interestét holtig húzza említett Anna testvérem, holta után pedig a capitalis másik két húgomra Juda, és Klárára szálljon.
- b) Judit testvéremnek, akit éltében eleget segítettem adjanak 500(ftot).
- c) Az Úrban nyugvó öreg Horváth József úr maradékinak ifiabb Horváth József gyermekeinek, nevezetesen Ország Ludmilla asszonynak, Horváth Ignác és Józsefnek, úgy Bök Anna maradékinak, ámbár ezek a fenn találtató quietantiák szerint tökéletesen ki vannak elégítve, öt-öt száz forintot fognak kiadni summában pedig 2000 ft(ot).
- d) A bajai ispotály cassájába hasonlóképpen fognak általadni avégett 2000 ft(ot), hogy ennek törvényes interestéből az ispotabéli szegények táplálása elősegélődjék.
- e) Ismét a bajai árvák cassájába oly céllal fognak beadni kézezer forintot, azaz 2000 ft(ot), hogy ezen capitalis bátor helyre kiadódván, annak interestese esztendőnként az illető árvák atyái által a bajai házi szegények között minden személy- vagy vallásválogatás nélkül kiosztasson.
- f) Úgy a testamentom executori a feljebbi pénzből a Szent Rókus cas sájába fognak avégett béhelyheztetni 500 ft(ot), hogy ezek interestéből, ama sírunk felett általam épített kis kápolnácska fenntartasson és reparáltasson.

Nemkülönben 500 ft(ot) a bajai árvák kasszájába beadni oly céllal, hogy annak intereséből, az én, és boldogult hitvesem lelkeikért a Szent Rókus kápolnájában egy-egy requiem, a halálunk napjain, az illető plébániabeli papok által szolgáltatasson.

- g) Lang Péter 25 esztendőös hív szolgámnak fognak ajándékul adni 1000 ft(ot).
- h) Úgy szeretett régi barátomnak, és jószívű tanácsadómnak Harlikovits András úrnak hasonlóképpen 500 ft(ot), és így összesen fogják a fellebbi 10 000 ft(ot) kiosztani.

Ötödször: Lakóházamat, és a Vásárálláson levő szállásomat törvényes felválás mellett Klára húgomnak immár általadtam, azokhoz többé semmi jusom sincsen.

Hatodszor: A legatumjaim kifizetése után mindenek örökösömnek /:universalis haeresnek:/ nevezvén ki többször nevezett Klára testvérhúgomat, azt kívánom, hogy halálom esetében nekie minden vagyonom és azt foglaló helyeknek, és armariumoknak kulcsai általadattassanak, aki a testamentom executor befolyásával a házamban találtató pénznek, és pénz értékének árából, a tisztességes temetési költségnek megviselésére, és a testamentomi executorok jutalmának kifizetése mellett inventarium szerint mindennek teljes hatalmú birtokába lépni fog.

Hetedszer: Ezen végső rendelésem teljesítőinek, vagyis testamentom executoromnak illendően megkérvén, kinevezem Tekintetes Ramotsai Marokos Pál Hercegi Fiscalis és több tettes nemes megyék táblabíráját, és Kuluntsich József váراسi Főnotarius Urakat, mint egyéberánt tapasztalt jóakaróimat, kikben teljes bizodalमत helyheztetvén, el vagyok hitetve, hogy kívánságom és rendelésem szerint cselekedni, és arra különösen felvigyázni fognak, hogy e kívánságom pontosan teljesíttessen. Ezeknek köszönetem, és csekély jutalom fejében ezer-ezer forintot summában pedig kétezer forintot hagyok és testálok, melyeket több ízben nevezett Klára testvérhúgom, mint örökösöm haladék nélkül a birtokába jutott javak értékéből kifizetni, és megadni köteleztetik, és így ez az én végső, és megmásolhatatlan kívánságom, akaratom és rendelésem, melyet az alább megnevezett, és evégre különösen megkért, és összegyülekezett Urak, mint bizonyságok előtt a Teljes Szentháromság, egy Isten nevében saját kezemmel aláírtam, és szokott élő pecsétemmel megerősíttem. Baján, Szent György hava tizenkilencedikén 1826. (P. H.) Miszura István m. k.

Infrascripti praesentibus testamur, quod providus Dominus Stephanus Miszura coram nobis eatenus requisitis unaque constitutis testibus viva voce declaraverit hanc perse proprio pugno scriptam et sigillo munitam suam esse ultimam voluntatem atque dispositionem.

Sig. Bajae, Die 9^a Februarii 1826.

(L. S.) Adamus Auer iudex m. p., (L. S.) Andreas Harlikovits senator m. p.,
(L. S.) Josephus Hacsits senator m. p., (L. S.) Jakobus Thür senator m. p., (L.
S.) Josephus Kuluntsich ord. notar. m. p.⁹²

1835^{ik} évi Böjtmás hava 17^{én} tartott tanácsülés alkalmával ezen végintézet özvegy Nemes Stetina Klára és Ns özvegy Odry Anna született Stetina asszonyságok, mint örökösök kívánságára Tettes Ramotsai Markos Pál Táblabíró és Skultéty János Uradalmi Ügyvéd Uraknak is jelenlétekben felolvastattott és meghirdetett, amely alkalommal Tettes Skultéty János Uradalmi Ügyvéd úr a Méltóságos Uradalom részéről magának az uradalom jussait fenntartotta, és az egész végintézetnek rendelkezéseire nézve ünnepélyesen ellentmondott, Ns Stetina Klára asszonyság is vissza ellentmondott. Költ Baján, mint feljebb Turay János hites aljegyző által m. k.

Ezen másolatot a maga valóságos eredetével összehasonlítván mindenkben egyenlőnek lenni elesmérem és bizonyítom.

Baján, 1835^{ik} esztendei Böjtmás hava 18^{dikán}

(P. H.) Turay János hites aljegyző

Egykori másolat, kézzel írt, 6 oldalra terjedő irat. Magyar nyelvű. Felzetten: N° 599. BKMÖL IV. 1002. r. Baja Város Tanácsának iratai; Végrendeletek N° 599. (1. doboz)

Másolat

Atyának, Fiúnak, és Szentlélek Istennek nevében. Amen.

Alább írott, azon utolsó intézetemben, melyet a múlt 1826^{ik} esztendői Februarius 9^{én} tettem ezen egy változást kívántam tenni, és ugyan:

Az érintett testamentom negyedik pontja e) alatt kitett cikkelyében foglalt kétezer forintnak esztendei interese ne a házi szegények között osztódjon fel amint ottan vagyon kitéve, hanem ezen interes minden oskolai esztendőnek végével két, az itteni deákoskolákban /:gymnásiumban:/ jobban tanuló szegényebb sorsú ifiúnak, amilyeneket tudniillik az itteni Oskolai Elöljáróság kiválogatva proponálni, a város magistratusa pedig kinevezni fog, hasonló részekbe kiadattasson.

Mely ez eránti rendelkezésemet, az alább megnevezett Urak előtt saját kezemmel aláírtam. Költ Baján, December 17^{én} 1827. Miszura István m. k.

Coram nobis eatenus requisitus unaque constitutis testibus. Andrea Harlikovits iudice m. p., Adamus Auer requisito teste m. p. et Jos(ephus) Kuluntsich ord. notar. ut requisito teste m. p.⁹³

⁹² Alulírottak bizonyítjuk, hogy a végrendelező Miszura István úr előttünk, meghívott és megjelent tanúk előtt, élő szóban jelentette ki ezeket, és saját keze írásával és pecsétjévé erősítette meg végső akaratát és rendelkezését. Kelt Baján, 1826. február 9-én. (P. H.) Auer Ádám bíró s. k., (P. H.) Harlikovits András tanácsnok s. k., (P. H.) Hacsits József tanácsnok s. k., (P. H.) Thür Jakab tanácsnok s. k., (P. H.) Kuluntsich József főjegyző s. k.

⁹³ Előttünk, megkeresett és megjelent tanúk előtt. Harlikovits András bíró s. k., Auer Ádám megkeresett tanú s. k. és Kuluntsich József főjegyző, mint megkeresett tanú s. k.

1835^{ik} esztendei Böjtmás hava 17^{én} tartott tanácsülés alkalmával ezen toldalékintézet (codicillus) özvegy Ns Stetina Klára és özvegy Ns Odry Anna asszonyságok kívánságára Tettes Ramotsai Markos Pál Táblabíró és Skultéty János Uradalmi Ügyvéd Uraknak is jelenlétekben felolvastatott és meghirdetett, melynek tartalma iránt mivel semmi észrevétel nem tétetett, az ezen úttal meghirdetett végintézetében Miszura István úr által kinevezett végrehajtó uraknak az intézetnek végrehajtása végett kiadatni rendeltetett. Költ, mint feljebb. Turay János hites aljegyző által m. k.

Ezen másolatot maga eredeti irományával mindenekben egyenlőnek lenni aláírással bizonyítom.

Baján, 1835^{ik} évi Böjtmás hava 18^{dikán}

(P. H.) Turay János hites aljegyző

Egykorú másolat, kézzel írt, 2 oldalra terjedő irat. Magyar nyelvű. Felzetten: N° 598. BKMÖL IV. 1002. r. Baja Város Tanácsának iratai; Végrendeletek N° 598. (1. doboz)

24.

Baja, 1830. augusztus 12.

Limbek Anna, özvegy Czerner Ferencné végrendelete

Hosszas sorvasztó betegségem méltán hozhat arra a gondolatra, hogy még egészséges lélekkel gyermekeim között végső rendelkezésemet írásba feltegyem. Ennek következtetésében megmásulhatatlanul vagyonomról ezen rendelkezéseket teszem.

1. Minden vagyonom holtom után eladattasson, és készpénzre fordíttasson, kivéven az ágyi, asztali és fehér ruháimat.

2. Adósságaim ezen bájott summából legelőször fizetődjenek ki, amelyek összesen mintegy 700 ft(ot) v(áltóban) tesznek.

3. A kifizetett adósságaim után felmaradott summa gyermekeim között e következő mód szerint osztasson fel:

a) Ferenc fiam nyolc oskolákat elvégezvén, nékem sok költségembe tellett, amelyet az atyjától elmaradott aranyórát elvitte, és eladta, sok pénzbéli adósságokat csinálván, általam kifizetődtek, és így ezeket összevévén, könnyen ezer forintokra mennének, de én azonban nékie csak négyszáz forintokba számlálom bé, és így azon négyszáz forintok az ő részéből lehúzassanak, és a többi testvérek között egyaránt felosztassanak, nemkülönb a Flórián Pauk és Martin Serk szabóknál tett adóssága, az ő részéből fizetődjön ki, ehhez testvérei ne tartozzanak járulni.

b) Litvay Szidónia leányom férjhez menetelekor bővebben mind ágyi, asztali és fehér ruhákban kikészítettet, mind ami itthon maradt, azonkívül egy kanapét, 6 széket, egy tükröt, és egy borjas tehenet is kapott, amelyet én már a másik két testvérenek nem adhatok, ezekért tehát a jussából a másik két leánytestvérenek, úgymint Terézia és Anna leá-

nyimnak 250 ft(ot) v(áltóban) fizessen ki készpénzben. Hozzáadván itt azt is, hogy Szidónia leányom jussa addig a Gondviselő Úrnál fent tartasson, és sem néki, sem másnak azon summa ki ne fizetődjék, még azon földet nem vett, és a Gondviselő Urat arra megkérem, hogy csak a megvett föld tulajdonosának azon pénzt egyenesen a kezébe szolgál-tassa, amely földnek jövedelmét a leányom maga szükségére fordítsa.

c) Terézia és Anna leányim a hátramaradott ágyi, asztali és fehér ruháim-ban egyaránt osztozkodjanak, ehhez nem lévén a többi gyermekeim-nek semmi jussok.

d) Sándor fiam Kecskeméten patikarius, practicans ruházatját a reá esen-dő summának kamataiból pótolja ki.

4. Minden gyermekeimnek a jussok csak akkor fizetődjön ki, ha a leá-nyok férjhez mentek, a fiaim pedig 24. esztendőig elérték.

5. Ha valamellik a gyermekeim közül ezen rendelésem ellen protestálna, vagy éppen a többit pörrel megtámadná, az azonnal minden jussaitúl fosz-tódjon meg, és a többi gyermekeim között felosztassék.

6. Ezen végső rendelésemnek végrehajtására, és gyermekeim gyámságá-nak felvállalására minden tisztelettel megkérem Tettes Borsódi Latinovits Dávid Urat, hogy lenne nekik atyjok, és gondviselőjök.

Költ Baján, 12^{ik} August. 1830.

+ Limbek Anna, Czerner Ferenc özvegye

Mi alulírottak, özvegy Czernerne Anna asszonyság által házához hívat-tatván, amidőn ott mindnyájan együtt, és egyetemben összejöttünk volna, ak-koron ezen írást kezébe vévén, mivel maga az özvegy asszonyság írni nem tud, már az aláírt neve eleibe, előttünk maga saját kezivel a keresztvonást megtévén, ép, egészséges lélekkel és elmével bírván, mondotta, és előttünk azt vallotta, hogy ezen írás az ő megmásolhatatlan végső akaratját, és a gyermekei közt való végső elrendeléseit foglalja magában, arra bizodalmasan megkérvén bennünket, hogy ezen végső rendelését /:testamentomot:/ mint csupán erre az esetre megkért bizonyságok írának alá neveinket, akinek kéré-sét mi is teljesítvén, mint Bizonyságok nevünk aláírásával, és élő pecsétünk-vel megerősítve bizonyítjuk. Költ Baján, die anno ut supra.

Mielőttünk: (P. H.) Dórity Károly
(P. H.) Radány Péter
(P. H.) Nemes Pál István m. p.

Egykorú, kézzel írt, 3 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzeten: 1830. évi Mindszent havának 15^{dikén} Baján tartott tanácsülés alkalmával jelenvaló végső rendelés Nemes Litvay Szi-dónia asszony és Czerner Terézia kisasszonynak, mint a rendelést tevő asszonyság leányainak, és Tettes Borsódi Latinovits Dávid Táblabíró és Cs. K(ir.) Kapitány Úrnak, mint megrendelt gond-viselőnek kivánságára meghirdetődött, mellyel a fent tisztelt leányai a rendelést tevő asszonyság-nak teljesen megelégedtek. Költ, mint feljebb. Turai János aljegyző által. N° 529.

BKMÖL IV. 1002. r. Baja Város Tanácsának iratai; Végrendeletek N° 529. (7079. ksz.)

25.

Baja, 1836. november 1.
Udvary József végrendelete

Rendelés!

Az második hűtvesem, és négy élő gyermekeim Terézia és Krisztina első hűtvesemtül, József és Károly pedig mostani hűtvesemtül származók közt, melyek halálom esete után ekképpen osztozkodjanak meg az elmaradandó vagyonomból.

1. Az egész vagyonom áll készpénzben obligációkban és többféle házi-eszközökből, úgy Trézsi leányomnál vagyon négyszáz forint váltócédulában, interes nélkül, és Krisztina leányomnak az Mészárszék utcában fekvő lak-házomat többféle házieszközökkel, mint ide mellékelve mutatja kétezer-négyszáz forintokban interes nélkül általadtam.

2. Minthogy Károly fiam nincsen még egészen fölnevelve, az főntebb előszámlált vagyonomból előre kivétedjön ötszáz forint váltócédulában, az ő fölnevelésére, úgy száz forintok pengő pénzben tétetődjön az városunk Árvák Cassájába, melynek interesébül minden esztendőben halálom napján az itt való Tisztelendő Barátok Templomában egy halottak szentmise szolgáltatson.

3. Ezen hagyatványok, és ami más költségek volnának, az készpénzembül előre kifizetessenek, és a maradandó készpénzem, obligatioim, úgy ami két leányaimnál mint az első pontban készpénz előszámlálva vagyon, összevetessen, és öt részre osztatódjon, egy rész jöjjön az mostani hűtvesemnek, mint az házassági contractus is mutatja, úgy egy-egy rész a két fiaimnak Józsefnek és Károlynak, és egy-egy rész jusson első hűtvesemtül Terézia és Krisztina leányaimnak, az első három rész, mely az mostani hűtvesemé, és a két fiaimé, tétetődjön a városunk Árvák Cassájába, és annak interese minden esztendőben nékiek kiadódjon, méglen az fiaim majorenosok nem lesznek, azon üdöt elérvén, a capitalis nékiek kiadathatik, az hűtvesemnek capitálisa pedig maradjon az Árvák Cassájában, és történendő halála után, az fiúk magok közt fölösszák.

4. A könyveket, kirurgusi instrumentumokat, és az puskákat a két fiaimnak hagyom.

5. A rézedényt a két leányaim, Terézia és Krisztina egyedül magok közt felösszák.

6. Az tükört és az porcelánedényt csupán Trézsi leányomnak hagyom.

7. Minden ezüsteszköz ami birtokomban vagyon, anyai juss fejében a két leányaimnak Trézsi(nek) és Krisztinának hagyom, kivévén háromszor hat evőkanál, és három levesnek való kanál, mindenik levesnek való kanál legyen nyolc latos, és így ezen huszonegy darab ezüstkanalak hűtvesemnek, és a két fiaimnak kiadassanak.

8. A többi házieszközök, ágyi ruhák, asztali és más fehér ruhák, és minden öltözetjeim mostani hűtvesemnek maradjon, de úgy, hogy a két fiaimnak, mindenkinek egy-egy böcsületes ágyat, hozzá való ágyi ruhával annak idejében általadjon.

9. És ez az én végső és megmásolhatatlan akaratom, amellyel mindegyik rész köszönettel megelégedjen. Tökéletes elhitést végett magam kezem aláírás(áv)al és pöcsétemmel megerősítem.

Költ Baján, November 1^{so} napján, az 1836^{iki} esztendőben.

(P. H.) Udvary József m. k.
szabadságos Baja város rendes sebésze

Mielőttünk: Simits Tivadar tanácsbeli és
Jilk József tanácsos

Jegyzék!

Azon házieszközökről, melyeket Krisztina leányomnak az néki eladott házhoz általadtam, úgymint:

1. Három öl fát.
2. Egy keményfa jó nyoszolya.
3. Egy lágyfa jó nyoszolya.
4. Egy keményfa jó három fiókos olmáriom.
5. Egy háromsarkos lágyfa jó olmáriom.
6. Egy új ebédlőasztal.
7. Egy avitabb ebédlőasztal.
8. Egy politírozott jó asztal.
9. Egy jó ruhaláda.
10. Egy jó lisztes láda.
11. Egy jó mángorló.
12. Egy detto. /:Hleisherin:/
13. Egy hosszú ruhaszártó kötél.
14. Egy mosóteknyő.
15. Egy másik teknyő.
16. Két konyhába való pad.
17. Egy jó vasabroncsos lúgzó.
18. Egy jó faabroncsos lúgzó.
19. Egy avitabb konyhaolmáriom.
20. Egy detto háromfiókos olmáriom.
21. Hat detto keményfa szék.
22. Négy detto lágyfa detto.
23. Egy detto kanapé, két avitabb asztal.
24. Egy mosogatódézsza, három létra.
25. Egy ötakós vasabroncsos hordó, a kútnál víznek.
26. Egy négyakós vasabroncsos vöndöl ecetnek.
27. Két félakós vasabroncsos hordócska, ecet (van) benne.
28. Egy s. v. sörtvésől új, és egy új lúdlól.

29. Két féalakós hordó vasabronccsal.
 30. Egy vasabroncsos fertály, és egy vasabroncsos tölcser.
 31. Egy fűrész.
 32. Egy új bádógbúl kána, egy kapa, egy ásó, egy palántakapa.
 33. Egy vermelőkapa, két talicska.
 34. Két véka.

Költ Baján, November 1° napján az 1836^{iki} esztendőben.

Egykorú, kézzel irt, 3 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: (P. H.) (P. H.) Nemzetes Udvari József seborvos úrnak végső rendelése. Bémutatódott Junius 16^{án} 1837. 1837. - 820. Tartalmával mindnyájan megelégedvén az örökösök, az a levéltárba tétetni rendeltetett. Baján, 1837^{ki} Junius 16^{án} tartott tanács üléséből. Kiadta: Sebők József városi főjegyző. N° 640. *BKMÖL IV. 1002. r. Baja Város Tanácsának iratai; Végrendeletek N° 640. (7080. ksz.)*

26.

Baja, 1838. július 22.
Nagy Pál végrendelete

A teljes Szentháromság, egy Isten nevében!

Minthogy jól tudván azt, hogy az elkerülhetetlen sors énrajtam is meg fog történni, és adósságomat, mellyel tartozom meg kellett fizetnem, azért 42 esztendőök alatt tett szolgálattal szerzett, én öreg napjaimra visszatartott vagyonaimról ezen végső szándékomat s akaratomat itten alább elől fogom adni. Testemet a földnek, bűnös lelkemet pedig Teremtő Istenemnek ajánlom.

Kati húgomnak, aki nékem és két árva testvéremnek gondot viselvén, amit életemben nékie adtam, holtom után is övé maradjon, azonkívül egy levesmerő, négy evő, két kávé ezüstkalánokat, egy órát, pohártartó almariomot, egy kis asztalt, mángorlót, pecsenyesütő masinát, egy rézmoszarat s rézbográcsot, s egy tehenet.

Rozi húgomnak részire a Zöldfa utcában lévő házat, egy pár ezüstnyelű kést, egy háromágú ezüstvellát, s kétágú vellát, négy leves, két kávé ezüstkalánokat, egy órát, 2 ágyat, 1 kihúzó(s) és 1 fönt álló almariomot, 1 nagyobb s kisebb asztalt, 1 bőrös kanapét 6 bőrös székkal, 2 tükröt, 2 derék alá párnát, 4 vánkost dupla cihával, 1 selyempaplant, 2 fehér ág- és 1 tarka terítőt, 1 ráksa ágyterítőt, 5 lenvászon, 5 ord. lepedőket, 4 csávolos abroszt, 24 salvétát, 12 csávolos, 6 vászon, 3 cseléd türlökendőket, 6 konyharuha, egy cselédabrosz, 6 szakasztóruha, egy pöhlös dunya 2 cihával, egy tehén helyett 50 ftokat. Rézedény 1, téglázó vas 1, rézfazék 1, réztepsi 2, vaslábostartó 1, tekenyő 1, mosogatódézsza 1, rokka. Készpénzben 2000 ft váltó(ban). Mindezeket még életemben allaturájában nékie kiadtam. Többé egyik testvérem(nek) semmi keresete nincsen.

János öcsémnek készpénzben 4000 forintokat váltó(ban), egy lapos s zsebórát, férfi ruháimat, egy almariomot és ágyat, cinedényeket, 4 leveses, 2 kávé kalánokat, 1 nagyobb s 1 kisebb asztalokat, 1 deréglá párna, 1 selyem,

1 ord. paplanok, 3 vékony, 3 vastagabb lepedő, türlökendő csávolos 6, vázsonybúl kendő 6, asztalkeszkenyő 12, abrosz 1, ágyterítő 1, vánkos 2.

Azonban a két árva gyermek nélkül meghalának, allaturájok a testvéreik között egyaránt osztatódjon fel, végtére Farkas János és Kati húgomnak, hogy öreg napjaimban gondomat viselték, elegendőképpen meg nem fizethettem, hanem a Jótévő Isten adja áldását reájok és gyermekeire, ti testvérek szeressétek és segítsétek egymást, benneteket arra kérlek, éljetek boldogul és szerencsésen, amidőn ezeket kívánom, Isten hozzátok.

(P. H.) Nagy Pál ezen vagyon szerzője

Hogy Nemzetes Nagy Pál nyugalmazott Uradalmi Számtartó Úr ezen irományt nekünk, mint végintézetét a törvény szerinti aláírás, és bizonyágtétel végett előterjesztvén, mi alulírottak úgymint ezen ünnepélyes tette különösen megkeresett, és együttlévő Tanúk ezen testamentomot nevünk aláírásával, és élő pecsétünkkel ünnepélyesítjük.

Baján, Julius 22^{kén} 1838.

(P. H.) Scultéty János Tettes Bajai Uradalom Fiscalisa,
mint megkeresett végintézeti tanú

(P. H.) Horváth Antal m. p. számvevő, mint megkeresett tanú

(P. H.) Szabó Pál tisztartó, mint megkeresett tanú

Tóth György m. p. (P. H.) számtartó, mint meghívott tanú

(P. H.) Tóth István m. p. mint meghívott tanú

(P. H.) Oltványi József m. p. meghívott tanú

Ezen végintézet általam Farkas János, és hitvесе született Nagy Katalin, úgy Ville János Nagy Rozália férje, és Ns Csejtey Judit előtt felolvastatván, meghirdettetett, mely végintézet rendelkezéseiben a fentebbi felek megnyugodván Ns Csejtey Judit bizonyos asztali ezüstkészületet, asztali és ágyi ruhabetlit, úgymint néhai Spinitzhoffer József Kapitánynak tulajdonát Farkas János, és hitvесе által kiadatni kérte, mire ezek kijelentették, hogy ezen követelt holmit még a boldogult végintéző Nagy Pál életében eladván, ők ki nem adhatják, egyéberánt ezen végintézetben Nagy János kiskorú, s jelenleg vándorlásban lévő szücslegénynek hagyott vagyonnak árvai kezelése kiváltságolt Baja Mváros Gyámhivatalára bíztatik.

Költ Baján, November 6^{kán} 1838.

Scultéty János T. Bajai Uradalom Fiscalisa

Egykorú, kézzel írt, 3 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: Bémutatott Novemb. 9^{kén} 1838 - 12 Az örökösülő felek jelenlétében meghirdettetett. A végrehajtás Nagy János még nem nagykorú, vándorlásban lévő árva részére rendelt hagyomány kezelése miatt is, Albrecht József tanácsnok s gyámtyára, erőli tudósítás kötelezettségével bíztatván. Baján, 1838. November 9^k napján tartott tanács üléséből. Kiadta: Sebők József m. p. városi főjegyző. N° 648. BKMÖL IV. 1002. r. Baja Város Tanácsának iratai; Végrendeletek N° 648. (1. doboz)

Baja, 1841. február 12.

Hengl János végrendeleteA teljes Szentháromság nevében

Minekutána a halál bizonyos, de a kimúlásnak ideje bizonytalan lenne, ezen okból, noha ugyan gyengélkedő erővel, de mégis ép elmével bírván, nehogy holtom után gyermekeim közt viszálykodások történjenek, javaimra nézve a következő végző rendelkezésemet teszem.

1. Lelkemet a Mindenható véghetetlen irgalmasságába ajánlom, testemet pedig a földnek, kívánván, hogy az holtom után sorsomhoz képest takarításon el.

2. Minthogy én a most fenn lévő vagyonomat részint az első, részint a még életben lévő 2. hitvesemmel szereztem, s az első hitvesemmel nemzett gyermekeimet már tökéletesen kielégítettem, jelesen Czerni hitvesének a házi bútorozaton kívül 2000 váltóforintokat, úgy nemkülönben Bergman tanító hitvesének a házi bútorozaton kívül 2000 váltóforintokat adtam volna. János babtista auditor fiamat pedig oskoláztattam, s ruháztam mindaddig, míglen a mostani hivatalát el nem nyerte, s ekképp ez is jussát, vagyis örökségét bőven kikapta volna, ezeknek tekintetbe vétele után a következőképpen rendelkezek:

- a) Vagyon Czerni Antal vömnél s annak hitvesénél Antónia leányomnál kint lévő követőlegi adósságom 2000 váltóforintokból álló, melyekre nézve azt rendelem, hogy ebből a megnevezett Czerni vöm és Antónia leányom fizessenek 500 váltóforintokat Bergman vömnek és Beatrix leányomnak, és 500 váltóforintokat a mostani hitvesemnek, s ettől nemzett gyermekeimnek, a többi pedig még ezen adósságból, úgymint 1000 váltóforint maradjon Czerni Antónia leányom jussa fejében. Nem akarom pedig itt érintetlenül hagyni, hogy ekképp Czerni Antónia leányomnak jussa léssen, miután már 2000 váltóforintokat kapott, hozzáadván ezen 1000 váltóforintokat, összesen 3000 váltóforintokból álló, úgy nemkülönben Beatrix leányom Bergman Márton hitvese kikapván már jussa fejében 2000 váltóforintokat, amihez hozzáadni kívánom azon 500 váltóforintokat, melyeket a május 1^{ői} tűzveszély⁹⁴ után nékie kikölcsonöztem kötelezvény mellett, mely kötelezvényt e beszámolás után azonnal megsemmisítem, s megsemmisítettetni kívánom, úgy azon 500 váltóforintokat, melyeket Czerni az előbb említett rendelkezésemnél fogva a nála lévő adósságból ennek fizetni tartozik, léssen összesen ezen leányomnak is a jussa, vagyis öröksége 3000 váltóforintokból.

---

⁹⁴ utalás az 1840. május 1-jei bajai tűzvészre

3. Ezek után minden még fenn lévő ingó, úgymint ingatlan javaimat hagyom mostani hitvesemnek oly feltétel mellett, hogy Benjámin kadét fiainak évenként 300 váltóforintokat adni tartozik mindaddig, míglen ez tisztté nem léssen, mely esetre megszűnik ezen zulag, hanem equipirozására tartozik még adni 300 váltóforintokat, s e léssen az ő örökösülése.

A többi pedig ami még fenn marad, valamint már említém, úgy most is ismétlem, hogy légyen e mostani hitvesemé, s ettől nemzett gyermekeimé, jelesen Adolf, Hugó, Rafael és Flóra oly megjegyzéssel, hogy a szőlőket ha jónak találja hitvesem, úgy eladhassa, s gyermekei javára fordíthassa.

Végre pedig akarom, hogy holtom után minden ingó s ingatlan vagyonaim összeíratassanak. És ez az én végső s megmásolhatatlan akaratom, melyet kezem aláírásával megerősítek.

Baján, Februarius 12^{ik} napján 1841.

Hengl János m. p.

Jelenlétünkben: Herdlein Mihály városbíró
Simits Tivadar tanácsbeli
Gyurikovich János tanácsnok
Turay János bets. K T
Petrovits István hites aljegyző,
mint hivatalosan kiküldetett Bizonyóságok előtt

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: (P. H.) (P. H.) (P. H.) (P. H.) 277. Nemzetes Hengl János Tanító Úrnak végintézete, mely tétetett 1841^{ik} évi Februarius hónap 12^{ik} napján. Taxa n(on) est soluta. 1841 - 250. Meghirdetett s az illető örökösök ti. Hengl János özvegye ügyis mint elhunyt férjétől nemzett gyermekei gyám- és védanyja, Czerni, szül. Hengl Antónia; Bergman, szül. Hengl Beatrix annak tartalmával megelégedvén, a végintézeti rendelkezés szerint az ingó s ingatlan vagyonok összeírására Paukovics János és Kopper György tanácsnok urak errőli tudósítás kötelezettségével küldetnek ki. Baján, Február 15^{én} tartott tanácsülésből. Kiadta: Sebök József főjegyző. N° 661. Paukovics-Kopper végintézeti végrehajtó, összeíró.

BKMÖL IV. 1002. r. Baja Város Tanácsának iratai; Végrendeletek N° 661. (7080. ksz.)

28.

Baja, 1842. május 23.

Jovánovits, született Kapunatz Erzsébet végrendelete

A teljes Szentháromság nevében

Alulírt jól tudván azt, hogy a halál bizonyos, de a kimúlásnak ideje bizonytalan lenne, ezen okból nehogy holtom után gyermekeim közt civakodások történjenek, noha ugyan gyengélkedő erővel, de mégis ép elmével bírván, a következő végső rendelkezésemet teszem:

1. Lelkemet a Mindenható véghetetlen irgalmasságába ajánlom, testemet pedig a földnek, kívánván, hogy az holtom után sorsomhoz képest takaríttason el.

2. Vagyonkám, mely áll a Gyász utcában Nemes Kardos Dániel Úr és az óhitű parochialis ház közt fekvő üres telkemből, melyen teherképpen 250 váltóforintokból, azaz kétszázötven váltóftból álló szenedőlegi adósságaim fekszenek, erre való nézve azt rendelem, hogy légyen e háztelkem Julianna leányomé, s Szretykovits Sima vőmé, kik ezért engem gyámoltalan öreget, s csaknem végínségre jutottat holtom napjáig tartani, s holtom után sorsomhoz képest illően eltakarítani köteleztetnek. Megjegyezni kívántam itt, hogy én e háztelkemet Jován fiamnak ugyan a fentebb érintett tartási feltétel alatt általadni akartam, s már az írás is közöttünk megtéetett, de e háládatlan fiam, nem tekintvén azt, hogy én özvegy létemre keservesen magamtól csaknem a legszükségesebbeket elvonva, ötöt igyekeztem becsületesen felruházni, s a mesterségében kitaníttatni, a háládatosság helyett házából minden irgalom nélkül kiűzött, azt mondván, vagyis inkább okul adván, hogy életem még könnyen 20 esztendeig eltarthat, s így könnyen megtörténhetne, miként azon háztelek élelmemre kétszeresen reámenne, miután tehát ily alávaló módon rólam lemondott, s tettével maga is a köztünk lévő szerződést megsemmisítette volna. Kéntelen valék e jószívű Julianna leányom és Szretykovits Sima vőm szárnyai alatt magamat megvonni, és minthogy ezek örömmel nyújtották gyámoltalan öregségem ápolására segédkezeiket, Isten s ember előtt igazságosnak tartom, hogy ezeknek, fiamat abból egészen kizárva, hagyom, valamint is azt ezennel hagyom.

3. Érinteni kívántam itt azt is, hogy az én Jován fiam mindazon segedelmi pénzeket, melyeket részint mint birtokosné, részint mint szappanyosmesterné kaptam volna, ő vette fel mintegy 200 váltóforintig, ezenfelül a kazánt, s a szappanyosi mesterséghez tartozó eszközöket ő foglalta el, melyeket nékie örökségül hagyok.

És ez az én végső s megmásolhatatlan akaratom, melyet kezem keresztvonásával megerősítek.

Baján, Majus 23^{án} 1842.

+ Jovánovits Erzsébet született Kapunatz

Jelenlétünkben: Gyurikovich János m. p. tanácsnok
Kopper György m. p. tanácsnok
Petrovits István hites aljegyző,
mint hivatalosan kiküldetett Bizonyosságok előtt

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: (P. H.) (P. H.) (P. H.) N° 288. Jovánovits született Kapunatz Erzsébet végintézte, mely tétetett 1842^k évi Majus 23^{án} Taxa n(on) est soluta, N° 208. szám
BKMÖL IV. 1002. r. Baja Város Tanácsának iratai; Végrendeletek N° 208. (1. köteg)

Baja, 1846. január 30., 1847. január 28. és augusztus 29.

Adamovits Ferenc végrendelete és codicillusai

Mi Bács és Bodrog törvényesen egyesült vármegyék egyházi főméltóságainak, ország zászlósainak, főrendjeinek és nemeseinek közönsége adjuk tudtára e levelünk rendjeiben mindeneknek, kiket illet, hogy amidőn dicsőségesen uralkodó Felséges Koronás Királyunk szolgálatját, édes hazánk közös javát, az adózó nép fönttartását s megyénk egyéb dolgait érdeklő tárgyak elintézése végett az alul jegyzett helyen s időben egybejövén közgyűlést tartottunk volna, akkoron néhai táblabíránk Adamovits Ferenc bajai lakosnak múlt 1840^{ik} évi Január 30^{án} kelt vég- és folyó évi Január 28^{án} és Augusztus 29^{én} kelt pótló végrendeletei az illető örökösök által felmutattatván, ugyanazok egész kiterjedésben felolvastattak, és ünnepélyesen meghirdetettek, melyek tartalmai következők:

Végrendelet:

Atyának, Fiúnak, Szentlélek Istennek nevében. Amen.

Fontolóra vévén szomorú magány helyzetemet, melybe két testvérném, és egy rokonom boldogtalan, 1840^{ik} évi 1st májusi dühöngő tűzvészben történt reménytelen elvesztésök, ó fájdalom, sújtják engemet, elannyira megszoríták szívemet, hogy én többé semmi világi örömeimben részt venni nem kívánok, mert belsőképpen oly mélyen hatott ezen fájdalmas csapás érzékeny szívemre, hogy számtalan bírt óráimban elkeseredett lelkem mitévő leendjek, keserveimben enyhülést nem találok, ami e csekély hátra éltem unalmas óráimat minden pillanatban még bizonytalanabbá teszi. Nehogy ezen véres verételes annyi fáradalmakkal megóvott maradványi szerzeményem más idegen kezekre jusson, minthogy tulajdon örököseim nincsenek az érintett vagyonbeli szerzeményemre nézve, e következő állományokban megmásolatlan szándékomat:

Átaljában minden ingó, s ingatlan vagyonomat amint alább módosítólag rendről rendre megjegyzem, és elhatározom, csak aszerént kívánom, és akarom az örököseim, és hagyományosaim között elosztatni, úgymint:

a) Örökösödnek megboldogult Gleinzer Terézia testvérném gyermekei, nevezetesen Demeráczy Magdolna húgom, vagyis holta után Spelletich Félix fia és Antunovits, született Róth Borbála leányai, Benits Mária és Jusztina, mint testvérek, és ezen együvé vett előbb nevezett néném leányára, és két unokáira nézve a hagyományi örökség egy osztályrészt fog kitenni, oly nyilvános megjegyzéssel, hogy ezen együvé vett egy osztályrészből előbb is Spelletich Félix öcsém két fia számára lerovatik, mindegyik fiára kétezer forint váltó, vagyis mindkettőre négyezer forint váltó, mely öszlet a fiúgyermek atyjának azonnal kiadandó lészen, és ami ezen sommának lerovása után maradand, abban a megnevezett két részek egyenlőképpen osztozni fognak,

azaz Demerácz Magdolna örökösödik hason felében, és a másik maradványi hason felében osztoznak a megnevezett két testvérek egyenlőképpen, és ezen egyívé vett örökösödés egy osztályrészt fog kitenni.

b) Örökösödnek megboldogult Asszaly Anna néném gyermekei, nevezetesen Grünvald Mária és Mátits Borbála, ezen két örökösök az illető osztályi részükben egyenlően osztoznak egymás között. A Grünvald Mária részére háramló örökség járuléka nézve azt rendelem, és határozom, hogy az ő osztályi járuléka azonnal adattassék ki biztosítólag kamatokra, és még ő él, annak évenkénti háruolandó kamataiból éljen, és csak törtéendő halála után adattasson Josepha leányának része férjhez mentével mint hozomány és Ferenc fiának törvényes kora elérésével. Ha időközben Josepha leány férjhez menne, és az anyja kívánna leányának kis segedelmet előlegezni, szabad leszen a maga részletéből egyezer váltóforintokat kivenni, de egyéberánt az atyjoknak Grünvald Ferdinándnak semmi előfordulandó esetre Mária neje örökségfelvételére joga nem leszen, mert a kereskedésnek bizonytalan az adománya, és amint hosszú évek során kitapasztaltam a kereskedésnek kerekét, a maga elfogult feje után minden más tanácsa megvetésével nem a legjobb előmenetellel tudja forgatni, és üzni, azért Grünvald Mária osztályi része biztosítását András bátyámuram felügyeletére bízom, amit csakugyan a többi örökösök, és hagyományosaim is ez érdeken tett rendelkezésemet foganatosítani tartozni fognak.

c) Örökösödik Reisinger Júlia testvérném, vagyis holta után gyermekei, de még a Juli nénem életben maradand, csak ő rendelkezhet kénye szerént a hagyományi tőke kamatokkal, és csak törtéendő halála esetére jutand a tőke gyermekei között egyenlőképpen elosztandó, megjegyvezvén imitten, hogy Juli néném tartozni fog Pevlovszky Matild leányának az örökösödési járulékából egyezer váltóforintokat kiadni, és Reisinger Vince két kis leánya részére mindegyikre ötszáz váltót, összeg 1000 forint váltót minden maholnap betudás, vagy lerovás nélkülözéssel kifizetni, egyéberánt a Juli nénémnek hagyott tőke eránti biztosítását egyedül, és közvetlen András urambátyám felügyelő elintézésére bízom, amit csakugyan gyermekei is szorgalmazni kötelesek lesznek.

d) Örökösödik Reisinger Júlia, született Székely Ferenc leánya, ezt a negyedik örökösömet az én elfelejthetetlen testvérném Csernus Klára nevelte, aki engem 30 annyi évek által számos betegségekben ápolt és dajkált, és vagyonomat híven megőrizni iparkodott, amit elvégre elete feláldozásával be is fejezte, hogy ez érdemben eránta igaz szívbeli hálámat halála után is méltólag megbizonyítsam, és sokszor nyilatkozott kívánságát ezen rokon nevelt örökösöm eránt /:kinek nevelésére ugyan eleget, és eleget költöttem:/ teljesítem, az előbb nevezett Székely Júliát, mostan Reisinger Sándor hitvesét, mint másképp is testvérném unokáját negyedik örökösömmnek oly meghatározott feltétel mellett kinevezem, hogy a reája háruolandó hagyományi tőkéje teljes biztosítás mellett kamatokra kiadatván, még ő él, évenként húzza, és éldeleje tőkejövödelmeit, de semminémű szín alatt nem leszen nékie szabad a tőkéjén holta napjáig csorbát ejteni, holta után örökösei között egyenlőképpen elosztandó marad, a tőke biztosítását Reisinger Sándor férje felügyele-

tére bízom, azonban ezen osztályi örökösödés részletéből előbb is levonatik Peplovszky Matild húgom részére ötszáz forint váltó, Mátits Demeter részére ötszáz váltó, és Mátits Sándor részére ötszáz váltó, Grünvald Josepha részére kétszázötven váltó, és Reisinger Vince fiának részére kétszázötven váltóforint, ezen hagyományozott summák az osztály alkalmával az örökség járulékából le fognak vonatni, és az illető megnevezett részeknek kiadatni. Mind ezen hagyományi öröküléseken felől:

1. Hagyok tizenötezer váltó, vagyis hatezer forintokat pengőben, három ezüsthuzast számítván egy forintra, mondom 6000 forint pengőt örök alapítványul Stipendium cím alatt hat tanuló fiak számára, hogy ezen alapítványi tőkém hat percentualis évenként beháruolandó kamataiból mindegyik tanuló egyén évenként hatvan, azaz 60 forint pengőt húzzon azon nyilvános feltétel mellett, hogy legelőbb is nemes Adamovits nemzetségéből származandó két tanuló fiak, habár e megyében nem is léteznének, vagyis lagnának, e Stipendium elnyerésére mindenkor elsőbbségi jogot igényelhetnek. Mivel Mátits Tamás Baján tanuló fiú az 1840^{ik} évi 1^{so} május napján történt dühöngő tűzvészből két testvérnémim kiszabadulásu(kat) élete veszedelmével szorgalmazván, ahol maga is végtére azokkal annak martalékjává lön, ugyanazért, ha ezen Mátits atyámfia nemzetségéből léteznek, vagy létezni fognak, jó erkölcsű első rendet érdemlő /:1^{ac} classis:/ tanuló fiak, mindenkor kettő első latin iskola kezdetétől egész legfelsőbb iskolai pálya végzésig azon általam alapított díj Stipendium elnyerendésére nemes Adamovits nemzetségembeliekkel teljes elsőbbségi joggal bírjanak, ezen közvetlen határozott elsőbbségi joggal bíró tanuló fiak nemlétében minden kivétel nélkül következnek ezen örökösödési hagyományokban osztakozó, mint legközelebb megnevezett atyámfiainak ágról ágra származandó jó erkölcsű tanuló gyermekeik, és csak ezeknek nemlétével, vagy kifogytával részt vehetnek ezen alapítványom jótékonyágából a felebb érintett alapszabályaim szerint más idegenek, de csak bajai származású, jó erkölcsű tanuló fiak minden valláskülönbség nélkül /:kivéven az izraelitákat:/ legyenek azok nemesek, vagy nem nemesek, ily alapszabályokra alapított örök alapítványom létesültére tartozni fognak történendő halálom esetére e végrendeletemben megnevezett osztályos örököseim ezen alapítványi örökségemet azonnal Nemes Bács Vármegyének feljelenteni, és a főméltóságú kir. Helytartótanácsnál a legfelsőbb szabályok értelmében ezen alapítványi tőkém biztosítását szorgalmazni.

2. Hagyok a bajai Plébánia és a Barátok templomára egyszáz és egyszáz, összesen 200 pengőforintokat, hogy minden esztendőben eleve való bémondás kötelesség mellett megholt szülőimért, és testvérnémimért minden esztendőben az előbb érintett templomokban egy-egy requiem tartassék, ezt tartozni fognak az egyházi főnökök egy az érdemben andandó biztosítmányi térítvény reversalis mellett biztosítani, hogy atyámfiainak maradékai is a kikötött requiemtartásokra méltánylag számot tarthassanak.

3. Hagyok megboldogult szülőim, és testvéreim sírhalmaira fenn állított gyászalkotvány fenntartására egyszázhusz forint pengőt, ez a tőke biztos helyre kiadatván, annak kamataiból a házam birtokosa a javításokat annak idejében tegye meg, és maradékai által tétesse meg.

4. Hagyk Mátits Gábor atyámfiaának, aki számos évek során mezei gazdaságot nem kevés munkával és fáradtsággal gyarapítani segítette, háromezeröttszáz váltóforintokat, azaz 3500 vftokat.

5. Hagyk Mátits Gábor József keresztfiának, aki számos betegségekben hő szolgálatokat tett, háromezer váltóforintokat.

6. Hagyk Székely Emiliának néném hajadon lévő unokájának négyezer váltóforintokat oly nyilvános kikötéssel, hogy ezen általam hagyományozott tőke évenkénti kamatjövödelmeiből még él, magát tartsa és ruházza, az érintett tőkén semminemű esetre még hajadon maradand, csorbát ejteni szabad nem léssen, amire az osztályos atyafiak felügyelni kötelesek lesznek, ha illendően férjhez menend, csak akkor adassék ki ezen hozományi járuléka teljes biztosítás mellett, mint hozomány, ha pedig ezen gyámoltalan lény hajadon maradand, és testvérénje Reisinger Júlia, vagy akármelyik atyafia ötet magához veendi, és mérsékelt tőkéjéhez képest évenkénti jövedelméből tartja, ruházza, holta után csak a gondviselője örökösödjön a hagyományozott tőkéjében, de atyjához Székely Ferenchez /:aki ezen hagyományi tőkére soha, semminemű szín alatt jogot nem követelhet:/ lakni menni szabad nem léssen, és ily nyilvános feltétel mellett, ha más idegenekhez vonulni kívánkozna, mint hajadon leány, és csakugyan férjhez sem menne, azon esetre a hagyományozott tőkéje az atyafiak által biztosítatván, holta után az örökösök között egyenlőképpen elosztandó léssen, továbbá:

7. Hagyom Mátits Józsefnek, másképp is atyámfia és keresztfiának Baja városa kebelében helyezett, újonnan felépített lakházomat tulajdoni birtokkal, oly feltételes kikötéssel, hogy azon hitbizományi természettel bíró /:fidei comissum:/ házat eladni, elcserélni, vagy akármely előfordulandó esetre elidegeníteni, vagy adóssággal terhelni szabad nem léssen, hanem tartozni fog ezen birtoki tulajdona mellett, még atyja, anyja életben maradnak, holtok órá(já)ig két szobát, ahol szülői laktanak, vagy én laktam közös megegyezés mellett minden háborgatás nélkül átengedni, a többi lakosztály teljes joggal Mátits Józsefé maradand, és csak szülői történendő haláluk esetére hárul ezen hagyományozott lakház Mátits József tőkéletes magánbirtokába, aki ismét szabad tetszése, és rendelkezése szerint ugyanezen házat azon kikötött el nem idegeníthető feltételek szigorú megtartása mellett hagyhatja akármelyik szülött fiára, amint is ezen hagyományozott ház birtoka csak Mátits József keresztfiam egyedüli nemzedéke ágát szakadatlanul fogja illetni, csupán közbevetett magvaszakadtával holta után illetheti akármelyik testvérét, és annak ismét örökösödés útján fiúgyermekét, és csak ezeknek nemlétében, vagyis magvaszakadtával illetheti sorshúzás mellett a többi osztályos rokonaim fiúgyermekét.

8. Hagyom Mátits József keresztfiának Tribli és Szaday szomszédjaim közti helyezett lóherés szőlőmet, nemrég vett Auer-féle kaszálómat, úgynevezett kiscsávolyi erdőcske mellékben várostól vett lóherés kaszálómat, és végre Kenderes tói Radulovitstól vett szőlőmet minden rajtok lévő, és hozzá tartozandó épületekkel, ahogy és miképp állnak.

9. Hagyom Sas korcsma, vagyis úgynevezett Szekerce melletti szőlőmet Mátits Borbálának gazdaságomban tett hűség szolgálataért.

10. Hagyom Grünvald Ferenc keresztfiannak a zsidótemető melletti szőlőmet az ott való házzal, melyet törvényes kora eléréséig eladni szabad nem léssen.

11. Hagyok Orbánovits József inasomnak kétszáz, azaz 200 váltóforintot. És Bajtsy András volt inasomnak egyszáz, azaz 100 váltóforintot, mindkettőnek hív szolgálatukért.

12. Hagyom a két egymás melletti háló és az ebédlő szobáimbani bútoraimat (menbles) /:ahogyan állnak, kivéven a zongorát:/ Mátits József öcsémnek, csupán Székely Emília leány részére ki fog adni egy simított, vagyis politirozott ágyat, a Juliska chifonérját, megjegyezvén imitten, hogy Mátits Borbála lakosztályában helyezett bútorokat /:ide nem értvén a kettős nyoszolyát:/ tett fáradozásáért én már azokat régen Mátits Gábornak ajándékoztam, és úgy azok az övék maradandanak, a páros két nyoszolyát ismét Mátits Józsefnek hagyom.

13. Hagyom a felöltő ruháimat Mátits Demeternek és Sándornak, és amennyire általuk nem használhatók, adattassanak a szolgáló inasomnak, úgy a felöltő fehér ruháimat is hagyom a két Mátits fiaknak.

14. Hagyom az újonnan szerzett könyveimet, és kardomat Mátits Sándor fiúnak.

15. Az újonnan vett Adamovits-féle ház, és szőlőről, és holmi vett ezüstömről majd későbbben rendelkezendek, és ha csak úgy tettleg nem rendelkeznek, azok a massához csatoltatván, abban az örökösök egyenlőképpen osztozzanak.

16. Vagynak még óhegyi boraim, ha azokat időközben el nem adandom, ugyanazokat az örökösök egymás közt osszák el, vagy ahogy legjobbnak találják, aszerént az elosztást pénzben egyenlítsék ki.

17. Ami más holmi szobáim(on) kívül fásszínben, padlásokon /:értvén lakházamban:/ holmi apróságok találatnak, azok a házban közhasználatul Mátits Gábor és József fiának maradandanak, csupán tartozni fog Mátits József Grünvald Ferenc részére ötven akó vasabrincsos üres hordókat adni, úgy az anyjának is szüretelés alkalmával szükségait fedezni, ami ezen felől kádok, és hordók présházakban és pincékben találatnak, minden hozzá tartozandó kisebbszerű szüretelő edényekkel, Mátits József tulajdona maradand.

18. Minden megérintett hagyományaim /:legata:/ előbb is soronként amint meghagytam a massából levonattassanak, és az illető részeknek kifizettesse nek, és mi azon felől készpénzekben maradand, azokat a megnevezett örökösök amint rendről rendre elősorolva van, egymás közt atyafilag osszák el, amennyire lehet a bírásokodást, és idegeni (be)avatkozást minden úton módon kerüljék.

19. Én adós voltam András bátyámuramnak, de már azon adósságokat 12 esztendeje, és az előbbieket 20 annyi esztendeje egy krajcárig leróvtam, azért akárki más is, mi szín alatt valamit követelne, azokat mind hamisnak, és érvénytelennek nyilvánítom, kivéven a mostan nemrégiben vett Adamovits-féle ház, és szőlővétel fejében bizonyos Rudics-féle jótállásos bonyolódások kizisztázásáig Adamovics Róza, vagyis Dániel fiának hét, azaz 7000 váltóforintokkal adósuk maradni kéntelenenítottam, és ha időközben ezen sommát

ki nem fizetném, a massa legelőbb is mint massán fekvő terhet fizettesse ki, imitten kijelentvén, hogy az érintett szőlőnek hason felét Mátits Józsefnek /:melyért nékem nyugtatványa értelmében megadózott:/ eladtam, és ha ezen hason fele szőlőm részéről időközben nem rendelkeznek, vagy azt külön okirat mellett nem engedményezném, azon esetre Mátits József atyafi keresztfiamnak, mint már úgyis hason fele birtokosnak a vett hason fele ár letétele mellett átengedtessek.

20. Ha egyik-másik örököseimnél /:akiknek osztályi részletökről jelesen nem rendelkeztem:/ magva szakadna, annak osztályi része ismét közosztályra jutni fog, azaz négy örökösök között elosztandó lészen.

Egyéberánt e végrendeletem végrehajtójának kinevezem Adamovits András Bálint bajor udvari királyi titkos tanácsos bátyámuramat, aki amennyiben külső országban lakása végett az osztály, és egyébnemű rendelkezéseim elintézésében tetteleg nem avatkozhatna, kinevezem Spelletich Félix öcsémet, Mátits Gábort, annak József fiát, és Grünvald Ferdinánd atyámfiat, akik állapotom, és vagyonbeli körülményeim jól ismerik, atyafilag intézzék el, és engemet, aki annyi fájdalmas csapások, és kellemetlen viszonyok harcai között végeztem keserű élttem napjait, emlémben tartsanak, én ezen végrendelememmet ép elmével megfontolván, saját kezemmel leírván, mint megmásolhatlan akaratomat tulajdon nevem aláírásával, és szokott pecsétemmel megerősítem.

Kelt Baján, ezernyolcszáznegyvenhatodik évben 24^{ik} januárius napján

(P. H.) Adamovits Ferenc m. k.
másként nemes Bács,
és több Vármegyék Táblabírája.

Hogy az intézkedő fél, fent tisztelt Adamovits Ferenc Táblabíró Úr ezen végrendeleményét az ő végső, és megmásolhatlan akaratának előttünk elismerte, és vallotta légyen, mint evégre együvé jött, s általa meghívott tanúbizonyosságok nevünk aláírásával elesmérjük, és bizonyítjuk.

Kelt Baján, 1846ⁱ Január 30^{án}

(P. H.) borsódi Latinovits Benjámín m. k. táblabíró,
mint megkért bizonyosság,

(P. H.) bajsai Vojnits Bálint m. k. táblabíró,

(P. H.) Szakáll József hites ügyvéd, mint megkeresett bizonyosság m. k.,

(P. H.) Kuluncsics Ágoston m. k. megyei esküdt,

(P. H.) Kanyó Alajos m. k. aladószedő,

(P. H.) Szevits Döme h. ügyész, mint együttlévő bizonyosság m. k.

Jegyzék

Ezen meghitelesített végrendeletem következtében a toldalékos rendeletem, vagyis codicillusom két egyenlő hitelesített másolatban, az egyike Adamovits András bátyámuramnál Bécsben, a másika Manhold Antal és hitvesinél, mint tőzsomszédomnál letétetett, feltalálendő lészen.

Kelt Baján, die 28^k Januárius napján 1847^k évben.

Adamovits Ferenc m. k.

Kívül

Alább írtnak e folyó 1846^k évi 30^k Januárius napján hitelesített végrendelete, mely az itt székelő atyámfiainak, jelesen és nevezetesen Spelletich Félix Ügyvéd Úr rokonom jelenlétében nyitasson fel, minden előfordulandó esetre a lakházambani ingóságok, vagy akárminémű értékek, kötelezvények akárki általi összeirandását az itt lakozó atyámfiainak történéndő halálom esetére meg ne engedjék, ezen biztosítéki intézkedésem az érintett atyámfiainak zsinórmértékül legszigorúbb miheztartásukra szolgálni fog.

Baján, mint feljebb.

Adamovits Ferenc m. k.

Codicillus, vagyis pótlékos rendelet

Az 1846. évben kelt, s általam, és tanúbizonyosságok által hitelesített végrendeletem következtében pótlólag a következő módosításokkal megújítom e toldalékos rendeletemet.

1. Hagyom újonnan felépített bajai lakházamat Reisinger Júlia testvérnémnek, és Peplovszky Sándor úr hitvesének, született Reisinger Matild húgomnak, azon esetre, ha Bécsből Bajára lakni lejövendenek azon feltétel mellett, hogy még megnevezett Júlia néném, és Matild leánya élni fognak, holtok órá(já)ig szabad lakásuk legyen, ha Peplovszky Matild húgomnak örököse lészen és maradand, azon feltételes esetre az örököse, és az örökösenek örökösei jövendenek a lakházam birtokába, az idézett 1846. évben kelt, és hitelesített végrendeletem szigorú meghatározott alapszabályok értelmében, mint valódi örökös, csak a megnevezetteknek kimúltával, és Peplovszky Matild örököse, és örökösenek örököse nemlétében jövendenek ezen hitbizományossá határozott lakházam birtokába Mátits Gábor két fiai, nevezetesen Dömötör és Sándor, akik annak idejében, ki-ki két lelkiismeretes tanúbizonyosságokat magok részére atyjok jelenlétében /:ha élend:/ meghívván, egy külön úri avégre megkért a sorshúzást minden pártérdek nélkül a megnevezett két örökösök jelenlétükben elintéztetvén, és amely testvér a lakházamat maga részére tartandja, az légyen a lakházam birtokosa, és annak örököse, de csak a feljebb idézett végrendeletem szabályai megtartása mellett.

2. Hagyom az Auer-féle lóherés kaszálómat Reisinger Júlia nénémnek és leányának Peplovszky Sándor úr Matild hitvesének, ugyanazon kikötött feltételek mellett, mint a lakházamat, Peplovszky Matild örököse nemlétében

holtok után szálljon Mátits Gábor, Dömötör és Sándor fiaira, akinek sorshúzás által jutand birtokába, az legyen birtokos és örökös.

3. Hagyom a Csávolyi út mellékében Baja várostól vett kaszálómat Reisinger Júlia nénémnek, és Matild leányának Peplovsky hitvesének, ugyanazon kikötött feltételek mellett, mint a lakházamat. Peplovsky Matild örököse nemlétében szálljon holtok után Mátits Gábor két fiaira, nevezetesen Dömötör(re) és Sándorra, akinek sorshúzás által jutand birtokába, az legyen annak birtokosa és örököse.

4. Hagyom a Radulovits-féle Kenderes tói szőlőmet Reisinger Júlia nénémnek, és leányának Peplovsky Matildnak, és holtok után örököse nemlétében az 1^{ső}, 2^k s 3^k pontok értelmében szálljon Mátits Gábor, Dömötör és Sándor fiaira, kik ismét az érintett sorshúzás által intézzék egymás közt akire háruulandó birtoklási jogot.

5. Miután Adamovics-féle Vodiczai szőlőmnek hason felét Mátits József tőlem megvette, és ki is fizette, amiről majd, ha tovább is felestársom maradand a kézi iratom tanúságot tehet. A másik hason felében, mint tulajdonomban azt hagyom, és vallom örökösnek, aki vélem egyetemben holtom órá-(já)ig felestársam abban megmaradand, ellenkező esetre a massa javára adattassék el.

6. Ha Reisinger Júlia néném, és Matild leánya Bajára lakni jövendenek Adamovits-féle vett házamba az újonnan felépített kétemeletes hambáromat nyolcezeröttszáz váltóforintokért, azaz 8500 vftokért megtartani akarják, szabadon elsőségi joggal megtarthatják, minthogy haszonbérben mindenkor bő kamattal kiadható, azonban ha megnevezett Júlia néném, és leánya Peplovsky Matild megtartani nem akarják, szabad lészen Mátits Gábornak gyermekeivel egyesülve, ugyan a feljebb címzett árban megtartani, mely mind a két részből a megtartás esetére az értéki somma az osztakozó massába olvastassék, ezen kiszámítlan kereskedésben hasznot hozható hambárt az atyafiai egész lehetőségig idegen kezekre ne bocsássák.

7. A lakházi bútoraim úgy maradnak a szobáimban Reisinger néném, vagyis Matild leányára, ahogy benne találatnak, a lakszobáimban létező ezüstötmet egyenlőképpen osszák fel az örököseim, és hagyományosaim egymás közt emlékül. Minden felöltő külső, úgy mindennemű fehér ruháimban, üngök, gatyák, zsebkendőkben, chemisletikben osztozzanak Mátits Gábor, Dömötör és Sándor fiai, az ágybeli fehér ruháimból, jelesen vánkushéjából, lepedőkből, törülközőkendőkből Júlia néném, az Emiliának is aránylag, Grünvald Josephának 12 törülközőkendőt, a többbit a maga részére megtartván, az asztali ruhák a házi szükségre maradnak.

8. Ami lakházamban találatik, tehenek, lovak, kocsik, azok házi szükségre Júlia néném, és Matild leánya részére itt a házban maradnak, úgy a házban boros kádok és 150 akó vasabrincsos hordók, négy kisebbszerű mustos hordókkal, a többi hordóimat a szőlők birtokosai egyenlőképpen egymás közt osszák fel.

9. Mátits Borbála Asszaly testvérném elhunyt leányának örök osztályi járandósága azonnal árvai biztosíték mellett adattasson ki kamatokra, és csak a három fiainak nagykorúsága elérésével egyenlő részletekben adódjon ki.

10. Hagyok Spelletich Félix öcsémnek egyezer, azaz 1000 váltóforintot, ki általam megkéretve lévén, szíveskedjen minden pártédek nélkül egész szigorúsággal András bátyám egyetértésével, amint az anyavégrendeletemben közvetlen elhatározva van, az örökösök, és részint hagyományosaim pénzbeliilletékeit, melyeket kamatkiadásra javallottam árvai biztosíték mellett elalkalmazni.

11. Hagyok Heves vármegyében helyezett Páztoha mezővárosban lakozó nemes Bajnay János atyámfia keresztségre tartott fiának, vagyis atyjának ötszáz, azaz 500 váltóforintot, amiről az illető fél értesítendő lészen.

12. Székely Júlia mostan Reisinger Sándor hitvese osztályi öröksége részletéből Mátits Dömötör és Sándor fiaknak összeg egyezer, azaz 1000 forint váltót kifizettetni rendeltem, ez a somma az előbb nevezetteknek kifizetettvén, annak helyébe egyezer forint váltó, mint külön hagyomány a massából Reisinger Júliának kiadattasson.

13. Grünvald Josephának, és Székely Emíliának a végrendeletben hagyottakon kívül, nevezetesen Grünvald Josephának hagyok hétszázötven váltóforintot, és Székely Emíliának egyezer, azaz 1000 forintot váltóban, mely summák árvai biztosíték mellett azonnal kamatra adattassék, és csak történendő férjhez mentekkel adattasson ki mindegyiknek illetéke.

14. Hagyok a legszegényebb ügyefogyott özvegyeknek minden valláskülönbség nélkül egyenlően elosztandó 20 özvegyeknek összeg kétszáz, azaz 200 forint váltóban.

15. Hagyok az ügyefogyott Ruzsits Sophia árva leányzónak a végrendeletben hagyottan kívül, még egyszáz, azaz 100 vftokat váltóban.

16. Hagyok Orbánovits József inasomnak a végrendeletben hagyottakon kívül betegségekben tett hűséges szolgálataért még háromszáz, azaz 300 vftokat váltóban, ha holtom órá(já)ig szolgálatát teendi.

17. Ha Mátits Sándor fiú iskoláit folytatandja, nékie hagyom a könyveimet, és a kardomat, ha pedig más célt választana magának, hogy a nékie hagyott könyveknek hasznát nem vehetné, azon esetre hagyom Spelletich Félix öcsém fiainak.

18. Ha Mátits Józsefnek hitvesénél hamarabb történne halála, minden magzat nélkül, azon előfordulandó esetre, az örökölt, és hagyományozott akárminémű javak, pénzek, két testvérei között egyenlőképpen elosztandók maradnak, az özvegy semmi özvegyi jogürügy alatt kifogást, vagyis foglalást nem tehetvén.

19. Mátits Gábor atyámfiának a lakházamban hátulsó két szobákban holtá órá(já)ig szabad lakást engedek, senki semmi szín alatt kifogást nem tehetvén.

20. Ha valami előfordulandó esetre Reisinger Júlia néném, vagy Matild leánya, mostan Peplovsky Sándor hitvese Bécsből Bajára lakni nem jönnének, sem Peplovsky Matildnak örököse jelenleg nem volna, és nem is lenne, azon esetre a nékiek hagyott, és hagyományozott bajai realitások eránt csak tovább is azt rendelem, hogy Mátits Gábor két fiai, nevezetesen Dömötör és Sándor, akire háruulandó birtoklási jogot az érintett sorshúzás által egymás közt Spelletich Félix úr, és atyjok jelenlétében intéztessék el, előrebocsátván,

hogy Reisinger Júlia néném, és Matild leánya a végrendeletem, valamint e pótlékos intézvényem körülményes tartalmaival értesítenek, valamint arról is felszólíttassanak, hogy vajon szándékoznak-e lejönni bajárai lakásra, és az eránt adják be ünnepélyes határozott nyilatkozatukat. Történetes halálom esetére e megmondolásukra egymás utáni három esztendőt adok, és engedek.

21. Ami van vett kész különféle sommás gabonáim, az egyik felekezetet kezeli Mátits Gábor úr Mosonban, a másik felekezet feltalálendő lészen a bajai új hambáromban, annak idejében tavaszra eladandók, miknek miségéről és mennyiségéről Mátits József vásárlólajstroma mindenkor hiteles felvilágosítást adhat.

22. Amiről jelesen, és nevezetesen nem rendelkeztem, az adattasson el a massa javára, kivévén, ha éltem órá(já)ig, mit, valamit kéziratom mellett engedményeznék, vagyis akármit ajándékoznék.

23. Ha a gyászalkotvány vasrostélyai békerítésére testvérbátyám a költségetésben részt venni nem akarna, minthogy a vas már megvásárolva van, massámból csináltassék meg.

24. Ha Mátits József a sorshúzás tettegi végrehajtása előtt özvegyesre jutna, és azon feltételes kikötött esetre Júlia néném Matild leányával a kitűzött zárólagos időre csakugyan Bajára lakni nem jönnének, azon tekintetre Mátits József is a sorshúzáshoz egyetemben a két testvéreivel tetteg járulhat.

Egyéberánt az 1846. évben tett anyavégrendeletemet ezen kénszerített módosítással minden feltételeiben érvényileg meghagyom. Amint is e toldalékos intézvényemet is ép elmével megfontolva, nevem aláírásával, és pecsétemmel megerősítem.

Kelt Baján, 1847. esztendőben Januárus 25^{ik} napján.

(P. H.) Adamovits Ferenc m. k.
másként nemes Bács,
s több vmegyék táblabírája,
mint rendelkező.

Mi alább írt, megkért, s együve megjelent bizonyságok hitelesen tanúsítjuk, hogy fenn tisztelt rendelkező tekintetes Adamovits Ferenc táblabíró úr a fennebb szerkezett pótlékos rendeletét általánosan megmásolhatlan szándokának előttünk vallotta, és elősmérte, amit mi is rendről rendre, mint ez érdemben meghívott tanúbizonyságok neveink aláírásával megerősítjük.

Kelt Baján, egyezernyolcszáznegyvenhetedik, szám szerint 1847^{dik} esztendei Január hónap huszonnycadik napján.

(P. H.) Bajsai Vojnits László t. Bács megye táblabírása, mint tanú m. k.,

(P. H.) Koller Ferenc táblabíró s. k.,

(P. H.) Bajsai Vojnits Bálint Tettes Bács vmegye táblabírása,

(P. H.) Nemes Pollerman Ferenc s. k.,

(P. H.) Horváth József h. ügyvéd, mint megkért tanú.

E folyó esztendei 28^{ik} Januárius napján hitelesített pótlékos rendeletem, vagyis codicillusom tartalmához képest, még e következő kényszerített módosításokkal bővítem végső elhatározott szándékomat:

1. Hagyok a hagyottakon felől a bajai kórházra még kétszázötven, azaz 250 forintokat váltóiban.

2. Hagyok a gyászalkotvány fenntartására még kétszáz, azaz 200 forint váltót, hogy ezen biztosítandó tőkékről hárulandó kamatokból a maga idejében kijavíttassék.

3. A Rókus templom(i) remete részére kétszáz váltóforintokat, azaz 200 vftot, hogy ezen mindenestre biztosítandó tőkéből ő húzza évenként a kamatokat a fenn állított gyászalkotvány felvigyázása köteleztetésére.

4. Hagyok Spelletich Félix öcsém mind a három gyermekének egynek-egynek hétszázötven, azaz 750 váltóforintokat.

5. Hagyok Reisinger Vince öcsém e máig életben lévő mindegyik gyermekének hétszázötven, azaz 750 váltóforintokat.

6. Hagyok Peplovszky Matild húgom mostan születendő gyermekének hétszázötven, azaz 750 forintokat váltóiban.

7. Hagyok Reisinger Sándor hitvese, született Székely Júlia, született Klára leánykájának hétszázötven, azaz 750 váltóforintokat.

8. Hagyok Mátits Dömötörnek teendő utazása, és Mátits Sándornak mindegyiknek hétszázötven, azaz 750 váltóforintokat.

9. Hagyok Grünvald Ferencnek hétszázötven, azaz 750 váltóforintokat.

10. Hagyok Nemes Bajnay Ferenc atyámfia gyermekének a hagyotton felől még ötszáz, azaz 500 ft váltót, mely hagyomány eránt ns Heves megye értesíttessék.

11. Hagyok született Martinkovics Erzsébet, másként Rááb özvegyének kétszáz, azaz 200 váltóforintokat.

12. Hagyok az elszegényedett Stauder Imre és hitvese Franciskának összeg kétszázötven, azaz 250 forint váltót.

13. Hagyok a gyámoltalan Ruzsits Sophia leánynak a hagyotton felől még egyszáz, azaz 100 váltóforintot.

14. Hagyok az ügyefogyott előregedett Nedelkovits Annának, vagyis Suvó Annának ötven, azaz 50 váltóforintot.

15. Hagyok Orbánovits József Antónia hitésének ha halálom órá(já)ig gazdasszonyom maradand kétszázötven, azaz 250 forint váltót, úgy a kocsi-somnak, és a szolgálómnak béren felől mindegyiknek húsz, azaz 20 váltóforintot.

16. Hagyok mindegyik vincelléremnek huszonöt, azaz 25 váltóforintot, Pilinszky Sándor vincelléremnek ötven forint váltót, és két gyámoltalan gyermekének összeg húsz, azaz 20 váltóforintokat.

17. Hagyok Raits Aloisius borbémnak egyszáz, azaz 100 for. váltót.

18. Székely Emiliának a codicillusomban hagyott ezer forint váltót ezúttal megsemmisítem.

19. Hagyok Orbánovits József inasomnak a felöltő fehér ruhából 8 üngöt, 8 gatyát, 8 zsebvászonkendőt, 6 chemisetlit, és a felöltő gyapotruhából hason felét, mik nékie kiadattassanak.

20. A Szekerczei szőlőmet végrendeletemben megboldogult Mátits Borbálának hagytam, de miután Mátits Gábor férjének azt munkáltatni, kezelni igen terhes, és alkalmatlan volna, avégett ezen szőlő is Reisinger Júlia néném, és Peplovsky Matild, és örököse részére maradand, csak holtok után örököse nemléteben szállhat Mátits Demeter és Sándor fiakra.

21. Miután e folyó esztendei 28^k Januárus napján hitelesített codicillusomban a vodiczai hason fele szőlőmet a felestársamnak hagytam, de mivel Mátits József felestársom sokszor szememre lobbasztotta, hogy ő felestárs lenni nem akar, sőt a maga részét akárkinek eladandja, tehát ily méltatlan helyzetben ezen szőlőmet minden ahhoz tartozandó üres földekkel érdekeleg az én fele részemet Reisinger Júlia nénémnek, és Peplovsky Matildnak, és örökösének hagyom, ha pedig a másik hason fele részt is általveendem, azon esetre ugyanazon rész is előbb megnevezett Júlia néném, és Matild leányáé, és örököséé maradand.

22. Jóllehet, hogy a múlt 1846. évi 20^{ik} Januárus napján hitelesített végrendeletemben a zsidó temető melletti szőlőmet Grünvald Ferencnek hagytam, de miután a fiú képtelen könnyelműségének tettegi jellemét adta, nehogy ezen csekély vagyon nagy remények között imitten Baján ötet lekösse, hagyom az érintett szőlőmet Grünvald Josepha leánynak a részére kiszolgálandó hordók kiadásával.

23. A Tribli melletti lóherés szőlőmet a múlt évi 30^{ik} Januárus napján hitelesített végrendeletemben Mátits Józsefnek hagytam, és ugyanazt az 1847. évi hitelesített codicillusomban mellőzve nékie javallottam, de miután megvetőleg kimondotta, hogy nékie senki hagyománya nem kell, avégre ezen realitást is Reisinger Júlia nénémnek, és Peplovsky Matildnak és örökösének hagyom azon esetre, ha Bajára lakni eljövendenek, amint a codicillusomban meghatározva van, ellenben hagyom Mátits Demeternek és Sándornak, ily esetben Mátits Józsefnek csak egyedül a hagyományozott háromezer, azaz 3000 váltóforintok adattassanak ki, egyéb okért hagyományaimból más semmi, azonban megfontolván Mátits József gyarlóságát, ugyan a Tribli melletti szőlőt Mátits Józsefnek hagyom, azonban Mátits Józsefnek meghagyom, hogy e folyó évi 20^{ik} Augusztus napját örök emlékül fenntartván, el ne felejtse.

24. Minden osztályi örökösödés, és hagyományozott Mátits Gábor, és Grünvald Ferdinánd urak gyermekeire háruvandó pénzsommák biztosítása eránt Spelletich Félix öcsém, András bátyámuram egyetértésével egész szigorúsággal intézkedni szíveskedjen, amint végrendeletemben meghatározva van, és csak a nevezett nagykorúságával kinek-kinek illetteke adattasson ki.

25. Grünvald Ferdinánd úrnak egy szenvedőlegi kötelezvénye van irataim között, azt amennyire a tartozás fizetetlen maradt, azt Josepha leányának hagyom oly feltétel mellett, hogy a fizet(et)len maradvány annak idejében szülei holtok után testvérevel történendő osztakozás alkalmával mint hagyományom minden kamat nélkül kiadattasson.

Mind a két rendbéli codicillusom rendes végrehajtóknak kinevezem Spelletich Félix, Peplovsky Sándor, és Mátits Gábor urakat, Spelletich Félix öcsémnek útiköltség fedezésére ötszáz, azaz 500 váltóforintot.

Egyéberánt ezen pótlékos második rendbeli intézvényemet is ép elmével megfontolva tulajdon nevem aláírásával, és élő pecsétemmel megerősítem.

Kelt Baján, egyezernyolcszáznegyvenhetedik esztendőben az 1847^{ik} Auguszt. 28^{án} napján

(P. H.) Adamovits Ferenc m. k.
mint rendelkező.

Mi alólírt, s együve megjelent tanúbizonyosságok hitelesen tanúsítjuk, hogy fenn tisztelt rendelkező Adamovits Ferenc Táblabíró Úr a fennebb szerkezett pótlékos rendeletét általánosan megmásolatlan szándokának, és végső akaratának előttünk vallotta, és elősmérte, amint mi is rendről rendre mint e rendelkezés érdemben meghívott tanúbizonyosságok neveink aláírásával megerősítjük.

Baján, 1847. évi Auguszt. 29^{én}

(P. H.) Imrédy Ferenc m. k. megyei táblabíró s. k.,
(P. H.) Albrecht József m. k. t. bajai uradalom alügyvédje,
(P. H.) Páál Antal m. k. t. Bács megye esküdtje,
(P. H.) Volarich Antal m. k. h. ügyvéd.

Kívül:

Alább írtnak e folyó esztendei 1847. 28^k Január napján, és ugyane folyó esztendei 29^k Augusztus napján ismét hitelesített egy második rendbeli pótlékos intézvénye, vagyis codicillusa, melyek annak idejében hiteles másolatban András bátyámurammal is közlendők lesznek.

Kelt Baján, Auguszt. 31^{én} 1847.

Adamovits Ferenc m. k.

Mely imént érintett, s megyénk levéltárába eredetében letett végrendelet, és két rendű pótló rendeleteknek minden ellentmondás, avagy óvás nélkül történt ünnepélyes meghirdetéséről a jelenvaló hiteles megyéink pecsétjével megerősített nyilvános bizonyáglevelünket az illetők jogaik jövődöbeli biztosítására kiadtuk, azt javallván a közigazság.

Kelt a mi 1847. évi September 22^{ik} napján Zombor sz. kir. városban folytatva tartott közgyűlésünkből.

(P. H.) Olvasá s kiadá Hodosi Karácsony Leopold Bács-Bodrog megye első aljegyzője s táblabírója

Egykorú másolat, 30 oldalra terjedő irat. Magyar nyelvű. Felzeten: Városi Múzeum Baja. Szerzési napló: 752⁹⁵

BKMÖL XV. 33 Bajai múzeumi gyűjtemény (Borsay-gyűjteménye) sz. n./1846–1847. Nemes Kukulói Adamovics nemzetség okiratai. II. Végrendeletek. Felvállások stb. 1843–1857. (7068. ksz.)

⁹⁵ A végrendelethez és codicillusaihoz hozzáfűzve található Franz Adamovits magyarról németre fordított végrendelete is!

Baja, 1846. március 24.

Radisits János végrendeleteA teljes Szentháromság nevében

Alulírt jól tudván, hogy a halál bizonyos, de a kimúlásnak ideje bizonytalan lenne, ezen okból, noha ugyan gyengélkedő erővel, de mégis ép elmével bírván, kevés javaimra nézve a következő rendelkezésemet teszem:

1. Lelkemet a Mindenható véghetetlen irgalmasságába ajánlom, testemet pedig a földnek, kívánván, hogy az holtom után sorsomhoz képest illően takaríttasson el.

2. Még 1836. esztendőben azon szent atyai céltól vezéreltetve, hogy még éltemben gyermekeimet elrendezzem, s minden netalán köztük eredhető civakodás magvát elfojtsam, s kiirthassam, javaimat két fiam közt két egyenlő részben osztottam fel, s ennek következtében idősebb fiam Antal kapott tőlem egy házat, melyet én Forrai Györgytől 500 váltóforintokon vettem, úgy négy láncc földet egy kis darab szőlővel, melyet Ns Fazekas Ferentől 600 váltóforintokon vettem, nemkülönben két lovat egy vasas kocsival, egy tehenet tinóborjúval, 22 akóra menő hordókat, 30 forintot istállóépítésre, ezenfelül a házieszközökből felét oly megjegyzéssel, hogy Mária hűgának öröksége fejében 120 váltóforintokat adni köteles, mit annak rendje szerént ki is adott, a többit pedig fájdalom, részszégségével, rendetlen életviseletével mindeneket eltékozolt, s semmivé tett. Ellenkezőleg cselekedett azonban a másik fiam Iván, mert ez a nekie adott fele vagyont nemcsak megőrizte, s abból engem gyámoltalan öreget édesanyjával együtt becsületesen s sorsunkhoz képest illően tartott, hanem még fáradhatatlan szorgalmával e nekie általadott vagyont gyarapította is, mi a másik már fentebb megnevezett tékozló Antal fiam irigységét felgerjesztette, s minthogy még éltében hallom, hogy halálom után e jó, istenfélő, szorgalmas fiamat pörrel megtámadni szándékoskodik, igazságosnak találtam e végintézetemben mindeneket megemlíteni, s eme jó Iván fiamnak biztosítására még kijelenteni, hogy már mint feljebb említém, Antal fiam minden vagyonomból a fele részt kikapta, és ez ami még fenn vagyon, az mind Iván fiamé, részint öröksége, részint iparkodása következtében. Mindezekben pedig öt atyai áldással megerősítem, s nyilvánítom, hogy rajta senkinek semmi keresete sincs.

És ez az én végső, s megmásolhatatlan akaratom, melyet nevem aláírásával s kezem keresztvonásával megerősíték.

Baján, Martius 24^{én} 1846.

+ Radisits János bajai lakos

Jelenlétünkben: Dominits Ignác tanácsnok
Zsiga József m. p. tanácsnok
Petrovits István hites aljegyző,
mint évégre hivatalosan kiküldött tanúk előtt

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: (P. H.) (P. H.) (P. H.) 328. Radisits János végintézete, mely tétetett 1846^k évi Martius 24^{en}. A díj nincs kifizetve. N° 232. szám. Kifizetett Martius hó 25^{en}.

BKMÖL IV. 1002. r. Baja Város Tanácsának iratai; Végrendeletek N° 232. (1. kötet)

31.

Baja, 1846. július 25.

Horváth József végrendelete

A teljes, és megoszolhatatlan Szentháromság nevében. Amen.

Alább írt jól tudván, hogy a halál bizonyos, a kimúlásnak ideje pedig bizonytalan legyen, de a mindennapi szomorú tapasztalás is bizonyítja, hogy ebben a változó világban semmi állandóság nincsen. Mivel azért senki is halálának idejét, helyét és módját nem tudja, nem tudja lehet-e nékie ideje s módja utolsó rendelkezésének megtételére, vagy egy végső Isten véletek való mondásra. Ezen okból, még ép elmével s egészséges testtel bírván, kívántam ezen végső, s utolsó akaratomat, rendelkezésem saját kezem írása által kinyilatkoztatni és megerősíteni, s az én saját keresményem eránt, melyeket az Istennek különös áldásából sok fáradságim s iparkodásim által szereztem, s mértékletes életem által megtartottam, tökéletes ép elmével, s egészséges testtel bírván, meghatározott teljes akaratból a hazának élő törvénye szerint, ezen végső és utolsó rendelkezésem tenni. Rendelem azért:

Először: Hogy halálom után testem illendően temetessék el.

Másodszor: Eltemetetésem után a bajai szegények között ötven váltóftokat kiosztatni rendelek.

Harmadszor: Halálomkor szolgálatban lévő cselédjeim iránt azt rendelem, mindeniknek amennyi ideig abban az esztendőben nálam szolgált, amennyi készpénz fizetések arra az időre járt, még egyszer annyi készpénz fizetés adattasson nékik.

Negyedszer: A bajai Papok templomára hagyok kétszáz váltóftokat, kívánom, hogy halálom napján minden évben ott, hol temetve leszek, requiemet szolgáljanak a lelkemért.

Ötödször: Minden akármilyen néven nevezendő, s engemet bármi úton s módon érdeklő vagyonomat Horváth József édesatyámnak és anyámnak hagyom, ha pedig ezek életben nem lennének, úgy minden vagyonom testvéreimre, s ezek által gyermekeikre szálljon, nevezetesen Antal, Márton, Terézia Zdráhál János(né) kamarai ispánné, Anna Zdráhál Alajosnéra, szintén k. k. ispánnéra.

És ez az én végső s megmásolhatatlan akaratom s rendelésem, melyet az alább megírt s különösen ezen végrendelésem ünnepélyesítésére megkért bizonyosság urak előtt saját kezem aláírásával és szokott pecsétemmel megerősítettem, kérem, hogy annak pontjai mindenkben megtartassanak.

Kelt Baján, egyezernyolcszáznegyvenhatodik esztendőben, Julius holnap huszonötödik napján

(P. H.) Horváth József m. k.

Mi, alólírt együtt lévő, és avégre megkeresett bizonyságok valljuk és megismerjük, hogy Horváth József Ügyvéd Úr mai alólírt napon, helyen és esztendőben, ép elmével, és egészséges testtel előttünk azt nyilatkoztatta, hogy ezen feljebbi lapokon és sorokban foglaltassék az ő végső intézete, sőt előttünk aláírván, kért bennünket, hogy azt a törvények értelmében aláírnók, és ünnepélyesítsenők.

Kelt Baján, egyezernyolcszáznegyvenhatodik évi Julius hó huszonötödik napján.

(P. H.) Koller Ferenc m. p. Tett(es) Bács vármegye táblabírája,
mint megkért tanú

(P. H.) Borsódi Latinovics Ferenc m. p. Tettes Bács vmegye táblabírája,
mint megkért tanú

(P. H.) Vargay István m. p. Bács megyei alügyvéd, mint (meg)kért tanú

(P. H.) Allaga Imre m. k. megyei esküdt, mint megkért tanú

(P. H.) Gyurikovits János tanácsnok és Ns Krassó megyei táblabíró,
mint megkért bizonyság

*Egykorú, kézzel írt, 3 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzeten: (P. H.) (P. H.) (P. H.) (P. H.) (P. H.) (P. H.) Horváth József ügyvéd úr végrendelete, 1846^{ik} évi Julius 25^{én} Bemutatott Baján, Sept. 12^{én} 1852. Latinovits Zsigmond esküdt járásbíró
BKMÖL IV. 1002. r. Baja Város Tanácsának iratai; Végrendeletek sz. n./1846. (1. doboz)*

32.

Baja, 1847. július 1.

Drégeli Mihály végrendelete

A teljes Szentháromság nevében!

Tudván azt, hogy a halál elkerülhetetlen, órája azonban bizonytalan lévén, kívántam e jelen betegségemben ép ésszel, s elmével bírván, következő végső rendelésemet tenni:

1. A Mindenható Isten irgalmi kegyeibe ajánlom lelkemet, földnek hagyván testemet, óhajtom, hogy ez, holtom után, sorsomhoz illően eltakaríttasson.

2. Vagyonom áll Csernus Lázár úr mellett fekvő lakházamból és a Fehérkői hegyen Beok Antal özvegye szomszédságában levő szőlőből, három ló, két kocsi, 6 ökör, 2 tehén, 2 szekér és holmi házieszközökből, erre nézve, valamint 17 lánc búza, 12 lánc zab, és kezeimnél levő 3000 váltóforint készpénzre nézve az a rendelésem, hogy

3. Minden ingó és ingatlan vagyonom nyilvános árverés útján eladasson, és így az egész értékem tömegesítettven, mindenekelőtte feleségemnek Kosoczký Rozáliának háromszáz váltóforint mőringpénze kivonassék és kiadassék, s miután e mostani feleségem pazarló nem volt házamban, külön egyszáz váltóft(ot) hagyok nekie, nemkülőnben azon házi ingóságokat, ágyi nemüket, és más holmit, melyeket hozzám hozott, természetben kikapván, elvihesse, és így feleségem amennyiben saját tulajdoni nyolcegyszáz s néhány ftjai kamatozáson vagynak, úgy hiszem ezekből tisztességesen élélhet.

4. Becze József hitvesét Róza leányomat tisztességesen férjhez adtam, és összevéve azt mit reáköltöttem, és őtet segítettem, könnyű számítással tehet 300 vftot. Nemkülőnben Mesnyák András hitvesét, Anna leányom(at) férjhez adtam, egy esztendeig férjestől magamnál saját kenyerezen tartottam, ezt is 300 vft értékre teszem. Drégeli Mihály fiam kapott tőlem 300 vtóft készpénzt, nemkülőnben lakodalmi költségeket, azon kukoricát, amit magáévá tett, és amit hozzáadtam 100 ftba számítván, kapott összesen 400 vftot, és így

5. Megemlítve lévén azon észrevételek, melyeket kívántam, ideteszem, hogy György fiam szabó mesterségébeni költségeit 180 ftra számítom, István és Antal fiaim neveletlenek lévén, semmit tőlem nem kaptak, most miután minden gyermekeim iránt megtettem észrevételeimet, kijelentem, hogy

6. Minden vagyonom, amint érintetem, készpénzzé tétetődjön, és az olyképpen osztasson fel gyermekeim között, hogy amennyiben Róza, Anna, Mihály és György a 4. és 5. pontban kitett sommákat kikapták, e jelen osztály alkalmával az jussrészőkbe tudődjék, és ennyivel kevesebb(et) kapjanak más gyermekeimnél, nemkülőnben két leányom jelesen Rozália 500, Anna pedig külön 400 vtóftok(kal) kevesebbet megérendnek e jelen osztálykor, mert őket régibben különben is segítettem, István és Antal fiaim pedig neveletlen helyzetők s különben irántuki szeretetem miatt, mindegyik 200 vfttal, többi gyermekeim felett, többel részesőljön, különben a fentebb megemlített summák részint betudása, részint levonása után egyformán gyermekeim között vagyonértékem felosztandó,

7. Külső minden ruházatom, mert István fiam megérdemelte, és reáillik, az ővé legyen.

8. Antal fiamat, Mihály és István fiaim gondoskodásába ajánlom, őtet neveltessék, és bármelyikök annak tőkepinze interesseiből ruházzák és tartásák.

És ez az én végső és megmásolhatatlan akaratom, melyet itt jelen volt, s meghívott urak előtt kijelentvén, saját kezem aláírásával megerősíttem.

Baján, 1847^{ki} Julius 1° napján

Drégeli Mihály bajai lakos

Mielőttünk: Simits Tivadar tanácsnok
Zsiga József m. p. tanácsnok
Mikosevics Aloiz m. p. levéltárnok s t. jegyző,
mint meghívott Bizonyóságok előtt

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: (P. H.) (P. H.) (P. H.) (P. H.) Drégeli Mihálynak 1847^{ki} Julius 1° napján költ végintézete. Díj nincs lefizetve. 281. szám. 1847 - 1278. Szokott módon meghirdettetett, a végrehajtás errőli tudósítás kötelességével Simits Tivadar és Gyurinovits Mátyás tanácsnok urakra bízattván. Baján, 1847. September 3^{án} tartott tanácsülésből. Kiadta: Sebők József főjegyző. N° 740.

BKMÖL IV. 1002. r. Baja Város Tanácsának iratai; Végrendeletek N° 740. (7080. ksz.)

DUNAPATAJ

Fekvése:	Pest-Solt vármegyében, a Duna bal partján.
Jogállása:	mezőváros (1773) ⁹⁶
Népessége:	4193 fő (1843) ⁹⁷ , 5590 fő (1851) ⁹⁸
Nyelv:	magyar
Vallás:	3615 református, 578 római katolikus (1843), 4870 református, 615 római katolikus, 72 zsidó, 32 ágostai evangélikus, 1 óhitű (1851)
Épületei:	Róm. katolikus és ref. anyatemlom, ref. eklézsia épülete, posta.
Országos vásárai:	5 országos vásárt tart, úm. február 19. április 15., június 29., október 4. és december 13-án. Hétfőnként baromvásár, keddenként kirakodóvásár van. Hetivásárai nincsenek.
Főbb foglalkozás:	Gazdálkodás, kézműipar. A lakosok közül foglalkozásukra nézve 5 tanító, 4 lelkész, 2 orvos, 2 jegyző, 324 telkesgazda, 812 zsellér, 150 lakó, 120 mesterember és 9 kereskedő van.
Gazdálkodás:	Tiszta búzát, kétszerest, árpát, zabot, a város körüli veteményeskertekben kukoricát, hagymát, gyökérféléket termesztenek. Jelentős a bortermelés, juhtartás, szarvasmarha-tenyésztés.
Területe:	13 765 hold, ebből legelő 5423, szántóföld 2812, vízállás, mocsarak 2000, rét 1025, szikes terület 1000, erdő 550, szőlő 500, kertek 200, tó 196, majorsági erdő 59 hold. Földje igen termékeny, de gyakran árvizek pusztítják. ⁹⁹

⁹⁶ MAGYARORSZÁG TÖRTÉNETI STATISZTIKAI HELYSÉGNÉVTÁRA, 1996. 58–59.

⁹⁷ FÉNYES Elek, 1843. 2. köt. 386.

⁹⁸ FÉNYES Elek, 1851. 3. köt. 202–203.

⁹⁹ Uo., 202–203. – Fényes Dunapataj határát 15 900 holdban adja meg, de a részletezett adatok csak 13 765 holdról tesznek említést, valószínűsíthetően 1200 négyeszőgöllel számítva.

- Földesura:** A várost egyharmad részben a báró Rudnyánszky család, mint Paksy örökös bírja, míg kétharmad részben a város örökbevallás útján megváltotta magát földesuraitól.¹⁰⁰
- Egyéb:** Területén 5 kocsmá van. Két pusztája Szelid és Inám.¹⁰¹

---

¹⁰⁰ FÉNYES Elek, 1851. 3. köt. 202–203. – A Dunapatajról közölt adatok többsége Fényes 1843-ban és 1851-ben kiadott munkáiból származik.

¹⁰¹ MAGYARORSZÁG TÖRTÉNETI HELYSÉGNÉVTÁRA, PEST–PILIS–SOLT MEGYE ÉS A KISKUNSZÁG (1773–1808). 1988. 130–131. – Ez a forrás már 8 vásárról, a fentiek mellett a május 3-i, augusztus 24-i és december 6-iról is említést tesz.

DUNAPATAJI VÉGRENDELETEK 1738–1844

1.

Dunapataj, 1738. március 23.

Dalocsa Sámuel végrendelete

Én, Dalocsa Sámuel, minekutána a mindeneken szabadosan uralkodó Nagy Úristennek bölcs tanácsából és végezéséből sok nyavalyáim után éppen halálos ágyba estem volna, elmaradott kevés javaimról, még élő nyelvemen kívántam ilyetén rendelést és testamentomot tennem.

1. Kiskunságban Szentmiklóson lévő házamat hagyom Berényi István-nak, öreg(eb)bik leányom gyermekének, ezen esztendőbeli vetéseimből esendő 10, idest tíz mérő búzával együtt.

2. Mínhogy Panna leányomnak ilyen megöregedett, nyomorodott állapotban velem több dajkálkodási, fáradozási, nyughatatlansági, mintsem más gyermekeimnek voltak. Azért kevés pénzcsekéimet /:melyek 18, idest tizennyolc forintokból állanak:/, négy lovaimat, mostan szerzett kocsijával, minden házieszközeimet, ruhácskáimat, öt kaptár méheket, egyéb vetéseimet a megnevezett 10, idest tíz mérő búzákon kívül néki és maradékainak hagyom és testálom oly conditióval, hogy ha önéki is halomása történnék, ő is azon gyermekének, amelyik(ne)k szereti, mindezeket hagyhassa és testálhassa.

Ezen testamentomtétel lött Pataj városában, die 23. Martii Anni 1738.

Ilyetén becsületes emberek előtt, úgymint:

Dalocsa Sámuel keze + vonása

Szakács István város becsületes esküdtje

Lossonczi Becse Sámuel város notariususa jó uraimék előtt. (P. H.)

Egykorú, kézzel írt, 1 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: 1738. 23. Mart. Dalocsa Sámuel testamentoma. N° 1.

BKMÓL V. 320. a. Dunapataj nagyközség (1639–1870-ig mezőváros) iratai; A mezőváros feudális kori iratai; Végrendeletek N° 1.

2.

Dunapataj, 1751. január 19.

Burján Zsuzsánna végrendelete

Anno 1751. die 19^a Januar.

Néhai Burján Zsuzsánna, Szabó Benjáminnak hitves felesége, az meghalálózván, most ismét Uszodi Nagy Jánosnak felesége, közeledvén utolsó órájához, ilyetén rendelést tett Becsületes Személyek előtt.

1. Néhai Patai Szabó Benjámin urától maradtak reá in summa k.	60 – xr
ezen summapénzből adott ki kölcsön Szabó Jónás lakosunk(na)k	26 –
Fiar Jánosnak adott	10 –
Mostani férje Nagy Jánosnak ismét	24 –
Summa: k.	60 – xr
Vagyon egy fiaskája, Patai Szabó Benjámin maradéka, Benjámin nevű, azért ezen feljebb nevezett hatvan rénes forintok azé legyenek.	
Vagyon zsák Nro	8
Ponyva négyzet	1
Vászon	–
Fejsze	1
Kapa hitván	1
Ásó	1
Bogrács	1
Vasláb	1
Ezek is mind Szabó Benjámin fiára maradnak.	
Selyemöv	1
Ágybeliek fele része, ezek hasonlóképpen.	
Kert, szőlő.	

Jelenlevő Becsületes Személyek	
esküdt	Gy. Szabó Mihály
	Márkus István
	Faragó Mihály
	Vincze István
lakos	Patai István
esküdt notarius	Musai István által

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: Burján Zsuzsanna 1751. 19. Jan. N° 9.

BKMÖL V. 320. a. Dunapataj nagyközség (1639–1870-ig mezőváros) iratai; A mezőváros feudális kori iratai; Végrendeletek N° 9.

3.

Dunapataj, 1751. január 30.

Uzodi Nagy János végrendelete

Testamentum Anno 1751. die 30. Jan.

Tetszett Istennek sok szomorúsági után Uzodi Nagy János uramat súlyos nyavalyák által meglátogatni, és minthogy bizontalan az ember élete végének ideje, így kíván elmaradandó ügyetlen árvái között rendelést tenni.

Primo

Mínthogy Istennek végezete s akaratja szerént ez elmúlt napokban tetszett kedves feleségem Burjány Zsuzsánnát magához szólítani, néhai Patai Szabó Benjámint elmaradott özvegyét. Ennek árvájának ugyan Szabó Benjáminnak maradtam adósa huszonnégy forintokkal, melyeket magam szükségemre elköltöttem. Megfizetődött.

Secondo

Feleségem torára ismét hozattam öt akó és három fertály bort, ezzel is adós vagyok. Székbírák(na)k azonkívül két forintokkal.

Adósaim vagynak

Kassai Jánosné adós három forintokkal. Szakál Dániel hat forintokkal. Benedek Szakál Mihály detto 84. Hagyok jószándékomból az ekklezsia számára egy forintot, Tiszteletes Prédikátor Uramnak is egy forintot.

Jóllehet két feleségemtől való árváim legyenek, kik is neveletlenek, és hárman vagynak, első feleségemtől egy leány, a másodiktól is egy leány és fiú; mindazonáltal minden ingó és ingatlan jószágomból úgy részeltetem őket, hogy egyenlőképpen vegyenek részt mindenekből, házból, szőlőből, kertekből és egyebekből is, az egy férjhez adatott leányomon Zsuzsannán kívül, kinek is hagyok egy tehenet, mely neveztetik Bagjasnak.

Azonban pediglen elsőbb feleségem Bors Panna atyjáról maradt két íz szőlő, ezek is kivételnek, és maradnak első feleségemtől való két leányimra¹⁰² Zsuzsánnára és Magdalenára, egyenlőképpen bírassák, mint anyjokról maradt örökjüket.

Pataj város főbírája Szőke János
Gy. Szabó Mihály
esküdt Márkus István
notarius Musai István jelenlétekben

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: Ao 1751. Uszodi Nagy János. N° 6.

BKMÖL V. 320. a. Dunapataj nagyközség (1639–1870-ig mezőváros) iratai; A mezőváros feudális kori iratai; Végrendeletek N° 6.

4.

Dunapataj, 1755. március 10.

Kapornay Sámuel végrendelete

Én, Kapornay Sámuel, az Úristen sújtoló kezeinek rajtam lett megnehezedéséből érezvén lelkemnek romlandó sárházából hamar időn leendő kiköltözésit, Jó Istenemtől vett kevés javacskáim(an), míg elmémnek épségével bírok, s nyelvem meg nem köttetik, feleségem s gyermekeim között ily alább megírandó rendelést tészek.

---

¹⁰² A végrendelező felmenői feljebb tollhibából helytelenül vannak említve. Az első házasságból két leány, míg a másodiktól egy fiú származott.

Patajon, 10^a Martii 1755.

Specificatiója az

<u>Ingó</u>		vagy	<u>Ingatlan jószágoknak</u>	
1. Hámos ló	3		Ház	1
2. Tavalyi monyas csikó	1		Pusztuló félben lévő istállócska	1
3. Fejőstehén	2		Gyümölcsöskert a Dunaháton	1
4. Harmadfűre menő üsző	1		Másik a Mester kertje mellett	1
5. Tavalyi ökörborjú	2			
6. Sertés, öreg	1			
Süldők	4			

Ezekről való testamentomi rendelés.

1. Az házamat hagyom kisebbik, Sámuel nevű fiacskámnak.

2. Gyümölcsöskertjeimet feleségem, András és Sámuel fiaim /:kirekesztvén belőlök Panna leányomat, mivel kiházásításátul fogva 17, idest tizenhét rftokkal kielégítettett:/ hárman egyenlőképpen osztozzanak, úgy mindazonáltal, hogy azokból András fiam készpénzül excontentaltassék vagy kifizettesék.

3. Feljegyzett ingó jószágomat, mivel azokból András fiamat tőlem lett elválásakor jussa szerént kielégítettem, feleségemnek és Sámuel fiamnak hagyom, mind egy darabig.

Mely rendelésemnek tanúbizonyságául hagyom városnak főbírája

Viza István

esküdt Gy. Szabó Mihály

Communitasbéli Demeter Miklós urakat

per jur. notar. Joannem Dávid m. p.

Egykorú, kézzel írt, 1 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: Ao 1755. Kapornay Sámuel. N° 12.

BKMÖL V. 320. a. Dunapataj nagyközség (1639–1870-ig mezőváros) iratai; A mezőváros feudális kori iratai; Végrendeletek N° 12.

5.

Dunapataj, 1755. június 1.

Beczko Györgyné végrendelete

Én, Beczko Györgyné, a Nagy Úristennek jó tetszéséből, rajtam megnehezedett nyavalyákból érezvén lelkemnek romlandó sárházából hamar időn leendő kiköltözésit, Jó Istenemtől vett kevés javacskaimból elhagyandó gyermekeim között ilyen rendelést tészek.

Patajon, 1^a Junii 1755.

<u>Ingó</u>	és	<u>Ingatlan örökség</u>
fejőstehén N ^{ro}	1	szőlő harmadfél íz
negyedfü üsző	1	fél malom
rúgott nőstény borjú	1	
Bizonyos számú készpénz		

1. János fiainak hagyom a negyedfü üszőt.
2. Mihálynak a rúgott borjút.
3. Istvánnak a fejőstehenet, de a borjút Fülöpszállási Erzsébet leányomnak.
4. A szőlőmet hagyom három nevezett gyermekeimnek, de úgy, hogy a Mihályé legyen a középső íz, Istváné a kis íz, Jánosé pedig az öreg íz.
5. Készpénzecskeimből, ami tisztességes takarításomtól megmarad, abból János fiam Panna leányának hagyok k. 4, Erzsébet és Panna leányimnak három-három k. külön-külön, ezektől ismét ami megmarad, azzal három feljebb is irt gyermekeim egyenlően osztozzanak.
6. De György katonafiainak, ha még valaha hazavetődnek, azon pénzből 12 kor. leszámaltassanak, és úgy egészen excontentaltassék.
7. Rfta Ekklezsia részire k. 6.
8. Fél malomrészemet rendelem János, Mihály és István fiaimnak egyenlőképpen.
9. István fiainak hagyok ágybéli portékámból egy derékaljat, Beczkó János Panna leányának 1 derékaljat, 1 vánkost, 1 lepedőt. Szabadszállási Panna leányomnak 1 derékaljat, 1 dunnát. Fülöpszállásinak is 1 lepedőt, egy vánkost. Mihály fiam feleségének 1 lepedőt, egy vánkost.

Mely rendelésemnek tanúbizonyságául hagyom

főbíró Viza István
 esküdt Lor. Szabó János
 Csaplár Szel György és
 per jurat. notar. Nagy István
 Catholica Oskolamester Urakat

Egykorú, kézzel írt, 1 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzeten: Beczkó Györgyné torma. Ao 1755. 1. Jun.

BKMÖL V. 320. a. Dunapataj nagyközség (1639–1870-ig mezőváros) iratai; A mezőváros feudális kori iratai; Végrendeletek sz. n./1755.

6.

Dunapataj, 1758. március 24.

Ösztöri István végrendelete

Én, Ösztöri István, a Mindenható jó Istenemnek atyai támogató kezeinek súlya alatt nyögven, igaz és állhatatos hittel várom megoszlatatásomnak óráját, és ez árnyékvilágból leendő elköltözésemet, de minekelőtte elmennék, hogy azután többé ne lennék, töttem elmaradandó s keserves árvaságra ju-

tandó magzatim közt, Jó Istenemtől vett, s még kezemenél lévő javaszkáimon rendelkezésemet, ez alábbiírott mód szerént követem. Patajon, 24^a Martii 1758.

Jó Istenemtől vett javaszkáim szám szerént im ezekből állók:

<u>Inmobilia</u>		<u>Mobilia</u>	
ház, abban találtatható eszközökkel együtt	1	jármas ökör	5
szőlő	1	hámos ló	2
szálláskert	1	tehen	2
kenderes	1	tavalyi nöstény borjú	1
gyümölcsös	3	rúgott nöstény borjú	1

dunai malomban egynegyed rész.

Mely előszámlált javaszkáimból rendelek:

1. Míg kedves feleségem él, s árvaságra jutandó Erzsébet három gyermekeimmal együtt maradand, mindaddig gyermekeivel együtt házamban maradjon, aminthogy azoknak, s kivált Istennek igaz ítéletiből nyavalyás leányomnak gondjok viselését egyedül csak őreá bízom. A háznak pedig utolsó örököséül utóbb említett Erzsébet leányomat hagyom.

2. Valamint eddig, szőlőm, szállás- és gyümölcsöskertjeim egy csomóba voltak, úgy ezután is az ingó jószággal együtt, neveletlen gyermekeimnek vagy hálalokig, vagy kiházásíttatásokig a házzal együtt bírattassanak, és részekre ne szaggattassanak, úgy mindazonáltal, hogy kiházásított gyermekeim is ezeknek hírekkal, a gyümölcsnek némely részével élhessenek.

3. Minthogy Panna leányomat, úgy mint a többit, ki nem házashíhattam, mentéje bonificatiojára az eladandó malomrész árából 15 kor. adattassék nékie.

4. A malomrész eladassék, és annak árából a feleségem eladott kertjének 20 for., úgy nemkülönben egy tehenének öt for. elköltött ára in knis 25 megtérítettvén, azonkívül egy mentére 14 for. nékie kiszámláltassék, a többi pedig gyermekeim táplálására maradjon.

Istennek legyen hála, adós senkinek nem vagyok, nékem pedig tartozik Földvári Bácsai Andrásné Ádám nevű vejével gyümölcs árába k. 10 xr 25.

Mely rendelkezésemnek tanúbizonyosságául hagyom:
Főbíró Kincses György, esküdt Pap István,
Közrendű Boros Péter és Orbán Gergely s Tizedes
Tóth János uraimékat, őkegyelmeket
per jur. notar. Joannem Dávid m. p.

Egykorú, kézzel írt, 1 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: 1758. Ösztöri István testamentoma. N° 1.

BKMÖL V. 320. a. Dunapataj nagyközség (1639–1870-ig mezőváros) iratai; A mezőváros feudális kori iratai; Végrendeletek N° 1.

7.
Dunapataj, 1759. december 12.
Dávid János végrendelete

In Ao 1759. die 12^a Decembr. városunk notariusa Dávid János úr
testamentuma.

Mg.Facultas

<u>Ingó</u>		<u>Ingatlan</u>	
1. Szepte Mihály vagy(on) ökör	6	Liquidal. készpénzben k.	49 15 xr
2. fejestehén borjával	3		
meddő is	1	Herczeg János Bíró Urammal való	
		kereskedésben vagyon	30 –
3. negyedfü borjas üsző	1		
4. harmadfü hím borjú	1		
tavali hím borjú is	1	conventiojába ctismákért	
5. nőstény tavali	1	20 mérő búza ára ft 1 xr 50	
6. hámos ló	3	mérőjét számlálván, egy sertést a	
kocsival és szerszámmal.		k. 10 in summa	
		fizetni fog Bíró Úr	47 17
7. szőlő Dunavecsén	1	Domonyi Mihálynál adósság	
		vagyon	5 –
8. 2 veremben árpa circiter	30		
zsákkal.			
9. 1 veremben búza circiter	19	Lakatos Sámuelnél	5 –
Másikban pro dictuali maradván,		Summa teszen: k.	136 32
ezt distrahálván, a capitalishoz			
kell tenni.			

De ezen summából bizonyos
mindennapi szükségekre kihagyatik
k. 26 xr 32 marad pro capitali k. 110

10. 7 zsákból álló tiszta búzavetés.

Ezekből ily rendelés tetetik:

1. Nztes Papith Mihály úr, mint atyja helyett való atyjához bizakodó indulatjából özvegyét három nevetlen gyermekeivel és minden fönt nevezett javaival hagyja tutorsága alá.
2. Az ökrök pénzzé fordítatván, a capitalishoz számláltassanak.
3. Az négy öregebb tehén tápláltatásokra meghagyattván, a többi pénzre fordítassék, és a capitalishoz adattassék.
4. A megjegyzett búza és árpa is hasonlóképpen pénzzé tetsessék vc.
5. A szőlő ezen szerint.

6. A vetés, ha zöldiben illendő áron eladhatatik jó, ha pedig hogy nem, az lóval ennek fölதாகadásáig meghagyattassanak, és azután ezek is eladtván, a többihez számláltassanak.

7. Hogy ha minden gyermekei meghalának, mindezek(ne)k örökös successora légyen elmaradandó özvegye. Ezen özvegynek történhető halála után ismerta, ha eddig élne, természeti édesanyjára és testvéreire.

8. Istennek bölcs tetszésébül pedig, ha felesége és mindhárom leányzók megmaradván, és második házasságra magát adná, ekkor valami capitale depositum léssen, valamennyi egyik leányának, annyi legyen az anyjának is része.

9. Napaasszony és sógor atyafiak(na)k, /:hogy legyen emlékezet erről is:/ bizonyos processusok alkalmatosságával, magátúl a testamentariustúl telhetvén, ugyancsak mégis a nevezett napaasszony és sógorainak szükségek fölsegéllésére maga neve alatt Szalkszentmártoni Dais Péter úrrúl leírttól k. 50. Monori Papith Mihály úrtúl 30, in toto k. 80.

Mivel pedig ezen nevezett s a pénz ment a sokszor nevezett atyafiaknak, szükségekre, régi jóakaróját Nztes Vezkó Vekkhelnis urát kéri egy Tttes Nemes Vrgyére adandó instantiára avégett, hogy egy competens bírót kérvén exegualtassa, és azon 50 kkat a nevezett emberséges ember(ne)k bonificaltatván, az Papith úrtúl fölvelt 30 kkat atyai jóvoltából mivel a testamentariusnak ajándékozná vala, ezt is exegualván, a többi capitalishoz számláltassék.

Die et Ao ut supra.

judex primario Johanne Herczeg

Coram: Gregorio Kincses
Georg Kenessey

Reformata Ekklesiára hagyok	k	4	xr	20
T. Predikátor Urak(na)k	2	–		
Mester(ne)k	28	$\frac{1}{2}$		
Preceptor(na)k	11	$\frac{1}{2}$		
Harangozók(nak)	11	$\frac{1}{2}$		

Búcsúztatást teljességgel nem akar, a koporsó azonnal a házban leszegeztessék. De reliquo nihil.

Egykorú, kézzel irt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: Litterae testamentales D(omi)ni Johannis Dávid ord(inarii) notari oppidi Pataj. 1759. 12. Dec(embris) N° 5. BKMÖL V. 320. a. Dunapataj nagyközség (1639–1870-ig mezőváros) iratai; A mezőváros feudális kori iratai; Végrendeletek N° 5.

Dunapataj, 1767. december 20.

Huszt Lukács végrendelete

Én, Huszt Lukács, a bölcs Istennek szabados tetszéséből oly súlyos nyavalyák alá zárattatván, amelyekből való meggyógyulásom, és többé ez életre leendő megfordulásom teljességgel kétséges légyen, elmémnek mindazonáltal és nyelvemnek még épségében lévén, minckelötte ezen tehetségeimtől is életemmel együtt megfosztattatnám, hogy halálom után mostani feleségem, fiam és leányom között csekély maradék jószágom eránt következhető minden egyenetlenségek s ellenkezések megelőztessenek, azokról való utolsó akaratomat s rendelésemet ekképpen tészem ki.

1. Minthogy megboldogult első feleségem, akitül valók mindketten a fiam és leányom, énhozzám semmi ősi vagy eleiről maradt jószágot nem hozott, az együtt véle keresett jószágomból pedig a fiam ugyan 13, (idest) tizenhárom darab marhát, annakfelette minden házieszközökből, úgymint ponyva, zsák, fazék, szita, rosta, szalonna, háj és más minden névvel nevezendőkből felét, a maga jó tetszése szerént kivévén, a maga részét egészen elvitte. Nemkülönbén a leányomnak is, azonkívül, hogy tehetségemhez képest tisztességesen kiházásítottam, a maga jussára két tehenet adtam, ezen az okon tehát már most sem egyiknek, sem másiknak nem hagyok semmit. Hanem

2. Valamim vagyon, nevezet szerént, amely két ötfüfű tinó és egy tehén vagyon, ezeket azon fogadásomnak ereje szerént, melyet akkor tettem nekie midőn feleségül eljegyeztem, házamat pedig, szőlőmet, szállás- és gyümölcsöskertemet, s ugyan a Hattyas felé lévő veteményeskertnek felét, amelyet bírok, mindazért, hogy magával hozott pénzecskejét vélem közlötte s költötte, mind pedig azért, hogy mostani terhes nyomorúságomban hűségesen dajkált, minden kifogás nélkül hagyom a feleségemnek. Úgy mindazáltal

3. Hogy a Szent Ekklesia számára adjon a feleségem 4, négy rftokat.

4. Takaríttatásomra hagyom azon feljebb nevezett tehénnek tavalyi borját.

5. Tiszteletes Predikátor Uram számára egy kurta tallért.

Mely ekképpen tett rendelésem, hogy mindenkben és mindenkoron felbonthatatlanul megtartassék, avégre adom és hagyom ezen alábbírt Becsületes Esküdt Személyeknek jelenlétekben írott testamentalis leveletem.

Pataj, die 20^a Decembr. Aⁱ 1767.

Coram nobis Stephano Pap et

Paulo Szösz juratis

item Samuele Bikszegi convocato

Egykori, kézzel írt, 1 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: 1767. 20. Dec. Huszt Lukács testamentalis levele. N° 6.

BKMÖL V. 320. a. Dunapataj nagyközség (1639–1870-ig mezőváros) iratai; A mezőváros feudális kori iratai; Végrendeletek N° 6.

9.
Dunapataj, 1789. augusztus 6.
Öreg Faragó István végrendelete

Anno 1789. die 6^a Augusti in oppido Pataj com. Pest ingremius¹⁰³

Ör. Faragó István ép elmével levén, a város közönséges házánál a maga gyermekei között ilyen rendelést tett:

Gyermekei Faragó István maradéki, Faragó Pál, Faragó Mihály, Faragó Péter, Faragó György, Faragó János, Faragó Zsuzsanna Hús István özvegye, Faragó Anna Kopasz Albert özvegye Foktón, Faragó Sára világtalan nyomorult.

Örökségei:

Egy ház, sub N° 598, melynek fundusa ugyan ősi, de az épületeket mind a testamentomtévő tétette.

Egy szőlő, maga keresménye.

Egy szálláskert, maga keresménye.

Veteményeskert a Kereszt-fokon, ez is maga keresménye.

A Dháton a Resttöltési kert, azt is maga fizette.

Kis-Paléháti füzes, ezt a város adta a testamentomtévőnek.

Ingó jószágai:

Két jármos ökör

Két borjas tehén

Egy tavalyi tinó

Három sertés

Méhek, négy anya és hat raj.

Tartozik a tutorság alá húsz forintokkal.

Következik a rendelés:

A házat hagyja Faragó Péter, Faragó János, és Faragó Sára gyermekeinek, mely fundus, minthogy ősi, azonban az épület a testamentomtévőé, és így az épülettel szabad lévén, ezen rendelést teszi, hogy ezen három gyermekei a többi hat gyermekeit ezen pusztafundusból két-két forintokkal elégítsék ki, s maradjon örökösen ezen fent említett három gyermekeinek kezénél, de úgy, hogy ezen házból, se egyik, se másik gyermeke a világtalan nyomorult Sára leányát soha ki ne tehesse.

A szőlő legyen Péter, János, és Sára gyermekeié, melyet bírjanak egy tagban, ha pedig úgy történne, hogy valamelyik külön válna, akkor a felső kéz iz szőlője a mellette lévő szántófölddel együtt adattasson Péternek, Sáráé legyen a kunyhó előtt való iz szőlő, az alsóbb két iz szőlő pedig a szilvással együtt János részire maradjon.

A szálláskert is Péter, János, és Sára gyermekeire maradjon.

A veteményeskerttel is ezen három gyermekek osztozzanak.

---

¹⁰³ Pest megyébe kebelezett Pataj mezővárosban 1789. augusztus 6-án

A Dháti Resttöltési és Kis-Paléháti kertek ezen feljebb többször is említett Péter, János és Sárára maradjanak.

Mely előszámlált örökségekből Sárának esendő jussa azé legyen, aki őtet tartani, és néki gondját fogja viselni. Kinek is tudniillik Sárának, ha valamelyiknek gondja viselése alá szállván, esztendő alatt halála történe, a Sárának minden örökségből esendő jussa Péter és János között osztasson fel, ha pedig több esztendőig tartaná valamelyik, akkor ennek a nyomorultnak jussa legyen csupán csak azé, aki őtet tartotta.

Emellett, minthogy Pálnak Jusztina nevezetű leánya ezen nyomorult mellett kíván megmaradni, ezen leányt senki a testamentomtévőnek házából ki ne tiltsa, sőt azon hűségéért, melyet a testamentomtévő maga is tapasztalt, azon Jusztinának, a nyomorult Sárának halála után, annak jussából egy tisztességes szoknyára nyolc forintok adattassanak.

Valami ingó jószága vagyon a testamentomtévőnek, akármilyen névvel nevezendők legyenek azok, mind Péter, János, és Sára gyermekeié legyenek.

Húsz forint adósságot Péter, János, és Sára gyermekei fizessék a jószágból.

Ezenkívül volt a testamentomtévőnek egy szőlője, ősi maradvány, melyet minden gyermekeinek megegyezésével Pálnak általadott úgy, hogy a többi gyermekeket abból három-három forintokkal elégítse ki, és így eziránt a gyermekek kérést nem formálhatnak, minthogy annak eladásáb(an) mindnyájan megegyeztek.

Ami ágybélíje vagyon a testamentomtévőnek, az Faragó Jusztinának adattasson.

Minthogy minden gyermekei közül leginkább gondolja a testamentomtévő, hogy Mihály fia fogná ezen testamentomot háborgatni akarni, noha a testamentomtévő (és) a világ (is) tudja mennyi fáradtsággal kereste fel a Bácskaságban, és míg ide s tova barangolt, marhát szaporított számára, amiből a házáat is szerzette, mindazáltal, hogy a három gyermekei tőle békeségben maradhassanak, ámbár nem érdemli, mégis csakugyan egy rúgott borjút adjanak néki.

Kozma István város bírása
Szabó Sámuel esküdt, tanácsbeli személy
és Mandy József notar. jelenlétekb(en)

Egykorú, kézzel írt, 3 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: A^o 1789. die 6^a Aug. ör. Faragó István testamentoma. N° 11.

BKMÖL V. 320. a. Dunapataj nagyközség (1639–1870-ig mezőváros) iratai; A mezőváros feudális kori iratai; Végrendeletek N° 11.

10.

Dunapataj, 1794. január 29.

Özvegy Hájjas Istvánné végrendelete

Anno 1794. die 29^a Jan. Özvegy Hájjas Istvánné, a dagadozásban megnyomorodván, s nem lévén sem magának, sem gyermekeinek semmi gyámola, a maga jószágáról következendő rendelést tett, úgymint:

1. Hogy a háza adassék Bugyi Istvánnénak 30 forintokban oly conditio alatt, hogy amiért néki Szent György napig gondját viseli, tehát azon harminc forintokért mind maga, ha él, három esztendeig elvárja, mind pedig ha meghalna is, meghagyja, hogy a tutoratus is elvárni kéntelen légyen.

2. Ha Sz(ent) György napnál tovább élne, tehát aki gondját viselné, azon harminc forintokból, amint vele az alku meg lehet, fizetődjön.

3. Minthogy pedig lisztje négy zsákkal, búzája öttel, kukoricája lenne morzsolva négyyel, egész szalonnája és annak aprólékja, kenderje 130 marok, kendermagja két véka, babja három véka, tehát ha meghal, mindazok légyenek azé, aki a két kisebb árvákat két esztendeig tartani fogja.

4. Két kertjének hasznát is az vegye, aki a két kisebb árvának gondját viseli.

5. A sertésének árát hagyja takaríttatására.

6. Az ágybéli készületit, amely egy párna, öt vánkos, úgy nemkülönben fehér ruháját, ládáját és szekrényét hagyja Sára leánykájának, de míg az felnevelkednék, azok(na)k gondviselését bízza Erős Andrásnéra.

7. A háza árának megvételét pedig bízza a tutoratusra.

Pataj, die et Anno ut supra.

Gyöngyösi Szabó Sámuel esküdt

Coram et per me: Petrum Nyergess m. pria

I. oppidi notarium

Egykorú, kézzel írt, 1 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: Hájjas Istvánné testamentoma 1794. 29. Jan. N° 20.

BKMÖL V. 320. a. Dunapataj nagyközség (1639–1870-ig mezőváros) iratai; A mezőváros feudális kori iratai; Végrendeletek N° 20.

11.

Dunapataj, 1795. január 8.

Özvegy Somodi Andrásné végrendelete

1795^{dik} esztendei Januarius holnapnak 8^{dik} napján.

Özvegy Somodi Andrásné testamentoma, v. utolsó rendelése.

Vagyon ősi jószágá:

1. Ház, de amellet egy kettős kamara vagyon, melyet maga épített.

2. Fás kert, de ennek is a napkeleti részén, melyet Angyal Gergelyné-től vett, nem ősi.

3. Kenderes kert.

Ezen ősi jószágok eránt, mint ősieik eránt rendelést nem tészen, hanem azok eránt való rendelését bírzza a B. Tanácsra, kivévén a ház mellett épült kettős kamarát, és a fás kertnek azon részét, melyet 30, i(dest) harminc forintokon vett, érte fás kertet hagy a Szabó Mihály öccsének.

Vagyon keresett jószágai:

1. Vagyon Csizmadia Bán Mihálynál 50, i(dest) ötven forintja.

2. Vagyon Doba Istvánnál öt forintja.

3. Vagyon szekrény, abban vagyon három darab vászon, és fonál, de számát, hány darab, nem tudja.

4. Láda kettő.

5. Menté egy.

6. Négy párna, egy dunyha, vánkos hat, lepedő négy.

7. Nyoszolya kettő.

8. Ponyva és egynéhány zsák.

9. Egyakós pálincás hordó.

10. Egy kazány.

11. Vagyon egy rása szoknya, kilenc pár fejér ruha.

Ezekről ezt a rendelést tészi:

1. Azon 50, i(dest) ötven forintokat, melyek Bán Mihálynál vagynak, hagyja három testvéreinek, Rachelnek, foktúi Fazekas István feleségének, Zsuzsánnának, uszódi Kis István özvegyének, Szabó Mihály pataji lakosnak, úgy, hogy hármok között a tanács egyenlően ossza fel, Doba Istvánnál lévő öt forintját pedig hagyja a Rfta Ekklesiára.

2. A szekrényben lévő vászon és fonál, hasonlóképpen, a három testvér közt osztasson fel, úgy a két láda a szekrényvel együtt.

3. A mentét hagyja uszódi öccsének, özvegy Kis Istvánnának.

4. A nyoszolyának nagyobbikát Rachel öccsének, a kisebbiket Szabó Mihály gyermekeinek.

5. Az ágybéli ruhák, melyek feljebb ki vagynak nevezve, és fejér ruhák s ponyva és zsákok is az említett atyafiak között egyaránt osztassanak fel.

6. Kazán és pálincás hordó eladattatván, az ára hasonlóképpen a három atyafiak között osztasson fel, mégpedig úgy, hogy ezen előszámlált és osztály alá rendelt jószágokból Szabó Józsefnek semmi jussa ne lehessen, minthogy az a testamentomtévőnek vallása szerént, tőle sokat elhordott.

7. Minden találtatható cserépedények is, a kitett rendelés szerént osztassanak fel a már említett három atyafiak között.

8. Két praedikációval temettessen, kíván temettetni, s a mellette fáradozó(k)na)k számára rendel 70 font húst és egy akó bort.

9. A kamarát, melyet maga épített, hagyja az Ekklesiának úgy, hogy megbecsültetvén a Rfta Ekklesia fordítsa annak árát a maga hasznára.

10. Móses Istvánné, mint hűséges gondviselőjének hágy három forintot, Ábrahámné, kettőt.

Patajon a feljebb írt napon és esztendőben.

Tanácsbéli Személyek: Kovács Sámuel +

Énáltalam: Nyergess Péter hites notarius által
és Benke Pál + jelenlétekben

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: Nro 1° Özvegy Somodi Andrásné testamentoma. 1795^{dk} eszt. N° 51.

BKMÖL V. 320. a. Dunapataj nagyközség (1639–1870-ig mezőváros) iratai; A mezőváros feudális kori iratai; Végrendeletek N° 51.

12.

Dunapataj, 1802. január 1.

Dávid Gergely végrendelete

Alólírt, halandó öregember, hogy idővel fiaim között valami atyafiságtalan ízetlenség ne történjen, jónak ítéltém azt, hogy ámbátor ugyan az én fiaim az én szabados rendelésemben, az én kezemet meg nem köthetik, szabadságomban állván az, hogy gyermekeimet a magaméból úgy részesítsem, mint az nékem tetszeni fog, mindazonáltal, minthogy még eddig minden gyermekemet szerettem és szeretem is, /:hogy ez én fiaimhoz vonzó hajlandóságom a következő időkben is nyilvánosságossá legyen, szükségesnek ítéltém feljegyezni azt, hogy amidőn János és Pál gyermekeimet szárnyokra bocsátottam és kielégítettem, akkor az én gazdaságom, mind az ingatlan, mind p(ed)ig az ingó javakra nézve micsoda tekintetben volt és lett legyen, annyival is inkább, mivel könnyen megeshetik még az, hogy minekutána őket kielégítettem, még az isteni gondviselés engem, /:amint reménylem is:/ reásegíthet arra, hogy valamit nekik adtam, az mind helyre fog pótoltatni, mely (ám)bátor úgy legyen is, ők azon javakból, amelyeket én a vélem megmaradt István és Gergely fiaimnak szereztem, vagy szerezni fogok, semmit nem kívánhatnak, és semmit el nem vehetnek, hanem ha engemet az atyai indulat ismét reáveend arra, hogy még nekik a kiadottakon kívül valamit törvényesen rendeljek. Ehhez képest így fog következni ezen testamentom:

Mikor János és Pál fiaimat kielégítettem volt:

<u>Fekvő jószágom:</u>	<u>Ingó jószágom:</u>	
Ház	Ökör	12
Szálláskert	Fejőstehén	8
Szőlő 430 barázda, 3 darabban	Meddő tehén	4
Veteményeskert 5 darab,	Harmadfű borjú	4
ti. 3 ősi, 2 keresett	Rúgott borjú	4
Kukoricaföld	Ló ti. kocsis és heverő	5
Gyümölcsös és erdős kert 4 darab	Vízimalom	1

Ezek mellett:

Szekerek, kocsik, ekék és más mindenféle gazdasághoz tartozó eszközök.
Ezekből a következőképpen elégittem ki

János fiamat az örökségből:

Adtam házra 100 rftkat, segítvén ötet náddal, téglával és faragó napszámosokkal.
Szálláskerthelyek(nek) adtam 15 ftkat.
Szőlőből adtam 130 barázdát.
Veteményeskertből adtam 1 kertet.
Kukoricaföldből $\frac{1}{4}$ részt.
Gyümölcsöskertből $\frac{1}{4}$ részt.
Erdős kertből $\frac{1}{4}$ rész töllyöst,
1 kisedet tüzelni való kertet pedig egészen.

Pál fiamat az örökségből:

Házra szántam néki 130 ftkat.
Szállás és veteményeskert helyett, néki adtam a Homok kertet.
Az ősi szőlőből adtam $\frac{1}{3}$ részt.
Gyümölcsöskert helyett adtam 1 keresett erdős kertet.
Kukoricaföldből $\frac{1}{4}$ részt.
Erdős kert helyett adtam a Halászgunyhó kertnek felét.

Az ingókból:

Az ökrökből adtam	4 darabot
Fejőstehenekből	2 detto
Meddő tehenekből	1 detto
Harmadfű borjakból	1 detto
Rúgott borjakból	1 detto

1 borjúvevésbe segítettem 6 rftokkal
Lóféléből
rúgott csikót 2 darabot
A malomból adtam $\frac{1}{4}$ részt, de úgy, hogy a reparatiora 72 ftkat fizetett.
Emellett: szekeret, kocsit, ekét, taligát, szánkónak való fát, és gazdasághoz tartozó mindenféle nagyobb és kisebb szerszámokat; úgyszintén konyhára való, és házi, minden névvel nevezhető eszközöket.

Az ingókból:

Az ökrökből adtam	2 darabot
Fejőstehenekből	2 detto
Harmadfű borjakból	1 detto
Rúgott borjakból	2 detto

N. B. Az ökrök kevesebbségit ezzel pótolván. Lóféléből adtam rúgott csikót 2 darabot
Emellett: szekeret, ekét, taligát szánkónak való fát, és a gazdasághoz tartozó mindenféle nagyobb és kisebb szerszámokat; úgyszintén konyhára való, és házi, minden névvel nevezhető eszközöket.
N. B. Mindezek helyett akartam volt adni Pál fiamnak készpénzben 500 rftkat, de a kiadottakat jobbnak állítván elvenni, a leírt és kiadott javakhoz állott.

Hogy pedig János fiam eránt, a kielégítésben valamivel inkább kedveztem, mint Pál fiannak, annak oka volt:

1. Az, hogy János fiam legöregebb lévén, a többiek között megesmértem azt, hogy ő az én gazdaságom(na)k gyarapításába többet segíthetett, segített is feleségestől, következésképpen többre is ítéltém érdemes(ne)k.

2. János fiamat magam, önként bocsátottam el szárnyam alól, Pál fiam pedig ellenemre ment el az Ipa Urához lakni olyankor, amidőn még reája szükségem lett volna.

Mely testamentalis rendelkezésem legyen változhatatlan, azt akarom, ellent nem állván az, hogy az örökségek között ősiek is lévén, azt mindnyájak egyaránt ki nem v(ála)sztottam; jobbnak ítélvén, ha mindenik, amit bírand, egy tagban bírja, nem p(edi)g szerteszéjjel, elvontván különben is a keresettel amazok(na)k ősiségeket, és ugyanazért, ezen rendelkezésemet tulajdon pecséttem, és nevem aláírásával is kívántam megerősíteni.

Patajon, 1^a Januarii 1802.

Én Dávid Gergely m. k. (P. H.)

Mielőttünk: Nagy István v. bírāja
Taba Mihály m. k.
Hallai Mihály m. k.
Benke Pál m. k.
Szőke Mihály m. k.
Sas Mihály esküdt kisbíró m. k.
Solymosi Mihály m. k.
Czirják Pál m. k. és
Tótfalusi József m. k. not. előtt és általa

Codicillus

Ezen testamentomtétel alkalmatosságával István és Gergely fiaim vélem együtt lakván, de Gergely is, mint János testvére /:a magam megegyezésével:/ maga szárnyára kívánván szállani, az ide rekesztett ./ papirosra leírt fekvő és ingó javakkal, nemkülönben házieszközökkel, gazdasághoz tartozó kisebb és nagyobb minden szerszámokkal kielégítettetett. Most, amidőn életemnek utolsó pontján volnék, magamhoz hívtam minden fiaimat, és megkérdeztem, ha az elvett javakkal megelégednének-e, és kezek írását adnák-e arról, hogy Istvánt többé háborgatni nem fogják, de reá nem állottak, és kezek írását nem adták. Én tehát, felbontván a feljebb írt testamentomot, ha reá nem állottak, így rendelem, hogy minden ősi javakon osztozkodjanak el négyfelé, egyenlően, visszadván minden keresetteket Istvánnak, és csak azok mind őreá háromlandók legyenek.

Költ Patajon, Martius 6^{kán} 1808^{ban}

ör. Dávid Gergely +

Énelöttem: V. B. Czirják Pál
Veres István cancell. előtt és által

ör. Dávid Gergelynek fiai közt való rendelése

Ifj. Dávid Gergelynek vett házhelyet, szálláskertet 500 forintokon, az ház csináltatásért 120 forintokat, és a kéményen kívül minden munkáját a maga cselédjeivel csináltatta. Háziesszközt adtam három cintálat, két cinkalánt, azontúl minden cserépedényt, ami esett, különösen rác bográcsot, sütőteknyőt, förösztös teknyőt, lúgzót, csárás dézsát, fejszét, baltát, ásót, kapát ketőt, káposztáshordót, zsákokat 13-mat újat, ponyvát újat, két kaszát, üllöt, kalapácsot, fúrókat, vésőt.

A szőlő pedig úgy van adva, hogy a sok tapasztalást látván, az ősi helyett, keresett szőlővel van kielégítve, de ha evvel nem akarna elégedni, úgy a keresett szőlő visszamenjen annak a kezure, aki az édesatyját eltemeti. A szőlőhöz adtam egy hétakós tölgyfa új kádat, szűrni való hordót 10 akó(sa)t, az Pali szőlőből adódott 160 borozda.

Tőkehidi veteményeskert, egy gyümölcsöskertből negyedrés, Sotonyi erdős kertből harmadrész, halászgunyhójából fele.

Járó jószágot 4 ökröt, 2 tehenet, 3 rúgott borjút, 2 kocsis lovat, szekeret minden készületestül, ekét, taligát, kocsik minden készületestül, ökörszánat. A malom, mivel nagyobb részin azulta újítódott, mégpedig János és István által, így hát Gergelynek is fél fertály, Pálnak is fél fertály marad.

Azontúl valami ingó vagy fekvő jószág marad, ha az édesatyját tisztességesen holtig eltartja, minden Istvánnak marad, mivel mind az ajánlott pénzt, mindazt, amellyel másnak tartoznak, Istvánnak kell lefizetni, az ajánlott pénz 300 ft, amellyel másnak tartoznak 150 ft.

A szálláskert ősi, mert még az ör. Dávid István élt, mikor vevődött, de ebből ki vannak fizetve. Jánosnak adódott 15 forintok, Gergelynek ugyanabba becsületes szállás vevődött, Pálnak pedig Bekeszállásnál adódott egy kert.

Én, öreg Dávid Gergely, akaratom ez.

1808^{dik} Februarius 11^{ik} napján

Egykori, kézzel irt, 4 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzeten: 1802. 1^a Jan. Dávid Gergely testament. Megújított 1808^b 6^{ik} Martius. N° 17.

BKMÖL V. 320. a. Dunapataj nagyközség (1639–1870-ig mezőváros) iratai; A mezőváros feudális kori iratai; Végrendeletek N° 17.

13.
Dunapataj, 1806. február 10.
Császár Pál végrendelete

1806^{ik} esztendei Februarius holnapnak 10^{ik} napján költ
testamentoma Császár Pálnak

Minekelőtte én, alóírt, testemet az ő anyjának a földnek, lelkemet pedig az örökkévalóságnak, a Teremtőnek visszaadnám, kevés javacskaímról józanon, egészséges testtel és ép lélekkel, ilyen rendelést kívántam tenni, az alábbi Esküdt Személyek előtt:

Magtalanságban töltvén el feleségemmel Taba Zsuzsánnával együtt a mi ifjúi esztendeinket, minekutána időnkhez képest elvénhedvén, bizonyossá lettünk légyen afelől, hogy mi magunk után maradékot nem hagyhatunk, Császár István testvéremtől örökösömnök kértem az ő István nevű fiát 1778-ban, de az azt tőlem megfogván, és több esztendők lefolyta alatt is általadni nem kívánván, én újabb alkalmatosságot kerestem a magam és feleségem könnyebbsége felől /:nem tudván mit fogunk a világban érni:/, aminthogy Taba Jánost, feleségem testvérét fiammá is fogadtam 1785-ben, akivel attól fogva a városban tisztességesen, egy són és kenyéren, minden perpatvar nélkül békességesen együtt lakom, kinek is tapasztalt, és tapasztalendő hűségének jutalmául, ajánlom és adom holtom után ezen írásomba foglalt minden ingó és ingatlan javaimat, mint tulajdon szerzeményeimet, örökség gyanánt, mind magának, mind pedig lévő és leendő maradékinak örökösen, mely szerzett javacskaím ekképpen következnek:

1. Vagyon egy házam, amelyet feleségemmel Taba Zsuzsánnával együtt /:a ház végében lévő kamarával egyetemben:/ magunk építettünk, vagyon ezenkívül ugyanezen házamnál egy pince, azon kamara, sütőház, és egy kút ez udvarban, amelyeket nagy szorgalmatossággal és fáradsággal 1791-ben Taba János adoptált fiammal együtt építettünk. Mindezek(ne)k csupán a fundusát gondolván ősinek lenni, ezen ősiséget is megváltottam testvéremtől Császár István Bátyámuramtól, ezelőtt mintegy 30 esztendővel 30 ftkon.

2. Vagyon szálláskertem, melyben az istállót még a Testvérbátyám Urammal való együttlétünkben 1764-ben építettünk, azon istálló végiben egy olaj-ütő malmot Taba Jánossal építettem, Léko Gergelytől és László Gergelynéből pedig ugyanezen szálláskertem mellett 1798-ban egy darab földet 30 ftkon és 20 xrokon Taba János örökösömmel együtt vettem, amelyen egy színt egy óllal együtt 1801-ben építettünk. Ezen szálláskertet is tulajdonomná tettem ezelőtt 30 esztendővel történt osztozásunk alkalmatosságával, amidőn testvéremet, valamint a házból, úgy ebből is 30 ftkkal, és így ötet a kettőből 60 ftkkal elégittem ki.

3. Vagyon szőlőm, amely az 1771-ben történt osztályunkkor kukoricaföld lévén, az ekkori ősi szőlővel összehasonlítottatott általunk, de mivel a szőlőt hasznosabbnak és hasznavehetőbbnek állítottuk, általeresztettem azt testvéremnek, azon kertért, amelyet Balla Györgytől /:együttlétünkben:/ Kaffár János kertje végiben 9 ftkon vettünk, és amelynek hason felét /:mivel már ek-

kor is fele az enyim volt:/ testvérem nékem általengedte, azon feljebb jelentett, és nékem maradt kukoricaföld mellé, amelyet én magam feleségemmel, Taba Zsuzsánnával együtt 1782-ben többnyire beültetvén, a még kimaradt 75 barázdára való részt Taba János örökösömmel együtt ültettük be az 1796. esztendőben.

4. Vagyon két ősi közös kertem, az egyik Váradi István szállása végiben, napnyugot felől, amelynek napkelet felől való végiben Kis Páltól 1798-ban 20 fikon vettem Taba Jánossal egy darabot, másik vagyon a Dháton ör. Bak Péter és Kapornai István kertjek szomszédságában. Ezeket a két ősi kerteket hagyom magam és feleségem halálunk után Császár István testvérem fiainak, Istvánnak és Péternek, a Kis Páltól általam vett kerttel és készpénzben 40 ftkal együtt oly módon, hogy mivel ezen két ősi kertek(ne)k hason felét testvérem bírja, abból annak másik két fiai részesülhetnek úgy, hogy annál fogva ezek Istvánnak és Péternek maradhatnak.

5. Vagyon két keresett kertem, amelynek egyikét Keserű Gergelytől 1789-ben örökösömmel együtt szerztük, és másikat pedig a H.-Duna mellett, amint már feljebb is jelentettem, Balla Györgytől 1769-ben, testvéremmel együtt 9 ftkon szerztük.

Mindezekből 1771-ben testvéremmel megosztozván, és akkor atyafiságos egyezsége lépvn, fizettem e feljebb kitett ösiségeért 60 ftkat, úgyszintén 1803-ban testvéremmel újabb egyezsége jövn, a még nálam maradt kukoricaföldnek fele ösiségéért fizettem 70 ftkat, összeséggel 130 ftkat, és így az én jószágomban és örökségemben további semmi ösiség nem lévén, azokat holtom után átáljában és egészen Taba János adoptált fiainak és örökösöknek hagyom, minden házi és szőlőkhöz való edényeimmel /:amelyeket különben is többnyire övéle szerztem:/, marháimmal és gazdaságomhoz tartozandó minden eszközeimmal egyetemben, az ő énneltem tett sok rendbéli hűséges szolgálatjáért, és jó gazdaság viselésiért örökség szerént; úgy mindazáltal, ha azon módon becsül és becsülni fog, mint az 1785. esztendőből fogva ez óráig, és ha tisztességesen eltemet s eltemettet, mind emgem, mind feleségemet, erőtlenségünkben mindkettőnk(ne)k teljes gondunk viselésére, és kész segedelmünkre ajánlja mind magát, mind gyermekeit és cselédjeit, kivévn utoljára a dolmányomon lévő ősi ezüstgombokat /:a rajta levő egy pár kapcsón kívül, melyet magam vettem:/, amelyek mint ősi gombok maradjanak feleségem halála után által(a), testvéreim maradékaira.

6. Az Ekklesiának adván már 50 rftokat az építetéshez, most oda többet nem hagyok, hanem azt rendelem, hogy az élők teljes tehetségekhez képest adjanak, amidőn az építéshez hozzáfogatnak az Elöljárók.

Költ Patajon, a fent írt holnapban és esztendőben.

Császár Pál m. k. (P. H.)

Mielőttünk: Várady István város bírāja
Kozma István
Hallay Mihály
Beni Sámuel

Benke Pál
Sass Mihály
Szóke Mihály
Ambrus István
Solymosi Mihály esküdtek előtt

Kiadta: Tótfalusi József m. k. notar. (P. H.)

Egykorú, kézzel írt, 3 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: 10^a Februar. 1806. Császár Pál testamentoma. N° 8.

BKMÖL V. 320. a. Dunapataj nagyközség (1639–1870-ig mezőváros) iratai; A mezőváros feudális kori iratai; Végrendeletek N° 8.

14.

Dunapataj, 1813. május 31.

Dávid Sára, öreg Kozma István özvegyének végrendelete

Dávid Sára asszonynak néhai ör. Kozma István úr özvegyének testamentuma

Minekelőtte portestemet az ő anyjának a földnek, lelkemet pedig az ő alkotójának, az Örökkévaló Istennek visszaadnám, világi csekély javaimról az én 3 gyermekeim eránt, e következő rendelésemet kívántam az élőknél emlékezetben hagyni, amelyet még most, ép elmével és józan értelemmel eképpen kívánok előadni:

1. Erzsébet leányomnak, Kovács Mihály feleségének, a már kiadott javakon kívül, amilyenek a ház és minden házieszközök, a Kelemen kert, a kukoricaföld, a Deák nevű kert, a Horvát szőlő, az Angyal szőlőnek alsó íze, 1 borjas tehén, 1 tinó, 1 üsző a marhákból, és készpénzben 450 bftok /:melyekből 50 ftkat már el is költvén, a 400 ftok interesen vagynak I. Sass Jánosnál:/, rendelék még különösen 1 tavalyi üszőt.

2. Zsuzsánna leányom maradékinak, a már szintén kiadattakon kívül, amilyenek a ház és minden házieszközök, a Bika kert, a Csokháti kert, az Angyal szőlőnek felső íze, a Tót Orbán kukoricaföld, 1 borjas tehén, 1 üsző, 2 kocsis lovak a marháink közül, és készpénzben 450 bftok, általhagyom különösen azon 100 ft pengő, és ugyan 100 ft bankóftkat, melyeket egykori szorultságokban, magam jószántamból nékik kiadtam volt.

3. Nevezett 2 leányaimat a Dunaháti kertben is kívánván részeltetni, boldogult férjem a maga testamentomában, minekutána a körülállások megváltozván, azon kert az Uraságoké lett, a helyette adott pusztaföld pedig haszonvehetetlenné változtatódott, ez eránt azt rendelem, hogy a pusztaföld szálljon vissza Sára leányom birtokába, amannak pedig becs szerént adja meg az árát testvéreinek.

4. Erzsébet leányom mind a dunai, mind pedig a szárazmalomból, Zsuzsánna leányom pedig csak a szárazmalomból lévén kifizetve, a v(ízi)malombéli 1/4 jussa eránt az az akaratom és rendelésem, hogy az holtom után megbecsültetvén, annak becsüje árát Sára leányom fizesse ki, és mindezen pénzek, a maradék javára nézve adassanak a tutor keze alá.

5. Rendelem és meghagyom, hogy azon örökségek, melyeket én, és boldogult néhai férjem 2 leányainknak hagyunk örökségül, semmi esetben el ne adassanak, annyival inkább el ne pazaroltassanak, hanem leányaink és vejeink gyermekeikkel együtt azoknak hasznából éljenek, de az örökségeket maradékaik javára és boldogítására fenntartsák, sőt mint nem magok kereste javakat, hanem ősi jószágokat fenntartani /:a felsőség által is:/, köteleztessenek.

6. Sára leányomnak, mint velünk kereső, s a szerzésben iparkodó leányunknak, egyszersmind néhai kedves férjem, és a magam volt és leendő gyámolának s gondviselőnknek, és férjének Kiss János fiamnak hagyom és testálom ezentúl, egyszóval minden ingó és ingatlan javainkat, de oly különös meghatározással, hogy abban a különös esetben /:amelytől óvják meg őket az egek:/, ha ezen leányom maga után semmi maradékot nem találna hagyni, a Kozma javaknak fele ugyan örökösen legyen Kiss János fiamé, és leendő maradékáé, de fele, az én 2 idős(e)bb leányaimra, úm. Erzsébetre és Zsuzsannára, avagy ezeknek maradékaikra okvetetlen visszazálljanak, és vissza is szállíttassanak.

7. A Szent Ekklesia részire hagyok folyó pénzben 50 ftkat, a szegények számára pedig szintén folyó pénzben 10 ftkat oly móddal, hogy Sára leányom az 50 ftkat a rendelt helyre kifizetni, a 10 ftkat pedig a szegényekre felosztani köteles legyen.

Költ Patajon,

Május holnapnak 31^{ik} napján 1813^{ik} esztendőben

Dávid Sára +

Mielőttünk és jelenlétünkben: Pap Sámuel város bírása

Pap M. Gergely esküdt

Tótfalusi József m. k. notar. előtt és által

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: 1813. 31^a Maii. Dávid Sára asszonynak, néhai ör. Kozma István úr özvegyének testamentoma. N° 25.

BKMÖL V. 320. a. Dunapataj nagyközség (1639–1870-ig mezőváros) iratai; A mezőváros feudális kori iratai; Végrendeletek N° 25.

15.

Dunapataj, 1817. május 7.

Öreg Erdei Mihály végrendelete

1817^{dik} esztendei Pünkösöd havának 7^{dik} napján. Én, alólírott, érezvén testemnek gyengeségét, és halálomhoz való közelgetésemet, minekelőtte lelkem testemtől megválna, és az én Teremtő Istenemhez, aki adta volt azt megtérne,

kevés javacskaímról, az én successoraim között megtörténhető jussbéli perlekedéseknek és villongásoknak elhárítása végett következő rendelkezésemet teszem. Ugyanis előszámlálván javaimat, vagyon:

1. Egy házamat, melyet Fazekas Jánostól 50 ftkon vettem.
2. Egy három ízekből álló szőlőm, ezt is két ízben az édesatyámtól szorult állapotában vettem 35 ftkon.
3. Vagyon a Szőlőhegyen egy darab kukoricaföldem, melyet András Jánosné nénémasszonytól 15 ftkon vettem.
4. Vagyon egy szálláskertem is, ezt is az atyámtól vettem annak szorult állapotában 18 ftkon.
5. Vagyon egy erdős kertem a Kis-Dunaháton. Vettem Sotonyi Istvántól 20 ftkon.

Ezek mind magam keresményeim lévén, rólok következő utolsó rendelkezésem teszem.

1. A házamat hagyom az én első fiamtól, Erdei Mihálytól származott unokámnak, ugyancsak Erdei Mihálynak olyan feltétel alatt, hogy mostani feleségemet, az ő mostoha öreganyját haláláig a háznál lakóképpen megszenvedje és melegítővel tartsa.

2. A szőlőmnek a köz felől való oldalából 60 borázdát Erdei Mihály unokámnak, 28 borázdát pedig a napkeleti sarkon feleségemnek, a többi szőlőt pedig Dalocsa Zsuzsanna menyemnek, Erdei Jánosnének testálom úgy, hogy minekutána feleségem meghalálozik, a nékie hagyott 28 borázdából álló szőlőrész is ugyan Dalocsa Zsuzsanna menyemnek adasson örökösen.

3. A Szőlőhegyen való kukoricaföldemnek napkeleti fele legyen a feleségemé míg él, a másik fele pedig Oszlányi Lőrincné unokámé, Erdei Erzsébeté; feleségemnek halála után ugyan feleségemnek hagyott fél kukoricaföldem is legyen most nevezett Oszlányi Lőrincné unokámé, Erdei Erzsébeté.

4. Szálláskertemnek istállós részét hagyom ifj. Erdei Mihály unokámnak, a veteményes részét pedig feleségemnek míg él, halála után pedig ez is szálljon Erdei Mihály unokámnak örökös bírásába.

5. Az erdős kertemet hagyom és testálom hét unokáimnak, nevezetesen Erdei Mihálynak, Erdei Jánosnak, Oszlányi Lőrincné Erdei Erzsébetnek, Mondané Erdei Zsuzsánnának, Takáts Mihály oskolába járó fiának Takáts Mihálynak, Zerenyi Zsuzsanna László Istvánnának, Dalocsa Zsuzsannától származott Erdei Máriának olyanformán, hogy mivel a fák ezen kertb(en) nem egyformák, tehát a fa kivágattatván, adattasson el, és annak árán egyformán osztozkodjanak hét nevezett unokáim; annakutána pedig a pusztaföldön szintén heten nevezett unokáim egyformán osztozzanak.

Az ingó javakra nézve ekképpen testálok:

1. Dalocsa Zsuzsanna Erdei Jánosné menyemnek adok és hagyok a szőlővel egy hét és egy négyakós hordót, a többi szőlőhöz való edények, úgy mint hordó és kád maradjon Erdei Mihály unokámnak.

2. Botzka Józsefnél lévő 32 ftjaim /:melyeken egy tehenet vett:/ hagyom és testálom a Refta Sz. Ekklesiának.

3. Házamnál lévő mindenféle poggyász /:kivéven mostani feleségemnek ágyát, 16 zsákjait és ponyváját:/ legyen Erdei Mihály unokámé.

4. A feleségemé legyen a megmaradt kukorica, egy hétakós hordóba talláltató liszt, és valamennyi búza, kivéven egy kilát, melyet is hagyok Mondané Erdei Zsuzsanna unokámnak. Miklai földbe feléből vetett árpáról való termést is hagyom feleségemnek.

Ezen utolsó rendelésem a hozzám kiküldetett és alól nevezendő Esküdt Uraim előtt s előttem felszóval és érthetőképpen felolvastatván, azt minden részben helybenhagyom, kezem + vonásával megerősítem, és városunk szokott pecsétjével is megerősíttetni kívánom.

Költ Patajon, mint feljebb.

öreg Erdei Mihály keze + vonása

Hogy a nevezett testamentomtévő ör. Erdei Mihály (a fenti mód)don magaszájával előszámlált, és ide valóságga(l is) leírt javokról így, és nem másképpen tett legyen rendelést, bizonyítjuk. Patajon ut supra.

Jelen volt bizonyságok: Nagy István esküdt és
Taba János
Toth József m. p. notar.

Egykorú, kézzel írt, 3 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: (P. H.) Ör. Erdei Mihály testamentoma. N° 6. Ao 1817. d. 28^a Junii. Ezen testamentum, az hozzá tartozó codicillussal együtt a B. Tanács Gyűlésében az illető unokák, úgymint Mihály fiától való Mihály; Jánostól Zsuzsanna, Erzsébet; Sárától Zerenyi Jánosnétól p(edi)g Zsuzsanna eött, úgy nemkülönben második felesége Bors Anna és fiának Jánosnak felesége, Dalocsa Zsuzsanna, Sára leányának második férje Takáts Mihály előtt publicaltatván, ennek minden pontjaiban való végrehajtása végett 2 Tanácsbeli Személyek kiküldetni rendeltettek. Az executioról kívánatató jegyzékek annak idejében váratván. Signat. ut supra. Herczegh Pál m. p. notarius.

BKMÖL V. 320. a. Dunapataj nagyközség (1639–1870-ig mezőváros) iratai; A mezőváros feudális kori iratai; Végrendeletek N° 6.

16.

Dunapataj, 1818. szeptember 27.

Öreg Pap M. János végrendelete

Anno 1818. 27. Septembris. Érezvén körülöttem az halálnak különb különbféle postáit az öregséggel együtt járnai, minekelőtte az örökkévalóságra általmennék, Istentől vett csekély javaim eránt tészem e következő rendelésemet.

1. Vagyon ház, melyet hagyok vélem lakó János fiamnak azon közmeg egyezés szerént, mely szerént Josephnek 100, úgy nemkülönben Mihálynak is 100 ftok kifizettessenek. Minthogy pedig már József ebbéli rátáját elvitte, Mihály is hasonló jussal köteles lészen megelégedni.

2. Vagyon szőlő kettő, az egyik ősi, a másik magam szerzeménye, az ősi szőlővel a három fiú és Judit leányom egyenlő jussal osztozzanak, hozzátéve a mellette lévő kukoricaföldet is. A vett szőlőt hagyom János fiamnak, úgy mindazonáltal, hogy a feljebb írt ősi szőlő mellett lévő egy íz szőlőt, melyet pénzen vettem, Mihálynak általadja, azon Harsányi Jánostól vett, s abból járandó jussa helyett, József ebből nem jussosíttatik, minthogy annak megvételekor már a maga gazdája volt.

3. A parragot hagyom velem lakó unokámnak, Máté Jánosnak.

4. Vagyom veteményeskert, magam szerzeménye, ebből is egy részt magam számára kihagyván, két rész léssen Jánosé és Mihályé. Történevé pedig halálom, gondviselésémért az én rátám is légyen Jánosé.

5. Vagyon szállás- és csenkés kertek, ezeken is mint ösiségeken négy egyenlő jussal osztozzanak gyermekeim.

6. Joseph és Mihály az házi igazságokból ki vagynak fizetve, valamint pedig Mihálynak az marhából egy harmadfű üszöt, s ugyanannyi idős két csikót, úgy nemkülönb Józsefnek is egy harmadfű tinót marhabéli jussokba adtam, Judit pedig az édesanyja ágyát magával elvitte. Erre való nézve a feljebb írt rendelkezésem a magok erejebk(en) megállván, azontúl János semmiben háborgatást ne szenvedjen.

Ezen utolsó rendelkezéseimet minekelőtte még ép elmével vagyok, kívánom a Nms Tanács által erősítésbe hozni, melyet tulajdon subscriptionnal bizonyítottok.

Sign. Pataj

Pap M. János keze + vonása

Mielőttünk: Tótfalusi József m. p., mint a város bírása előtt

Pap M. Gergely

(P. H.) Czirok István

Vajda Ferenc

Szőke Mihály esküdtek

Szőke Tamás, Taba György, Dudás István

Egykorú, kézzel írt, 1 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: Ör. Pap M. János testamentomi rendelése. De d° 27^a Sept. 1818. Néh. ör. Pap M. Jánosnak e jelenvaló testamentoma az illető successorok jelenlétiben felolvastatván, publicaltatott. Patajon, 6^a Apr. 1829. N. N. Város Bírása és Tanácsa által. N° 25.

BKMÖL V. 320. a. Dunapataj nagyközség (1639–1870-ig mezőváros) iratai; A mezőváros feudális kori iratai; Végrendeletek N° 25.

17.
Dunapataj, 1819. október 26.
Pap M. Gergely végrendelete

Anno 1819. d. 26^a Oct. esküdt Pap M. Gergely öklmének
testamentomi rendelése

Vagynak fekvő örökségei:

1. Ház, nem ősi, testvéreitől maga váltotta és ami rajta van a funduson, mind maga csinálta.

1 Házfundus, vagy szücsudvar, ezt maga vette.

2 Szálláskert, hasonlóan maga szerzette.

1 Ezen szálláskert mellett belől veteményeskert, és amelynek is 1/3-ad része keresett, 2/3-da ősi.

1 Ország kertet, az atyjával szerzette, az is ősi.

1 Körtvélyesen veteményeskert, keresett.

1 Kis-paléi fás kert, édesatyjával együtt vették, ősi.

1 Az urasági d(una)hádi helyett való, semmit érő, ősi.

1 Csönkésben egy kicsi fás kert, ősi.

1 Gombos-paléháti Biatsi Józseftől vette, keresett.

1 Mederszálon gyümölcsös, Deák kert, keresett.

1 Szabó kert, az ispántól váltotta, keresett.

3 Szőlő, egyik a város kaszálójánál, maga ültette, keresett.

detto másik a Sinka szőlő, ősi.

detto harmadik Szabó szőlő, ősi.

Ingó javak, marhafélék:

8 ökör, hozzávaló 2 vasas szekér, hozzávaló minden készséggel.

8 fejőstehén, annak 8 borja, maga szerzeményei.

1 meddő tehén, a Barmon, detto.

5 harmadfű, detto, detto.

3 kétesztendős marha, detto, detto.

4 öreg ló, detto.

1 kétesztendős csikó,

a szilaj ménesen. detto.

2 kocsis ló, kocsival együtt, detto.

1 kétesztendős csikó,

a kezes ménesen, detto.

Rendelése:

Minden ingó és ingatlan, ősi és keresett javakban, szóval a fennálló gazdaságában, teljes jussal hagyja az ő feleségét, Szabó Erzsébetet, annak holta napjáig, oly móddal, hogy véle a két fiai is együtt lakjanak, és édesanyjokat megbecsüljék, attól függjenek; éljenek és ruházkodjanak az örökségek hasznából, fáradtságok és érdemek szerént, amint az édesanyjok kit-kit érdemesnek tart és ítél. Ha pedig valamelyik fiú indulatosságból vagy bármely okból felütné magát és az édesanyja kormányá alól kivonná magát, s külön

nyérre szállana, akkor csak az légyen az övé, amit az édesanyja a keresetből nékie ad, de annak halála után, a kivett rész azon fiúnak jussába tudódjon. Mind a keresettel, mind az őszivel pedig, holtáig az édesanya bírván, és azok annak kezében hagyatván, annak halála után ami marad /:a keresetteket értvén:/, azokban a 2 fiak ketten, az ősieken pedig a leányokkal együtt négyen, egyaránt osztozzanak. Amit pedig a leányainak eddig az ingókból kiadott, vagy a felesége ezután, az ő szóval való meghagyása szerént a másíknak kiád, az nem fog az ő jussokba értetődni, hanem légyen jóakarát. A leányoknak egyébaránt a keresettekből semmit sem kíván juss szerént, vagy osztály szerént adni, mivel ők tisztességesen kiházásíttattak, hanem azon időben, amikor netalán az ősieken osztozni kívánnának és fognának, ti. az édesanyjok halála után, akkor, hogy az örökségeket ne szagatnákn /:kivévén a Kis-paléi kertet:/, inkább egész örökséggel egyik a másíkat elégítse ki, vagy a leányok a fiak által, igazi becsü mellett, készpénzzel elégíttessenek ki.

Kint lévő activa adósságai:

1. Bodo Sándornál 200 ft, vc., 4 esztendőt, írás van róla.
2. Kárász Jánosnál 28 ft 27 xr, vc. 3 eszt. interessel együtt.
3. Herczeg Józsefné 60 ft detto, 5 eszt. interes is oda van.
4. Mike Gergelynél 80 ft, nincs interes, ruhát varrt reá.
5. B. Szabó Pálnál 62 ft.
6. Ambrus István 20 ft, kölcsön.
7. Faragó Pálnál 20 ft vc. Ezen utolsó positiot ti. a Faragó Pál adósságát hagyja a Sz. Ekklesiának oly móddal, hogy az a szegényebb sorsú, árva tanulógyermekeknek, könyv vagy ruházatbeli segítségekre fordíttasson.

Melyeket a testamentomtévő maga, csaknem szóról szóra dictalván, és előtte felolvastatván, maga tulajdon neve aláírásával megerősítt.

Pap M. Gergely m. k.

Költ Patajon, a fent írt napon és esztendőben.

Mielőttünk, úgymint: Czirok István m. k.
Taba György m. k. esküdtek
Herczegh Pál m. k. notarius által

Egykorú, kézzel írt, 3 oldalra terjedő, eredeti írat. Magyar nyelvű. Felzetten: (P. H.) Esküdt Pap M. Gergely öklme testamentomi rendelése d. 26° Oct. 1819. N° 26. Ao 1824. d. 2^a Febr. Ezen testamentom az illető fiak Pap M. Sándor és Dániel, szintén leányok Julianna Benke Pálné, Éva Balla P. Jánosné előtt felolvastatván és publicaltatván, a B. Tanács jelenlétében, minthogy a succesorok legkisebb ellenkezéseket sem nyilatkoztatták ki, azért az atyafiságos egyezsége és a testamentom értelme szerént való osztályra oly móddal utasít(tatta)k, hogy egye-é írásokat és osztályokat, annak idejében idekapcsolás végett beadják. Signat. ut supra. Per Paulum Herczegh m. p. notar.

BKMÖL V. 320. a. Dunapataj nagyközség (1639–1870-ig mezőváros) iratai; A mezőváros feudális kori iratai; Végrendeletek N° 26.

Özvegy Bán Pálné Fazekas Erzsébet végrendelete

Öreg Bán Pálné utolsó végének közelgetését érezvén, gyermekei közt támadható viszálykodásoknak eltávoztatása végett utolsó intézettétől való akaratát előttünk alólirottak előtt következendőképpen jelentette ki.

Mindeneknek előtte megemlítette, hogy uszódi notarius Pásztohay P. úrnak tartoznak 700 i(dest) hétszáz ft, a helybeli tutoratusba pedig 100 i(dest) száz ft, összeséggel 800 i(dest) nyolcszáz ftokkal.

Fekvő örökségei: 1 ház, 1 szálláskert, 2 erdős és 1 veteményes Ország kert és Ordas fele 1 határi káposztáskert, 1 szőlő 300 borázdából álló.

Ingó javai: Két tinó, két kocsis ló, 2 rúgott csikó, 1 tehén házi, kamarabeli eszközök, gazdasághoz tartozó szerszámok.

1. A házat hagyja az ötet tápláló és nyomorúságában ápolgató József fiának.

2. A szálláskertet hasonlóképpen József fiának hagyja, mint aki különben is a benne lévő örökséget nádazta, tapasztotta, reparálgatta.

3. A Kalangya oldalon lévő erdős kertet, amint József és Gábor fiai között elosztotta, kívánja, hogy úgy maradjon.

4. A másik erdős kertet is hagyja József fiának.

5. Az Ország veteményeskertet hasonlóképpen József fiának hagyja olyformán, hogy abból Gábor testvérét, hogy ha a szőlőbeli jussát nekie általengedi, ki fogja fizetni, ha pedig Gábor a szőlőt kívánná inkább megtartani, egészen József é(egye)n.

6. Az Ordas felé való káposztáskert József és Gábor fiai között kétfelé lévén osztva, azt akképpen meghagyja.

7. A szőlőt olyformán rendeli el két fiai József és Gábor között, hogy míg egymás között békességben maradhatnak, és míg a fent érdekllett passiva adósság lefizetésére nem kényszerítetnek, addig Gábor bírhatja azt a részt, és nem többet, mint amely már a testáló által nekie kimutatattott, a többi részit pedig, egészen József-re hagyja olyan móddal, hogy mivel az örökségek között csak a szőlő lehetne az adósság kifizetésére fundusul, melyet is kényszerítetvén az adósság lefizetésére, mind József fia, mind Gábor tartoznak áruba bocsátani és eladni, s úgy az adósságot olyan proportioba szenvedni, mint amilyenbe a szőlőt ketten bírták.

8. Az ingó javakból Gábor fia ki lévén elégítve, valamint D(una)szentgyörgyön lakó Pál fia is, úgyszintén a leányai tisztességesen ki lévén házátva, mostan találtató mindenféle ingó javait, úgymint a járó jószágokat, házi kamarabeli eszközöket, és a gazdasághoz tartozó minden szerszámokat József fiára hagyja.

9. Az Ország kertben Német Mihályné leányának, és Kontra Istvánnának amennyiben keresetek lehetne, József elégítse ki őket azon jussok(na)k fejében, a nekie hagyatott ingó javakból, Nagy Sándorné Erzsébet leányának, ha

szintén kereskednék is, semmit nem adván, mivel az már ki vagyon ezen jussában egy rúgott borjúval elégitve.

Mely előttünk ekként kijelentett utolsó rendelést a testálónak előtte érthetőképpen felolvastatván, azt minden részben helybenhagyja, s keze + vonásával megerősíti.

Patajon, d. 16^a Jan. 1821.

Néh. Bán Pál özvegye Fazekas Erzsébet +

Mielőttünk: Czirják Pál esküdt
Szöke Tamás esküdt
Toth József m. p. notar.

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: (P. H.) 1821. 16^a Jan. özv. Bán Pálné, Fazekas Erzsébet testamentoma. Sub Litt. B. N° 63. (P. H.) BKMÖL V. 320. a. Dunapataj nagyközség (1639–1870-ig mezőváros) iratai; A mezőváros feudális kori iratai; Végrendeletek N° 63.

19.

Dunapataj, 1822. április 14.

Öreg Takáts István végrendelete

1822^k esztendei Apr. 14^k napján ör. Takáts István érezvén testének nagy elgyengülését, még ép elmével lévén, halála után hátrahagyandó javai eránt, előttünk alólírottak előtt, következendőképpen jelentette ki utolsó testamentomi rendelését. Ugyanis.

1. Lévén egy háza, mely néh. Takáts Mihály atyjáról maradt funduson épített, ezt a véle együtt lakó Takáts István fiának hagyja, a többi 2 fiúgyermekét a házi jussok fejében kielégítette.

2. Vagyon a felesége után Taba Zsuzsanna után egy 2 ízből álló szőleje, ez a nevezett felesége szabad dispositiojára marad.

3. Vagyon egy Kopostyán vet. kertje, melynek mintegy 2 1/2 véka kendermag alá való része az édesatyjáról maradt, a többi részit pedig maga a testáló szerette, az Érdemes Bíróság adományából 1809. esztendőben, ebben vagyon egy darab szilvás is, ez is atyjáról maradt. Ezen kertből már Jánosnak 1/3 részit kiadta akkor mindjárt, hogy Bírák Uraimék adták, a többit, úgymint 2/3 részit István fiának hagyja.

4. Vagyon egy Ország nevű kertje, melynek felét Vépi Györgytől, a másik felét pedig néh. Cs. Kováts Jánostól vette. Ezen kertet is hagyja István fiának, mivel adóssága lévén, annak kifizetését István fogja szenvedni.

5. Vagyon akól vagy szálláskertje, minekutána már mind Mihály, mind János fiát ezen részben kielégítette, a most birtokában lévő szálláskertjét hagyja István fiának.

6. Vagyon csenkés, erdős kertje, mely az édesatyjáról maradt, ez három fiai István, Mihály, János között lészen egyformán felosztandó. Úgyszintén

7. A d(una)háti Veres foka széli kert, melyben talán két körtvélyfa va-
gyon, mint ősi kerten a nevezett 3 fiai egyformán osztozkodjanak. Ezenkívül

8. Vagyon a felesége után ugyancsak a Veres foka szélén egy kis ker-
tecske. Ez is marad a felesége dispositiojára.

9. A 4. punctumban említett adósságon kívül, minthogy nevezett 3 fiai
helyett fogadott katonára tett költséget István fia tette 110 ftok(na)k erejéig,
azt akarja a testáló, hogy ha többi fiai e jelenvaló testamentomát nem akarnák
megállani, azon esetre a kitett katona fogadásbeli költségben Mihály és János
fiai is beléjőjjenek.

10. Az ingó javakból, nevezetesen a marhákból minekutána Mihály fiá-
nak már kiadott két ökröt és egy tehenet, amint ti. akkor a tehetsége volt, Já-
nosnak pedig 4 harmadfüre kelő tinót, egy tehenet fiastól és egy rúgott bor-
jút; most amely marhái vagynak, ti. 10 darabot mind vele lakó István fiának
hagyja, úgyszintén a lovakat, mivel János a ló helyett inkább borjút vállalt el,
ugyan István fiának testálja. Ezeken kívül

11. Minden névvel nevezendő ingó-bingó javait mind a háznál, mind a
kamaráb(an), mind a szálláskertb(en), melyek most birtokában vagynak,
egyáltaljában István fiának hagyja.

12. Zsuzsánna leányát illendőképpen kiházásította ugyan, de ha N. Bán
Gy. István megholt férje házában mostohafiával annak kemény természete
miatt nem maradhatna, azon esetben István fia ezen leánytestvérét a házba
befogadni és haláláig abban lakni megengedje, azt kívánja a testáló.

Mely ekképpen előttünk kijelentett utolsó rendelkezése a testáló előtt érthe-
tőképpen felolvastatván, azt minden részben helybenhagyja, azzal a hozzá-
adással, hogy ha még életben lévő felesége tovább élne, a hátrahagyott ja-
vakban fiai által ne háborgattassék, mely szerént testamentomát keze ke-
resztvonásával megerősíti.

Költ Patajon, mint feljebb.

Öreg Takáts István +

Mielőttünk: Czirják Pál
Béni János esküdtek
Toth József m. p. notar.

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: (P. H.) d. 14^a Apr. 1822. Ör. Takáts István testamentoma. Taxa 2 flnor. soluta. Lit. T. 32. 1826^{dik} esztendei Februarius 18^{dik} napján. E jelenvaló testamentoma néh. Takáts Istvánnak annak gyermekei István, János és megholt Mihály fiától származott Takáts Mihály unokája, úgyszintén Zsuzsánna és özv. Takáts Mihályné előtt publicaltatott, mely alkalmatossággal kijelentett magok között teendő értekezésre időt kérvén, az egyezsége és a testamentom szerént való osztályra utasítottak. Költ Patajon, mint feljebb. N. N. Város Bírāja és Tanácsa által. 11^a Apr. 1826. Jánosnak kiadatott párb(an)

*BKMÖL V. 320. a. Dunapataj nagyközség (1639–1870-ig mezőváros) iratai; A mezőváros feu-
dális kori iratai; Végrendeletek sz. n./1822.*

20.
Dunapataj, 1823. március 31.
Dávid István végrendelete

1823^k esztendei Martius 31^{kén} Dávid István érezvén életének közelgető végét, ép elmével előttünk, alólirottak előtt, végrendeléséről való akarátát következőképpen jelentette ki. Vagynak:

Ingtalan javai:

1. 1 ház, ősi
2. Szőlő 4 íz. ősi
3. Két íz szőlő és parlagföld, Lakatos Faragó Jánostól vette.
4. Veteményes Téglágetői kert, ősi.
detto Kobolya kert, detto
5. detto Tőkehidi kert, Pataji Sándortól vette.
6. Gyümölcsös Dunaháti kert, ősi
7. Erdős Kalangya kert, ősi
8. detto Holt-dunaháti, ősi
9. Szálláskert, ősi. Az istállót maga csinálta.
10. Kis-homródi vet. kert, Gombos István nászától vette.

Ingó javak:

11. Jármos ökör 6 darab
12. Fejőstehén 3 detto
13. Háromesztendős üsző 2 darab
14. Rúgott borjú 3 darab
15. Kocsis ló 2 darab
16. Kétesztendős csikó 2 darab
17. Sertvés 13 darab
18. Minden névvel nevezendő gazdaságra tartozó vagyonok.

Mely előlszámlált vagyonoktól imígy rendelkezik:

1. Az ősi örökségek a törvény dispositioja alá tartozván, azokról nem szól.

2. Lak. Faragó Jánostól vett két íz szőlőt és parlagot, úgyszintén a Tőkehidi veteményeskertet hagyja József fiának, de olyan feltétel alatt, hogy az édesanyját fiúi tisztelettel megbecsüli, ellenkező esetre Taba Judit feleségének hatalmat ad arra, hogy az itt érdekllett örökségeket el is idegeníthesse, vagy azok eránt szabados testamentomot tehessen.

3. A szálláskertben a testáló maga építvén az istállót, az egész szálláskertet József fiának úgy hagyja, hogy az szállásnak földje megbecsültetvén, annak ára közössé tétessen, mint ősi pénz.

4. A Kis-homródi veteményeskert, melyet Gombos nászától vett ifj. Gombos István vejének, kívánja, hogy maradjon nála 6 esztendő alatt teljesített szolgálatának jutalmául, ugyanezen titulus alatt adott már nevezett vejének öt rúgott borjakat, melyeket maga részire használt, a 6. esztendőben

pedig 9, i(dest) kilenc mérő zabot, ezeken kívül ruházta, tartotta becsületesen, mint maga tulajdon fiát.

5. Az ősi örökségeknek osztályát Taba Judit feleségének halála után való időre halasztja, addig kívánja, hogy abban az állapotb(an) maradjanak, amelyben most vagynak.

6. Ifj. Gombos István vejének adott javak, minekutána azt tapasztalná, hogy inkább magtalanságra hajlandók, ha nétalán mag nélkül halnának meg, a nékie adott vagyonok Lídiára, Józsefre és Judit gyermekeire visszaszálljanak.

7. A szarvasmarhák és lófélék mind, hogy József fiának birtokában maradjanak akarja, de tartozik Lídia és Judit testvéreinek egy-egy üszőborjút adni.

8. Az említett sertvéseket a ház szükségeire hagyja.

9. A házi, kamarabeli eszközök, szőlőbeli edények, valamint minden gazdaságra tartozó művek és vagyonokat feleségének szabados dispositioja alatt hagyja, mint aki a netalán történhető halála után a gazdaság kormányán marad, és noha ugyan József fiának hagyott mindeneket, de azért Taba Judit felesége és Józsefnek édesanyja mindenre felvigyázni és mindent rendiben fog tartani, különben azt teheti, ami a 2. pontban említettet.

10. A tutoratusban lévő katonapénz, ha hogy Biátsi János fogadott katonája meghalt volna, /:amint mondatik is:/ portiojának levonása fejéb(en), városi perceptori kézhez adattasson által.

11. Sem ő másnak, sem néki más nem tartozik.

Mely előttünk kijelentett utolsó rendelése a testáló előtt felolvastatván, azt minden pontjaiban helybenhagyja, és tulajdon keze + vonásával megerősíti.

Költ Patajon, mint feljebb.

Dávid István +

Mielőttünk: Taba György
Usz. Nagy János
Czirok István
Toth János esküdtek
Toth József m. p. notar.

Egykorú, kézzel írt, 3 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: (P. H.) 1823. d 31^a Martii Dávid István testamentoma. Taxa soluta. 1833^k eszt. December 23^{kán} publicaltatva. N. N. Város Bírája és Tanácsa által. N° 31.

BKMÖL V. 320. a. Dunapataj nagyközség (1639–1870-ig mezőváros) iratai; A mezőváros feudális kori iratai; Végrendeletek N° 31.

21.

Dunapataj, 1824. november 9.

Özvegy Harsányi Ferencné végrendelete

Anno 1824. die 9^a Nov.

Öreg özv. Harsányi Ferencné érzvén testbéli elgyengülését, bennünket alólirottakat magához hívatott, és előttünk halála esetében hátrahagyandó javai eránt következő utolsó akaratát és rendelkezését nyilatkoztatta ki. Úgy-mint:

1. A házát, melyet megbold. férjével néh. Harsányi Ferencsel együtt szerzett néh. Hallai Jánostól ezüstpénzben 47 ftokon vévén és a mostani házát az Ekklesiától kölcsönzött pénzen építette /:a kölcsönpénzt két esztendő múlva visszafizette még a nevezett férje:/ és így ezen házban egyik gyermekének is pénze nem lévén, hagyja Pál fiának azon feltétel alatt, ha ötet, amint fogadta is, haláláig tisztességesen tartja, táplálja és ápolgatja, halála után pedig tisztességesen el is takarítja, úgy mindazáltal, hogy a ház abban az időben teendő becsü szerént megbecsültetvén, Zsuzsánna testvérét, Faragó Péter feleségét egynegyed részivel tartozzon kielégíteni.

2. A szálláskertnek istállós felét hagyja Pálnak, melyben különben is marhája ára fekszik, a másik puszta felét pedig Ferencnek, akinek szintén marhája árából segítőleg szereztetett V. U. Faragó Páltól.

3. A metlészati szőlőt, mely Diószegi Istvántól és Nagy M. Jánostól fele részib(en) Pál tőkemarhájának árából, fele része pedig a terjedékiből szereztetett 62 ftokon, ezelőtt mintegy 26 esztendőekkel, ugyan Pál fiáé maradjon, mert az az ő tulajdon pénzén vétetett, mint feljebb mondatott.

4. Az atyai szőlőt,

5. A dunaháti gyümölcsös,

6. A setét zatoni vagy csöröngői kerteken, mint ősi ingatlan javakon a három testvérek, nevezet szerént Pál, Ferenc és Zsuzsánna egyformán osztozkodjanak.

7. A Homorodi,

8. A Veresfoki kertek

9. és a Bán szőlő, mint Pál első feleségének N. Bán Máriától maradt örökségek, az attól származott Pálnak jussában maradandók, az atyjának, mindazáltal Harsányi Pálnak, szabados kormányozása alatt.

10. A házban lévő ingó vagyonokból az egyik nyoszolya Pálé, a másik Ferencé maradjon, az ágyi és más ruhaféléken Pál fia és Zsuzsánna leánya egyforma juss szerént fognak osztozkodni. A házban találtató szerek, úgy-mint asztal, padok és egyéb effélék Pálnak birtokában maradjanak. A konyhában lévő fazekai szintén Pálnak, hanem tartozik Ferencnek deszkát adni, hogy az is magának készíttethessen. A konyhai edények cserép és fa, mint szita, rosta, veder, dézsa és egyebek, minthogy az effélékből Ferenc ki van elégítve, Pálé maradjanak.

11. Szőlőbeli edényekből a kád, hatakós, 4 akós hordó és egy cseber Pálnak, úgyszintén ennek egy 3 akós hordó is maradjon, Ferencé pedig egy 4, és azon 4 akós is, amelyet már általadott néki, egy 23 iccés kis hordó is, mely nála vagyon, egy kétakós pedig Zsuzsánnáé legyen.

Mely ekként előszámlált örökségektől és ingó vagyonoktól kijelentett rendelése a testáló előtt felolvastatván, azt helybenhagyta, és + vonásával megerősítette, mint feljebb.

Özv. Harsányi Ferencné
Nádasdi Erzsébet +

Mielőttünk: Taba György
Tamás Máté esküdtek
Toth József m. p. notarius előtt

Egykorú, kézzel írt, 1 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: (P. H.) N° 30/H. Özv. Harsányi Ferencné testamentoma. Taxa sol. 2 fl., 1 fl. pro jurat., 1 pro scribente.¹⁰⁴ 1826^{dik} esztendei Martius 11^{ken} néhai Harsányi Ferencnének e jelenvaló testamentoma Pál, Ferenc és Zsuzsanna gyermekei előtt felolvastatván, publicaltatott. Mely alkalmatossággal Ferenc azt adván elől, hogy önekie a háznak építésiben 46 ftjai lévén a marhája árából, hogy ő a házb(ól) egészen ki legyen rekesztve, ki nem állhatja, és annálfogva e jelenvaló testamentomi rendelésére néhai édesatyjának, reá nem állhat. Melyre nézve a magok igaza bebizonyítása okáért a nevezett felek a törvény útjára utasittatnak. Költ Patajon, a feljebbi napon, esztendőb(en) tartott tanácsi gyűlésből.

BKMÖL V. 320. a. Dunapataj nagyközség (1639–1870-ig mezőváros) iratai; A mezőváros feudális kori iratai; Végrendeletek N° 30/H.

22.

Dunapataj, 1824. február 20.
Czirok István végrendelete

Esküdt Czirok István öklme az alólirott napon és esztendőben minket alól nevezetteket magához hívatván, testének elgyengülésében, ép elmével lévén előttünk, utolsó testamentomi rendelését jelentette, következendőképpen.

I. Fekvő örökségeire nézve:

1. A házat, melyet feleségével együtt szerzett úgy hagyja István fiának, hogy az édesanyját holta napjáig tartsa, tisztelje és megbecsülje, melyet ha csakugyan nem teljesítene, a ház feleségének szabados dispositioja alatt maradjon, és ha édesanyjával békeségben maradhat István, annak holta után a háznak teljes birtokába lépjen, és akkor Sándor öccsének nem ilyet ugyan, hanem alább való házacskát vegyen, amikor arra az időre jut, hogy pedig nagyobb kedvezéssel vagyon István fiához, mint Sándorhoz, okát adja a testáló, mivel az véle több időtől fogva együtt lévén, már nagy segítségével élt.

¹⁰⁴ 2 ft díj lefizetve, 1 ft az esküdteknek, 1 ft az írónak.

2. Szálláskertet is, mint maga szerzeményét szintén azon feltételek alatt, mint a házat, ha ti. édesanyját tiszteli, István fiának hagyja, és Sándor öccsének a szálláskertben jussa ne légyen.

3. A Téglaegető kert, melyet az Uraságtól nyert, hagyja feleségének, úgy, hogy ennek elébb történhető halála után az is István fiára szálljon.

4. Járó és Ország nevezetű kerteket Sándor fiának hagyja, de még arra az időre jutna, szintűgy ezen kertek, mint minden egyéb örökségekben a gyermekeknek édesanyjuk lészen az kormányozó és disponens, úgy hogy ezen testamentomnak csak az feleségének halála után lészen meg tökéletes ereje.

5. A Kis-d(un)aháti erdős kertet hagyja Istvánnak és Sándor fiainak úgy, hogy abban egyenlőképpen osztozkodjanak.

6. A Vén szőlőt, mikor vette a testáló, még akkor az igaz, hogy az édesatyja is élt, de olyan állapotban, hogy ha a testáló a mesterség vándorlásából haza nem jött volna, talán koldulásra is ment volna, a szőlőnek vételéb(en) tehát édesatyjának legkisebb eszközlése sem lévén, és azt mesterségéb(en) vévén, senki ősinék, vagy édesatyjától reámaradott örökségnek nem nevezheti, különben is már egészen a testáló által lévén megújítva, és szintén más formára ütve, ezen szőlőt azért mint tulajdon szerzeményét István és Sándor fiainak egyformán leendő örökösödésekre hagyja.

7. A másik szőlőt, melyet felesége jussában nyert, de ebben is, mivel a testvéreit az egyenlő osztály tekintetéből ki kellett fizetni, a testálónak is vagon benne pénze, úgy hogy már ezen szőlőb(en) is, amennyiben pénze van benne, szerzeményi volna, felesége haláláig ugyan maradjon felesége és vele lakó gyermekeinek hasznára, de azután akarja, hogy szálljon István fiának örökös birtokába.

II. Az ingó vagyonokra nézve:

Mivel a leányok, úgymond a testáló, nékie sokba vagynak, és annyira nem nézheti mint fiait, azt akarja, hogy István fia mindegyiknek egy-egy elős üszőt adjon, és azzal elégítse ki.

Egyébaránt a többi ingó-bingó vagyonok, mint inkább mulandó javak, maradjanak a közös haszonvételre, azt akarja a testamentomtévő. A szüléknek halálok esetéb(en) pedig a két fiak magok között megegyezvén, osztozzanak meg egyformán azon ingó-bingó vagyonokból, melyek akkor találtatni fognak.

Mely ekképpen előttünk kijelentett utolsó rendelése a testálónak előtte érthetőképpen felolvastatván, azt minden cikkelyeiben helybenhagyta és tulajdon neve aláírásával megerősítette.

Költ Patajon, Bőjtelő hava 20^{kán} 1824^k eszt.

Czirok István testáló

Mielőttünk: Taba György
Béni János esküdtek
Toth József m. p. város hites jegyzője

1832^k esztendei Martius holnap 20^k napján a jelenlévő testamentoma néhai Czirok Istvánnak özvegye Toth Erzsébet asszony öklme kérése és akarata következtében, öelőtte és István fia előtt feltöretvén, publicaltatott. Melyet is özvegy Czirok Istvánné asszony teljes erejében meghagyván, annak foglatját és értelmét újra megerősítette, kérvén egyszersmind azt, hogy a testamentomlevél újra lepecsételtessen, és csak az ő halála után nyitasson fel többi gyermekei előtt leendő publicaltatása végett. Mely hogy így és nem másként történt légyen, bizonyítom.

Patajon, mint feljebb.

özvegy Czirok Istvánné, Toth Erzsébet +

Mielőttünk: Pataj Városa Bírája és Tek. Tanácsa
Toth József m. p. notar.

*Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: (P. H.) 1824. d. 20^a Febr. Esküdt Czirok István testamentoma. N° 9. 1850^k év 20^{án} Juni. hónapnak felolvastatott a testamentom, amikor Erzsébet, Sára, Zsuzsanna utódja nevében ugyancsak Sára, Terézia utódja Torkos Zsófia kijelentik, hogy ők a végintézetten meg nem nyugosznak, kik is a törvény rendes útjára igazíttatnak. Jegyzette: Dúzs Lajos v. hit. jegyző.
BKMÖL V. 320. a. Dunapataj nagyközség (1639–1870-ig mezőváros) iratai; A mezőváros feudális kori iratai; Végrendeletek N° 9.*

23.

Dunapataj, 1824. május 7.
Czirják Pál végrendelete

1824^k esztendei Május 7^{kén} esküdt Czirják Pál ökegyelme a hirtelen támadt nyavalyáknak nyilaitól elerötelenítette ágnak esvén, bennünket alólírottakat magához hívatott, és előttünk halála után gyermekei között netalán következhető viszálykodásoknak eltávoztatásának okáért hátrahagyandó javai eránt való utolsó akaratát ép elmével következendőképpen jelentette ki. Ugyanis

1. Ősi funduson a testáló által építettett ház eránt rendeli, hogy míg a felesége él, addig a gazdaságot is ő viselvén, a házban haláláig megmaradni jussa lészen, ennek pedig halála után Péter és Pálra száll, és ha együtt meglakhatnak, azt kívánja a testáló, hogy együtt legyenek, de ha ez meg nem lehetne, Péter, Pál testvérét a házból becsü szerént kifizetheti, és Pálnak a becsü szerént leendő kifizettetésit el is kell fogadni.

2. A szálláskertnek fundusa szintén ősi lévén, az istállót benne már a testáló maga építette, ezt szintén Péter és Pál fiainak úgy hagyja, mint a házat, két egyenlő részekre felosztva, holott is ha együtt nem maradhatnának, egyik a másikat becsü szerént fizesse ki.

N. B. Ezen két örökségekben noha ősiség vagyon ugyan, de minthogy a leánygyermekei magok önként lemondottak az ezekbeni való jussokról, minekutána a testáló édesatyjoktól egy-egy, nevezetesen Anna leánya, Dani

Jánosné egy harmadfű üszővel, Zsuzsánna pedig benedeki lakos, Vidók Mihályné egy tavalyi üszővel kielégítették, úgyszintén Mária nevű legkisebb leánya, a kiházásittatásán kívül férfi testvéreitől fog kapni ezen két örökségk(en) va(ló) jussa fejében egy harmadfű üszőt, így kielégítettvén, férfi testvéreit a leányok ne háborgassák, annyival is inkább pedig, mivel a testáló ezen örökségeket az édesatyjától teherrel vette által, és annak halála után atyja által kölcsönözött 106 ftokat fizetett ki néhai Bán Sámuel tutornak váltó-cédulában, mint tutorialis passiva adósságot.

3. Kopostyáni veteményeskertet szintén Péter és Pál fiainak hagyja, és ebből se várjanak juszt a leányok, a N. B. alatt kijelentett és leírt fundamentomnál fogva. Úgyszintén

4. A szőlőből se, bár legyen ez is ősi, mert amint feljebb le van írva, magok kívánsága szerint ki vagnak elégitve, ez is tehát a két fiai Péter és Pál között léssen egyformán felosztandó.

5. A Tégláégető veteményeskertet, mint tulajdon szerzeményét többször nevezett két fiainak, Péternek és Pálnak hagyja egyforma osztállal.

6. A Kis-dunaháti ősi kert helyett az Földesuraság által a tiltott erdőben adatott erdős és gyümölcsöskertet, melyet a testáló a maga szorgalmatosságával gyermekeivel együtt örökített, hagyja a N. B. alatt kitettek szerint Péter és Pál fiainak, egyenlő osztállal.

7. Az ingó vagyonokra nézve azt rendeli a testáló, hogy mivel nem tudja azt, hogy meddig élhet, és így azt sem tudhatja, hogy micsoda ingó vagyonai maradhatnak halála után, tehát egyszóval kívánja a testáló, hogy halála esetében találatandó ingó vagyonai akármilyen névvel neveztesse azok, Péter és Pál fiai leánytestvéreiknek kirekesztésével azokon egyformán osztozkodjanak. De ugyancsak a testáló ezen gyermekeinek szívére köti, hogy édesanyjakat holta napjáig tiszteletben tartván, tisztességesen tartsák, és addig míg él, az osztozkodásról ne is gondolkozzanak, mert a testáló a gazdaságot, és annak viselését mostani feleségének holta napjáig általadván, annál megtartatni kéri és kívánja.

Mely ekként előttünk kijelentett utolsó rendelkezése a testáló előtt érthetőképpen felolvastatván, azt minden cikkelyeiben helybenhagyta, és tulajdon neve aláírásával megerősítette.

Költ Patajon, mint elől.

Czirják Pál testáló

Mielőttünk: Béni János esküdt
Benke István esküdt
Toth József m. p. notarius

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: (P. H.) 1824. d. 7^a Maii. Esk. Czirják Pál testamentoma. N° 10. 1834^k eszt. Januarius 28^k napján e jelenlévő testamentom a bent nevezett örökösök (előtt) felolvastatván, publicaltatott, mely alkalmatossággal a leánygyermek sérelmeket jelentvén, az atyafiságos egyezsége, vagy az meg nem történvén, a törvény útjára utasítottanak. Költ Patajon, mint f. N. N. Város Bírája és Tanácsa.

BKMÖL V. 320. a. Dunapataj nagyközség (1639–1870-ig mezőváros) iratai; A mezőváros feudális kori iratai; Végrendeletek N° 10.

Dunapataj, 1826. július 18.

Váradí István végrendelete

1826^{ik} esztendei Julius 18^{ik} napján Váradí István érezvén testének nagy elgyengülését, minekutána halálához való közelgetését inkább, mint életben való maradását látná és reménylené, bennünket alólfrottakat magához hívatván, előttünk halála esetében elmaradandó javairól következendő utolsó rendelését és akaratát nyilatkoztatta ki. Ugyanis

1. Az udvar és ház minden épületeivel az édesatyjáról maradván reá és így ősi, annálfogva arról nem rendelkezhetne ugyan, de mivel az udvar nagy kiterjedésű, és az épület is rajta sok, igen nehéz dolog volna jó állapotban tartani, azért úgy gondolkozik a testáló, hogy mivel különben is a városházához adóval és árendával hátramaradt volna, az udvarnak azon része, mely Sulyok S. Istvántól és Molnár Pétertől vevődött, eladódna, és annak ára fordítódnék a fennebb érdeklött adósságának kifizetésére. A házban özvegyen marandó felesége míg férjhez nem megy, maradni fog, és az örökségekben is szintén úgy, azoknak hasznát veheti, de úgy a gyermekeiről anyaiképpen tartozik gondoskodni, azokat tisztességesen nevelni és taníttatni.

2. A szálláskert egészen, amint van, megmarad ugyanazon állapotban, amint most van. Mínthogy pedig özvegyen marandó feleségét a gazdaság folytatására elégtelennek tapasztalná a testáló, ez eránt úgy gondolkozik, és azt rendeli, hogy valami becsületes embernek gondviselése alá adódna által, aki azt jó állapotban tartoznék tartani, reparálni, mikor szükséges volna, emellett pedig az özvegynek marháinak is ott helyt adni mindaddig, míg a gyermekek felnivelkedvén, az örökséget kezek alá veendik. Ekkor pedig azon embernek a gondviselésért az egész szálláskertnek egyharmad része kihatattván, örökös birtokába tartoznak a successorok általereszteni, a kétharmad részen pedig osztozni, ha pedig a succesorok azon időb(en) elhalván, nem lennének, az egész jussok eladatván, az Sz. Ekkla részire adódjon az ára haszonvételre, interes nélkül, de ha a successorok élnek, a tökét annak idejében a succesoroknak resignálni köteles(ek).

3. A Paptovai, Kúhatári és Csányi veteményeskertek, mint ősi örökségek, úgyszintén a szőlők is ősiek, haszonvételre olyformán lesznek kiadandók, hogy aki azon örökségeket cultiválja, a haszonnak 2/3 részét elveheti, egyharmad részt pedig tartozik az özvegynek és árváknak fogyatkozás nélkül kiszolgáltatni, tudniillik a Paptovai és Kúhatári kertekből ezeknek, a Csányi kertből pedig öreg özvegy Váradí Istvánnának özvegyi jussa fejében úgy a Bota nevezetű szőlő egy íz pásztájának 1/3 része is ezen öregasszonyt fogja illetni, az többi szőlőknek pedig mint feljebb megíratott, az testáló özvegyé(ne)k és árváinak 1/3 részt leszen adandó. A gondviselésen kívül, valamint ezen örökségekért, úgy a szálláskertért is, aki felvállalni fogja, tartozik árendáját viselni.

4. A Resttöltési erdős kert eránt pedig úgy gondolkozik a testáló, hogy az arra való fa licitatio által adódjon el, valamint a többi kertekben lévő fák is, és a béveendő pénz a Sz. Ekklesiának adódjon által a fent írt mód és feltétel szerént.

5. A Dalló kertet, melyet a testáló Dalló Jánostól 3 izben vett, az elsőt ugyan 550 fton fekete bankób(an) Hentsei Pál vendégfogadóbeli korcsmáros-ságáb(an), a második és harmadik vétele pedig a most folyó váltóceduláb(an) 470 ftokban áll. Ezen kertet hagyja özvegyen maradandó feleségének és árváinak tartására, de olyan móddal, hogy mivel ezen kert az első feleségének néhai Uszódi Toth Sárának hozományából szereztetett, annálfogva az nem egyébé, hanem különösen és egészen az attól származott István fiáé leszen, hanem csakugyan míg az özvegye él és férjhez nem megy, közönségesen élhetnek belőle.

6. A malom és az ahhoz való deszka és faszerek a szálláskertben, a gazdasághoz tartozó szekér, kocsi minden szerszámaival, eke és más egyebek, a szőlő terméséhez való edények közül csak annyi hagyódjon meg, amennyi az árvák részire járandó egyharmad rész borhoz megkívántatik, a többi eladódjon licitatio által, és az ára szintén az Ekklesiának adódjon által az árvák részire.

7. A házban és kamarában találtató ingó-bingó vagyonok az özvegynek gondviselésén maradjanak, de úgy, hogy azokat, semmit azokból el nem idegenítvén, az árvák részire megtartani tartozik. Azon ágyi ruhákat, jelesen pedig: 6 párnát, 4 dunnát, 3 tarka terítőt, 5 fejér lepedőt, N° 11 vánkost.

8. A lovak és szarvasmarhák eránt azt rendeli, hogy az özvegynek azokból az élelemre nézve kiadódjon két tehén, a többi mind általjában eladódjon, és árok oda tevődjön le, ahova a többi, ti. a Sz. Ekklának adódjon által a successorok részire. Ha az özvegynek általadandó 2 tehén pedig szaporodik, azt is tartozik férjhez menetele esetében a gyermekeknek resignálni.

9. A testáló adaján és árendáján kívül nem tartozik senkinek, hanem öneki tartozik mintegy 17 esztendőttől fogva bölcskei lakos Kereki István 30, i(dest) harminc ftokkal.

Mely ekként előttünk kinyilatkoztatott utolsó rendelése a testáló előtt felolvastatván, azt minden cikkelyeiben helybenhagyja. és neve aláírásával megerősíti.

Költ Patajon, mint feljebb.

Váradí István m. k.

Mielőttünk: Czirják Pál
Béni János esküdtek
Cs. Taba János árvák atyja
Toth József m. p. notar.
Énelöttem: uszódi lakos Tot Illés előtt

25.

Dunapataj, 1829. május 6.

Öreg Gerőts János végrendelete

1829^{dik} esztendei Maius 6^{dik} napján ör. Gerőts János clerőtlenedésben lévén, minekelőtte jobban is elnyomattatnék a nyavalyáktól, még ép elmével előttünk következő utolsó rendelkezését nyilatkoztatta ki. Ugyanis

1. A házra nézve azt jelenti a testáló, hogy egy kis udvarkát adott az édesatyja nékie 7 ftokért, azon épített házat, és ezen házat elcserélte Böltsk. Varga Istvántól 100 ft feladással, az udvarán ami más épületek vagynak Péter fia csinálta, a fáit a maga tulajdon kertjéből szerezvén be /:mert már az erdőszélektől János fiának a jussa azelőtt ki volt adva:/ így a ház portájával és minden épületeivel a maga szerzeménye lévén, és az építések egészen Péter fiáé, azért azt minden házban és konyhában lévő eszközökkel, kivéven az első ágyat, hagyja 18 esztendőktől fogva vele lévő, és ötlet hűségesen gyámolgotó Péter fiának.

2. A szőlőre nézve azt rendeli, hogy mivel az oly kevés kiterjedésű, hogy abban a három gyermekei egymásnak botránkoztatása nélkül meg nem férhetnének, annál fogva a szőlő János és Péter fiaié légyen, úgy, hogy már Jánosnak ezelőtt 15 esztendővel általadott egyharmad rész is felvétetvén, úgy mérődjön kétfelé egyformán, úgy mindazáltal, hogy nevezett két fiai a szőlőbeli jussa fejében Sára testvérjeknek, Szántó János feleségének tartoznak 30 ftokat v. kifizetni.

N. B. Ezen szőlő is szerzeménye a testálónak, melyet három ízben szerzegetett össze.

3. A szőlő mellett lévő parlagot hasonlóképpen János és Péter fiainak hagyja, úgy, hogy az a szőlővel együtt osztódjon kétfelé.

4. A szálláskertnek felét az édesatyjától 5 fton szerzette, még akkor, mikor Mihály testvére is otthon volt, a fél szállás pedig osztályra menvén 6 felé, abból a testáló két jussat megváltott, egy juss pedig ősiképpen szállott reá, eszerént mindaz, amit az édesanyjától vett, mindazon két juss amit testvéreitől váltott, azt kívánja és rendeli, hogy Péter fiáé legyen. Azon kis ősi rész pedig, mely törvény szerént mind a három gyermekeit illetné, minthogy csekélysége miatt hármójokat bé nem fogadhatná, úgy rendeli, hogy az is Péter fiánál maradjon egészen, de úgy, hogy noha a testáló egy-egy ősi jussat 44 xron váltott és eszerént Péter is többet fizetni nem tartozna, csupán a testálónak jó akaratából fizessen Jánosnak 6 ftokat v. az ősi szálláskertben való jussa fejéb(en). Sárának pedig az első váltás szerént 44 xrt, mellyel hogy ha meg nem elégednék, János bírja a jussát in natura.

5. A Csokháti erdős kert osztozott kert lévén, egyhatod rész az egész kertből ősi, ezenkívül kéthatod részt testvéreitől becsü szerént 3 fton és 3 fton egyhatod részt ismét Baratsiné testvérítől 30 ft és egy tetézett véka búzán vett meg, eszerént négyhatod rész lévén a testálónak birtokáb(an), annak felit általadta János fiának, és azt akarja, hogy az ugyanannál maradjon, de úgy, hogy abba bele legyen tudva az ősből járandó része is, ami pedig most birtokáb(an) vagyon, tudniillik az ősi és egyhatod rész szerzemény, ez maradjon Péter fiának, de úgy, hogy Sára testvérenek ezen kertből való jussa fejében köteles legyen hat ftokat v. kifizetni.

6. A Herczeg szőlő a testálónak menyé által szerzettvén, ahhoz, valamint

7. A Kopostyán veteményeskerthez is, mely a fiának ügyes szorgalmatosága által a testálónak legkisebb befolyása sem lévén hozzá szerzettvén, Jánosnak és Sára leányának semmi jussa nem lehet, azért azoknak birtokában Péter fiát helyeztetvén, abban azt meg is erősíti.

8. A jószágból, minthogy János a maga marháit terjedékivel együtt elvitte, Sára is tisztességesen kiházásítva lévén, ami most vagyon abból semmi részt ne várjanak, mindaz, ami jószág van, legyen Péter fiáé, úgyszintén a sertvés.

9. Ezenkívül más egyéb akármilyen névvel nevezendő ingó-bingó vagyonokból már János fia és Sára leánya is ki lévén elégítve, azért minden, ami házb(an) vagy kamarában vagy akárholott vagyon, kívánja, hogy Péter fiáé legyen.

10. Az első pontb(an) előhozott ágyból Sárának hágy egy dunnát, Péternek első feleségétől származott onokájának, Máriának, egy veres pamukos párnát, két vánkost mindenestől és egy lepedőt. Panni onokájának szintén egy kék pamukos párnát, két vánkost és egy lepedőt.

Mely rendelése a testáló előtt felolvastatván, helybenhagyja nemcsak, hanem aki felbontaná, azt kívánja, hogy az Isten haragja szálljon reá, egyéb-aránt tulajdon keze + vonásával erősíti.

Költ Patajon, mint feljebb.

Öreg Gerőts János +

Mielőttünk: Pap Sámuel
Túma Máté esküdtek
Toth József m. p. notar.

Hogy bennünket alólírtakat Gerőts Péter kisebb testvérünk e jelenvaló testamentom erejéig hiba nélkül kifizetett, bizonyítjuk saját kezünk + vonásával.

Patajon, 26^a Jan. 1835.

Gerőts János +
Gerőts Sára +

Egykorú, kézzel írt, 3 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: (P. H.) 6^a Maii. 1829. Öreg Geröts János testamentoma. Taxa sol. 2 fl. N° 10. Ezen testamentom az illető successorok közt publicaltatván, János és Sára testvérek azon meg nem nyugodván, a törvényre utasítottak. Költ Patajon, 7^a Jan. 1833.

BKMÖL V. 320. a. Dunapataj nagyközség (1639–1870-ig mezőváros) iratai; A mezőváros feudális kori iratai; Végrendeletek N° 10.

26.

Dunapataj, 1830. február 20.

Öreg Patkány József végrendelete

1830^k esztendei Februarius 20^{kán} ör. Patkány József bennünket alólírtakat betegágyához hívatván, ép elmével e következő végső rendelésit tette, ugyanis:

1. Boros Mihály ökegyelménél lévő 100, azaz száz forintjait, /:melyektől az illető interest rendesen megfizette:/ hagyja a Reformáta Sz. Ekklesiának.

2. A Zsuzsanna leányának az ő hűségtelenségiért hagyja neki a Homok szőlőnek felét, az Orsz(ág)határi kertjének fele részét, ti. a déli részét, a Kis-Dunán túl lévő fás kertet egészen.

3. Az Erzsébet leányának hagyja a Homok szőlejenek felét, és a Kengyelesi fás kertnek felét, ti. a déli részét.

4. Az Anna leányának az ő hűségért és Kintses István vejének hagyja neki a házat és a házi portát, a sutót és a házban találtató minden ingó-bingó javakat, a szálláskertet egészen, a parlagot a Kis szőlővel együtt egészen, a Kengyelesi fás kertjének északi fele részét és a Határi kertjének északi felső részét, négy jármos ökröt és egy fejőstehenet, úgy mindazonáltal, hogy Juhász János onokájának tartozzon Kintses István veje minden vonogatás nélkül egy rúgott borjút adni.

5. Az akóban¹⁰⁵ lévő szilvafák(na)k ha termése lenne minden esztendőben, Kintses István veje tartozzon Zsuzsanna és Erzsébet leányainak mindenik(ne)k 4, azaz négy fa termést adni addig, míg a fent nevezett leányai életben lennének.

6. Erzsébet leányomnak, hogy ha özvegységre találna jutni, és Patajra jönne lakni, azon esetre a Határi kertből Zsuzsanna és Anna mindegyik tartozzon fél-fél véka kendermag alá való földet adni.

Mely ezen utolsó rendelése a testáló előtt felolvastatván, azt minden punctumaiban helybenhagyván, azt tulajdon keze + vonásával megerősítette.

Költ Patajon, mint feljebb.

ör. Patkány József +

Mielőttünk: Béni János esküdt
Toth János esküdt
Szabó Pál m. p. notar.

¹⁰⁵ értsd: az akolban, szálláskertben

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzeten: (P. H.) Ö. Patkány József testamentoma. Taxam solvit. E jelenlévő testamentomi rendelése néh. Patkány Józsefnek annak leányai Zsuzsanna Juhász Jánosné; Erzsébet solti Csákvári Nagy Jánosné; és Anna Kintses Istvánné előtt felolvastatván, publicaltatott, melyen a nevezett leánygyermek atyjok eránt kijelentett tisztelettel megnyugodván, a testvéri szeretetnek gyakorlására utasítottak. Költ Patajon, 22^a Apr. 1830. N. N. Város Bírája és Tanácsa.

BKMÖL V. 320. a. Dunapataj nagyközség (1639–1870-ig mezőváros) iratai; A mezőváros feudális kori iratai; Végrendeletek sz. n./1830.

27.

Dunapataj, 1830. augusztus 10.
Öreg Huszti Mihály végrendelete

1830^k esztendei Augustus 10^{kén} ör. Huszti Mihály bennünket alólírtakat betegágyához hívatván, ép elmével e következendő végső rendelésit tette, ugyanis

1. Minthogy három gyermekei vagynak, két leány és egy fiú, minekutána a leányait tisztességesen férjhez adván, mindegyiknek egy-egy fejőstehenet is adott, különben pedig a most meglévő örökségei mind tulajdon szerzeményei lennének, annálfogva abból a két leánygyermekének semmit sem kíván hagyni, minthogy néki 13 esztendei özvegységiben csak egy pohár vízzel sem szolgáltak, de mégis egész atyai kegyességit tőlük meg nem akarván vonni, mindegyiknek hágy 15 ftkat váltóban, melynél fogva

2. Minden névvel nevezendő örökségeit, legyenek azok ingók vagy ingatlanok, mindent, egyszóval minden házieszközököt is hagyja fiának, Mihálynak, mint aki az ő jószágainak takarítója, és annyiban, hogy ezeket megtakarította, szerzője is volt, néki pedig utolsó szempillantásig mintegy való-ságos fiúhoz illik, hűséges gyámolítója volt, azért minden örökségeit, mint tulajdon szerzeményeit, melyekkel szabadon rendelkezhet, örökös birtokában hagyja a fent nevezett Mihály fiának, jóllehet pedig

3. A szülő annyiban ősi lenne, hogy az atyjáé volt, de minthogy azt Gál Gábornak elzalogosította 160 ftkba, azt ők két testvérek egyetértéssel visszaváltották, mely által minden ősiségit elvesztette, hagyja szintén Mihály fiának.

Mely ezen utolsó rendelése a testáló előtt felolvastatván, azt minden punctumaiban oly szoroson kívánja megtartatni, hogy azt aki ezen ő rendelése ellen háborogna és azt megváltoztatni kívánná, még azt a föld gyomra se vegye be, mely rendelésit tulajdon saját keze + vonásával megerősítette.

ör. Huszti Mihály +

Mielőttünk: Taba György esküdt
Tamás Máté esküdt
Szabó Pál m. p. notar.

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: (P. H.) Ör. Huszti Mihály testamentoma. Taxa soluta. 1834^k esztendei Januárius 27^{kén} az illető felek közt felolvasatván, mely alkalmatossággal a leánytestvérek contradictiojokat formálván, a törvény útjára utasítottak.

BKMÖL V. 320. a. Dunapataj nagyköztség (1639–1870-ig mezőváros) iratai; A mezőváros feudális kori iratai; Végrendeletek sz. n./1830.

28.

Dunapataj, 1830. november 17.

Fáki Péter János végrendelete

1830^k esztendei November holnap 17^{kén} Fáki Péter János bennünket alólírtakat betegágyához hívat, ép elmével e következő végső rendelését tette, ugyanis:

1. A házát egészen portástúl hagyja Péter fiának.
2. A szálláskertjét, mint tulajdon szerzeményét hagyja szintén Péter fiának.
3. A Kormányos nevű kertet, valamint a Simon nevű kertet is hagyja ugyan Péter fiának, mint tulajdon szerzeményeit, amelyekkel szabadon rendelkezhet.
4. A Kormányos-féle szőlőt parlaggal együtt egy talpalattig szintén tulajdon szerzeményit hagyja Péter fiának.
5. A Kalangya-háton András nevű erdős kertet hagyja szintén Péter fiának.
6. A Dunaháti gyümölcsöskertet /jöllehet ugyan ősi:/, de mivelhogy igen csekély, annálfogva hagyja Péter fiának, az lévén célja, hogy a leánygyermekait is egész egész örökségekben kívánja részesíteni.
7. A Malomsoki-féle szőlőt, mivelhogy ősi, jóllehet Péter fiának is lenne benne jussa, de mivelhogy őtet a szerzett örökségeken kívül, (e)mellett a testáló nékie testált, még némely ősi örökségeket is, melyekben a leánygyermekének szintén jussok lett volna, nevezett Péter fiának hagyta, annálfogva ezen ősi örökségekből őtet kirekesztvén, hagyja a fent nevezett szőlőt Julianna és Zsuzsanna leányainak olyformán, hogy azt egymás közt egyformán osszák fel, valamint szintén
8. A Paptovai vet. kertet, szintén mint ősit, hagyja a két Julianna és Zsuzsanna nevű leányainak.
9. A Bikszegi-féle parlagföldet, mint tulajdon szerzeményét, egészen hagyja Julianna leányának.
10. A Demeter-féle szőlőt parlaggal együtt hagyja Zsuzsanna leányának.
11. Az ingó javakból a négy ökröt hagyja Péter fiának, valamint az egy tehenet és egy harmadfű üszöt hagyja szintén Péter fiának.
12. Tévelyedésben lévő két tavalyi üszöket azon esetre, ha megkerülnek, hagyja egyiket Julianna, másikat Zsuzsanna leányainak.
13. Őt zsák télre való lisztet hagyja Péter és Zsuzsanna nevetlen gyermekeinek tartására.

14. A két kősből, ami halála után megmarad, hagyja Péter és Zsuzsanna gyermekeinek tartására.

15. A háznál lévő minden névvel nevezendő gabona /:kivéven azon öt zsák télre örletett lisztet:/ minden gabona adódjon el, és annak árából Zsuzsanna leányának hágy 35 ftkat, melyeket a tutori cassába bététetni kívánja, különben pedig a tisztességes leendő eltakarítása is abból kerüljön ki.

16. Az adóba és árendába tartozván összesen 59 ftkal és 39 xrral, ezen adósságának lerovására azt rendeli, hogy azon két hízott sertés, mely az udvarában vagyon, eladódván, annak árából azon restantia kifiztessen, valamint Mózes Istvánnak is 20 ftjai, melyekkel a testáló nekie tartozik, azon hízottak árából kifiztessen, ami pedig azon hízott sertések(ne)k árából megmaradna, azt a tutori cassába Péter fiának részire tétessen be.

17. A háznál lévő 60 réf vászonból, valamint az ágyi ruhából kétharmad részt hagyja Zsuzsanna leányának, egyharmad részt pedig Péter fiának.

18. Ami a háznál találtatódik minden névvel nevezendő szerszám eladódván, annak árát tutori cassába bététetni rendeli olyformán, hogy annak kétharmad része Zsuzsanna leányáé, egyharmad része pedig Péter fiáé legyen.

19. Még a hidasban lévő két hízókból egyet, a jobbikat a két kisebb árva részire öljék meg és osszák fel, a másikat pedig eladódván, a pénz a tutori cassába bététetvén Péter fia részire, valamint

20. Hat malac lévén, azokat eladatni rendelvén, azok(na)k ára is a tutori cassába tétessen Péter fia részire.

21. A háznál lévő zsákokból a javából Julis leányának hágy 6 zsákot.

22. A kamarájában lévő 10 akó bor eladódván, annak árából két akónak árát hagyja a Sz. Ekklesiára, a többi 8 akónak ára pedig a tutori cassába bétetessen Péter fia részire.

23. A kamarában lévő hambár és a kalickán lévő vályú nem adódván el, hanem hagyja Péter fiának.

Mely ezen rendelése a testáló előtt felolvastatván, azt minden punctumai-ban helybenhagyta, saját keze + vonásával megerősítvén.

Patajon, mint feljebb.

Fáki P. János +

Mielőttünk: Benke István
Dudás István esküdtek
Szabó Pál m. p. notar.

N. B. A Bikszegi-féle parlagot jóllehet ugyan Juliannának hagyta örökösön, de még Zsuzsanna nevetlen leánya férjhez nem megy, annak a haszna Zsuzsannáé legyen, vagy fizessen tőle árendát.

Egykorú, kézzel írt, 3 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: (P. H.) Fáki Péter János testamentoma. Taxa soluta. BKMÖL V. 320. a. Dunapataj nagyközség (1639–1870-ig mezőváros) iratai; A mezőváros feudális kori iratai; Végrendeletek sz. n./1830.

Dunapataj, 1832. október 12.
Öreg Bán Mihály végrendelete

1832^k esztendei October hónapnak 12^k napján öreg Bán Mihály öklme a városházánál előttünk megjelenvén, azt adta elől, hogy mivel az öregségből származott erőtlenségét azon szerencsétlen esete is nevelné, hogy ezelőtt harmadnapval a padlásról szerencsétlenül leesett, és azólta jobbulását nem tapasztalná, de különben az ő meghajlott ideje is azt javasolná, kíván a most birtokában lévő javairól végintézetet tenni, ezt hozván magával még halála után is fennmaradandó szíves atyai óhajta, hogy gyermekei magok között szép példás békességben és szeretetben maradnának, és a jószágon való osztzkodás által testvéri és atyafiúi egyezségek meg ne háboríttatna. Mely szerént

1. Minekutána Mihály öregebb fiának néhai Taba István successoritól 550 ftokon vett házat, melyet a vétel után summás költséggel reparálván, jó állapotba helyeztetett, általadta, úgy

2. A Körtvélyesi kertet egészen, a Homródi vet. kertet pedig fele részben, a Veresfoki gyümölcsöskertnek, Kis-paléháti és Kis-dunaháti erdős kerteknek, nemkülönben a Bán szőlőnek szintén felét a különváláskor általengedte, és mint ősi örökségekben részeltette. Ezeken kívül

3. Noha nevezett Mihály fia véle egy kenyéren lévén, a közös gazdaság jövedelméből mehetett annyira, hogy a Balla d(una)háti erdős, Jeszenszky Kosa veteményeskertet, és ugyanitt Jeszenszky commissarius úrtól vett szőlőt megszerezhetette, de mindezen örökségeket is ugyanazon nevezett fiánál kívánja, hogy örökre megmaradjanak. Így az ingatlan örökségekből tökéletesen ki lévén elégtve, többire azt rendeli a testáló

4. Hogy az ősi ház minden épületeivel együtt kisebb és most vele lévő Sándor fiának birtokában maradjon.

5. A Körtvélyesi ősi kertből most nevezett fia nem részeltetvén, ahelyett hagyja ennek a Máté Páltól vett Kosa veteményeskertet, úgyszintén a többi ősi kerteknek, mint a Homródi vet. kertnek, a Veresfoki gyümölcsös, a Kis-dunaháti és Kis-paléháti erdős kerteknek hason felét, nemkülönben a Bán ősi szőlőnek is, hogy fele nevezett Sándor fiának maradjon, akarja a testáló. Ezeken kívül

6. Mihály fiától lett különváláskor a testáló a maga részire a szálláskertet és a Varga Homródi vet. kertet oly célból hagyta fenn, hogy azt azon fiának hagyja, akinek gondviselése és ápolgatása alatt halálig megmaradand. Reménysége és bizodalma lévén pedig Sándor fiában, hogy ezen kötelességit eránta fiúiképpen fogja teljesíteni, és az ellen még eddig nem is lévén semmi kifogása, azért a nevezett szállás és Varga Homródi veteményeskerteket a véle most egy kenyéren lévő Sándor fiának testálja.

7. A jószágra nézve megtevévén a testáló nevezett két fiai között az intézetet, az elváláskor maga részire hagyott egy paripalovat, két tinőökröt és egy tehenet, mindezeket hagyja és testálja Sándor fiának.

8. Minden egyéb házieszközöket akármi névvel neveztesse, szekeret, kocsit és efféléket, két fiai között amint elintézte kívánja, hogy akképpen maradjanak. A hombárt pedig egészen Sándor fiának adja által.

Mely ekképpen kijelentett utolsó rendelése a testálónak előtte érthetőképpen felolvastatván, azt minden részben helybenhagyja, és tulajdon keze + vonásával meg is erősítette.

Patajon, mint feljebb.

Ö. Bán Mihály, mint testamentomtévő +

Mielőttünk: Dobos János esküdt
Gubányi Mihály esküdt
Toth József m. p. notar.

Egykorú, kézzel irt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: (P. H.) 12^a Oct. 1832. Öreg Bán Mihály testamentoma. BKMÖL V. 320. a. Dunapataj nagyközség (1639–1870-ig mezőváros) iratai; A mezőváros feudális kori iratai; Végrendeletek sz. n./1832.

30.

Dunapataj, 1833. november 13.

Özvegy B. Szabó Gergelyné Pásztor Zsuzsanna végrendelete

1833^{dik} esztendei November holnapnak 13^{dik} napján néhai öreg B. Szabó Gergelynek özvegye Pásztor Zsuzsanna bennünket alólírottakat magához szólítván, minthogy öregsége és különben is beteges állapotából nemsokára következő halálát várná, kezei között lévő vagyonairól ép elmével a következő utolsó akaratát és rendelését jelentette ki előttünk.

1. Minthogy tőle régebben elvált fia néh. Benedeki Szabó G. János az elválása alkalmatosságával, mind a testálót, mind megbold. férjét egész osztályra húzta, és pedig oly kíméletlenül, hogy a gabonát, noha három részre kellett volna osztatni, kétfelét mérte, és hason felét elvitte, a méheit szintén magához vette, azonkívül 11 darab marhát elhajtott, egyszóval egész gazdává tette magát még szüleinek életében. Az örökségekből szintén kivette a jussát, nevezetesen pedig 5 darab marhát szerzett a szálláskertben, a szülék építettek nékie alkalmatos házat, általvett az ősiekből, általvette a Tőkehidi vet. kertet, azzal együtt még azt is, amely hozzá a szülék által szereztetett. A bírák által nyert szálláskertnek felét, és az egész Enyedi szőlőt, a házieszközöknek felét kétfelét rakva általvette, és így az egészen megosztott, de mindezek mégis ezen megosztott fiát, sem pedig annak gyermekeit az igaz fiúi háládatosságra nem bírhatván, még most is a testáló asszonyt keserűséggel illetik, nemcsak hanem vagyonainak hordásával, erdős kertjének pusztításával szomorítják. Ez okáért a testáló asszony meghatározta magában, sőt

testamentáliter rendeli, hogy néh. János fiának gyermekei több jusst az ő vagyónából, mint amennyit az atyjok elvitt, nem várhatnak, ne is várjanak. Melyeket is így előbocsátván, a többire rendeli:

2. Hogy a mostani lakóháza, melyet megboldogult férjével együtt szerzett, a házat rajta építették, egész fundusával és minden benne lévő házieszközökkel, szerszámokkal, edényekkel és akármí néven nevezendő ingó-bingó vagyonokkal együtt légyen néh. Sándor fiától származott három onokáié, úgy, hogy édesanyjukat is azokban semmi szín alatt nem szabad háborgatni.

3. A szőlőnek fel ősi lévén, az Sándor fiának részire adódott, az ezután is annak gyermekeié fog maradni ősi jussokba, az a mellé vett szőlő, mely az ősivel borozdás, szintén azoké léssen. /:Panka Pétertől vétetett 110 fton:/

4. A Veresfoki erdős kertet Bors Kováttól szerzették.

5. A Mélyvölgyháti kertet a testáló asszony Tar öregatyjától 15 ftkon vette.

6. A Dunaháti kertet Gy. Szabó Sámuelától 400 ftkon.

7. A másik szőlőt Sánta Kintses Józseftől.

8. Kaszálói vet. kertet már a menyével együtt szerzette Tar Kis Jánost(ól) 90 ft(ért), és mellette Paksi Páltól vett 80 ftkon ugyanannyit.

9. Szálláskertet, melynek felét a János fiának általadta, a bíráktól kapta, látni való, hogy mindezen örökségek részint a testálónak férjével, részint annak halála után özvegy menyével együtt szereztettek, és így testamentomon kívül senki törvényes jussát azokhoz nem tarthatja, mint az, aki a testáló által azokba birtokosnak kineveztetik. Ezeket hát, mint világos szerzeményeket, hagyja a testáló asszony néh. Sándor fia özvegyének és attól származott három unoka leányainak, örökösen és háboríthatatlanul.

Mely ekként kinyilatkoztatott utolsó rendelkezése a testáló asszonynak előtte érthetőképpen felolvastatván, azt minden cikkelyeib(en) helybenhagyja és tulajdon keze + vonásával megerősítette.

Özv. B. Szabó Gergelyné, Pásztor Zsuzsanna +

Mielőttünk: Ambrus Gergely

Sinka Pál

Toth József m. p. notar.

B. Szabó Sándorné, B. Szabó Gábor és Dániel
testvérek előtt felolvastatván, publicaltatott.

Aug. 26^{án} 1836.

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: (P. H.) d. 13^a Novembr. 1833. Özv. B. Szabó Gergelyné, Pásztor Zsuzsanna testamentoma. Taxa notar. soluta. 45 xr p.

BKMÖL V. 320. a. Dunapataj nagyközség (1639–1870-ig mezőváros) iratai; A mezőváros feudális kori iratai; Végrendeletek sz. n./1833.

Dunapataj, 1836. február 13.

Faragó Péter végrendelete

Az alóliírt napon és esztendőben, Faragó Péter végrendeletét írásban kezünkbe általadta oly célból, hogy azt szóról szóra leírván, és városunk pecsétjével megerősítve levelestárunkba bétennénk, azért, hogy végrendeleté ezáltal is hitelesítettvén, a maga törvényes erejében megmaradjon, mely így következik.

Alóliírott adom tudtokra akiknek illik, hogy amidőn eltöltöttem kedves feleségemmel Máté Judittal Isten dicsőségére 5 esztendőket, amelyek lefolytában írántam a legnagyobb szeretettel, hűséggel viseltetett, amelyért is kívánom, hogyha nékem hamarabb halamásom történnék mint feleségemnek, tehát csendes lakása lehessen, és a möringlevélben megírt javakat is kívánom szaporítani e következőképpen:

1. A házat, melyet Ambrus Istvántól vettem 160 fton.

2. A Szitóháti kertet, amelyet 330 ft 20 xron váltottam tulajdon testvéremtől, Faragó Istvántól.

3. A Szent Tamásnál lévő szőlőt, amelyet már feleségemmel Máté Judittal szerzettem Mészáros Gergelytől egy 3 esztendő üszön és egyesztendő borjún.

4. A házamnál lévő minden házieszközök, amelyek találatnak, mind kívül az udvarban, mind belől az örökségben, és az ami marha lesz, akárminémű legyen az, és székérbeli szerszám, ezen fent írt javakat hagyom kedves feleségemnek, Máté Juditnak oly erős kötés mellett, hogy átkozott legyen mind mennyen, mind földön, aki ezen hűségből származott ajánlásomat megsemmisítené.

Ha pedig feleségemnek hamarabb halamása történnék mint nekem, úgy a fent ígért minden javak Erős Istvánnak, mint fiamnak, minden hiányosság nélkül általmaradjanak, mivel oly ígérettel vagyon, hogy ha feleségemtől a halál által meg kell válnom, tehát az utolsó órámig a legnagyobb, leghűségesebb gondviselőm lesz.

5. Az erdős kertet testvérem fiának Faragó Istvánnak hozzám sokszori hűségét tapasztalván, hagyom örökös jussal.

6. A szálláskertet is hagyom Erős István fiamnak, de csak úgy, ha öregségbeli nyomorúság el nem húzza tőlünk.

Költ Patajon, Febr. 13^{kán} 1836.

Faragó Péter keze + vonása

Mielőttünk: Kováts István város bírāja
Keserű János perceptor

A beadott végrendelestről szóról szóra leírta és azzal mindenkben meg-
egyezőnek találta.

Patajon, Febr. 14^{kén} 1836.

Pap János hites jegyző

*Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzeten: (P. H.) Faragó Péter
végrendelete Febr. 13^{kán} 1836. Taxa soluta.*

*BKMÖL V. 320. a. Dunapataj nagyközség (1639–1870-ig mezőváros) iratai; A mezőváros feu-
dális kori iratai; Végrendeletek sz. n./1836.*

32.

Dunapataj, 1836. június 17.

Monda János végrendelete

Az 1836^{ik} esztendő Junius hónapjának 17^k napján Monda János írásba foglalt végrendeletét béküldötte a városházához oly meghagyással, hogy az utódainak és feleségének jövődöbeli bátorságára szóról szóra leíratván, a városi levelestárba bététette, mely is kívánságára teljesítetvén, lemásoltatik.

Alólírott, én, adom tudokra mindazoknak akiknek illik, vagy illetni fog a dolog, még azután jövődöben, hogy minekutána néhai bold. édesatyám ör. Monda János felnevelkedésem idejéig szegény állapotban lévén, minden javait boldogult édesanyámmal Őri Zsuzsannával, az én hűséges fiúságomnak segédjével, testvéreim felneveltetések előtt szerzette, melyet megbizonyított azzal, hogy mihelyt testvéreim felnevelkedtek, még halála előtt több idővel, minden vagyonából, melyek akkor voltak, juszt adott hűségemnek jutalmául, anélkül, hogy testvéreimnek abban semmi szerzemények lett volna. Mint-hogy pedig én, nem atyám halála után successio szerént jutottam az örökségekhez, hanem azokat hűséges szolgálatomnak jutalmául adta, és énnékem is valóságos szolgálatommal nyert örökségeim, tehát reám nézve még ösiséget nem nyerhetnek, ennélfogva ezekről is mint keresett javakról, bátran rendeleést tenni kívánok.

Először is tehát, minden ingó és ingatlan javaimat, rendelem és hagyom feleségemre, Benák Katalinra, akár atyám adományi, akár magam szerzeményi légyenek is azok.

2. Annak halála után, mely megtörténhetik annak férjhez menetelekor is, szálljanak minden névvel nevezendő javaim János és Erzsébet tulajdon ágyékomból származott kedves cselédj cimre, oly móddal, hogy azután ő közöttök az atyafiságos és barátságos megegyezés fent hagyatik.

3. A legrettenetesebb átoknak /:melynek kinevezése nem keresztyén embernek szájába illene:/ megpecsétlésével hagyom és rendelem, hogy sem atyafi, sem más hatalmasság, a fentebb nevezett cselédjeimtől ti. feleségemtől, fiamtól és leányomtól, sem prokátorság, sem pedig a főtörvénykönyvnek némely cikkelyeiből kikeresett okírásokból származott patvarkodásból ötölök csak legkisebbet is eltulajdonítani ne bátorkodjon, sőt ha boldogult atyám ve-

lem szerzett javaiban a testvérek között, vagy magvaszakadtság támadna, vagy pedig valamelyik testvér jussát pénzért idegennek adná el, akkor vagy successio, vagy pénzek által, szabadon az én jussommal, vagyis ezen javakban az én beiktatással, a törvénynek akkori formája és magyarázata szerint élhetnek.

Költ Patajon, Jan. 25^{én} 1835^k eszt.

a testáló Monda János m. k. (L. S.)

Az eredeti végrendelestről szóról szóra leírta Patajon, Jun. 22^{én} 1836.

Pap János város(unk) jegyzője

Egykorú másolat, kézzel írt, 2 oldalra terjedő irat. Magyar nyelvű. Felzetten: Monda János végrendelésének másolata Junius 22^{én} 1836.

BKMÖL V. 320. a. Dunapataj nagyközség (1639–1870-ig mezőváros) iratai; A mezőváros feudális kori iratai; Végrendeletek sz. n./1836.

33.

Dunapataj, 1837. május 5.

Öreg Herczeg Andrásné végrendelete

1837^k esztendei Május 5^{kén} ör. Herczeg Andrásné bennünket alóírtakat betegágyához hivatván, ép elmével e következő végső rendelésit tette, ugyanis:

1. A ház, és a házban lévő pad, asztal, úgy a konyhában lévő fazekas, és az udvarban lévő kalicka együtt eladódván, annak árán mindnyájan gyermekei egyformán osztozzanak, valamint szintén a háznál találtató egyéb ingóbingó holmikon, kivéven az ágyat és az ágyi ruhát, úgy két abroszt és egy hosszú kendőt, melyet a testáló még édesanyjától kapott, hagyja Panni leányának.

2. A Szitói veteményeskertet, melyet néhai férje még házassága előtt szerzvé, és így az mint szerzemény tekintődhetvén, ez eránt azt rendeli, hogy annak hason fele legyen Erzsébet és Panni leányaié, a másik hason felével pedig Béni, Pál és Zsuzsanna gyermekei egyformán osztozzanak.

3. A szőlő ősi lévén, valamint a Kobolya kert is, ezekben mindnyájan egyformán részesüljenek.

4. Mínthogy Pál fia véle lakik, annálfogva azt kívánja, hogy két kocsis lovai, melyekkel az a fertályföldet műveli, és tőle a szolgálatokat teszi, azzal együtt Pálé legyenek, s végre

5. Azt rendeli a testáló, hogy még hajadon Panni leányának a közösből a testvérek egy ládát vegyenek, valamint ha az idei termés kezükhöz jutand, abból 1/3 részt Panni leányának általengedjenek.

Mely ezen utolsó rendelkezése a testáló előtt felolvastatván, azt minden punctumaiban helybenhagyta, saját keze + vonásával megerősítvén.

Költ, mint feljebb.

Ör. Herczeg Andrásné +

Mielőttünk: Dobos János esküdt
Csörgits Pál esküdt
Szabó Pál notárius

Egykorú, kézzel írt, 1 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: (P. H.) Ör. Herczeg Andrásné végrendelete. Taxa soluta.

BKMÖL V. 320. a. Dunapataj nagyközség (1639–1870-ig mezőváros) iratai; A mezőváros feudális kori iratai; Végrendeletek sz. n./1837.

34.

Dunapataj, 1838. március 2.

Hartai Tóth János végrendelete

Az 1838^{ik} év Martius hónapjának 2^{ik} napján az alólírott bennünket beteg-ágyához hívatván, történhető elhalása esetében gyermekei között történhető viszálykodások elhárítása okául, ép elmével lévén, következendően tette végintézetét.

1. Vagyon egy Bika kert ősi, szálláskertnek egyharmad része, a szőlő egészen, egy kis D(una)hádi erdős kert, mind ősieik lévén, ezeken József, János, Sára Hajdú Istvánné gyermekei, Judit Czirják Bálintné, Zsuzsanna ifjú Boda Józsefné, Erzsébet Kováts Jánosné gyermekei egyenlően osztozzanak.

2. Szerzett öröksége a ház, szálláskertnek kétharmad része, Szitószéli vemteményeskert egy, a parlag, bírák által adott Dunahádi kert és Zátonyi kert, melyek mind József fiáé lesznek, ha édesanyját is tisztességesen eltartja, és halála után eltakarítja, különben édesanyja fele szerzeményről szabadon disponálhat, annak adhatja, ki hűséges gondviselője leszen.

3. A negyedrészt jobbágytelkét is hagyja és testálja egyedül József fiának, a többiek abból nem részesíttetvén.

4. Egy lova csikájával lévén, két ökre, két tehene és négy rúgott borja, melyek közül a lovat már eladván Czirják Bálintnak, a többiek mind József fiáé legyenek olyformán, hogy János, Judit, Zsuzsanna, Erzsébet gyermekeinek és Sára leányától származott unokáinak, amazoknak fejenként, unokáinak összesen 10 ftokat váltóban fizessen ki József fia az ő halála után.

5. Minden házi és gazdasághoz megkívántató eszközök egyedül József fiáé legyenek, abból a többiek semmi jussát sem várhatván.

6. János fia már kapott egy borjas tehenet marha jussába, azért még kapni fog, mint írva vagy 10 ftot, de Sára leányától származott unokái, mivel édesanyjuk már kivette életében jussát a marhákból, nem fognak 10 ftot kapni, noha a 4. pont alatt tévedésből ők is részessé tettek.

Mely fent írt hat pontokban megíratott akarata előtte felolvastatván és megmagyaráztatván, azokat helybenhagyja, s nagyobb hitelesség okáért neve aláírásával s keze keresztvonásával meg is erősíti.

Költ, mint feljebb.

H. Tóth János keze + vonása

Mielőttünk: Dani Mihály esküdt m. k.
Monda János esküdt m. k.
Pap János jegyző

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: (P. H.) Hartai Tóth János végrendelete Mart. 2^{kán} 1838.

BKMÖL V. 320. a. Dunapataj nagyközség (1639–1870-ig mezőváros) iratai; A mezőváros feudális kori iratai; Végrendeletek sz. n./1838.

35.

Dunapataj, 1839. március 12.

Öreg Király István végrendelete

Az 1839^{ik} évi Martius hónapjának 12^{ik} napján Király István az alólírottakat betegágyához hívatván, előttök ép elmével következőképpen tette fent lévő vagyonairól gyermekei között végintézetét.

Fekvő örökségei:

1. Ház egy
2. Szálláskert egy
3. V. kert Mélyvölgyháti, egy
4. Szőlő kettő
5. D(una)háti gyümölcsöskert egy,
és egy fás kert
6. Bírák által adott kertek
7. Kaszálói kert
8. Bolyáti szőlő
9. 1/4 Telek

Ingó javai:

- 4 jármos ökör
- 1 fejőstehén
- 1 harmadfű marha
- kocsis ló kettő és
gazdasághoz való eszközök

Melyekről következőképpen rendelkezik:

1. A házi fundusát készpénzen vévén Kozma Mihálytól 30 ftokon, arra építette feleségével e fennálló házát, melyet János fiának olyformán hágy, hogy ő azon házat 300 ftra becsülvén, felit, azaz 150 ftokat, István bátyjának azonnal kifizesse halála után.

2. A szálláskertet is hagyja kisebbik fiának Jánosnak olyformán, hogy azon kert vett árába anyai juss lévén 40 ft, annak felét 20 ftokat János, István bátyjának azonnal kifizeszen.

3. A Mélyvölgyháti kertnek ősi részét fele részben Istvánnak kihalásáig és birtokába adatni kívánja, mint ötöt törvényesen illetőt, a Kintses Mihálytól vett és Perlaki Jánostól letartott kertrészeket pedig János fiának hagyja örökösön azért, hogy néki holta napjáig gondját viselje, kiadódván Istvánnak az anyai szerzeményes egynegyed rész.

4. A szőlőkből az anyai légyen Istváné, az atyai pedig légyen János fiáé olyformán, hogy amennyiben János része egy kapástól több, tehát felit, azaz fél kapást, a 90 ft vett ár szerént, $\frac{1}{6}$ részt, fizesse ki János Istvánnak, azaz 15 ftokat.

5. A Dunaháti gyümölcsöskertbe feleségének 40 ft hozománya lévén, annak felét János fizesse ki István testvérének 20 ftokat, valamint a közkeresetet illető törvény szerént, az anyai egynegyed rész Istváné, az atyai kerest pedig egészen, s az anyainak felével János fiáé.

6. A bírák által adott kertek, a vett kaszálói kerttel és így 3 darab lészen, egyedül János fiáé.

7. A fás kertnek fele szerzemény lévén, a másik fele pedig ősi, melyen úgy osztozzanak a két testvérek, hogy az atyai szerzemény egészen János fiát illesse, az anyainak pedig fele István fiáé, és így a szerzeménynek $\frac{1}{4}$ része.

8. A Bolyáti szőlőt hagyja egyedül János fiának.

9. Az $\frac{1}{4}$ rész jobbágytelek lészen egyedül János fiáé, minden kifizetés nélkül.

10. Minthogy nevezetes adósságai vagynak Istvánnak, a marhák közül egy üszőt adatni rendel, a többi marha fordíttassék az adósságok kifizetésére, ha pedig azok még életében elfogynának, hogy a 300 ftokból álló adósság kifizetethessen, halála után a Mélyvölgyháti kert ősi része eladásával fizessék azt ki, mivel mindkét gyermekét egyformán illeti, de abban az esetben, ha csak halála után Jánosnak a telek művelésére szükséges járó jószágga maradna, marhajuszt nem várhat István.

11. Mindenféle termésből egyharmad részben ki lévén elégitve István, valamint a házieszközökből és gazdasági szerekből elvivén a maga jussát, valami ezentúl házánál életében vagy halála után találta, a legkisebbtől fogva a legnagyobb darabig, valamint az élelmiszerek is mind egyenesen János fiát illessék, azokból István többé semmi részt nem várhat, tisztességesen ki lévén elégitve. István a borosedényekből is ki lévén elégitve, abból se kívánhat több részt atyja halála után.

Mely 11 pontokba foglalt akarata a rendelkező atyának előtte felolvastatván és megmagyaráztatván, jóváhagyja, s nagyobb hitelesség okáért neve aláírásával megerősíti.

Költ, mint feljebb.

Én, öre(g) Király István

Mielőttünk: Császár József esküdt
Monda János m. k. esküdt
Pap János not.

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: (P. H.) Ör. Király István végintézete Mart. 12ten 1839. Taxa soluta. BKMÖL V. 320. a. Dunapataj nagyközség (1639–1870-ig mezőváros) iratai; A mezőváros feudális kori iratai; Végrendeletek sz. n./1839.

36.

Dunapataj, 1840. június 8.
Öreg Tardi István végrendelete

Alábbírott, érezvén végemhez közelítésemet, elgyengült erővel ugyan, de mindazáltal Isten jóvoltából egészséges és ép elmével lévén, hogy az örököseim között netalán támadható egyenetlenségeknek és viszálykodásoknak szomorú következéseit eltávoztassam, életben maradandó kedves feleségem, István fiam, Judit és Julianna leányaim, mint leendő örökösimre nézve eképpen tészem végrendelésemet:

1. Csekély vagyonom, melyet Isten segedelmével, szeretett hitvesemmel, tulajdon szorgalmam és szorgalma által szereztem, áll egy házból, egy fertályföldből, szálláskertből, Andrási és Tardi, úgy a Bolyáti szőlőből, az erdőn lévő két kaszálókertből, három veteményeskertből, vagynak ezenkívül marha, ló és egyéb ingóságaim.

2. Mindezekre nézve az az utolsó szándékom és akaratom, hogy István fiam, kinek egyéberánt is legtöbb segítségével éltem, holtom után a hátrahagyandó örökségben és gazdaságban örökösödjön. Azzal a szorosan kikötött feltétellel mindazáltal,

3. Hogy édesanyját, az én szeretett feleségemet, fiúi kötelessége szerint holta napjáig tisztességesen tartsa és megbecsülje, és meghalván szintén tisztességesen el is takarítsa, ellenkező esetben, azaz, hogy ha ötet illően nem tartaná, szabadsága lesz hitvesemnek annyit amennyi szükségére elég leend, a vagyomból el is adni. Végre

4. Tartozik István fiam mindjárt az én meghalásom után Judit és Julianna leányimnak, mindeniknek külön-külön száz, (idest) 100 váltóforintot kifizetni, a Herczeg úrtól vett Szitói két kerteket, egyiket egyiknek, a másikat a másiknak általadni, úgyszintén a Tardi szőlőt, mely két izből áll, szintén leányaimnak egyenlő részben kiadni.

Hogy e légyen az alábbírt s kérésemre hozzám kiküldött két Tanácsbeli Urak előtt kijelentett és ezen írásba felvett, s előttem felolvasott utolsó akaratom, azt tulajdon erőtelen kezeimmal tett aláírással bizonyítom.

D. Pataj, Jun. 8^{ika} 1840.

Tardi István

Ötvös János m. k. h. jegyző által

Hogy ezen végrendeles a mi jelenlétünkben és mielőttünk, mint kiküldött tanúk előtt történt, és hogy ezt a végrendelező, miután előtte felolvastatt, önkezeivel írta alá, hitelesen bizonyítjuk.

K. m. f.

Dávid János m. k. esküdt
Monda János m. k. esküdt

*Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzeten: (P. H.) Öreg Tardi István végrendelese. Taxa soluta. Jun. 8^{ik} 1840.
BKMÖL V. 320. a. Dunapataj nagyközség (1639–1870-ig mezőváros) iratai; A mezőváros feudális kori iratai; Végrendeletek sz. n./1840.*

37.

Dunapataj, 1840. december 5.

Öreg Császár István végrendelete

1840^{dik} eszt. December hava 5^{dik} napján.

Én, alólírt, adom tudokra mind ez időbéli, mind a következő időbéli Erdemes Törvénytevő Személyeknek, úm. akiket efféle dolog illet, hogy az én idősbb unokámnak ifj. Szigeti Józsefnek, mind tulajdon szülei, mind énerántam mutatott hűséges maga jó viseletéért, amelyet tíz esztendőktől fogva serénységgel elkövetett, a házi örökségemet /:melyet tulajdon szolgálattal szerzettem:/ holtom után néki hagyom, oly feltétel alatt, hogy a kisebb szobában mind holtokig békességes és nyugodalmas lakások lehessen a szüleinek.

Ö. Szigeti Józsefné, Erzsébet leányomnak hagyom halálom után az édesatyánkról reám maradt 84 kockaföldet, ahhoz a szerzett kertből 116 kockát, összesen 200, kétszáz kockaföldet.

Marha van 1 (db) 3 esztendős üsző, 2 esztendős him borjú kettő, ezeket ház építésével, sertést hízlaltak, baromfiakat neveltek /:amelyet meg kell vullanom, hogy eledelünk s ruházatunk megszorításával lehetett megszerezni:/ Ezek egyedül ötet illetik, mert mind teletetése, mind pedig az adó alól, mind a pásztortól lévő kiváltása az ő gondoskodásától függött s függ.

Ami a faragószerszámokat illeti, azoknak nagy részét ő véle szerzettük, mivel az előbbieket hasznavehetetlenek voltak, ahonnét a faragószerszámokat ifj. Szigeti József unokámnak hagyom.

Végezetre az edények, úm. tál, tepszi, fazekak, zsákok, ponyva, amelyek a feleségemtől maradtak, és tíz esztendőktől fogva Erzsébet leányom keze alá jutottak, ami meg van bclőlők, legyen Erzsébet leányomé, mivelhogy ifj. Szigeti József unokám miolta a feleségével együvé párosultak, szerzetek bográcsot, tálakat, fazekakat, zsákokat, rostát sat. Én magam is azt a rendet szabtam közöttök, hogy ki-ki gyarapítsa a maga jószágát, viselje azoknak gondjokat. Hogy ne kellessék az én halálom után az előljárásnak az én maradékkal bajoskodni.

Tettem ezen rendelkezésemet a fönt írt esztendőben és napom. Életemnek hetvenöt(ödik) esztendejében. Ör. Császár István tulajdon kezem írásával megerősítve.

Mielőttünk: Ötvös János m. k. h. jegyző
Z. Kováts János m. k. esküdt
Dobor József m. k. esküdt

Egykorú, kézzel írt, 1 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzeten: (P. H.) Ör. Császár István végrendelete.

BKMÖL V. 320. a. Dunapataj nagyközség (1639–1870-ig mezőváros) iratai; A mezőváros feudális kori iratai; Végrendeletek sz. n./1840.

38.

Dunapataj, 1841. augusztus 13.

Révész József végrendelete

Alábbírottakat, Révész József betegágyához hívatván, előttünk e következő végrendeletet tette:

1. Révész Anna, Vajda Pálné leányomat már egyéb javakban kielégítvén, néki a fertályföldemet oly módon hagyom, hogy tartozni fog Antal fiam számára 300, azaz háromszáz v. ftot, halálom után legfeljebb egy esztendőre az árvapénztárba lefizetni, István fiam számára pedig 100, azaz száz váltóftot, tüstint halálom után egy házvételre kifizetni oly módon tartozik, hogy azon 100 ftot különben kezébe ne adja, hanem csak úgy, ha azt házvételre fordítja.

2. A parlagot hagyom Antal fiamnak, azt azonban csak akkor fogja kezébe venni, ha majd hazajövéen, megházasodik, addig pedig Anna leányom és vöm fogják használni, ha pedig Antal fiam meghalna, akkor Anna és István gyermekeim osszák fel egymás között egyformán.

3. Vajda Pál vöm tartozik nékem 123 ft 30 xrokkal vc., tartozni fog az abból a fertályomtól járó 100 ftot a város szerző pénztárába lefizetni, úgyszintén az árvapénztárban lévő 15 ft tartozásomat, ami még ezen felül maradni fog, az az övé lészen.

4. Minthogy én akkor mikor Vajda Pál vöm házához jöttem, hoztam magammal 45 csomó búzát és termett 26 csomó árpa, köteles lesz Antal fiam házasságára, ha itt fog letelepedni 5 mérő búzát és 5 mérő árpát adni.

5. Szintén Vajda Pál vöm és Anna leányom kötelesek lesznek Antal fiamnak amikor meg fog házasodni egy párnát, két vánkost, egy karton ágyterítőt, egy rézbográcsot, egy békót, egy nagy serpenyőt, egy tükröt, egy vastepszit, két baltát, egy vonókévét, két képet, négy szakasztót, két szalmavékát, egy asztalt, egy 1/4 részes favékát, egy sütőteknőt, öt fazekat, két bögrét, hat tálat és hat tányért, kilenc új zsákot és egy siványt, öt szélviselt ponyvát, egy ruhaszáritó kötelet, melyeket én hoztam nevezett vöm házához, kiadni.

6. A subámat és külső belső mándlimat hagyom István fiamnak. Végre

7. Borjas tehenemet oly módon hagyom Anna leányomnak és Vajda Pál vőmnek, hogy halálom esetében tartoznak engem tisztességesen eltakaríttatni.

Mely ekképp szóval előadott és írásba foglalt végrendeletet a nevezett végrendelező, miután az előtte felolvastatott, saját keze keresztvonásával megerősítette.

Költ D. Patajon, Aug. 13^{ikán} 1841.

Révész József +

Mielőttünk: Dobor József esküdt m. k.
D. Kováts János esküdt m. k.
Ötvös János m. k. h. jegyző

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: (P. H.) Révész József végrendelete. Taxa soluta.

BKMÖL V. 320. a. Dunapataj nagyközség (1639–1870-ig mezőváros) iratai; A mezőváros feudális kori iratai; Végrendeletek sz. n./1841.

39.

Dunapataj, 1844. június 20.

Sas Mihály végrendelete

1844^{ik} eszt. Junius 20^{ik} napján Sas Mihály bennünket alólfrottakat betegágyához hívatván, ép elmével előttünk e következő végrendeletet tette, úm.:

1. A Sz. Ekklesiának hágy 100, (idest) száz váltóftot, az ekklesiái szegélyeknek pedig 12 ft 30 xrt v. c.

2. Minthogy mostani felesége 400 vc. ftot hozott magával Ordasról, tehát ezen sommát tartozik Lajos fia mostohájának minden hiányosság nélkül kifizetni a közösből.

3. A mostani lakóházat minden hozzátartozó épületekkel és udvarral együtt Lajos fiának, a másik házat pedig feleségének hagyván, tartozni fog Lajos fia azon új házhoz még egy szobát, egy kamarát és egy pincét építeni a közönségesből.

4. A fertályföldet, az ordasiakkal közösen bírt fél malmot, Kis-szítói veteményeskertet, I. Sulyok Mihálytól vett kis kertet, a külső szőlő egyharmad részét, szóval mindenféle ingatlan és ingó szerzett javainak fele részét, melyeket egyébként is mostani feleségével szerzett, hagyja oly módon feleségének, hogy annak meghalása esetében, a most írt javakban József és Károly édes gyermekei örökösödjének, a vasmacska és az első házban lévő nagy almáriom is feleségéé legyen.

5. Lajos fiának hagyja minden Sas és Váradi néven lévő vagyonokat, az újonnan készült egész malmot, a ház után való fertályföldet, s a fentebbiek szerint mindenféle szerzemény javainak fele részét, még azon pénzen veendőnek is fele részét, melyet a mostanában eladott fél malom árán szerezeni

fognak, a szarvasmarhákból pedig 2 darab 3 éves tinóval többet választhat Lajos fia az osztálytételkor, minthogy az árvapénztárba volt egy kevés pénze, a közönségesre költetett, a többi ingóságoknak pedig, ideértve a házi és gazdasági eszközöket és mindenféle marháknak fele része Lajos fiáé legyen.

6. József és Károly mostoha gyermekeit tartozni fog Lajos fia a közösből kiházásítani, mégpedig tisztességesen.

7. Amely kisebb vagyonakon természetben nevezett örökösök meg nem osztozhatnak, azokban barátságos egyezség útján tett becsü szerint osztoznak.

Mely ebbéli végrendelet a nevezett végrendelkező előtt felolvastatván, azt mindenekben helybenhagyta, s tulajdon keze aláírásával megerősítette.

K. m. f.

Sas Mihály m. k.

Mielőttünk: Ambrus István esküdt m. k.

Benke György esküdt m. k.

Ötvös János m. k. h. jegyző

Egykori, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: (P. H.) (P. H.) Sas Mihály végrendelete. Taxa sol. 1849. év 17. Novemberben a végrendelkező örökösei, úm. fia Sas Lajos, Gellért Károly mostohafi és Gellért József helyett szintén Károly, kívánatukra és jelenlétükben felolvastott mindkét testamentom. Melyen a felek megnyugodva nem kereskednek. Jegyzette: Dúzs Lajos v. hit. jegyző.

BKMÖL V. 320. a. Dunapataj nagyközség (1639–1870-ig mezőváros) iratai; A mezőváros feudális kori iratai; Végrendeletek sz. n./1844.

KISKUNFÉLEGYHÁZA

Fekvése:	A Jászkun Kerületben, Kecskeméttől délre, a szegedi postaút mellett.
Jogállása:	szabad mezőváros (1774) ¹⁰⁶
Népessége:	7134 (1785), 15 030 (1828) ¹⁰⁷ , 15 550 (1839) ¹⁰⁸ , 15 550 (1851) ¹⁰⁹
Nyelv:	magyar
Vallás:	15 514 római katolikus, 16 zsidó, 8 evangélikus, 7 református, 5 óhitű (1839, 1851)
Épületei:	Róm. kat. anyateplom, kis gimnázium, capitalis iskola, postahivatal, patika, Kiskunság kerületi háza. Ez utóbbi Mária Terézia rendeletére 1753-ban került Kiskunhalasról Kiskunfélegyházára. ¹¹⁰
Országos vásárai:	1774-ben 4 országos vásár tartására kapott engedélyt. ¹¹¹ A marhavásárok tartásának napjai: január 20., május 27., augusztus 18. és október 4. ¹¹²
Főbb foglalkozás:	földművelés, állattenyésztés
Gazdálkodás:	Gabonafélék termesztése; szőlőskertek, ezekben gyümölcsstermesztés.
Terület:	–
Földesura:	–

¹⁰⁶ OLVASÓKÖNYV KISKUNFÉLEGYHÁZA TÖRTÉNETÉHEZ, 1985. 29.

¹⁰⁷ MAGYARORSZÁG TÖRTÉNETI STATISZTIKAI HELYSÉGNÉVTÁRA, 1996. 100–101.

¹⁰⁸ FÉNYES Elek, 1839. 5. köt. 144.

¹⁰⁹ FÉNYES Elek, 1851. 2. köt. 13.

¹¹⁰ OLVASÓKÖNYV KISKUNFÉLEGYHÁZA TÖRTÉNETÉHEZ, 1985. 28.

¹¹¹ Uo., 29.

¹¹² MAGYARORSZÁG TÖRTÉNETI HELYSÉGNÉVTÁRA, 1988. 140–143.

Egyéb:

Határa tanyákra van felosztva. A város a török alatt elpusztult, újratelepítését a fényeszarusi jáászok kezdték meg 1743-ban.¹¹³ Területén van a Pusztaszer nevű kocsmá. Három pusztája: Ferencszállás, Galambos és Kisszállás. Hozzá tartozik az Aranyhegy diverticulum is.¹¹⁴

---

¹¹³ FÉNYES Elek, 1851. 2. k. 13.

¹¹⁴ MAGYARORSZÁG TÖRTÉNETI HELYSÉGNÉVTÁRA, 1988. 140–143.

KISKUNFÉLEGYHÁZI VÉGRENDELETEK 1766–1845

1.

Kiskunfélegyháza, 1766. január 14.

Szombati András végrendelete

Atyának és Fiúnak, és Sz(en)tlélek Istennek nevében!

Én, alább is megírt Szombati András, súlyos nyavalyában lévén, azonban ép elmében kívántam minden ingó és ingatlan jószágocskáim eránt rendelést és testamentalis dispositiot tenni, hogy Isten ő Sz. Felsége kiszólít e világból engemet, maradékim rendelésim szerint nyugodt elmével maradhasanak, vagyon pedig:

1. Kisszállásán vagyon egynegyed rész, és 3 kötélből álló földem, és az helységben egy fennálló házam.
2. Jármos ököröm N° 6.
3. 4 számos tehének
4. 3 harmadfű, melyek közül 2 ökör, egy üsző
5. Tavalyi 2 ökörborjú
6. 3 hámos ló
7. 2 harmadfűre menő csikók
8. 30 számos büрге

Azonban 2 teheneket mindezekon kívül a bürgéknek árában kihagytam, nevezet szerint a Rigó és Piszke teheneket, mindezekről az alábbi mód szerint testáltam megmásolhatatlanul:

1. A földet és a házat az öt férfigyermekeknek, nevezet szerint Pál, János, Mihály András és Imre fiaimnak egyenlően hagyom.

2. Az 6 ökreim közül 2(-töt) el kell adni, és annak árából temetésemre teljen ki, tudniillik a Szilajt és Bodort, ami annak árából elmarad, adattasson lelkemért szentmisékre, és szegények étetésire.

3. Az 4 ökrök maradjanak az említett 5 fiaimnak gazdaságok folytatására.

4. A négy tehének legyenek a feleségem részére mind jövődöbéli szaporodásával, mindazonáltal a feleségem az árvákkal méglen együtt szenved, ő is tápláltasson a föld jövedelmébül.

5. Az 3 harmadfű borjak is legyen(ek) az 5 férfigyermekeké.

6. A 2 tavalyi ökörborjú is az 5 férfigyermekeké légyen.

7. Az 3 hámos lovak, és 2 harmadfűre menő csikók legyenek az 5 férfigyermekek számára.

8. A 30 bürgék is maradjanak az 5 férfigyermekek(ne)k, az Éva leányom ifjabb, és Örzse öregebb méglen a férfigyermekekkel léznek, és szolgálatra nem alkalmasok, addig tápláltassanak a gyermekek jussokból, az Isten szerencsét adván nekik, kiházásításokban kitelhető, s illendőképpen kielégíttessenek a két leányok.

9. Aminemű gabonáim vannak, azzal egyenlően részesülje(nek) mindnyáján az árvák, és feleségem.

Mindezen praemittált rendelkezéseim, hogy megmásolhatatlanul ekképpen maradjanak, saját kezem keresztvonásával megerősítettem, azonban Ntes Bírák Uraimék(na)k valamiképpen tetszik, és árváimnak hasznosabb lészen, olyan emberséges embert tutornak rendeljenek.

Sig. Félegyháza, die 14^a Januar. 1766.

Szombati András + vonásom

Fekete János +
Czakó András + deputatusok
Taját András or. not. m. p.

Die 27^a Febr. az özvegy az árvák részére a testamentomban foglalt két ökröket, melyek(ne)k ára rész szerint takarítására, tudniillik amint az özvegy számon adta a költségét ad fnos 14 xr 42, item a testamentariusok, és notarius diurnuma xr 54, a többi szentmisékre Fötisztelendő Canonoch Farkas Mihály úrnak adatott, úgymint ft 14 xr 24.

Anno 1766. die 27. Februarii superius specificalt testamentomból szentmiseszolgálatokra vettem be ft 14, idest tizennégy xr 24, melyeket az szegényeknek kiosztottunk.

Michael Farkas parochus loci m. p.

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: (P. H.) A^o 1766. Die 14^a Januar. Szombati András testamentoma. Die 26^a Januar. 1766. szakaszatott fel Fötiszt. Canonoch Farkas Mihály úr, Taját András és az özvegy Suba Maris cÉtt. N° 18. Caps. 1. Fasc. 2. N° 5.

BKMÖL V. 101. b. Kiskunfélegyháza Város Tanácsának iratai; Közigazgatási iratok Caps. 1. Fasc. 2. N° 5.

2.

Kiskunfélegyháza, 1766. december 15.

Szolnoki Mihály végrendelete

Atyának, Fiúnak, Szentlélek Istennek nevében Amen!

Én, alább is megírt Szolnoki Mihály, súlyos nyavalyába esvén, még ép és helyes elmémben lévén, csekély ingó és ingatlan javacskáimból az alább megírt rend szerint testálom, úgymint:

1. Fennálló házam.
2. Kiszálláson lévő territoriumon vagy háromnegyed rész kertföldem.
3. Az régi osztály szőlőkben vagy termő szőlőföldem 3 pászta, az új osztályban hasonló 3 pásztaból álló.
4. Harmadfűre kelők 4
5. Negyedfű paripa 1
6. Harmadfű csikó 2
7. Rügött csikó 3

5. Ökör 1	11. Harmadfűre kelők 2
6. Rúgott borjak 7	12. Öreg juh vagy 30
7. Kanca 4	13. Bárány 10

1. Azon háromnegyed rész kertföldnek kétnegyed részit hagyom Mihály fiamnak olyformán, hogy az édesanyjáé egynegyed rész, negyedrészt pedig fiamé, hogyha pedig az édesanyja meghalálozna, tehát azon negyedrészt földet váltsa ki készpénzül, az harmadik negyedrészt hagyom két leányomnak, úgymint Krisztinának és Petronellának.

2. Az házat hagyom hitvesemnek míg él, hogyha pedig az Úristen kiszólítaná e gyarló világból, maradjon Mihály fiamnak.

3. Az maga birtoka alatt lévő 3 pászta termő szőlőt Mihály fiamnak teszálok.

4. Az új osztály szőlőföldet testálok Krisztina leányomnak.

5. Bánhiditül amely szőlőföldet vettem, ezen szőlőföldet hagyom Petronella leányomnál, maradjon örökösen, úgy, hogy senkinek ne legyen (joga) ötlet iránta háborgatni, birtokában maradjon.

6. Berecz Páltúl vett szőlőföld adódjon el, az árát pedig sz(ent)misékre hagyom, lelkem után. (ft 42 vette meg Érdre Apor úr, az kanonok úr(na)k ment.)

7. Az fent specificált szarvasmarhák(at) s lovak(at) böcsültessék meg, adattasson el, azok(na)k az árából illetően rendeleteket tettem.

8. Mihálytelki unokáimnak egy tavalyi kancacsikót, Szabó Jakab hitvese árváinak két rúgott borjút. Seres István feleségének egy tavalyi kancacsikót.

9. Az juhokat pedig 2 leányomnak Petronellának s Krisztinának, osztozkodjan(ak) el egyaránt.

10. Hitvestársamnak készpénzt ft 20.

11. Visitatióképre az jövendőbeli toronynak fronti spiciumjába köből kifaragottat és megaranyoztasson arra testálok ft 50.

12. Solymosi T. Plebanus úr(na)k sz(ent)misékre megholtakért ft 10. Az harangozásért ft 1. Az koldusok(na)k ft 1.

13. Verebélyi Misés Remeték(ne)k sz(ent)misékre ft 10.

14. Mihálytelki T. Plebanus úrnak sz(ent)misékre ft 6. Kecskeméti P. Piaristák(na)k ft 10. Ugyanott levő szegény deákok(na)k alamizs(nába) ft 4.

15. Radnai P. Franciscanusok(na)k ft 10.

16. Alpári Plebanus úr(na)k sz(ent)misékre ft 5. P. Minoritáknak Szegegre ft 5.

17. T. P. Franciscanusok(na)k Kecskemétre ft 5.

18. Sz. Ferenc congregatiojára ft 10. Két Dékány asszonyok(na)k ft 2. Szűz Mária képe mellett lévő öreg leányzónak ft 1.

19. Boldogságos Szűz Mária képe ruházatjára ft 10.

20. Azon fent specificált lovakból egy öreg kancalovat Mihály fiamnak, az csikáját pedig az négy leányaimnak (hagyom).

21. Ami az tökéből megmarad légyen sz(ent)misékre s takarításomra, holtom után pedig mindennap egy sz(ent)mise szolgáltatassék az megholtaknak lelkéért, és mindennap azért a harangokat megvonják, octavajan pedig nagy mise s requiem legyen. Az idevaló koldusok(na)k (hagyok) ft 1.

Sign. Félegyháza, die 15^a Decembr. 1766.

Melynek nagyobb bizonyása okáért
adom saját kezem keresztvonásomat.

Szolnoki + Mihály

Mi jelenlétünkben:

Szabó Mihály m. p.

Moczár Jakab +

Kalló Mátyás +

Praeter vineam misi legatem percepi

ex legatis communibus debite distribu-

endis fl. rh. 86 xr 48. Die 2da Januarii 1767.

Josephus Erdélyi parochus Félegyháziensis.¹¹⁵

Coram me: Josepho Paunacz jurato v. notario m. p.

Egykorú, kézzel írt, 3 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: (P. H.) Solnoki Mihály utolsó végzése. A° 1766. N° 18. Caps. 1. Fasc. 2. N° 6.

BKMÖL V. 101. b. Kiskunfélegyháza Város Tanácsának iratai; Közigazgatási iratok Caps. 1. Fasc. 2. N° 6.

3.

Kiskunfélegyháza, 1767. május 2. és 1769. április 11.

Hevér János végrendeletei

Atyának, és Fiúnak, és Sz(ent)lélek Istennek nevében!

Alább is megírt Hevér János, Jó Istenemtől súlyos nyavalyával meglátogatván, mindazonáltal ép elmémben lévén, némely csekély javaimról ilyen testamentális dispositiot tettem:

1. Vagyon egy fennálló házam. 2. A félegyházi terreniumon 1/4, 1/8 földem vagyon, Galamboson is vagyon félnegyed rész. 3. Jármos ökröm 8, hámos lovak 4. 4. Fejőstehén 4, a gulyán 2 harmadfüre kelő. 5. Egy rúgott csikó. 6. Sertés 2 öreg, süldő 4. 7. Az közellévő szőlőföldekben két darab szőlőcském vagyon, mindezekről végső akaratom ez légyen:

1. Az boltban és székben, úgy a portioban is valamivel tartozván, ezeknek kipótolására hagyom a két öreg ökröt a Lamost és a Csákót, takarításomra is abból teljen ki, s a többi sz(en)tmisékre.

---

¹¹⁵ A szőlőbe legátust küldtem a közösség legátusai közül a 86 rajnai forint és 48 krajcáros adósság felosztására. 1767. január 2-án. Erdélyi József félegyházi plébános.

2. A két harmadfűre kelő tinót a templom számára hagyom.
  3. A Boldogságos Szűz tiszteletire a Lajkó tehenet.
  4. János, Jakab és Ferenc fiaimnak hagyom a négy öreg lovat az egy rúgott csikóval. Ezeken kívül 3 fejőstehenet.
  5. Házam, földem és szőlőm, vagy valami még az négy punctumokban eltestáltatnak lenni nem foglaltatik, mindaz hitestársomé légyen, és valami házieszközök aprólékosok vannak, vagy aminemű vetéseim, mind feleségemé légyen, az ő örökös birtokában légyen, amit ő akar azokkal tenni, szabad akaratjában álljon.
  6. Kecskeméti Hevér Jakab tartozván nékem mindeddig ft 15 xr 30, felít nekik hagyom, felít pedig adják még a feleségemnek, ő amit akar véle, úgy cselekedjen, mely ebbéli elszámolt csekély javaimról tett végső rendelkezésem, hogy megmásolhatatlanul maradjon teljes eltökélt elmémvel akarom, és saját kezem keresztvonásával megerősítem.
- Félegyháza, Die 2^a Maii 1767.

Hevér János + vonásom

Mielőttünk, úgymint: Kalló Mátyás tanácsbeli személy előtt +
Veréb Ferenc előtt +
Taját András notar. m. p.

Anno 1769. Die 11^a Apr. ismét új rendelést tettem, amint következik, mostani gazdaságocskám pedig ebből áll:

1. Fennálló házam, 1/4, 1/8 földem a félegyházi terrenumon, item 1/12 rész Galamboson vagyon.
2. János ökör 6, hámos ló 2, fejős nincs, hanem 2 tehén meddő, és harmadfű üsző. Mindezekről ily rendelést tészek:
  1. 4 ökör az adósságokra és takarításomra fordíttasson, az adósság circiter 60 ftokból álló.
  2. Egy meddő tehenet a Szajkó nevűt a templomra hagyom.
  3. János és Jakab fiaimnak hagyom a galambosi földet a fél házzal, item 2 kocsis lovat. Item Ferenc fiamnak a félegyházi terrenumon lévő 1/4, 1/8 földemnek harmadrészt hagyom.
  4. Az ház, amelyben lakom, és a föld, mely még el nincsen hagyva, feleségemé légyen, minden hozzátartozandókkal együtt, item egy tinós tehén is tavalyi fiával légyen feleségemé.
  5. A föld és a ház örökösen marad pedig feleségem(ne)k, úgy, hogy ha el kévanná áru szerint is adni, szabadságában légyen, sőt akkor is az feleségemé légyen, (ha) férjhez menne, item aminemű gabonánk s vetésünk vagyon, mind a feleségemé légyen, a nőtelen fiával élelmekre, ennek állandóságáru, s hiteléről adom saját kezem keresztvonását.

N. B. A régi osztályban lévő szőlőm is a feleségem(ne)k marad, amely az új osztályban vagyon, már azzal a fiak úgyis megosztottak.

Hevér János + vonásom

Horvát Imre +
Ficsor János +
Tajáth András m. p. jelenlétünkben

Egykorú, kézzel írt, 3 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: Hevér János félegyházi lakos végső szándéka, s testamentoma. De Anno 1767. Die 2^a Maii. N° 18. Caps. 1. Fasc. 2. N° 13.

BKMÖL V. 101. b. Kiskunfélegyháza Város Tanácsának iratai; Közigazgatási iratok Caps. 1. Fasc. 2. N° 13.

4.

Kiskunfélegyháza, 1767. augusztus 12.
Öreg Szabó András végrendelete

Atyának, és Fiúnak, és Sz(ent)lélek Istennek nevében. Amen!

Én, alább is megírt Szabó András, Isten ő Szt. Felségétől súlyos nyavalyával meglátogatattván, mindazonáltal ép, és jó elmémben némely csekély javaimról illetén testamentalis dispositiot tettem, vagyon pedig

1. Egy fennálló házam. 2. Egy fél hely kertföldem, 3 borjas tehén, de az egyik tavalyi fiával a Barmon, 2 tavalyi borjúk, üszök. 3. Hámos lovak 2, 1 fias kanca, 3 meddő kanca, 3 tavalyi csikó, 1 harmadfű csikó. Mindezekről illetén rendelést tettem, úgymint

1. Szabó Mátyás fiam adós lévén egy ló árába ft 5, magam pedig másnak nem tartozom olyas summással, hanem koreszmákra, portioaba és Tamás Tótnak ft 1, úgy talán a boltokban is. Pápai András mostohafiam is adós énnékem ft 40, ezek után tehát az fél sessio földemet Erzsébet leánykámnak örökösen hagyom, úgy mindazonáltal, hogy az anyja még özvegykedik, termékenységéből tápláltasson. Az fennálló ház is az említett leánykámé legyen, s lakjanak annyostúl benne. Ha a leánykámnak halomása történne, 50 ft legyen a jussábúl a templomra, 1 fias tehén legyen az anyjái és 1 kancacsikó, a többi minden néven nevezendő jószág a leánykámé legyen, hanem takarétásomra szakasszanak el amint legjobbnak ítélik Bírák Ur(aim)ék, a 40 ftok is amennyiben megmarad(na)k az aprólékos adósság és takarétásomtól, a leánykámé legyenek, mely eszerint lett rendelésemet, s végső akaratomat saját kezem keresztvonással megerősítettem.

Die 12^a Aug. 1767. Félegyháza

Ör. Szabó András + félegyházi lakos

Coram nobis: Andrea Endre giudice ordinar.
Andrea Taját jur. or. notar. m. p.

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: Öreg Szabó András félegyházi lakos testamentoma de A° 1767. Die 12^a Aug. N° 18. Caps. 1. Fasc. 2. N° 19. BKMÖL V. 101. b. Kiskunfélegyháza Város Tanácsának iratai; Közigazgatási iratok Caps. 1. Fasc. 2. N° 19.

5.

Kiskunfélegyháza, 1767. december 15.

Szűcs János végrendelete

Atyának, Fiúnak és Sz(en)tlélek Istennek nevében. Amen!

Alább is megírt Szűcs János, kiskunfélegyházi lakos, Isten ő Szt. Fel-ségétül súlyos nyavalyával meglátogatván, némely csekély javaimról jó, és ép elmémben lévén, illetén testamentalis dispositiot, s rendelést tettem:

Vagyon pedig 1. Egy fennálló házam, háromnegyed rész kertföldem, egy darab szőlőm az első osztályban. 2. Jármos ökör 8, borjas tehének 13, meddő tehének 6, üsző, s tinó harmadfűvűek 10, tavalyiak 11. 3. Hámos lovak 3, heverő méneses 1, öreg kanca 1, negyedfüre kelő paripa, 1 negyedfüre kelő kanca. 4. Juhok(nak) az összege 90. Bárányok minössze(sen) 40. 5. Sertések apróstúl, s csöpróstúl 14.

Készpénz Kristóf János(nál)	ft 250	xr 30
Item Tót Istvánnál	300	–
Item Vidéki Istvánnál	100	–
Item Üveges Mar.	50	–
Item Törteli Jakabnál	33	–
Item Nánási Andrásnál	22	–
Item Kocsis Fer(enc)nél	4	–
Summa	ft 759	xr 30

Mindezekről, amint következik, végső rendelésem s akaratom ez, tudniil-lik:

1. Minden néven nevezendő ingó jószágombúl teljenek ki elsőb valami aprólékos adósságaim vannak tisztességes takarításommal együtt, annak utána ami elmarad, annak hason felét feleségemnek Fazekas Annának ha-gyom, s testálom.

2. Fél kertföldemet is az említett feleségemnek hagyom oly móddal, hogy ha férjhez nem megy, ha mind eléli is, az övé, de ha férjhez menne, az fél hely föld Fazekas Palya öccsének maradjon örökösen, hasonlóképpen az ház.

3. Az egynegyed rész földem pedig Lőrinc fogadott fiamé légyen örökö-sen.

4. Négy fejősteheneim közül akármelyiket vegye el Lőrinc fiam magának egyikét.

5. Mészáros Mihály feleségének, mint keresztleányom(na)k hagyok egy ellendő negyedfü üszőt.

6. Tisztelendő Monori Plebanos Úr(na)k a kocsis lovak közül egyikét testálom, amelyikét szereti.

7. A készpénzből 59 ft és 30 xr még ugyan Zsibrita Mihálynál lévő 2 ökrök, legyenek azon említett aprólékos adósságokra, és takarétásomra.

8. Az templom számára legyen két ökör az 6 közül választva. Item a templomra hagyok ft 20.

9. Főtisztelendő Kanonok Úr(na)k sz(en)tmisékre ft 40. Item T. Pater Káplán Atyám Úr(na)k sz(en)tmisékre ft 10. Item a nagy oltár építésére ft 20. Item Szent Ferenc tiszteletére ft 15. Item Boldogságos Szűz tiszteletére ft 20. Item szegedi Pater Franciscanusoknak sz(en)tmisékre ft 10. Item Pater Minoriták(na)k ft 10. Item kecskeméti Franciscanusok(na)k ft 10. Item j(ász)berényi kápolnára, mely a Szt. Kútnál vagyon ft 20. Item a j(ász)berényi Barátok(na)k ft 10. Item a félegyházi torony építésére ft 45. Item kecskeméti Pater Piaristák(na)k ft 10. Item Halason építendő templomra ft 25. Item Főtiszt(elendő) Kanonok Úr(na)k ismét ft 15. Item Lőrinc fiainak hagyok még ft 25.

10. Az egy kocsis ló, mely a feléből kiesik, feleségemé legyen. Item Panna leánynak hagyok ft 45.

11. A sertések közül Lőrincnek hagyok kettőt, a többi sertés legyen feleségemé.

12. A méneses paripa negyedfü csikót monori Tiszt. Plebanos Úr(na)k hagyom, és eszerint a feleségemnek marad mind az öreg kanca, mind a negyedfü kanca.

13. Lőrinc fiainak hagyok még ör(eg) juhokat 15. Item Baranyat Lőrincnek 10. Item a feleségemé legyen még az hason felin fölül elmaradott 30 ör(eg) juhok, a 10 bárányok legyenek a szegények számára.

14. A templomra hagyok ismét 2 ökröket.

15. 2 tehenet hagyok az olyas szükölködő deákocskáknak szükségére, akiket a kecskeméti Pater Piaristák szoktak gyámolítani.

16. 7 teheneket ismét a templomra hagyok.

17. Hatvani Pater Kapucinusok(na)k 2 negyedfü marhát szentmisékre.

18. 2 negyedfü ismét maradjon a templomra, de úgy, hogy Isten kiszólítván, a régi, s templom mellett lévő temetőbe helyeztessék hideg tetememet.

19. 1 tavalyit Fazekas Palya gyermekecskének hagyok, értvén ökrörjút.

20. 2 tavalyit Kécskei P. Úr(na)k hagyok.

21. 2 tavalyit ismét a templomra, ha mi ezeken kívül maradna lábasjószág, legyen a feleségemé.

22. Egy fogás őszi vetést Kanonok Úr(na)k sz(en)tmisékre, amennyiben annak ideiben ítéltetik, hagyok.

23. Egyszóval, ami ezeken kívül vagyon, mind legyen feleségemé, ha azonban férjhez menne, az szekér, kocsi, eke, ahhoz tartozandó szerszám mind a gyermeké Fazekas Palyáé legyen, a vermes élet feleségemnek maradjon.

24. A szőlőföldem, valamint a fél hely földem a feleségemé legyen. Mely eszerint tett testamentalis dispositiommak, s végső akaratomnak megmásolhatatlan erejére adtam saját kezem keresztvonását.

Kiskunfélegyháza helységünkben, Die 15^a Decembr. 1767.

Szűcs János + vonásom

Coram nobis: Francisco Török + jurato
Joanne Fekete + jurato
Andrea Taját notar. m. p.

N. B. Szűcs János 3^a Julii 1768. múlt ki e világból.

Néhai Szűcs Jánosnak testamentumának executioja:

4 ökörért, melyek a templomra voltak hagyva	ft 88	xr
9 tehéneknek ára, melyek a templom számára voltak	121	30
2 tehén deákok számára	27	–
2 üsző ára <u>Kapucinusok(na)k</u>	21	–
Summa	257	30

erogatioja:

A templomnak már kiment	ft 80	–
Kapucinusok(na)k ment	21	
2 tehénnek az árát, mely a deákok(na)k volt hagyva az úr (által), Kanonok úr vette fel	27	

Die 30. Octobris 1768. ex pio legato Joannis Szűcs percepi fl. rhenensis trigintaseptem idest fl. rh. 37.

Josephus Erdélyi parochus loci m. p.¹¹⁶

Kanonok úrnál mar.	ft 37	
a leánynak	45	
Lőrincnek	25	
j(ász)ber. kápolnára	20	
Barátok(na)k ugyan <u>J(ász)berénybe</u>	10	
Summa:	137	
in par.	19	32
<u>Kivett Török úr</u>	6	–
Summa:	162	32
<u>Kapuc.</u>	21	–
	183	32

¹¹⁶ 1768. október 30-án Szűcs János kegyes legátustól felvettem 37, azaz harminchét rajmai forintot. Erdélyi József helység plébánosa s. k.

6.

Kiskunfélegyháza, 1769. március 27.

Czakó András végrendelete

Atyának, és Fiúnak, és Sz(en)tlélek Istennek nevében. Amen!

Én, alább is megírt Czakó András, kiskunfélegyházi lakos, Isten ő Szt. Felségétől súlyos nyavalyával látogattatván, maradékim között némely javaimról illetén testamentalis dispositiot jó és ép elmémben lévén, kívántam tennem, amint következik. Azon Istentől vett javaim pedig eszerint találtatnak, tudniillik:

1. Vagyon 1 fennálló házam, háromnegyed rész kertföldem, szőlőföldem 4 pásztárból álló. 2. Jármos ökrök vannak N° 8, hámos lovak 4, fejőstehenek 5, barmos marha tehénszám 10, tinóféle negyedfü 4, item harmadfü tinó 3, üszök harmadfü 9, borjúk 10, 1 bika negyedfü. Item méncses lovak kanca 7, negyedfü paripa 3, tavalyi csikó 1, rúgott 3. Item fejősjuh 80, kos 6, toklyók 37. Sertés mindössze 14 darab, mindezekről ily rendelést tettem:

1. Tartozom kétszáz forintokkal, eggyel Tót Tamásnének, egyszázal pedig Főtisztelendő Kanonok Úr(na)k, melynek kipótolására hagyom az harmadfü csikókat, és a kocsis lovakból kettőt, a Sárgát és a Csikót, ezek mellett 4 meddő tehenek is maradjanak annak lefizetésére.

2. Az kétszáz forintokra kihagyott 9 darab marhán kívül minden néven nevezendő lábasmarhát levi calculo pénzre számolván, találtatott ad vires flor. 950. Ezen summából a fényszarusi T. Plebanus Úr(na)k hagyok szentmisékre 10 ftkat, hogy ottan fekvő édesatyámért szolgáltassanak el.

3. Főtisztelendő Kanonok Úr(na)k is szentmisékre 10 ftokat testálok, melyeket az édesanyámért szolgáljon, vagy szolgáltasson el az Úr.

4. Az Isten magamat kiszólván e világból, azonnal szolgáljanak 7 szentmisét lelkemért, emellett takarításomra legyen 15 for.

5. A torony építésére hagyok 50 ftokat, az 1 negyedfü bika is legyen arra.

6. Kecskeméti Pater Franciscanusok(na)k sz(en)tmisékre ft 5. Item sz(en)tmisékre ismét szegedi Pater Minoriták(na)k ft 5.

7. Két menyecske leányimnak a 9 harmadfüekből egyet-egyet, sem nem az alább valót, sem nem a jobbikát hagyom.

8. Sánta András egy tavalyi csikót elvesztvén, adja meg az árát 13 ftokat, és adattasson a Radnai Barátnak, mivel úgylis már elébb oda ajánlottam.

9. Az házam és egynegyed rész földem a Cserépé-féle hitvestársomé legyen még él, az ház ugyanoly conditioval legyen, hogy azt el ne örökösíttesse, hanem meghalálózván a két fiaimé legyen, és nevezetesen, ha megemberkedik, András maradjon az házban, Jánost fizesse ki. Az földnek alsó

végít 5 fogásból állót, meddig a szék elszakasztja, halála után bocsássa, s adja Ilona és Panna leányaimnak, a többi pedig szálljon ismét a két férfiakra, egyedül Erzsébetnek maradjon egy fogás még él, belüle mintegy 2 zsákra való.

10. Az más kétnegyed rész János és András fiaimé legyen, a szőlőföld 3 felé, úgymint a két férfité, és feleségemé legyen, Jánosnak az árok felől való oldala maradjon, a feleségem és András fiam jussai eladattassanak.

11. Ami a lábasmarhákból pénz kijön, az eltestált summákon kívül 3 felé menjen egyenlően, tudniillik feleségemnek, és két fiaimnak.

12. Valami ezeken kívül olyas ingó-bingó gazdasághoz tartozandók találtnak, hármoké legyen egyenlően, a feleségemé, és két fiaimé, végtére

13. Panna leánykát férjhez menetelég illendően ruházzák hárman a közből, és ki is házasítsák, úgymint feleségem, és a két fiaim.

Mely eszerint lett rendelésemnek, mint végső akaratomnak nagyobb állandóságára adom saját kezem keresztvonásomat.

Félegházán, Die 27^a Mart. 1769.

Czakó András + vonásom

Coram nobis: Michaelae Kis jurato +

Francisco Mizei jurato +

Andrea Taját jur. or. notario m. p.

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: (P. H.) De Anno 1769. Die 27^a Mart. Czakó András úr testamentoma. N° 18. Caps. I. Fasc. 2. N° 35.

BKMÖL V. 101. b. Kiskunfélegyháza Város Tanácsának iratai; Közigazgatási iratok Caps. I. Fasc. 2. N° 35.

7.

Kiskunfélegyháza, 1769. június 13.

Dobos Mátyás végrendelete

Atyának, és Fiúnak, és Szentlélek Istennek nevében. Amen.

1. Vagyon Kisszállásán 1 egész hely földünk, fennálló ház.

2. Vagyon 12 jármos ökrök, heverő ökör 4, fejőstehén 1, az gulyán 4 borjas tehén, és 9 meddő, 7 harmadfű, ezek között 4 ökör, 11 tavalyi borjúk, hámos ló 3, negyedfű tinók 4. Az ménesen vagyon 1 fias, és 1 meddő kan-calovak, 1 negyedfű paripa, 1 harmadfű és 2 tavalyi csikók, fejősjuhok 135. Az nyáján vagyon 55 meddő juh. Választáskor volt 104. Kos vagyon 32. Sertés 22.

3. Minthogy pedig ezen elől számlált ingó, és ingatlan javak néhai Dobos Pál édesatyánkról maradt jószág légyen, melyekhez az édes szülénk, én, és két testvéröcsém osztályos jussainkat tartjuk, azért is mivel még az osztály közöttünk nem interveniált, e jelen rendelésemet is, melyet az alább nevezett

Requisitus Testamentarius Uraimék előtt jelen betegségemben ép, és helyes elmével tulajdon akaratomból amint következik tettem, az végben vitendő osztály szerint, úgymint az 4., mint is tulajdon magam részéről kelletik alkalmaztatni. Arra való nézve is.

4. Az osztály szerint esendő földbéli jussomat hagyom Lőrinc, és Pál fiaim(na)k úgy, hogy abból sem az feleségem, sem pedig az leányom, sem egyképpen, sem másképpen ne részesülhessenek, hanem

5. Meddig férjhez nem méngyen az feleségem, tehát élleme táplálását vegye árváimmal együtt azon földceskéből, idejárul az is, hogy Örsze leánykámot törvényes idejéig tartozzanak illendően felnevelni, s férjhez adni, férjhez menetele után pedig egyéb jussa az ingó jószágból sem léssen, hanem adjanak az fiaim nékie 30 r. ftokat.

6. Úgyis törvényes élelmé(ne)k az hitvesem(ne)k meddig férjhez nem méngyen, az testált javaimból kelletik kitelni, férjhez menetele után pedig valamint az ingatlan javakban nem részesítettem, úgy az ingó jószágból sem hagyok egyebet, hanem 20 ftokat, és így

7. Az többi ingó javaim is az Lőrinc, és Pál fiaimé legyenek, melyeket is Nzetes Bírák Uraimék(na)k főtutori gondviselésekre hagyom, hogy amint leghasznosabbnak ítélik, aszerint az árváim(na)k hasznokra kormányozzák.

Mely ebbéli rendelkezésemnek valóságáruj saját kezem keresztvonásádom.

Költ Félégyházán, 13^a Junii 1769.

Hagyok egy tehenet sz(ent)miseszolgálatokra.

Dobos Mátyás +

Endre András +

Mihálovics Gábor notar. m. p.

Egykorú, kézzel irt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzeten: Dobos Mátyás testamentoma de Anno 1769. 13. Junii N° 18. Caps. 1. Fasc. 2. N° 29.

BKMÖL V. 101. b. Kiskunfélegyháza Város Tanácsának iratai; Közigazgatási iratok Caps. 1. Fasc. 2. N° 29.

8.

Kiskunfélegyháza, 1770. augusztus 23.

Kiszner András végrendelete

Atyának, és Fiúnak, és Sz(en)tlélek Istennek nevében. Amen.

Alább megírt súlyos nyavalyámban lévén, némely ingó, és ingatlan javaimról, jó és ép elmében lévén, illetén testamentalis dispositiot tettem.

1. Vagyon egy fennálló házam, és mellette egy száraz malmom. Galambosi határon vagyon ismét két tractusban 2/4 kerthely-földem, tudniillik egyik félnegyed rész az galambosi szőlők árka mellett, más(ik) félnegyed

rész ismét Kocsis János, és Csáki Ferenc szomszédságokban vagyon. Az új osztásban háromnegyed rész után való szőlőföldem is vagyon Szeres Gergely, és Kalló János szomszédságokban.

2. Activa adósságom Hallada Miklós úrnál az sub N° 1. eláadható contractus szerint vagyon item Svacsek Imrénél sub N° 2. eláadható contractus tartása szerint r. ft 70, sub N° 3. kezemnél lévő contractus mutat két rendbéli activa adósságot, tudniillik Siphai István szentesi lakos tartozik ft 70, Lipcsai Mihály pedig ft 7 xr 17. Továbbá tartozik Cserép József sub N° 4. foglalt contractusa szerint ft 120, Toth Imre sub N° 5. lévő contractusa tartásával ft 40, Sánta Kovács János ismét sub N° 6. eláadható contractusa szerint ft 300, sub N° 7. lévő contractus tartása szerint Veréb Ferenc tartozik ft 67, Kecskeméten lakos Tóth Márton sógorom ökrök árában adós maradt ft 48 és detto interese bort fog adni. Félegyházi Mák Ferencnek egynéhány napokkal ezelőtt ergo legale sex pro cento interese adtam ft 36. Mindezeket penig 4 fiaim, és két leányaim, úgy feleségem között eszerint, mint tulajdon saját keresményemet felosztani örökös állandósággal kívántam, s akarom. Úgymint:

3. Az másik feleségemtől való András öregebbik fiam(na)k, ki is atyái gondviselésem alól erkölcstelensége végett magát kivötte, az fölül említett szőlőföldemet, és azonkívül 50 rénesi forintokat hagyok, és ezeket oly véggel nékie rendelem, hogy egyéb jószágaimban sem ingó, sem ingatlanokban nem részesítem, és azokon kívül egyéb jussát nem is követ(el)heti.

4. Két leányaim(na)k Erzsébetnek és Ilonának, egyiké(ne)k-egyikének tudnia illik hagyok 100 r. ftokat, és ők is ezenkívül egyébben semmiben jusokat nem tarthatják. Ide járulván az is, hogy ha szolgálatra valók lesznek, szolgálatra adódjanak.

5. Feleségem(ne)k hagyok ft 200 oly rendeléssel, hogy ha férjhez ménnyen is, ezen kétszáz forintok nékie kiadattassanak, méglen penig férjhez nem menne, aprólékos fiaival együtt ex communi vegye élelmét. Valamik penig ezektől elmaradandók lesznek, mindazokat

6. Neveletlen Mihály, János, és Mátyás fiaim(na)k egyenlő jussal hagyom, s rendelem úgy, hogy mind ház, malom, föld, és készpénzek egyenlőképpen három részre közöttök felosztassanak annak idejében. Kivévé az,

7. Hogy indigitante contractu sub N° 1. Hallada Miklós uram az tavalyi esztendőre is detto árenda adós, még bővebben 100 ftokkal, és azok az 100 ftok, úgy e folyó esztendőbéli árendából ft 100 szint(én) azonképpen az következő esztendőbéli árendából ft 100 in summa pedig r. ft 300, az templomunk számára általam hagyattatnak olyképpen, hogy ha Hallada uram e következő Demeter napjakor valamiképpen azon contractust feltörné is, és harmadik esztendőre árendálni nem akarná is, mégis mindazonáltal az hagyott 300 ftok az félegyházi templom számára kitelje(ne)k, úgymint 100 ftokra exurgáló juhaim in illum casum eladódjanak, mivel úgyis az 200 ftok az tavalyi, és mostani árendából kitelnek.

8. 50 ftokat hagyok sz(ent)miseszolgálatokra ilyképpen, hogy abból ft 20 Főtisztelendő Kanonok Úr(na)k, ft 10 item P. Káplán(na)k, ismét ft 10 az szegedi P. Minoriták(na)k, hasonlóképpen ft 10 az kecskeméti P. Francis-canusok(na)k adattassanak.

Végtére pro accessorio idejéről, hogy Csongrádi Molnár Mátyás nevezetű adós ft 7 xr 30, Oravecz György tartozik ft 4, Botra Pál ft 4, Kővágó Miska ft 4, Fejes Antal ft 3, Antal Takács ft 6. Ezek is penig e testamentom(na)k 6. cikkelyéhez járulandók lesznek egyéb található activa adósságimmal együtt. Melyek(ne)k is valóságáru adom saját kezem keresztvonásomat.

Költ Félegyházán, 23^a Aug. 1770.

Kiszner András +

Jelenlétekkel: Török Ferenc főbíró +
és Czakó István tanácsbéli, +
úgy Mihálovics Gábor notarius m. p.,
mint is requisitus testamentarius uraimék(na)k

Egykorú, kézzel írt, 3 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: Anno 1770. Die 23^a mensis Augusti Tótt Kiszner András félegyházi lakos testamentoma. N° 18. Caps. 1. Fasc. 2. N° 45.

BKMÖL V. 101. b. Kiskunfélegyháza Város Tanácsának iratai; Közigazgatási iratok Caps. 1. Fasc. 2. N° 45.

9.

Kiskunfélegyháza, 1777. február 20.

Szabó Ferenc végrendelete

Alább is megírt Szabó Ferenc, rész szerént súlyos nyavalyáimtúl elnyomatván, rész szerént megért üdömnnek egyszer szükségképpen eljövendő végét szemem előtt hordozván, e következő s végső rendelkezésemet ép elmével az alább megírt uraimék előtt csekély tehetségecskémből kívántam tenni, úgymint:

1. Vagyon az kisszállási határban 2/4 és 1/8 földem, azon fennálló házam, istállóm s kúttal együtt.

2. Vagyon fennálló házam Molnár Ferenc árvái szomszédságában.

3. Vagyon az Öreg hegyben három dirib-darab pásztákra felosztott átaljában 40 útból álló szőlőm.

4. Vannak 6 jármos ökreim.

5. Vannak 6 teheneim.

6. Vannak 5 tavalyi borjak.

7. Vannak mindössze az hámos lovakkal együtt heted magával való lovak.

8. Vannak holmi süldőféle sertéseim.

Mínthogy nálam lakó gulyásnak száz forintokkal tartoznék, azt az vélem lakó Mihály és Jóseph fiaim az hitvesemmel, úgy János legkisebb fiammal fizessék ki, azután

1. Az fönt írt 2/4 (és) 1/8 földemet hagyom Mihály és Jóseph mostani feleségemtől való fiaimnak felét, hason felét pedig János legkisebb fiamnak az hitvesemmel együtt úgy, hogy abból még lakhatnak együtt hitvesem fiaimmal, illendőképben tartsák, megbecsüljék, mint anyjokat, ha pedig hitvesem tőlök elmenni kívánna, az ő jussát az fiaim az földből is kiadják, annyit, mint ezek(ne)k jut. De ellenben ha hitvesem(ne)k halála történik, azon föld csupán csak János legkisebbik fiamra örökösen visszaszálljon. Az eránt pört se indítsanak az többi fiaim ő ellene.

2. Az házam maradjon János fiamnak válakozások (sic!) után, de ő abból az két mellettem lévő bátyjait kifizesse.

3. Az főntebb írt szőlőmet hasonló teher alatt hagyom, mint az földemet.

4. Az 6 ökreimet mind az két nagyobbik Mihály, és Jóseph fiaimnak hagyom, úgy mindazáltal, hogy azok által becsültesse, tápláltasson az hitvesem, János fiammal együtt.

5. Az fönt írt 6 teheneimből egyet, akármelyiket hagyom takarításomra, ami annak az árából takarításomtól megmaradna, szentmiseszolgálatokra adasson. Az még hátralévő 5 teheneim pedig egyenlően az mellettem lévő s többször említett Mihály, Jóseph, és János fiaimé legyen, úgy, de ebben is egyenlő jussa legyen az hitvesemnek, mint akármelyik fiamnak. Az egyik tehennemnek idei borját hagyom az ispitályra, úgy, hogy azt az mellettem lévő fiaim öszverre (sic!) annak az kinek illik, odaadják.

6. Az lovaimhoz, és az öt tavalyi borjúkhoz egyenlő justt tartsanak az idehaza lévő Mihály, Jóseph, és János fiaim hitvesemmel együtt. Az hitvesem(ne)k pedig ha nem kíván vélek lakni, az fönt írt javaimból, mindenből az fiaim az ő jussát, azaz az ökrökön kívül mindennek negyedét kiadják, de úgy, hogy ha férjhez mégyen, vagy meghal hitvesem, az leánykákra maradjanak mindazon javak, valamelyeket hitvesemnek hagytam, az földbéli jussán kívül, hogy ha pedig Isten éltetvén hitvesemet az fiaimmal együtt lakna, akkor az közből az leányok illendőképben kiruháztassanak.

9. Egy sánta tinómat hagyom holmi aprólékos költségekre.

Mely végső rendeléseimet, hogy minden cikkelyeiben állandó maradjon végsőképben kívánom, melyről is jelen testamentumleveletem nevem felírásával megerősítvé(n), kiadom.

Sig. Félegyháza, Die 20^a Febr. 1777.

Szabó Ferenc

Coram me: Mathia Mák + senatore
Casparo Dobák + convocato
Ladislao Taity m. p. jur. v. notar.

Anno 1777. die 5ta Aug. Tarjányi Mihály or. bíró úr(na)k jelenlétében, Szabó Mihály, és József successorok előtt jelen testamentum felszakasztatván, publicaltatott. Sig. Félegyháza.

per Joannem Gulyás m. p. or. notar.

10.

Kiskunfélegyháza, 1777. augusztus 4.

Cseklye János végrendelete

Alább is megírt Cseklye János, megért üdömnök egyszer szükségképpen eljövendő végemet szemem előtt hordozván, ész szerint pedig nyavalyámtúl elnyomattatván az alább írt Uraimék előtt e következő s végső rendelkezésemet feljegyzett javaimból kívántam megtennem, úgymint:

1. Vagyon az félegyházi határban fél sessio kertföldem.
2. Vagyon fennálló házam.
3. Vagyon jármos ökreim nyolcan.
4. Vannak gulyabéli marháim mindössze mintegy huszonnyolc számmal.
5. Vagyon három hámos lovaím, és hatodmagával való méneses lovaím, ide nem számítván az idei csikókat.

6. Vannak s. v. kilenc öreg sertéseim, és 15 idei malackák is vannak. Melyekből ezen teher alatt rendelem, tudniillik:

7. Vannak mindössze juhaim mintegy 100 darab.

1. Az fönt írt földemet Ferenc, Jakab, és Antal 3 mellettem lévő, még mostanában nőtelen fiaimnak egyenlő jussal úgy, hogy azon földből az anyjokat megbecsülvén, illendően tartsák, hagyom, hogy ha pedig az megírt fiaimmal az anyjok nem maradhatna, még él, minden esztendőben az közönségsből az három megnevezett fiaim adjanak hitvesemnek 30 véka búzát szemül, emellett:

2. Az özvegyemnek hagyok az közönséges barmaimból 3 teheneket, sem nem az legjobbakat, sem pedig nem az legalábbvalókat, hanem középszerűket, úgy mindazáltal, hogy az maga allaturájából hozott már 3 darabra szaporodott marhácskája azon kívül hitvesemnél maradjon, az 3 hagyott teheneket pedig hitvesem oda teheti halála után is, ahova néki tetszeni fog.

3. Az házamot közönségesen lakják az fiaim az özvegyemmel, tovább(á) atyafiságosan egyezzenek meg rajta fiaim, de csak az megírt 3 fiaim.

4. Pál fiaimnak hagyok 2 harmadfú tinókat, és egy ellő hasú üszöt, emellett egy tavalyi csikót is rendelek, emellett egy süldőt.

5. Az újonnan építendő iskolára hagyok négy jó juhokat.

6. Az többi marháim mind, az három tudniillik Ferenc, Jakab, és Antal fiaimnak részére maradjon ezen teher alatt, hogy az két szőke ökreim temetésre adattassanak el, vagy pedig az két ökrök adattassanak Kanonok Úr kezébe, abból takarításom kiteljen, ami pedig attúl megmaradna, mind szentmiseszolgálatra lelkemért hagyom, úgy, hogy Főtisztelendő Kanonok és Plebanus Uram abból az pénzből tetszése szerint más szerzeteseknek is szentmisékre adjon.

7. Az Congregatoria is hagyok két juhokat.
  8. Két öcsémnek Istvánnak, és Jánosnak hagyok egy-egy süldőt.
  9. Az szegények(ne)k az ökör árából közönségesen 2 fikat rendelek.
- Mely eszerént megtett végső rendelkezésemről kezem keresztvonásával meg-
erősített testamentalis levelemet kiadom.
Sig. Félegyháza, Die 4^a Aug. 1777.

Cseklye János kezem + vonása

Mielőttünk: Csipkó István +
Mallár János + convocatusok
Taity László m. p. v. notar.

Anno 1777. Die 11^a Septembr. jelenlétén ifjabb Szabó András tanácsbéli
uram, Csipkó István, és Taity László v. notar. Ezen testamentum az testamen-
tariusok(na)k, tudniillik az özvegynek Gódor Erzsébetnek, Cseklye Ferenc-
nek és Cseklye Pálnak jelenléteben publicáltatott, mely publicatio idején
Cseklye Pál ezen declaratioját tette, hogy ő az atyai örökségtől azaz az föld-
ből szintén annyit kíván, mint akármelkik öccseinek mégyen. Sig. quibus
supra.

per Ladislam Taity m. p. jur. v. notar.

*Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: (P. H.) Cseklye Já-
nos testamentuma. De A° 1777. Die 4^a Augustii celebr. N° 18. Caps. 1. Fasc. 4. N° 2.
BKMÖL V. 101. b. Kiskunfélegyháza Város Tanácsának iratai: Közigazgatási iratok Caps. 1.
Fasc. 4. N° 2.*

11.

Kiskunfélegyháza, 1778. augusztus 15.

Öreg Sárkány András végrendelete

Alább is megírt öreg Sárkány András, öreg voltomhoz képest tapasztal-
ván eljövendő utolsó végemet, azért is, hogy maradékim között halálom után
az támathandó villongásokat eltávoztassam, az alább írt Uraimék előtt e kö-
vetkezendő végső rendelkezésemet ép elmével, eltökéllett akarattal megtészem,
elől számlálván minden javacskaímat ti. amint is:

1. Vagyon kisszállási határban) és kevéssel több negyed rész földemnél.
2. Fennálló házam Kővágó György szomszédságában).
3. 6 jármos ökreim.
4. 3 tehén, 2 kis borjas, egy tinós.
5. 2 ló hámos, egy rúgott csikó.
6. Mindössze 4 sertéseim vannak.

Az elől számlált javakból:

1. Csanda Andrásnak 100 r. ftkbúl álló adóssággal tartozván, annak ex-contentatiojára hagyok 4 jármos ökrököt úgy, hogy István fiam azokat adja el, és fizesse ki.

2. Az puncto 1. feltett földembül az tanyai házon napnyugatra hajló 3 fogás földet István fiamnak, Mátyás(na)k Nagy Mátyás szomszédságáb(an) fekvő egy fogás földet örökösen hagyom, az többi földemet pedig az feleségem az hajadon két leányimmal együtt bírja, s azt amint lehet használja, meghalván pedig hitvesem az leányaim valameddig férjhez nem mennek, az földet egyenlően bírják, férjhez menetelek után pedig, vagy halálok után az 3 fiaimra egyenlő sorssal szálljon az föld, úgy mindazáltal, hogy Kisszállása szélében András fiamnak még 4 véka alá való föld örökösen menjen ki.

3. Az házamat hagyom hitvesemnek, úgy, hogy éltéb(en) lakja az leányimmal együtt, meghalván pedig hitvesem és az leányok férjhez menvén, légyen az ház az István fiamé, az végső ház pedig légyen az Andrásé.

4. Az 2 ökreimet hagyom Istvánnak, és két tavalyi borjúkot, az 3 tehenekből éljenek neveletlen leányim hitvesemmel úgy, hogy kormányozza István jó lélek szerént az dolgot és abból, úgy az lovakbúl magának semmi különös juszt ne tartson, hanem egyetemb(en) bírják mind az el nem hagyott javaimat az leányimmal és hitvesemmel. Temetésemet pedig az közbül tegye meg István fiam, annak rendje szerént.

5. Szentmiseszolgálatokra hagyok tíz véka búzát.

6. Az újonnan épülendő iskolára hagyok 8 véka búzát.

Mely eszerént ép elmével megtett végső rendelkezésemről saját kezem vonásával költ testamentalis levelemet kiadom.

Sig. Félegyháza, Die 15^a Aug. 1778.

ör. Sárkány András kezem + vonása

Coram nobis: Mathia Mák senatore

Ladislao Taity m. p. v. notar.

Joanne Csomós + convocato

Anno 1783. Die 5^a Decembr. jelen lévén or. bíró Tarjányi Mihály úr, és Horvát Imre úr, mely közben a successorok személyek szerént megjelenvén, úgymint az özvegy Kecskés Kata, Sárkány Mátyás, András és István férfiágon lévők, úgy Sárkány Rózsi leányágon való successorok, e testamentom felszakasztatott, s publicáltatott, és ugyanakkor referálták, hogy Szent Lőrinc nap tájban halálozott légyen meg a testátor e folyó esztendőben, noha a testamentomot in anno 1778. tette volna. Sig.

per Joannem Gulyás m. p. jur. or. notar.

Egykorú, kézzel irt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: (P. H.) Öreg Sárkány András testamentoma de A^o 1778. 15^a Aug. conditum. N° 18. Caps. 1. Fasc. 4. N° 6.

BKMÖL V. 101. b. Kiskunfélegyháza Város Tanácsának iratai; Közigazgatási iratok Caps. 1. Fasc. 4. N° 6.

Kiskunfélegyháza, 1779. augusztus 22.

Ipacs Pál végrendelete

Alább megírt, per praesentes adom tudtára akik(ne)k illik, hogy súlyos nyavalyáim szorongatásátúl végső napjaimat előttem hordozván, ép elmével e végső rendelkezésemet csekély javaimról kívántam megtenni, elsöbben is elől számlálván azokat.

1. Vagyon 1/8 és valamivel több földcském.
2. Fennálló házam.
3. Vagyon az Öreg hegyben 30 útból álló szőlőm.
4. Vannak két hámos hitvány lovaim.
5. Hét darab sertéseim.
6. Két tavalyi borjak, és egy tavalyi csikó.
7. Az kertemen egy kazal szalma.

Míhogy pedig passiva adósságocskáim jelesen voln(ának).

Elsöbb is Szabó Pál által nevelt árva gyermek(ne)k tartozom mintegy 80 ftokkal, annak kifizetésére rendelem az kerten lévő takarmányomat.

Másodsor bizonyos Czimer Miklós alpári lakosnak is tartozom száz tal-
lérjával, és múlt Pünkösdtől való interessével, azon summának kielégítésére
fennálló házamot assignálom.

Ezen adósságok kifizetése után valami javaim találtat(nak), mind légyen
az hitvesemé mindaddig, míglen az Isten élteti, úgy mindazáltal, hogy ami
földcském az adósságok terhe alól megszabadul, légyen a Pista fiacskámé,
abbúl éljenek annyostúl, és két kis leánykáimmal, a leánykákot pedig ugyan
az közönségesbül ruházzák, azokat kiházásítsák, és ha légyen még annyira
való költségek, 10 ftokat adjanak egynek-egynek, a többi maradjon már
megmondott István fiacskám(na)k, és hitvesemnek, halála után pedig hitve-
sem(ne)k szálljon István fiacskámra egyenesen, ahhoz a nagyobb fiaim legki-
sebb jusst se tartsonak.

Takarításomra hagyok egy tavalyi csikót.

Az újonnan építendő ispitályra hagyok xr 30.

Míhogy néhai Horváth György mészáros maradékinak ellenem indított
processusában elegendőképpen magamot nem védelmezhettem, azért is es-
küdtessenek meg Fazekas Gergely, Vidéky István, Bense András, aki szal-
mázó volt, Bense Mihály ezek majd világosságra hozzák a dolgot.

Mely eszerént általam ép elmével megtett végső rendelkezésemet kezem ke-
resztvonásával megerősítve kiadom.

Sig. Félegyháza, Die 22^a Aug. 1779.

Ipacs Pál kezem vonása +

Mielőttünk: Szolnoki Mihály senator
Czakó Mátyás m. p.
Taity László m. p. v. notar.

Domainy Mátyás zselléremnek is 31 véka zabért tartozom ft 9 xr 18. Ezt is fizessék ki a maradékim.

Anno 1779. Die 4^a Septembr. Jelen lévén or. bíró Horváth Imre uram, Mák Mátyás és Nemcsók Mihály tanácsbéli uraimék, Taity László v. notarius, néhai Ipacs Pál özvegye Kovács Borbála megjelenvén ezen testamentum(na)k értelmé megmagyaráztatott, és mindenben általa acceptáltatott, tévén az adósság eránt oly declaratiot, hogy Szabó Pál árvájának assignált puncto 1. foglalt takarmány licitatione mediante adódjon el, nemkülönb(en) alpári lakos Czimer Miklós adóssága kifizetésére rendelt fennálló házát is nevezett Czimer Miklós(na)k olyformán általengedi, hogy holnap napon kótyavetyéltetvén, adódjon el, és Czimer Miklós plenazió kielégíttessen. Sig.

per Ladislam Taity m. p. jur. v. notar

Egykorú, kézzel irt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: (P. H.) Ipacs Pál testamentoma de Anno 1779. Die 22^a Aug. N° 18. Caps. 1. Fasc. 4. N° 7.

BKMÖL V. 101. b. Kiskunfélegyháza Város Tanácsának iratai; Közigazgatási iratok Caps. 1. Fasc. 4. N° 7.

13.

Kiskunfélegyháza, 1779. december 13.

Varga György végrendelete

Atyának, és Fiúnak, és Szentlélek Istennek nevében. Amen.

Én, alább írott, adom tudtára mindeneknek az kiknek illik, hogy én súlyos nyavalyámban érezvén magamat, először is lelkemrül, azután csekély javaimról gondolkodván, cselédeim között illetén rendelést kívántam tenni.

Vagyon három férfigyermekeim, mind neveletlenek, az öregebb János, az második István, az legkisebbik György, egy hajadon férjhez menendő leányom, és hitvesem, és menyecske leányom Ilona.

1. Vagyon Galamboson Habony József szomszédságában egynegyed részből álló földem, egy főnnálló házam, az Öreg hegyben 13 útból álló szőlőm ifjú Szabó András úr szomszédságában.

2. Jármos ökreim vannak hat, három hámos ló, egy harmadfű kanca, és egy csődöresikó rügott, fejőstehén három kis fias, az Barmon egy meddő tehén, egy negyedfű üsző, tavalyi három, egy nőtény, két hím borjúk, egy öreg sertés hét malacával.

Vagyon az járó jószágaimhoz tartozandó szekér, kocsí, eke és más effélék, N. B. vagyon egy harmadfű tinó.

Vagyon ismét házieszközöm, és ahhoz tartozandó ponyva- és zsákbeli eszközök.

Adós vagyok Juhász Pál vőmnek 50 forintokkal, és Király Józsefnek 30-cal, Molnár Ferenc Fiscalis Úr(na)k 2 forinttal 24 xrral, az béresnek vagyon bére 10 ft, egy szűr, egy pár bakancs, egy kankó, és négy véka őszi vetés, kárt vallott pedig az béres, először az kölesből behajtották az ökreimet, attúl fizettem ft 2, Kecskeméti Virág Istvánnak ugyan kárért 8 petákot, az ökrömnek az farkát elszakajtotta gondatlanságbúl, Móczár Mátyás csikósnak köll fizetni a kárért hetedfél véka árpát.

Juhász Pál vőmnek két barna ökreimet assignálom fundustúl (sic!), hogy abbúl fiztessen ki, és ami marad, hajuljon az tőkére.

Király Józsefnek a két jármos tinóimat, Sugár nevezetűt és Szarvast, ami abbúl marad, az is menjen az tőkére.

Lelekemért hagyom az N. B. lévő harmadfű tinót, miseszolgálatokra.

Az ispitályra hagyok egy rúgott borjúcskát, üszöt.

Az menyecske leányomat kielégíttem életemben, annak nem hagyok.

Az férjhez menendő leányom tisztességesen házassítasson ki, mint az másik.

Ha feleségem férjhez nem mégyen, annyi jussa lészen mindenemben, mint egyik gyermekemnek, ha pedig férjhez megyen, hatvan forintokkal fizessék ki gyermekeim.

Ezeken kívül valamim vannak, mind az három neveletlen gyermekeimé legyenek, adós nem vagyok senkinek.

Mely rendelésemet, hogy ép elmével tettem, arrúl saját kezem keresztvónásomat adom.

Sig. Félegyháza, die 13^a Decembr. 1779.

Varga György + vonásom

Mielőttünk: ifjú Szabó András tanácsbeli +
Szabó Imre tanácsbeli +
Convocat(us) Ernyes Ádám m. p.

Anno 1779. Die 29^a Decembr. Horváth Imre or. bíró úr jelenlétében, az özvegy és árvák előtt jelen testamentum felszakasztatván, publicáltatott. Sig. Félegyháza, quibus supra.

per Joannem Gulyás m. p. or. notar.

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzeten: (P. H.) Varga György testamentoma de A^o 1779. N° 18. Caps. 1. Fasc. 4. N° 14. BKMÖL V. 101. b. Kiskunfélegyháza Város Tanácsának iratai; Közigazgatási iratok Caps. 1. Fasc. 4. N° 14.

Kiskunfélegyháza, 1780. január 21.

Szabó János végrendelete

Atyának, és Fiúnak, és Szentlélek Istennek nevében. Amen!

Alább megírt, minekutána életem, s magistratualis hivatalom folytatásában pályafutásom az én Teremtőmhöz végső célját közelítette volna, és halandó testemben a Mindenható Uram, és Istenem Szent Fölségének kegyelméből tetsző látogatásával lelkemet ébredni megismértem volna, akkor kedves maradékim között, úgymint hitvestársam Udvardy Rozália, öt gyermekeim Ferenc, János, Sándor, Fülöp, és Pál, nemkülönbén három leányim Apolló, Márta, és Magdolna között, Istennek segédelmével csupán csak magam acquisitioni által, és hitvesem száz forint allaturájával szerzett javacskaímról, általam elől szólítottatott, s alább megírt Testamentarius Urak előtt, tulajdon szabad akaratomból, szerelmes maradékimhoz gerjedező atyai hajlandóságomból, ép és egészséges elmével tettem ezen utolsó rendelkezésemet.

1. Gyermekeimnek és leányimnak költséges felnevelésétül, nemkülönbén némely passiva adósságimnak kielégítésitül akármi néven nevezendőn csekély jószág megmaradandó volna, az egy massában mind hitvestársamnak, s özvegyemnek hív, és szorgalmatos gondviselésében maradjon mindaddig, valameddig apróbb gyermekeim magok statusokba nem jutnak, és neveletlen leányim férjhez nem adattatnak, senki tudnia illik legkisebb, csak egy pénzért jószágból is osztályt tenni ne attentáljon, sőt törvényesen ne is tehessen, hanem abból az nevendékek istenesen egyaránt neveltessenek.

2. Az hitvesem, s elmaradandó özvegyem mellé segítségül curatornak s gondviselőnek rendelem legszerelmesebb Szabó Imre testvéröcsémet, kinek hívségében, atyafi szeretetében méltán elmém mindenkor megnyugodott.

3. Minekutána pedig fiaim felnevekedvén statusokba jutnak, és leányim kiházásíttatnak, kinek-kinek successiója ekképpen légyen, és ugyan legelőször szólván férfigyermekeimről.

Ferenc fiamra, mivel négy esztendő korátúl fogvást egész húsz esztendő koráig különös tetemes költséget tettem, csak most legutolszor is tisztességes hadi készülettel főhadnagyi statusára eresztettem. Őnéki mivel úgysis elsőszülött gyermekem kettőt hagyok örökségül. Elsőt, tudnia illik, amennyire hadi statusa engedi, az édesanyjának és testvéreinek hív gondviselését. Másodikat pedig az én atyai áldásomat: Ábrahámnak, Izsáknak és Jákobnak Istene áldja meg ötet. Adjon néki bővségesen az Egek Harmatjából, és a Földnek Zsírjából.

János fiamnak pedig mivel már statusának küszöbire hágott, fél rész menjen, mire tudnia illik az apróbbaknak jussaik fog meghatározatni.

Ezeken kívül Sándor, Fülöp és Pál fiaim, elmaradott özvegyem, Márta és Magdolna leányim, mind ingó, mind ingatlan javacskaímból fejenként egyaránt osztozzanak, úgy mindazonáltal, hogy özvegyem a földből in natura semmi szín alatt ne disponálhasson, hanem csak az áráról az Primitiva

Redemptio szerént. Emellett Márta és Magdolna leányim is a külső földekben csak az első Redemptionalis Investitio szerént pénzül vegyék részeket a férfiaktól.

Apolló leányomnak mindjárt halomásom után adattassék a közbül egy közönséges borjas tehén, és egy negyedfü kancacsikó.

4. Az anyaszentegyházra hagyok 10 forintokat. Azonban szegény gyámoltalan özvegyemet, árváimat, s árva házatam ajánlom nagyérdemű, tekéntetes consiliarius emeritus, és mostani Tettes Főkapitány Uraméknak kegyes pártfogásokba, és oltalmazó palástjok alá, buzgóan hálákat adván vélem, és szegény gyermekeimmel közlött kegyességekért. Végezetre pedig midőn Nagyméltóságú Gróf Eszterházy Pál váci sufraganens püspök öngysága isteni kegyelemből az ő püspöki székében ülend, mély alázatos buzgósággal kegyes pártfogó palástja alá öngységának ajánlom Pál fiamat.

Mindezeket tehát, hogy ekképpen tulajdon szabad akaratomból, ép és egészséges elmével tettem légyen, és cikkelyenként előttem elolvastván, szórúl szóra ratificáltam, saját subscriptiommal és usualis pecsétemmel bizonyítván, recognoscálok.

Sig. Félegyháza, Die 21^a Januarii A^o 1780.

(P. H.) Szabó János m. p.

Mielőttünk: Mák Mátyás második bíró +
Bánhidy Ferenc senator m. p.
Gulyás János m. p. Félegyháza városa or. notar. (P. H.)

Anno 1780. Die 1^a Aprilis. Occasionē sessionis senatorialis cumanicalis oppidi Félegyháza¹¹⁷, jelen testamentom felszakasztván, publicáltatott, jelenlétében Szabó Imre úr(na)k, mint Testamentarius Curatornak, melynek hallására Ntes Udvardy Rozália assessorné asszonyom invitáltatván szívinek indulatja végett meg nem jelenhetett. Signat, quibus supra.

per Joannem Gulyás m. p. oppidi Félegyháza jur. or. notar.

Egykorú, kézzel írt, 3 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: (P. H.) (P. H.) Conditum Testamentum Perillustris, ac Grosi D(omi)ni Joannis Szabó I(c)li)tor(um) Districtuum Jasyg(orum) et Cumanor(um) Locumt(en)en)l(is) Assessoris. A(nn)o 1780. Die 21^a Januarii. A(nn)o 1780. Die 22^a Januarii. Occasionē sessionis senator(um) cumanicalis oppidi Félegyháza relatum, et archiivo repositum exstitit. Sig(natum) Félegyháza ut supra. per Joannem Gulyás m. p. or. notar.¹¹⁸ N° 18. Caps. 1. Fasc. 4. N° 20.

BKMÖL V. 101. b. Kiskunfélegyháza Város Tanácsának iratai; Közigazgatási iratok Caps. 1. Fasc. 4. N° 20.

¹¹⁷ 1780. április 1-jén Félegyháza kun mezőváros tanácsulése alkalmával.

¹¹⁸ Nemzetes és vitéz Szabó János úrnak, a tekintetes Jászkun Kerület helytartótanácsi ülnökének 1780. január 21-én készült végrendelete. 1780. január 22-én Félegyháza kun mezőváros tanácsulése alkalmával bejegyeztetett és levéltárba tétetni rendeltetett. Kelt Fél-egyházán, mint fent. Gulyás János s. k. főjegyző által.

15.

Kiskunfélegyháza, 1781. március 20.

Fazekas Ferenc végrendelete

Atyának, és Fiúnak, és Szentlélek Istennek nevében. Amen.

Alább is megírt Fazekas Ferenc, Isten ő Szent Fölségétől megélett üdömben súlyos nyavalyáktól szorongattatván, maradékim és gyermekeim között a jelenlévő Uraimék előtt, ezen végső rendelkezésemet ép, és jó elmével kívántam megtenni, elől számlálván Istenül vett javaimat, úgymint:

1. Vagyon Kiszállásán 3/4, 1/8 és 1/6 rész, úgy Félegyházán 2/4 kert-hely-földem, fennálló házam kettő, két darab szőlőm, az egyik 4, a másik 2 pászta. Vannak jármos ökrök N° 20, 2 Göböllyre való ökrök, tehénszám N° 34, tinó negyedfű N° 8, harmadfű mindenféle N° 14, tavalyi borjak N° 24, rúgott borjak N° 19, kocsis lovak N° 6, méneses lovak N° 10, negyedfű paripacsikó 1, harmadfű N° 4, tavalyi csikók N° 7, rúgott csikók N° 4. Vannak öreg juhok 215. Bárány cir. 100, öreg s. v. sertések N° 27, süldők N° 20. Ami készpénzbéli javaim vannak, pedig azt Fazekas Antal fiam jó lelke ismerete szerént adja elől, tartozik is elől adni.

2. A Félegyházán lévő 2/4 földemet hagyom Fazekas Mátyás fiamnak, a kiszállási földemnek fele pedig légyen a felső részében Fazekas Antal fiamé, alsó részében pedig Fazekas Pál fiamé.

3. Fazekas István és Fazekas Jóseph már kiosztott fiaimnak azon földet, melyet nekik adtam örökösen nálok hagyom, emellett mindkettőnek 50, és ötven r. ftkat hagyok, mindkettőnek pedig a közből száz r. ftok adassanak, ezenkívül semmi szín alatt keresetet ne formálhassanak az idehaza lévő fiaimra, vagy successorira.

4. Mindkét fennálló házammal, mind pedig a kiadatott funduson a közönséges javakból építendővel Antal, Mátyás és Pál fiaim egyenlően osztoznak.

5. Lelkemért Isten dicsőségére hagyok ötszáz r. ftkat e következő móddal. A félegyházi anyaszentegyházra hagyok r. ft 100, szentmiseszolgálatokra kecskeméti Páter Franciscanusok(na)k ft 50, az újonnan építendő iskolára hagyok ft 10, szegedi T. P. Minoriták(na)k szentmisékre ft 30, radnai T. P. Barátok(na)k is szentmisékre ft 20, felsőszentgyörgyi templomra hagyok ft 10, az oltáriszentség congregatiojára ft 10.

Az hátralévő 270 r. ftkat pedig Antal és Pál fiaim, amint legigazságosabbnak látják, úgy intézzék, ebből kitelvén becsületes takarításom is.

6. Vidéky György unokácskámnak hagyok 4 tehenet, sem a legjobbat, sem a legalábbvalót.

7. Az hátralévő minden néven nevezendő ingó javaimat egyenlőképpen hagyom mind az három fiaimnak Fazekas Antalnak, Pálnak és Mátyásnak, ideértvén a szőlőt is, az is hasonlóképpen osztódjon mindenféle szerszám, házi és tanyai eszközökkel együtt.

Mindezeket, hogy ép és jó elmével megtettem, arrúl kezem keresztvonással költ testamentalis leveletem kiadom.

Sig. Félegyháza, Die 20^a Mart. 1781.

Fazekas Ferenc kezem + vonása

Mielőttünk: Kiss Mihály senator
Móczár Mátyás senator
Taity László m. p. v. notar.
Endre András convocatus

Anno 1781. Die 10^a Apr. Jelen lévén főbíró ifjabb Szabó András úr, tanácsbéli Bánhidi Ferenc, Szolnok Mihály és Ficsór Ferenc uraimék, nemkülönb(en) testamentarius Endre András úr, úgy Taity László v. notarius, mely közben ugyancsak Fazekas István, Fazekas Józseph, Fazekas Antal, Fazekas Mátyás és Fazekas Pál ökgiyelmek megjelentek, akik is ezen testamentumot acceptálták, egyedül Fazekas István és Fazekas Józseph ezen testamentum ellen contradicaltak, tévén azon declaratiót, hogy ők minden javak végett keresetet formálni az atyafiai ellen szándékoskodnak.

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: (P. H.) Fazekas Ferenc uramnak testamentuma dd^o 20te Mart. 1781. N° 18. Caps. 1. Fasc. 4. N° 26.

BKMÖL V. 101. b. Kiskunfélegyháza Város Tanácsának iratai: Közigazgatási iratok Caps. 1. Fasc. 4. N° 26.

16.

Kiskunfélegyháza, 1782. március 8.

Lipák András, Nagyhajú Mátyás és Éhen János végrendelete

Anno 1782. Die 8^a Martii. Minekutána a Tktes Nemes Districtusok(na)k Törvényszéke által megérdemlett büntetésül az akasztófára ítéltettünk volna, már a siralomházban lévén, javacskaínkról e végső rendelésünket megtenni kívántuk.

Én, Lipák András, elől számítom csekély javaimat, úgymint:

1. Kiskőrösi Manga Tamás egy tehén árában tartozik r. ft 20.
2. Halasi csikós Szarkáson járó egy ló árában adós r. ft 15.
3. Mariatheresiopoli gulyás Dobó András nevezetű a T. Ns Várgye comissariusának gulyása 3 tinókért adós ft 40.
4. Miskei pusztán lévő korcsmáros, aki árendás is tavalyi esztendőben 3 ft adósságért a miskei gulyától elhajtott egy harmadfű üszömet, amely legalább tíz ftot megért, az így adós nékem vissza ft 7.
5. Széll István kecskeméti lakos, de Vadkerten szolgál, s ott gulyáskodik két tehén árában adós ft 20.

6. Miske helységénél tavalyi esztendőben számadó csikós lévén, ahol is volt a bérem 90 véka búza, 9 véka ft 30 köles, 50 font só, 50 font szalonna, 3 nyolc ökrű szekér széna. Ezekből megadott az helység 38 font szalonnát, 14 r. ft(ot) 28 1/2 véka búzát, egy véka kölest. Szolgáltam pedig szent miklósi vásárig, azaz decembr. 6. napjáig Szent György naptúl fogvást, tudom, hogy a béremből még több jönne, mint amit adtak.

7. Azon helység lakosainál maradtak e következő jószágim: 1 kisborjas tehen, 2 harmadfű üsző, 1 harmadfű üsző ismét, 2 rúgott borjút, mely(ek) akkor nyáron rúgottak voltak, 1 harmadfű csikó, 2 rúgott csikó, 8 öreg birka és 17 toklyó. Ezen jószágim tudom azért maradtak ott, hogy Tsalai juhász(na)k 1 szürke paripáját, Benedek Jósephnek 1 fias kancáját, Horváth Györgynek 1 harmadfű csikáját, Kolár Györgynek 1 harmadfű csikáját, Lavo Jakabét, 1 tavalyi csikáját, az akkori bíró öccsének, vagy sógorának 1 tavalyi csikáját elvesztettem, az én jószágim mindezeknél többet értek, úgy gondolom.

8. Halasi Bozsér Istvánnak a fia egy rúgott borjút, melyet eleibe telelőre hajtottam elvesztett, azért, amint véle megegyeztem, adós öt r. ftkkal.

9. Akasztói gulyás adós nékem Búzás János 10 r. ftkkal.

10. Gyurtsó miskei lakos lóörzésért adós 2 ftkal. Mindezekből

11. Halasi fejtői csikós, kinek 4 fttal adós vagyok elégíttessen ki.

12. Jankováci Tököli nevű ember(ne)k tartozok 9 ftkkal. Ugyanoda a Nátsinák vejének subák árában tartozok 4 fttal.

13. Szurokfótos jankováci gulyásnak azért, hogy barmából, előtte való gulyátúl egy harmadfű üszőt levágtam, és megettem bizonyos jankováci embernek, akié az üsző volt, olyan tehenet adtam, amely megért 25 fto. Azért pedig, hogy azon Szurokfótos fel akart adni, nékie egy borjas tehenet, és egy harmadfű csikót adtam. Én pedig legkisebb kárt sem tettem néki soha, azt a tehenet és csikót tartozik visszaadni.

Ezen javakból

1. Adasson feleségemnek 20 ft. Az édesanyámnak 12 ft.

2. A többi jószágimat a jankováci templomra, Isten dicsőségére, és a sükösdí anyaszentegyházra, úgy a császártöltési templomra, egyikre-egyikre húsz-húsz r. ftkat rendelek.

3. Az hátralévő javaim pedig mind szentmiseszolgálatra adassanak, bízván Főtisztelendő Canonok Esperes és Plebanus Úrra itten Félegyházán.

Lipák András kezem + vonása

Én, Bütyök, másként Nagyhajú Mátyás elöl adom javaimat:

1. Bán, alias Kürty György egy ló árában adós ft 16.

2. Ugyan(csak) Bán Gyurkáért fizettem ft 10.

3. Jákóhalmi Bódi Jóska adós ft 11.

4. Kecskeméti Manó Ferencnek adtam egy negyedfü tinót, és két rúgott borjút, adós az árában ft 30.

5. Ezen javaimból, amit feleségem akar, és a bátyám Dudás Ferenc lel-kemért szentmiseszolgálatra adjanak, a többit pedig feleségem, és Dudás Ferenc bátyám egymás között osszák fel egyenlően két részre. Emellett Dudás

Ferenc bátyámnak azon tinót is, mely kisteleki lakosnál, aki mindszei gulyás volt, néki adom, vegye meg rajta.

Nagyhajú István¹¹⁹ kezem + vonása

Én, Éhen János elől számítom csekély javaimat.

1. Mihálytelki csikós, Feksz Marci adós egy negyedfü üszömmel.
2. Borsos János majsai gulyásnál vagyon bérem 1 harmadfü üsző, és 2 ft.
3. Dorozsmai Pesthi Jóska tartozik egy borjas negyedfü üszővel, de jóval.
4. Pity Pál ráckevei csikós adós készpénzzel, 10 ft-ekkel. Ezen pénzt hagyom a félegyházi anyaszentegyházra.

5. Nagy Albert sententias rab adós 1 r. fital.

Mindezekből:

6. A két negyedfü üszőt hagyom a feleségemnek. Azon harmadfü üszőt pedig, mellyel Borsos tartozik, a dorozsmai anyaszentegyházra rendelem.

7. Azon 3 ftokat, mellyel Borsos és Nagy Albert tartoznak, a kisteleki templomban akárki által szolgálendő szentmisékre hagyom.

Éhen János kezem + vonása

Coram nobis: (P. H.) Gabr. Mihálovics m. p.

I. Distr. Minor. Cum. or. jurassor.

Stephano Mézsetty senatore

(P. H.) Ladislao Taity m. p.

oppidi Félegyháza jur. v. notar.

Egykorú, kézzel írt, 3 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: (P. H.) Lipák András, Büttyök vagyis Nagyhajú Mátyás és Éhen János justificatusok(na)k testamentalis rendelkezései. De A° 1782. die 8^a Mart. N° 18. Caps. 1. Fasc. 4. N° 37.

BKMÖL V. 101. b. Kiskunfélegyháza Város Tanácsának iratai; Közigazgatási iratok Caps. 1. Fasc. 4. N° 37.

17.

Kiskunfélegyháza, 1782. augusztus 5.

Öreg Szabó Mátyás végrendelete

Atyának, és Fiúnak, és Szentlélek Istennek nevében. Amen!

Alább is megírt Szabó Mátyás, rész szerént az öregségtől, rész szerént pedig Isten ő Szent Fölsége látogatásábúl testi nyavalyáktól beteges ágyamba szorítottván, mindazonáltal ép és egészséges elmével lévén, Istentől vett javaimról Földvári Örsébet hitvesem, és Mihály, Antal fiaim, úgy Ilona, Örsébet és Anna leányaim között tettem e következő testamentalis rendelkezést, melynek inventariuma ekképpen vagyon.

¹¹⁹ A végrendeletet írásba foglaló személy tévedésből István keresztnévet írt a Mátyás helyett!

1. Vagyon a félegyházi terrenumban egynegyed rész, ismét a galambosi terreneumban egynegyed rész kerthely-földem, nemkülönben egynolcad rész zálogos földet bírok Csitáry Györgytől ugyan(csak) Galamboson 90 rs. ftkban. A városban vagyon egy fennálló házam. Az belső öregebb osztályban vagyon egy szőlőm. Vagyon 8 jármos ökröm, 30 göboly ökröm, 3 fejőstehén, 10 heverő barmos tehén, 2 negyedfüre menő tinó, ezeken kívül némely aprólékos szarvasmarhák, melyeket a fiaim tudnak számon adni. Vagyon ismét 3 lovam, hámos. A ménesen 3 öreg kanca és 3 csikó. Juhaim fejősek 70 darab, 5 kos, 10 toklyó, sertés N° 5 a nyáján. Nádas János görögnél vagyon activa adósságom contractuson 150 rs ftom, már ezeket így intézem.

2. Az én lelkemet mindenekfelett ajánlom az ő Teremtőjének, a testemet pedig az ő anyjának a földnek, azután kívánom, hogy száz rs ftok lelkemért ekképpen osztassanak el, úgymint: félegyházi templomnak adassanak rs ft N° 20, xr -, miseszolgáltatokra Föt. Can(onok) Úr(na)k ft 10. A két T. Káplán Úr(na)k per S(umma) in toto ft 10. Három szerzetes atyáknak per S. mind-össze ft 15. Boldogságos Szűz képére, és congregationnak per S. ft 10. Ispitályra ft 5. Fényszarusi templomra hagyok ft 6 xr 20. De ezen hat ftból és 20 xrből 2 rs ftok a fényszarusi Plebanos Úr(na)k szentmiseszolgáltatokra adassanak. Ami pedig még fent jelentett 100 ftból megmaradna, legyen takarításomra, mennyire azonban ki nem telne, pótoltsasson a tőkéből.

3. Már túlem elvált Antal fiamnak a félegyházi terrenumban lévő egynegyed rész földemnek felét hozzátartozandó épületekkel és appertinentiakkal együtt általadtam, holtom után pedig az másik felét is nékie adom örökösen, úgy mindazonáltal, hogy ha megírt Antal fiam minden mag, vagy successor nélkül múlna ki a világból, tehát ezen 1/4 sessio föld nem az özvegyié legyen, hanem a tőkére visszajöven Mihály fiamé.

4. A mostani gazdaságom pedig házzal, s 1/4 sessio földdel, és fent számlált jószággal együtt hitvesemé holta napjáig felesen legyen Mihály fiammal együtt, hitvesemnek pedig halála után egyenesen, és egészen nevezett Mihály fiamé örökösen fog lenni, ezen fiamat arra kötelezván, hogy édesanyját valamint eddig, úgy ennek utána is böcsületesen tartsa és tisztelje, azon esetre mindazonáltal, hogy ha történetből az hitvesem most nevezett fiammal együtt nem lakhatván válakozni kívánna, a Nádas János görögnél lévő százötven ftok egyenesen hitvesem részére hajoljanak, úgy, hogy akár együtt maradnak, akár nem, azokról halomása üdejére szabad testamentális rendelést tehessen hitvesem, egyébaránt ha megválakozna is, holta napjáig mindennek fele néki essen.

5. Az negyedik punctumban meghatározott gazdaságnak elhagyását úgy kell érteni, hogy midőn az inventariumban jelentett göboly ökrök ára bekerül, abból adódjon Antal fiamnak százötven forint, a szőlőből pedig tíz út, de úgy, hogy a szomszédságban Mihály fiammal meg nem maradhatna, Mihály fiam azokért az tíz utakért Antalnak fizessen tíz tallérokat, és így a szőlő egészen legyen Mihályé. Hasonlóan ezen házamat, melyben lakom, én böcsülöm 200 ftba, és annak negyedrészt árát cum ft 50 adom Antalnak, már ugyan 20 ftkat meg is adtam, midőn pedig tavaszkor az háza építéséhez hozzáfog Antal, az hátralévő 30 ftok is adassanak meg néki, azután pedig Antal ne hábor-

gassa a bátyját, ezzel meghatározom, mivel az ő jussát az elszámoltakon kívül ekképpen adtam ki, úgymint:

6. Adtam néki 4 ökröket szekereztül, és minden kiszégestül. Adtam neki 4 lovat, ezekből ketteje hámos, egy paripa minden nyeregszerszámostül, az negyedik pedig kis fias kanca, azokhoz egy hámot. Adtam néki 20 darabból álló juhokat nyírásakor. Szent György napkor adtam 4 magló sertést. Tehén-féle marhából negyedrészt így adtam ki: 5 tehenet, 2 bika alá való üszőt, 2 rügött borjút, mindössze 9 darabot. Adtam élelmire egy jó öllő hizott sertést, melyben majd 3 mása volt. Adtam az összel 4 akó bort, 60 véka búzát, 6 sajtot, 6 icce vaját, 6 zsákot, 1 (db) 6 ftos ponyvát, dézsát, teknőt, egyszóval minden házieszközökből amint gondoltuk negyedrészt kiadtam, új vasfazekat, új szekrényt, arra való nézve amint már feljebb meghatároztam a bátyját többé ne háborgathassa.

7. Csongrádon lévő Ilona leányomat, minthogy már eddig bővebben 50 forintoknál segítettem, még halálom után hagyok neki a göboly árából 50 ftkat.

8. Majsán lévő Örsébet leányom, minthogy maga kérte azt, hogy az ő árvái körül eleget szolgáltam, s törekedtem volna, hogy nekie semmit se hagynék, azért kívánsága szerént az ő jussát a tőkében hagyom, de ugyancsak egy szoknyára valót cum flnis 16 nekie hagyok.

9. Anna kisebbik leányomnak hagyok 100 rs ftkat. Mindezen hagyományimat úgy határozom tehát, hogy többé sem egyik, sem másik egymást ne háborgassák, sőt ennek erejével ne is háborgathassák kívánom.

Melyeket is, hogy az elől bocsátott mód szerént ép elmével, tulajdon szabad akaratom szerént tettem, és mindenekben ezen rendelésemet helybenhagytam légyen, annak valóságos elhitelére adtam saját kezem keresztvonással megerősített jelen testamentalis leveletem az alább írt Deputatus Uraimék jelenlétekben.

Félegyházán, Die 5^a Augusti. Anno 1782.

Öreg Szabó Mátyás saját kezem + vonásom

Mielőttünk: Tarjányi Mihály tanácsbeli m. p.

Bánhidy Ferenc m. p.

Gulyás János m. p. Félegyháza városa or. notar.

Anno 1782. Die 20^a Aug. Jelen lévén Szabó András főbíró úr, Szabó Mihály és Szabó Antal, jelen testamentom felszakasztatván, publicaltatott, és a két testvér férfiak által acceptáltatott. Sig. Félegyháza, ut supra.

per Joannem Gulyás m. p. or. notar.

Egykorú, kézzel írt, 3 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: (P. H.) Öreg Szabó Mátyás testamentuma de A° 1782. Die 5ta Augusti. N° 18. Caps. 1. Fasc. 4. N° 34. BKMÖL V. 101. b. Kiskunfélegyháza Város Tanácsának iratai; Közigazgatási iratok Caps. 1. Fasc. 4. N° 34.

18.

Kiskunfélegyháza, 1790. november 15.

Farkas József végrendelete

Az Atyának, és Fiúnak, és Szentlélek Istennek nevében. Amen.

Én, alább is megírt Farkas József, Isten ő Szent Felségének titkos rendeléséből végső órámot közelíteni érezvén, ép mindazonáltal elmével lévén, csekély javaimról illetén, amint következik, végső rendelést kívántam tenni, elől számlálván először is javaimot, úgymint:

1. Vagyon a galambosi territoriumon egynegyed rész földem épületekkel, itt a várasban egy fennálló házam, a Galambosi hegyben 60 utakból négy pásztákban álló szőlőm, 6 jármos ökreim, 3 fejősteheneim, 4 meddő, 2 negyedfű tinaim, három harmadfű 3 tavalyi borjúk, három kocsis lovaim, 1 harmadfű csikó, 40 darab juhaim, 3 süldőcskéim, 500 forint készpénzem.

2. Hitvesemnek, ha gyermekeimmel meg nem lakhat, hagyok készpénzt 60 forintokat, a Piszke tehénnek a fiait, kettőt, az negyedfüre kelőt és az öregebb tehenet, az szőlőtermésből minden esztendőben tizenhét akó bort adjanak a fiaim, úgy élelmére 20 véka búzát, úgy, hogy a búza csak 14, az 6 véka pedig árpa legyen.

3. György fiamnak nyercjenek házhelyet, és azon a közönségesből építse nek házat, a földnek is fele legyen az övé, egyszóval György és Mihály fiaim, amely jószágocskám az hitvesem jussából kimarad, mindazzal egyenlően osztozzanak, úgy a megmaradandó 390 forintokkal, úgy mindazonáltal, hogy az anyjok szavaira vigyázzanak, azt megbecsüljék, mert ha valamelyik vagy engedetlen, vagy pazarló lenne, azt a hitvesem Bírák Uraimék(na)k feladja, és annak sequestrum tetessen jószágában.

4. A házamban lakjon feleségem Mihály fiammal, minekutána Györgynek a házat felépítik, és megválakoznak.

5. Temetésemre és szentmiseszolgálatokra hagyok ötven r. forintokat.

Mely ebbéli végső rendelésemet, hogy szabad akaratomból tettem légyen, ezzel bizonyítom.

Sig. Félegyháza, 15^a Novembr. 1790.

Farkas József + vonásom

Mielőttünk: Czakó János senator Balajthy Imre v. notarius

A^o 1794. Die 30^a Aug. Jelenlétében ord. bíró Szolnok Mihály, Fazekas Pál tanácsbeli úr(na)k, úgy Csizmadia Katalin özvegy, György és Mihály successorok, mely közben ez a testamentom publicáltatván, ratihabeálják. Sig. ut supra.

per v. notar. Joseph Rédey m. p.

Egykorú. kézzel írt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzeten: (P. H.) Testamentalis dispositioja Farkas Józsefnek dd° 15mo Novembr. 1790. Capsa I. Fasciculo 7. N° 8. BKMÖL V. 101. b. Kiskunfélegyháza Város Tanácsának iratai; Közigazgatási iratok Caps. I. Fasc. 7. N° 8.

19.

Kiskunfélegyháza, 1791. május 7. és 13.

Szabó Mihály végrendelete

Alább is megírt Szabó Mihály, Isten ő Sz. Fölségétül meglátogattván súlyos nyavalyákkal, végső órámat közelgetni szemlélem, Istentül vett javimat hitvesem s testvéreim között e végső rendelkezésemet kívántam tenni, úgymint:

1. Vagyon egy főnnálló házam, az félegyházi terrenumon vagyon 2/4, 1/8 rész földem, Galamboson 1/6 rész, az Belső hegyben 2 szőlőim, jármos ökrök 6, heverőn 6, tehenek 13, négy negyedfü tinók, 4 harmadfüvűek, 7 rúgott borjúk, 3 hámos lovak, 4 méneses kanca, 1 ötödfü paripacsikó, 2 harmadfüvűk, 1 rúgott, 138 juhok és toklyók, 17 s. v. sertések. Idehaza vagyon 100 forintjaim. Szabó András öcsémnél interesen vagyon 200 ftjaim, ennek hátralévő interese 13 esztendőktül fogva 66 ftokra mengyen, ugyanónála azon pénzbul még interes nélkül, mely Bécsben végett 489 ft 30 xrok, hasonlóan interes nélkül az Óvárban lévő adósságában tartozik 401 ft 30 xrok(kal). Fotti György görög kereskedőnek successorinál 500 ft, László János görögnél 1000 ft, Rózsa Zsigmondnál 200 ft, Sason lakos görög kereskedőnél Miklós-nál 100 ft, Sallay Mihálynál 100 ftok, Kalmár Kis Istvánnál 50 ft és egy malmom.

2. Fönnálló házamat örökösen hagyom Szabó Mátyás fiainak, úgymint Istvánnak és Mátyásnak, kik mostanában is nálam vannak, úgy mindazonáltal, hogy hitvesem az kamrát szobára fordítván lakjon benne, hogy ha pedig együtt meg nem férnének, az ház árából adasson 50 ft hitvesemnek.

3. A belső nagy tanyámat hasonlóan hagyom föntebb írt két fiúknak oly módon örökösen, hogy ha István öregebb magát az gazdaságban jól viseli, bírja azon földnek felit, hogyha pedig tapasztaltatik /:mivel az korhelységre hajlandó, hogy javát praedálná, és gazdálkodásában lustálkodni atyja birtokában lévő földjének fele adódjon nékie, és atyja több apró gyermekeivel jöjjön az Nagy tanya birtokának felére, és a belső-galambosi földnek fele is maradjon atyjánál. Hogy ha pedig üdöhúzva, ismét magát megjobbítaná, ugyanazon belső-galambosi földnek más(ik) fele is adódjon Istvánnak, de Mátyás kisebb öccse az Istvánnak, a Nagy tanyai fele birtokában in perturbati maradjon.

4. Külső-Galamboson lévő 1/6 földemnek felit pedig hagyom örökösen a gyermekek atyjának Szabó Mátyásnak, az másik felit pedig az két gyermeki-nek, Istvánnak és Mátyásnak.

5. Az kisebb szőlőből, mely 26 utakból áll, Szabó Mátyás a gyermekek atyjának adódjon 10 út, az hátralévő 16 út pedig ad dies vitae maradjon hitvesem birtokában, ennek halála történetével azon 16 út is maradjon a gyermekek atyjának, hogy ha pedig hitvesemmel nem egyezhetnének, onnand adatasson ki a 16 út, ahol nékie fog tetszeni, akármelyik szőlőből.

6. Az 6 jármos ökröket egyenlő jussal, s fölosztással hagyom az két gyermekek(ne)k.

7. Az 6 heverő ökrök eladódjanak, és ennek árából hitvesemnek adódjon 100 ft.

8. N° 13 tehenekből pedig 4 eladódik, a hátralévő 9 tehenekből amelyik jobb, fejősbe adódjon egy hitvesemnek, a 8 tehene pedig egyenlően, egyformán maradjanak István és Mátyás gyermekek(ne)k.

9. A 4 negyedfü tinók hasonló egyforma jussal ugyane két gyermekek(ne)k maradjanak.

10. Szabó Antal öcsém fiának Györgynek hagyok egy harmadfü üszöt, Katalin leányának pedig egy harmadfü tinót. Az 2 harmadfü tinók pedig István és Mátyás gyermekek(ne)k maradjanak.

11. Szabó Mátyás apróbb fiainak hagyok 3 rúgott borjúkat, az 4 pedig maradjon a 2 gyermeknél.

12. Az 3 lovat kocsiival, szerszámmal, szekérrel és más minden tanyai eszközöket hagyom az két gyermek(ne)k, hanem az egyik szekér maradjon és adódjon Szabó Mátyás atyjok(na)k.

13. Az ötödfü csikót hagyom hitvesemnek, 3 méneses kancákat pedig Mátyás és István gyermekek(ne)k, a negyediket atyjok(na)k Szabó Mátyásnak, az harmadfü kancacsikót Szabó Antal öcsémnek, a mostan heréltetett harmadfü csikó is maradjon a gyermekek(ne)k, ti. István(nak) és Mátyásnak.

14. Az juhokból Szabó Mátyásnak adódjon 20 juhok és 8 toklyó, a többi pedig maradjon a két gyermekek(ne)k egyenlő jussal.

15. Szabó András öcsémnek adódjon 2 öreg és 2 süldő s. v. sertések, Tott Imre Józsefnek 2 süldőt, Scres Istvánnának egy süldő és egy téli malac, a többi pedig mind aki az réten és tanyán vannak, egyenlően legyen hitvesemé és a 2 gyermeké.

16. Szabó András öcsémnél lévő 1157 ftból véle egy kenyéren lévő 3 fiainak hagyok 50 és 50 ftkat, mindössze(sen) 150 ftkat, az két külön lakó fiainak hasonlóan 50 ft(ot), kettőjüknek 100 ft(ot). Az édesanyjoknak 30 f(tot), az két leányok(na)k 20 ftkat, kettőjük(ne)k 40 ft(ot), Szabó Mátyás fiának is adasson 50 ft. Szabó András öcsémnek elengedek 87 ftot, interesen nála lévő 200 ft a Ns Tanács által vétessen meg, és ennek fele küldessen föl Vácra, és a szegényebb sorsú misemondó papok(na)k sz(ent)miseszolgálatokra osztódjon ki. Azon 200 ftból 50¹ pedig hagyok az fényszarusi templomnak belső szükségére, az hátralévő 50 ftot pedig az ott lévő templomban szolgáltatandó sz(ent)misékre. Most nálam lévő örökben tartott Solymosy Boris nevezetű leánykának hívségiért és szolgálatjáért a fönt írt summából hagyok 100 ftkat, melynek megvételit és általadását a Ns Tanácstól instálom. Úgy nemkülön-

ben az fönt elmaradott capitalisból adódjon az félegyházi anyaszentegyház nagyobb szükségire 200 ft, és egy misemondó ruhára, mely a legszebbekből választasson 200 ftért.

Szabó Antal öcsémnek hagyok	ft 100
Szabó György fiának ismét	50
Feleségének	30
Katalin leányának	30
Erzsébet leányának	15
17. Seres Józsefnének hagyok	50
az három gyermekeinek	50
18. Horton lakos Csuka Albert atyámfiának	40
ismét a többi ott lévő atyafiak(na)k	20
19. László János görög kereskedőnél lévő pénzemből hitvestársamnak hagyok	200
Szabó István nálam lévő gyermeknek	200
Szabó Mátyásnak pedig	200
ugyancsak Mátyás fiúnak Sallay Mihálynál lévő száz forint is adódjon	100
Istvánnak pedig sasi Miklós görögnél lévő adódjon	100
20. László János görögnél lévő pénzemből az házi szegények(ne)k, szükölködők(ne)k és koldusok(na)k hagyok	100
21. László Jánosnál lévő pénzből a radnai Convent számára sz(ent)miseszolgálatokra hagyok 100 ftkat olyformán, hogy a radnai templomban lelkeért szolgáltatasson 7 requiem énekes sz(ent)mise, és az purgatoriumbéli lelkek(ne)k szabadulásokért 30 sz(ent)mise, a hátralévő pedig ugyanazon templomban magamért szolgáltasson	100
22. Főtiszt. Plebanus Tott Tamás úrnak hagyok 50 ftkat, melyekért szolgáljon 12 holnapokban 12 énekes sz(ent)miséket, a többi(ért) pedig apró miseszolgálatok legyenek, szintén úgy Tiszt. 4 Káplán Urak(na)k 50 ftkat hagyok, hogy sz(ent)miséket szolgáljanak érettem, és az purgatoriumb(an) szenvedő lelkekért	100
23. Szögedi Tiszt. Pater Minoriták(na)k sz(ent)miseszolgálatokra	40
T. Pater szögedi Franciscanusok(na)k	30
hatvani Pater Capucinusok(na)k sz(ent)miseszolgál(atokra)	30

kecskeméti T. P. Franciscanusok(na)k sz(ent)miseszolgál(atokra)	50
váci T. Pater Franciscanusok(na)k sz(ent)miseszolg(álatokra)	50
j(ász)berényi T. P. Franciscanusok(na)k sz(ent)miseszolg(álatokra)	50
gyöngyösi T. P. Franciscanusok(na)k sz(ent)miseszolg(álatokra)	50
24. Seres Jóskanénak Kalmár Kis Istvánnál lévő 50 ftkat hasonlóan általadatni rendelem	50

25. Minthogy pedig némely jószágaimnak árai még mind be nem kerültek, úgymint Fotti Györgynél lévő 4 eladandó tehenc ára, és a 4 heverő ökröké, és a malom, ezekről bizonyosan nem testálhatok, ha a Jó Úristen életemnek kedvez, azokról való rendeléseimet én meg fogom tenni, és addig is e jelen testamentomomat, hogy ép elmémből, s tulajdon akaratomból tettem legyen, bizonyítom.

Sig. Félegyháza, die 7^a Maii 1791.

Szabó Mihály m. p.

Mielőttünk: Czakó Mátyás senator
Fazekas Pál senator m. p.
Rédey József m. p. v. notar.

Anno 1791. 13^a Maii. Sub N° 25. Testálatlan javaimat e következőképpen kívánom elrendelni, úgymint is:

1. Az 13. N^{rus} alatt lévő ötödfü csikót hagyom az 2 gyermek(ne)k, és e helyett adódjon az kocsis lovakból az kis fekete paripa hitvesemnek.

2. Mivel pedig még az 4 göből ökrök(ne)k, hogy ha szerencsésen meghízhatik és eladódik, hátra volna ezen ökrök(ne)k árából az 16. N^{rus} alatt lévő misemondó ruhának, vagyis casulának vételére, hogy annál szebb vétetődgyék, hagyom még az 2 ökrök(ne)k árát, az más(ik) két ökrök(nc)k árát pedig hagyom ekképpen, hogy ti. az hitvesemnek adódjon 30 ft is belőle, a hátralévő summa pedig az 2 gyermekek(ne)k, úgymint Istvánnak és Mátyásnak egyenlően maradjon.

3. Sub N° 8. a 4 meddő tehenc amint is eladódni fognak, annak ára bevételéből tisztességes eltakarításom teljen ki, ami pedig ezen pénzből megmaradna, hitvesem és a 2 gyermekek között egyenlően osztatódjon el.

4. Az malmom is hasonlóan adódjon el, és annak árát ekképpen testálom, úgymint adódjon annak árából hitvesemnek 50 ft, Szabó Antal öcsémnek 50 ft, Szabó Mátyásnak a gyermekek atyjának 50 ft, Szabó András öcsém 5 fiainak 50 ft, Seres József feleségének 25 ft. Az házi szegényeknek adódjon és egyenlően érdemek szerint osztatódjon 150 ft.

5. Ami még hátralévő pénzem javaimból békerülne, úgymint Szegedrül Fotti Györgytől 115 ft az malom árából, és más bekerülhető jószágokból tétetődjön össze, és Törtely Ferenctől egy harmadfü csikó, Tapody Andrásról

egy kanca, azok mind maradjanak egy massában, és az gyermekek gazdaságokhoz applicaltasson, melyek(ne)k gondviselésire, és a gyermekek tutorává Szabó Antal öcsémet denominalom s választom, hogy őket manuduculja és vezesse. Melyeket is, hogy szabad akaratombúl és ép elmébűl tettem légyen, saját subscriptionnal erősítem.

Sig. queis supra

Szabó Mihály m. p.

Coram nobis: Michaelae Endre m. p. senator
Andrea Neményi m. p. convocatus
Joseph Rédey m. p. v. notar.

Anno 1791. die 21^a Maii. Jelenléiben ord. bíró Bánhidy Ferenc, Szolnok Mihály senator 2. bíró, Endre Mihály ord. notar., Gulyás János és Rédey József v. notar. úr(na)k, úgy az özvegy Kis Örszébet, Szabó András, Szabó Antal, Szabó Mátyás, Szabó István, ifjabb Szabó Mátyás és Tott Katalin Seres Józsefnek özvegye, mely közben ezen testamentom publicaltatván, ratihabealtatott. Sig. queis supra

per v. notar. Joseph Rédey m. p.

Egykorú, kézzel írt, 5 oldalra terjedő, magyar nyelvű, eredeti irat. Felzetten: Testamentom N° 18. Cap. 1. Fas. 6. N° 27. BKMÖL V. 101. b. Kiskunfélegyháza Város Tanácsának iratai; Közigazgatási iratok Cap. 1. Fasc. 6. N° 27.

20.

Kiskunfélegyháza, 1791. június 19. Csörtök Ferenc végrendelete

Az Atyának és Fiúnak, és Szentlélek Istennek nevében. Amen!

Én, alább is megírt Csörtök Ferenc, Isten ő Szent Felségének tetszése szerint súlyos nyavalyába esvén, csekély javaimról, melyek Kecskeméten vagynak, illetén rendelést kívántam tenni, tudniillik.

1. Vagyon Kecskemét városában fennálló házam, két pásztából álló szőlőm, József Kecskeméti kalapos tartozik nékem 18 for., Újvári József 20 for., Havra Pálnál 2 for., Szárközi Pál csösznél 2 for., Katona Mihálynál 2 for. 30 xr., Csizmadia József 7 for., de már szolgált arra, mert ide Félegyházára hozott, az házamnál találkozik az hitvesemnél 60 forintok, 150 for. ára mész, kályhák 100 for. égetni való fa. 100 for. föld és festék 70 for.

2. Az házam, szőlőm pénzzé tétessen, és ennek árából hitvesemnek hagyok 200, idest kétszáz r. forintokat, az kecskeméti ispitályra 20 forintokat, testvérhúgomnak, aki Félegyházán lakik 150, idest százötven r. forintokat.

3. A kecskeméti Tiszt. Péter Franciscanusoknak szentmisére hagyok 30 forintokat, a catholica Nagy Anyaszentegyháznak szükségére hagyok 40 forintokat.

4. Az eltakarításom tisztességesen teljen ki az odahaza lévő 60 forintokból, ami pedig mindebből, mind akármely ingó és ingatlan jószágomból pénz bekerülne, és az feljebb jelentett elhagyásokon felül maradna, osztasson kétfelé, hitvesem és testvérem között egyenlően, akik Kecskeméten együtt laknak, másik Félégyházán.

Mely ebbéli végső rendelkezésem, hogy szabad akaratomból, ép elmével tettem legyen, kezem keresztvonásával erősítem.

Sig. Félégyháza, 19^a Junii 1791.

Csörtök Ferenc
kecskeméti fazekas + vonásom

Mielőttünk: Szolnoki Mihály senator
Czakó János senator
Balajthy Imre m. p. v. notar.

A^o 1791. die 22^a Junii. Jelenlétében ord. bíró Bánhidya Ferenc és Endre Mihály senator, Rédey József v. notar. úr(na)k, ezen testamentom Csörtök Marianna előtt publicaltatván, ratihabealtatott. Sig.

per jur. v. notar. Joseph Rédey m. p.

Egykorú, kézzel írt, 1 oldalra terjedő, magyar nyelvű, eredeti irat. Felzetten: (P. H.) Testamentalis dispositiója Csörtök Ferenc kecskeméti fazekas mesterembernek dd^o 19^a Junii 1791. N° 18. Cap. 1. Fasc. 6. N° 7.

BKMÖL V. 101. b. Kiskunfélegyháza Város Tanácsának iratai; Közigazgatási iratok Cap. 1. Fasc. 6. N° 7.

21.

Kiskunfélegyháza, 1792. június 17.

Nagy Mihály végrendelete

Az Atyának, Fiúnak, és Szentlélek Istennek nevében. Amen!

Én, alább is megírt Nagy Mihály, Isten ő Szent Felségének titkos rendelkezéséből végső órámat közelíteni tapasztalván, ép elmével Istentől vett javaimról, melyek itt következnek, illetén végső rendelést kívántam tenni.

1. Vagyon a kisszállási terrenumban fél sessio földem, tanyai épületekkel, itt a városban fennálló házam, a Belső hegyben 40 út szélességű szőlőm 3 pásztaban, 6 jármos ökreim és 2 ötödfű tinók a Barmon, 6 göboly ökrök, 12 borjas és 4 meddő teheneim, 4 negyedfű tinók, 2 harmadfű üsző, 4 harmadfű tinók, 3 tavalyi borjúk, 3 hámos lovak, 6 méneses kancák, 1 harmadfű csikó és egy tavalyi, 8 öreg sertések, 10 farsangi malacok, melyekből

2. Borbála menyecske leányomnak /:minthogy a Nemes Disrtrictusokban bevett szokás szerint a leányágot föld nem illetné:/ készpénzül hagyok kétszáz r. forintokat, a szőlőből ezenfelül 20 utat.

3. Sándor fiamnak hagyom az fél hely kertföldemet épületeivel együtt, úgy a városban lévő fennálló házamot, és ami még a 20 úttól megmaradt szőlőcském vagyon.

4. Rózsai neveletlen árva leánykámnak mindennemű jussába hagyok készpénzül háromszáz forintokat.

5. Onódi Maris mostani hitvesemnek, a megboldogult hitvesemnek mentjét, és emellett száz forintokat hagyok.

6. Nagy György (leányának), Kata nyomorult húgocskámnak hagyok 3 forintokat.

7. Szentmiseszolgálatokra hagyok 50 r. forintokat, a házi és particusbeli szegényeknek hagyok tíz r. forintokat, az említett 50 forintokból pedig 10 forint a kecskeméti, tíz pedig szögedi Pater Franciscanusoknak adasson szentmisékre, és így itten 30 forint marad, takarításomra hagyok 12 forintokat.

8. Rózsai leányomnak nevelése légyen a közönségesből, ami pedig mindezeketől megmaradna, mindhárman Sándor, Borbála és Rózsai successorim osztozzanak azokkal egyenlően.

9. Az házi szegényeknek különösen ismét hagyok tíz forintokat, úgy ha nagyharangot csináltatnának, arra is tíz forintokat hagyok.

Mely ebbeli végső rendeletemet, hogy szabad akaratomból tettem légyen, kezem keresztvonásával bizonyítom.

Sig. Félegyháza, 17^a Junii 1792.

Nagy Mihály + vonásom

Mielőttünk: Horváth Imre senator
Balajthy Imre m. p. v. notar.
Rékási Nagy Péter convocat.

A^o 1792. die 25^a Junii. Jelen lévén Endre Mihály senator, Rédey József és Balajthy Imre v. notar. urak, úgy az özvegy Onódi Maris, Borbála, Rozália és Sándor successorok, mely alkalmatossággal ezen testamentom publicaltatván, ratihabealták, kivéven Borbála ezen testamentom ellen protestalt. Sig.

per jur. v. notar. Joseph Rédey m. p.

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, magyar nyelvű, eredeti irat. Felzetten: (P. H.) Testamentalis dispositiója Nagy Mihály félegyházi redemptus lakosnak dd^o 17^{ac} Junii 1792. N° 18. Cap. 1. Fas. 6. N° 11.

BKMÖL V. 101. b. Kiskunfélegyháza Város Tanácsának iratai; Közigazgatási iratok Cap. 1. Fasc. 6. N° 11.

Bánhidi Ferenc végrendelete

Alábbírottak adjuk tudtokra akik(ne)k illik, hogy 1793^{ik} esztendőben Junius holnapnak 6^{ik} napján félegyházi senator Bánhidi Ferenc úr súlyos betegségbe esvén, bennünket házához hívatott, és jelenlétünkben összeszólítván famliáját, nevezetesen Czakó Anna hitvestársát, Bánhidi József öregebb, és László legkisebb fiát, úgy Julianna leányát, nemkülönben Czakó Örszébet sógorasszonyát, következő utolsó rendelkezéseket mindnyájunknak személyes jelenlétünkben tett, kérvén bennünket, hogy törvényes bizonyságokat tennénk azokról, melyek is így vannak.

1. Kívánta tudniillik nevezett Bánhidi Ferenc úr, hogy minden ingó javakkal hitvestársa, fiai és leányi egyébaránt egyenlően, csakhogy a férfiaknak száz-száz forintokkal több adasson, osztozzanak. Azonban a házi, s a tanyai eszközök a férfiakéi.

2. Végső osztályok mindaddig ne légyen(ek), valameddig Gáspár fia meg nem házasodik, vagy 24 esztendős nem léssen.

3. A földbeli jussal pedig ekképpen osztozzanak, hogy mindnyájának egy-egyegyed rész föld, mind férfi-, s mind leányágon lévő successoroknak kimérettessen, s adattasson, és ugyanilyen renddel, hogy Marisnak a Péteri határ mentén legalórúl 1/4 rész sessio föld, mely is mivel szélesebb a többinél bonificatio által opproportionáltasson, utána Julisnak 1/4 rész. Annak utána a tanyahely táján az épületekkel együtt az özvegynek és László fiának együtt 2/4 rész hasítottasson ki, következőképpen az elkezdett dülő rendén legfölvül Józsefnek 1/4 rész adasson. Gáspáré pedig légyen azon plágán egész 1/4, melyet a Mindszenti út elválaszt, ahol tudniillik a dohányoskert, s épület is vagyon.

4. Ezek iránt a leányágot illető földbeli felosztott jussokról azt határozta, hogy ki-ki a maga részét in natura örökösen fiúrúl fiúra bírhatja ugyan, de másnak a successorokon kívül örökösen eladni szabad nem léssen az asszonyi ágnak mindaddig, valamég csak a successorok közül egyik sem akarná magához váltani, de ezen magához való váltás is 300 rs forintoknál följebb a familia közt taxáltatni szabad nem léssen.

5. Amely 500 rs forintokat contractus mellett Maris leányának általadott, azt az ingó javakból veendő jussában Marisnak beszámáltatni kívánta, ha pedig ennyi nem esne, visszatérítésre köteleztetik.

6. Czakó Anna hitvesének atyai, s anyai allaturáját mi illeti, azt hitvestársának szabad rendelésében lenni ismérte, egyedül arra emlékeztetvén, hogy ha férjhez találna menni, és második férjétül magzatot kapna, azon jussát a jövedőbéli és már meglévő magzatjai között egyenlően osztaná fel.

7. Isten dicsőségére Félegyháza városunk templomának külső épületére hagyott 200 véka búzát, mely hogy a successoroknak megadni könnyebben eshessen, nem kötelesek egy esztendőbéli termésből, hanem hat esztendőbéli-

bül a megadásra, azt pedig úgy értvén, hogy a búza in natura a városnak adatván, annak ára folyó áron a beneficialis cassából a templom cassájának általadasson.

8. Passiva adósságainak kielégítéséről is oly emlékezetet tévén, hogy azokért a lábasjóságaikat el ne adnák, hanem successive apródonként azt fizetgetnék, ha mindazonáltal nagyobb capitalisnak megfizetésére kényszerítenének, még az egy testben lévő földből egy darabkát excindálhatnak, és azt zálogba vetvén, abból olyatén adósságaikat kifizethetik.

Mely szerént általunk írásba vett szóbeli rendelése megírt Bánhidi Fer(enc) úrnak, hogy tulajdon szabad akaratából, ép és egészséges elméből jelenlétünkben az elől adott cikkelyenként tétetett légyen. adjuk jelen bizonyáglevelünket saját kezünk írásával, és rész szerént keresztvonásával megerősítvén.

Félegyházán, 22^a Septembris 1793.

(P. H.) Czakó János + saját vonásom félegyházi senator
(P. H.) Félegyháza városa or. notar. Gulyás János m. p.
(P. H.) Bengel Gábor m. p. dtris chyrurgus

Anno 1794. Die 14^a Julii Partlis tanács gyűlése tartatván, jelen voltak ord. bíró Szolnok Mihály, Czakó Mátyás, Török Mátyás senator, Szabó Mihály perceptor, Rédey József és Balajthy Imre v. notar. urak. úgy a successorok, és özvegy Czakó Anna, Bánhidi Mária és férje Matejka János, Bánhidi József, mely közben ezen testamentom publicaltatván, a successorok megelégedtek(ne)k lenni magokat declarálták, kivéven Bánhidi Mária asszony(t) és férjét Matejka János ur(at), kik is ezen testamentalis dispositio ellen contradicálnak, és magokat a földbéli successionalis javak eránt megsértődetteknek lenni állítják, amennyire ő és successori puncto 4. megsértették.

Egykorú, kézzel írt, 3 oldalra terjedő, magyar nyelvű, eredeti irat. Felzetén: ad N° 29. Bánhidy Ferenc uram nuncupativum testamentoma de Anno 1793. die 6^a Junii. A(nn)o 1794. die 25^a Januar(ii) occasione sessionis senatorialis cumanicalis oppidi Félegyháza lect(um) et publ(ica)tum et inarchivati acceptatum. Sig(natum) per Emer(iti) Balajthy m. p. v(ice)notarius.¹²⁰ N° 18.

Cap. 1. Fas. 6. N° 17.

BKMÖL V. 101. b. Kiskunfélegyháza Város Tanácsának iratai; Közigazgatási iratok Cap. 1. Fasc. 6. N° 17.

120

120

120

¹²⁰ Bánhidy Ferenc uram 1793. június 6-án kelt, ünnepélyesen kihirdetett végrendelete. 1794. január 25-én Félegyháza kun mezőváros tanácsülésén felolvastatott, kihirdetett és levél-tárba tétetett. Pecsételve Balajthy Imre s. k. aljegyző által.

Kiskunfélegyháza, 1794. március 31.

Horvát Gergely végrendelete

Alább is megírt Horvát Gergely, Isten ő Szent Fölségétül súlyos nyavalyával meglátogatván, végső órámat közelíteni szemlélem, Istentül vett javaimat hitvesem és atyámfiainak, /:mivel successoraim nincsenek:/ ekképpen kívánom hagyni, először is elől számlálván ingó (és) ingatlan javaimat, úm.:

1. Vagyon egy fönnálló házam a félegyházi terrenumban, 1/4 és egy lánc kertföldem, a Belső hegyben 12 útbúl álló szőlőm, 8 jármos ökreim, 5 tehenek, 2 tavalyi üszők, 2 hámos lovak, 1 fias kanca, 1 harmadfű, 1 tavalyi csikók, 13 süldők.

2. Contractusokon vagyon elocalt pénzem:	ft	xr
1. Batory Jánosnál van	100	–
2. ör. Dobos Györgynél	100	–
3. ör. Kalmár Jánosnál	50	–
4. Priska Mihálynál	50	–
5. Kalmár Mátyásnál	100	–
6. Csipkó Istvánnál	300	–
7. Polyák Ferencnél	100	–
8. Csáky József(nél), aki göbölös volt	40	–
9. Agárdy Györgynél	50	–
10. Nagy János kovácsnál	10	–
11. Pomázy Mihálynál	100	–
12. Burján Mátyásnál	31	30
Contractus nélkül Gondi Jánosnál	40	–
detto Sipos István béresnél	21	–
In summa vagyon elocalva:	ft 1092	xr 30

3. Minden néven nevezendő ingó (és) ingatlan javaimat, pénzemet, házi, tanyai eszközöket hagyom hitvesemnek teljes hatalmában még él, hogy ha pedig hitvesem meghalálozna, a földet hagyom Kisteleken lakos testvéröcsémnek Horvát Istvánnak, és successorinak. Ami pedig hitvesemnek halálával a fönt írt javakbúl maradna, legyen szabad dispositiojában oda hagyja, testálja, akinek és hová szándékozik adni.

4. Horvát István öcsémnek hagyom a fias kancát, Szabó Györgynek egy negyedfű kancacsikót, Horvát Mihály öcsémnek és testvérhúgának a harmadfű csödörscsikót és a nála lévő 28 ftkat is elengedem.

5. Horvát Istvánnak a Hajas és Dallos nevezetű ökröket is halálommal adják oda, Horvát Mihálynak és húgának Pírol és Gombos nevezetű ökröket.

6. A fényszarusi templomra hagyok 50 ftkat.

7. A félegyházi templomra pedig 100 ftkat oly móddal, hogy annál nagyobb szükségére fordíttasson, mivel úgyis a közönséges hírbül hallom, hogy nem volna költsége.

8. Földinének, akit itt tartok, hagyok 5 ftkat, Kenő Petinek hasonlóan 5 ftkat, Hekkel Pálnak Nagy Jánosnál lévő 10 ftkat hagyok.

9. Tisztességes eltakarításomat és szentmiseszolgálatokat, úgy a szegénységnek való adakozást bízom hitvesemre.

10. Szvacsek Imrének holmi szolgálatjáért adód(jon) 4 ft.

Mely e végső rendelkezésem, hogy magam tulajdon szabad akaratomból és ép elméből tettem légyen, jelen testamentomomat saját kezem keresztvonással megerősítvén, kiadom.

Költ Félegyházán, die 31^a Mart. 1794.

Horvát Gergely + vonásom

Mielőttünk: Móczár Mátyás senator + vonásom
Rédey József m. p. v. notar.
Szabó Antal convocatus + vonásom

A^o 1795. die 19^a Decembr. Tanács gyűlése alkalmatosságával e jelen testamentom a felek között, úgymint az özvegy Dora Katalin, Horvát István és Szabó Antal előtt publikáltatott. Sig. Félegyháza, die ut supra.

per v. notar. Joseph Rédey m. p.

A^o et die ut supra. Az özvegy referálja, hogy Sándor nevezetű Káplán\Úr a fényszarusi templomra hagyatott 50 ftkat magával fölvitte.

per Em. (Balajthy) notar.

Egykorú, kézzel írt, 3 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: (P. H.) Horvát Gergely testamentoma de A^o 1794. 31^{ae} Mart. Fasciculo 7° N^{ro} 19. BKMÖL V. 101. b. Kiskunfélegyháza Város Tanácsának iratai; Közigazgatási iratok Fasc. 7. N^{ro} 19.

24.

Kiskunfélegyháza, 1795. január 7.

Harmath János végrendelete

Az Atyának, és Fiúnak, és Szentlélek Istennek nevében. Amen!

Én, alább is megírt Harmath János, Isten ő Szent Felségének titkos rendelkezésből végső órámat közelíteni tapasztalván, ép mindazonáltal, és egészséges elmével csekély javaimról illetén végső rendelést kívántam tenni, elől számlálván javaimot, melyek itt következnek, úgymint:

Vagyon a városban fennálló házam, Galamboson félnegyed rész földem, ugyancsak Galamboson 2 pászta 37 út szélességű szőlóm, 6 jármos ökreim, 4 teheneim, 2 harmadfű üszök, 3 tavalyi, 4 rúgott borjúk, hét hámos ló, egy méneses fias kanca, hét harmadfű, egy tavalyi csikó, 250 juhok, 5 sertések. Kalmár Gábor tartozik nékem 230 forintokkal.

1. Hitvesem, meddig özvegyiségben marad, viselje gondját a nevetlen gyermekeknek Veréb János sógorom vezérlése alatt, és folytassa a gazdaságot, ami marad a kezeken, ha pedig férjhez megy, azon esetre, ha a jövődöbeli férje is meghalna, és ötet gyámoltalan hagyná, adasson nékie száz forintok, de addig semmi se.

2. Mihály, János és József férfigyermekeimnek hagyom minden néven nevezendö jószágomat egyenlöen, úgy, hogy a 250 juhok az földdel maradjanak Simon Mártonnál 3 esztendőig árendában, aki 51 xrokért minden darab juhtúl árendát fizetni tartozik, a többi ingö jószág pedig, minthogy a gyermekek nevetlenek, adasson el, és

3. Örzsébet leányom tisztességesen kiházásíttatván, adasson belöle nékie is, ha kitelhetik ötven r. forint.

4. Tisztességes eltemettetésemet és szentmisék szolgáltatását hagyom hitvesemre, tudom nem felejtkezik el kötelességérül.

5. A templomra hagyok tíz r. forintokat.

Mely ebbéli végsö akaratomat, hogy ép elmével eszerént felírtam legyen, kezem keresztvonásával bizonyítom.

Költ Félégyházán, Boldogasszony havának 7^{ik} napján 1795^{ik} esztendőben

Harmath János kezem + vonása

Mielöttünk: Szolnoki Mihály főbíró
Balajthy Imre v. notarius

A^o 1796. die 29^a Junii. Jelen lévén Fazekas Pál főbíró uram, Szolnoki Mihály, Endre Mihály, Szabó Sándor, Szabó Mihály, Csernák Mihály senator urak, Rédey József és Balajthy Imre v. notariusok, úgy nemkülönbén Veréb Rózsai, Harmath János özvegye, és Veréb János jelen testamentom felszakkasztatván, publicáltatott. Sig. ut supra.

per Emer. Balajthy m. p. v. not.

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedö, eredeti irat. Magyar nyelvü. Felzetten: (P. H.) Testamentalis dispositioja Harmath János félegyházi lakosnak dd^o 7^{ae} Januar. 1795. Capsa 1^a Fasciculo 7. N° 22.

BKMÖL V. 101. b. Kiskunfélegyháza Város Tanácsának iratai; Közigazgatási iratok Caps. 1. Fasc. 7. N° 22.

25.

Kiskunfélegyháza, 1797. január 24.

Öreg Kocsis János végrendelete

Alább megírt, Istennek titkos rendelésébül utolsó órához közelítvén, de még ép és egészséges elmével lévén, csekély javaimrül következendö rendeéseket tészek:

Vagyon egy fennálló házam, két száraz malmom, másfél negyedrészt földem, 2 jármos ökröm, 1 fejőstehenem, 4 hámos lovam a galambosi Öreg hegyben, 4 napi kapáló szőlőm, és minden gazdasághoz tartozandó eszközeim. Ezen javaimból kívánom:

1. Ifjú Ocskó József onokámnak hagyom a fennálló házamat egynegyed rész földdel, és a rajta fekvő tanyai épületekkel együtt oly kötelesség alatt mindazáltal, hogy amely keresztfát én ennek előtte 3 esztendővel a Csongrádi út mellett istenes szándékkal felállítottam, azt nemcsak nevezett onokám, de még maradéki is tartozzanak reparáltatni, gyámolítani, újítani, sőt még ha régisége végett kidőlné, vagy összerogyna, az említett negyedrészt földnek hasznábúl, jövedelméből, gyümölcséből azt ismét a fundament(jét) is megcsináltatni tartozzanak.

2. A félnegyed rész földemmel pedig osztozzanak a 3 leányaim egyenlően.

3. Tarjányi János szomszédságában lévő malmom adódjon el, és annak az árából fizetessen ki mindenekfelett árva Berecz Pálnak nálam lévő 100 ft adóssága, egyébiránt pedig a malomnak ára fordítottasson a templomnak külső és belső szükségére, úgy mindazáltal, hogy a többször említett malomnak az árából a kecskeméti Nagytemplomra is 50, a Barátokéra is 50 r. ftok adódjanak.

4. A házam előtt lévő száraz malmom is halálom után vagy adódjon el, és annak árából hasonlóan a templomnak szükségére 100 ft fordítván, a többiben nevezett Ocskó József onokám succedáljon, vagy ha a malmot inkább kívánja magának megtartani, adja ki a templom szükségére szándékom szerint fordítandó 100 r. ftokat, úgy nemkülönb(en)

5. A följebb specificált 2 ökrömet, 1 fejőstehenemet, 4 hámos lovaimat és galambosi szőlőmet is minden házi és tanyai eszközeimmel együtt nevezett onokám tartsa magának örökösen, kinek tisztességes eltakarításomat is mint örökösömnek ajánlom, és meghagyom.

Mely utolsó rendelésem előttem felolvastatván, azt minden részben helyben hagyom, adván annak nagyobb elhitére ezen saját kezem keresztvonással megerősített leveletem.

Sig. Félegyháza, 24^a Jan. 1797.

ör. Kocsis János saját kezem + vonása

Mielőttünk: Czákó János + senator
Mihálovics András m. p. senator
Szabó Mihály m. p. senator

A° 1800. 27^a Decembr. sub sessione senatoriali cumanicalis oppidi Félegyháza a testans¹²¹ özvegye Halasi Katalin, leányai Katalin, Örsébet és meghalázott Kotsis Borbála férje Otskó József jelenlétekben ezen testamentalis rendelés felszakasztatván, publicáltatott. Sig.

per Josephum Szabó m. p. jur. v. not.

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, magyar nyelvű, eredeti irat. Felzetten: (P. H.) Öreg Kocsis János testamentoma de Anno 1797. die 24^a Jan. Arcula 18. Capsa 1. Fasc. 8. N° 8. BKMÖL V. 101. b. Kiskunfélegyháza Város Tanácsának iratai; Közigazgatási iratok Cap. 1. Fasc. 8. N° 8.

26.

Kiskunfélegyháza, 1797. január 29.
Kuklenik Anna Rédey Józsefné végrendelete

A teljes Szentháromságnak, Atya, Fiú és Szentlélek Istennek nevében.
Amen!

Én, alább megírt, testemben ugyan beteges, de ép és egészséges elmével, Örsébet és Franciska leánykáim közt tettem ezen testamentalis rendelkezésemet.

A férjemhez hozott javacskáim 2 tehénből és 1 rúgott borjúból áll, és öltözetbeli ruháimból, melyek iránt az az akaratom:

1. Hogy a legszebb öltözet egy rendbéli egész ruhám lelkemért szolgálandó szentmisékre adasson el, ha tetszik a férjemnek váltsa meg a leánykáimnak, de az ára adasson szentmisékre.

2. Egyik tehén, akármelyik, és az aranyos féketöm adasson el, és az ára Isten dicsőségére adasson az anyaszentegyház épületére, de csak az aranyos főköttő légyen a templomra, a tehén anniversariumban tartandó, szentmisékre.

3. Ezeken kívül amim vagyon, úgymint 3 rendbéli selyem öltözetem, 1 tehén, 1 rúgott borjú, 12 fehér ing, egy kártonyágyam, mindezeket egyenlőképpen hagyom a két leánykáimnak úgy, hogy alkotván Isten ő Szent Fölsege utolsó órámat, mindenek íratassanak fel, és zárattassanak el meddig a leánykáim hasznát vehetik, ami pedig még fel nincs írva, ezek: 3 selyemkötő, 1 fekete selyemkendő tintukra (sic!), 1 törökkendő, 3 fehér kendő, 10 pár strimfli, 1 kík és 1 fehér kötő, 1 fehér abrosz, 6 servata, 1 kamukaabrosz 3 servátával, 1 ezüstkanál, 1 háromaranyos arany fülfüggő, 1 ezüst fülfüggő köves, 1 arany karikagyűrű, 1 aranyos bokréta, 1 nyolcsoros igaz gránát nyakravaló. Egy 3 aranyos ezüstbe foglalt nyakravaló kő. Egy bőrs vasas láda, ezek mind legyenek a 2 leánykáimé, kiket a Nemes Tanácsnak gondviselésébe különösen ajánlok, de főképpen Nagyérdemű Tekéntetes Almásy Ignác úrnak önagysága kegyes atyáskodásába és oltalmába áldozom szegény

---

¹²¹ 1800. december 27-én Félegyháza kun mezőváros tanácsülésén a végrendelező.

két árva leánykáimat, kit is végső szavaimban arra alázatosan instálom, hogy őket kegyes pártfogásába befogadni méltóztasson.

4. A szegényeknek valami jószágombúl egy forint ára adasson el, és osztasson fel köztök.

Mely rendelkezésem, hogy tulajdon szabad akarotombúl ép elmével tettem, és előttem elolvastatván, minden cikkelyében helybenhagytam, saját kezem írásával bizonyítom.

Félegyházán, Die 29^a Januarii 1797.

Anna Kuklenik

Mielőttünk: Horváth Antal m. p. senator
Mihálovics András m. p. senator
Gulyás János m. p. ord. notarius

Anno 1797. Die 24^a Martii. Félegyháza városa tanácsszéke alkalmatosságával Rédey József úr előtt a testamentom felszakasztatván, publicáltatott, mely ellen Rédey József úr protestalván, azt pro invalido kívánja ismértetni. Sig.

per jur. oppidi Félegyháza or. notar. Joannem Gulyás m. p.

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: (P. H.) (P. H.) (P. H.) Kuklenik Anna, Rédey József v. notarius úr hitvestársának testamentoma dd^o 29^{ae} Januarii Anni 1797. Fasciculo 7. N° 37.

BKMÖL V. 101. b. Kiskunfélegyháza Város Tanácsának iratai; Közigazgatási iratok Fasc. 7. N° 37.

27.

Kiskunfélegyháza, 1797. október 27.

Dobos Éva Bujdosó Jánosné végrendelete

Én, alább is megírt Dobos Éva, Isten ő Szent Fölségétül súlyos nyavalyákkal meglátogatván, ami csekély javacskám vagyon, arról e végső rendelkezésemet kívántam megtenni.

1. Vagyon egy hamuszín habos, egy festett csíkos, és egy zöld egész rása szoknyáim, 2 kék, egyik új, a másik viselt, két fehér gyolcskötőim, 6 ingváll, 5 alsó, egy fekete teveszőr pruszlik, a másik fehér, 1 selyemkendő, 1 fehér gyolcskendő, egy rőf vékony kendőnek való gyolcs, 2 ingvállnak való gyolcs, 2 kék kendők, 1 új abrosz, 1 avitt, 3 viselt, 1 új törülközőkendő, 1 dunna, 2 deréalj, 5 vánkus, 3 lepedő, 7 zsák, cir. 8 véka tiszta búza, 2 véka árpa, 2 véka kukorica, egy 3 akós káposztáshordó, 2 kita len 7 marok híján, 1 új héhely, 1 ruhaszárasztó, egy vízmerigető kötelek, 1 új szita, 5 szakasztó, 11 darab fonál, 7 képek, 1 tükör, 1 kapa új, 1 szenteltvíztartó, 1 zöld kesztyű, 1 viselt köpönyeg, 4 új lábas, 29 kisebb és nagyobb fazekak, 16 kisebb-na-

gyobb tálak és tányérok, 2 meszelyes pohár, egy ivó, 1 pálinkás pohár, 1 fertálos üveg, 11 kanál, 1 cinkanál, 1 nyoszolya, 1 gyalogszék, egy láda ruhás, és 1 konyhaládácska, 1 gallérnak való bőr, 1 zöld mente, 1 kartony- és 1 posztórékli.

2. Szűcs Lőrinc tanyáján felibül 7 véka búzavetésem, Dobák Gáspár tanyáján 4 véka, Kapar Elek 2 ftjaim(mal) és egy véka búzámmal tartozik. A házban 3 darab deszkák, az kamrában egy polcon, Sára, aki Vidéki Istvánnál szolgált 1 fttal, Bujdosó Zsuzsánál 1 ftjaim vagynak.

3. Minden néven nevezendő javaimat hagyom Éva édes leányomnak, aki most Esztergomban vagyon szolgálatban, úgy mindazonáltal, hogy halálom törtévé, e csekély javaimból tisztességesen takaríttasson el. A Boldogságos Szűz képéhez végyen egy font gyertyát, egyszóval lelkemről el ne felejtkezzen.

4. Soós Panna leánynak hagyom szolgálatjára a zöld réklimet.

5. Bujdosó Örsének 1 új ingvállat, 1 alsót és 1 kötőt, 1 abroszt, 1 törülközőkendőt hagyok.

Mely eszerént tett testamentomomat, hogy szabad akaratomból, és ép elmimből tettem légyen, bizonyítom.

Költ Félegyházán, die 27^a Octobr. 1797.

Dobos Éva + vonásom,
Bujdosó János özvegye

Mielőttünk: Csernák Mihály m. p. senator
Rédey József m. p. v. notar.

Anno 1798. die 2^a Januar. Jelen lévén ord. bíró Gulyás János, Török Mátyás, Endre Mihály, Horváth Antal, Szabó Mihály senator és Rédey József v. notar. urak, úgysz(intén) successorok közül Molnár Éva, Bujdosó Zsuzsa és Éva, kik előtt is ezen testamentom publicáltatván, ratihabealták. Sig. Félegyháza, ut supra.

per v. notar. Joseph Rédey m. p.

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: (P. H.) Dobos Éva, néhai Bujdosó János özvegye testamentoma. A° 1797. 27^a Octobr. Fasciculo 7, N° 32.

BKMÖL V. 101. b. Kiskunfélegyháza Város Tanácsának iratai; Közigazgatási iratok Fasc. 7. N° 32.

Kiskunfélegyháza, 1798. április 23.

Keserű Ferenc végrendelete

Az Atyának, és Fiúnak, és Szentlélek Istennek nevében. Amen!

Alább is megírt Keserű Ferenc, Isten ő Szent Felségének titkos rendeléséből végső órámot közelíteni tapasztalván, ép elmével, Istentől vett javaimról illetén végső rendelést kívántam tenni, előszámlálván javaimot, melyek így következnek:

Vagyon Belső-Galamboson két darabban kétnegyed rész földem, félegyházi határban egy sessio földnek harmadrésze, mely megboldogult György öcsém successoriái, a városban egy fennálló házam magamnak, másik csakugyan György öcsém successoriái, a galambosi szőlőkben 5 vagy 6 pásztabúl álló termő szőlőm, 18 lánc pusztai szőlőföldem az új osztályban, 12 jármos ökreim, 34 darab teheneim, 16 negyedfü tinók, 20 harmadfü, 21 tavalyi borjúk, 3 hámos ló, egy paripa, 14 kancák, hét negyedfü paripa, 8 harmadfük, 6 rúgott csikók, mintegy 800-ig való birgék, 20 öreg sertések és 20 süldők. Kézpénzem vagyon mintegy 250 forintok, Kováts Józsefnél vagyon contractuson négyszáz forint, a borbíráknál ezer forint, mindezekből

1. A kisszállási földről én nem rendelkezhetek, mert az György öcsém successorit illeti, hanem a belső-galambosi földemből Ferenc öcsémnek, ahol az ház vagyon és pince, azon táblából hagyok kétnegyed rész földet és az épületeket, Márton, György és János öcsémnek pedig a többi földemet hagyom egyenlően.

2. A galambosi szőlőnek felét hagyom Ferenc öcsémnek, a másik felét egyenlően Márton, György és János successorimnak, vagy inkább öcsémnek, a 18 lánc pusztai szőlőföldet is osszák egyenlően mind a 4 Keserű férfi successorok.

3. Fennálló házam adódjon el kótyavetye által, úgy az lábasjóságok is, kivéven egy-egy fias tehenet, melyek mindnyájan emlékezet okáért in natura adasson ki.

4. Terézia testvérhúgomnak hagyok húsz körmöci aranyakat.

5. Anna Pesten lakos testvéremnek is hagyok húsz aranyakat.

6. Megboldogult György testvérem hitvesének, a menyemnek hagyok kétszáz forintokat.

7. Ugyanezen menyemtől származott 3 leányoknak hagyok 50 és 50 r. forintokat személyesen.

8. A félegyházi anyaszentegyháznak hagyok száz forintokat, úgy nagyharang csináltatására is száz forintokat.

9. Lelkem után szolgáltatassanak 10 szentmisék, az házi szegényeknek hagyok 20 forintokat, melyeket Ring Mihály uram ossza ki.

10. Ami mindezeketől megmarad, mindazokkal feljebb említett Keserű György öcsém négy férfi successori osztozzanak egyenlően.

Mely ebbéli végső rendelkezésem, hogy szabad akaratomból, ép elmével tettem légyen, ezzel bizonyítom.
Félegyházán, 23^{ia} Apr. 1798.

Franz Bitterman
idest Franz Bitterman manu notar.

Mielőttünk: Fazekas Pál m. p. senator
Mihálovics András m. p. senator
Balajthy Imre m. p. or. notar.
Michael Ring m. p.

Anno 1798. die 12^a Maii. Tanács gyűlése alkalmatosságával jelenlétiben Keserü György özvegye Roznik Anna és Bitterman Teréziának. Ezen testamentom publicaltatott, mely közben Terézia ezen rendelés iránt contradicalt. Sig.

per jur. v. notar. Joseph Rédey m. p.

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: (P. H.) Testamentalis dispositiója Keserü Ferenc félegyházi lakosnak dd^o 23^{ia} Apr. 1798. A^o 1798. die 12^a Maii public. Fasciculo 7. N° 44.
BKMÖL V. 101. b. Kiskunfélegyháza Város Tanácsának iratai; Közigazgatási iratok Fasc. 7. N° 44.

29.

Kiskunfélegyháza, 1800 április 1.
Dósai Máté végrendelete

Atyának, Fiúnak, és Szentlélek Istennek nevében. Amen!

Alább is írt Dósai Máté, súlyos nyavalyámban, végső óránk bizonytalanságát előttem tartván, azonban ép és egészséges elmével, két férfigyermekeim, úgymint Pál és Miklós, és hitvesem Botka Örsébet között illetén rendelést kívántam tenni, elől számlálván elsőbben is Isten ő Szent Felsege engedelméből fáradságom által szerezetett csekély javacskáimat, úgymint:

1. Vagyon az első tizedben egy fennálló házam.

2. Galamboson fél hely földem, és ugyan az öreg Galambosi hegyben Teresi szomszédságában 5 pásztabúl álló termő szőlőm, 70 utas.

3. Minden néven nevezendő jószágot, valamint szarvasmarháimat, úgy juhaimat és egyéb jószágimat két fiaim, úgymint Pál és Miklós ezelőtt egy-néhány esztendőkkel akaratommal egyenlően felosztván magok között, az akkori osztályban kinek-kinek esett része légyen tulajdona és sajátja ezentúl is, valamint hogy a földből is egy-egy negyedrészt esvén egyiknek és egyik(ne)k, érjék be azzal az atyafiságos és testvéri osztállyal. Az Galambosi hegyben lévő szőlővel hasonlóan osztozzanak két fiaim egyenlően.

4. Hitvesem még él, vagy férjhez nem mén, lakja kisebb szobáját az házamnak, és fiaim ketten tartozzanak néki esztendőnként adni 25 véka búzát, 15 véka árpát, egy esztendős s. v. sertést, 6 icce vajat, 6 sajtot, 8 akó bort, 4 icce pálinkát. Azon egy tehenemet is, mely még nekem az osztály után maradt, feleségemnek hagyom, és gyermekeim ölléssel, fütéssel és egyéb fogyatkozásiban segítségül tartoznak nékie mindenkor lenni, valamint énnékem magamnak tartoznak emellett 4 vágóbárányt, fél mázsa sót is hasonlóan esztendőnként élelmére adogatni, kötelesek lésznek mindketten egyenlően néki.

5. Az házam hagyom Miklós fiamnak, a tanyai épületeket ellenben Pál fiamnak, úgy mindazonáltal, hogy mivel az ház többet érne a tanyai épületeknél, annak kipótolására Miklós tartozni fog Pál bátyjának 50 ftokat fizetni, viszont pedig Pál az nékie megvett házhelye árában tartozni fog 8 ft 30 xrkal Miklós öccsének.

6. Amely 12 ftokkal Pál fiam, és Miklós 16 ft 17 xrkal még énnékem tartoznak, azokat is hagyom hitvesemnek, adják meg fiaim önékie.

7. Illendő és tisztességes eltakarításomat bízom két fiamra, és hitvesemet is, ha meghalna, tartozni fognak illendően eltemettetni.

Mely ekképpen általam ép és egészséges elmével tett végső szándékom(nak) és akaratomnak teljes erejére adom ezen saját kezem keresztvonással megerősített testamentalis rendelkezésemet.

Költ Félégyházán, 1st Apr. 1800.

Dósai Máté saját kezem + vonásom

Mielőttünk: Csernák Mihály m. p. senator
Szabó József m. p. notar.

A° 1800. die 28^a Junii. Tanács széke alkalmatosságával. Ezen testamantom az özvegy Botka Örszébet, Pál és Miklós successorok előtt publicaltatott. Sig.

per v. notar. Joseph Rédey m. p.

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, magyar nyelvű, eredeti irat. Felzetten: (P. H.) Dósai Máté-nak testamentalis rendelkezése de A° 1800. 1^a Apr. Arcula 18. Capsa 1. Fasc. 8. N° 6. BKMÖL V. 101. b. Kiskunfélegyháza Város Tanácsának iratai; Közigazgatási iratok Capsa 1. Fasc. 8. N° 6.

30.

Kiskunfélegyháza, 1800. április 19.

Özvegy Tóth Tamás János végrendelete

Alább is megírt özvegy Tóth Tamás János, beteges állapotban lévén, János fiam és Anna leányom között ily utolsó rendelést kívántam tenni, elől számlálván Istentől adatott csekély javacskaimat.

1. Vagyon egy fennálló házam a harmadik tizedben, mely néhai Móczár Anna feleségemnek allatúrájából került olyformán, hogy azt nevezett feleségem részére néhai Móczár Jakab ipam szerzette meg. Vagyon

2. a félegyházi térrénumon egynegyed részből álló földem.

3. Az öreg Galambosi hegyben négy pásztabúl és szélességiben harminchat utakból álló szőlőm, úgy nemkülönben az Új hegyben 4 lánc szőlőföldem, mely nagyobb részint már bé vagyon ültetve.

4. Vagyon egy tehenem, 4 hámos lovaim, 60 darab fejős, 65 ürü és 34 toklyó juhaim a kisbárányokon kívül, melyeknek számát nem tudom.

5. Egy öreg sertésem és 2 őszi malacom, készpénzem.

6. Amit mindennapi szükségemre szorongatok 50 ftom, hanem

7. Tartozom Farkas Józsefnének 30 r. forintokkal. Végre

8. Tanyán a vermeimben vagyon circiter 300 v(éka) búzám, árpám pedig egy veremben circiter 100 vékányi.

Mindezekről feljebb nevezett successoraim között ily istenes rendelkezéseket tészek, és ugyan:

1. A második punctumban említett negyedrészt földemet, mint atyámról maradt portiomat hagyom János fiamnak, a 4 lánc szőlőföldemmel együtt, hanem

2. a 3. punctumban említett galambosi ör. szőlőm a házzal, és minden benne lévő eszközökkel együtt légyen Anna leányomé.

3. A negyedik punctumban előszámolt juhaimmal, toklyóimmal és bárányaimmal osztozzanak a fiam és leányom egyenlően, de oly móddal, hogy János fiam a maga jogát csak Demeterkor fogja általvenni, az alatt pedig a nyári haszna, cselédtartás és egyéb teherviselés nézzen a leányomra.

4. A 65 ürüim pedig eladódván, annak árából hagyok az újonnan készítenő nagyharangra 30 f(tot), a keméti P. Franciscanusoknak 10, a berényieknek 10, úgy hasonlóan a gyöngyösi Barátoknak 10, nemkülönben a szegedi Barátoknak és Minoritáknak is 10 és 10 r. ftokat, végre pedig a radnai P. Franciscanusoknak is testálok miseszolgálatokra 20 r. ftokat.

5. A jobb két lovaimat és tehenemet hagyom Anna leányom(na)k, a 2 alább való lovaimat pedig János fiam(na)k.

6. Az öreg sertés legyen János fiamé, a két süldők pedig Anna leányomé.

7. Ami a pium legatumokon fölül az ürük árából elmarad, abból fizettesen ki az adósságom, ti. 30 ft, a többi, úgy a feljebb specificált árpám és búzám légyen egyedül Anna leányomé, hanem

8. hogy János fiam is vizsgálatás nélkül ne maradjon, mind őszi, mind tavaszi vetésemnek vegye ő különösen hasznát, kivéven a lenvetésemet, melyet Anna leányom jussára hagyok. Végre

9. a tanyán lévő minden mezei és gazdasághoz tartozó eszközeimet tartsa meg János fiam.

Mely ebbeli szabad akaratomból származott utolsó rendelésem(ne)k örökös állandóságára adom ezen saját kezem keresztvonásomat.
Félegyházán, 19^a Apr. 1800.

Özvegy Tóth Tamás János
saját kezem + vonása

Mielőttünk: Horváth Antal m. p. senator
Szabó Mihály m. p. senator
Mihálovics András m. p. senator és surrog. notarius

Anno 1800. die 14^a Junii. Tanács széke alkalmatosságával ezen testamentom a successorok, János és Anna előtt publicaltatott. Sig.

per v. notar. Joseph Rédey m. p.

Egykorú, kézzel irt, 3 oldalra terjedő, magyar nyelvű, eredeti irat. Felzetten: (P. H.) Özvegy Tóth Tamás János testamentoma de dato 19^a Apr. 1800. Arcula 18. Capsa 1. Fasc. 8. N° 7. BKMÖL V. 101. b. Kiskunfélegyháza Város Tanácsának iratai; Közigazgatási iratok Capsa 1. Fasc. 8. N° 7.

31.

Kiskunfélegyháza, 1801. január 22.

Szvacsek Imre végrendelete

Alább is megírt Szvacsek Imre, Isten ő Szent Fölségétől súlyos nyavalyákkal meglátogatván, végső órámat közelíteni szemlélem, Istentől vett csekély javaimról successorim között, úgymint János, Albert, Magdolna, Örszebet, Ágnes és Rozália e végső rendelésemet kívántam tenni, úgymint:

1. Vagyon egy főnnálló házam, 7 pásztából álló galambosi szőlőm, 3 szüvőszékeim, 34 darab kész szerszám-borda, 3 sávolyos, és más házieszközeim.

2. Csongrády Főtiszt. Plebanus Úr(na)k adós vagyok 28 ftkal, Vallenshauer Lukácsnak 45 ft 33 rrral, Tajthy László úrnak 50 ftkal, Jakabszállás Hajnal Mihálynak 175 ftkal.

3. Ezen adósságaim ekképpen fiztessenek ki, hogy feleségem és János fiam már az egész szőlő kezekbe jövéen, annak tökéletes gondját viseljék, hogy annak terméséből az adósság esztendőről esztendőre pótolódjon és fiztessen.

4. János fiamnak hagyom a kapu felől lévő egy pászta szőlőmet a szilvással együtt örök(ne)k, úgy mindazonáltal, hogy mindaddig méglen az adósság nem depuráltatik, birtokába ne menjen, azután is senkinek se el ne zálogosítsa, sem pedig örök(ne)k el né adhassa, hanem éljen belőle.

5. Albert fiamnak hagyom a Csányiak szőleje felől lévő két pászta szőlőmet, a közben lévő 4 pásztákat pedig öröknek feleségemnek, úgy, hogy ezen 4 pászta szabad dispositiojában légyen. Mindezen 7 pászta szőlők pedig

mindaddig el né osztódjanak, és birtokokba né adódjanak, méglen az egész adósság ki nem fizetődik, hanem hitvesem gondviselése alatt egy massában maradjon.

6. Ágnes leányomnak hagyok 20 ftkat, Rózsának 10 ftkat, Magdolna és Örszébet leányaim neveltessenek föl a közbül, kiházásítván pedig egyik-(ne)k-egyik(ne)k a közbül adódjon 20 és 20 ft.

7. Főnnálló házamat pedig lakja hitvesem az árváimmal haláláig, akkoron eladódván, hitvesem az én és a maga lelke után felét elhadhatja, fele ára pedig János és Albert fiaimé légyen egyenlően.

8. Hordaim vagynak 140 akó, és egy kádam, ezekből is amidőn az adósság kifizettetetik, osztozzanak együtt egyenlően a feleségem és 2 fiaim.

9. Terjék János és József még harmadéve összel 222 kive gyikinyemet elhordottak, melyet magam is 3 xrjával vettem, annak ára megvételődjön, Ndy Varga Lőrincné is 8 ftkat szövés árában tartozik, ezen adósság is megvételődvén, légyen takarításomra.

10. A félegyházi templomban elszolgáltatandó sz(ent)miséken kívül /:mely már hitvesemre bízattatott:/, a radnai templomban is szolgáltatassanak 7 sz(ent)misék.

Mely eszerént általam tett testamentomomat, hogy szabad tulajdon akaratomból tettem légyen, saját subscriptiommal megerősítvén, kiadom.

Signat. Félegyháza, die 22^a Januar. 1801.

Szvacsek Imre m. p.

Mielőttünk: Horváth Antal m. p. senator

Rédey József m. p. v. notar.

A^o 1801. die 21^a Febr. Tanácsgyűlés alkalmatosságával ezen testamentom Kállai Rózsi özvegy, János és Albert férfigyermekek, Ágnis, Rózsi leányok jelenlétekben felszakasztatván, publicáltatott. Sig.

per Josephum Szabó m. p. jur. v. not.

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, magyar nyelvű, eredeti irat. Felzetten: (P. H.) Szvacsek Imre testamentoma dd^o 22^a Januar. 1801. Arcula 18. Capsa 1. Fasc. 8. N° 12.

BKMÖL V. 101. b. Kiskunfélegyháza Város Tanácsának iratai; Közigazgatási iratok Capsa 1. Fasc. 8. N° 12.

32.

Kiskunfélegyháza, 1801. február 15.

Seres István végrendelete

Alább is megírt Seres István, Isten ő Sz. Fölsége által súlyos nyavalyákkal meglátogatattván, végső órámat közelíteni szemlélvén, Istentől vett javaimat gyermekeim között /:ügymint Albert, József, Éva és Anna:/ eszerént kívántam hagyni. Ügymint:

1. Vagyon két fönnálló házam a félegyházi és a ferencszállási territoriumokon, vagyon 7 negyedrészt földem, galambosi Új szőlőhegyben 15 1/2 lánctól földem, melynek nagyobb része bé van ültetve. 16 jármos ökör, 18 tehenek, 17 negyedfürtelők, 12 harmadfürtelők, 12 rúgott borjú, 2 bikák, 21 magló sertések, 5 szárazmalom, 2 szélmalom, 5 kocsis lovak, 10 öreg kancák, 4 negyedfürtelők paripacsikók, 4 negyedfürtelők, 5 rúgott csikók, és a gazdasághoz minden eszközök és szerszámok.

2. Vagyon készpénzem idehaza cir. 600 ftjaim, Nagel Ferdinánd postamester úrnál obligation vagyon 1444 ft, Csitáry Józsefnél 125 ft, Gál Gergelynél 75 ft, Kurucz Istvánnál 38 ft, Johanovics Péter göröggnél 500 ft, Kovács Jakab successorinál 100 ft, Hatvany Istvánnál 105 ft, Vallenshauzer Lukácsnál 150 ft, Seres Józsefnél 100 ft, Szabó Sándornál 125 ft, Rózsa Zsigmondnál 500 r. ft, Kis Istvánnál 100 ft, Kővágó Mihály 40 ft, Kis Mihálynál 450 ft contractus nélkül.

3. Hitvesemnek hagyom azon 100 r. ftkat, melyek már a kezben vannak.

4. Éva leányomnak már 6 ökröt, 2 lovat, 1 bikát, 1 tehenet, 20 ft(ot), 4 akó bort adtam, ezen adományommal és most ismét atyai hajlandóságomból hagyok 10 ftkat.

5. Anna leányomnak is már adtam 1/4 földet a verebiből, egy házat a recziczai felin, 2 tehenet, 6 ökröt, most ismét adok nékie 2 negyedfürtelők tinókat, a 3 leányinak 60 ftkat mentére.

6. A templomnak nagyobb és külső szükségére hagyok 100 ftkat.

7. Amely javaim mindezeketől megmaradnak, hagyom Albert és József fiainak egyenlően, reá emlékezvén halálom után a lelkemről.

Mely eszerént tett testamentomomat, hogy magam tulajdon szabad akaratomból tettem legyen, saját kezem keresztvonással megerősítem.

Sigmat. Félegyháza, die 15^a Febr. 1801.

Seres István + vonásom

Mielőttünk: Horváth Antal m. p. senator
Tarjányi Pál m. p. senator
Rédey József m. p. v. notar.

Anno 1801. die 9^a Maii Tanácsszéke alkalmatosságával jelen voltak az özvegy, Seres Albert, József és Anna successorok előtt ezen testamentom publicatattott. Sig. Félegyháza

per v. notar. Joseph Rédey m. p.

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, magyar nyelvű, eredeti irat. Felzetten: (P. H.) Seres István testamentoma 1801. 15^a Febr. Arcula 18. Capsa 1. Fasc. 8. N° 13.

BKMÖL V. 101. b. Kiskunfélegyháza Város Tanácsának iratai; Közigazgatási iratok Capsa 1. Fasc. 8. N° 13.

Kiskunfélegyháza, 1801. május 6.

Nánási András végrendelete

Atyának, Fiúnak, és Szentlélek Istennek nevében. Amen.

Én, alább is írt Nánási András, súlyos nyavalyámban, ép és egészséges elmével gyermekeim és successorim között, ti. hitvestársam Komáromi Judit, János, Mihály, Márton és András férfigyermekeim, és Panna, Rózsi leányim között illetén végső rendelést kívántam csekély, magam által szerzett javacskaímról tenni.

1. Vagyon a városban a 4. tizedben egy fennálló házam.

2. A félegyházi határban vagyon félnegyed rész földnél valamivel kevesebb.

3. Az öreg Galambosi hegyben vagyon 3 pásztabúl és 60 útbúl álló szőlőm.

4. Vagyon 8 jármos ökröm, 3 öreg tehenem, 3 negyedfü üszök, 3 rúgott borjú, 1 öreg kancaló, két esztendős csikajával, 5 s. v. sertés és

5. ezen kis gazdaságocskámhoz kívántató eszközök. Melyek közül

János legöregebb fiamnak, minthogy már nékie kiházásítása alkalmaságával 7 darab marhákat adtam, még hagyok nékie húsz ftkat, Mihálynak, kinek már az új szőlőföldben 10 öl pusztá szőlőföldet és hét darab marhákat adtam, most hagyok nékie is húsz ftkat, András legkisebb fiamnak pedig az öreg Galambosi hegyben lévő 3 pászta szőlőm alsó oldalábúl hagyok 17 utat végig, ti. azon részét a szőlőmnek, melyet Magyar Istvántúl vettem, úgy mindazonáltal, hogy még hitvestársam él, addig ő használja, és csak feleségem halála után adódjon nékie jussába ezen 17 útbúl álló szőlő. Panna és Rózsi leányomnak, kiket becsületesen férjhez adtam, hagyok egynek-egynek 10 és 10 ftkat, összességgel mindkettőnek 20 ftkat.

Ami mindezeketül még hátra vagyon, azoknak birtokába Márton fiamat és hitvestársamat helyheztetem, éljenek együtt egyezségben, és Márton tisztelje, becsülje meg az édesanyját, hogy ha pedig együtt meg nem egyezhetnének, hitvesem lakja a házamat, és a galambosi 60 útbúl és 3 pásztabúl álló szőlőm légyen élelmére és táplálására, holta után pedig a 17 út András fiamnak adatván, a többi légyen Márton fiamé, minden egyéb substantiámmal együtt. Hasonlóan a félnegyed rész földemnél valamivel kevesebbet hagyom haeresemnek Mártonnak, azon esetre pedig ha elnyernék, minthogy pör alatt vagyon, az investált summapénnzel négy fiaim és két leányim, úgy hitvesem is osztozzanak egyenlően. Ezenkívül városunk temploma külső ékességére, különösen a toronyra hagyok ötven, azaz 50 ftkat, azokat tartozik a tőkén maradt Márton haeresem kifizetni.

Mely ekképpen általam tett végső rendelkezésemnek és utolsó akaratomnak teljes erejére adom ezen saját kezem keresztvonással megerősített testamentalis leveletem.

Költ Félegyházán, 6^a Maii 1801.

Nánási András saját kezem + vonásom

Mielőttünk: Horváth Antal m. p. senator
Szabó József m. p. v. notar.

A(nn)o 1801. die 28^a Novembr(is) sub sessione senator(ialis) cumanicalis oppidi Félegyháza¹²², ezen testamentom felszakasztatván, az özvegy Komáromy Judit és János, Mihály, Márton, András, Anna és Rozália successorok előtt publicáltatott. Sig.

per Josephum Szabó m. p.

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, magyar nyelvű, eredeti irat. Felzetten: (P. H.) Nánási András testamentalis dispositiója de A^o 1801. 6^a Maii. Arcula 18. **Capsa 1. Fasc. 8. N° 18.**
BKMÖL V. 101. b. Kiskunfélegyháza Város Tanácsának iratai; Közigazgatási iratok Capsa 1. Fasc. 8. N° 18.

34.

Kiskunfélegyháza, 1801. szeptember 9.

Haskó Ádám végrendelete

Atyának, Fiúnak, és Szentlélek Istennek nevében. Amen.

Én, alább is megírt Haskó Ádám, öreg napjaimban, nyavalyás ágyamban, jó és ép elmével csekély javacskaímról illetén végső rendelést kívántam Pál fiam, Máté successori, Kata és Éva leányim és successori közt tenni. Vagyon ti.

1. Az első tizedben 1 fennálló házam, egy szárazmalom amellest, és egy lenmag olajsutú.

2. Az közel Öreg hegyben 3 pászta szőlőm, és mellette egy darab pusztaföld.

Míndezekbül tehát kívánom, hogy Kata leányom férje, Hekkel Fülöp vejem kifizetvén az alól feljegyezgetett hagyományaimat, azok mind légyenek nevezett Hekkel Fülöp vejemé és successorié, ti.

3. A templomnak külső ékességére hagyok száz ftkat, melyeket Hekkel Fülöp vöm tartozik, mint legatariusom két esztendő alatt lefizetni.

4. Meghalálozott Máté successorim férfigyermekeinek hagyok egyiknek-egyiknek ötvennyolc és 58 ftkat, a leányainak pedig egyiknek és egyiknek ti-

---

¹²² 1801. november 28-án Félegyháza kun mezőváros tanácsülésén.

zenhét r. ftkat, összességgel 34 ftkat, emellett az szőlőnek felét végig mindkét dűlőben hagyom. Máté fiam fiának, Albertnek.

5. Pál fiának hagyok 30 ftkat, tartozik ezeket is Hekkel vöm és legatariusom kifizetni.

6. Tisztességes eltemetésemet köteles léssen hasonlóan nevezett vöm megtétetni becsületesen, és az én, s feleségem lelkéért szolgáltatandó miséért adjon húsz ftkat. Emellett

7. Az faragószerszámok és -eszközök lésszen Albert onokámé, hasonlóan 6 véka búza és 6 véka árpa, és a legjobb hízó sertésnek fele.

Mely ekképpen általam tett végső akaratomról adom ezen saját kezem keresztvonással megerősített testamentalis rendelésemet.

Költ Félégyházán, 9^{dik} Septembr. 1801.

Haskó Ádám saját kezem + vonásom

Mielőttünk: Csernák Mihály m. p. senator
Szabó József m. p. v. not.

A^o 1802. die 17^a Aug. ezen testamentom Gulyás János or. bíró úr, Horváth Antal, Csernák Mihály, Szabó Mihály és Móczár István senator urak, Szabó József v. notar. urak előtt felszakasztatván, Pál fia, Haskó Albert onokája, Haskó Máté özvegye Balkó Katalin, és Hekkel Fülöp, Haskó Katalin férje jelenlétekben publicáltatott, és az inventáriumnak elkészítésére Csernák Mihály senator úr és Szabó József v. notarius kiküldetnek. Sig.

per Josephum Szabó m. p.

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, magyar nyelvű, eredeti irat. Felzetten: (P. H.) Haskó Ádám testamentalis rendelése de A^o 1801. 9^a Septembr. 1801. Arcula 18. Capsa 1. Fasc. 8. N° 23. BKMÖL V. 101. b. Kiskunfélegyháza Város Tanácsának iratai; Közigazgatási iratok Capsa 1. Fasc. 8. N° 23.

35.

Kiskunfélegyháza, 1802. szeptember 5. Török Mátyás végrendelete

Atyának, Fiúnak, és Szentlélek Istennek nevében. Amen!

Én, alább megírt, beteges ágyamban végső óránk bizonytalanságát előttem tartván, successorim, úgymint Kiss Iлона hitvestársom, Mátyás, Ágnis és Julis kedves gyermekeim között, ép és egészséges elmével javacskaímról illetően végső rendelést kívántam tenni. Vagyon tudniillik.

1. A városban vagyon egy fennálló házam.

2. A félegyházi terrenumban fél hely föld, az öreg Galambosi hegyben 3 pásztabúl, 36 utakból álló termő szőlő.

3. Vagyon 6 jármos ökröm, 3 fias fejőstehén, 1 ötödfű, és 1 negyedfű tinó, és egy negyedfű üsző, 3 hámos ló, 4 fias kanca, 1 tavalyi fiával való kanca, 2 harmadfű kancacsikók, 13 magló sertések, a fejősjuhom 175, bárány 27. A nyáján vagyon 130 bárány, meddeje 89, öreg kos 13, kosbárány 11.

4. A gazdasághoz 10 ökrökhöz való készségek, és 3 lóhoz való kocsiszerszámok és eszközök.

5. Egyedül az Endre Mihály úr successorinak tartozom 100 ftikal, más teler elől számlált javacskáimon nem fekszik, kivéven némely mesterembe-
rek(ne)k apróbb auszugálisokat.

Mindezen elől számlált javacskáim, és substantiám maradjon hitvesem Kiss Ilona és Mátyás férfigyermekem kezeken, éljenek belüle egyezségben és csendes békekességben, úgy mindazonáltal, hogy mivel már Ágnis leányomat férjhez adtam, még adódjon néki a közönséges massából háromszáz forint, és lovaim közül a fekete Rigó nevezetű kancaló, az ezután léendő szaporodásával, ide nem értvén azon lónak a mostani szopós csikáját. Mivel pedig még kisebbik Julis leányom neveletlen volna, a közönségesből tisztességesen felneveltetvén, és valamint a nénje kiházásíttatván tisztességesen, és illendően, néki is adódnak hasonlóan 300 ftok és méneses lovaim közül a Berkes nevű pej kancalovom, a jövendőbeli, és ezután léendő szaporodásával. Végre Ágnis leányomtól származott Fekete László kis onokámnak hagyom a harmadfű kesely kancacsikómat, emlékezzen meg ő is hozzá viseltetett jó indulatomról. Azon esetre pedig, ha Mátyás egyetlenegy férfigyermekem successor nélkül halálozna meg, hitvesem maradjon jószágomban és substantiámban mindaddig, még az Úristen életének kedvez, vagy nevemet meg nem változtatja, ezen esetben pedig maradjon minden néven nevezendő jószág két leányomra egyenlően.

Mely ekképpen tett végső rendelkezésemről, minekutána az előttem felolvastattott, és azt mindenekben helybenhagytam, megerősíttem, adom ezen saját nevem aláírásával megerősített testamentalis leveletem.

Költ Félégyházán, 5^a Septembr. 1802.

Török Mátyás m. p.

Mielőttünk: Móczár István m. p. senator

Szabó József m. p. v. not. és deputatusok

A^o 1803. die 5ta Mart. tartatott tanácsgyűlése alkalmatosságával ezen testamentom felszakasztatván, a successorok, úgymint az özvegy Kiss Ilona, Ágnis, Mátyás és Julis gyermekek előtt publicáltatott. Sig.

per Emer(icus) Balajthy m. p. or. notar.

Egykorú, kézzel irt, 2 oldalra terjedő, magyar nyelvű, eredeti irat. Felzetten: (P. H.) Török Mátyás senator úrnak testamentalis rendelése de A^o 1802. die 5^a Septembris. N° 56 Pol. (Prot.) 1802. Arcula 18. **Caps. 1. Fasc. 8. N° 33.**

BKMÖL V. 101. b. Kiskunfélegyháza Város Tanácsának iratai; Közigazgatási iratok Capsa 1. Fasc. 8. N° 33.

Kiskunfélegyháza, 1804. június 2.

Sallay József végrendelete

Én, alább is megírt Sallay József, Isten ő Sz. Fölségétől súlyos nyavalyával meglátogatván, végső órámát közelíteni érzem, successoraim között /:úgy mint Mátyás, és ennek gyerekei között ezen rendelkezésemet tészem.

1. Vagyon egynegyed rész földem, Sallay Mihály öcsém szomszédságában, sőt még valamivel több, a galambosi Öreg hegyben 3 szőleim, 6 jármos ökreim, 4 meddő teheneim, egy harmadfű üsző, 2 tavalyi borjaim, 3 kocsis lovaik vasas kocsival, és hozzá tartozandó szerszámokkal, egy méneses kanca tavalyi fiával, 6 sertés, 30 juhaim, szekér és más tanyai szerszámaim, 12 hordaim és 3 kádak.

2. Mátyás fiamnak jussát még életemben elegendőképpen kiadtam, úgy, hogy többé ő az maga fiát Mártont, az én kedves onokámat soha né háborgassa, né is háborgathassa, minthogy öreg napjaimban és betegségemben egyedül ő az én táplálóm és segedelmem, de különben is mindenből elegendően ki vagyon elégítve, úgy mint adtam nékie az várasban lévő házamat és malmomat, külső-galambosi félnegyed rész földemet, úgy az öreg Galambosi hegyben egy szőlőt, melynek egész dőlőre 37 út a szélessége, 4 jármos ökröt, 1 negyedfű és egy harmadfű tinókat, 1 meddő tehenet, fias tehenet, 3 kocsis és 3 méneses lovakat, vasas kocsit, szekeret ekét, mindennemű gazdasághoz tartozó szerszámokat, 5 sertést, 30 fias juhot, 12 toklyót, 75 ft készpénzt, valamint mindenből az felit nékie kiadtam, úgy a gabonából is.

3. Az első punctumban elől számlált javaimat pedig mindennemű más javaimmal együtt hagyom Márton onokámnak, az ki is azon javakban soha sénki által né háborgattasson. Emlékezzen Mátyás fiam arra, hogy ő engem fiúi kötelessége szerint nem tisztelt, olyannyira, hogy tulajdon házamban sém lakhattam meg véle, azért is aminthogy mindenféle javaimnak felét nékie kiadtam, most és jövőendőben érje meg véle.

4. Márton fiam, vagyis onokám pedig holtom után adjon az templomnak nagyobb szükségére 10 ftkat.

5. Úgy nemkülönben, valamint fogadta, hogy minden esztendőben 3 szentmisét fog szolgáltatni, Karácsony, Húsvét és Pünkösöd heteiben, arról meg né felejtkezzen, melyek közül az első megholt atyámért, a második é(des)anyámért, a harmadik pedig magamért szolgáltatassanak.

6. Meghálálózván, illendő eltakarításomat bízom Márton onokámra, ki nek is az atyai áldásomat adom.

Mely eszerént tett testamentalis rendelkezésemet, hogy magam tulajdon szabad akaratomból tettem légyen, és ép elmével, saját kezem keresztvonásommal erősített testamentomomat kiadom.

Félegyházán, 1804^{dik} esztendőben Junius holdnapnak 2^{dik} napján

Sallay József + vonásom

Mielőttünk: Csernák Mihály m. p. senator
Rédey József m. p. or. notar.

A° 1810. Die 17^a Novembr. tartatott tanácsgyűlése alkalmatosságával jelen testamentom felszakasztatván, Mátyás fiú és Mátyás¹²³ onoka előtt publicáltatott, mely alkalmatossággal öregebb Mátyás fiú atyja Sallay Józsefnek ezen rendelkezésével meg nem elégedvén, ellene protestált. Sig.

per L. Endre m. p. v. notar.

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, magyar nyelvű, eredeti irat. Felzeten: (P. H.) Sallay József testamentoma A° 1804. 2da Junii. Prot. Pol. 215. A° 1810. Ar. 18. Caps. 1. Fasc. 9. N° 39. BKMÖL V. 101. b. Kiskunfélegyháza Város Tanácsának iratai; Közigazgatási iratok Capsu 1. Fasc. 9. N° 39.

37.

Kiskunfélegyháza, 1805. április 15.

Budai Anna Mária Már Andrásné végrendelete

ÉN, alábbírott, érezvén napról napra nyavalyámnak súlyosságát, és veszedelmes kimenetelétül méltán félvén, Kedves Férjemhez már közel 25 esztendőktül fogva való házassági szeretetemnek bizonyosságául, és azért is, hogy mostani beteges állapotomban semmi fáradságát és költségeit nem kíméltem, hanem mindenedet mellettem elkövetett, e következő, és ép elmével elgondolt végső rendelkezésemet tészem.

1. Hogy akárminemű mobíliáim, ruháim, edényeim, melyeket boldogult édesatyám és anyám házából hoztam, és még megvolnának, mindazok, és amely pénzeket apródonként az édesatyám javaiból ekkoráig percipiáltam is, amennyiben abból talán még valami volna, Kedves Férjemnek maradjanak, és azok eránt Kedves Atyámfiai semmi szín alatt ne háborgassák. Annál is inkább, hogy én azokról egészséges koromban szabadon disponáltam, és betegségemben is költöttem, de azt is elősmérem, hogy Kedves Férjem az én pénzemet sohase költötte, és tőlem számon se kérte, betegségre pedig, és más szükségeimre, két- s háromannyit is kiadott.

2. Azt is akarom, hogy Kedves Férjemhez való igaz szeretetemnek bizonyosságára, jussomba esett pesti házam, ha ő kívánja megtartani, azon sumában, melyben általvettem, Kedves Testvéreim engedjék nékie, máskülönben pedig /:mivel a familia dolgában is annyit fáradozott az házak eladásában szép hasznot tett és az egész successiómnak, sem én, sem ő, még hasznát nem vettük, és azelőtt is igen csekély részben használtuk:/ abból nékie ezer r. forintokat adjanak, és az annak reparatiójára tett, s elől mutatandó költségeit is adják meg. Ígervén Kedves Férjem is, hogy ha meghalna successorok nélkül, ő sem fog az én testvéreimről, de kívált a szegény kis Rádi árvákról el-

---

¹²³ Tollhiba, mert az unokát Mártonnak hívják!

felejtkezni, nevezetesen a Trézsikét, kit többnyire együtt neveltünk és szeretünk, atyáskodásába ajánlottam, melyet el is vállalt.

3. Kedves Testvérem és Öcsém B. Budai Ignác úrhoz való igaz szeretetemet sem lehetvén elmellőznöm, arra kérem ötöt, hogy Kedves Férjemet holtig való atyafi barátságában tartsa meg, legyen a többi testvéreknek jó tanácsadója és kormányozója, a szegény Rádi árvácskáknek pedig igaz jó atyjok és gondviselőjök, tartson meg engemet örök emlékezetében.

Kedves Férjemet is arra kötelezvén, hogy együtt keresett javainkból, ő is meghalván successor nélkül, Ignác Kedves Testvéröcsém Uramat és Gyermekait is részeltesse.

Mindezeket így elrendelni, és meg is tartani teljes meghatározott akaratom lévén, annak erejére tulajdon kezemmel nevem aláírását adtam, sőt a jelen leendő Érdemes Személyekkel ezen végső szándékomat coramissaltni is kívántam.

Sig. Félegyháza, 15^a Aprilis 1805.

Anna Mária Budai

Mielőttünk,
mint tanúknak meghívottat
Hites Személyek előtt:

Balajthy Imre m. p.
Kiskun Districtus ord. esküdtje (P. H.)
Horváth Antal m. p.
Félegyháza városa ord. bírása (P. H.)
Rédey József m. p.
ord. senator (P. H.)
Bánhidi József m. p.
senator (P. H.)
Szabó József m. p.
or. notar. és requisitus tanúk (P. H.)

Anno 1805. Die 20^a Julii. E jelen testamentom mai napon tartott tanácszéke alkalmatosságával jelenlétében Tettes Már András Districtualis Kapitány Úrnak felolvastatván, publicáltatott, és T(i)t(u)lált Urasága által mindekben is helyén hagyatott. Sig. et quibus supra.

per jur. (prae)fati oppidi Félegyháza
v. notarium Antonium Molnár m. p.¹²⁴

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, magyar nyelvű, eredeti irat. Felzetten: (P. H.) Testamentális rendelése T. Budai Anna Mária asszonynak, Tettes és VitézB Már András Districtualis Kapitány Úr hitvesének dd^o 15^a Apr. 1805. 129. Pol. (Prot.) 1805. Arcula 18. **Caps. 1. Fasc. 8. N° 50.**
BKMÖL V. 101. b. Kiskunfélegyháza Város Tanácsának iratai; Közigazgatási iratok Capsa 1. Fasc. 8. N° 50.

¹²⁴ A mondott Félegyháza mezőváros hites aljegyzője, Molnár Antal s. k. által.

Kiskunfélegyháza, 1805. október 2.

Czakó János végrendelete

Atyának, Fiúnak, és Sz(ent)lélek Istennek nevében. Amen!

Én, alább is megírt Czakó János, minekutána Istennek kegyelmességéből már 63 esztendőket tökéletesen eltöltöttem e zarándok világban, mostani bágyadtságomtól ösztönöztetvén, de különben utolsó óránknak bizonytalanságát is előttem tartván, Istentől vett csekély javacskaímról hitvesem és gyermekeim közt, ép és egészséges elmével illetén végső rendelést kívántam tenni; vagynak összeséggel öt maradékaim, úm. Ipats Ágnes első hitvesemtől maradtak András férfi, Borbála és Ágnes leányaim, Madarász Ágnes 2. hitestársomtól vagynak János és Örsébet két successoraim. Ezek felett

1. Vagyon a városban egy fennálló ház, a félegyházi határban háromnegyed rész föld, a Közel hegyben 3 pásztából, az új Galambosi szőlőhegyben 6 lánc szőlőföld, 14 jármos ökör, 10 fias tehén, 3 meddő tehén, 6 negyedfű, 10 harmadfű tinók, 8 tavalyi borjúk, 2 hámos ló, 8 méneses kanca, 1 negyedfű, 6 harmadfű, 3 tavalyi csikók, 190 birge, 65 bárányok, 20 sertés magló, 10 hízó, vagyon még Barta Györgynél contractus nélkül 50 és Nemes Mihálnál is 50 ftom, emellett készpénzem az házamnál mintegy 500 ftom. Mely elöl számlált javacskaímból

2. Valamint az ingó, úgy ingatlanokból András és János két férfi successorim kétfelé egyenlő részre osztzkodván, András a gazdaság folytatása mellett tett fáradozása és törődéséért magának különösen János rátáján fölül két ökröket tetszése szerént választhat, a tanyai épületek pedig minthogy az András rátájába esnek, azért a városban lévő házam egészen János kisebb fiacskámnak maradván, abból András bátyját kétszáz ftokkal végképpen ki fogja fizetni, továbbá (ám)bátor ugyan a két férjnél lévő leányaimat eddig is javaimban részeltettem, Borbálának két tinókat, Ágnisnak hasonlóan két tinókat adván, tartoznak azonban férfi successoraim még a közből egynek egynek száz és száz ftokat jussokba adni, Örsébet 3. s neveletlen leánykámát pedig a közből illendően, becsületesen felnevelvén, és a többiekhez hasonló módon kiházásítván, jussába kétszáz ftokat fognak fiaim adni, ezeken fölül Borbála és Ágnesnek a fent kitett summa mellett még egy-egy tavalyi csikót hagyok a közönségesből. Végre

3. Lógó Borbála mostani hitvestársam lakjon János kisebbik fiammal egyetemben békességben, istenesen, mindenesetre pedig, hogy ha együtt sehoggy meg nem férhetnének, nevezett hitvesemnek élelmére félnegyed rész föld kihaszíttatván, abból élődjön holta napjáig, vagy törthinhető férjhez meneteléig, és még azon fölül adjanak fiaim nékie száz r. ftokat, melyről ő szabadon rendelkezhet, és ahová akarja, kötheti. Ezeken fölül András fiamtól való Pál nevű onokámnak hagyok egy rúgott borjút, és Terának ugyancsak András fiam leánykájának is egy rúgott borjút, nemkülönbén Örsébet kisebb leány-

kámnak a 200 ft rátája mellett hagyok még egy tehenet, mostani hitvesemtől való Terézia mustohaleányomnak adódjon 20 ft, és egy rúgott borjú.

4. Atyám, anyám, két feleségeim, s magam lelke után szolgáltató sz(ent)misékre hagyok 25 ftokat, és az anyaszentegyházra hasonlóan hagyok 25 ftokat.

Mely ekképpen általam tett, előttem felolvasott, jól megértett, és ép elmével tett végső rendelkezésemnek nagyobb erejére s állandóságára adom ezen kezem keresztvonással megerősített testamentális rendelkezésemet.

Költ Félégyházán, 2^a Octobr. 1805.

Czakó János kezem + vonásom

Mielőttünk: Szabó Mihály m. p. senator
Rédey József m. p. senator
Szabó József m. p. or. notar.

A^o 1806. Die 22^a Febr. tanácsgyűlése alkalmatosságával ezen testamentális rendelkezés felszakasztatván, jelen voltak a testansnak özvegye Lógó Borbála, András, János, Borbála és Ágnes successorok. Sig.

per Josephum Szabó m. p. or. not.

Egykorú, kézzel írt, 3 oldalra terjedő, magyar nyelvű, eredeti irat. Felzetten: (P. H.) Testamentális rendelkezése Czakó János senator úrnak dd^o 2° Octobr. 1805. N° 30 Prot. Polit. 1805. Arcula 18. Caps. 1. Fasc. 8. N° 53. BKMÖL V. 101. b. Kiskunfélegyháza Város Tanácsának iratai; Közigazgatási iratok Capsa 1. Fasc. 8. N° 53.

39.

Kiskunfélegyháza, 1806. június 2.

Borik András végrendelete

Alább is megírt Borik András, Isten ő Sz. Felségének titkos rendelkezéséből végső óráimat közelíteni szemlélvén, ugyan ő Sz. Felségétől vett javaimból minekelőtte kiszólitatnék ez árnyékvilágból, hitvesem Kiss Anna és magzatim úm. István, Pál, úgy Mátyás fiamtól származott onokáim Miklós és Rozália leányom, úgy Éva onokám között e végső rendelkezésemet kívántam tenni, először is elől számlálván javaimat.

1. Vagyon Sánta Tapodi András és Kiss György János szomszédságok közt egy főnnálló házam, a ferencszállási terrenumon Juhász János alsó és Szabó Márton felső szomszédságokban egy lánc híján fél sessio földem. Az új galambosi osztályban Gábor Albert és Bajzák Pál szomszédságokban 3 lánc béültetett szőlőföldem.

2. Vagyon készpénzem négyezeröttszázhusz, idest 4520 r. forintjaim, melyek rész szerént contractus mellett, rész szerént contractus nélkül e következendő lakostársaimnál interesen elocálva vannak, úm. Pintér Mátyásnál 700 ft, Szécsényi Istvánnál 150 ft, Dancsics Józsefnél 150 ft, Kasza Ferencnél 150 ft, Faragó Örszébetnél 50 ft, Dobos Örszénél 50, Bibók Józsefnél 100 ft, Tóth György Jánosnál 50 ft, Csizmadia Györgynél 50 ft, Szabó Miklósnál 100 ft, Seres Jánosnál 30 ft, Feri Pálnál 100 ft, Mencset Jánosnál 50 ft, Burján Jánosnál 200 ft, ör. Nyéki Pálnál 100 ft, Mizsei Jánosnál 100 ft, Darányi Józsefnél 50 ft, majsai lakos Tsoor Ferencnél 180 ft, Talmácsi Katalinnál 50 ft, Keting Jánosnál 30 ft, Csósz Ferencnél 30 ft, Headó Andrásnál 20 ft, a Juhász gazdaságnál 160, ezen elől számlált debitorjaimnál contractus nélkül vannak kiadva pénzeim, Izrael zsidó kereskedőnél 800 ft, Rasch Imrénél 200 ft, és Fábián professornál 20 ftk, ezen három utolsó debitorim contractus mellett bírják interesen pénzemet. Kiss Anna hitvesemnél pedig vannak in summa 1000 r. ftk.

3. Járó jószágaim vannak 11 ökreim, 2 hámos lovaik, méneses kanca 1, és 3 rúgott csikók. Heverő marha kisebb-nagyobb 10 darab. Juh mindössze 67 darab, sertés mindössze 12 darab, 2 fakó szekér, 1 vasas kocsi.

Ezen elől számlált ingó és ingatlan javaimból következendőképpen rendelkezem:

1. Fönnálló házamat, ferencszállási földemet és az új osztályban Galamboson lévő szőlőmöt hagyom egyenlő osztályban István, Pál fiaimnak és megholt Mátyás fiam gyermekeinek, Miklós onokámnak, úgy mindazonáltal, hogy a szőlőt hitvesem halomásáig csak két részbe szakajtván, felivel István és Pál ériék be, feleinek pedig hasznát hitvesem Miklós onokámmal bírja mindaddig még él, hitvesem holta után pedig három részre egyenlően osztasson. A házamban pedig hitvesem holtig meglakhasson nevezett fiaimmal és onokámmal, holta után pedig három részre osztódjon, egymást istenesen elégiétsék ki, ez az akaratom, továbbá, hogy a járó és heverő jószágaim is három egyenlő részre osztódjon 2 successorim és onokám között.

2. Kiss Anna hitvesemnek azon 1000 r. ftkat hagyom élelmére, melyek már kezében is vannak, de ennek csak inter(es)iből éljen, ha pedig eléli is, szabad akaratjában vagyon. Mindazonáltal ha megmarad a capitalis nevezett 3 osztályosokra maradjon egyenlően.

3. István fiaimnak hagyok 900 ftkat, úgy Pál fiaimnak is 900 ftkat, nemkülönb Miklós onokámnak is 900 ftkat, Rozália hajadon leányomnak 500 ftkat, Éva onokámnak, mely Miklóssal testvér, hagyok 200 ftkat. Borik Örszébet testvéremnek utolsó szükiségére hagyok 20 r. ftkat.

4. Isten dicsőségére, a templomra hagyok 50 f(tot), úgy tisztességes elta-
karításomra is ugyan 50 r. ftkat rendelek.

5. Rozália leányomnak hagyott 500 ftjaimat nevezett leányom úgy használhatja a gazdaságban, ha becsületes, nem pedig korhely férje léssen, aki azt eltékozozni igyekezne, különben adják ki inter(es)re, hogy tőle származandó onokáim vehessék hasznát jövendőben.

Mely ebbéli végső akaratomat és rendelkezésemet, hogy szabad akaratomból és ép elmével tettem legyen, jelen testamentalis levelemmel bizonyítom.

Félegyházán, 2^a Junii 1806.

Borik András + vonásom

Mielőttünk: Bánhidi József m. p. senator
Endre László m. p. v. notar.

A^o 1807. Die 19^a Decembr. tartatott tanácsszéke alkalmatosságával jelen testamentalis rendelés az özvegy és a successorok István, Pál, s Miklós előtt fölszakasztatván, publicaltatott. Sig.

per Lad. Endre m. p. v. notar.

Egykorú, kézzel írt, 3 oldalra terjedő, magyar nyelvű, eredeti irat. Felzetten: (P. H.) Borik András testamentalis rendelése de A^o 1806. N° 192. Prot. Polit. 1807. Arcula 18. C. 1. Fasc. 8. N° 74. BKMÖL V. 101. b. Kiskunfélegyháza Város Tanácsának iratai: Közigazgatási iratok Capsa I. Fasc. 8. N° 74.

40.

Kiskunfélegyháza, 1809. július 30.

Németh Judit, özvegy Tóth Ádám Jánosné végrendelete

Alább is megírott Németh Judit, néhai Tóth Ádám Jánosnak özvegye, Isten ő Sz. Felségének titkos rendelésébül, végső órámat közelíteni tapasztalván, megmaradandó javaimról Sándor, János férfi, úgy Rozália leánygyermekeim között e következő végső rendelést kívántam tenni.

1. Maradt az boldogult férjemtül egy fennálló ház a Külső-Galambosban, és a Nyomásszélben félnegyed részbül álló föld, és egy fias tehenem, mindezekről tehát ekképpen rendelkezem.

2. A külső-galambosi 1/2 6 rész földem legyen Sándor fiamé, a Nyomásszélben lévő 1/2 6 rész pedig a Jánosé.

3. A ház halálom után adódjon el, és a két férfigyermekeim között az ára egyenlően osztódjon fel, úgy mindazonáltal, hogy Rozália leányomnak azon summából rátájában 50 fikat először lefizessenek.

4. Az fias tehenem azon 60 ftban, melyekben nekie tartozom, legyen Rozália leányomé.

5. Vagyon 16 véka tiszta búzám és 12 véka árpám, mindezek adódjanak el, és árok takarításomra fordíttasson, úgy hasonlóan

6. itt a Nyomás mellett lévő 6 vontató szénám is adódjon el, és annak is ára részerint takarításomra fordíttasson, részerint pedig lelkem után sz(ent)-misékre adasson.

7. Minden házi készületeim maradjanak Rozália leányimnak, kivéven ágyaimat, melyek eladatván, magam és boldogult uram lelke után sz(ent)miszszolgálatokra adassanak.

8. János kisebbik fiamnál vagynak 70 forintjaim, azokból hagyok az félegyházi újonnan építendő anyasz(ent)egyházra 50 ftkat, a majsai templomra pedig 20 ftkat, melyeket fiam holtom után lefizetni köteles.

9. Ami kukoricám, lenem s babom az idén terem, az is eladódván, ára lelkem után sz(ent)misékre adasson.

Mely ebbeli végső intézetemet, hogy ép elmével s szabad akaratomból tettem legyen, saját nevem aláírásával bizonyítom.

Költ Félegyházán, 30. Julii 1809.

Németh Judit kezem + vonása,
néhai Tóth Ádám János özvegye

Mielőttünk: Fazekas Pál m. p. senator
Mótzár Ferenc m. p. v. notar.

A^o 1809. Die 26^a August. Ezen testamentom tanácsgyűlése alkalmatosságával felszakasztatván, Sándor, János férfi, és Rozália leánygyermekének jelenlétekben publicáltatott. Sig. ut supra.

per Francisc. Mótzár m. p. v. notar.

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, magyar nyelvű, eredeti irat. Felzetten: (P. H.) Németh Judit, néhai Tóth Ádám János özvegye testamentoma dd^o 30^a Julii 1809. ad N^o Prot. Pol. 121. 1809. Arcula 18. Capsa 1. Fasc. 9. N° 24.

BKMÖL V. 101. b. Kiskunfélegyháza Város Tanácsának iratai; Közigazgatási iratok Capsa 1. Fasc. 9. N° 24.

41.

Kiskunfélegyháza, 1810. december 2.

Gáll György végrendelete

Alább is megírott Gáll György, Isten ő Szent Felsege által súlyos nyavalyával meglátogatván, minden történhető esetekre, csekély javacskaímról hitvesem Lengyel Anna, úgy József és Mátyás successoraim között, e következő végső rendelkezésemet kívántam tenni, elől számlálván javaimat, melyek ekképpen következnek:

1. Vagyon a ferencszállási határban egy fél sessio földem, a városban két fennálló házaim, melyek közül egyikben József fiam lakik, egy szárazmalom, a Bika hegyben mintegy 12 útnyi szélességű pusztá szőlőföldem, 12 jármos ökreim, 14 darab fejős és meddő teheneim, 3 harmadfű marhák, 5 tavalyi borjúk, 3 hámos, 3 méneses lovaik, egy tavalyi csikó, mindössze valami 146 darab birkáim, azaz száznegyvenhat, egy vasas kocsim, két vasas szekereim,

úgy egyéb gazdasághoz megkívántató szerszámaim, vagynak Kotsis József-nél 1200 r. ftjaim, melyek közül 600^{lvi} contractus is vagyon, Balogh Jánosnál contractus nélkül 500, Rádi Mihálynál contractusok mellett 600, azaz hat-száz, Kotsis Gergelynél contractus mellett 200, Juhász János kovácsnál ugyancsak contractus mellett 100, ifj. Veréb Jánosnál ugyanazon módon 100, Nagy Ferenc Jánosnál hasonlóan 200, contractus nélkül pedig 46, Zsolnay Antalnénál contractus mellett 100, Tóth Mihálynál contractus nélkül 200, a házamnál pedig készpénzben valami 800 ftjaim, mindezekből,

2. A földemet hagyom egyenlően József és Mátyás fiaimnak.

3. Azon ház, melyben József fiam lakik, legyen az övé, a másik pedig, melyben magam lakok, Mátyás fiaimnak maradjon oly móddal azonban, hogy abban é(des)janyjával, mostani hitvesemmel együtt lakjanak, úgy hasonlóan a puszta szőlőföld is legyen Mátyásé, ezenfelül

4. A száraz malmomat hagyom hitvesemnek olyformán, hogy annak még él, a hasznát elvévén, és keresetéből élvén, holta után Mátyásnak adódjon.

5. József fiaimnak egyik szekeremet hagyom 4 ökrökkel, a többi legyen minden szarvasmarháimmal együtt, és a gazdasághoz tartozó szerszámokkal Mátyásé, azon okból, mivel Józsefnek részét a marhákból már kiadtam volt, egy méneses kanca azonban nyári fiával legyen az övé, úgy 15 fejősbirka is, a többi maradjon Mátyásnak.

6. József fiaimnak már adtam 300 ftkat, rendelék még ezen felül nékie 700, mindössze(sen) 1000 ftkat, a többit pedig Mátyásnak hagyom, és hitvesemnek oly móddal, hogy abból az újonnan építendő anyaszentegyházra 100 ftkat lefizetni tartozzanak.

7. Tisztességes eltakarításomat bízom hitvesemre és Mátyás fiamra.

Mely ekképpen tett végső rendelkezésem, hogy ép elmével szabad akaratomból tettem legyen, az alább megnevezettek előtt, azt saját kezem keresztvonásával bizonyítom.

Félegyházán, 2^a Decembris 1810.

Gáll György kezem + vonása

Mielőttünk: Csernák Mihály m. p. senator

Ring Mihály m. p. senator

Mótzár Ferenc m. p. v. not.

Anno 1810. Die 29^a Decembris. Tanácsgyűlése alkalmatosságával felszaksztatván, az özvegy, József és Mátyás successorai előtt publicáltatott.

Félegyházán, mint feljebb.

Mótzár Ferenc m. p. v. not. által

Egykorú, kézzel írt, 3 oldalra terjedő, magyar nyelvű, eredeti irat. Felzetten: (P. H.) Gáll György testamentoma, dd° 2^a Decembris 1810. N° 244. Prot. Polit. 1810. Ar. 18. Capsa 1. Fasc. 9. N° 40. BKMÖL V. 101. b. Kiskunfélegyháza Város Tanácsának iratai; Közigazgatási iratok Capsa 1. Fasc. 9. N° 40.

Kiskunfélegyháza, 1812. április 5.

Nemes Márton végrendelete

Alább is megírott Nemes Márton, Isten ő Sz. Felségének titkos rendeléséből súlyos nyavalyával meglátogatván, minden történhető esetekre, Istentől vett csekély javacskáimról, mint tulajdon szerzeményeimről, hitvesem Réztitza Örszebet, és első hitvesem Gábor Rozáliától származott Ágoston nevezetű fiam között, e következő végző rendelkezésemet kívántam tenni, elől számítván először is javaimat, melyek ekképpen következnek.

1. Vagyom a 3. tizedben egy fennálló házam, és takácsi mesterségemhez megkívántató mindenféle szerszámaim, úgy némely aprólékos házi készületeim.

2. Mindezekből hitvesem részére Réztitza Örszebetnek, minthogy betegségemben szorgalmatos gondomat viselte, hagyom mindenféle takácsi mesterséghez megkívántató szerszámaimat örökösen, a házieszközökkel és készületeimmel együtt.

3. Házam adódván, annak árából bejövendő summapénzből azon 100 ft bankócédulákon felül, melyekkel nékie tartozok, még hagyok 200 ftkat beváltócédulában, és így összességgel 220 ftkat, minthogy betegségemben egyedül lévén ápolgatóm, mellettem sokat fáradozott. Ezen házam árából fizetődjenek ki az 400 ftk is, melyekkel Farkas Albertnek bankócédulában tartozom, úgy hasonlóan ezekből hagyok a házi szegények(ne)k is 20 fto váltóban, szentmisékre lelkeim után 20 ftkat, tisztességes temetésemre hagyok 70 ftkat, ezenfelül a kecskeméti P. Franciscanusok(na)k hagyok 50 ftkat. Ha mindezekből még valami a ház árából felmaradna, adódjanak a félegyházi újonnan építendő anyaszentegyházra 50, úgy a radnai templomra is 50 ftk, mind váltócédulában, ha még ezen felül is valami marad, hagyom hitvesemnek.

4. Ágoston fiam, minthogy engemet soha életemben meg nem becsült, sőt öregségemben engemet elhagyván, mindenféle becstelenségekkel illetett, s számtalanszor bosszontani iparkodott, ezért semmi vagyonomban holtom után ne részesedjen.

Mely ekképpen általam szabad akaratomból, s ép elmével, az alább nevezettek előtt tett végző rendelkezésemről adom e saját kezem keresztvonásával megerősített testamentalis levelemet.

Félegyháza, Sz. György havának 5^{ik} napján 1812^{ik} eszten(dőben)

Nemes Márton kezem + vonása

Mielőttünk: Ring Mihály m. p. senator

Mótzár Ferenc m. p. v. not.

A^o 1812. Die 2^a Maii. Tartatott tanácsszéke alkalmatosságával fölszakszattván ezen testamentom. Az özvegy Reczicza Örszebet és Cseh Ágoston successorok előtt publicáltatott, s ezen alkalmatossággal Ágoston successor

atyjának ezen rendelkezésében meg nem nyugodván, a kizárt javak eránt jusát főnntartja. A főnntmaradott javak(na)k pedig inventálására és a felek(ne)k megegyeztetésekre Endre Imre senator és Móczár Fer(enc) v. notar. urak ki-neveztettek.

Főljegyzé: Endre László m. p. v. notar.

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, magyar nyelvű, eredeti irat. Felzetten: (P. H.) Nemes Márton testamentoma dd° 5^a April. 1812. Ar. 18. **Capsa 1. Fas. 9. N° 49.**
BKMÖL V. 101. b. Kiskunfélegyháza Város Tanácsának iratai; Közigazgatási iratok Capsa 1. Fasc. 9. N° 49.

43.

Kiskunfélegyháza, 1812. április 13. és 15.

Almási György végrendelete

Alább is megírott Almási György, Isten ő Sz. Felségétől súlyos nyavalyával meglátogatván, csekély javacskáimról minden történhető esetekre, e következő végső rendelkezésemet kívántam hitvesem Botka Anna és György fiam között tenni, elől számlálván javaimat, melyek ekképpen következnek:

1. Vagyom egy fennálló házam, a galambosi Felső hegyben 4 1/2 lánc termő szőlőm, két pálinkaüstjeim, több aprólékos házi készületeim, és a szűcs mesterséghez megkívántató szerszámaim. Vagyom Hegedűs Györgynél contractus mellett inter(es)re új beváltócédulában 100 forintom, Endre Antal, Dobos József és Szabó Mátyás székbíráknál hasonlóan contractus mellett régi bankócédulában 1000 r. ft kölcsönpénzen, mindezekből

2. Az házamat hagyom György fiamnak, úgy mindazonáltal, hogy az utcára lévő szobában hitvesem lakván még él, vagy pedig nevemet meg nem változtatja.

3. Az szőlőmnek Nztes Balajthy Esküdt Úr mellett való részéből hagyok a hitvesemnek élelmére két pászta szőlőt, úgy, hogy azt mindaddig használja még él, vagy férjhez nem megy.

4. Azon esetre is, ha fiammal, mint mostoha itt a házamnál lakni nem akarna, azzal a két pászta szőlőnek haszonvételével megelégedni tartozik.

5. Minden mesterséghez megkívántató szerszámaimat, házieszközeimmel együtt, hagyom György fiamnak.

6. Ami tisztességes eltakarításomat illeti, arról is fiam kötelessége szerint szorgalmatoskodni tartozik.

Mely ebbeli végső rendelkezésemet, hogy ép elmével és szabad akaratomból az alább megnevezettek előtt tettem légyen, annak nagyobb hitelére és állandóságára adom e saját kezem keresztvonásával megerősített testamentalis leveletem.

Félegyháza, 13^a April. 1812.

Almási György keze + vonása

Mielőttünk: Endre Imre m. p. senator
Mótzár Ferenc m. p. v. not.

Anno 1812. Die 15^a Aprilis. Alábbírott e jelen testamentomban némely változásokat kívánván tenni, az alábbírottak által előttem felszakasztván, s azon alkalmatossággal e codicillusomat hozzája ragasztottam, ti.

Az 3. és 4. punctumok(na)k következtetésében hitvesemnek hagyok még 100 r. ftkat folyó pénzben, melyeket György fiam kifizetni tartozik.

Végre Terézia leányom, Prohátzka Ferencné után maradott onokáimnak Ferencnek és Rozáliának, hasonlóan hagyok száz r. ftkat váltócédulában.

Ezenfelül pedig mindenesetre míg él, vagy férjhez nem megy, tartozzon fiam hitvesemnek minden hétre egy kenyeret, és ahhoz megkívántató egyéb azalékot kiadni.

Mely ekképpen általam tétetett, s ide ragasztott codicillusomnak valóságárúl kiadom ismét ezen saját kezem keresztvonásával megerősített leveletem.

Mint feljebb.

Almási György kezem + vonása

Mielőttünk: Kiss Márton m. p. senator
Mótzár Ferenc m. p. v. not.

A^o 1812. die 20^a Junii. Pri. Kiskunfélegyháza városa tanácsgyűlése alkalmatosságával ezen testamentom az özvegy Botka Anna, György successor és Almási Rozália, a testans leánya, successora Prohátzka Rozália jelenléteben felszakasztván, publicáltatott, mely alkalmatossággal György különösen azt el nem vállalja, hogy mostohájának kenyeret és azalékokat adogasson, és az ellen ezúttal protestál.

Feljegyzé: Szabó József m. p. or. not.

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, magyar nyelvű, eredeti irat. Felzetten: (P. H.) Almási György testamentoma dd^o 13^a April. 1812. N° 120. Prot. Polit. 1812. Ar. 18. **Capsa 1. Fas. 9. N° 51.**

BKMÖL V. 101. b. Kiskunfélegyháza Város Tanácsának iratai: Közigazgatási iratok Capsa 1. Fasc. 9. N° 51.

44.

Kiskunfélegyháza, 1812. május 20.

Öreg Némedi Varga István végrendelete

Alább is megírt ör. Némedi Varga István, Isten ő Sz. Felsege által súlyos nyavalyával meglátogatván, csekély javacskaímrúl hitvesem Tari Magdolna, és tőle származott Bertalan és István férfi, úgy Anna, Victoria, Örszé-

bet, Rozália és Borbála leány successoraim között, minden történhető esetekre e következő végső rendelkezésemet kívántam tenni, elől számítván javaimat, melyek eszerint következnek, ti.

Mínt hogy immár minden fekvő jószágaimat és szarvasmarhámat minde-
nekkel együtt az két férfi successoraim között felosztottam, nem lévén egyéb
kezeimnél 2200 r. ftjaimnál, régi bankócédulában, melyek ekképpen vagynak
elocálva.

Vagyon tudniillik Bertalan fiamnál contr. mellett	675
István fiamnál	675
Barta Lőrincnél	100
Haskó Albertnél	100
Bozóky Józsefnél	100
Kovács Jánosnál	200
Hanis András kalaposnál	100
Ugyanennél más contract(us)on	200
Dinnyés István juhásznál <u>contractus nélkül</u>	50
S(umma):	2200

Ezen kitett kétezerkétszáz r. ftokon felül vagynak még arany és ezüstben
a házamnál kétszázötz, azaz 210 r. ftjaim, mindezekből

1. Két férfi successoraim, mint feljebb is mondám már jószágaimat által-
vévén, azzal megosztottak, akarom, hogy továbbá is azon osztályok mindkét
résznél állandó legyen, és egymást ne háborgassák, egyedül mivel István fiam
tartozik engemet hitvesemmel együtt ápolgatni öreg napjainkban, ugyanazért
a Ladányi György háza megett lévő pusztá házi fundusomat nékie hagyom
örökösen.

2. Az fent kitett 2200 ft summapénzből hagyok minden leányaimnak fe-
jenként 50 és 50 ftkat, oly móddal, hogy az csak hitvesem halála után adód-
jon ki nékiek, akkori folyó pénzben, akár papiros, vagy akármilyen legyen az
az újonnan építendő anyasz(ent)egyházra hagyok ugyancsak folyó pénzben
100 ftkat, azaz száz ftkat.

3. Az 210 ft arany- és ezüstpénzecske hitvesem halála után hasonlóan
osztasson fel successoraim között oly móddal, hogy két rész legyen a férfi-
aké, az egyharmad résszel pedig leányaim osztozzanak egymás között egyen-
lően.

Mely ebbeli végső rendelkezésemet, hogy ép elmével, szabad akaratomból,
az alább nevezettek előtt tettem legyen, annak valóságáru ezen testamentalis
levelemet, saját kezem keresztvonásával megerősítve, kiadom.

Félegyháza, 20^a Maii 1812.

Ör. Némedi Varga István kezem + vonása

Mielőttünk: Fazekas Pál m. p. senator
Csernák Mihály m. p. senator
Mótzár Ferenc m. p. v. notar.

A^o 1812. Die 4^a Julii. Privilegiált Kiskunfélegyháza városában kisebb tanácsgyűlés alkalmatosságával, jelen lévén Szabó Mihály ord. bíró, Molnár Antal, Kiss Márton senator, Szabó József ord. és Mótzár Ferenc v. notar. urak, ezen testamentom Bertalan és István successorok előtt felszakasztván, publicáltatott.

Mótzár Ferenc m. p. v. not. által

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, magyar nyelvű, eredeti irat. Felzetten: (P. H.) Ör. Némedi Varga István testamentalis rendelése de A^o 1812. 20^a Maii. N° 130. Prot. Polit. 1812. Ar. 18. **Capsa 1. Fas. 9. N° 52.**

BKMÖL V. 101. b. Kiskunfélegyháza Város Tanácsának iratai; Közigazgatási iratok Capsa 1. Fasc. 9. N° 52.

45.

Kiskunfélegyháza, 1813. szeptember 30., 1814. január 3. és 22.

Mihálovits Márton végrendelete

Minekelőtte rendelést tennék, le akarom írni, miképpen forgattattam ki minden atyai successiómból, és így hogy szerzettem magam minden javaimat:

Még 9 esztendő koromban árvaságra jutottam, és az atyámnak néhai Mihálovits Márton úr(na)k semmi ingó javaiban nem succedáltam, mert é(des)anyám néhai Agárdi Judit asszony egy esztendei özvegysége után egy rossz emberhez férjhez menvén, azzal csakhamar minden ingó javainkat úgy elfecsérelték, hogy maga is utoljára alamizsnára szorult. Megmaradt azonban 1 egész sessio kisszállási föld, és cir. 1 kötél, Galamboson pedig 1/4, egy jó darab szőlő, és 1 fennálló ház, nevezetesen meg a testamentum, mely intabuláltatott A^o 1813. Protocollo 10^a Januarii initio.

A kisszállási birtokot 3 felé osztotta közöttünk Gábor bátyám, maga, é(des)anyám és én közöttem, és így jó ideig ki-ki a maga portiojából élegett, hanem azután maga commoditássát nézvén néhai Gábor bátyám, mint 2. notarius, László Mihálytól 1/2 sessio földet megvett, és ahelyett a kisszállási birtokát Kis Moczár Mártonnak eladta, aki is úgy alkudott, hogy az én, és é(des)anyánk(na)k portióját is hozzászerezze, meg is lett, mert engemet is arra bírt többször nevezett bátyám, hogy én is a magam, s anyám portióját eleresszem, amint el is eresztettem, és az bátyám reávételeből azt mindketten örökös fassióvá tettünk 1950 ftkb(an), melyből az lett, hogy én föld nélkül maradtam, a pénzből sem kaptam 700 ftnál többet, 1250^{at} az bátyám magának tartván, oly okból, hogy ő é(des)anyánkat tartja, pedig hétszámra sem nyitott rá ajtót, sem nem táplálta, a jó emberek több jót tettek véle.

Én ezen megcsalattatásomat nem szenvedhetvén, minekutána felcseperedtem, processust indítottam Kis Moczár ellen, és egész a T. Palat. Forumig vittem, de nem nyertem azon okból, minthogy annak idejében nem contradi-

caltam, fiaimnak lehet regressájok, vagy Gábor successorinak, ha nyernének, egymás közt felezzék. Nézettsen meg az a transactio, mely improtecollálva van de A^o 1812. vagy 1813., az útba vezeti az embert.

A galambosi földből is úgy kifaragott szegény bátyám Gábor, hogy előre eladta Tarjányi Mihálynak jó áron, és azután vette meg tőlem az én, és é(des)anyám portioját, én 50 ftnál többet nem kaptam belőle, az anyám pedig semmit se, meg lehet látni a protecollumb(an), honnan én osztán eszemre jövőn, Tarjányit háborgattam, és véle 200 ftb(an) megegyeztem, és egy auctiot vettem, hogy ne lennék mindenb(en) megcsalatra, ez is a protecollumb(an) megtaláltatik.

A szőlőt é(des)anyánk eladta 150 ftkért Mittenyvajnak, abból sem láttam 1 xrt is. A házból is 50 ftkkal kidaszított szegény bátyám, de ki tudná előszámlálni az én megcsalattatásimat, bocsássa meg Isten hibáit szegény bátyámnak.

Úgy maradtam tehát mint a szedett szőlő, mert a 100 ftk is nevelésemre elkelték, rész szerént pedig bátyám kupecségére, mert ő ökörrrel kereskedvén 400 ftkat tőlem interesre felvett, de mind a magáét, mind az enyimet úgy elvesztette, hogy interest sohasem, a tőkemet is apródonként holmi imputatiókkal depurálta.

Eszerént tehát valamim van, mind tulajdon szerzeményem, vagyon pedig

1. Egy fennálló házam, és 1 házhelyem a Vásárállás széliben, Nagy András háza megett, a házat vettem Nádallitúl cserébe azon a házi funduson, melyen most Moczár István lakik, és 200 ft ráadásal nézettsen meg a protecollumb(an).

2. Galambosi pusztában vagyon cir. 100 jug. földem, melyből 1 sessiót magam redimáltam, a többit pedig kitúl, hogy vettem, megvan a protecollumb(an), és írásim között.

3. Vagyon a galambosi szőlők közt termő szőlőm hosszára 3 pásztából, szélességére pedig cir. 105 útból álló, ezt is, hogy és kitúl vettem, megvan a protecollumb(an), és írásim között.

4. Vagynak árendáb(an) az galambosi földemmel 550 birkajuhaim.

5. Vagyon 13 pár ezüstkéseim, s 13 evőkanalakkal, egy leveses ezüstkánál, 2 kávé, 2 ezüst sőtartó, vagyon 2 ruhára való ezüstgombjaim, egy arany karikagyűrű, készpénz aranyban és ezüstben cir. 40 ft.

6. 1/2 servis porcelánedény.

7. 9 bőrszékek.

8. 40 üvegképek.

9. 1 keményfa asztal, 3 nagyobb, s kisebb asztalok.

10. A szőlőb(en) 5 vasas szüretelő kádak, és cir. 110 akóra való vasas hordók, és sotú, némely apró edényekkel.

11. Cir. 150 darab könyvek.

12. 1 zseb- és egy stokórák.

13. 2 puszka, 3 mordány és 2 kardok, de amely aprólékok, ruhák vagy akárminő szerszámok itt nem specificáltattak, időhalasztás nélkül inventáltassanak. Készpénzem váltób(an) most a 12 tehén árával, melyek most Pákán legeltetnek vagyon ft 1600.

Eladó búza vagyon cir. 200, árpa valami 100 véka. Detto (eladó) takarmány Pákán cir. 6 öl.

Adós nem vagyok senkinek, meg csak autzczigleri sem. Nékem pedig adósak:

1. Márk Pál vöm 700 fttal régi bankób(an).

2. Farkas Mihály vöm 150 fttal régiben. Detto (Farkas Mihály vöm) 60 fttal régiben. Detto (Farkas Mihály vöm) 25 ft(tal) váltób(an).

3. Szabó assessorné 42 ft(tal) jó pénzb(en).

4. Potyes árendás 145 ft(tal) váltób(an).

5. Gulyás Pista 55 ft(tal) detto (váltóban).

6. Molnár Ágoston 40 ft(tal) jó pénzb(en).

14. Vagyon 2 hámos lovam, 1 hintó, 1 parasztkocsi, itthon 1 fejőstehén, de Tarjányi Borbála hitvesem, ha férjhez megyen, elégtessen ki 200 ftkkal, 1 subláddal, ruhájával és ágyával, egyebet semmit se vihessen el, mert (ám)bátor néki möringlevele van is 1000 ftról, egy fiú rátárul, mégis mint-hogy erőltetésből származott, és törvénytelen is, az semmit sem érhet, ugyanis idehozták ötet nézjei és sógorai, hogy véle összekelhessek, és midőn már az esküvőre készültünk, belém kötöttek, hogy ha az 1000 fton kívül még egy gyermekemmel hasonló rátát mindenből nem ajánlok, a leányt ide nem adják, s visszaviszik, kéntelen voltam megajánlani, és már a készen volt möringlevél helyett újabbat írni, melyen a subscribens, s coramisans Plebanus és Szabó József urak is csodálkoztak, megmondottam nekik akkor is, hogy (ám)bátor ez törvénytelen, és felesleg való is, mégis csakhoggy engemet is, a leányt is csúfságra ki ne tegyék, megajánlottam ugyan, de soha jóvá nem hagyhatom, aminthogy most is ellene vagyok, és halálig contradicalok. Ha férjhez akar menni, menjen oly emberhez, ki holtig eltartja becsületesen, ne rontsa, és ne harácsolja el szegény gyermekeimnek jussait. Ellenben ha özvegyiséget akar viselni, arra az esetre azt akarom, hogy meddig az én nevemet viseli, kétharmad része minden javaimnak maradjon kezén, de városi tutorság gondviselése alatt, úgy, hogy a jószág, föld árendáb(an), a pénz pedig interesen legyenek, abból éljenek, a gyermekek pedig neveltessenek; István fiamnak pedig 1 harmadrész adattasson ki, ha együtt nem maradhatnának, mindenből egyik házzal együtt, és a pénznek is 3-ad részével. Felnevekedvén pedig a kisgyermekek, akkor István fiam ismét megkapja a másik 3-ad részt is, és így mindenem kétfelé osztatik a 2 fiak között. Az özvegy pedig, ha Jánoska fiával nem lakhatna, így provideáltatik, hogy néki a szőlőnek 3-ad része intacte megmarad, mégpedig az a része, melyb(en) a nagy körtefák vannak, a házban oly alkalmatosság, hogy becsületesen meglakhasson, és azon házban, mely néki fog tetszeni, a készpénzből 200 ftok részire interesen megmaradnak, és holta után hagyja annak a gyermekinek, kinek tetszik, afelett mindenik férfi successor tartozik élelmére készpénzben 50 és 50 ftkat esztendőnként adni, úgyszintén 30 és 30 véka életet, fele tavaszi lévén, fele pedig őszi, vagy ahelyett lisztet, fütőt, és egy ölni való sertést, megtarthat 3 pár ezüstkést is kanállal együtt, és a házi- és szőlői eszközökből, valamint ami egy személynek elegendő és a 3-adrész szüirethez. De mindezek csak úgy

comperálnak, meddig nevémet viseli, mert ellenb(en) az első rendelésem stálni fog.

Ami szükségesén kívül volna, úgymint gabona, takarmány, lovak, kocsi azok pinzre fordíttassanak, és a capitalissal kiadassanak interesre.

Katalin leányomnak adtam 1 szőlőt, 20 út szélességűt és 4 pászta hosszúságút, 1 tehenet, és új gazda koráb(an) sok egy(et)mással segítettem, sok ízben interes nélkül való pinzekkel is, különben is jó gazdák, nem szorultak az én adományomra, mégis most is hagyok nékie 50 ftkat. Rózsika meghalálózván, nála levő pinzem, ha vőmtül Farkas Mihálytül megkerül, amint meg is kell kerülni, légyen Apolló(nia) leánykámé, és azonkívül még 100 ft adattasson néki. Terézia leányomnak adtam 700 ftkat régi bankób(an), ehhez is még adattasson neki 100 ft, de ő ha valaha rászorulna, mint maga allaturáját védelmezze, mit Csőkénétül is tanulhat.

Páka, ha megmarad kezünkön, azt István fiam fogja fel, és az árendán kívül esztendőnként segítse árváimat és mostohaanyját, legalábbis 20 véka búzával.

Jánoska fiam neveltessen és oskoláztasson illendően, Polka leánykám(nak) pedig adattasson ki becsületesen (mindaz), mint az a többi leányaim(nak). Erre tudom hitvesemnek különös gondja lészen, de kérem Tutor Urat is, aki üdönként fog tétetődni, hogy arra vigyázni ne terheltesen.

Magamért és minden hozzám tartozandókért sz(ent)miseszolgálatokra hagyok 50 ftkat, úgy, hogy az adattasson a kecskeméti PP. Franciscanusok kezébe, úgy, hogy azokat fél esztendő alatt tartozzanak az én intentiomra elmondani.

Mindezek után István és Jánoska fiaimnak azt a jó tanácsot hagyom, hogy istenfélők legyenek, minden embert, de kivált Elöljáróit megbecsüljék, szót fogadjanak. István pedig, ha jó állapotba jutand, Jánoskát átok alatt nevelni, és jóra vinni köteles.

Szegény házamat pedig a Tettes Magistratusnak és a helybeli N. Tanácsnak ajánlom, különösen pedig T. Mihálovits főnotarius és P. Assor Kármány Pál urak(na)k, a N. Tanácstül pedig Szabó József főnotarius, Ring Mihály senator és Endre László v. notarius urak(na)k, kérvén alázatosan, hogy vélek is az Úristen áldását közölje, a szegény házamat s árváimat szemmel tartani méltóztassanak, és data occasione fiaimmal jót tenni.

Mindezek, hogy általam ép elmével, saját írásommal így rendeltettek, arrúl adom ezen testamentalis leveletem.

Sig. Félegyházán, Ult. Septembr. 1813.

Mihálovits Márton m. p. Em. or. Esküdt (P. H.)

A^o 1814. die 3^a Januar. az alólírt, és meghívott Tanúk előtt ezen a Testans Úrnak akarátja szerént jelen testamentalis rendelés őuraságának felolvastatván, azt továbbra is helybenhagyta, jelentvén azt 1^{ször}, hogy az 3. oldalon kített készpénzek summája már nem 1600 ftok, hanem az eladott tehenek és takarmány árával 1800 ftok legyenek, és hogy 2^{jkvi} Gulyás Pista az 55 ft adóságában 8 akó borokat adott légyen, akóját 7 ftkon, a jövő termésből pedig

még egy akó fehir bort lesz köteles adni. 3^{kv}i vagyon még egy ezüstsarkantyú az háznál.

Mely ebbéli utolsó rendelkezésnek valóságát nevünk aláírásával ezzel megerősítjük.

Költ Félégyházán, 3^a Jan. 1814.

Horváth Antal m. p. ord. bíró

Kiss József m. p. senator

Szabó József m. p. or. not., mint meghívott tanúk

Anno 1814. Die 22^a Januar. Privileg. Kiskunfélegyháza Városa Tanácszéke alkalmatosságával, az fent írt Mihálovits Márton úrnak ezen testamentalis rendelése felolvastatván, publicáltatott, mely alkalmatossággal ord. bíró Horváth Antal úr declarálja, hogy mivel ezen testamentom olyas expositiókat foglal magában, melyek személyét is érdeklik, ezen testamentomot csak azért subscribálta, hogy a testans beteg úrnak bágyadt vérit fel ne háborítsa, hitele valóságát azonban aláírásával el nem fogadja. Ami pedig a jószágok rendbe szedését illeti, annak a testamentom értelme szerént leendő végbevitelére Ring Mihály senator és Endre László v. notarius urak ezennel kineveztetnek, oly utasítással, hogy mindeneket, melyek a testamentomhoz nem specificáltak, inventálván, az eladandókat is pénzre fordítsák, és Asszonság előtt felolvassák, végre mindenekről e Tanácsszékének tudósítást tegyenek.

Feljegyzé: Mótzár Ferenc m. p. hites v. notarius

Egykorú, kézzel írt, 7 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: (P. H.) (P. H.) Nemzetes és Vitézlő Mihálovits Márton Esküdt Úrnak testamentális rendelése dd' 3^a Januar. 1814. Mihálovits Már(ton) úr testamentoma. Ar. 18. Cap. 1. Fas. 10. N° 1. BKMÖL V. 101. b. Kiskunfélegyháza Város Tanácsának iratai; Közigazgatási iratok Cap. 1. Fas. 10. N° 1.

46.

Kiskunfélegyháza, 1817. április 1.

Nemes Fitsor Imre végrendelete

Alább is megnevezett Nemes Fitsor Imre, Isten ő Sz. Felségének titkos rendeléséből súlyos nyavalyával látogatván meg, minden történhető esetekre hitvesem Kovács Anna, két Imre fiaim, úgy Örsébet, Judit, Klára, Terézia és Ilona leányaim között, e következő végső rendeltést kívántam tenni, elől számítván javaimat, melyek eszerint következnek:

1. Vagyon egy fennálló házam, az félegyházi határban félnegyed rész szántó- és kaszálóföldem, az öreg Közel hegyben 3 pászta hosszasságban 32 út szélességű beültetett termő szőlőm, ugyancsak a Közel hegyben 15 út szélességű pusztas szőlőföldem, passiva adósságom vagyon K. Szabó Pálnál

450 ft. Mindezekről tehát minthogy mindezen itt elől számlált ház, föld és szőleimet, a tulajdon magam keresményéből, már én sok rendbeli törvényke-
zésem által másoktól zálogból váltogattam vissza, eszerént kívántam rendelkezni, hogy

2. Az fennálló házamat hagyom Imre nevezetű két fiaimnak egyenlő jussal, úgy hasonlóan a földemet és szőleimet is hasonlóan ezek(ne)k hagyom, úgy mindazonáltal, ha

3. hogy még hitvesem él a házban velük lakván, ha meg találnak is egymástól válakozni, azon esetre mind a föld, mind pedig szőlőknek harmad részét hitvesem bírja, és csak ennek halála után menjen az két fiaim között osztályra.

4. Örzsébet és Ilona leányaimat kiházásítván, szegénységemhez képest őket kielégítettem, Juditot Szegedi Sári Ferenc örökbe felfog(ad)ván, az is azt már kiházásította, Klára és Terézia még hajadon korokban elhagytak, azért mindezek(ne)k, mert semmit sem adhatok, de csakugyan mégis atyai szeretetemnek megmutatására ezek(ne)k hacsak lehetne valamit adnék, noha ők engemet megvetettek, s mostani nyomorúságomban sem jönnek felém is.

5. Az 450 ft capita passiva adósságaimat az két Imre férfi successoraim fizessék ki.

Mely ebbeli végső rendelkezésem, hogy ép elmével, és szabad akaratomból az alább megnevezettek előtt tettem légyen, annak valóságát saját nevem aláírásával bizonyítom.

Félegyháza, 1^a April. 1817.

Fitsór Imre m. k.

Mielőttünk: Kiss Márton m. p. senator
Mótzár Ferenc m. p. v. not.

Anno 1825. Die 26^a Februar. Tartatott tanácsgyűlés alkalmatosságával jelen testamentom a két Imre néven levő férfi, úgy Terézia Zsigó Jánosnének jelenlévő János successorok előtt felszakasztatván, publicaltatott, melyben a két férfi megnyugodott ugyan, de Zsigó János az é(des)anyja Fitsor Terézia nevében protestált.

Feljegyzé ifj. Bánhidi József notar.

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, magyar nyelvű, eredeti irat. Felzetten: (P. H.) Nemes Fitsor Imre testamentális rendelkezése, de A° 1817. Die 1^a April. N° 81. Prot. (Pol.) 1825. Arcul. 16. Caps. 1. Fasc. 11. N° 24. BKMÖL V. 101. b. Kiskunfélegyháza Város Tanácsának iratai; Közigazgatási iratok Capsa 1. Fasc. 11. N° 24.

Kiskunfélegyháza, 1823. január 30.

Horváth Antal végrendelete

Atyának, és Fiúnak, és Szentlélek Istennek nevében. Amen.

Amidőn születésemnek hatvankettődik esztendejét majdnem bétöltöttem, a világnak állhatatlansága velem is megérezttette testi alkotmányomnak hanyatlását, eltökéltem azért magamban, hogy ép és egészséges elmémnek tehetségivel Édes Hitestársom Köszögy Terézia, s tőle származott s életben levő Antal, Gábor, Lajos férfi, úgy Terézia, Borbála édes leányaim, Anna megholt leányomnak Bánhidi Lászlónénak árvái, úm. Johanna, Antal, Péter és Mária unokáim közt végső rendelkezésemet megtégyem.

Elöl számlálom azért mindenekelőtt ingó és ingatlan vagyonomat.

1. Vagyon a második tizedben egy házam, amelyben lakok.
2. Ugyanazon tizedben egy malmom, és a molnár számára külön házam.
3. A negyedik tizedben Endre Józsefné háza előtt két üres házi fundusaim, melyeket a Ns Tanácsnak szívességéből hűséges szolgálatimért nyertem.

4. Vagyon a Bika hegyben három lánccs szőlőföldem.

5. Vagyon az új-galambosi Szőlőhegyben Szabó Mihály Senator Úr mellett harmincnyolc út szélességű szőlőm.

6. Vagyon az öreg Galambosi hegy mellett Horváth András szomszédságában mag nélkül elholt Horváth Imre testvérem szőlőjéből harminc út szélességű szőlőm.

7. Vagyon az Galambosi hegy mellett Klór János úr mellett is három lánccs szőlőm.

8. A kisszállási terrenumban Horváth László és Fábíán János szomszédok közt vagyon százhárom jugerumokból álló tanyaföldem épületekkel együtt.

9. Úgy a Kisszállásán Horváth László felső szomszédságában vagyon huszonöt zsák alá való földem, melyet Horváth Imre testvérem halálával successióképpen, mint osztályos testvér kaptam épületekkel.

10. Vagyon ismét a kisszállási határon Nagy Mátyás successori és Botra Jakab közt Mihálovits Ignác mellett tizenhét zsák alá való földem, melyet Mihálovits Antal úrtól vettem.

11. A galambosi terrainumban is vagyon a Tarjányiak szomszédságában negyvenkét zsák alá való földem, szükséges épületekkel.

12. A Közeli hegyben lévő üres szőlőföldje Horváth Imre megholt testvéremnek egyharmadik résziben az enyém, mely ma, valamint a városban lévő háza is nincs köztünk successorok közt fölosztva.

Mindenféle lábasjóságomnak följegyzése

13. Jármos ökröm vagyon 18, tehenem vagyon 30 darab, befogni való tinaim 9, negyedfüre kelő marhaim 23, harmadfüre kelő 19, tavalyira kelő pedig 20 és 1 bika.

14. Kocsis lovam vagyon 4 darab, méneses kancám vagyon 18 darab élő, egy negyedfü paripacsikó, negyedfüre kelő 12 darab, harmadfüre kelő 14 darab, tavalyira kelő pedig 8 darab.

15. Öreg ellős birkám vagyon 518 darab, üsző vagyon 138 darab, öreg mag kos vagyon 22 darab, bárány pedig vagyon 305 darab és öt számár.

16. Öreg sertvésem vagyon magló 6 darab, és 28 (darab) esztendő sül-dők.

17. Vagyon 3 szekerelem, két kocsim, egy födeles és egy födeletlen csé-zám, két vontatólánc, 7 szekérhez való csatolóláncok, és ezen gazdasághoz megkívántató mindenféle eszközeim és szerszámaim, bőséggel gabonáim.

18. Vagnak házamnál négy szobákban mindenféle házi kamrákban a gazdasághoz megkívántató eszközeim, 12 személyre való ezüst asztali készületimmal.

19. Vagnak 6 szüretelő kádjaim, cir. 200 akóra való vasas hordóim, minden ahhoz megkívántató eszközökkel és sotúval.

20. Mindezen általam elől számlált ingó és ingatlan javaimot, mint nagyobb részént aquisitumimat, mindenféle házi és tanyai eszközeimet, gabo-náimat hagyom egyenlő jussal szorgalmatosan gazdaasszonykodó Köszögy Terézia hitvesemnek, és tőle származott Antal, Gábor és Lajos három férfi magzatimnak oly móddal,

21. hogy először is az egész substantiámból adjanak feleségem és három férfigyermekeim három leánygyermekeimnek, nevezetesen Teréziának Ba-kos Istvánnának, Borbálának Molnár Mihálynének, Istenben elnyugodott Anna volt Bánhidi Lászlónétül származott négy onokácskáimnak, nevezete-sen Bánhidi Antalnak, Bánhidi Péternek, Bánhidi Johannának és Bánhidi Máriának, mint édesanyjokat Horváth Annát repraesentálóknak, kit is kétezer forintokat váltócédulában vagy scheinban, beletudván mindazokat, melyeket már ezelőtt adtam férjük kezibe, neveztesen pedig adtam

22. Bánhidi László vő fiamur(am) kezébe birkák vételére, szőlővételre, szélmalom építésire, és s. v. sertésre 696 ft 54 xrt, adódik tehát még az árvák számára Bánhidi László fiamuram kezibe 1303 ft 6 xr, contractust adván rúla az árvák atyjának.

23. Borbála leányomnak is adtam házvételre vc. 850 ft(ot), és valamint

24. Borbálának, úgy az árvák édesanyjának is adtam hat és hat járnai való tinókat, melyek örökre légyen(ek) az övék.

25. Terézia leányom kétezer forintjai iránt pedig úgy rendelkezek, hogy az maradjon a tőkén, feleségem és gyermekeim minden esztendőben fizessék meg nékie szorgalmatosan a százhús, azaz 120 ft inter(es)t, /:mivel néki gyermeke nincsen, lakjon édesanyjával, onnét vegye élelmét is, és gyamolítsa azt öreg napjaiban.

26. Amidőn pedig Terézia leányomnak Bakos Istvánnának is eljön végső órája, osztozzanak a kétezer forint rátájával férfi- és leányágon lévő gyerme-keim, s maradékim egyenlően, úgymint Tóni, Gábor, Lajos, Borcsa Molnár Mihályné, és Anna árvái.

27. Feleségem mindenemnek egynegyedik résziben succedálván, az ő halálával, vagy ha nevemet megváltoztatván, minden ingatlanok három gyermekeimre Antalra, Gáborra és Lajosra minden teher nélkül szálljanak, az ingókról pedig feleségem szabadon rendelkezhetvén, mint tulajdon maga rá-tájárul.

28. Ha valamelyik successorom akármelyik ágon lévő, successor nélkül halna ki a világból, annak rátája az életben lévő successorim között egyaránt osztasson föl, úgy értvén, hogy az ingatlanjavak mindenkor a férfiágot illetvén, azoknak szálljon minden teher nélkül birtokokba, ingó javaival pedig mindnyájan osztozzanak.

29. Csekély gazdaságomnak fő kormányzója lévén feleségem, igyekezzen gyermekeimet tisztességesen a jó erkölcsökben fölnevelni, osztályt tenni pedig mindaddig ne engedjen köztök, míg mindnyájan emberi kort nem érvén, ki-ki maga részének gondját nem bírja viselni.

30. Addig pedig az egész gazdaságomnak terhét Antal fiam fogja vinni, gondolja meg azt, hogy ő a közből egészen fölneveltetett, meg is házasított, illő tehát, hogy Gábor és Lajos gyermekeim is a közből egészen fölneveltesse.

31. Isten áldásával ami jövedelem gazdaságomból bé fog jönni, az mind egy krajcárig feleségem kezébe menjen, ő legyen annak szorgalmatos gondviselője és a szükségtelen költségektől oltalmazója, és gyarapítója.

32. A házam legyen azon férfigyermekeimé, akivel feleségem lakni kíván, úgy mindazonáltal, hogy a más(ik) kettőnek is tisztességes ház építtessen /:de ne ilyen költséges:/ vagy pedig cseréljék el a két házi fundust kész házáért.

33. Ami csekély summapényzem vagyon feleségem kezében, vagy contractuson, mivel a jószágnak drága teletetése még azt mind is elveheti tőlünk, azért arról nem rendelkezek, rendelkezzen arról annak idejében feleségem, ha el nem költi.

34. Ha pedig feleségem halomása után Terézia leányom Bakos Istvánné gyámoltalanságra jutna, azt rendelem, hogy ezen házamban holtig lakjon, és tartsa az a gyermekem, aki édesanyjával marad házamban, de tartozó kötele-ségeikül is tartsák mindkét ágon lévő gyermekeim ötét, mint testvérjüket haláláig, mindenféle bajában gyámolítani, hogy az ő rátácskájából esendő részt ki-ki megérdemelje, és halálakor az ő tisztességes eltakarításából részt vegyen.

35. Úgy ítélem, hogy Borbála leányom Molnár Mihályné kevesebben részesült mint az árvák édesanyja Bánhidya Lászlóné, mivel amint az ő férjének quietantiája is mutatja, birgevételre én elsőbbit is óbancóban 1000 forintokat adtam neki, amidőn a birgéknek párját húsz és huszonegy forintokon vette, hanem a scála által szállítódott az le 246 ft 54 xrokra, ezen okból adjanak feleségem és férfigyermekeim Borcsa leányomnak 153 ftok(at) és 6 xrát még.

36. Végre hagyom kedves hitestársomnak, mindkét ágon lévő magzatimnak, onokáimnak, azok édesatyjainak utolsó atyai áldásomat, kérvén mindnyájokat, hogy az igaz atyafi szeretetet egymás iránt szívekben mélyen béoltsák, édesanyjokat pedig mindvégig köteles gyermeki tisztelettel, szeretettel ápolgassák, és a házi szegényekről meg ne felejtkezzenek.

Mely végső rendelkezésem, hogy tulajdon meghatározott akaratomból tettem, és ezen Érdemes Bizonyosságok előtt szórul szóra fölolvastam, elősmérem, sőt tulajdon pecsétem, s nevem aláírásával is bizonyítom.

Félegyházán, Januarius holdnapnak 30^{dik} napján 1823^{dik} esztendőben

Horváth Antal m. p.
A Tettes Kiskun Districtus
Törvényszékének Táblabírája,
és Félegyháza városa senatora (P. H.)

Anno 1823. Die 22^a Februar. Szabad Kiskunfélegyháza városában ezen testamentális rendelés általunk és előttünk, fent tisztelt Sedriális Assessor s Senator Horváth Antal úr előtt felolvastatván, azt minden pontjaiban újra helyben, s maga teljes erejében meghagyta, s hogy ez légyen végső eltökélt akaratja, declarálta.

Kiss József m. k. senator
Mótzár Ferenc m. p. or. not.

A^o 1824. Die 19^a Junii. Ezen testamentom a Testans Úrnak akaratjából felszakasztatván, azt az alólírtak, mint is egyenesen és in specie általa Requirált Bizonyságok előtt felolvastatta, mely alkalmatossággal jelen egész rendelkezését továbbra is megerősítvén, azzal a modificatióval hagyta helyben, hogy

1. A 22. punctum alatt boldogult Anna leánya árvái részekre járulandó 1303 ft 6 xr summa maradjon a tőkében minden intezés nélkül mindaddig, még törvényes idejeket el nem érik, ha pedig jónak látják, fizessék ki hamarébb is.

2. Antal fia részéről az ingó javakra nézve a testamentom annyiban változik, hogy azokból ő egyötöd részben kielégítettvén, külön kenyérre szállott, hanem

3. Azt rendeli, hogy leánygyermekai vagy ezek(ne)k árvái /:mennyiben akármikor a nékiek testált készpénzekkel kielégítendőek léznek:/ kifizetésekre az ingó javaknak azon 4. rész(e) szolgáljon, mely tulajdonképpen Antalnak kielégítésekor a Testans Úrnak személyére maradt /:úgy értvén, hogy a jószág(na)k akkor 5. része adatott ki, következésképpen az egyik részben a Testans Úr magát képzele, ha pedig történetből ezen egy rész a leányok kielégítésére elég nem volna, a hiányosságot három férfi successorai egyaránt pótolják ki.

Mely ezen modificatioit a Testans Úr codicillus formában hátrahagyván, azt aláírásával is megerősítette.

Költ Félegyházán, mint följebb.

Horváth Antal m. p. senator

Előttünk, mint is ezen actusra
különösen meghívottak előtt:

Szabó József m. p. palat. assessor
Endre László m. p. or. esküdt
Kiss József m. p. senator

A^o 1825. Die 15^a Febr. Én, alól is megírott Horváth Antal, jelen testamentomi rendelkezéseimet /:menniben Istenben boldogult hitvesem Köszöghi Teréziának nálamnál előbb történt halálával s ennek szabad rendelkezése alatt hagyatott rátájára nézve újabbi elrendeléseket kíván, most még Istennek szent kegyelméből egészséges és ép elmével lévén, mondott testamentomomat ismét felszakasztatván, minekutána annak minden cikkelyeit újabban is általértvén, ezúttal még e következőket láttam szükségesnek elrendelni, ugyanis

N° 106. Prot. 1825.

1. Minthogy már az én változhatásom esetére a gyermekeim alkalmasint meg fognak osztozni, tehát az az akaratom, hogy három férfi successoraim a följbbe codicillusomban említett, s néhai Anna leányom árváit illető 1303 ft 6 xrkat az Árvák Tutora kezébe olvassák azonnal, vagy ha ezt nem tehetnék, adjanak magokról proportio szerént ugyan a Tutor Úr(na)k obligatiot, hogy azon capitalis az árvák részére fructificálhasson.

2. A 27. punctum alatt néhai hitvesemnek hagyatott ingó ráta férfi- és leánygyermekeim közt hat egyenlő részre osztódjon, itt is azon megjegyzéssel, hogy Anna leányom árvái részére esendő vagyonok azonnal ellicitáltatván, azok(na)k bėjövendő árok hasonlóan Tutori Manipulatio alá olvastassanak.

3. Mostanság körülöttem szolgálatot tévő Terézia leányom illő, hogy fáradhatatlan gondoskodásának tölem méltó jutalmát vegye, ugyanezért a nékie hagyott kétezer váltóforintokat három férfigyermekeim ha kívánni fogja, azonnal kézébe olvassák, és amelyekről nékie szabad rendelkezést is engedek.

4. E fönnálló házamat és malmomat hagyom egyenlő osztályra három férfigyermekeimnek.

Mindezeket ekképpen elrendelvén, a változást nem szenvedett punctumokat ezennel is megerősítem, gyermekeimet pedig továbbra is az egymás eránt leendő testvéri szeretetre emlékeztetem és intem.

Költ Félegyházán, mint följbbe.

Horváth Antal m. p. senator

Előttünk: Szabó József m. p. palat. assessor
Endre László m. p. or. esküdt

Egykorú, kézzel írt, 6 oldalra terjedő, magyar nyelvű, eredeti irat. Felzetten: (P. H.) (P. H.) (P. H.) Nztes Horváth Antal senator és sedrialis assessor úr testamentoma dd^o 15^{ae} Febr. 1825.
Arcul. 16. Caps. 1. Fasc. 11. N° 28.

A^o 1825. Die 5^a Martii. Szabad Kiskunfélegyháza városa tanácsszéke alkalmatosságával ezen testamentum fölszakasztván a successorok előtt, nevezetesen ifj. Horváth Antal úr, Horváth Gábor és Lajos, úgy Terézia és Borbála, s Anna személyeikben ezek(ne)k férjei Molnár Mihály s Bánhidai László urak előtt publicáltatott.

Feljegyzé: Mótzár Ferenc m. p. or. not.

BKMÖL V. 101. b. Kiskunfélegyháza Város Tanácsának iratai; Közigazgatási iratok Capsa I. Fasc. 11. N° 28.

48.

Kiskunfélegyháza, 1825. február 16.

Sánta Fekete József végrendelete

Alábbírott, Isten ő Sz. Felsege által súlyos nyavalyával meglátogatván, de azonban ép és egészséges elmével lévén, Istentől vett kevés vagyonomat, özvegyem Kiss Borbála, úgy gyermekeim József, István, János, Mátyás férfi, és Terézia, Rozália és Anna leánygyermekeim között illetéknéppen kívántam elrendelni, elől számítván pedig azokat, úm.

1. Vagyon a 4. tizedben egy fennálló házam, a belső-galambosi részen félnegyed rész földem, az Alsó-galambosi hegyben 14 út szélességű szőlőm, s az Felső-Galambosban pedig három lánc szőlőm, 6 jármos ökreim, 2 hámos ló, 4 méneses kanca, 2 rúgott csikó, 2 rúgott borjú, 1 harmadfű üszőborjú, és 100 darab birge, ezeken kívül

2. Nagy György juhásznak tartozok 100 ft, Orosz József kovácsnak 66 ft és Banus Györgynek 15 ft, összesen 181 ftokkal, melyekből

3. Az házamat hagyom István, János és Mátyás fiaimnak úgy, hogy abban az édesanyjokat két leánytestvéreikkel együtt lakni engedni mindaddig kötelesek lesznek, még édesanyjok meg nem hal, avagy nevemet meg nem változtatja, ezenkívül tartoznak még a fiak József bátyjok(na)k 200 ftkat házbéli jussában fizetni, nemkülönb

4. a fentebb megírt földbirtokomat hagyom négy fiaimnak azzal a megjegyzéssel azonban, hogy azt addig meddig hitvesem él, avagy nevemet meg nem változtatja, csak feliből bírassák, fele részt pedig édesanyjok és 2 leánytestvéreik(ne)k élelmekre, ruházatjokra köteles(ek) lesznek esztendőnként kiadni, továbbá

5. Az alsó-galambosi 14 út szőlőmöt hagyom József fiamnak, a felső-galambosit pedig István, János és Mátyás fiaimnak azzal a megjegyzéssel, hogy ennek is azon része, melyben a gunyhó vagyon, /:értvén csak egy láncot:/ légyen özvegyemé addig míg él, vagy nevemet meg nem változtatja, ez megtörténvén, légyen az is az imint megnevezett 3 férfigyermekeimé egyenlő jussal.

6. A fentebb kitett 6 ökreim közül a 2 negyedfű légyen József fiamé, a 4 öreg ökör pedig legyen István és János fiaimé, úgy hasonlóan 2 lovaim is kocsistúl, szerszámostúl, ezen két fiaimé légyenek, egy harmadfű üsző és 2 tavalyi tinőborjúk pedig légyenek Mátyás fiamé, nemkülönbten továbbá két

szekereim közül egyik és 2 eke szerszámostúl együtt légyen István és János fiaimé, az másik szekér eladódván, az árával osztozzanak a 4 fiak, a harmadik eke pedig szerszámostúl és két járommal együtt légyen József fiamé, végre

7. Száz birkáim, s 4 méneses kancáim az két rúgott csikókkal együtt eladódván, fiztessen ki a 181 ft adósságom, úgy hasonlóan a két leánynak ki házasítása fejében adasson 140 ft s az már férjnél lévő leánynomnak pedig 50 f(tok) adassanak, ami ezektül megmarad, azzal osztozzanak a 4 fiak édesanyjokkal együtt egyenlően, úgy hasonlóan a borosedényekből is 10 akóra való Józsefnek kiadódván, a többivel osztozzanak három fiaim édesanyjokkal együtt. Megjegyeztetik itten az, hogy az osztály csak akkor történhessen meg, amikor az nyári munkát tökéletesen el fogják végezni.

Mely végső rendelkezésem, hogy valóságosan ép elmémvel, és szabad akaratomból tettem légyen, nagyobb valóságául ezennel saját nevem aláírásával megerősítem.

Félegyházán, 16^a Febr. 1825.

Sánta Fekete József m. p.

Előttünk: Molnár Ágoston m. p. senator
ifj. Bánhidi József v. not.

Anno 1825. Die 6^a Aprilis. Tartatott tanácsgyűlés alkalmatosságával jelen testamentom felszakasztatott az özvegy s József, Mátyás, János és Terézia successorok előtt, és publicaltatott, mely ellen József protestál.

Feljegyzé Ifj. Bánhidi József v. not.

Egykorú, kézzel irt, 3 oldalra terjedő, magyar nyelvű, eredeti irat. Felzetten: (P. H.) Sánta Fekete Józsefnek dd^o 16^a Febr. 1825. tett végső rendelkezése. N° 190. Prot. (Pol.) 1825. Arcul. 16. Caps. I. Fasci. 11. N° 56.
BKMÖL V. 101. b. Kiskunfélegyháza Város Tanácsának iratai; Közigazgatási iratok Capsa 1. Fasc. 11. N° 56.

49.

Kiskunfélegyháza, 1829. szeptember 10.

Sztarcovits Katalin Lándáv Jánosné végrendelete

A teljes Szentháromságnak Atya, Fiú és Szentlélek Istennek nevében

Én, alábbirt, most midőn ép és egészséges elmével bírok, azon ingó javaimról, melyeket tulajdon szorgalmammal szerzettem utolsó rendelkezést téstem, úgymint:

Először: A holttestem illendően a közönséges anyaszentegyháznak szokása szerint takaríttasson el.

Másodszor: Minthogy három élő gyermekeim vagynak, nevezet szerint Pesten lakos Örszébet leányom, néhai Rózsa Zsigmond özvegye, Zsófia hajadon leányom, és Koszta nyötelen fiam, tehát az én kedves Zsófia leányomnak az ő körülöttem hosszas betegségemben tett éjjeli nappali hív szolgálatáért különösen rendelek hat pár sima nyelű ezüstkést, hat kisebb evő ezüstkanalat, egy leveses ezüstkanalat, két ezüst sótartót, két ezüst tejet szedő gömbölyű kanalat, egy kávé ezüstibriket, egy ezüst tobáktartó piksit, hét pár kávé(s) findzsát, hat kisebb ezüst kávé kanalat, hat metszett fain cintányért, három gyémántgyűrőt, egy igazgyöngy nyakravaló galarist.

Harmadszor: A még hátralévő hat pár ezüst, hat evő ezüstkánál, cin- és rézedények, és egyéb házieszközményeim osztassanak fel egyenlően ezen három gyermekeim között, az egy ezüst sótartóval.

Negyedszer: Örszébet leányomnak vagyon két nagyobb ezüst kávé ibrik, egy ezüst cukortartó piksis, melyeket nevezett Örszébet leányomnak különösen és örökösen rendelem, és hagyom, különösen szívére kötvén néki, hogy

Ötödször: Szemeimnek örökös elhunta után az én két árváimra különös anyai gondot viseljen, és minden viszontagságokban őket oltalmazza, és állandó atyafiúi szeretettel viseltesen hozzájuk. A város alatt lév ő szőlőm felől pedig azon utolsó intézetemet teszem, hogy amint többször mondott Örszébet leányom azon szőlő felől legjobbat fog találni, úgy légyen, melynél fogva egy osztályos rész valamely megsértő csorbulást ne szenvedjen.

Melyeknek erejére és állandóságára ezen végső rendelkezésemet rendesen leíratván, azt mind magam saját kezem aláírásával és keresztvonással megerősítettem, mind az alább írt Bizonyosság Urakat kértem, hogy azt nevek aláírásával megerősítsék.

Költ Félegyházán, 10^a Sept. 1829.

Az itten előrebocsátott testamentalis rendelés testatrix Sztareovits Katalin asszony előtt felolvastatván és megmagyaráztatván, azt minden részeiben helybenhagyta, és utolsó akaratának lenni declarálta. Félegyházán, mint fellebb.

Sztareovits Katalin kezem + vonása

Előttünk: Nagy Sándor m. p. senator
Molnár Mihály v. not.

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, magyar nyelvű, eredeti irat. Felzetten: N° 441 Prot. (Pol.) - 1829. Sztareovits Katalin Lándáv János özvegyének testamentoma de A° 10ta Septembris 1829. Arcul. 15. Cap. 1. Fasc. 5. N° 167.

BKMÖL V. 101. b. Kiskunfélegyháza Város Tanácsának iratai; Közigazgatási iratok Cap. 1. Fasc. 5. N° 167.

Kiskunfélegyháza, 1845. július 20.

Fazekas Ágnes, özvegy Falábú Jánosné végrendelete

Az Atyának és Fiúnak, és (Szent)lélek Istennek nevében. Ámen.

Én, alúl is megírt Fazekas Ágnes, néhai Falábú János özvegye, elgondolván egyrészt azt, hogy már harmadfél esztendő óta különbféle nyavalyákkal kényszerítettem légyen küszködni, megfontolván másrészt őt azt, hogy a betegség a testet előbb erejétől, végre életétől is megfosztja, de idejával, hogy az ember nem tudja a maga végét, meg az is, hogy parancsolva vagyok, rendeld el a te házadat, mert meghalsz, kétségkívül értet ödvén itt, mind lelki, mind testi házadat, ezeket gondolóra vévén, hogy a halál vagy egy, vagy más oldalról készületlent meg ne lepjen, azért végső akaratomat ép, egész(séges) elmével ide iktatom:

1. Lelkemet a Teremtőnek végetlen irgalmába ajánlom, testemet pedig akarom, hogy a katolika anyaszentegyház szertartása szerint tisztességesen eltakaríttassék, amiért is már a temetési költségeket el őre lefizettem.

2. Maradt boldogult férjemről Falábú Jánosról egy fennálló ház a negyedik tizedben Mótzár Mátyásné és Orosz József szomszédságokban, melynek a fundusát említett férjem testvéröccsével együtt vett(e), de a rajta való minden épületeket férjemmel együtt csináltattam, ennél fogva hagyom az egész ház eladása árának felét az Öreg Templomra.

3. Ugyan boldogult férjemmel a közel lévő Szőlőhegyben vettem egy lánc termő szőlőt, Csányi István és Kurutz szomszédságokban, melynek eladása után az árának felét a Kálvária Kápolnára, felét pedig az iskolára hagyom.

4. Vagyon tavalyi termés tiszta búza mint(egy) harminc véka. Halomám után adódjon el, és ennek az ára adódjon Főtisztelendő Prépost Úr kezébe sz(ent)miseszolgáltatokra, magamért és boldogult férjemért.

5. Az ideai termés árpa és búzámnak felét hagyom a szegények táplálására az iskolában, felét pedig Fazekas Verona testvérem neveletlen árváinak. Emellett vagyon két fél szalonna, 2 fazék zsír, egyben 12 icce, a másikban 10, ezekből is felét az iskolára, felét pedig Fazekas Verona testvérem neveletlen árváinak.

6. A házban vagyon három dunna, két derékalj, négy vánkusz, ágyterítő három, egy asztal, egy hosszú pad, három nyoszolya, hat karszék, egy láda, összesen 25 kép, egy tükör, egy szenteltvíztartó, két páros kés. A kamarában egy szekrény, egy kis láda, üres hordók: egy 5 akós, egy 4 akós, két 3 akós, egy 2 akós, három 1 akós, két mézes hordó, egy harminc iccés s egy tíz iccés, egy 4 iccés, egy káposztáshordó, egy félfenekű 6 akós, egy kád, egy cseber, egy nagy dézsa, egy kis dézsa, egy sütőteknő, egy szappanyozó, egy kisebb teknyő, 4 rosta, 3 szita, 2 szűrő szitka, 3 öreg sertés, 2 malac, üres zsák 33, 2 ponyva, és a konyhabeli eszközök. Mindezeknek az árát hagyom az Új Templomra.

7. Vagyon a tanyán tavalyi árpa- és búzaszalmám, úgyszintén az idén termett széna és szalma, ebből az én részemre esendő takarmányt, összesen a szőlőterméssel együtt, eladatni rendelem, a bévett árból boldogult Fazekas Verona testvérem neveletlen árváinak száz váltóforintokat rendelek, a többi fent maradt pénz pediglen Főtisztelendő Prépost Úr kezébe adatni rendelem, hogy abból egy misemondó ruhát csináltasson.

8. Ezen utolsó szándékom végrehajtására és ekképpen világosan kifejezett végső akaratomnak teljesítésére megkérem Bibok István öcsémet, kinek is fáradságáért 25 váltóforintokat rendelek.

Költ Félégyházán, Julius 20^{án} 1845.

Fazekas Ágnes keze + vonása

Mielőttünk: Szabó Ágoston m. k.
Bibok István
Bodor István m. k.
Tóth István m. k.

1847. Január 15^{kén} ezen végrendeletet Bibok István azon jelentéssel adta bé a bíróságnak, hogy a rendelkező már elhalálozott, folytában pedig a végrendeletet aláírt tanúk is békívántatván, ezek azt jelentették, hogy ezen végrendelet nem az ő jelenlétükben készült, s általok íratott ugyan, hanem már írásba foglalva, általok a rendelkező özvegy előtt felolvastatott, ki azt minden részeiben helybenhagyta, s a maga végső akaratának lenni vallotta.

Költ Félégyházán, mint fentebb.

Jegyz. Tarjányi József jegyző

1847. Január. 29^{kén} Sz. Kiskunfélegyháza Városa Tanácsgyűlése alkalmával ezen végrendelet Falábú István, Tapodi Mihály, Olajos Imre és Olajos Verona örökösök előtt kihirdtetett, kik azon való meg nem nyugvásokat kijelentették, s a végrendeletnek, mint ősi javakról tettnek, átaljában ellentmondottak.

Feljegyzette Tarjányi József jegyző

Egykorú, kézzel írt, 3 oldalra terjedő, magyar nyelvű, eredeti írat. Felzeten: 50. sz. - 1847. Fazekas Ágnes özvegy Falábú Jánosné végrendelete. L. 11. F. 3. Füz. 13. Sz. 13. BKMÖL V. 101. b. Kiskunfélegyháza Város Tanácsának iratai; Közigazgatási iratok L. 11. F. 3. Füz. 13. Sz. 13.

KISKUNHALAS

Fekvése:	A Jászkun Kerületekben, a Halas tó mellett.
Jogállása:	szabad mezőváros (1408) ¹²⁵
Népessége:	3953 (1771), 5544 (1780), 6607 (1786), 6488 (1790), 8272 (1803) ¹²⁶ , 8719 (1810), 11 428 (1828) ¹²⁷ , 11 440 (1830), 11 325 (1831) ¹²⁸ , 12 013 (1839) ¹²⁹ , 12 013 (1851) ¹³⁰
Nyelv:	magyar
Vallás:	6750 református, 1455 római katolikus, 45 zsidó, 22 görög (1803), 8496 református, 2849 római katolikus, 68 zsidó, 15 görög (1828), 8824 református, 2971 római katolikus, 142 evangélikus, 69 zsidó, 7 óhitű (1839, 1851)
Épületei:	Kat. és ref. anyatemlom, ref. gimnázium, postahivatal, patika. A Kiskunság kerületi háza csak Mária Terézia alatt, 1753-ban került át Kiskunfélegyházára.
Országos vásárai:	4 vására van, ezek: február 28., július 29., szeptember 21. és november 19. ¹³¹
Főbb foglalkozás:	földművelés, állattenyésztés
Gazdálkodás:	marha- és juhtartás, bortermelés
Terület:	Határa pusztákkal 4 részre van osztva.
Földesura:	–

¹²⁵ MAGYARORSZÁG TÖRTÉNETI STATISZTIKAI HELYSÉGNÉVTÁRA, 1996. 102–103.

¹²⁶ BAGI Gábor, 2001. 2. köt. 356.

¹²⁷ Uo., 356.

¹²⁸ Uo., 355.

¹²⁹ FÉNYES Elek, 1839. 5. köt. 144.

¹³⁰ FÉNYES Elek, 1851. 2. köt. 82.

¹³¹ MAGYARORSZÁG TÖRTÉNETI HELYSÉGNÉVTÁRA, 1988. 142–143.

Egyéb:

A Kiskunság kerületi házának áthelyezése előtt a kiskunok főszéke Kiskunhalas volt.¹³² Öt pusztája van. A későbbiekben Halashoz tartozott Balota, Bodoglás (kocsma, juhászház és dohánylerakat), Eresztő, Fehértó, Füzes, Kistelek, Pirtó, Rekettyés, Tajó, Zsana.¹³³

---

¹³² FÉNYES Elek, 1851. 2. k. 82.

¹³³ MAGYARORSZÁG TÖRTÉNETI HELYSÉGNÉVTÁRA, 1988. 142–143.

KISKUNHALASI VÉGRENDELETEK 1749–1847

1.

Kiskunhalas, 1749. december 26.

Patai János végrendelete

Én, Patai János, Isten szabados tetszéséből és látogatásából hosszas sínlő betegségbe esvén, végre pedig igen elnehezdedvén, mindazonáltal élő nyelvemmel bírván, cselédim között kívántam tenni ily utolsó dispositiót, vagy testamentomot.

1. Adós senkinek nem vagyok egyébnek, hanem mostani székbíró Datz Mihály uramnak.

2. Mások pedig énnékem semmivel sem adósak!

3. Minap a Ns Kunhalas Városi Becsületes Ns Tanács bölcs ítéletiből, amint recommendáltatott a mi atyafiságos megegyezésünk, hogy istenesen disponálván több dolgokról is, amely ft 26 rhen. köztünk interveniáltanak, azokat cédálják az atyafiak sok időktől, sőt gyermekségektől fogva tett hűséges gondviselésemért, mivel ami jószágocskájok volt, azokat is én pensaltam, sőt portioztam is tőlök, azokról már szépen megegyeztünk vala, azért ha kegyes indulatjok fennmarad, azon ft 26 rhen. már tovább nem exequálhatják.

4. Hitestársamnak Albert Juditnak jussát pedig bízom a Tekintetes Ns. Törvényszékre, annak rendes útja szerint, hogy amit nékie istenesen adjudical, az légyen az ő része.

5. Amely mentét pedig magam corrigáltattam feleségem számára, azt tőle senki el ne vehesse.

6. Patai János, első feleségemtől való fiamnak pedig minden ingó és ingatlan jószágimat, valami az feleségemnek adjudicalandókból kimarad, hagyom és testálom, a fiamnak tudniillik.

7. Az Ns. Kunhalas Vrsi Refor. Szt. Ecclesia számára pedig hagyok egy negyedfü kancalovat.

8. Albert István sógor(omat) pedig hagyom tutorul, hogy azon maradt jószágimnak és fiaimnak viselje úgy gondjokat, hogy ami szaporodékjok léssen, légyen az gondviselésért (az övé), felnevekedvén pedig fent írt Patai János fiam önégic a tőkét tartozzék resignálnia, és mind légyenek felnevelendő fiamé.

9. Azt is hagyom jó emlékezetben, hogy már ennekelőtte velem megosztotának Patai István prédikátor öcsémuram, és Papp Zsuzsanna húgomasszony, és akkoron jussokat felezleg kivették, azért már tovább semmi praesentiojok nem lehet. Tétetett ezen testamentom főbíró Egyed István úr, második bíró Tari István úr, és az író W. Halász István praesentiajokban.

Anno 1749, Die 26. Decembr.

2.

Kiskunhalas, 1756. január 14.
Uszódi Tóth István végrendelete

Copia

Anno 1756. die 14ta Januarii. Becsületes Uszódi Tóth István, Kun Halas városa lakosa, maga előtt forgatván múlandó voltát, és öregségéhez képest hamar időn történhető kiköltözését ez árnyékvilágból, arra való nézve, amit halála óráján kívánna mondani, s kevés jószágocskája eránt maradéki között testálni, és netalán akkor s azon alkalmatossággal nyelve megkötöttvén nem szólhatna, most azért pro tunc Isten jóvoltából ép és egészséges elmével előnkbe jöven, ilyen testamentalis dispositiot tett, amint következik:

Elsőbben is: Vallja jó lelkiesmérete szerént, hogy valamit ingó és ingatlan jószágot Isten jóvoltából bír, úgymint 1 házat, 1 kamarát, 2 jármás ökröket, 2 hámos lovakat, 2 méneses kancát, 1 borjas tehenet, 1 pászta szőlőt Jósza Nagy Péter egy, másfelől Kultsár Mihály szőlő(je) szomszédságában, ezeken kívül 50 forintos redimált földet, minthogy maga szorgalmatosságával, és hitestársával néhai Ökördi Zsuzsánnával együtt kereste, szaporította, semmi ősi jószág maga vagy hitvese részéről hozzá nem járult, ahhoz képest, mint maga saját keresett jószágával szabadosan bíró, minden vagyonát természet szerént való fiának, ifjabb Uszódi Tóth Istvánnak és maradékinak Istvánnak és Mihálynak a modo in prosterum hagyja, testálja és örökös birodalmába eresztí.

Másodsor: Kirekesztvén ezen jószágból teljességgel leányágon lév ő több minden maradékit, tudniillik Uszódi Tóth Juditot, Vilonyai Gergely hitestársát, néhai Annának Filepszállásán lakozó Szitus Gergely feleségének maradékit, Sárát, Kis Mihály János házastársát, Katát, Berki János élete párját, mindnyájának successorival együtt, azon okból, mivel mindazokat tehetségéhez képest tisztességesen kiházásította, és reájok sokat költött volna, de azért is, mivel mostani öregségében is 7 vagy 8 esztend öktől fogva, nem más, hanem egyedül ifjabb Tóth István édes fiának szárnyai alatt tápláltatik, és csendesesen nyugoszik, továbbá pedig még azért, hogy azon kevés jókat, melyekről most testamentumot téssen, említett fiával együtt gyarapította, szaporította és kereste, egyszersmind aminémű 20 forintokkal tartozik itt Halason lakó Molnár Mihályné asszonyomnak, annak terhe is és interese sokszor említett fián maradna. (Margón: die 12^a Septembr. 1757. ezen 20 forintból álló adósság megfizettetett.)

Harmadszor: Hogy a leányágon lévő maradékok materno aviticumot, mely állott egy pászta szőlőből, azaz mintegy 45 barázdából, ifjabb Tóth Istvánon ne praetendálhassanak, azt is avégre feljegyeztetni kívánta a testa-

mentumtvő, hogy azon szőlőt fent írt Ökördi Zsuzsánna még életében maga distrahálta Száki Márton nevű halasi lakosnak 37 forintokban.

Mely declaratióját s testamentumtételét feljebb is nevezett Uszódi Tóth István ökegyelme alább coramisált személyek előtt vivén véghez, városunk szokott pecsétje alatt, magának is sub autentico kiadatni kívánta.

Halas, die et A^o ut supra.

Coram (nobis): Gregorio Szabó iudice primario
Michaele Boditsi iudice secundario
Stephano Taxoni jur. ord. notario m. p.

Anno 1761. die 25^a Apr. Újabban a nevezett testamentumtvő öreg Uszódi Tóth István uram előnkbe jövéen jelentette, miképpen fent írt testamentumát minden positioiban, punctumiban és clausuláiban rathabeálja és confirmálja, és mivel ifjabb Tóth István már meghalálozott, tehát annak elmaradott két árvának Istvánnak és Mihálynak mindennemű ingó és ingatlan jószágát testálja, abból az özvegy Szabó Zsuzsánna míg az ő férjének nevét viseli, árváival együtt éljen, tápláltassék és ruháztassék, ha pedig második házasságra általmégyen, akkor mindenkben az árvák succedáljanak.

Signat. Halas, die et Anno ut supra.

Coram (nobis): Michaele Totth primario iudice
Stephano Tary senatore
Stephano Taxoni jur. notario m. p.

(P. H.) Signatum et extradatum

Anno 1761. die 1^a Septembris in oppido Halas.

Per Joannem Gáspár jur. v. notarius m. p.¹³⁴

Egykorú másolat, kézzel írt, 3 oldalra terjedő irat. Magyar nyelvű. Felzetten: Fascic. 3. sub N. N° 7. BKMÖL V. 201. b. Kiskunhalas Város Tanácsának iratai; Közigazgatási iratok Fasc. 3. sub N. N° 7.

3.

Kiskunhalas, 1756. július 3. és 11.

Doczi Gergely végrendelete és osztálylevele

Mi, privilégiált Kun Halas városa ordinarius főbírája Szabó Gergely és tanácsa, közönségesen adjuk tudtára mindenknek akiknek illik, ezen levélünknek rendiben, hogy nevezett városunknak lakosa, s tanácsbéli társunk

---

¹³⁴ Lepecsételtetett és kiadatott Halas mezővárosban 1761. szeptember 1-jén. Gáspár János hites aljegyző s. k. által.

Löki Nagy András uram személy szerint előttünk megjelenvén, jelentette, s következőképpen detegálta: Miképpen néhai Doczi Gergely őkegyelme Die 3^a praesen(tis) men(sis) Julii 1756. Istennek bölcs rendeléséből közötünk és közülünk, lelkét Teremtőjének megadván, ez árnyékvilágból kimúlt, hogy halála után Istentől vett javai kiéi légyenek, s azzal successori miképpen osztozzanak, jóllehet halálos fájdalomtól szorongattatván, s így a testamentumnak rendes folyamatát és sollemnitását elmúlatni kéntelenítettett, mindazonáltal először ugyan, már feljebb említett Löki Nagy András uram hitestársának, annak utána pedig nem sok idővel magának is Löki Nagy András uramnak, előttök, valamiképpen életében együtt társolkodván jelentette, úgy halálához közelítvén élő nyelvvél, s mint olyas törvényes testamentumnak szokott erejével utolsó akarátának ilyen végzését s rendelését hagyta testamentumban, tudniillik:

1. Hogy az halasi Reformata Sz. Ekklesiának számára és szükségeire adattassanak a testamentumtévőnek halála után 10 r. forintok.

2. Elmaradott özvegyének Gál Judit asszonynak, miképpen házasságok(na)k vagy egybekelések(ne)k alkalmatosságával jegyruha helyett 100 r. forintokat möringolt, vagyis ajánlott a testamentumtévő, úgy kívánta s meghagyta, hogy azon möringolt 100 rénes forintokhoz még más 100 r. forintok adattatván, mindössze(sen) pedig 200 r. forintok fizettenessenek, és e mellé két ökrök is adattassanak.

3. Édes leányainak pedig, nevezetesen Doczi Katalinnak Kecskeméten lakozó Mező István hitestársának 200 r. forintokat, öt ökröket, egy tavalyi borjút, egy kancalovat, mindössze(sen) hét darab marhát, úgy hasonlóképpen

4. Doczi Annának Ugon lakozó Őri Márton hitestársának készpénzt 200 r. forintokat, öt ökröket, egy tavalyi borjút, 1 kancalovat, mindössze(sen) hét darab marhát testált, hagyott, és megadni parancsolt.

5. Ami ezeken kívül marad és találtatik, ingó és ingatlan jószág, úgymint ház, örökség, redimált tőke, szőlő, szarvasmarhák, úgymint 10 ökrök, 2 borjas tehén, 2 harmadfű tinő, 2 fias kanca, 1 harmadfű kanca, 2 hámos ló, lovak, mintegy 500 r. forint, mindazokat Doczi Jánosnak, mint természet szerint való fiának a testamentumtévő ajánlotta, hagyta és testálta, többször is nevezett Löki Nagy András uramnak, mint dissinteressatus, és minden exceptio nélkül való jó Hiteles Bizonyoságnak, amint praemittáltatott, relatiojával és erejével, s tanúbizonyosságával.

Mely testamentumnak tenorát más napon, úgymint die datarum praesentium említett successorok Doczi Katalin és Anna, mindketten ide Kun Halas városába lett érkezésekkel megértvén, s meggondolván azon törvényes okokat, hogy néhai Doczi Gergely édesatyjok, mint saját szorgalmatosságával és szolgálatával keresett jószágával szabados volt úgy dispensálni s rendelkezni, amiképpen tetszett és kívánta, de kíváltképpen tekintvén azt, hogy mint édesatyja, ugyancsak az ő gyermekeit jószágából teljességgel ki nem reszette, hanem nemcsak hogy ennek előtte tisztességesen felnevelte s kiházásította, de íme halála után is szép részt juttatott, és azt is egyszersmind consideratioba vévén, hogy Doczi Jánost, mint neveletlen gyermeket interten(eálására), nevelésére és jövendőbeli házasságára nézve több rész illetné,

azért és leányi engedelmességből s jó kereszténységtől viseltetvén, hogy jobb kevés jó csendes békességgel, mint temérdek gazdagság háborúsággal, a testamentumban specificált és testált résszel megelégedtek, a testamentumnak minden punctumit és conditioit megsérteni s felbontani nem kívánván, helybenhagyták, és előttünk állandónak s felbomolhatatlannak declarálták úgy, hogy többé ezeknek utána az említett atyafiaknak vagy maradékaiknak megint Doczi János atyafin akármely szín alatt is semminémű praetensiojok nem léssen, nem is lehet.

Ahhoz képest repetált Löki Nagy András uram, mint azon árva Doczi Jánosnak tutora és curatora a testamentumnak executioját azonnal előttünk véghez vitte, a megírt testamentumnak tenorához képest minden fogyatkozás és időhalasztás nélkül kifizetvén, és Doczi Katalin, úgy Anna is realiter et effective mind a megírt summapénzt, úgy a marhákat kezekhez vevén, nemcsak, de annak felette kérésekre Doczi Katalinnak 1 pár óntányér, 1 derékalj, úgy hasonlóképpen Doczi Annának is 1 pár óntányér és 1 derékalj vagy párna atyafiságosan adattatott.

Mindezekre nézve azért mi is, és a praemittáltaknak szentül és megmásolhatatlanul való megtartására és bizonyosságára kiadtuk ezen városunk usualis pecsétjével és a parsok kezeknek keresztvonalásával megerősített testimonialisunkat. Futura jurium suorum pro cautela.¹³⁵

Datum Halas, Die 11^a Julii 1756.

L. Nagy András keze + vonása L. S. extrac. per Steph. Taxoni
Mező István Doczi Katalinnak ejusd. oppidi ord. jur. notar. m. p.
plenipotentiarisusa keze + vonása
Öri Márton Doczi Annának plenip. keze + vonása

Egykorú, kézzel írt, 3 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: Fasc. 1. sub N. N° 2. Die 3^a Julii 1756. Doczi Gergely uram testamentuma és divisionalis(a). BKMÖL V. 201. b. Kiskunhalas Város Tanácsának iratai; Közigazgatási iratok Fasc. 1. sub N. N° 2.

4.

Kiskunhalas, 1759. augusztus 23. és 1760. október 23.

Péter Ferenc végrendeletei

Én, alól is megnevezett Péter Ferenc, privilégizált Kiskunhalas városának lakosa, elmémben ugyan Istené a dicsőség, ép és egészséges, de testemben hosszas egészségtelenségem miatt, magamat igen erőtelennek érezvén, egyszersem pedig halandó voltomról is megemlékezvén, mert nincsen is itten maradandó városunk, ahhoz képest minekelőtte utolsó végemhez közelítenék, és e világi múlandóságon az örökkévalóságot felváltanám, előre, mintha halálomnak végső óráján volnék, nunc pro tunc, elmaradandó successorimra

¹³⁵ A jogoknak jövődöbeli megóvása érdekében.

nézve jó Istenem áldomásából vett javaimb(an) minden következhet ő villongásoknak eltávoztatására, és az atyafiúi szeretetnek csendes egyezésben való megmaradására ilyen testamentumot tészek:

Elsőben is: Mi illeti Istenben boldogult eleimről és édesatyámról való jószágot, nevezetesebben, amely jószág néhai Péter István édesatyám egy, más részről pedig véle egy testvér atyafiú néhai Péter Ferenc bátyámuram maradéki Péter Miklós és István között még in Anno 1726 atyafiságosan instituáltatott osztályból egymástól való elváláskor fent nevezett édesatyámnak jutott, ámbár azon osztályról semmi levél nem költ, mindazonáltal mivel már akkor feleséges és gazdaságot viselt ifjú voltam, innen jól emlékezem, de fenn nevezett Péter Miklós bátyámuramtól is úgy informáltatom, hogy említett osztály alkalmatosságával egy részre, úgymint az én édesatyám uramnak jutott készpénz 800, idest nyolcszáz rénes forint, hat jármos ökör, három hámos lovak, és ami akkoriban mindjárt következett nagy jeges télben a dögtől megmaradhatott mintegy 30, azaz harminc darabból álló gulyabéli marhák, 12, idest tizenkét méneses lovak, 150 tudniillik százötven darab juhek, ház és házhoz tartozó épületek, vagyis örökségek, melyek akkori osztályból édesatyám uramnak jutottak, mindazok régiségtől megemésztetvén, ezelőtt régen elpusztultak, és azoknak fundusán fennálló mostani házamat, hozzá tartozó mindennemű örökségeket, úgy az ott lévő malmot is tulajdon én magam építtetem, és így megboldogult eleimről ingatlan jószágom, vagyis örökségem csak az egy szőlő, mely itt a halasi promontoriumb(an) bátyám Péter Miklós uram egy, másfelől Ágoston István uram szomszédságokban vagyon. Arra való nézve már

Másodsor: ilyenformán jó lelkem esmérere szerént inventált atyai jószághoz hozzászámlálván jó Istenem kegyelmességéből ül nevedekett és szaporodott javaimat, házamat, második szőlőmet, redimált fundusomat, egyszóval minden ingó-bingó és ingatlan jószágomat, azokban mintegy egész massában /:kihagyván feleségem Török Judit allaturáját, úgymint készpénzt, 260, azaz kétszázhatvan rénes forintokat, göboly ökreim között lévő hat ökreinek folyó árát, nemkülönbben gulyabéli marháit, méneses lovait, melyek az enyimektől említett feleségem különös billegével vannak megkülönböztetve:/ elmaradandó hitvesemet Török Juditot, míg az én nevemet viseli, mint conquistrix, és úgy is, mint neveletlen gyermekeimre nézve természet szerént való tutrix és curatrix, és ugyan férfi renden lévő István és neveletlen Ferenc két fiaimat vallom, hagyom és testálom örökösöknek, oly conditiok alatt, hogy nevezett feleségem és két fiaim a leányi ágat, úgymint most elsőben is Péter Anna leányomat, Székely Ádám hitvesét, fent jelentett ősi szőlő örökségből készpénzül /:ha a fiaknak úgy tetszik:/ proportionaté kifizessék, és annak felette még in Anno 1748 redemptiojában ötvenhárom, ismét in Anno 1757 mézár-székbeli adósságának kifizetésére öt, mindössze(sen) pedig tőlem kölcsönzött ötvennyolc rénes forintokhoz még negyvenkét forintokat fizessenek, hogy így computatis computandis Péter Anna leányom számára ezen testamentum szerént járandó száz rénes forint készpénzül kiteljen, azonkívül adjanak még számára két borjas tehenet is, két méneses kancát, húsz juhot, azaz tíz fias és tíz tokjuhot, a többi neveletlen leányimat pedig Juditot, Ráheldt, Máriát, Er-

zsébetet, míg az Úristen élteni, s felnevelkednek, az idő alatt feleségem és fiaim őket a házban megtartsák, isteni félelemben oktassák, taníttassák, táplálják, ruházzák, s jövendőben Istennek bölcs rendelése szerint a közönségesből tisztességesen ki is házasítsák, kiházasítván, annak utána azoknak is egyenként, mint szintén Anna leányomnak, ősi szőlőből való jussát kiadják, vagy készpénzül, ha úgy tetszik a fiak kifizessék, készpénzt azon felül adjanak száz rénes forintokat, két borjas teheneket, két méneses kancát, húsz juhot, azaz tíz fiast, tíz toklyót, utoljára és

Harmadszor: ha a soproni mészárosoknál Panereknél lévő adósságom jövendőben megtérne, abból is mind egyik, mind másik leányomnak különösen két ökröket adjanak.

Mely testamentumomat praemittált minden positioiban, punctumiban és clausuláiban oly hitelesnek, erősnek és állandónak lenni, mintha ez akármely autenticált helyen költ volna, akarom, vallom, hagyom és testálom tulajdon magam és alább coramisálandó személyek(ne)k is subscriptiojokkal és peccéjekkel corroborálván.

Signat. Halas, Die 23^a August. 1759.

Péter Ferenc
(L. S.)

L. S. Szabó Gergely tanácsbéli személy előtt
L. S. Taxoni István hites notarius m. p.

Anno 1760. Die 23^a mensis Octobr. Halas városa lakosa Péter Ferenc úr kérésére megjelenvén:

Elsőben is: Anno 1759. Die 23^a August. Ugyanitt Halason költ testamentumát ökgylmének elővévén, ígérül ígére értelmesen, hangos szóval elolvaván, azt most is előttünk is minden positioiban, clausuláiban testator Péter Ferenc uram helybenhagyja, confirmálja, s kívánja, hogy holta után elmara-dandó successori is minden részben effectuálják és effectuáltassák, hanem

Másodszor: hogy annyival is inkább a successorok között jó békesség és atyafiságos szeretet virágozzon, és minden villongás, mely Péter Anna leányomat édesanyjáról néhai Matkó Zsuzsánnáról illehet ő jószág iránt való praetensióból származhatna, elháríttassék, testator Péter Ferenc uram jó lélek szerint vallja s állítja, hogy igenis és bizonyosan mindazt, valami Péter Ferenc uramnak első feleségétől néhai Matkó Zsuzsánnától Péter Annának pedig Székely Ádám hitvesének édesanyjától maradt, ingó-bingó és ingatlan jószágok, úgymint házat, melyben most is benne lakik, kamarát, szőlőt itt a halasi promontoriumb(an) Péter Ferenc uram egy, másfelől Ágoston István uram szomszédságában lévő, nemkülönben amint reá emlékezhetik egy negyedfü paripát, három kancát, és nem tudatik hány tavalyi csikót, hány darab szarvasmarhát, mintegy ötven juhot /:a juhokhoz magából Péter Ferenc uram akkor is hetet adott:/ ismét készpénzt kétszáz rénes forintokat Péter Anna leányomnak, Székely Ádám hitvesének még Filepszállásán laktában, mint egyedül ötet illető jószágot, minden néven nevezendő házieszközökkel

és ládabéli portékákkal együtt, az egy jegy nyakravalón kívül, mely most is megvagyon, valósággal általadtam, s kezekbe resignáltam, és nálam azokból semmi nem maradt, úgy tartom, hiszem, vallom és állítom jó lélek szerint, és valamint első rendbéli testamentumomb(an) kitett rendelkezésemet és akaratomat, hogy állandóbb és hitelesebb légyen, convocatus személyek előtt subscribáltam és megpecsételtem, úgy ezen másod rendbéli testamentumot is mindannyib(an) amennyiben az első rendbéli kívántam confirmálni, mind pedig amennyiben augmentálódott az ő erejében subscriptionnal megerősítettem.

Signat. Halas, Die et Anno quibus supra.

Péter Ferenc

L. S. Coram me Michaéle Herpay Distli Capitaneo
et Stephano Ágoston concive Halasiensis
L. S. Stephano Taxoni notario m. p.

Mely testamentumnak transumptuma, hogy Halas városa archívumában lévő originállal megegyez, praesentibus attestáljuk.

Signat. Halas, Die 16^a Decembr. 1760.

N. N. Halas városa főbírája és tanácsa közönségesen m. p.

Egykorú, kézzel írt, 7 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: Fascic. 2. sub N. N° 24. A^o 1760. Die 23^a Octobr. Péter Ferenc uram testamentumának transumptuma. Sub N Improtocollat.

BKMÖL V. 201. b. Kiskunhalas Város Tanácsának iratai; Közigazgatási iratok Fascic. 2. sub N. N° 24.

5.

Kiskunhalas, 1763. augusztus 5.

Tót Mihály végrendelete

Én, alább is megnevezett Tót Mihály, privilegiált Nemes Halas városa lakosa és senatora, Istennek bölcs végezése szerint a terhes nyavalyák által sínlődő, ágyamba szegeztetvén, míg elmémnek épségében volnék, s nyelvemnek is kerekei meg nem köttetnének, jó Istenünk(ne)k kegyes ajándékából vett kevés javacskáimból minden perpatvar és törvénykezések(ne)k elkerülése, és az jó harmónia kedvéért, mind az két rendbéli tőlem elmaradó successorimra nizve, az alább convocált Érdemes Személyek előtt ilyen utolsó rendelést kívántam tenni, úgymint

Előszőr: Bús Péter vömnek 6 ftkal tartozom, ellenben más senki nékem nem tartozik.

Másodszor: Samu Mihályné, Katalin leányomnak volt édesanyja allaturájából egy tehenet, mely is az ellésben megdöglött, melyért mindazáltal magaméból egy tehenet meddőt adtam, melyet fent említett Katalin leányom magának megtartott, melyhez Bús Péterné Zsuzsánna és Tinyei Tót Istvánné Judit, mint édesanyjok allaturájához jussokat tarthatják, ezenkívül volt egy rúgott csikajok, mely ugyan édesanyjok allaturájából volt, melyet is Tót György fiam tartozik nekik restituálni, nemkülönben Tót Máténé hagyott boldogult első feleségemnek Kováts Ilonának amint emlékezhetem 16 ftkat készpénzt, de ezen pénzt már említett feleségem hová tette nem tudom, hanem minthogy nyomorult volt lábaira, minden kétség kívül magára költhette.

Harmadszor: Néhai Tót János édesatyámról maradtott 5 ellős juh, két hámos ló, melyek közül Punak Péter, minthogy az kurucvilágban említett édesatyám helyett zsoldos katona volt, adós lévén ezen szolgálatjáért, említett édesatyám nekie, és ezen adósságban az egyiket elvitte, másikat pedig édesanyám asszony adósságba adta, mely adósságnak kifizetésére az sem lévén elég, hanem magam is Makóra Veres János nyírő embernek 12 ftkat fizettem. Ismét 2 jármos ökör, melynek egyikét osztály szerént Tót István öcsémuramnak adtam által, ezeken kívül vagyon egy rongyos szőlő Tót István öcsémuram és Egyed István uram szomszédságokban.

Továbbá mindezen specificált jókon kívül valamim vagyon, tudniillik házam, redimált földem, 4 jármos ökröm, 1 fejőstehén, 2 hámos lova, Barmon 6 darabból álló marháim, 6 darab méneses lova, mintegy 40 darab juhaim, kire nízve mindezen megírt javaimat mostani feleségemnek Kis Juditnak, míg nevetem viseli és Tót György fiamnak hagyom és testálok, úgy mindazonáltal, hogy ha említett feleségem férjhez ménend, országunk élő törvénye szerént dictált jussal elégedjék meg, Leányimnak pedig ezen tulajdon acquirált javacskaimból semmit sem hagyok, minthogy őket szegénységemhez képest tisztességesen kiházásítottam.

Utoljára mindezen utolsó rendelésimnek szentül és igazabban való megtartására kívántam ezen tulajdon kezem keresztvonását, ezen alább convocált Erdemes Személyek előtt adni.

Actum Halas, 5^a Aug. 1763.

Tót Mihály keze + vonása

Coram me: Stephano Tary ord. giudice m. p.
Stephano Egyed senatore m. p.
Josepho Berta secundario giudice m. p.
Stephano Tót concive
et Joanne Dajka jur. v. notario m. p.

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: Fascic. 3. sub N. N° 2. Anno 1763. 5^a Aug. Nztes Tót Mihály uram testamentoma.
BKMÖL V. 201. b. Kiskunhalas Város Tanácsának iratai; Közigazgatási iratok Fascic. 3. sub N. N° 2.

6.

Kiskunhalas, 1765. november 20.

Gyulai Mihály végrendelete

Én, alább is megírt Gyulai Mihály, az Úristennek látogatásából súlyos nyavalyák által ágyam fenekéhez szegeztetvén, másrészt pedig öregségtől is viseltetvén, emberi mód szerént szólván halálomhoz közelebb lévén, és így minekelőtte e világiakat az örökkévalókkal felváltanám, elmaradandó mara - dékim között, hogy halálom után is egyezés és békesség légyen, ilyen testamentumot kívántam jó lélek szerént tennem, úgymint:

Vagyon házam, két szőlőm, egyik Kováts Péter és Pálffi János szőlő(je) szomszédságában két pásztából álló, melyet Gyulai János fiamnak még ez előtt tizenkilenc esztendőkkel jussába általadtam, másik szőlőm pedig három páasztából álló, Tegzes Ferenc és Kováts Mihály szőlő(je) szomszédságában, de ezen második szőlőt mindekkoráig még magam bírtam. Vagyon 154 forintból álló redemptiom, két jármos ökröm, két tehén, egyik idei, másik tavalyi borjával, szilaj ménesen egy fias és egy meddő kancám, és ehhez járuló házi igasság.

És mivel Gyulai János fiamnak is jussára, amit lehetett ennek elötte már kiadtam, amint is egynéhány esztendőktől fogva már egy kenyéren vagyunk ugyan, de a jószágtól külön portiozunk, nemkülönben Anna leánynomnak is néhai Császári Ferenc özvegyének részére egyszer is, másszor is eleget adtam mind készpénzül, mind marhákból, és házieszközökből is, arra való nézve mindenemet valamim vagyon, hagyom és testálom elmaradandó hitvesemnek Kúti Ilonának, kivel ötven esztendőktől fogva együtt élek.

Esett értésemre, hogy említett Császári Ferencné leánynom valami adósságot követ(el)ne rajtam, vagy halálom után maradékimon, hogy eziránt is halálom után valami villongás ne légyen, kívántam testamentumban meghagynom, hogy igenis egy alkalmatossággal boldogult vőm Császári Ferenc itt Halason való mesterségében 20 forintokat, uszódi mesterségében is fent említett feleségemnek kezébe 20 forintokat, mindössze(sen) 40 forintokat adott kölcsön, de én azt is megfizettem, ilyenformán, hogy midőn Császári Ferenc vőm Zsuzsánna nevű leányát László György feleségét csecsemő korában Kiskőrösre bizonyos Szabó Mihály vagy István nevű lakosnak házához esztendeig és két holnapig szoptatni kiadta, azon szoptatásért én tettem eleget azon Szabó Mihálynak, adván két borjas tehenet 38 forintban, annak utána pedig Szegeden ugyan feleségét orvosoltatván, hogy látogatására utána ment, mivel magának lova, kocsija nem volt, Bosér Gergelyt fogadtam meg kocsisnak és magam lován, kocsiján úgy küldöttem el, fizettem említett Bosér Gergelynek kocsisságáért két forintot, útiköltséget tettem négy forintot, s ilyenformán bővebben is kifizettem azon 40 forintból álló adósságot, és sem én - rajtam, sem maradékimon keresete nem lehet.

Énnékem senki nem tartozik, én sem tartozom egyébnek, hanem redemptio alkalmatosságával kértem fel Tekttes Latinovits Péter úrtól, Tekttes Nemes Bács vármegyének viceispánjától nyolc körmöci aranyokat, azzal még ma is tartozom.

Mely utolsó rendelkezésemet és akaratomat halálommal is és saját kezem keresztvonásával megerősíteni kívántam alább coramisálandó Emberséges Convocatus Személyek előtt.

Költ Halason, die 20^a Novembr. 1765.

Gyulai Mihály keze + vonása

Coram nobis: Stephano Taxoni senatore et notario,
Joanne Bogár senatore,
Joanne Gál senatore et secundario iudice

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: Fascic. 3. sub N. N° 25. A^o 1765. die 20^a Novembr. Gyulai Mihály uram testamentuma.

BKMÖL V. 201. b. Kiskunhalas Város Tanácsának iratai; Közigazgatási iratok Fascic. 3. sub N. N° 25.

7.

Kiskunhalas, 1770. január 5.

Török Istvánné Fodor Judit végrendelete

Copia

Én, alább is nevezett Fodor Judit, az mindeneken szabadoson uralkodó Istennek kezei által, hosszas és terhes nyavalyákkal annyira megvertetett lévén, hogy gyógyulásomat éppen már nem reményleném, különben az öregség is terhelne, mindazonáltal ép elmével lévén, minekelőtte e romlandóságot, romolhatatlan örökkévalósággal váltanám fel, kevés javacskaimról, melyeket megboldogult édes első férjemmel Kis János urammal szerzettem, alább írt Convocatusok előtt ilyen utolsó rendelkezést kívántam tennem, és írásban hagynom.

Először: Senkinek adós nem vagyok, nékem is senki nem tartozik.

Másodszor: Vagyon egy házam, aklom és kertem, 340 ftig való redemptio és három darab szőlőm, egyik Domokosé-féle, melyet megboldogult első férjemmel szerzettem, más ketteit pedig tudniillik Kardszagia-félét, Kati Máténé és Kún Nagy János szomszédságokban, és az magam mindjárt említett Domokos szőlőm szomszédságában lévőt, mostani férjemmel Török Istvánnal együtt szerzettem.

Harmadszor: Ezenkívül vagynak 6 jármos ökreim, 2 kocsis lovaim, 10 öreg Barmon lévő teheneim, 7 harmadfű marháim, 4 tavalyi és 7 szopós borjaim, 2 méneses lovaim, 4 sertésim, Demeterkor voltak 130 juhaim, de azóltától fogva, mint maradtak nem tudom, készpénzem ha vagyon-é avagy nincsen, nem tudom.

1. Megboldogult édes első férjemnek sok ízben való parancsolatja szerént feljebb említett javacskáimból Tiszteles Predicator Uramnak 50 ft, Rector Uramnak 10 ft, Kántor Uramnak 10 ft, Praeceptorok(na)k és Deákoknak egy, idest 1 kör. aranyat, leánygyermekeknek pedig 3 ftokat hagyok.

2. Kis János öcsémuramnak, fülöpszállási mesternek, kinek édesatyja nevetlen állapotban tartott, hagyok 2 borjas szelíd teheneket, az feleségének hagyom téli kartonyszoknyámat, és új rókatorkos mentéimet, az ezüst gombolón kívül, melyek élő férjemé Török Istváné, Kis János ki öcsém testvérhúgának Kis Sárának viseltes mentémet, 2 párnát, 2 vánkost, 1 lepedőt és ezen viseltes paplanomat, mellyel betegágyamban takarózom, testálom.

3. Isák Mihályné komámasszonyinak betegágyomban mellettem való hűséges fáradságáért 4 öreg juhokat, Dömsödi Pap Jánosné árvájának, mint keresztleányomnak egy főaljt, öreg Markónénak pedig kék szoknyámat hagyom.

4. Ekklesia szegényeinek számára rendelék egy meddő tehenet, az harangozónak pedig egy rúgott borjút.

5. Ami illeti házamat és ahhoz tartozó mindenféle örökségemet, úgymint kamarámat, kis aklomat, kertemet, úgy Domokos szőlőmet is hagyom a halasi Reformáta Sz. Ekklesiának számára.

6. Mostan élő férjemnek, Török Istvánnak azon két rendbéli szüleimet, melyeket véle szerzettem, 6 ökrömet, szekereimet, 2 kocsis lovaimat. Kocsimat és ehhez tartozó szerszámokat, más marháimat is, és juhaimat ami már megírt rendelésemből maradna, úgy házbéli eszközeimet és portékáimat, feljebb elrendeltettekén kívül, és Bortok kopolyájánál való földbeli jussomat testálom.

7. Ntes Vzló D. Kapitány Herpay Mihály úrnak, mint megboldogult elsőbb férjem is megparancsolta, erántam való, és férjemhez contestalt gratiajéért hagyom Péter István uram szállása mellett lévő Harka szélben való szállásomat, egyszersmind azért is, hogy atyámfia.

8. Fejértői jussomat hagyom Babos Jánosnénak, kit is gyermekségében tartottam, ki is házásítottam, régi és mostani erántam való hűségéért, ki még ezen betegágyamban mostan is fejemet és ruhámat tisztítja és mossa.

9. Bodoglári jussomat, kender- és kukoricaföldjeimet, Balotai út mellett lévő földbeli nyomási jussomat, nádbéli egész portiomat Nemes Halas Városának testálom.

Mely utolsó és megváltozhatatlan akaratomat kívántam utánam írásban hagynom, magam keze keresztvonásaival megerősítvén.

Költ Halason, die 5^a Januarii 1770.

Fodor Judit maga keze + vonása

Convocatusok: Boros Mihály
Péter István tanácsbeli és második bíró m. p.
Rác János keze + vonása

Scriptum et correctum per Stephan Bikády j. v. notar. m. p.

Egykorú másolat, kézzel írt, 2 oldalra terjedő irat. Magyar nyelvű. Felzetten: Fascic. 2. sub N. N° 5. De Anno 1770. Die 5^a Januarii. Néhai Fodor Judit testamentumának párja.¹³⁶
BKMÖL V. 201. b. Kiskunhalas Város Tanácsának iratai; Közigazgatási iratok Fasc. 2. sub N. N° 5.

8.

Kiskunfélegyháza-Kiskunhalas, 1771. február 21.

Gyevi Kovács Péter végrendelete

Anno 1771. die 21^a mensis Februarii in cumanicali possessione Félegyháza¹³⁷ halasi Gyevi Kovács Péter megszentiaztatott rab, mint acqui-sitor az ingó és ingatlan javairúl successori között e következő testa-mentalis dispositiókat tette, ugyanis:

1. Vagyon ház, negyven forintból álló redemptionalis Alsó szállás, azt követő fejtőti, külső és belső-nyomási, úgy balotai osztályokkal együtt.

2. Fejtőtn szántófz forintok után esett osztály földje.

3. Bogár Tamásnétül vett balotai földje és ezt követő belső-nyomási juss minden nádosztályával együtt.

4. Méneses lovai N° 8

5. Kocsis lovai " 2

6. Jármos ökör " 4

7. Fejtőstehén múlt nyári borjaival együtt " 4

8. Negyedfű tinó " 2

9. Negyedfű bika " 1

10. Harmadfű tinó " 1

11. Tavalyi tinó " 2

12. Tavalyi üsző " 1

13. Sertés " 2

14. Egy pászta szőlő.

15. Ház portáján lévő szükséges épületekkel együtt.

16. Bor 5 hordóban cir. akó " 28

17. Búza, 2 verem zab és 1 verem répa.

Mindezekrül az elöl számláltattakrül illetén dispositiókat tett, hogy

Az sub N° 1. lévő Alsó szállását Gyevi Mihály fiának és Jutka leányának az nádosztályon kívül testálja, s hagyja.

Az sub N° 2. et 3. nevezett redemptionalis és respective vett földjei három egyenlő részre osztódjanak, úgymint Miska fiának, Jutka leányának és Kis Ilona mostohaleányának méhiben levő gyermekivel együtt. Ami pedig az

¹³⁶ A testamentum párja Fascic. 1. sub N. N° 3. szám alatt található. Tartalma azonos a fentivel. Erre a példányra azonban a végrendelet után még a következő szöveget írták oda: Anno 1770. die 13ta Januarii. Nemes tanácsgyűlésében ezen testamentalis dispositio Török István jelenlétében publicáltatván, minthogy említett Török István rajta meg nem nyugoszik, hogy kiadassék in paribus az is, determináltatott. Quibus supra. Per Joannem Gáspár jur. o. not. m. propria.

¹³⁷ Félegyháza kun helységben 1771. február 21-én.

egész földek(ne)k nádosztályát illeti, egy sommába vévén, ezen nádosztállyal is három részre a megírt successorok között egyenlően menjen azon értelemmel, hogy ha Kis Ilona mostohaleánya, és méhiben lévő kiseded gyermek meghalna, azon esetre nekik most hagyatott föld, és nádbéli juss, Miska fiára és Jutka leányára visszazálljon, ha pediglen egyike közülök akár Kis Ilona, akár a gyermeke életben megmaradandó lészen, az harmadrész, amint már feljebb meg vagyon írva, az élöre maradjon, és szálljon.

Az sub N° 4. megírt méneses, és sub N° 5. megjegyzett kocsis lovak a megírt mód szerint háromfelé oszoljanak.

Az sub N° 6. lévő négy jármos ökrök is három részre maradjanak.

Az sub N° 7. írt két fejöstehenek(ne)k egyike nyári borjával együtt Miskának, másika pedig ugyan a borjával Jutkának.

Az sub N^{ris} 8., 9., 10. et 13. nevezett 2 negyedfü tinó, 1 negyedfü bika, 1 harmadfü tinó és 2 sertés már többször nevezett Miska, Jutka és Kis Ilona, vagy ennek gyermeke között egyenlő osztályra menjen.

Az sub N° 11. nevezett 2 tavalyi tinó Miska fiának.

Az sub N° 12. írt 1 üsző, tavalyi, Jutka leányának.

Az sub N° 14. jegyzett egy pászta szőlő, mely László Mihály úr(na)k szőleje és Kis Ilona mostohaleányá(na)k szőleje végiben fekszik, azon pászta szőlőből napkelet felől való oldalából, amint László Mihály úr(na)k borozdája vagyon, annak igenességiben Kis Ilona mostohaleánya szőleihez méretessen ki, azon túl pedig napnyugatra ami marad, azzal Miska és Jutka gyermekei egyaránt osztozzanak.

Az sub N° 15. említett ház is hozzátartozandó épületekkel együtt három részre menjen, úgy mindazáltal, hogy Miska kifizetheti Jutka leányát és Kis Ilonát, vagy ennek születendő gyermekit.

Végezetre emlékezetet térszen százhuszonöt forintokkal, hogy adós volna, idest 125 for., melyek(ne)k kifizetésire mivel az mostohafia Kis János magát ajánlotta, azért azon adósságnak kifizetésire az sub N° 16. jelentett 5 hordó bort, és sub N° 15. specificált gabonabéli jószágát assignálta.

Ezen utolsó dispositiojának béfejezésire pedig a felesége az árvákkal együtt vegye hasznát a földek(ne)k, és abban senki által ne háborgattasson, és az árvák feleséginek és Kis János mostohafiának tutorsága alatt neveltesenek, és annak ideiben kiházosítván, kinek-kinek a felesége halála után, ezen fent írt rendelés szerint az ő jussa kiadattasson, és ezekre való vigyázást az halasi Ns Magistratus(na)k atyai gondviselése alá ajánlja. Melynek is nagyobb elhitele okáért ezen utolsó akaratát fent nevezett Gyevi Péter maga saját kezivel subscribalván, keresztvonásával is megerősítette.

Sig. Félegyháza, die et A^o ut supra.

Gyevi Péter +
kezem körösvonásával bizonyítom

Coram me: Andrea Kanyó capellano Felegyhaziensis m. p.
Josepho Hampel jurassor m. p.
Francisco Ketting m. p.
Nicolaus Hallada m. p.

Anno 1771. die 25^a Februarii. Ezen feljebb írt testamentalis dispositio itt Halas városában a testator elmaradott hitvese Piatz Judit előtt publicaltatott, Nztes Vzló Districtualis Kapitány Herpay Mihály úr, surrogatus főbíró Szabó Gergely, László Mihály második bíró és Bikádi István vicenotarius uraimék jelenlétekben. Sig. quibus supra.

*Egykorú, kézzel írt, 3 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: Fascic. 2 sub N. N° 11. Testamentum justificati Petri Gyevi A° 1771. die 21^a Febr. conditum.¹³⁸
BKMÖL V. 201. b. Kiskunhalas Város Tanácsának iratai; Közigazgatási iratok Fascic. 2. sub N. N° 11.*

9.

Kiskunhalas, 1773. február 1.

Özvegy Babud Jánosné Bangó Katalin végrendelete

Én, alább is nevezett Bangó Katalin, néhai Babud János elmaradott özvegye, ámbár a mindeneken szabadosan uralkodó Istennek kezei rajtam annyira megnehezültenek, hogy hosszas nyomorúságom után, minden szempillantásban várhatván amaz utolsó órát, melyben testemnek romlandó sátorát le kellene tennem, és ez ideig való életből, örökkévalóra általmennem, mindazonáltal ép elmével lévén, szegény megboldogult férjemmel együtt keresett sok fáradtság után szerzett kevés javaimról, minthogy férjem azokról dispositiót nem tett, hogy successorim tudják magokat mihez tartani, ilyen utolsó rendelést kívántam tennem, amint következik.

1. Én senkinek adós nem vagyok, énnékem pedig vagyon 100 forint adósságom interesre Bangó András uramnál.

2. Vagyon házam, kamarám és más házi örökségem, szőlőm kettő, egyik Tari István uram, másik Keresztúri János uram szőlő(je) szomszédságokban, 200 forint után járandó redimált földem, minden ez mellé kötött jussokkal is, vagynak ezenkívül 6 jármos ökreim, 7 öreg teheneim, 2 rúgott hím borjúim, és egy nőtény, 2 harmadfüre kelő tinaim, és egy bika, ezekkel egyidős, 3 kocsis lovaim, 2 fias méneses kancáim, 105 számból álló juhaim, egy szeke-rem, kocsim, és ekéhez megkívántató minden számszámok.

3. Minthogy Istennek kegyelmességéből megboldogult néhai Babud János férjemtől született gyermekeim közül vagynak életben három leánygyermekim, Gózon Mihályné Babud Zsuzsánna; Judit, Barna Kováts György hitvese, és hajadon Babud Erzsébet, kiknek személy szerént hagyok egy-egy tehenet, vagyon egy neveletlen fiam Babud István, és Babud Jánostól szár-

---

¹³⁸ Gyevi Péter elítélt 1771. február 21-én végrendelkezett.

mazott unokácskám János, ennek hagyom Tajói földem fele részit, mely napkeletről vagyon Keresztúri János uram szomszédságában lévő Kisnyomási földemet, és a külső szőlőmből, mely Keresztúri János uram szomszédságában vagyon, a legalsó egy ízet Ökördi Istvánéval borozdást, és ötven forint után járandó nádrét juszt, két jármos ökröt, egy tehenet, és 10 fias juhokat, valami ezen feljebb elrendelt javacskáimból megmaradt, mindazokat hagyom és testálom néhai Babud János férjemtől származott nevetetlen kedves árva fiacskámnak Babud Istvánnak, mindezekben pedig, minthogy gyenge lévén maga javán munkálkodni, nem tudja, gondviselőül és tutorul Gózon Mihály vőmet hagyni kívánom.

4. Mivel pedig Babud János unokácskám is még nevetetlen volna, és gyermekeken általmenni szokott nyavalyák, mint himlő és más betegségek nem érdeketek volna, ha halomása történne, minden néki hagyott jók szálljanak vissza István fiamra, a két ökrök is pedig nem elébb, hanem halálom után egy esztendőre adassanak édesanyja Figura Zsuzsánna kezére, hogy addig azoknak hasznával szegény árváim élhessenek.

5. Ami továbbá hajadon leányomnak dolgát illeti, ha az Isten néki szerencsét mutatand, közönséges okból házassítassék ki, addig is tisztességesen tartassék, s ruháztassék.

Mely utolsó és megváltozhatatlan akaratomat, annak nagyobb állandóságára és erősségére, alább írt becsületes Convocatusok előtt magam tulajdon kezem keresztvonásával is megerősíteni kívántam.

Halason, die 1^a Februarii 1773.

Bangó Katalin,
néhai Babud János elmaradott özvegye
keze + vonása

Senator Bíró János második bíró m. k.

Convocatusok: Bikády István vicenotarius m. p.
Bangó András halasi lakos m. k.

Anno 1773. Die 19^a Februarii. Sub senatoriali oppidi cumanicalis Halas celebrata sessione praesentibus D.D.D. Joanne Pál primario, Joanne Bíró secundario judicibus, item senatoribus: Georgio Kocsi, Joanne Molnár, Michaëla László, Joanne Gáspár o. notario, Stephano Bikády v. notario.

Praesentem testamentarium dispositionem legatariis q(uo)q(ue) praesentibus publicatam esse testatur.

Joannes Gáspár jur. o. o. notarius m. p.¹³⁹

---

¹³⁹ 1773. február 19-én Halas kun mezővárosban, Pál János főbíró, Bíró János második bíró és Kocsi György, Molnár János, László Mihály tanácsos urak, Gáspár János főjegyző és Bikády István aljegyző jelenlétében tartott tanácsülésen a jelen végző rendelés kihirdetését a jelenlévő örökösök is tanúsítják. Gáspár János hites rendes főjegyző s. k.

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: (P. H.) De Anno 1773. die 1^a Februarii Bangó Katalin, néhai Babud János elmaradott özvegye testamentalis dispositioja. Fascic. 2 sub N. N° 17. De Anno 1773. Die 1^a Februarii. Néhai Bangó Katalin, Babud János hitvese s özvegye utolsó rendelkezése.

BKMÖL V. 201. b. Kiskunhalas Város Tanácsának iratai; Közigazgatási iratok Fascic. 2. sub N. N° 17.

10.

Kiskunhalas, 1774. március 22.

Szabó Gergely végrendelete

Alábbírott, noha az Úristennek szabados jó tetszéséből, súlyos nyavalyák által ágyamnak fenekére szegeztettem, mindazáltal elmémben ép és egészséges lévén, kevés javacskáimról successoraim részekre ilyen utolsó rendelést kívántam tenni, amint következik:

1. Vagyok adós a Reformata Ekklesiának ötven forint capitálissal, Vas Jánosnének száz, idest 100 forintokkal, a görög boltokban is, és más mesteremberek(ne)k valamely kevés summával tartozom. Énnékem pedig senki sem adós, senator Tari István uramtól is felvettem kétszáz, idest 200 r. forintokat, de azokért Füzesi szállásomat vetettem zálogba oly conditioval, hogy maradékim, módjok lévén, kiválthassák.

2. Vagyon egy házam, házi fundusom, kettős kamarám, istállóm, házi igasságom, egy szőlőm négy pásztákból álló, senator Kocsi György és Csapó János szomszédságokban, 160 r. forintok után kiosztatott redemptiom, ezenkívül

3. Ingó jószágok: 2 kocsis lovaím, ménesen is 2, öreg kancalovaim, szarvasmarháim, 3 fejőstehenek, 2 rúgott borjúk, egyéb háznál lévő aprójóságok, és egy tavalyi paripacsikó.

4. Bodoglári pusztán 2 kazal szénám.

5. Ezen praespecificált javaimból hagyok és testálok Szabó Juditnak Kun Szűcs hitvesének, Annának Mészáros Jánosnének, hajadon Katalinnak, Sárának, Zsuzsánnának, nemkülönben Erzsébetnek Katona Látos András hitestársának hét és hét akó borokat, hogy successorom ifjú Szabó Gergely fiam által kiadattassék, különösen pedig azt akarom, hogy Katalin, Sára és Zsuzsánna hajadonok számára egy és egy borjak körülöttem való fáradságok(na)k jutalmául adattassanak, míg férjekhez nem mennének, örökségeimben maradjanak, javaimból éljenek, és ki is házasíttassanak, végezetre ezen ház, amelyben lakom, a Nemes Tanács által megbecsültetvén, minthogy ősi ház, **Judit**, Anna, Erzsébet, Katalin, Sára, Zsuzsánna és fiacskám ifjú Szabó Gergely között egyenlő proportio szereztessék, és aszerént nevezett fiam által a leányi ág kifizettessék, fiam az örökségben maradjon, nemcsak hanem

6. Minthogy sokszor nevezett fiacskám ifjú Szabó Gergely fogja nevetem, és a közönséges társaságnak terhét e városban viselni, még nevetlen is, ezeken kívül valami névvel nevezendő ingó és ingatlan javaim találatnak, legyenek Szabó Gergely fiamé.

Melynek nagyobb hitelére és állandóságára kívántam ezen saját kezem írásával megerősített testamentalis levelemet kiadni.

Actum in Oppido Cumanicali Halas, Die 22da Martii 1774.

Szabó Gergely keze + vonása

Coram nobis: Joanne Gaál giudice primario (P. H.)

Joanne Gaspar senatore

et jurato oppidi ord. notario (P. H.)

(P. H.) Stephano Torma giudice secundario

Stephano Pasit decurione

Anno 1778. die 31ª Martii. Fent írt testator Szabó Gergely uram terhes nyavalyákban lévén, feljebb írt testamentomának némely punctumit ekképpen modificálta és respective dilucidálja.

Quod 1um Punctum más egyéb adósságait ugyan lefizette, hanem Tary István uramnál Füzesi szállása most is zálogban vagyon. Bodoglári jussát pedig azólta vetette zálogba Péter István uramnak 100 forintokban, lehetnek még ezenkívül holmi aprólékos adóssági is.

Quod Punctum 2um Házi mindennemű örökségeit és fundusát a halasi Reformata Ekklesiának örökösen 400 forintokon eladta, más egyéb ezen punctumban említett javai megvagnak.

Quod Punctum 3um Vagyon 3 tehene, 1 harmadfű üszeje, és 2 rúgott borjúja, mely két rúgott borjúkat két hajadon leányinak Zsuzsánnának és Ilonának hagyja, egyszemind akarja, hogy a közönségesből házosíttassanak ki. Ezenkívül vagyon 132 számbúl álló birkája, Nagy András vejinél árendában, minden öreg számos juhtól fizet esztendőnként 30 xrt. Vagyon egy öreg méneses kancalova, egy tavalyi és egy rúgott csikaja.

Quod 5um Zsuzsánna és Ilona leányinak hágy még hat-hat birkákat, ezenkívül minden leányinak testál hat-hat akó bort. Már ezen eltestált javain kívül minden ingó és ingatlan javait hagyja és testálja ifjú Szabó Gergely édes fiának, kit ajánl a halasi Reformata Ekklésia Elöljárói gondviselése alá, azon esedezvéen nevezett Ekklésia Elöljáróinak, hogy ha lehetséges, még valami kevés ideig taníttassa.

Sig. die et Anno ut supra.

Szabó Gergely

halasi lakos keze + vonása

Coram nobis: Joanne Molnár senatore m. p.

Stephano Bikády jur. oppidi Halas not. m. p.

Gregorio Nagy subjudice m. p.

Egykorú, kézzel írt, 3 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: N° 98. sub N. Fasc.

3. Senator Nztés Szabó Gergely uram testamentoma, Die 22da Martii 1774.

BKMÖL V. 201. b. Kiskunhalas Város Tanácsának iratai; Közigazgatási iratok Fasc. 3. sub N. N° 98.

Kiskunhalas, 1774. május 31.

Krankó János végrendelete

Én, alább is nevezett Krankó János halasi lakos tapasztalván, hogy rajtam elhatalmazott nyavalyáim, és mindennapi erőtlenségim arra mutatnának, hogy rövid időn (belül) testemnek romlandó sátorát le kellene tennem, és ez ideig való életet örökkévalóval felváltanom, mindazonáltal ép elmével lévén, kevés javaimról, melyeket a Mindenható Úr ingyen való jóvoltából, sok fáradságim és munkáim után adott, hogy azokon halálom után successorim között villongás ne legyen, ilyen utolsó rendelést kívántam tennem, amint következik.

1. Én senkinek semmivel adós nem vagyok, nékem sem tartozik senki is.

2. Vagyon házam, kamarám, istállóm, három pászta szőlőm, Nztes Vzlő Districtualis Kapitány Herpay Mihály úr, Kalmár János és Szilágyi György szőlő(je) szomszédságokban, vagyon 100 forintos szállásom Kún István szállása és a Szabadkai út mellett, kender- és kukoricaföldjeim, bodoglári, fejtői és nyomási jussomat Illés István uram földje mellett, eladtam örökösen Bikády István uramnak, vagynak két borjas teheneim, egy tavalyi tinóm, és két kocsis lovaim, már

3. Ezen feljebb elől számlált javaimat, házieszközeimet, egyszóval minden jószágimat, amelyek még megvagnak, hagyom és testálom Bor Erzsébet kedves feleségemnek, hogy azokból éljen és hasznát vegye azoknak, úgy mindazonáltal, hogy Isten néki is utolsó óráját elhozván, a felső íz szőlőm legyen Zsuzsánna leányomé, Kállai István neje, az alsó Erzsébet leányomé, Vajna György hitvese, ezeken kívül minden ingó és ingatlan javaim feleségem halála után egyedül csak Sára leányomra, Zubor István hitvesére és successoraira hűséges fáradságáért szálljanak, addig is pedig házamnál férjével együtt maradjon, s maradandó kevés javacskáimból kedves feleségemet táplálják, Isten ő Szent Felsege utolsó óráját néki is elhozván, tisztességesen eltakaríttassák.

Mely utolsó és megváltozhatatlan akaratomat, annak nagyobb erősségére és állandóságára, tulajdon kezem keresztvonásával is megerősítettetni kívántam.

Költ Halason, die 31^a Maii 1774.

Krankó János halasi lakos keze + vonása

Stephano Torma senator, secundori giudice m. p.

Coram nobis: Stephano Bikády jurat. oppidi v. not. m. p.

Michaele Egyöd ante signano m. p.

Anno 1798. die 3^a Martii tartatott tanácsi gyűlésben ezen testamentomi rendelés a legatariusok Kállai István Krankó Zsuzsanna felesége képiben, Krankó Erzsébet successori Vajna Péter, Vajna Máté, Vajna Sára és Krankó Sára jelen lévén, előttök publicáltatott, ezen testamentomon megnyugodván.

Sig. Halas, ut supra.

N. N. Halas Városa Tanácsa
Sipos Gerg(ely) v. not. által m. p.

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: Fascic. 2. sub N. N° 25. Krankó János testamentoma de Anno 1774. die 31^a Maii.

BKMÖL V. 201. b. Kiskunhalas Város Tanácsának iratai; Közigazgatási iratok Fascic. 2. sub N. N° 25.

12.

Kiskunhalas, 1776. március 5.

Özvegy Tót Miklósné Kultsár Anna végrendelete

Én, alább is nevezett Kultsár Anna, néhai megboldogult Tót Miklós elmaradott özvegye, tapasztalván, hogy mind megélemedett öregségem, mind súlyos nyavalyáim arra mutatnának, hogy rövid időn testemnek romlandó sátorát le kellene tennem, és ez ideig való életet örökkévalóval felváltanom, arra nézve, hogy kevés javaimon halálom után villongás ne légyen, ilyen utolsó rendelést kívántam tenni, amint következik.

Vagyon házam, aklom, istállóm, száz forint után járandó redemptionalis jussom, egy szőlőm Tót András egy, másfelől Sebestyén István szőlő(je) szomszédságában. Vagyon 4 jármos ökröm, 2 teheneim, borjas az egyik, a másik meddő, és egy kocsis lovam, mindezeket rész szerént megboldogult férjemmel szerzettem, rész szerént pedig özvegységemben fiaimmal kerestem. Volt más szőlőm is, Jakab Gergely egy, másfelől Kis János szomszédságokban, mely az édesanyámról szállott reám, melyet leányimnak Tót Ilonának, Szabados Gergely hitvesének, és Tót Annának, Lázár Mihály hitvesének adtam örökösen úgy, hogy más javaimhoz juszt ne tartsanak, azért is

1. Minden fent megírt ingó és ingatlan javaimat, amint megboldogult férjem is szóval meghagyta volt, hagyom és testálom két fiaimnak, Tót János és Tót Miklósnak, úgy mindazonáltal, hogy ha nevezett fiaim férfi successorok nélkül meghalálnának, és leányi ágra szállana örökségek, tehát azon történetben Ilona és Anna leányim, és azok(na)k maradéki is azokkal egyenlően osztozzanak.

2. Valamint pedig édesatyámról maradott szőlőt azért adtam leányimnak, hogy más javaimból semmit ne várjanak, úgy akarom, hogy fiaim is leányimat azon szőlő eránt ne háborgassák, mivel úgyis minden atyai jókat önékiek hagytam.

3. Amint már Ilona leányomnak, Szabados Gergelynének adtam egy borjút, úgy akarom, hogy Anna leányomat is egy rúgott borjúval kielégítsék fiaim, akár hím, akár nőstény legyen.

4. Ami illeti ládabéli portékáimat és ágyomat, s más ruháimat, mentém legyen Tót Annáé, Lázár Mihálynéé, kék fél rásza szoknyám Ilona leányomé, Szabados Gergely hitveséé, kék házi rásza szoknyám Tót János fiam feleségéé Benke Annáé, ezenkívül ezen menyemnek hagyok egy vánkost, Miklós fiamnak egy párnát, egy vánkost és egy lepedőt, Ilona leányomnak egy vánkost, Annának a kis vánkost hagyom, ládám legyen Miklós fiamé, ezenkívül valaminémű ruháicskám vagynak, maradjon itt a háznál, és légyenek unokáimé.

Mely utolsó és megmásolhatatlan akaratomat nagyobb erősségnek és állandóságnak okáért kezem keresztvonásával is megerősíttem.

Költ Halason, die 5^a Martii Anno 1776.

Néhai Tót Miklós elmaradott özvegye,
Kultsár Anna keze + vonása

Albert András senator

Convocatusok: Bikády István v. not. m. p.
Lehöcz István halasi lakos keze + vonása

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: Fascic. 2. sub N. N° 6. Testamentom Kultsár Annáé, néhai Tót Miklós özvegyéé, de Anno 1776. die 5^a Martii. BKMÖL V. 201. b. Kiskunhalas Város Tanácsának iratai; Közigazgatási iratok Fascic. 2. sub N. N° 6.

13.

Kiskunhalas, 1776. október 11.

Kovács András végrendelete

Alábbírott, megesmérem ez levelemben, hogy jóllehet testemben a súlyos nyavalyák által ágyamba szegeztettem, mindazonáltal elmémben ép és egészséges lévén, Istentől vett kevés javaimról ilyen utolsó rendelkezéseket kívántam tenni, amint következik.

Primo: Senkinek semmivel nem tartozom, nekem sem adós senki is, és így sem activum, sem passivum debitumjaim nincsenek, hanem

Secundo: Vagynak ingó és ingatlan javaim, melyeket Istennek kegyelmességéből hitvestársammal Lak Zsuzsánnával együtt kerestem, úgymint

1. két szobákból álló egy házam egy fedél alatt, két kamarák, istálló, sütőház, ólak, mindennemű házi igasságom, kétszázharminchét, idest 237 r. forintokból álló redemptionális fundusom, szántóföldjeim és kaszálórétjeim, Füzesnek alsó részében építtetett házzal, kamarával, istállóval és majorkodásra megkívántató tövises aklokkal. Hat pászta szőleim, Bor Mihály, Csapó

János és Ék Péter szomszédságában, két darab nyárással együtt, ezekhez megkívántató szükséges eszközökkel, hordókkal és kádakkal.

2. Ingó javaim, úgymint hat, idest 6 jármás ökrök, 2 fejöstehenek, 9 meddő, 7 fias, 3 harmadfű tinó, 7 üszök, 4 tavalyi tinók, 2 üszök, juhok 180 darabok.

3. Méneses lovak: öt öreg kancák, 2 harmadfű paripacsikók, 2 kancák, és egy tavalyi kancacsikók.

4. Egy kocsis lovam, másik Mihály fiamé, mely Lak János bátyjától számára ajándékozottatottnak fajából és szaporodásából való.

5. Két jármás ökrök is, az 6 jármásokon kívül vagynak ugyan, de feleségének számára valók.

6. Tizenhét s.v. sertéseim.

Mely praespecificált javaimból hagyván és rendelvén, nevezet szerént:

7. Az halasi református szegényeknek két juhokat.

8. A tűz támadást gátló eszközökre két ürüket.

9. Ámbár immár leányaimat: Kovács Erzsébetet, Kovács M. János hitestársát, Kovács Juditot, Marton István házastársát, úgy Kovács Katalint, Borbély Jánosnét tehetségem szerént tisztességesen kiházasítottam, férjhez adtam, csekély javaimból részt nem is kívánhatnának, mindazáltal Kovács Erzsébet, Kovács M. János hitvese számára /:amint maga is praetendálta, egyszersmind declarálta is, hogy azzal meg fog elégedni, hagyok egy körmői aranyat, Kovács Juditnak, valamint már a Nyomáson Eperjesi hegynél lévő szántóföldemet bírja is, /:mely 237 r. forintok után kiosztatott:/ részére, mégpedig igazságos calculus szerént mértékre húzandó redemptionalis nádrét jussával együtt, kiadatni kívánom, egy borjas tehénnel egyetemben; Kovács Katalinnak pedig egy tavalyi nőtény borjút testálván, azokkal végső kielégítésekre megelégedjenek.

10. A halasi Reformáta Szent Ekklésia szükségére egy meddő tehenet, de halálomkor harangozópénzt ne vegyenek.

Ezeken kívül valamely névvel nevezendő ingó és ingatlan javaim találtanak, mindazokat még Isten jóvoltából élő Lak Zsuzsánna kedves házastársamnak, ez meghalálozván Kovács Mihály fiamnak és tőle származott, ezután is származandó maradékinak, de oly conditioval, hogy most említett Lak Zsuzsánna édesanyjokat /:melyben jó reménységgel vagyok:/ haláláig, mint fiak megbecsüljék, s tiszteljék.

Actum in oppido cumanicali Halas. Die 11^a mensis Octobris Anni 1776.¹⁴⁰

Kovács András keze + vonása

Coram nobis: Joanne Molnár senatore m. p. (P. H.)

Joanne Gáspár jur. o. o. notario et deputato m. p. (P. H.)

Joanne Seni juniore m. p.

Joanne Nagy oppidi ordinario decurione

¹⁴⁰ Kiadatott 1776. október 11-én Halas kun mezővárosban.

Praesentem testamentariam dispositionem, sub senatoriali oppidi cumanialis Halas sessione, in concursu legatariorum publicatam, et per eosdem legatarios sine ulla contradictione ratihabitam et acceptatam esse testatur.

Halasini, Die 19^a Februar. A^o 1779.

Joannes Gózon surrogat. sedis notar. m. p.¹⁴¹

Egykorú, kézzel írt, 3 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzeten: Fascic. 2. sub N. N° 38. De Anno 1776. Die 11^a Octobris Kovács András testamentoma.

BKMÖL V. 201. b. Kiskunhalas Város Tanácsának iratai; Közigazgatási iratok Fascic. 2. sub N. N° 38.

14.

Kiskunhalas, 1778. február 4.

Getze Jánosné Lehoczi Sára végrendelete

Anno 1778. Die 4^a Februarii néhai Getze János elmaradott özvegyének Lehoczi Sárának utolsó rendelése.

1. Bóné Istvánné asszonyomnak tartozom 25 forintokkal.

2. A halasi Reformata Szent Ekklesiának, mint megboldogult férjem Getze János is meghagyta, hagyom és testálom azon két pászta szőlőt, mely ifjú Getze János és Gáspár Jánosné asszonyom szőlő(je) szomszédságában vagyon.

3. Házacskámat, melyet magam férjem halála után építettem hagyom Batsó István öcsémnek, azért, hogy betegágyomban gondomat viseli, és körülöttem dajkálkodik.

4. Füzesi szállásomat hagyom Batsó István és Batsó Mihály öcsémnek kettőjüknek egészen, 179 forint után járandó nádrét jussal.

5. Kisteleki szállásomat halálom után Batsó öcsém adják el, s annak árából Bónéné asszonyom fizetessék ki, s ami attól marad, legyen takarításomra.

6. Azon két pászta szőlő mellett, melyet a Szent Ekklesiának hagytam, van még egy pászta szőlő naplementről, ezt hagyom ifjú Getze Jánosnak.

7. Bodoglári jussomat, és ugyan a körtvélyfánál lévő nyomási jussomat örökben eladtam öregebb Gózon János uramnak, akarom, hogy halálom után is ökegyelménél maradjon.

8. Kender- és kukoricaföldjeimnek fele része legyen ifjú Getze Jánosé, fele része pedig Batsó Istváné és Batsó Mihályé.

9. Aminémű hordaim vagynak, Batsó Istváné legyenek.

---

¹⁴¹ Jelen végső rendelés Halas kun mezőváros tanácsülésén az örökösök hozzájárulásával kihirdetett, és ez az örökösök bármiféle ellentmondása nélkül jóváhagyottnak és megerősítettnek lenni tanúsítatik. Gózon János a kerület jegyzője képviselőjeként s. k.

10. Valami eladandó szállásomnak árából maradna Bóné Istvánné asszonyom kifizetése után, és eltakarítatásomra teendő költségből, mindaz legyen az árva gyermekeké, és az Ekklésia szegényire két forintokon kívül, melyeket a tűzi cassára hagyok.

11. Ágy- és ládabéli portékáim légyenek Gellér Jánosné és Czink Mártonné öcséimé.

12. Redemptioról szóló, és más leveleimet megboldogult Gáspár János uram elkérte tőlem, most is ott vannak.

Mely utolsó és megváltozhatatlan akaratomat kezem keresztvonásával is megerősítettem.

Die et Anno ut supra.

Lehoczi Sára,

néhai Getze János (özvegye) keze + vonása

Convocatusok: Gaál János senator m. p.
Bikády István not. m. p.
Ketskés István tizedes

Ezen feljebb írt rendelkezésemet ekképpen kívánom modificalni:

¹ső Punctumban megírt adósság lefizettetett.

²dikban A Sz. Ekklésiának amely két pászta szőlőt ajánlottam, most annak felit, minthogy nagyobb része ősi, hagyom ifjú Getze Jánosnak, felit pedig Batsó Istvánnak, úgy mindazáltal, hogy azon 40 borozda szőlőkből, melyet magam ültettem 20 borozda adasson Gellér Jánosnének.

A harmadik és negyedik punctumokat egészen confirmálok.

Az ötödik punctum cassáltatik, minthogy eladódván, az árát elköltöttem nagyobb részint, amely 25 forintok pedig még azon földem árából Ván István uramnál hátra vagynak, interesivel együtt, temettetésemre maradjanak.

Továbbá a 6. punctum szerént Hajós Mihály úr szöleje szomszédságában van egy pászta szőlőm, 40 barázdából álló, azt hagyom a halasi Reformata Sz. Ekklésiának.

A hetedik punctum confirmáltatik.

A nyolcadik is azonképpen marad.

A kilencedik punctumot változtatom ebben, hogy hordaim közül egy 9 akós hordó Rébék Mátyásnak adasson.

Ad 10^m szállásomat eladtam, az árát is elköltöttem, azért azon punctum cassáltatik.

A 11. punctumot megerősítem, hozzáadván ezt, hogy a mentém legyen Batsó Istvánnéé, a szoknyám pedig Gellér Jánosnéé.

Puncto 12. írt levelek Gáspár János uram özvegyétül kezemhez visszahoztattak.

Vagyon még 2 tehenem, egyik idehaza, a másik Bogyiszlón Kis Jánosnál, negyedik esztendőtil fogva, melyet teletetés végett hajtott el, mind a kettőt hagyom Batsó Istvánnak.

Fejértői földemet adtam zálogba Czirok Márton sógoromnak 130 forintban, akarom, hogy halálom után azon pénzben maradjon nála örökösen.

Satumat, külümet és rekettyés káposztásföldemet is Czirok Márton sógoromnak ára szerént eladtam, az árát elköltöttem, azért halálom után azok is maradjanak ökegyelminél.

Mely utolsó és megváltozhatatlan akaratomnak bizonyosságára adtam ezen kezem keresztvonásával megerősített testamentumleveletem.

Halason, Die 25^a Martii 1783.

Lehoczi Sára,
néhai Getze János özvegye keze + vonása

Coram nobis: Michaelae Kocsi senatore et iudice secundario m. p.
Stephano Bóné senatore et perceptore m. p.

Nagy Istvánné nénémasszonyinak testamentumát aki felbontja, legyen átkozott, hanem maradjon abban, amint szegény boldogult néném elrendelte.

Sign. Halas, Die Annore ut supra.

Coram iisdem quibus supra

Lehoczi Sára,
néhai Getze János özvegye keze + vonása

Egykorú, kézzel írt, 3 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: Fascic. 2. sub N. N° 44. Testamentom néhai Getze János özvegyéé, Lehoczi Sáráé de A^o 1778. die 4^a Febr. BKMÖL V. 201. b. Kiskunhalas Város Tanácsának iratai; Közigazgatási iratok Fascic. 2. sub N. N° 44.

15.

Kiskunhalas, 1780. április 10.

Veres István végrendelete

Én, alább is megnevezett Veres István, tenore praesentium recognoscá-lom és attestálom, hogy Istennek ő Szent Felségének látogató kezei által, a terhes nyavalyák által, ágyam fenekére szegeztetvén, míg elmémben ép és egészséges volnék, nyelvemnek is kerekei meg nem köttetnének, tőlem elmaradandó mindkét ágon lévő successorim között, hogy jövendőben is valamely perpatvar közöttök ne támadna, kívántam ilyen utolsó testamentalis dispositiot tenni, úgymint:

1. Vagyon egy házam véle lévő épületekkel együtt, 50 ftkból álló redemptionális fundus, két helyen lévő szőleim, egyik oda fel Szakács István uram szomszédságában 6 pászta, az másik helyen való ismét Vecsei György-né szomszédságában 2 pásztákból álló, mellette lévő veteményesfölddel, egy darab káposztásföldem Martius Jánosé mellett.

2. Két kocsis lovaim, 3 méneses kancák, 6 jármos ökreim szekérrel s minden szerszámmal együtt, úgy kocsi gyeplővel és hámokkal együtt, 9 tehén, 1 harmadfű üsző, 2 harmadfű tinók, 5 tavalyi üszők.

3. Nemkülönből szőlőhöz tartozandó edények, 2 kádak vasas abronccsal, 3 nyolcakós, 2 hatakósok és ugyan két ötakósok. Ismét két kas méheim is vagynak.

4. Mindezen feljebb is megírt jókat én Isten kegyelméből s jó gondviseléséből mind tulajdon magam szerzettem, és véres verejtékemmel acquiráltam, azon a kis két pásztából álló szőlőn kívül, mely Vecsei Györgyné szomszéd-ságában vagyon, amely egyedül néhai Veres György édesatyámról maradt, azért is.

5. Adós vagyok senator Kocsi Mihály uramnak 70 rén. forintokkal, öreg Péter Ferencné asszonyomnak 12 forintokkal. Boltbéli restantiám úgy gondolnám vagyon 12 márvásokból álló, hogy ezen adósságom kifizettetvén először, annakutána hagyok

6. János nevű öregebb fiamnak egy borjas tehenet és Belső nyomási földemet 5 forint redemptioval, ismét azon feljebb is megírt két pásztából álló szőlőcském, mely édesatyámról maradt, mellette lévő veteményesfölddel együtt, mellyel is elégedjen meg, mivel engem soha, mint jó fiú nem becsült, hanem inkább mindétig szomorúságomra, s gyalázatomra volt, s vélem lakni sem kívánt, hanem imitt-amott tekergett s csapongott, s legkisebbekben sem segített.

7. Szabó Anna mostani jó hitvesem, minthogy engem mindétig megbecsült, azért is itt szenvedjen több fiaimmal együtt, Istvánnal, Józseffel, Zsuzsánnával és Annával, s kik többnyire mind neveletlenek, jó gondjokat viselven, éljen s ruházkodjon tisztességesen javaimból gyermekeimmal együtt, ha pedig férjhez menni kívánna, adjanak a fiaim a felső szőlőből a legelső egy pásztát, és egy borjas tehenet, oly conditioval, hogy ha ő meghalna, tudniillik nevezett feleségem, minazon jók ismét szálljanak vissza neveletlen gyermekeimre, s maradékimra.

8. Zsuzsánna és Anna leányimnak, hogy ha jövendőben férjhez mennek, hagyok a felső szőlőből Fadgyas Ferenc szőleje mellett egy-egy pásztát, ismét egy-egy borjas tehenet. Azalatt pedig fiaim és feleségem, míg velek léssen, gondjokat viseljék és tisztességesen házasítsák ki. Ezen megírt jókon kívül

9. Valami ingó és ingatlan javaim találtatnak házi igazságokkal együtt, azokat egyedül István és József fiaimnak hagyom és testálom, úgy mindazonáltal, hogy a fent megírt adósságoknak kifizetésére gondjok legyen.

10. A Szent Ekklésia számára adjanak az fiaim egy tavalyi üszőt.

Utoljára, hogy ezen testamentalis dispositio annál erősebb és állandóbb lehessen, kívántam futura pro cautela ezen tulajdon saját kezem keresztvonásával az alább coramisált érdemes Deputátus Uraimék előtt megerősíteni.

Actum Halas, die 10^a Aprilis 1780.

Veres István keze + vonása

Coram nobis: Michaelae Kocsi senatore m. p.
Joanne Dajka pro hue casu surrogato notario m. p.
Gyulai Mihály ordinarius tizedes m. k.

Anno 1780. Die 2da Maii. Paesentem testamentariam dispositionem sub senatoriali oppidi cumanicalis Halas sessione, cum concursu legatariorum publicatam esse testatur. Die et Anno ut supra.

Stephanus Bikády ord. not. m. p.¹⁴²

Egykori, kézzel irt. 3 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: Fascic. I. sub N. N° 26. Anno 1780. die 10^a Aprilis Veres István testamentoma. BKMÖL V. 201. b. Kiskunhalas Város Tanácsának iratai; Közigazgatási iratok Fascic. I. sub N. N° 26.

16.

Kiskunhalas, 1781. április 7.
Borss Ferenc végrendelete

Én, alább is megírott Borss Ferenc, minthogy már tapasztalom vénségem állapotjában súlyos betegségemet, még ép és egészséges elmével vagyok, kívánom activa adósságaimat, mindenek(ne)k tudtára adni és mindazokról illetén rendelést tenni, úgymint:

1. Van activa adósságom priv. kiskun szabadszállási helység mészárosánál Kárbin Jákobnál, aki Halasi Torkos István által hajtatott el egy tehenemet és egy caffomat 25 r. ftban, amidőn elhajtotta, akkor megadott 8 ftokat, ismét egy ízben fent specificált marháim áráért voltam Szabadszállásán, akkor adott egy forintot, de még ezen kívül az hátralévő 16 ftokkal tartozik.

2. Kecskeméten lakos Czirok Bandi ezelőtt circa 18 esztendővel Pesten fogva lévén, kárának pótolására s szabadulására adtam néki egy szép borjas tehenet 20 r. forintokban, aki is még mindeddig árában semmit meg nem adott. Ezen adósságom eránt bizonytságot tehet Halason lakos Buda Mihály és Szecsüdi István, akik által vitettem ki ezen adósságomnak megkérésire Harkára, ezek azon alkalmatossággal hallhatták éránta lett praetensiomat.

3. Tettes Bács vármegyében ingremialt bajsai lakos Erdélyi Istvánnak ezelőtt circa 12 esztendővel 20 r. ftokban adtam egy negyedfü tinót, amelynek árát mindekkoráig meg nem adta.

4. Szundi Bandi nevezetű szabad királyi máriateresiopolisi lakosnak keze alá adtam 2 harmadfű üszömet teleltetés végett, azonban hírem s akaratom ellen mind a két üszöt eladta, melyek(ne)k árában egy krajcárt sem adott. Ezen adósságom eránt jól emlékezhet ugyanott lakos Faragó Miska, akkori

---

¹⁴² 1780. május 2-án. Jelen végső rendelés Halas kun mezőváros tanácsülésén az örökösök hozzájárulásával kihirdetettnek lenni tanúsítatik. Kelt a fenti évben és napon. Bikády István főjegyző s. k.

volt bojtárja, hogy amidőn azokat praetendáltam fent megírt Szundi Bandi ígéretet tett árak(na)k megadására.

5. Itt Halason lakos Gáll György, amidőn Balotán Taris István uram gulyása volt, szőren elvesztett egy harmadfű tinómat, és emellett egy tehenemet másnak kárban adott, amely eránt is bizonytságot tehet ugyanakkoron Balotán gulyáskodó Bikádi Ferenc, hogy ezen károm eránt is ki nem elégíttettem semmi részben is.

6. Én pedig sem egyik(ne)k, sem másik(na)k adósa nem vagyok.

7. Aki engem hajlékában, és mostani nyomorúságomban tart, halálom után annak hagyok ezen fent specificalt javaimból 6 r. ftokat.

8. Ezenkívül pedig ami a takarítatásomat illeti, és abból marad (pénz), egyik részit hagyom a Római Sz. Ecclesia számára, 2. részt pedig a Reformata (Sz.) Ecclesia számára.

Mely dolognak megmásolhatatlan állandóságára adom, ezen kezem keresztvonásával megerősített testamentalis leveletem.

Sig. in oppido Halas, Die 7^a Aprilis 1781.

Borss Ferenc keze + vonása

Coram nobis: Stephano Bóné senator m. p.

Michaele Herpay jur. oppidi v. not. m. p.

Joanne Gózon or. decurione

Egykorú, kézzel irt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: Fascic. 1. sub N. N° 30. Luteranus jövevény Borss Ferenc testamentoma. Anno 1781. Die 7^a Aprilis. BKMÖL V. 201. b. Kiskunhalas Város Tanácsának iratai; Közigazgatási iratok Fascic. 1. sub N. N° 30.

17.

Kiskunhalas, 1781. szeptember 13.

Dezső Jánosné Körömzsi Judit végrendelete

Én, alább megírott Körömzsi Judit, halasi lakos, Dezső János hitvese, jóllehet testemre nézve a súlyos nyavalyák által ágyamnak fenekéhez szegeztettem volna, annyira, hogy minden órán várhatnám e világból való kiköltözésemet, mindazáltal ép és egészséges elmével lévén, kevés javaimról ezen utolsó rendelést kívánom magam után hagyni.

1. Van házam Ván Gergely szomszédságában, négy pásztából álló szőlőm Tot András és Dezső István szomszédságában, 30 forint után járandó redemptionalis földem minden hozzátartozandó jussokkal együtt.

2. Két kocsis ló, kocsi, lovak szerszáma, 4 befogni való harmadfű tinóm, 2 harmadfű üszöm, 3 hízó és 2 magló sertések.

3. Mindennemű házi igasság nevezetesen 16 zsák, 1 ponyva, 3 bogrács, 1 nagy kád, 11 boros hordó, 2 pálinkás hordó, 1 kazán, ágyi és ládabeli ruhák, 1 kék rakós mente és egy fekete szoknya, egyszóval mindennemű megtalálható eszközök, melyek mind tulajdon jószágim, nem másé.

4. Készpénz a ládámban vagyon 18 r. forint, ismét 10 egész jussaim az pitvarban lévő láda alatt, az ajtó megett, egy kis begrébe leásva.

5. Bus Péternél 50 r. forint interesen, melynek jövő Sz. Katalin napkor telik (le) a terminusa, az interest is akkor tartozik fizetni.

6. Ifjú Dezső Jánosnál 20 r. forintom Sz. Gergely napi terminusra, melynek 2 forint az interese, és a terminus végénél tartozik letenni.

7. Szántai Györgynél 5 rénes forintok, melyeket még Jósa Mihály férjem a Sz. Ecclesia számára hagyott, de még eddig meg nem fizette.

Ezen fent specificalt javaimat ekképpen kívántam successorim között elrendelni, úgymint:

1. Mostani férjemnek Dezső Jánosnak hagyom 2 kocsis lovaimat a kocsi-val és szerszámmal, ezenkívül, minthogy a szőlőn sokat munkálódott, az idei termésinek fele részét néki adom.

2. Dezső János mostani férjem leánykájának hagyom a fent specificalt kék rakós mentét.

3. Körülöttem fáradozó Orbán Istvánnénak fáradságáért sub N° 3. ugyan fent írt fekete szoknyát hagyom.

4. A Reformata Sz. Ecclesia számára 4 rénesi forintokat, a szegények számára pedig 1 forintot, sub N° 7. Szántai Györgynél lévő 5 forintokat is a megboldogult Jósa Mihály férjem rendelése szerint desummaltassanak.

5. Minthogy Dezső János férjem az én költségemen tudniillik 16 márvásokon kaszáltatta meg a szállásomat, melyre nézve sub N° 2. specificalt 6 darab marháimat teleltesse ki, leányom Jósa Judit számára.

6. Valami javaim találtak a sub N° 1., 2., 3., 4., 5., 6. puncto mely befoglalt punctumokon kívül, mindazokat Jósa Mihály férjemtől maradtott nevetlen leánykámnak Jósa Juditnak hagyom és testálok, oly móddal, hogy ha valaki ezen rendelkezésemet megmásolni kívánná, átkozott légyen mind mennyen és földön.

Melynek nagyobb erősségére adom ezen kezem keresztvonásaival megerősített testamentomi rendelkezésem az alább coramisalando Érdemes Sze-mélyek jelenlétekb(en).

Sig. Halas, Die 13^a Septembris 1781.

Körömzsi Judit,
Dezső Jánosné keze + vonása

Coram nobis: Michaele Kocsi senatore et iudice secundario m. p.

Michaele Herpay m. p. jur. v. not.

Convocatus: Gyenizse János m. k.

Anno 1781. die 18^a Septembris praesentibus DD. Stephano Torma iudice ordinario, Michaele Kotsi iudice secundario, Georgio Bibó et Stephano Bóné senatoribus, praesentem testamentariam dispositionem publicatam esse testor.
Sig. die et Anno ut supra.

Stephanus Bikády ordinar. notarius m. p.

Post publicationem testamenti Joannes Deső quod punctum 2^{dum} declaravit testantem Juditham Körömszi, duos juvencos in tertium annum vergentes, duos item 3^{ium} Anni, unam vero juvencum duorum Annorum habuisse, unicam autem pro clamyside illa, quam filiae suae legavit, ipsum dedisse et sic non nisi quinque husta pecorum reliquisse.

Sig. die et Anno ut supra.

Per Stephanum Bikády ordinar. notario m. p.¹⁴³

Egykorú, kézzel irt, 3 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvé. Felzetten: (P. H.) Körömszi Judit, Dezső János hitvese testamentoma. Anno 1781. die 13^a Septembris. Fascic. 1. sub N. N° 31. BKMÖL V. 201. b. Kiskunhalas Város Tanácsának iratai; Közigazgatási iratok Fascic. 1. sub N. N° 31.

18.

Kiskunfélegyháza–Kiskunhalas, 1782. szeptember 12. Markó Zsuzsanna végrendelete

A^o 1782. Die 12^a mensis Septembris, in cumanicali oppido Félegyháza ad mortem condemnata Susanna Markó infantocida sequente intuitu rerum suarum in cumanicali oppido Halas reperibilium fecit testamentariam dispositionem. Et quidem.¹⁴⁴

1. Vagyon Halas városa Szőlőhegyin, özvegy Tariné asszony szőleinek szomszédságában 88 útbúl álló, egy pászta szőlőm.
2. Vagyon fél hasáb kenderföldem a káposztafölddel együtt.
3. Vagyon egy fennálló házam, holmi aprólékos házieszközökkel együtt, úgy mint 6 vánkus, 4 derékalj, 4 lepedő, 6 abrosz, 5 törülközőkendő, szakasztóruha 3, gyolcs ingváll 6, vászon ingváll cir. 4, láda 2, szekrény

¹⁴³ 1781. szeptember 18-án Torma István főbíró, Kotsi Mihály második bíró, Bibó György és Bóné István tanácsnok urak jelenlétében, ezen végső rendelés kihirdetése tanúsítatik. Kelt a fenti évben és napon. Bikády István főjegyző s. k.

A végrendelet közzététele után Dezső János a 2. pontra kijelentette: Körömszi Judit örökhatáronak 2 harmadfű tinója, 2 harmadfű üszője és egy másodfű tinója volt, egyet pedig neki adott a mentéért, amit a lányára hagyott. Így csak öt marha marha szerepel a hagyatékban. Kelt a fenti évben és napon. Bikády István főjegyző s. k. által.

¹⁴⁴ 1782. szeptember 12-én Félegyháza kun mezővárosban halálra ítélt Markó Zsuzsanna magzatgyilkos az ő Halas kun mezővárosban található javairól a következő végső rendelkezést tette. Amint következik.

1, asztal 1, karszék 2, nyoszolya 1, a ládában 2 pruszlik, egyik veres kamillót, másik veres cvajdrót, kötő 2, szoknya 1, papucs 1 pár, csizma 1 pár, selyemmel varrott tót rece 3, vászon 55 rőf, kender 1 kötés 33 marokból álló, fonál gombolyag 9, zsák cir. 5 vagy 6, egy kis ponyva, ágyba való 1 pokróc, szita 4, lúgzó kád 1, másfél akós boroshordó 1, káposztáshordó 2, dézsa fél-akós 1, kisebb dézsa félfülű 1, vödör 1, fatányér 7, cseréptál, a belső fogasba való 9, findzsacsészék 3, kisebb s nagyobb üvegek 8, tükör 1, kancsó cir. 7, pálinkás korsó 2, fazék 1, begre cir. 20, rézbogrács 1, vasserpenyő 2, dunyhahaj 1, paplan 1, ágytakaró-ruha nyomtatott 1, mente 2, favilla 1, sütőtekenő 2, gyúróteknő 1, mosogató 1, tepszi 2, reszelő 1, csikmákszedő 1, csikmák-szűrő 1, nyújtódeszka 1. Mindezen elé számláltakat pedig

4. hagyom Káti Judit leányomnak úgy, hogy mindazok a rabságból való kiszabadulása után hiba nélkül kezihez adassanak, és senki más azokhoz semmi justt ne tartson, hanem maga jószántából kiszabadulása után Judit leányom testvéreinek ha valamit adand, azzal elégedjenek meg, ha pedig semmit nem adna is, az is teljes szabadságában lészen nevezett Judit leányom-(na)k, mivel a többit mindenbül szegénységemhez képest már kielégíttem, és mindezeket magam szerettem Judit leányommal együtt.

5. Az házacskámot Csúsvai Andrástól vettem 19 forintokon, azonkívül tüle kölcsön is kértem 5 forintokat, és így most tartozom néki 24 forintokkal, de interes tüle nem jár, melyeket Judit leányom tartozik néki megfizetni, ő ugyan Csúsvai András akkor azt fogadta, hogy hirteleniben nem fog szorítani az áráért, hanem elvárna 6, s 7 esztendeig is, azért most azon ház árendába adatván, abból, és a borból Judit leányom kielégítheti.

N. B. Konyhában való tálak 8, ezek is a 4. punctum szerint Judit leányomé.

Molnár Ferenc Lttlis Assor m. k.

Sig. per Gabr. Mihálovics jurassor m. k.

Anno 1783. Die 19^a Octobris sub senatoriali sessione oppidi cumanicalis Halas praesentem testamentariam dispositionem, in praesentia DD. primarii judicis Stephani Péter, senatorum Michaëlis Búza, Ivan Molnár, Steph. Taxony, Andr. Albert, Mich. László, Ivan Bíró, Steph. Torma, Geor. Bibó, Alexand. Szűry, Michaël. Kotsi secund judicis, Joan. Gózon, Steph. Bóné, Franc. Péter, cum concursu legatarior, nemine contradicente publicatam esse testat.

Stephanus Bikády jurat. ord. notar. m. p.¹⁴⁵

¹⁴⁵ 1783. október 19-én Halas kun mezőváros tanácsülésén ezen végső rendelés főbíró Péter István úr, Búza Mihály, Molnár Iván, Taxony István, Albert András, László Mihály, Bíró Iván, Torma István, Bibó György, Szűry Sándor tanácsnok urak, Kotsi Mihály második bíró úr, Gózon János, Bóné István és Péter Ferenc urak jelenlétében, az örökösök részvétele mellett történt mindenféle ellenkezés nélküli kihirdetése tanúsíttatik. Bikády István hites főjegyző s. k.

19.

Kiskunhalas, 1783. február 12.
Idősebb Herpay Mihály végrendelete

Atyának, Fiúnak és Szentlélek Istennek nevében.

Mivel minden embernek meg kelletik halni, úgy én is halandó ember lévén, magam saját keresményimből, míg jó és egészséges elmével volnék, ezen rendelésimet successorim között így tészem:

1. Halasi terrenumon vagynak földjeim, két rendbéli redemptiom Tajói pusztán és vett földjeim, amelyeket a rectificatio után egy plagába rakattam, circiter ezer 70 forintra a Kobozi síkján Bikit familiától vett erdőmmel és ottan lévő földemmel, reá mégyen, Tajói pusztán istállóim, szinjeim, 2 kutam, házaim vagynak.

2. Halas városában házaim 6 szobákkal, 2 istállóval, kamarával, sütőházzal és vagy 500 akóra való hordókkal és kádakkal, három bőrs szekér, négy vasas szekér és más gazdasághoz való eszközökkel. 2 malom, életesház, présház.

3. Tolna vármegyében Pakson új házak, kamarák, színek, 2 nagy szőlő, 2 présház, 2 pince, kádak, hordók és más szükséges eszközök csebrekkel.

4. Pest vármegyében Apostagon kapitány Zlinszky József sógoruramtól vett jussa, úgy Pakson is ami ötet illetve 6000 forintokon megvettem ezeket, de már az épületek 560 forinttal feljebb viszik ezen jószágot. Zlinszky Anna sógorasszonytól paksi portióját 600 forintokon, ehhez is contractualiter jött az épület 400 forintokban, ezenkívül pedig a contractus mindeneket fog bizonyítani annak idejében. Ezt ha jövődöben kiváltják, az árával osztozzanak successorim mind a heten.

5. Ezüst eszközeim vagynak 18 pár kések, 14 ezüstkalánok 2 gazdálkodóval, 6 ezüst kaffékalán, két ezüstibrik, egy ezüst- és egy aranyóra, 3 sótartó, egy ezüstpaxis, 12 ezüstpoharak, egy aranypaxis pedig felséges Princ Albert öhercegségétől ajándékozott. Aranylánc, amely felséges Mária Terézia kegyelmes királynénktől s kegyelmességiből énnékem adatott. Házban levő három órák, vasból készített láda, ugyanabban másik vasláda, amelyben az armalis tartatik. A házi többi eszközök is kitetszenek, mindenik szobákban illendő módon találatnak székek, kanapék, ágyak, nyoszolyák, almáriomok, asztalok, és a vasládában némely ezüst és arany darabok is, és régi pénzek találatnak.

---

¹⁴⁶ Markó Zsuzsanna elítélt 1782. szeptember 12-én végrendelkezett.

6. Birkák 1200, hetven darab lovakkal, 18 jármos ökrökkel, szarvasmarha mi maradt meg, mutatja a lajstrom, mivel azok nagyobb részint eladattak.

7. Ezenkívül passiva adósságaim vagynak, úgymint: Tettes assessor Jankovits Miklós úrnak tartozom fnis 3000, Kecskemét városának 2000, Biki István sógoruramnak 600, Czakó Mátyás uramnak 400.

Ezen adósságomnak depuratiojára apostagi egész portiomat, melyet kapitány Zlinszky József sógoruramtól vettem assignalom Tettes Jankovits úrnak, mint régi nagy jó uram(na)k, kegyes jó Barátom Uramnak, annyiban amennyiben énnekem áll, hogy a többi creditorokat fizesse ki, közel lévén ezen jószág, ökegyelme bírhatja.

A megmaradott javaimból pedig successorim között ilyen rendelést tések.

Első feleségemtől Mihály, Sándor, Gábor fiaim, és Anna leányom vagynak.

Második feleségemtől Csik Teréziától vagynak Terézia és Péter fiam.

Ezen két asszonytól származott gyermekeim között valami névvel nevezendő ingó és ingatlan jószágaim halomásom után találtatnak, osztassanak el a Halasi Tanács által ilyformán, hogy a felházak és azokban lévő házieszközök Mihály, Sándor, Gábor fiaimé lesznek. Anna nénjeknek, Szüry Sándornénak adjanak 75 birkákat a felház, életesház és azokban lévő eszközökért, és úgy azokhoz semmi jussa nem lesz.

Az új ház, melyben lakom az egész épületekkel a nagy istállón és nagy színen kívül Csik Terézia feleségemé és tőle származott árvaimé lesz, ha élnek, örökösen /:ha pediglen meg találnának mag nélkül halni, más successorimra menjenek által:/. Minden házieszközök, ezen lakó új házamban, valamint mostan feküsznek székekkel, képekkel, almáriomokkal, tükrökkel nékiek fognak maradni. Az ólaknak és préháznak fele, az udvaron lévő pincével kétfelé menjen, fele a pincének Mihály, Sándor és Gábor fiaimé, fele pedig Csik Teréziától való successorimé legyen. Az udvaron lévő sütőház maradjon Mihály, Sándor és Gábor fiaimnak, hogy abból magoknak konyhát csináltathassanak. Az új malom Csik Teréziáé és tőle származott árvaimé lesz, hanem a Kásának keresete mind a két ágra szálljon. A másik malom a másik ágé lesz, és az életesház is kétfelé való legyen.

Ha pedig az egyik ágon lévők közül valamelyik meghalna, annak jussából az másik ágon lévők semmit nem praetendalhatnak.

Az lakóházamban lévő régi almáriom, egy íróasztal és két zöld szék is általadódjon Mihály, Sándor és Gábor fiaimnak.

A vasláda az armalissal, aranylánccal és aranypixissel együtt Halas városa archívumában fog maradni, amelyek ugyan az utolsó szükségben zálogba tétetődhetnek, de nagy gondjok legyen azoknak kiváltására. Amely arany és ezüst jószágok pedig most a vasládában találtatnak, kétfelé osztassanak.

Petrus fiaimnak marad, az ezüst osztályon kívül, Szent István királynak ezüstpénze, az ezüstös lóra való szerszám, a paszomántos varrott takaróval, kétsövű flintával és két pár pisztollyal, melyek azon flinta mellett vagynak. Ha pedig Mihály fiam katona lesz, az említett takaró az övé legyen. Többi

fegyverimből Mihálynak csak két pár pisztolyt adjanak, az ezüstös kard Gáboré, az aranyóra Terezikámé legyen. A cinedények és porcelánok is kétfelé osztassanak. Az egyik öltözöm egészen, amelyiket választja feleségemé lésszen, a többit osszák egyaránt két részre.

A paksi szőlők és a szőlőhegyen levő két pincék kétfelé osztassanak: az új pince és présház leszen Mihály, Sándor, Gábor fiaimé és Anna leányomé egyaránt. Az régi pince és présház pedig Csík Teréziától való successorimé. Ami edények vagynak a két ág között egyaránt osztassanak.

A halasi szőlők: A régi szőlőben lévő ház és a házon felül való szőlő a lugasokkal és szilvással együtt Péter fiamé és Terézia leányomé. Az házon alul pedig ami szőlő vagon gyümölcsössele együtt, lésszen Mihály, Sándor, Gábor fiaimé és Anna leányomé, úgy, hogy a kaputól fogva valami a lugo-sokig egészen keresztül vagon akár szőlő, akár füzes, akár gyümölcsös, egyik ág a másik ellen abból semmit ne praetendallasson.

A 12 ökör, 2 szekér, 2 vasas kocsi, eke szerszámmal együtt a két ág között egyenlőképpen osztassék fel.

A halasi külső szőlőmből pedig a felső két íz adódjon Csík Teréziától való successorimnak, az alsó három íz legyen a más ágon való Mihály, Sándor, Gábor fiaimé és Anna leányomé. Az ott való veteményesföld és ami gyepe találattik, a két ág közt osztassék fel.

A tajói földek kétfelé szakasztassanak a rajta lévő épületekkel együtt. Az egyik résznek épülete amivel meghaladja a másik rész épületeinek valorját, az a másik résznek vagy hasonlót építsen, vagy másképp bonificalni tartozzon. A két kútnak egyike az egyik ágé, a másika a másik ágé legyen.

Kobozsi síkján lévő ház, az ott lévő földnek és erdőnek fele részével együtt második feleségemtől született successorimé legyen, mivel ezek kicsinyek, a földnek és erdőnek fele pedig első feleségemtől származott gyermekeimre osztasson fel. A méhek is kétfelé osztassanak.

Herpay Anna leányomat, Szüry Sándornét, sem földből, sem szőlőből, ezüst és más eszközökből, maga akarata nélkül készpénzzel kifizetni ne lehessen, ellenben edényekben, aprólék házieszközökben és ágyakban része ne legyen.

A három bőrös kocsi közül, amelyik tetszeni fog azt válassza magának kedves feleségem Csík Terézia, úgy a találtatható kocsis lovak is az ő számára maradnak, a másik ág szerezzon s tanítson magának a nekie esendő lovakból. Szüry Sándorné legyen a sárga kocsi. Az osztályon jelen legyen esküdt Mihalovits Gábor úr, halálom után nem lehet ezt soká halasztani, hogy ki-ki a maga jószágának gondját viselhesse. Ha pedig valamelyik successor ezen rendelésim ellen támadna, és azon meg nem nyugodna, maga jussából is rekesztessen ki, és átkozott bíró legyen, aki neki rendel csak egy fillért is, mert sok véres verejtékkel jó Istenem segítségével szerzettem ezeket, az édesatyámról egy fillérem sem maradt, sőt hazajöven a regementtől mint zászló-tartó, halála után az édesatyámnak fizettem adósságát 40 forintokat, azért is ki-ki successorim közül úgy gondolkodjon, hogy ha rendelésim ellen szegez- zik magokat, egy fillért nekik nem adok, amint is, hogy átok alatt hagyom a bírának, hogy ne adjanak.

Bán Gergelynének, Herpay Anna testvérhúgomnak hagyok egy fias kancát.

A feleségemnek, Petrusnak és Trezikának maradandó kocsis lovak akkor midőn a méneses lovak osztatnak, rátájokban imputaltasson, úgy Szöri Sándornak is azon 2 ló, melyeket adtam néki. Komlós Mihálynak, mint régi hív szolgámnak hagyom a Majsai út mellett lévő földemet 20 forint redemptióval.

Gáspár Mária anyjának jussát kiadtam, mert csak egyszerre adtam neki 174 forintokat, 2 lovat, kocsit, 2 tehenet s egyebeket is, szőlőt is adtam, azért azokkal elégedjen meg.

Nemzetes Péter István komámuram(na)k hagyok egy kis vasládát, melyet ezelőtt 122 esztendővel csináltak.

Faragó Péter sógornak hagyok egy tavalyi csikót.

Budinszki urammak is hagyok egy ezüstpixist és 6 aranyat.

A juhokból legelsőbben is olvassák ki a 75 darabot Anna leányomnak a már megírt okért. Azután Csík Terézia kedves feleségem, Péter fiam és Terézia leányom számokra 500 darabot, ami megmarad, azzal osztozzanak Mihály, Sándor, Gábor fiaim és Anna leányom egyaránt. A szamarakat osszák kétfelé.

A város mellett lévő kertnek azt a felét, melyben a fák vagynak ültetve, hagyom Csík Teréziának és tőle származott successorimnak, a más(ik) fele pedig legyen a más(ik) ágé.

Amidőn az ezüstszerszámok osztatnak Csík Terézia kedves feleségem vegyen ki magának 2 kávéskándlit, 3 ordinar. ezüstpoharat és negyedik legyen az én tulajdon poharam. Az még maradott nyolc pedig legyen Mihályé, Sándoré, Gáboré és Annáé. A kések, sótartók, kafféskanalak osztassanak hétfelé successorimra.

Az aprólékos adósságok, melyekkel a mesterembereknek tartozom, az osztály előtt a köz massából kifizettessenek. A boraim árából azok kitelnek.

Successorim Tisztelendő Plebanus Úrnak temetésemért adjanak 4 aranyakat, kántornak 1 aranyat, harangozónak 1 forintot, szegények számára 2 forintot osszanak ki.

Temetésem legyen a 4 fiaim mellett a külső temetőben és az Isten áldása ne legyen azon, aki engemet ide, ezen gyermekim mellé, ahova rendelem, nem temet.

Íratott Halason, Die 12^a Febr. 1783.

Herpay Mihály Ixapp. (P. H.)

Coram me Stephano Péter I. districtus minoris cumaniae assessore et oppidi privilegiati cumanicalis Halas giudice primario. m. p. (P. H.)

Stephano Bikády senatore et oppidi Halas jurato ordinario notario m. p. (P. H.)

Josepho Szalay concive Halasiensi m. p. (P. H.)

Anno 1783. Die 24ª Martii sub senatoriali oppidi cumanicalis Halas sessione, in praesentibus DD. surrogato primario iudice Joanne Molnár, senatoribus Stephano Taxony, Andrea Albert, Michaelae László, Joanne Kámhál, Georgio Bibó, Michaelae Kotsi secundario iudice, Joanne Gózon, Stephano Bóné et Francisco Péter praesentem testamentariam dispositionem cum concursu legatariorum publicatam esse testatur.

Stephanus Bikády jurat. ordinar. notar. m. p.¹⁴⁷

Egykorú, kézzel írt, 6 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: Fascic. 1. N° 1. sub N. De Anno 1783. Die 13^a Febr. Néhai idősb Herpay Mihály úr testamentoma. BKMÖL V. 201. b. Kiskunhalas Város Tanácsának iratai; Közigazgatási iratok Fascic. 1. N° 1. sub N.

20.

Kiskunhalas, 1784. február 7. Öreg Galyág János végrendelete

Anno 1784. Die 7^a Febr. öreg Galyág Jánosnak maga keresett vagyonáról tett utolsó rendelkezése.

1. Vagyon egy házam, mellette lévő kamarával és istállóval.
2. Negyven rs. forintok után kiadott redemptionalis földem, mindenféle beneficiummal.
3. Katona Péterné szőleje szomszédságában három pásztaból álló szőlőm.
4. Három kocsis lovam, egy fias kanca és egy meddő méneses lovaim, 10 jármos ökreim, 16 teheneim, 14 rúgott borjaim, 9 kétesztendő marháim.
5. Vagyok adós T. Karmánné asszonyomnak 15 forintokkal, mely summát is a közös jószágból successorim mentől előbb tartoznak kifizetni.
6. Mindezen specificalt javaimat hagyom Kováts Anna kedves feleségemnek és tőle származott János, Mihály, Ferenc, István, Pál fiaimnak oly conditioval, minthogy már Jánost és Mihályt kielégíttem, ezen fent írt jószágomból csak egy-egy fias tehén adattasson nékiek. Ezeken kívül pedig minden névvel nevezendő ingó és ingatlan javaimnak fele része legyen kedves feleségemé, Kováts Annáé, fele pedig Ferenc, István és Pál fiaimé, úgy mindazáltal, hogy két leányimat, kik még hajadonok, Sárát és Juditot kiházásításokig a közönséges jószágból feleségem és fiaim tisztességesen tartsák és ruházzák, és becsülettel ki is házassítsák. A leányim pedig minekutána egy-

---

¹⁴⁷ Elöttem: Péter István tekintetes Kiskun Kerület esküdte és Halas kun kiváltságos mezőváros főbírája előtt s. k. Elöttem: Bikády István tanácsnok és Halas mezőváros hites főjegyzője előtt s. k.

Elöttem: Szalay József halasi polgár előtt s. k.

1783. március 24-én Halas kun mezőváros tanácsülésén Molnár János helyettes főbíró úr, Taxony István, Albert András, László Mihály, Kámhál János, Bibó György tanácsnok urak, Kotsi Mihály második bíró úr, Gózon János, Bóné István és Péter Ferenc urak jelenlétében ezen végső rendelkezésnek az örökösök részvétele mellett történt kihirdetése tanúsítatik. Bikády István hites főjegyző s. k.

szer tisztességesen kiházásíthatnak, semminémű jószágomból részt ne végyenek, ne is praetendáljanak.

7. A Reformatata Sz. Ecclesiának hagyok egy harmadfű üszőt.

8. Feleségemnek halála törtévé, néki hagyott jók egyedül csak Ferenc, István és Pál fiaimra és azoknak maradékira szálljon, Jánosnak és Mihálynak, úgy Sára és Judit leányimnak is ehhez semmi jussok ne légyen.

Mely utolsó rendelkezésemnek erősségére és állandóságára adom ezen testamentális leveletem saját kezem keresztvonásával megerősítvén.

Költ Halason, die et Anno ut supra.

Öreg Galyág János keze + vonása

Mielőttünk: Bóné István senator m. p.
Besnyai Gergely senator et perceptor m. p.
Paprika István ordinarius tizedes m. k.
Szántai György keze + vonása

Anno 1784. Die 19^a Octobris sub senatoriali oppidi cumanicalis Halas sessione praesentem testamentarium dispositionem cum concursu legatariorum publicatam esse hisce recognoscit.

Stephanus Bikády jurat. ordinar. notar. m. p.¹⁴⁸

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: (P. H.) Ör. Galyág Jánosnak testamentoma. De Ao 1784. Die 7^a Februarii Fascic. 1. sub N. N° 20.

BKMÖL V. 201. b. Kiskunhalas Város Tanácsának iratai; Közigazgatási iratok Fascic. 1. sub N. N° 20.

21.

Kiskunhalas, 1785. május 29.

Vincze Antal végrendelete

Alábbírott, érzvén testemnek mind a rajtam lévő hosszas betegség által, mind pedig az öregség miatt lett elerőtlenedését, mely szerént látom, hogy kevés idő múlva testemnek sátorát le kell vetkezennem, és e múlandó életet az örökkévalóval felváltanom, azért is most, míg Isten jóvoltából egészséges és ép elmével vagyok, és míg nyelvem meg nem köttetik, magam szorgalmatossága által keresett kevés javaimról successorim között ilyen utolsó rendelést kívánok tenni, úgymint:

1. Vagyon házam, istállóm, kamarám, és a házam mellett veteményeskert, 50 forint után járó redemptionalis földem a Tajói pusztán, 16 borozda szőlő, mellette lévő szőlőfölddel együtt.

---

¹⁴⁸ 1784. október 19-én Halas kun mezőváros tanácsülésén ezen utolsó rendelkezésnek az örökösök jóváhagyásával történt közzétételét ezennel elismerjük. Bikády István hites főjegyző s. k.

2. Vagyon két kocsis lovam, 2 jármos ökröm, 8 fias tehenem, 4 tavalyi borjak, 2 harmadfű üszöm és egy meddő tehenem. Ezenkívül van 2 öreg sertésem, 4 süldő sertés, 9 apró malacok.

3. Csorba Mihálynak adós vagyok tizenegy vagy tizenkét forintokkal, nekem pedig senki sem adós.

Ezen fent írt javacskáimból hagyom és rendelem:

1. Vincze Lőrinc fiának a házamat és kamarámat fél udvarral és fél gyümölcsös s veteményeskerttel, úgy mindazonáltal, hogy Bernát Sára feleségemet holta napjáig a házban békességesen engedje lakni. Az udvarnak és gyümölcsökertnek más(ik) fele része pedig a rajta lévő istállóval együtt legyen Vincze János fiamé.

2. A redemptionalis földekből mind a három fiam, úgymint Pál, János, Lőrinc, egyaránt osztozzanak.

3. A szarvasmarhákból hagyok Pál fiának egy negyedfüre kelő üszöt, nevezetesen a Pipis nevezetű perge üszöt. Jánosnak 3 tehenet, úgymint a Villás nevezetűt, és a Szombati gulyásé félit, és ezeken kívül még egyet, a tavalyiak közül is a két üszőborjút. Lőrinc fiának 3 tehenet, úgymint a Csákó és Daru nevezetű teheneket, és ezeken kívül egyet, a tavalyiak közül a két hím borjút. Vincze Anna leányomnak, Csorba Mihálynénak, hagyok egy harmadfű üszöt, Erzsébet leányomnak a Róka nevű meddő tehenet. Bernát Sára feleségemnek pedig a Hajdár fias tehenet.

4. A két jármos ökör és 2 kocsis ló legyenek közönséges haszonra, ha pedig fiaim egymással nem egyezhetnének, a két ökör legyen Lőrinc fiamé, a két kocsis ló pedig János fiamé.

5. Feleségemet Bernát Sárát, akarom, hogy holta napjáig János és Lőrinc fiaim becsületesen tartsák, ruházzák, ha pedig ezt cselekedni nem akarnák, azon történetben János és Lőrinc fiaim feleségemnek tartására tartoznak esztendőnként adni 8 mérő búzát, 4 mérő árpát és egy süldő disznót. A fent megírt többi sertések pedig legyenek János és Lőrinc fiaimé.

6. A fent megnevezett 16 borozda szőlő, mellette lévő pusztafölddel, úgy a gazdasághoz tartozó eszközök minden apró-cseprő házieszközökkel együtt az ágyakon kívül, János és Lőrinc fiaimé legyenek. Az ágyi eszközök pedig holta napjáig feleségemé, holta után pedig Anna és Erzsébet leányimé legyenek.

7. Takarítatásomra hagyok egy harmadfüre kelő üszöt, melyből is T. Plebanus Úr és a Kántor szolgálatjokért fizettessenek ki, ami pedig ettől megmarad, az ezen Rno Catolica halasi Sz. Ekklesiának adattasson.

8. Csorba Mihály adósságát fizesse ki János és Lőrinc fiam.

Mely józan elmével, szabad akaratomból tett utolsó rendelkezésemnek nagyobb erősségére és állandóságára adom ezen saját kezem keresztvonásával megerősített testamentomleveletem az alább írt érdemes Convocatus Személyek jelenlétében.

Költ Halason, Die 29^a Maii 1785.

Vincze Antal keze + vonása

Mielőttünk: Kámhál János senator +
Benedek István senator és második bíró +
Bóné István senator m. p.

Anno 1785. Die 18^a Junii sub senatoriali oppidi cumanicalis Halas sessione, cum concursu legatariorum, Joannis, Pauli et Laurentii omnium Vintze et Elisabetha Bernát, relicta viduae Antonii Vintze, praesentem testamentariam dispositionem publicatam esse testat.

Halasini die et Anno ut supra.

Stephanus Bikády ordinar. notar. m. p.¹⁴⁹

*Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: (P. H.) Vincze Antal testamentuma. De A^o 1785. Die 29^a Maii. Fascic. 1. sub N. N° 11. N. B. Facto computu expensarum functionalium pro Eccla nihil mansit.*¹⁵⁰

BKMÖL V. 201. b. Kiskunhalas Város Tanácsának iratai; Közigazgatási iratok Fascic. 1. sub N. N° 11.

22.

Kiskunhalas, 1804. október 22.

Földváry Sámuel végrendelete

1804. 22^a Octobr. Alább is írt Földváry Sámuel, beteges, de ép elmével lévén, a successorim közt megeshető villongások eltávoztatása végett, következendő testamentumot kívánok tenni.

1. Bús Pétertől Bodogláron váltott földemet az feleséges fiamnak Istvánnak, Bús Mihálytól való és ugyan(csak) Bodogláron lévő földemet a nőtelen János fiamnak hagyom. Ugyan(csak) a Búsoktól lévő 13 ft 20 xr után járó nádjuss, és egyéb accessoriumok a nevezett 2 fiaimé egyenlően légyenek.

2. Vagyon 57 ft után járó redemptióm, és földjeim, azokból a fejtérői földem légyen közös a 2 nevezett fiaimé, úgy a Kúti hegyinél lévő földem is hasonlóképpen kettőjöké egyenlően, hanem a Gyenise Péter szomszédságában Füzesen lévő szállásföldet egészen János fiamnak, úgy a nyomási földet is egészen János fiamnak, a Gyenise József szomszédságában lévő füzesi földet pedig István fiamnak egészen testálom. Egyéberánt az említett redemptiómmal, és utána következhető accessoriumokkal a nevezett 2 fiaim úgy osztozzanak, hogy János fiamnak 7 fttal több légyen, hanem a mostani kukorica- és káposztafölddel egyenlően osztozzanak.

¹⁴⁹ 1785. június 18-án Halas kun mezővárosnak az örökösök, úm. Vintze János, Pál és Lőrinc, valamint Vintze Antal elmaradott özvegye, Bernát Erzsébet részvételével tartott tanácsülésén jelen végső rendelés közzététele tanúsítatik. Halason, a fenti évben és napon. Bikády István főjegyző s. k.

¹⁵⁰ Jól jegyezd meg! A rendelkezések teljesítése után az egyháznak nem maradt semmi.

3. Az ingó jószágokból mivel István fiam két ökröt elvesztegetett, azok helyett a 3 kocsis lovaim közül Jánosé légyen kettő, a harmadik kocsis ló pejparipa pedig, mely visszafordult billegű, légyen István fiamé, ezenkívül 4 jármos ökreim lévén, azokkal nevezett 2 fiaim egyenlően osztozzanak. Továbbá idehaza egy fejőstehenem lévén, azt hagyom a nőtelen János fiamnak kiházásítására. Annak fia pedig légyen Istváné. A Barmon pedig 1 meddő tehennem lévén, azt ajánlom az hajadon leányom Zsuzsánna kiházásítására, item a Barmon lévén 1 tavalyi borjú, az légyen János fiamé.

4. Két helyen lévén szőlőm, az egyik Benedek István uram szomszédságában, ezt a mellette lévő szabad földdel együtt a nevezett 2 fiaim osszák fel, a másik szőlőm pedig Bikit István szomszédságában lévő, ti. légyen egészen János fiamé. A Kobozi síkon lévő Nyárást egy liget 2 felé szakasztván, annak felső része légyen Jánosé, az alsó része pedig Istváné.

5. Ezen házam, amelyben lakok, minden hozzá tartozó örökségekkel együtt János fiamra szálljon úgy, hogy az István fiam részére az új sorban elkezdett ház a hozzávaló istállóval együtt a közösből építtessen fel, és addig a Nyáras se oszlasson kétfelé a 2 fiaim között, míg ezen István részére való örökség el nem készül. Azonban

6. Ezen most említett rendelkezésem csupán csak akkor menjen effectusba, amikor az én hitvesem Marton Zsuzsanna az árnyékvilágból kimúlni fog, és mindaddig, még ő életben lészen, holtáiglan az egész gazdagság az ő intézete, és János fiammal való gazdálkodása alatt maradjon. Egyéberánt

7. Ha csakugyan az nevezett hitvesemnek is végső órája elérkezend, és a fent írt módon az osztály megtétetik, akkoriban a nevezett 2 fiaim az 2 leányimnak, úgymint Földváry Erzsébetnek ifj. Tóth Gergelynének és hajadon Zsuzsánna leányomnak az őket illető jussaiknak kifizetések végett adjanak egyiknek-egyiknek úgy, mint a másoknak 50 és 50 r. ftkat.

8. Egy 14 3/4 akós hordó és 1 rác hordó különösen légyen Jánosé, és 1 kocsi is az övé, egy 7 3/4 akós hordó pedig Istváné, a többi hordókat pedig 2 fiaim egyenlően osszák fel kétfelé. Item a szekeret adják el, és 2 fiaim osztozzanak véle. A Ref. Sz. Ecclesia részére 2 fiaim adjanak 6 akó bort jövő évben.

Mely elébb írott módon tett végső rendelkezésemnek állandóságára nézve, adom ezen testamentális leveletem.

Sign. ut supra Halason.

Földváry Sámuel keze + vonása

Mielőttünk: Sipos Gergely m. k. v. notar.

Gaál János senator előtt m. p.

és Dajka János convocatus m. p.

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzeten: (P. H.) Földváry Sámuel testamentuma dd° 22° Octobr. 1804.

BKMÖL V. 201. h. Kiskunhalas Város Tanácsának iratai; Végrendeletek sz. n./1804.

Kiskunhalas, 1815. június 15.

Öreg György József végrendelete

Alólirottak bizonyítjuk, hogy Ns Turóczy István Főbíró Úr által György József házához, annak testamentoma kihallgatására kiküldetve lévén, azt előttünk következendően tette.

1. Vagynak két fiaim, Mihály és János, ami kevés földecském vagyon, azt ezen két fiaimnak hagyom, osszák el egyenlő jussal egymás között.

2. Vagyon egy szőlőm Volovár János és a Hegyesiek szomszédságában, melyet is Mihály, János fiaimnak és Anna leányomnak olyformán hagyom, hogy a leányom szintén úgy részesüljön benne, mint egyik-egyik fiam, nemkülönb az idei termésen is hárman egyenlően osztozzanak.

3. A nyomási kukoricaföldemet, mely Czifra Tamás szomszédságában vagyon, hagyom a két fiaimnak egyenlő osztállyal.

4. A káposztaföldemet, mely is a Pipa rétje mellett vagyon, hagyom György Anna leányomnak.

5. A feleségemnek, Petrényi Annának hagyom a Buga tehenemet, ezenkívül ha a fiaimmal megegyezhet, a házomban holta napjáig meglakhat, ha pedig ebben csendességben nem lehetne, csináljanak neki a fiaim a pitvarból egy kis házacskát, amelyben magát megvonhassa.

6. A János fiam szántván fel a földemet, tehát takarítsa fel belőle az éleket, fele legyen az övé, felét pedig adja a mostohaanyjának és Anna húgának.

7. Ami házi igasságaim vagynak, úgyszintén a borosedényeim legyenek a három gyermekeim egyenlő jussal, ezekből a feleségem nem részesülvén.

8. Anna leányomnak hagyom a másik tehenemet, ezenkívül vagyon két lovam, kocsim kettő, egyik még vasalatlan, taligás szántóeszközök, ezeket a fiaim eladván, abból a mostohájoknak azon 20 ftokat, melyeket tőle kölcsönöztem, fizessék ki, nemkülönb Ö. Nagy Pálnak két forintokat, melyeket nemrégiben kértem tőle, ugyanebből temettessenek el, az abból elmaradott summácskán pedig a két fiaim egyenlően osztozzanak.

9. A házamról olyformán rendelkezem, hogy amelyiknek tetszik a három gyermekeimnek, fizesse ki belőle a másik kettejét egyenlő jussal.

10. Azon nyolc forintokat, melyekkel Szőke József tartozik, hagyom a Catholicum Templom számára, és az Isten dicsőségére.

Mely utolsó rendelést előtte felolvastván, azt mindenkben helybenhagyta, és neve aláírásával megerősíteni kívánta, melyet mi is aláírtunk és megerősítettünk.

György József maga keze + vonása

Mielőttünk: Péter István m. p. v. notarius és kiküldött
Benedek Antal m. p. város gazdája, kiküldött

Az 1830^{ik} esztendei August. hónapnak 6^{ik} napján, ör. György József, jelen testamentomi rendelését kivetetvén, azt mostani körülállásaihoz képest a következőkben változtatta meg, jelesen:

Az 1^{őre} nézve azt rendeli, hogy a földjei a két fiai közt egyenlően osztsáson kétfelé, azzal a megjegyzéssel, hogy a tajói földjének tanyás fele legyen Mihály fiáé, hanem Mihályra nézve oly rendeltést tesz, hogy az a neki esendő föld- és szőlőbirtokot bírhatja ugyan haláláig, de mivel gyermekei nincsenek, azokat semminémű szín alatt tereh alá nem veheti, hanem azoknak idővel, ha gyermekei nem lennének. János gyermekeire kell háramlani.

A 2^{ikra} a szőljét továbbá is a két fiainak hagyja, minthogy Anna leánya elhalt.

A 3^{ikra} a nyomási kukoricaföldek elmúltával, arról többé nem rendelkezhet.

A 4^{ikre} a káposztaföldet hagyja a két fiainak.

Az 5^{ikre} a házát hagyja János fiának, minthogy Mihályé a tanya.

A 6^{ikra} Mihály fia bírván a földjeit, az azokról járó dézsmát Mihály megadni köteles, melyből ha valami testator halála után maradna, legyen Jánosé.

A 7^{ikre} hagyja a két fiainak.

A 8^{ikra} Anna leánya mag nélkül meghalván, arra nézve ezen pont elenyészik, a feleségének pedig, vagyis annak rokoninak nem 20, hanem 11 ftokkal tartozván, azt a fiai fizessék ki, ör. Nagy Pál 2 ftjait pedig megadta.

A 9^{ikre} a házát, mint feljebb említődött, hagyja teljes jussal János fiának, s abból Mihálynak egy xrral sem tartozik.

A 10^{ikre} Szőke József megadván az említett adósságot, módja nincs, hogy ezen végre rendelkezzen.

Mely testamentomi toldalék előtte felolvastatván, azt helybenhagyta és keze keresztvonásával megerősítette.

Ör. György József keze + vonása

Mielőttünk: Szuper József m. k. tanácsb. és kiküldött
Péter István m. p. v. notár.

Egykorú, kézzel írt, 3 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: (P. H.) Ör. György József testamentoma 1815. Juni. 15^{iken} és codicillusa dd^o 5^{ue} August. 1830.

BKMÖL V. 201. h. Kiskunhalas Város Tanácsának iratai; Végrendeletek sz. n./1815.

24.

Kiskunhalas, 1822. november 25.

Özvegy Darányi Ferencné Sámodi Éva végrendelete

Anno 1822. d. 25^a Novembris. Én, alább megnevezett, érezvén beteges állapotommal testemnek gyengeségét, azon javakról, melyek még kezemen vagynak, illetén rendelkezést ép elmével kívántam tenni.

1. Vagyon Fehér András szomszédságában 60 borzodákból álló szőlőm, mellette lévő veteményfölddel, mely is reám az édesanyámról Sámodi Annáról szállott.

2. Vagyon egy jó állapotú házam, melyet megboldogult Darányi Ferenc férjemmel együtt szerzettünk, s úgy abban találtató házi igazságok, mint nevezetesen ágyi ruhák, van 6 vánkos, 1 dunna, 3 párna s több aprólékos eszközökkel, melyekről is e következőképpen rendelkezem ti., hogy az fentebb nevezett 60 borzodából álló szőlőm, mellette lévő veteményesfölddel legyen testvérem fiáé Varga Gergelyé. Úgy az mostani lakóházam legyen Darányi Gergelyé, megboldogult férjem testvéréé, mint aki az jó emlékezetű férjemnek is 12 esztendőig való nyomorúságában, úgy az én 7 esztendőbeli özvegyi nyomorúságomban is engemet mindekkoráig élelemmel, ruházattal, tűzrevalóval, egyszóval minden szükségemben gyámolom volt. Úgy nemkülönbben a fentebb kített ágyi eszközökön s többeken egyaránt osztozzanak testvérem Varga Istvánné Sámodi Judit, és annak Gergely fia, kivéven 1 fekete gyolcsszoknya, 1 kék posztórékli, 1 kék tarka keszkenő fejrevaló, és 1 kék gyolcskötő egyenesen legyen Sámodi Judit testvéremé, Varga Istvánnéé. Jegyzésbe kívánom tételni azt is, hogy édesatyámtól, Kun Istvántól férjhez menetelemnél mente gyanánt kaptam egy szopós borjút, amelyért is Sámodi K. Péter öcsémtől több ízben szemrehányásokat szenvedtem, melyre nézve ha az mondott Péter öcsém azon borjú eránt praetensiót formálna, ezen úton sikertelen legyen, annyival inkább, mivel az atyai szőlőbeli jussomat is nekie engedtem.

Minekutána ezen rendelkezés szóról szóra a rendelkező előtt felolvastott volna, mindenkiben helybenhagyta.

Költ Halason, mint fentebb.

Néhai Darányi Ferencné
Sámodi Éva keze + vonása

Mielőttünk: Brestka György m. p. tanácsb(éli) előtt
Besnyán Zsigmond m. p. tanácsbéli előtt

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: Sámodi Év(na)k, néhai Darányi Ferenc özvegyének utolsó rendelkezése de A^o 1822. die 25^a Novembris. BKMÖL V. 201. h. Kiskunhalas Város Tanácsának iratai; Végrendeletek sz. n./1822.

25.

Kiskunhalas, 1825. március 24.

Eló János végrendelete

Alólirottak, ord. bíró Péter László úr által, helybeli lakos Eló János házához annak utolsó rendelése meghallása végett kineveztetvén, előttünk beteges testtel ugyan, de józanon gondolkodható elmével a következőképpen végző rendelést tette.

1. Van házam, szőlőm, házieszközeim, s gazdasághoz megkívántató egyetmásaim.

2. A több szerencsétlen esztendőök miatt kénteleníttem adósságot csinálni, nevezetesen Tiszt. Predikátor Kováts József Úrnak részint árendába, részint kölcsön pénzzel adósa vagyok, ideszámítván azon 50 ftokat is, melyeket csak mostanában kértem tőle 939 vc.ft(ot), Irsai Ádám nevű zsidónak pedig 800 vc.ft(ot). Ezen adósságaim eránt tehát úgy rendelkezem, hogy ha nekem halálom történne, tehát azon esetben az árendám elmúlván, ami az árenda fizetésből jövedelem marad, tehát az fordíttasson a megírt adósságok fizetésére.

3. Gyermekeim nem lévén, successorimnak nevezem a feleségemet oly móddal, hogy míg az én nevemet viseli, ezen házamban meglakhat, oly móddal mindazonáltal, hogy ami javaim akár lábasjóságokban, akár házi egyetmásokban az én halálom, s adósságaim kifizetése után maradnak, azokon a feleségem, fogadott János fiam és Huszár Karolina fogadott leányom egyforma és egyenlő jussal osztozkodjanak, valamint a ház, szőlő- és veteményföldekhez egyforma jussok lesz, de a feleségemet, míg az én nevemet viseli, tartoznak a háznak tökéletes birtokában hagyni, ha pedig hogy máshoz férjhez menne, azon esetben adódjon el a ház, és osztozzanak rajta hárman egyenlően.

4. Ámbár ugyan János fiam is egyharmad részig birtokos a házban, de az abban való lakást csak úgy kívánhatja az anyjától, ha az megengedi, vagy neki tetszik.

5. A helybeli Rno Catolica Ekklesia szükségeire adjanak successorim az én halálom után 10 vc. fikat.

Mely ebbéli rendelés a testator előtt élő szóval is felolvastatván, élő szóval is helybenhagyta, s tulajdon keze keresztvonásával is megerősítette.

Költ Halason, az 1825^{ik} esztendei Martius hónapnak 24^{ik} napján

Eló János keze + vonása

Mielőttünk: Péter István m. p. v. not.
Zseni István deputatus és kis tanácsbeli

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: (P. H.) Eló János utolsó rendelése dd° 24^{ae} Mart. 1825.

BKMÖL V. 201. h. Kiskunhalas Város Tanácsának iratai; Végrendeletek sz. n./1825.

26.

Kiskunhalas, 1825. október 22.

Peterka József végrendelete

A természetnek rendében lévén az, hogy minden emberek meghaljanak, én is ezen rendeltetésemhez képest mostani erőtelkenkedéseimben szükségesnek tartottam e következő akaratomat írásba tétetni, úgymint:

1. A bibliothecám, chyrurgicum instrumentumaim, úgy electrica machinám felől rendelem, hogy azok halálom után küldessenek fel Pestre Tkts Novák János úrhoz, a Politico Fundationális Cassák Igazgató Hivatalánál lévő registrátor kedves barátomhoz, és T. Gyurián István Universitasbeli Professor Úrhoz, tisztelt sógoromhoz, akikre javaicskám jövődöbeli állapotjoknak keresztyéni segedelmezését is bízom, hogy a fent írt eszközöket, s könyveket az általok feltalálándó jó móddal akár in massa, akár kótyavetyén eladni ne sajnálják, és a bejövö árból praefertissime itt Halason lévő passiva adósságaimat, melyekkel Veinberger árvák részekre, a patikába, és Jáno-sy György úrnak, mindössze(sen) mintegy 300, azaz háromszáz vc. fital tartozom, fizessék ki, a többit pedig szolgáltatassák a feleségem kezébe, hogy pedig az említett javak felküldése minden tereh nélkül megtörténjen, Tkts Kármán Pál Disrlis Kapitány Urat, mint örökké tisztelt teljes bizodalmi jó Uramat ezennel tisztelettel megkérem a communitasoknál teendő foganatos rendelésnek megtétele végett.

2. Amidön a feleségemnek a mostani lakhelyéből ki kellene mozdulni, a funduson tett industriáliákat akárhol találtassanak azok licitatio által fordítsa pénzre, a vad fákat pedig használja tüzre.

3. Minden találtató javaimat hagyom a feleségemnek, és leányom(na)k, akiket mind a Tettes Magrlis Tiszt Uraknak, mind a Ns Tanácsnak pártfogói egyes indulatjokba ajánlom.

Mely előttem elolvasott, és általam helybenhagyott rendelésemet tulajdon aláírással és pecsétemmel megerősítem.

Halason, 22° Octobr. 1825.

Peterka József m. k.
Tek. Kiskun Megyének
Rendes Physicusa (P. H.)

Mielőttünk: Fröclich Mihály m. p. helybéli Plébános
Tooth János a Tettes Kiskun Kerület Esküdtje m. p.
Jánosi György m. k.

Az 1826^k esztendei Januarius 14^k napján, szabad Kiskunhalas Városa Tanácsa Gyűlésében ezen végső rendelés, néhai Peterka József volt Physicus Úr(na)k özvegye Eberhard Borbála asszonyság személyes jelenlétében felolvastatott, publicáltatott, és ennek tartalma német nyelven, mivel a magyar nyelvet tökéletesen nem beszéli s érti, pontonként tudtára, értésére adatott, melyekben való megnyugvását ezen Tanácsi Gyülekezet előtt kijelentette.

Jegyzette: Gózon László or. not.

Egykorú, kézzel írt, 3 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: (P. H.) Tettes Kiskun Kerület Orvosa Peterka József úr utolsó rendelése d(e) d(ato) 22° Octobr(is) 1825. Prae-fer(álva) 1825. d(ie) 22° Octobr(is) 1826. d(ie) 14° Januar(ii) publical(va). Litt. Bl. Fasc. 167. N° 17. BKMÖL V. 201. h. Kiskunhalas Város Tanácsának iratai; Végrendeletek. Litt. Bl. Fasc. 167. N° 17.

Kiskunhalas, 1830. május 24.

Balla Gergely végrendelete

Helybeli lakos Balla Gergely házához, az alólírottak Ord. Bíró Tari István Úr által, annak utolsó rendelése meghallgatása végett kiküldetvén, beteges testtel ugyan, de józan és ép elmével előttünk a következendőleg rendelkezett, úm.

1. Vagynak három gyermekeim, úm. Balla Péter fiam, Erzsébet nyomorult és Zsuzsánna hajadon, ezenkívül van Anna leányom után maradt Varga Sándor unokám.

2. Vagyon ez a lakóházam, 264 borozdákából álló szőlőm, mellette lévő veteményfölddel együtt, és a Pipa rétje mellett egy darab vízállásos földem, továbbá vagyon Kistelekben a Füleke mellett egy darab erdőm, ezeken kívül két negyedfű és 2 harmadfű tinaim, melyekről mint magam keresményiről azt akarom.

3. Péter fiamnak adtam már 2 ökröt, egy tavalyi és egy kis fias teheneket, egy lovat és egy tavalyi csikót, ekeszerszámokat, és többféle házi egyetmásokat, ezekhez tehát hagyok még neki a szőlőmből 70 borozdát a felső pásztaból. És ezekkel Péter fiam köteles megelégedni, annál is inkább, mert engemet elhagyván, majd fél esztendeje, hogy felém sem jött, s a velem lévő két leányaim táplálnak és viselik gondomat.

4. Varga Sándor unokámnak hagyok a szőlőmből a középső pászttát, mely 53 borozdákából áll, ezenkívül a földjít kiváltottam 147 ftokba, tehát ezen summát, és még nyolc zsákot hagyok neki. Ha pedig hogy nevezett unokám maradék nélkül halna el, akkor megkívánom, hogy a Vargák a 147 ftokat az én maradékimnak lefizessék, s úgy juthassanak a földhöz.

5. Zsuzsánna leányomnak hagyom a legalsó pászttát, melyben van 54 borozda, továbbá neki hagyom azon 5 borozda szőlőt, mely Péteréből a veteményföld felől elmarad, a mellette lévő veteményfölddel együtt addig, amint a gyalogút elválasztja.

6. Ami az el(ö)számlált három rész szőlőn túl marad, azt hagyom Erzsébet nyomorult leányomnak, valamint a veteményföldnek is azon részét, mely Zsuzsánnáétól elmarad.

7. A házamat, a benne találtató egyetmásokkal, négy tinaimat, ha azok az én halálom után is meglennének, nemkülönben a Pipa rétjénél lévő kis földet, hagyom egyenlő jussal Erzsébet és Zsuzsánna leányimnak, ők pedig tartoznak nekem holtom napjáig gondomat viselni, táplálni, halálom törtévé, illeendően eltakaríttatni, ezenkívül vagyon 20 for. adósságom, mellyel Toth (Jován) Józsefnek tartozom, ezt is a két leányim fizessék ki. Továbbá juszt adok Erzsébet leányomnak arra, hogy a neki hagyott részt annak adhassa vagy hagyhassa, aki néki haláláig gondját viseli.

8. Az ültetett erdőmből hagyom az Inoka felől való részt addig amint a Pázsité kezdődik, hagyom Péter fiamnak, a nap felkölti rész pedig legyen a két leányaimé.

Mely ebbéli rendelkezése előtte felolvastatván, azt minden pontjaiban helybenhagyta, és keze keresztvonásával megerősítette.

Költ Halason, az 1830^{ik} esztendei Majus 24^{ik} napján

Balla Gergely keze + vonása

Mielőttünk: Bibó István m. p. tanácsb(éli)

Péter István m. p. v. not.

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: (P. H.) Balla Gergely testamentoma dd° 24re Majus 1830. 1830. 5^a Junii tartatott Tanácsgyűlésben bémutatattván, a többiek sorába tétetni határozatott. sub N° 177. v. not. jur. N. N. Halas Városa Tanácsa. BKMÖL V. 201. h. Kiskunhalas Város Tanácsának iratai: Végredeletek sz. n./1830.

28.

Kiskunhalas, 1830. október 12.

Bíró Nagy János végrendelete

Helybeli lakos, Bíró Nagy János házához, az alólírottak Ord. Bíró Tary István Úr által, annak utolsó rendelkezése meghallása végett kineveztetvén, beteges testtel ugyan, de ép és józanon gondolkodható elmével előttünk a következőleg rendelkezett, úm.

1. Vagyon a lakóházam a benne találtató házi igazságokkal, Szakáts Józseftől vett földem Füzesen, Göböljárásán, Tajón, és Nagy Vasadi Józseftől 144 ftkba zálogolt földem Fejértóban, két szőlőm, egyik Burus Gergelyé mellett, mely ősi, másik Bikádi János uram mellett, vagynak négy ökreim, 3 darab marháim és mintegy 40 darab juhaim, ezekről azt akarom

2. Hogy még a feleségem Ujj Anna él, s az én nevemet viseli, mindezen elől számlált javak maradjanak az ő és István fiam birtokában, s abból éljenek.

3. Ha feleségemnek is halála történne, akkor ezen javakból, legyen a Fejértón zálogolt földem Sándor fiamé, a felső szőlőből az alsó pászta, 15 birka és egy tavalyi borjú.

4. Az atyám Bíró Péterről maradt ház jussomba 15 fton, két ló árából és két tehene árából 10 és 10, összesen 20 ftk, tehát ezen összesen 35 ftknak felét, úm. 17 ft 30 xrt és a házamból hagyok Sándornak 25 ftkat, melyeket István fiam annak idejében fizessen ki neki, továbbá három hordókat az ősi-ből, ezeknél többet semmiből, mely csak az én birtokomban van, neki nem hagyok, mert engemet elhagyott, s nem is becsül.

Mely ebbéli rendelkezése előtte felolvastatván, azt helybenhagyta, és keze keresztvonásával megerősítette.

Költ Halason az 1830^{ik} eszt(end)ei October hónapnak 12^{ik} napján

Bíró N. János keze + vonása

Mielőttünk: Szuper József m. k. tanácsb(éli)
Péter István m. p. v. not.

*Egykorú, kézzel írt, 1 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: (P. H.) Bíró Nagy János utolsó rendelése dd° 12^m Octobris 1830. Az 1830^b esztendei October hónapnak 16^h napján tartott Tanácsgyűlésben jelen testamentomi rendelés referáltaiván, a többi testamentomok közé tétetni rendeltetik. N. N. Halas Városa Tanácsa.
BKMÖL V. 201. h. Kiskunhalas Város Tanácsának iratai; Végrendeletek sz. n./1830.*

29.

Kiskunhalas, 1834. augusztus 5.

Tóth Varjú Zsuzsánna, özvegy Keresztúri Gergelyné végrendelete

Alább is írott Tóth Varjú Zsuzsánna, Keresztúri Gergelynek özvegye, minthogy gyermekeim nincsenek, azonban megboldogult férjem Keresztúri Gergelynek egyetértésével Tóth Judit atyámfiatát esztendő korán magunkhoz vettük, őtet úgy, mint tulajdon gyermekünket neveltük, és férjhez is adván Rozgonyi Józsefhez, akivel most házamnál lakik, és gondomat viseli, és csupán öbennük is vagyon teljes bizodalom, kiket úgy tekintek, mint saját gyermekeimet. Ennél fogvást, minthogy boldogult férjemmel iparkodásunk, s fáradozásunk által szereztünk, mely szerzeménybeli javakról a törvény értelme szerént szabad rendelkezésem lévén, tehát akarom azt, hogy szerzeménybeli vagyonaink, nevezetesen:

1. A lakóházam, melyet férjemmel 500 fekete bankóftban váltottunk magunkhoz, legyen Tóth Judité és férjéé Rozgonyi Józsefé, tartozván azok az 500 fekete bankóftnak egyharmad részét, melyek férjemre az örökösödés útján háramlottak a Keresztúri atyafiaknak megfizetni.

2. Férjemre 60 borozda szőlők háramlottak, a többi szőlőket, melyek ugyan(csak) az ősi Keresztúri szőlők mellett vagynak, szerzeményiek, vis szaadván tehát a 60 borozda szőlőt, a többi szőlőket hagyom ugyan Tóth Juditnak és Rozgonyi Józsefnek.

3. A Keresztúri-féle, és osztályban férjemnek jutott földeken tanyai épületeket és fás, gyümölcsöskertet csinálván magunk szorgalma által, ezen épületek, és fás, gyümölcsöskertek felböcsültetvén, a Keresztúri atyafiak által téríttessenek meg, és a böcsült árok legyenek a már megnevezett Tóth Judit és Rozgonyi Józsefé, és a házból esendő juszt a Keresztúriaknak, addig még azt meg nem térítik, kiadására ezek nekie eleresztessenek.

4. Néhai férjem és magam szorgalma által zálogoltunk földeket, úgymint Keresztúri Jánostól két helyeken fekvőket 600 ftban, ezekről zálogosító levelek is vagynak, úgy Tóth János öcsémtül a Balotai földjét 200 ftban zálogban is bírók, nemkülönben Szabó Páltól ősiképpen szerzettünk Bodogláron egy darab földet, mindezeket általadom Tóth Judit és Rozgonyi Józsefnek.

5. Ami marháim, lovaim, házi s gazdaságbeli egyetmásiam vagynak, egy szóval mindenem, amim csak vagyon, kivévn már fentebb is említém a Keresztúri ősi földeket, hagyom a már megnevezett Tóth Judit és Rozgonyi József fogadott gyermekeimnek, kikben mint előbb is említém, teljes bizodal-

mamat helyhez tettem, de kívánom is, hogy engemet, valamint eddig, úgy ezentúl is tiszteletben tartsanak, és gondomat viseljék és akkoron, amidőn a Nagy Jó Isten végórát elhozza, tisztességesen eltakaríttassanak.

Mely végső akaratom, hogy ez légyen, azt kezem keresztvonásával meg erősítvén, annak vallom és ösmérem.

Kiskunhalason, Augustusnak 5^{kén} 1834.

Tóth Varjú Zsuzsánna
Keresztúri Gergely özvegye keze + vonása

Mielőttünk: Tary István m. k. főbíró
Péter László m. p. tanácsbeli
Sipos Sándor v. not.

Egykorú, kézzel irt, 3 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzeten: (P. H.) Tóth /:Varjú:/ Zsuzsánna Keresztúri Gergelyné végső rendelkezése Aug. 5^{ken} 1834. Az 1834^k eszt. Aug. holnap 23^{an} tartott tanácsülésben bémutatattván, az a többi utolsó akaratok sorába tétetni rendeltetik.

N. N. Halas Városa Tanácsa

BKMÖL V. 201. h. Kiskunhalas Város Tanácsának iratai; Végrendeletek sz. n./1834.

30.

Kiskunhalas, 1834. december 18.

Horváth Erzsébet, özvegy Tóth Pálné végrendelete

Alólírott, beteges állapotban ugyan, de mégis ép és egészséges elmével lévén, általam szerzett vagyonkaimra nézve, s még az ösieket is érdekelve, a következő végrendelezést kívánom tenni:

1. Első férjemtől Kállai Jónástól 3 gyermekeim lévén, ti. Kállai Sándor, Imre és Judit Kaszás Mihályné, rendelkezésem legfőképp ezeket fogja érdekelni.

2. Ezen házamnak fele /:melyet boldogult 2. férjemmel készítettem:/ azaz az utcára szolgáló egyik szoba legyen Kállai Sándor fiam gyermekeié, a többi itt találtató épületeknek felével, a konyhából az udvarra nyíló szoba pedig ugyancsak az egyéb épületeknek felével együtt, legyen Kaszás Julis onokámé, oly renddel, hogy amidőn Julis férjhez megy, amelyik fél a másikat ezen háznak akkori becsült árából kifizetheti, azé legyen a ház, és ennek fele árát amannak fizesse ki. Hanem ezenfelül míg emezek: Kaszás Róza és János onokáimnak 25-25 vc. ftkat is fejenként fizessenek.

3. A Fejetéknél, általam 50 ftkon szerzett veteményföldcskémnek felét, ismét Kállai Sándor fiam gyermekeinek, másik felét pedig Kaszás Julis onokáimnak hagyom.

4. Az atyámról maradt két szőlőim Kállai Sándor, Imre, és a Kaszás onokáim között 3 felé menjenek.

5. Mészáros Andrásnál 100 vc. ftjaim, Gózon Józsefnél meg 15 vc. ftjaim lévén /:mégpedig az elsőbb interesen:/ ezeknek fele megint Kaszás Julisé, és Kállai Sándor gyermekeié legyen.

6. A házban és egyéb épületeimb(en) találtató egyetmásoknak, s más ingatlanoknak /:akárminéműiek légyenek azok:/ fele szintén Kállai Sándor gyermekeié, fele Kaszás Julis onokámé legyen, oly kivétellel, hogy ami ágybélieket nékie készítettem, úm. 3 párna, 6 vánkös, 2 lepedő, 3 abrosz, 3 fehér kendő, egy hosszú kendő, és szakajtó ruháknak készítettett fonalaím, mindezek együtt és különösen Julis onokámé legyenek, s még a többinek feléből is osztán osztozkodjon.

7. A Kaszás János és Róza onokáimnak hagyott 25-25 ftkat, Julis onokám majd csak akkor adja nekíek által, amidőn emberkört érnek, de atyjoknak kezébe sohase adja.

Mely rendelkezésem előttem felolvastatván, megmagyaráztatván, általam élőszóval is helybenhagyatott.

Halason, 18. Dec. 1834.

Horváth Erzsébet
özvegy Tóth Pálné keze + vonása

Mielőttünk,
mint Főbíró Úr által
kiküldöttek előtt: Szekér István m. k. kiküldött tanács(béli)
                                  Bibó Károly m. p. jegyző

*Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: Horváth Erzsébet, özv. Tóth Pálné végső rendelkezése. Kész(ült) 18. Dec. 1834. 1835. 10. Januar. tartott gyűlésben bemutatattván, az írástárba tétetni rendeltetett. N. N. Halas V. Tanácsa.
BKMÖL V. 201. h. Kiskunhalas Város Tanácsának iratai; Végrendeletek sz. n./1834.*

31.

Kiskunhalas, 1836. január 17.

Banyúr Anna, özvegy Fénsszarusi Pálné végrendelete

Alólfrottak, a Ns Tanács által Banyúr Anna Fénsszarusi Pálné kéréte, a végrendelese feltételére kiküldetve lévén, az előttünk beteges testtel ugyan, de ép elmével a következő végrendelesét tette.

1. Néhai Fénsszarusi Pál férjem az atyjától 10 forintnyi redemptiot örökölvé, a vele járó földdel együtt. Ez a törvények értelméhez képest legyen a fiámé, Pálé.

2. A házat, szőlőt, és tajói új osztályba Pólya Józseftől, Pólya Istvántól, és Káli Mózesztől vett földeket néhai Fénsszarusi Pál kedves férjemmel együtt szerzettem, úgy nemkülönbén Vintze Lőrincnél árendában lévő jó s tartani való szám szerént 65 darabból álló birkákat. Ezen szerzeményünkön Pál fiam, és Zsuzsánna leányom egyformán osztozkodjanak, hanem

3. Minthogy Pál neveletlen gyermekemnek isteni félelemben leendő felnevelése nagyon szívemen fekszik, tehát azt rendelem, hogy Pál fiamat Zsuzsánna leányom a szerzett, és ősi javaknak őreája esendő árendájáért iskolába jártassa, tisztességesen ruházza, ennélfogva halomásom után a magam házához jöjjön, testvére felneveléséről így jobban gondoskodhatván. Hogyha Zsuzsánna leányom férjhez menne, akkor is ő gondoskodjon Pál fiam felneveléséről. Ha pedig Pál fiam a 18. esztendőt eléri, vagy ha pedig megházasodik, akkor az ősi vagyonnak, és a szerzett javaknak ötlettel fele része tüssént kiadattasson, a házi bútoroknak fele részével együtt. A javakat pedig azon ideig míg Pál fiam a 18 esztendőt el nem éri, semmi szín alatt el ne adják, Zsuzsánna leányom tartozván az ötlettel fele árendarészből úgy a házat, mint a tanyai épületeket jó karban tartani. A ház legyen Pál fiamé, amelynek megbecsült árából 4 esztendőnk lefolyta alatt fizesse ki Zsuzsánát. Ha Pál fiam szolgálni találna, akkor a haszonbérből ötlettel fele rész önékie kiadattasson a leányom által, ki is azt a maga javára tartozó léssen fordítani.

Mely végrendelese öelötte előszóval is felolvastatván, azt mindenekben helybenhagyta, keze keresztvonásával is megerősítvén.

Banyúr Anna keze + vonása

Mielőttünk: Csitsvai András m. p. tanácsbeli és
Szekér István m. k. tanácsbeli

Egykorú, kézzel írt, 1 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: (P. H.) Banyúr Anna, néhai Fénsszarusi Pálné végrendelese készült az 1836^{dk} eszt. Jan. hónap 17^{dk} napján. Az 1836^h esztendei Boldogasszony hava 18^{an} tartott tanácsí ülésben bémutatattván, az a többi végrendeletek sorába, az írástárba tétetni rendeltetik. N. N. Halas Városa Tanácsa. BKMÖL V. 201. h. Kiskunhalas Város Tanácsának iratai; Végrendeletek sz. n./1836.

32.

Kiskunhalas, 1838. november 16.

Nagy (Sarkadi) Gergely és Seni Sára végrendelete

Alább is megírtak, név szerént Nagy (Sarkadi) Gergely és Seni Sára házastársak, József, István, Sándor, Zsuzsánna Salamon Jánosné, és Mária Mutsi Istvánné, édes gyermekeink között, minekutána már mindnyájokat tisztességesen kiházásítottuk volna, e következő végintézetünket tesszük:

1. Minthogy már magunk oly életidőre jutottunk, melyben fáradt testeinknek nyugodalomra, s ápolásra vagyon szüksége, ennélfogva ezután gondviselőnké és táplálónkké kiválasztottuk legidősebb fiunkat Józsefet, kinek hozzánk eddig is bőv mértékben kimutatott hűségét tapasztalván, kötelessége lesz bennünket holtunk napjáig, a kezére bízott földeknek jövedelméből tisztességesen táplálni, ruházatunkra az ő kezein lévő birkák haszonvétele szolgálván, és halálunk után mindkettőnk tisztességesen eltakarítani, mely hűséges szolgálataiért, s fáradozásaiért, és költségeiért, az ő jutalma léssen a

Farkas kopolyájánál lévő hét vékás föld, a véle jött redemptióval, a Lázár-
városban szerzett pusztá házhellyel, azon 106 borozda szőlő, mely szerze-
ményünk, az ősi szőlő mellett, és a Pipa rétjénél lévő káposztaföld.

2. Fent nevezett gyermekeink között ezen javainkat osztottuk már el: Jó-
zsefnek egy pár ökröt, Sándornak hasonlóan egy pár ökröt, mindenik párt
150 vc. ftkba becsülve, Istvánnak egy tehenet 60 vc. ftkba, és ötven borozda
szőlőt, mindkettőnk halála után azonban, ezen 50 borozda szőlő a tőkére
visszamegy, s ekkor Istvánnak adódik azon két ló, melyet közhasználatul Jó-
zsef fiunk kezén hagyunk, vagy azon két ló helyett adasson József által 90
vc. ft, hogy így az István része is kiüssön 150 vc. ftkra. Minthogy pedig még
leánygyermekeink a lábasjóságokból nem részesültek, tehát azon két tehe-
nek, melyek most megvagnak, minden szaporadékaikkal az övéik légyenek,
és azokhoz a fiak semmi jussokat ne tarthassák. Minthogy azonban megtör-
ténhetik, hogy ezen jószágunkat halálunkig, valamely véletlen szerencsétlen-
ség érheti, vagy magunkat valami nagy csapás érdekelhet, mely miatt azoktól
megválni kénytelenítettünk, tehát

3. A bodoglári négy lánc szélességű új osztály földecske mindenesetre
ezen két leányainknak légyenek tulajdonai, minthogy ahhoz pénzünk és fá-
radtságunk által jutottunk.

4. A Nagy Gergely-féle 40 ftos ősi redemptio, törvényesen a 3 fiakat il-
leti, tartozván azon summából leánytestvéreiket kifizetni, azon földeknek fel-
osztása mindazáltal, az alkalmasabb birtokra való tekintettel légyen, s
amennyire lehet, István a többiektől elkülönöztessen, mivel vélek békesség-
ben nincsen.

5. Az ősi 294 borozda szőlő és veteményföldek egyenlő öt részekre vá-
gattassanak, figyelem lévén arra, hogy a Józsefnek hűséges szolgálatai fejé-
ben adott 106 borozda mellé essen az ő jussa, de

6. A nyárasok átjában négy részre szakasztassanak, azért mivel István
fiunk egy nagy nyárust egészen kipusztított, ennél fogva abbéli jussából,
maga magát erőszakosan kielégítette.

7. A fekete földek között lévő, és csak öt lépésnyi kukoricaföld adódjon
csékélységére való tekintetből is egyedül a két leányoknak, minthogy azok
életünkben semmi javainkból nem részesültek, kiházásításokon kívül.

8. A borosedények öt egyenlő részre osztassanak.

9. A birkák pedig hat egyenlő részbe szakasztassanak, és ezekből két rész
adasson Józsefnek, a többieknek pedig egy-egy rész, mivel ezeknek is ő a
gondviselőjük.

10. A ház eladattatván, annak árán mindnyájan, s egyenlően osztozzanak.

11. Az ágy és ládabelik, József, Zsuzsánna és Mária gyermekeinké lesz-
nek, kivéven egy párnát és egy vánkost, melyek Sándornak lesznek kiadan-
dók.

12. A gazdasági és háziesszközökből Józsefé légyen a kazán, a fazekas és
konyhabeli fogas, Istváné a kalicka, egy nyoszolya és egy fogas, Sándoré a
satu, egy nyoszolya, egy fogas és a kanalas, Zsuzsánnáé az asszonyi bunda, a

nagy rézbográncs, egy nyoszolya és a kendőtartó, végre Máriáé a két karos pad és az asztal.

13. Ami ezeken túl elmarad, valamint a kocsi is, azt magok között becsüljék meg, vagy kótyázzák el, s béjövendő summácskán osztozzanak.

14. Ha ezen végintézetünket életünkben vissza nem húzzuk, jele lesz annak, hogy József fiunknak gondviselésével s szolgálataival, valamint eddig, úgy mindvégig meg voltunk elégedve.

15. Ha valamelyik férfigyermekünk ezen végintézetünknek ellene mondana, annak az ősi 40 ftos redemptióból, szőlőből és házból esendő jussán túl, semmi ki ne adattasson, hanem ami ezeken kívül jussára adatott, azt a többi testvérek osszák el magok között, hogy így érezze meg nyughatatlanságának keserű gyümölcsét, mert hiszen mi, mind hozományi, mind keresményi javainkat összesítvén, közöttök jó lélekkel és érdem szerént kívántunk rendelkezni, és amit Józsefnek különösen hűséges szolgálataiért kiszakasztottunk, az sem nem szerfelett való, sem nem érdemetlen jutalom, és a törvények által is meg vagyon engedve, köztudomány szerént lévén, hogy mi már a munkálkodásra alkalmatlan állapotban vagyunk, s emellett még sokáig sínlődhetünk. Végre

16. A földeknek azon esztendőbeli haszonvétele, melyben a közülünk hátrább maradtoknak halála történik, természetesen József fiunké lészen, de egyéb haszonvételek el fognak osztódni.

Mely jól meggondolt akaratunkat mindketten ezek szerént írásba foglalattván, tulajdon kezünkkel tett aláírásunkkal, s részben keresztvónásunkkal megerősítettük.

Halason, November 18^{án} 1838.

Nagy Gergely

Seni Sára keze + vonása

A rendelkezők

kívánságához képest feltette: Segesváry Ferenc m. p. hites ügyész

Egykorú, kézzel írt, 3 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: Nagy (Sarkadi) Gergely és Seni Sára házastársaknak gyermekeik közötti végintézetek. Nov. 16^{án} 1838. BKMÖL V. 201. h. Kiskunhalas Város Tanácsának iratai; Végrendeletek sz. n./1838.

33.

Kiskunhalas, 1842. március 3.

Babud István végrendelete

Alólírottak, Főbíró Nts Csitsvai András Úr által, Babud Istvánhoz, annak utolsó rendelése meghallása végett kineveztetvén, beteges testtel ugyan, de ép és józanon gondolkodható elmével előttünk a következő végrendelését tette, ugyanis:

1. Vagynak két fiaim és három leányaim, úm. Babud Mária Buda Istvánné, Zsuzsánna Baratskai Mihályné, Judit hajadon, István és Imre fiaim, akik még nőtelenek.

2. Van házom, melyet magam szereztem, szőlőm, ez is tulajdon keresményem, ősi és magam által szerzett földjeim, lábasjóságaim, többnyire magam által szerettek, ezen javakról tehát

3. Azt akarom, hogy fentebb megnevezett, s már férjhez ment két leányimnak adtam már járandóságok fejében 150 és 150 vc. ftokat, egy fias tehenet, 20 és 20 ellős juhokat, 10 és 10 tokjuhokat, ezenkívül tisztességesen kiházasítottam, tehát ezek szerént azt akarom, hogy hajadon Judit leányom, az én halálom esetére s férjhez menetele után, a közös vagyonból, a tisztességes kiházasításon kívül kapjon ugyanannyit, mint nénjeinek már adtam, ezenkívül amely darab földet Füzesben László Jánostól kétszáz forintokban zálogoltam, legyen a három leányaimé, ha pedig a föld annak idejében kiváltódik, a kétszáz ftokon a három leányok osztozzanak.

4. Minden egyéb javaimat, házom, földem, szőlőm, lábasjóságaim legyenek a két fiaimé, s az édesanyjok Vilonya Sára kormányzása alatt, míg ez ti. nevemet viseli, együtt folytassák a gazdálkodást.

5. Adós senki(ne)k sem vagyok, hanem nekem adós Csepregi István száz vc. ftokkal, ezen összeg is a két fiaimat fogja illetni.

6. Ha Isten utolsó órámat elhozza, adjanak fiaim a Sz. Ekklesiának 10, azaz tíz vc. ftokat.

Mely utolsó rendelése előtte felolvastatván, minekutána minden pontjain helybenhagyta, saját keze keresztvonásával megerősítette.

Költ Halason, 1842. Mart. 3^{kán}

Babud István keze + vonása

Mielőttünk: Tary Gerson m. k. tanácsnok
Péter István főjegyző

Egykorú, kézzel írt, 1 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: (P. H.) Babud István utolsó rendelése 1842. Martius 3^{kán} 1842^{ik} évi Martii 5^{én} tartott tanácsi ülésben bemutatattván, az írástárba tétetni rendeltetik. N. N. Halas Városa Tanácsa.

BKMÖL V. 201. h. Kiskunhalas Város Tanácsának iratai; Végrendeletek sz. n./1842.

34.

Kiskunhalas, 1846. december 24.

Préger József végrendelete

Alólirottak helyettes Főbíró idősbb Benedek István Úr által Préger József utolsó akarata meghallása végett ki lévén küldve, a nevezett előttünk ép és egészséges elmével következendően rendelkezett, úm.

1. Van 2000 vc. ft tőkém Bergel József kereskedésében, mely tőke azonban portékákba atyám csódtömegéhez lévén csatolva, akarom, hogy halálom

után megindított igénykeresetemben testvérem Préger János és húgom Préger Johanna álljanak, s megnyervén azt, fele egyiké, fele pedig a másiké legyen, úgy azonban

2. hogy János testvérem 24 éves koráig csupán a neki hagyott ezer ftnak kamatát húzza, valamint húgom a neki hagyott tőkének kamatát férjhez meneteléig, s csak ennek ti. az elsőnek törvényes kort érése, a másíknak pedig férjhez menetele után kaphatja meg ki-ki, a neki szánt ezer ft tőkét. Azon esetre azonban

3. ha Johanna húgom elhalna, örökösödjék ennek Préger Jakab testvérem. Továbbá

4. szintén igénykereset alatt van 90 darab birkám és 20 bárányom, ezen vagyonnak örökösétül kinevezem legkisebb testvérem Préger Ábelt, kinek nevében folyta(tód)nék halálom után igényperem, akarom és rendelem. Minthogy pedig

5. a testvéreimnek elhagyott javak csak úgy gyarapodhatnak, ha azoknak józan és eszélyes kezelőjök leend, addig is míg testvéreim a törvényes kort elérnék, s húgom férjhez nem menne, megkérem az elhagyott javaknak kezelésére a Zsidó Egyház Elöljáróit, őket nevezem ki gyámnokul, kötelességekké tévén, hogy minden esztendőben a bevételek(ről) és kiadásokról pontosan számoljanak (el).

Mely utolsó akarat a rendelkező előtt felolvastatván, azt mindenekben helybenhagyta, és nevének aláírásával magáénak vallja.

Kelt Halason, 1846. Decembr. 24^{én}

Préger József m. k.

Füzik Pál m. k. tanácsnok

Seni József m. p. jegyző

Egykorú, kézzel írt, 1 oldalra terjedő, eredeti írat. Magyar nyelvű. Felzeten: (P. H.) Préger József utolsó akarata. Készült 1846. Dbr. 24^{én}. Az 1847^{ik} évi január 4^{én} tartatott tanácsgyűlésben bemutatvatván, a levéltárba tétetni rendeltetett. Sz. K. Halas Város Tanácsa. BKMÖL V. 201. h. Kiskunhalas Város Tanácsának iratai; Végrendeletek sz. n./1846.

35.

Kiskunhalas, 1847. február 17.

Öreg Daczi Gergely végrendelete

Alább is megnevezettek, helyett(es) főbíró Nztes Szekér István Úr által, ör. Daczi Gergelyhez önnön kívánságához képest végrendelettelre küldetvén ki, ő ámbár teljes erejében érzé magát, mindazonáltal jó előre kívánván hátramaradandó javai felett rendelkezni, józan megfontolás után, e következő végrendeletét kívánta írásba tétetni, úm.

1. Szántó és kaszáló ősi földjeim vagynak Fejértón 16 zsákos, Füzesen 4 láncaja, Nyomáson 2 lánnyi, továbbá 300 borozda szőlőm, melyből 150 borozda tulajdon szerzeményem, ezenkívül házam, melyet első feleségem néhai Pálfi Zsuzsánnával, s 17 darab szarvasmarhám, melyet mostani szeretett hitvesem Tóth Erzsébet, és édesfiam Daczi Miklóssal együtt kerestem, végre több nemű házi egyetmásaim s bútoraim.

2. Miután pedig nevezett első feleségetől származott leányaim Zsuzsanna Bacsó Gergelyné és Mária Solti Istvánnét férjhez menetelőkkel, valamint az elholt édesanyjok után maradt bútorokkal, úgy szerzeményemből fejenként 200 vc. fttal, egy-egy hasas tehénnel kielégítettem, többi mindenemű ingó és ingatlan javaim szálljanak második feleségetől származott Miklós fiamra, kinek a gazdálkodást már életemben átaladtam.

Ha pedig többször nevezett hitvesemnél az én halálózásom előbb történék, abban az esetben Miklós fiam köteles lesz a reá hagyott gazdasághoz képest édesanyjának illendő tartást és lakást adni. Emellett leányaimat is az elősorolt fekvő javak váltsági összegéből kifizetni, úgyszintén a nékiek általam már megajánlott öt- és ötakós vasas hordót is kiszolgáltatni.

Mely ekkénti végrendeletet ör. Daczi Gergely előtt felolvastván, azt minden pontjaiban helybenhagyta, s keze aláírásával megerősítette.

Kelt Halason, Télutó hava 17^{én} 1847.

Ör. Daczi Gergely keze + vonása

Előttünk: Kerekes László m. p. tanácsnok
íj. Szuper József m. p. jegyző

*Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzeten: Kelt Halason Télutó hava 17^{én} 1847. Ör. Daczi Gergely végrendelete. 1847. Febr. 22(-én) tartott tanácsi ülésben elködatván, a több(i) végintézeteké közé tétetni rendeltetik. N. N. Halas Városa Tanácsa. *BKMÖL V. 201. h. Kiskunhalas Város Tanácsának iratai; Végrendeletek sz. n./1847.**

KISKUNMAJSA

Fekvése:	A Jászkun Kerületben, Kiskunhalastól keletre.
Jogállása:	szabad mezőváros (1837) ¹⁵¹
Népessége:	2651 (1785), 5381 (1828) ¹⁵² , 5361 (1839) ¹⁵³ , 5361 (1851) ¹⁵⁴
Nyelv:	magyar
Vallás:	5350 római katolikus, 5 evangélikus, 4 zsidó, 2 óhitű (1839, 1851)
Épületei:	Kat. parochiális templom, capitalis iskola.
Országos vásárai:	Vásártartási jogot 1837-ben kapott. ¹⁵⁵
Főbb foglalkozás:	–
Gazdálkodás:	marhatartás
Terület:	Határa főként homokos, tanyákra van felosztva.
Földesura:	–
Egyéb:	Sziktó mellett fekszik, amelynek partjain kövek találhatók, ebből meszet égetnek a lakosok. A város 1743-ban települt újra. ¹⁵⁶ Hat pusztája van. A későbbiekben Majsához tartozott Ágasegyháza (területén major és urasági kocsma), Kígyós, Mérges. ¹⁵⁷

¹⁵¹ MAGYARORSZÁG TÖRTÉNETI STATISZTIKAI HELYSÉGNÉVTÁRA, 1996. 103–104.; CSÍK Antal–KOZMA Huba–NYERGES Benjamin–SZABÓ Lajos, 1993. 208.

¹⁵² MAGYARORSZÁG TÖRTÉNETI STATISZTIKAI HELYSÉGNÉVTÁRA, 1996. 103–104.

¹⁵³ FÉNYES Elek, 1839. 5. köt. 145.

¹⁵⁴ FÉNYES Elek, 1851. 3. köt. 61.

¹⁵⁵ CSÍK Antal–KOZMA Huba–NYERGES Benjamin–SZABÓ Lajos, 1993. 208.

¹⁵⁶ FÉNYES Elek, 1851. 3. köt. 61.

¹⁵⁷ MAGYARORSZÁG TÖRTÉNETI HELYSÉGNÉVTÁRA, 1988. 146–147.

KISKUNMAJSAI VÉGRENDELETEK 1815–1832

1.

Kiskunmajsa, 1815. március 21.

Baranyi József végrendelete

Copia

Miután napjaimat már majd-majd bételleni érezném, öregségemre súlyos nyavalyántól ágyhoz szegeztettem, noha teljes életemben semmi magzatom, sem az első, sem ezen mostani feleségemtől nem volna, mindazonáltal mellesleg lévő lineán több öcsém volná(na)k, nehogy Szarka Ágnes hitvesemet most említett öcsém holtom után háborgassák, most amidőn még ép és egészséges elmével bírok, következő testamentalis rendelkezésemet tészem.

1. Vagyon idehaza és Jakabszállásán 18 ft 45 xros földem, néhai Túri Margit édesanyám(na)k testamentomi rendeléséből, ősi birtokom.

Ezekből

2. Hogy holtom után Szarka Ágnes hitvesem oly jószágomból, melyből legkönnyebben pénzt szerezhethet, az új templomra fizessen 20 ftkat, bizakodván, hogy holtom után rólam megemlékeznek, érettem szentmiséket szolgáltatni fog.

Mely előrebocsátott rendelkezésem(ne)k nagyobb erejére magam kezem keresztvonásával erősített testamentalis levelemet adom.

Költ Majsán, 21^a Mart. 1815.

Mielőttünk: Gyöngyösy János senator m. p.,
Márk Elek m. p. deputatus,
Márk Imre m. p. ord. notar. által.
Ör. Baranyi József redemp. lakos keze vonása +

Megegyezettette: Márk Imre m. p. ord. notar.

*Egykorú másolat, kézzel írt, 1 oldalra terjedő irat. Magyar nyelvű. Felzetten: B.
BKMÖL V. 350. Kiskunmajsa nagyközség iratai; Végrendelet másolatok sz. n./1815. (1 d.)*

2.

Kiskunmajsa, 1818. január 14.

Polcz Verona végrendelete

Alólírottak ezzel elismérvén hitelesen valljuk, és bizonyítjuk, hogy Polcz Verona asszony hirtelen való lebetegedése alkalmatosságával meghalálózása előtt csak kevés idővel, amidőn még friss és ép elmével volt, jelenlétünkben találató ingó javairól élő nyelvvel következő szóbeli testamentumot, vagyis végső rendelést tett, hogy tudniillik, amely obligatóriálison 21 ft 51 xr

activa adóssága vagyon, azont Tdó Plebános Felföldi Péter Úrnak szabad rendelkezésre hagyja olyformán, hogy abból a Majsai Templomnak is tesszése szerént valamely részt adjon. Efölött Tdó Plebános Úrtól azt kívánja, hogy szolgáljon sz(ent)miséket az ő bünös lelkéért, azon bér fizetése fejében, mely nékie gazdasszonyi szolgálatjáért a lefolyt időre esendő lett volna. További két obligationálison lévén 209 ft, azon activa adóssága, részént régi, részént mostan folyamatban lévő bankókban, mindazokat Polcz Ferenc Szolnok városában lakos vér szerént való atyjafiának hagyja, és rendeli. Végre azt akarja, és úgy kívánja, hogy az ágy, ruhabeli és akármely néven nevezendő holta után találandó minden ingó javak Iffiú Polcz Ferenc ugyan(csak) szolnoki lakos vérenek birtokába jussanak. Melyeknek hitelére adjuk ezen hivatalos bizonyító levelünket.

Költ Majsán, 1818^k esztendei Január holnapnak 14^k napján

Bogyay Ferenc m. p. majsai kapitány (P. H.)

Kobor Ignác helybeli seborvos m. p. (P. H.)

Folyó 1818^k esztendei Január holnapnak 11^k napján Kiskunmajsja helyége plebánosa Tisztelendő Felföldi Péter Úrnál meghalálozott Polcz Verona volt gazdasszonynak javai az alólírottak által következendő rendet inventáltak, úm. találtak:

1 festett fenyőfa nyoszolya	egy bugyorba kötött apróság
1 kartonypaplan, selyem a közepe	1 fiókocska, abban varrocérna
1 kartonypaplan, közönséges	2 cinkalán és 1 bicska
1 töltött cic kartonydunna	egy iskátulában egy fekete
2 " " kartonyvánkos	bársony,
2 " veres kartonyvánkos	és egy fekete tafota fejkötők,
1 fehér eruk (sic!) vánkos	egy elment
6 " kék nyomatatott vánkos 4 +	<u>2^{dik} fiókban:</u>
1 nyomatatott kék dunna	1 tükör
2 derékalj négynyistes 1 +	1 fehér kendő
1 viselt férfi mente	1 szalvét
2 ponyva, 1 szalmazsák	1 fehér rékli
3 viselt vászonyabrosz 2+	1 kék szélű fehér kendő
3 zsák, zacskók	1 fehér stájer kendő
2 vászonylepedő	1 patyolat kötő
1 viselt posztórékli	1 kék kendő
1 csíkos pokróc	1 kartonyrékli
1 zacskó, abban aprólék foltok 1/2 +	1 kartonyszoknya
1 lágyfa sublód	1 anginét pruszlik
<u>annak alsó fiókjában:</u>	1 kék selyemrékli
1 teveszőr asszonybunda	1 " selyempruszlik
5 nagyobb s kisebb törülköző	1 " selyemszoknya
1 pár bőrkesztyű, asszony(na)k való	1 sárga virágú kendő
1 " fehér " , asszonynak való	1 aranyos viselt fejkötő
4 kék kötő	3 törülközőkendő 2 +

4 kék vánkushaj 3 +		1 kék kötő
1 új tarka kendő		1 gránátszín selympruszlik
1 csomó fehér csipke		2 morvai abrosz 1+
1 nagy olvasó, kirakott		1 fekete selyemkötő
1 abrosz		1 anginét pruszlik,
1 selyemstucli		5 pár ezüstkapsok rajta
1 stajer fehér kendő		<u>még folyvást</u>
1 szakácskötő		2 fehér übrik, hasonló
1 törlőruha		1 rékli
2 imádságos német könyv,		1 zsebkendő
az egyikbe vagyon		1 fehér stajer kendő
1 obligatorialis 100 ftról, de A° 1810.		3 fehér kendő
1 " 100 ftról, de A° 1817.		1 kék kötő
1 zsebkendő		1 vastag vánkosciha
4 ingváll, 3 pendel		<u>Észrevétel:</u>
6 ingváll		A sublód alsó fiókjában
3 vastag törlőruha		találtató egyet s más között
1 verestarka vánkushaj		foglaltatik azon skatula is,
1 rossz pendel		melyben a két fekete fejkötő
<u>3^k fiókban:</u>		vagyon téve, de amely nem
sokféle dirib-darab apróság		a fiókban, hanem különösen
Találtatott bankóban	11 ft – xr,	vagyon. Találtatott 3 ft, az
amelyből kifizettetett		kétfelé ment.
borbélynak	2	Találtatott a 3 ^k fiókban:
kántornak	1 57	1 rossz selyemzöld pruszlik
harangok húzásáért	5 8	két hitvány kék kendő
harangozónak	1 36	2 ingváll 1+
koldusoknak kiosztatott	1 19	detto 1+
		1 detto, 1 zsacsó
	Sa 11 – ,	és így maradott semmi.

Költ, Kiskun Szabad Majsja helységében, az 1818^k esztendei Január. holnap(na)k 14^{kén}

Dávid Jakab m. p. senator

Gerzsány József m. p. hites ord. notar.

Egykorú, kézzel írt, 4 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: N° 13. 1818. Polcz Verona testamentuma, mellette levő inventariummal. Inventariuma szabad Kk. Majsja helységében meghalálozott Polcz Verona asszony ingó javainak. Ad N° 418. 1817/18. Diar. Judicialis. A végrendelethez mellékelve van Fölföldi Péter majsjai plébános 1818. január 24-én kelt, és Gavenda Ferenc kecskeméti kovácsnak írt levele, amelyből kiderül, hogy a végrendeletkező Polcz Verona testvére, Polcz Ferenc Kecskeméten lakik. A majsjai plébános arra kérte Gavenda kovácsot, tudassa Polcz Ferencsel, hogy az ő nevével megerősített kötelezvényen lévő adósság elengedésére ő jogosult. A levélre rávezették Kaszala Katalin, Kaszala Sándor, Kaszala Gábor, Polcz Rozália, Polcz Katalin, id. Polcz Ferenc kecskeméti, ifj. Polcz Ferenc szolnoki lakosok nevét. A pénz, amit 1818. január 15-én a testans jószágán találtak, 129 forintot tett ki. BKMÖL IV. 1504. v. Kecskemét Város Tanácsának iratai; Végrendeletek Fasc. I. N° 13.

3.
Kiskunmajsa, 1832. február 6.
Tóth István végrendelete

Copia

Alábbírott, testem(ne)k szembetűnő nagy gyengülését tapasztalván, még most, ép s friss elmével következő testamentalis rendelést kívántam tenni, úm.:

1. Vagyon házam, hozzátartozandó házieszközökkel, szőlőm, mind itthon, mind Jakabszállásán, nagy kiterjedésű földjeim, s gazdasághoz való eszközeim.

2. Vagynak 6 jármos ökreim, 3 kocsis lovaim, 6 heverő, vagyis méneses lovaim, s 17 darab szintén heverő szarvasmarháim, és 110 darab birkáim, kocsim, szekereim, szüretelő edényeim, én senkinek sem tartozok, de énnékem sem tartozik senki.

Ezekből kívánom

3. Méglen hitvesem Huszka Anna él, mindaddig marad a házban, mind a földben.

5. Isten dicsőségére a helybeli templom cassája számára egy fias tehenet adni, azonkívül sz(ent)misék szolgálatjára 10 ftkat Tiszt. Plébános Úr(na)k általszolgáltatni, azonkívül a helybeli ispotály cassájának gyarapítására is vagyonomból 3 ftkat vált(óban) kiszolgáltatni, s befizetni.

Majsán, die 6^a Febr. 1832.

ör. Tóth István keze + vonása

Mielőttünk: Csomos Ferenc m. bíró
Szabó Sándor m. p. v. notar.

Az eredetivel megegyeztette s kiadta: Márk Imre m. p. ord. notarius

Egykorú másolat, kézzel írt, 1 oldalra terjedő irat. Magyar nyelvű. Felzetten: N. B. Ezen testamentomban az anyasz(ent)egyház(na)k rendelt fias tehén eladatott 80 ftkon vált(óban). H. BKMÖL V. 350. Kiskunmajsa nagyközség iratai; Végrendelet másolatok sz. n./1832. (1 d.)

4.
Kiskunmajsa, 1832. június 15.
Tóth Katalin, Fülöp Mihály özvegyének végrendelete

Másolat

Alábbírott, tapasztalván testemnek erőtlenségét, ép és friss elmével fiaim és leányom között ily végső testamentalis rendelést kívántam tenni, csak azon okból, hogy még éltemben megnyugodván, holtom után ne háborogjanak, jelesen.

1. Mivel István fiam ezelőtt több esztendőekkel a tőkegazdaságból elválván, akkoron minden néven nevezendő javakból a maga részét kivette, néhai jó férjem nékie tökéletesen kiadta, annál fogva akarom, hogy a többi gyermekeim által szerzett Varjú-féle szőlő, melynek az árát 1000 ftikal ők magok igyekezetek által tették le, halálom esetére abból István fiam velek ne osztozzon, hanem hogy azon szőlő egyedül az együtt szerző Mihály, János és Józseftől származott János onokám között osztasson fel, teljes akaratom és kívánságom.

2. Szintén a tőkeszőlőből is Istvánnak jussa ki lévén adva, a többi így osztasson fel, ugyanis Józseftől származott onokámé legyen a lógói két lánc termő szőlőnk, Mihályé és Jánosé pedig legyen a Varjú-féle, és a mellette lévő szőlő egyenlő felosztással.

3. A földdel és malommal pedig még életben lévő három fiaim, és János onokám, Józsefnek fia osztozzanak egyenlőképpen, szintén a házieszközökkel is, azzal a különbséggel, hogy azokból most mondott onokám két részt nyerjen, mivel a többi már egyszer osztozott, ideértvén a sertésemet, ázalék és élelemfélét is, kivéven s rekesztvén János onokámat az ázalékfélék(ne)k elosztásából, megjegyezvén azt is, hogy a házi ingó-bingó javakból leányom Vedres Andrásné is részeltesen.

4. Egy tehenemet Mihály fiam 60 fton váltóc(édulá)ban megvévén, annak az árából hagyok Isten dicsőségére a templom cassájára tíz, azaz 10 ftikat, úgy lelkemért szolgáltatandó, s tisztelendő helybeli Plébános Úrnak fizetendő 10 fton váltóban, a többi fordíttasson tisztességes eltakarításomra, ami ebből megmarad, azzal is osztozzanak mindnyájan egyformán.

Mely végső testamentális rendelkezésemnek nagyobb állandóságára adom ezen saját kezem keresztvonásával megerősített testamentális rendelkezésemet.

Költ Majsán, 15^a Junii 1832.

Tóth Katalin,
néhai Fülöp Mihály özvegyének
keze + vonása.

Mielőttünk: Terbe József m. k. senator,
Szabó Sándor m. k. not.

Kívülről

A^o 1832. die 24^a Julii. Jelen testamentom néhai ör. Fülöp Mihály örökösei előtt, nevezetesen Fülöp Mihály, János, István, nemkülönben Vedres Andrásné előtt feltöretvén, publicáltatott, melynek értelmén Fülöp Mihály s János, s Ilona megnyugodtak, egyedül Fülöp István mondott ellent avégre, hogy a Varjú-féle szőlő közosztályra nem rendeltetett, szintén a lakóházának felépítése egyenlően nem teljesítettett, végre a közosztályba még megmaradt 2 tehenek árából most ezúttal semmit nem nyer, s ezen két tehenek(ne)k emlékezete örökre el akar töröltetni.

Fölföldi Mátyás m. k. senator,
Terbe József m. k. senator,
Márk Imre m. k. notar.

Egyezőleg kiadta: Fölföldi not.

*Egykorú másolat, kézzel írt, 2 oldalra terjedő irat. Magyar nyelvű. Felzetten: //.
BKMÖL V. 350. Kiskunmajsza nagyközség iratai; Végrendelet másolatok sz. n./1832. (1 d.)*

SZABADSZÁLLÁS

Fekvése:	A Jászkun Kerületben, Kunszentmiklóstól délre.
Jogállása:	szabad mezőváros (1819) ¹⁵⁸
Népessége:	2992 (1785), 4933 (1828) ¹⁵⁹ , 4956 (1839) ¹⁶⁰ , 4956 (1851) ¹⁶¹
Nyelv:	magyar
Vallás:	4874 református, 65 római katolikus, 17 óhitű (1839, 1851)
Épületei:	ref. anyatemlom, postahivatal
Országos vásárai:	–
Főbb foglalkozás:	–
Gazdálkodás:	Szőlőskertjeit a gyümölcs kedvéért tartják.
Terület:	Határának egy része homokos, amelyre jegenyéket és egyéb nyárfákat tiltettek.
Földesura:	–
Egyéb:	Az 1838. évi dunai árvíz több házat ledöntött. ¹⁶² Hozzá tartozott Kisbalázs puszta (területén két kocsma). ¹⁶³

---

¹⁵⁸ MAGYARORSZÁG TÖRTÉNETI STATISZTIKAI HELYSÉGNÉVTÁRA, 1996. 140–141.

¹⁵⁹ Uo., 1996. 140–141.

¹⁶⁰ FÉNYES Elek, 1839. 5. köt. 145.

¹⁶¹ FÉNYES Elek, 1851. 4. köt. 50.

¹⁶² Uo., 50.

¹⁶³ MAGYARORSZÁG TÖRTÉNETI HELYSÉGNÉVTÁRA, 1988. 146–147.

SZABADSZÁLLÁSI VÉGRENDELETEK 1787–1847

1.

Szabadszállás, 1787. november 9.

Pásztohai István végrendelete

Ao 1787. die 20^a Novembr. Pásztohai István testamentuma

1. Senkinek adós nem vagyok, nékem pedig Páli András	11 ft 15 xr
Lőrintz Péter	7 30
Kristóf Péterné	9 –
Kiss Áron	1 54
Kiss Mózes	2 39
Pandúr János	2 30
Törpényiné	1 18
Deli József	2 50
Jantsa Ferenc	2 42
Ö. Hartsa István	1 15
Fűrész Istvánné	1 15
Balog János	3 4
Gonda Péter	2 42
Hóss Toth István	4 18
Marosi János	1 36
<u>Konkoly Mihály</u>	<u>1 35 xral</u>
adósak in S ^a	57 23

2. Kézpénzem vagyon magam keze alatt kilencven r. forintok, négy szövőszekek, minden hozzá szükséges eszközökkel, a négyhez 24 bokorszerszám, melyek közül:

3. Két szövőszekeket hozzá való mindennemű eszközökkel, hagyom Kristóf Éva feleségemnek, és tőle származható gyermekemnek, mivel amint ta-pasztalom viselő, nemkülönben azon 57 ftokból és 23 xrokból álló adóságot is nevezett feleségemnek és gyermekemnek ajánlom, hogyha pedig feleségemtől származandó gyermekem meghalna, azon esetre ezen punctumban elől adott jószágom feleségemé légyenek.

4. Kecskeméten lakos Pásztohai István édesatyámnak hagyom az két viselt szövőszekemet szerszám nélkül, ötven forintokból álló kézpénzzel együtt. Ezenkívül

5. Még amely 40 ftok birtokomban vagynak, azokból 6 r. ftokat az szabadszállási Szt. Ecclesiára resolválok, ettől elmaradott 34 r. ftok pedig takarításomra, és más egyéb szükségek pótolására feleségemnél maradjanak.

6. Pásztohai János testvéröcsémnek egy bordakötő eszközt hagyok.

7. Házi és konyhai eszközeim, azon 2 sertés szalonájával és húsával együtt, melyeket már megölettem, feleségemnél maradjanak.

8. Mindennemű ruháimat, melyek magam öltözetemre valók, hagyom az édesatyámnak.

Hogy ezen végső rendelése Pásztohai Istvánnak jelenlétünkben ezek szerént ment legyen véghez, nevünk aláírásával bizonyítjuk.

Sign. Szabadszállás, Die et Anno ut supra

I. Varga József or. bíró
Herpai Mihály
Pandúr István senator
Tóth Mihály v. notar. m. p.

Egykorú, kézzel írt, 1 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzeten: Pásztohai István testamentuma. die 20. Novembris 1787.

BKMÖL V. 376. a. Szabadszállás nagyközség (1819–1871-ig mezőváros) iratai; A mezőváros feudális kori iratai A/9-A/sz. n./1787.

2.

Szabadszállás, 1790. április 24.

Özvegy Konkoly Istvánné Bense Erzsébet végrendelete

Copia

Ao 1790. Die 24^a Apr. néhai Konkoly István özvegye, Bense Erzsébet testamentomtételre készül.

1. Senkinek adós nem vagyok, énnékem sem adós senki.

2. Vagyon egy kamarám, mely az ház előtt áll, továbbá 30 ftok proportiojára való redemptionális földem, ahhoz tartozó szérűskerttel és istállóval együtt.

3. Egy pásztából álló szőlőcském, mellette fekvő kukoricafölddel a Józsanban.

4. A ház előtt álló kamarácskámat Varga Péterné, Konkoly Erzsébet leányomnak, mint gondviselőmnek hagyni kívánom, nemkülönben az 30 ftok proportiojára tartozandó földemet, az szérűskerttel, s abban álló istállóval együtt.

5. A Józsan szőlőkben lévő egy pászta szőlőcskémet, mellette lévő kukoricafölddel, ugyan(csak) Konkoly Erzsébet leányomnak ajánlom.

6. A két fogasok, rajtok lévő edényeknek felével, és a karosszékkal együtt legyen Kelemen Péter unokámé.

7. Ezentúl pedig mindent, valami csak találtatik a házban Konkoly Erzsébet leányomnak hagyok.

8. A szabadszállási Sz. Ecclesia számára 2 ftoakat adadni kívánok. A szegényekére pedig 30 xroat.

9. Jóllehet Vigh István mostohafiamat, és Hegedűs Kováts Jánostól maradt unokáimat becsülettel kielégítettem, mégis már halálom előtt engemet háborgatni, s reám járni nem átalottak, mely szerént is halálom után, hogy valami zenebonát ne indíthassanak gyermekeim között, és hogy rendelésemet meg ne erőteleníthessék, testamentomomnak ereje szerént írásban meghagyni kívánom.

Hogy ezen testamentomtétel ekképpen ment légyen véghez, nevünk aláírásával bizonyítjuk.

Pandúr István m. p. ord. bíró
Pap Gergely m. p. senator
Péter István m. p. v. notar.

Extract. per jur. loci notar. Steph. Péter m. p.¹⁶⁴

Egykorú másolat, kézzel írt, 1 oldalra terjedő irat. Magyar nyelvű. Felzetten: Néhai Konkoly István özvegye, Bense Erzsébet végső rendelése. BKMÖL V. 376. a. Szabadszállás nagyközség (1819–1871-ig mezőváros) iratai; A mezőváros fejedális kori iratai A/9-A/sz. n./1790.

3.

Szabadszállás, 1791. április 27.

Bósza István végrendelete

Anno 1791. die 27^a Apr. Bósza István testamentomtétellel készül.

1. Senkinek adós nem vagyok, és énnékem sem adós senki is.
2. Vagyon házam, 50 ftos redemptionalis földem, ahhoz járandó osztályokkal és egy szérűskerttel, s abban lévő istállóval együtt.
3. Három pásztából és egy darab pásztácskából álló szőlőm is vagyon.
4. Vagynak két öreg ökreim és négy tinaim, melyeknek ketteje harmadfű és ketteje negyedfű, mind az hat pedig jármos.
5. Két teheneim vagynak, egyike tavalyi, a másik gyenge fias.
6. Huszonkét ellős juhaim, és 18 ridegjeim vagynak.
7. Két negyedfű kocsis paripacsikaim vagynak, és egy ellős szilaj kanca.
8. Két öregebb, és három malac sertéseim is vagynak.
9. Vagynak két nyoszolyáim, két padjaim, és egy asztal, ezenkívül az kamrában egy szekrény, és 13 akóra való hordaim, megint egy viseltes kád.
10. Hat ökörnek való készségeim szekérrel és ekével együtt. Kocsim két lovakra való szerszámostól.
  - a/. Mindezen ingó és ingatlan javacskaímról ezen dispositiót kívánom tenni, ugyanis: Az házamat, 50 ftos földemet, ahhoz járandó szérűskertemmel és abban lévő istállóval együtt hagyom örökös jussal hitves feleségem Faragó Sárának, hogy azokat holta napjáig bírja, ámbár az nevét megváltoztatná is, halomása történvén pedig, mint ősi jussok szálljanak azonnal megholt testvéreim successori birtokába, és más idegen ágra ne szálljanak.
  - b/. Az szőlőcském is hasonló dispositióval légyen feleségemé.
  - c/. Nemkülönben az 6 jármos ökreim ugyanaz, feljebb megírt mód szerint légyenek feleségemé.

¹⁶⁴ Péter István s. k. helyi jegyző által kiadott kivonat.

d/. A két borjas tehennel nemkülönbön hitvestársam szabadon disponáljon.

e/. Az juhok is az előbbi mód szerént, valamint:

f/. Az sertések és nemkülönbön.

g/. Az két nyoszolyák, két padok, egy asztal, kamrában lévő hordókkal, káddal és szekrényel együtt, úgy hasonlóan.

h/. Az 7. punctum alatt lévő két kocsis és egy kancalovaimat, és még

i/. Az 6 ökröknek való készségeket szekérrel és ekével, úgy nemkülönbön az kocsit, két lószerszámmal együtt, az már többször is említett mód szerént örökösön hitves feleségemnek hagyni kívánom.

k/. Az Szt. Ecclesia számára azon javacskaímból feleségem halálom után 20 ftoakat, az szegények számára pedig 2 ftoakat kiadni köteles légyen.

Actum Szabadszállás, Die et Anno ut supra.

Pandúr István ord. bíró m. p.

Pap Gergely tanácsbeli sz. m. k.

Péter István m. p. hites notarius

Egykorú, kézzel irt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzeten: Bócsa István testamentoma.

BKMÖL V. 376. a. Szabadszállás nagyközség (1819-1871-ig mezőváros) iratai; A mezőváros feudális kori iratai A/9-A/sz. n./1791.

4.

Szabadszállás, 1793. október 20.

Idősebb Varga Józsefné Márki Anna végrendelete

Anno 1793. die 20^a Octobr. Néhai idősebb Varga József özvegye, Márki Anna testamentoma.

1. Vagyon birtokomban kilencszáz r. forint és egy fél szárazmalom.

2. Ruhabéli eszközeim vagynak következők: egy rövid mente, egy hosszú mente, három rékli, három szoknya, három selyempruszlik, négy kötény, tizenkét derékalj, tizenkét vánkos, nyolc lepedő, három dunyha, két paplan, két láda.

3. Varga Sámuel fiamnak hagyok kétszázötven r. ftoakat.

4. Varga József fiamnak hagyok háromszáz r. ftoakat.

5. Anna leányomnak kétszázötven r. ftoakat rendelek.

6. Varga Sámuel fiam gyermekeinek közönségesen hagyok huszonöt r. ftoakat.

7. Sára leányomról való I. Kovács István árváinak huszonöt r. ftoakat hagyok.

8. Anna leányom gyermekeinek is rendelek huszonöt r. ftoakat adadni.

9. Az szabadszállási Sz. Ecclesiának is huszonöt r. ftoakat ajánlok.

10. Vagyon még birtokomban egy meddő tehen, egy tavalyi üsző és egy tavalyi hím borjú, melyeket József fiam gyermekeinek hagyni kívánok.

11. Az fél szárazmalom József fiam birtokában maradjon.

12. Rövid mentém, szegfűszín szoknya az újabbik, egy fekete selyemkötény, ezüstkapcsos pruszlik, szegfűszín rékli, négy párna, négy vánkös, két lepedő, egyik gyolcs, másik vászon, Anna leányomé légyen.

13. Hosszú mentém, olajszín szoknya, selyemrékli, szegfűszín pruszlik, egy fekete selyemkötény, négy párna, négy vánkös, egy gyolcs- és egy vászonlepedő Varga József fiam feleségéé légyen.

14. Egy viseltebb szegfű szoknyát, ugyanolyan réklit, gránátszín pruszlikot, egy új kék gyolcskötény, négy párna, négy vánkös, egy gyolcs- és egy vászonlepedő Varga Sámuelné menyemnek ajánlok.

15. Varga Sámuelné menyemnek egy selyem- és egy pamutkeszkenőt, Varga Józsefné menyemnek egy selyem és egy fejre való keszkenőt, Anna leányomnak is egy selyem és egy fejre való keszkenőket hagyok.

16. Két paplanok, az két menyeimé légyenek, melyek közül az selyem közepű Varga Sámuelnéé, az másik kartonpaplan pedig Varga Józsefnéé.

17. Az három dunyhák is háromfelé osztassanak, egy Varga Sámuelné, másik Varga Józsefné menyeimé, harmadik pedig Anna leányomé légyenek.

18. Két ládák közül az nagyobbik Sámuel, másik az kisebbik József fiamé légyenek.

19. Amely gyolcslepedő az első ágyamon vagyön, az Anna leányomé légyen. Ezenkívül még mindeniknek /:minthogy kilenc az lepedő:/ egy-egy vászonlepedők adassanak.

20. Egy vén férfi mentét Sámuel fiamnak hagyok.

Hogy ezen feljebb elöl számlált végső akarata az feljebb nevezettnek jelenlétünkben ekképpen tététt légyen, bizonyítjuk.

Kiskun Szabadszállásán, die et A° ut supra.

ord. bíró Varga János m. k.
Pap Gergely m. k.
Varga József m. k.
Tóth Mihály m. k. ord. notar.

*Egykorú, kézzel írt, 1 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: A° 1802. die 28^a Novembr. Coram successoribus publicatum.*¹⁶⁵ 1793.

BKMÖL V. 376. a. Szabadszállás nagyközség (1819–1871-ig mezőváros) iratai; A mezőváros feudális kori iratai A/9-A/sz. n./1793.

5.

Szabadszállás, 1804. december 13.

Öreg Berta Mihály végrendelete

A° 1804. die 13^a Decembr. Néhai öreg Berta Mihálynak az alólírtak előtt, élő nyelvvel e következő módon tététt testamentoma.

¹⁶⁵ Az örökösök előtt 1802. november 28-án kihirdettetett.

1. Senkinek adós nem vagyok. Nékem pedig két lovak árában Mészáros Istvánnál vagynak még 15 ftjaim oda.

2. Ezelőtt mintegy 30 esztendővel Ö. Tóth Istvánnak adtam 8 mérő búzát, ezzel a fiaim még most is tartoznak.

3. Vagyon 100 ftos red. földem, kertem, kettő istálló ti. és füves, ezen fennálló házam, a Homokon 200 borozda szőlőm, és amellet egy kis káposztaföld, a Józanban is 60 borozda szőlő, és amellet kukoricaföld.

4. Vagyon 6 jármos ökröm, két kocsis lovak, 6 öreg tehén, 1 negyedfü tinó, 3 harmadfü és 3 tavalyi tinó, és két tavalyi nöstény borjú, és 3 hím rugott borjú.

5. Van két öreg méneses kanca, és harmadfü monyas csikó, két tavalyi csikó, ezenkívül minden mezei munkához való szerszámok.

6. Sándor fiannak, minthogy ő szenvedett mellettem, hagyok hetvenöt, azaz 75 ftos földet, és minden feljebb elől számlált marháimat és lovaikat.

7. András fiannak, minthogy hozzám mindég rossz, engedetlen és korhely volt, csak 25 ftos földet hagyok, ezenkívül a Józanban lévő szőlő- és kukoricaföldjeimet, és a Füves kertet, ezzel ő érje meg, és többet az én kezeseméből ne kívánjon, és hogy ezeket is néki hagyom, köszönje Sándor bátyjának.

8. Filepszállásán Győri Péternél lévő Zsuzsánna leányomnak 25 ftokat hagyok, több leányaimnak pedig minthogy már tölem sokat elhordtak, éppen semmit sem hagyok.

9. Ezen házamat és minden fundusával s épületekkel, úgy a szérűskertemet is minden benne valókkal együtt Sándor jó fiannak egyedül való jussal testálom.

10. Amely tizenöt ftjaim Mészáros Istvánnál vagynak, azokat és még azon kívül 5 ftokat in S^a 20 ftokat a szabadszállási Sz. Ekklának hagyok. Az árvák számára pedig két ftokat testálok.

Hogy ezen elől számlált végső rendelése a fent nevezettnek előttünk ép elmével ekként tétetett légyen, praesentib(us) bizonyítjuk.

Szabadszállás ut supra.

senator Varga Sámuel m. p.

kisbíró Pap Gergely m. p.

Per Steph. Halász m. p. v. notar.

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: A^o 1804. die 27^a Decembr. Coram successoribus publicatum.¹⁶⁶ Berta Mihály testamentuma. A N° 9, A N° 241. 1804.

BKMÖL V. 376. a. Szabadszállás nagyköztség (1819–1871-ig mezőváros) iratai; A mezőváros feudális kori iratai A/9-A/241.

---

¹⁶⁶ Az örökösök előtt 1804. december 27-én kihirdettetett.

Szabadszállás, 1805. január 22.

Barnaki István végrendelete

A^o 1805. die 22^a Januar. Néhai Barnaki Istvánnak az alólírott kiküldöttek előtt, élő nyelvel e következőképpen tett testamentoma.

1. Senkinek adós nem vagyok, hanem nékem adós Barnaki János 109 r. ftok(na)k interestével, a capitalist már megfizetvén, azaz 12 ftokkal, a capitalból pedig 2 ft 30 xrokkal a fiának, aki nálam szolgált minden béren kívül, és így in S^a 14 ft és 30 xrokkal adós Barnaki János öcsém.

2. Vagyon ezen fennálló házam, és emellett a Tóth József jussáb(an) Mikes Sámueltól szerzett fél ház, mind a kettő competens fundusával együtt. Ezen házamat, amelyben lakom, Éva és Sára leányaimnak egyenlő jussal hagyom, a Mikes Sámueléből való fél ház pedig Erzsébet leányomé és Tubiny András vöme legyen, oly megjegyzéssel, hogy a nevezett két kisebb leányaim feleségemet míg él, vagy az én nevem viseli, ezen házb(an) megszenvedjék, és abból kitudniok ne lehessen.

3. Vagyon két negyedfü csikóm kocsival, és hozzá való szerszámokkal, ezenkívül 4 ökrök szekérrel együtt, egy tehén, 1 harmadfű üsző, 2 tavalyi üsző, 3 rúgott him borjú, és egy magló sertés, és egy szérus-, s istállóskert. Ezekből az egy hatodfü tehenet, és egy tavalyi üszőt Tubiny András vömnek hagyok. A két kocsis lovat, kocsival együtt Éva leányom után való Nagy János vömnek hagyom, egy rúgott him borjúval együtt. A négy ökröket ekével együtt, és minden hozzá való szerszámokkal együtt Sára nevetlen leányomnak testálom. Mely lábasmarhák még az eddig eltestáltakból megmaradnak, mindazokat feleségemnek hagyom, a kert mindnyájok közt közönséges maradván.

4. Ha feleségem a nevezett két kisebb leányaimmal meglakhatik ezen házban, ezt legjobban szeretném, de ha velek meg nem maradhatna, a kis házat említett feleségemnek assignálom, és abba a többi successorok által tartasson. Ha pedig feleségem meghal, a nagyobbik ház a kisebbiké, a kisebbik ház pedig Éva nagyobbik leányomé legyen.

5. Amely elmaradt 4 darab marhákat puncto 3. feleségemnek hagytam, ti. egy harmadfű üszőt, egy tavalyi üszőt, és két rúgott borjút, azt oly értelemmel vegye, hogy abban mind az 50 ft möring, mind pedig a tőle felvett 16 ft adósságom lehajoljon, és beletudódjon.

6. A Barnaki János öcsémnél volt adósságból a szabadszállási Sz. Ekklának hat ftokat hagyok, a szegények számára pedig ugyanabból két ftokat. Az azon adósságból elmaradó 6 ft és 30 xrok pedig Nagy János vömnek adasanak.

Hogy ezen utolsó rendelése a fent nevezettnek előttünk ekképpen tétetett legyen, nevünk aláírásával bizonyítjuk.

Szabadszállásán, A^o dieq(ue) quib(us) supra.

Idősebb Pandúr István m. p.
Papp József m. p.
Halász István m. p. v. notar.

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzeten: Barnaki István testamentoma.

*BKMÖL V. 376. a. Szabadszállás nagyközzség (1819–1871-ig mezőváros) iratai: A mezőváros fe-
udális kori iratai A/9-A/sz. n./1805.*

7.

Szabadszállás, 1806. június 20.
Öreg Szabó András végrendelete

A° 1806. d. 20^a Junii. Öreg Szabó Andrásnak az alólírottak előtt élő nyelvvel, és ép elmével e következőképpen tétetett testamentoma.

1. Én senkinek adós nem vagyok, nekem pedig több rendbéli adósaim vagynak, akiket annyival inkább, mivel azon adósságok contractusokon vagynak, elől számlálni nem akarok.

2. Vagyon 250 ftos redempt. földem, melyből 50 ftozt jó feleségemnek özvegyiségében, holta napjáig leendő tápláltatására kihagyván, és kirendel-
vén, valamint István fiam számára 100 ftozt már mindenütt kiintettem, úgy a
hátralévő 100 ftos föld néhai Szabó András fiam árváié legyen.

3. A házamban lévő nagyobbik szoba István fiam részére maradván, a ki-
sebbik szobába feleségemnek holta napjáig szabad, és tetszése szerint való
lakása legyen.

4. Ezen háznál lévő nagy kamrában, feleségemnek borosedényeit, s há-
rom 4 zsák lisztecskáját, s egyéb efféle élelmére tartozó javacskaikat, úgy az
életes kamrában feleségem hombárjait, valamint Szabó András fiam özve-
gyéét is István fiam békével megszenvedni tartozzon.

5. Ö. Deli István szomszédságában lévő istállóskertet egészen, úgy Juh.
Kováts István háza mellett lévő fejőaklot házhelynek néh. Szabó András fiam
árváinak hagyom.

6. A külső kukoricáskertet pedig egészen István fiainak hagyom, hogy
abban istállót építvén, ángya alatt ne terhelődjön.

7. Az öreg szőlő, minthogy különben is kicsiny, a borosedényekkel
együtt, feleségem részére holta napjáig maradjon, az új osztály szőlőn pedig
István fiam és András fiam árvái egyenlően osztozzanak.

8. A minémű házieszközök ezen nagyobbik szobában most vagynak, és
általam feleségemmel együtt actu használatnak, azok feleségem dispositió-
jára továbbá is maradjanak, emellett ami pénzecske feleségem kezén vagyon,
még azonkívül a két successorok részére 400 ftozt fizetni tartozzanak.

9. Minthogy néh. Szabó András fiam árvái ide a tökére semmivel sem
tartoznak, tehát azoknak részére testálok 1000 ftozt, mivel amióta nevezett
fiam megházasodott, azóta legkisebbsel sem segítettem a közönségesből, ha-
nem minden javait maga szorgalmatossága által kereste, és azért ezen punc-

tumban tett rendelkezésemre nézve ezen árvákat egyik gyermekem se háborgassa. Ezenkívül, minthogy ezen fiainak kocsit sem adtam, tehát a kertnél lévő első szekeret 6 ökörkéséssel, két vendégoldallal, és 4 vendégoldalvasakkal, egyszóval minden hozzá tartozó eszközökkel együtt, hasonlóan András fiam árváinak hagyom, úgy, hogy István fiam annak egy szegéhez is juszt ne tartson.

10. István fiainak pedig, minthogy jó vasas kocsit adtam, a kisebb szekér az övé legyen eszközeivel.

11. Minthogy István fiamat hazajövetelétől fogva magam tartottam, sőt ezenkívül mesterségét is én állítottam fel, s azolta is sokakb(an) segitettem, tehát, hogy testvérét meg ne csalja, az ő részére úgy hagyok 1000 ftokat, hogy az említett módon már tölem eddig kihordott 665 ftok ebbéli rátájába imputáltassanak, és ezek pótolttassanak ki 1000 ftra.

12. Gálos Jánosné, Szabó Zsuzsanna leányom részére hagyok 600 ftokat oly móddal, hogy a már tölem kivett 233 ftok rátájába imputálva legyenek.

13. Hasonlóan Pál Jánosné, Szabó Éva leányom részére is 600 ftokat tesztálok, de a már tölem kivett 400 ftok ennek is jussába tudassanak. Mely summapénzeken kívül, nevezett leányaim semminémű, sem ingó, sem ingatlan javaimhoz jussokat ne tartsák. Ezeken kívül

14. Minden gyermekeim között az atyafiságos egyezséget, s békességet recommendálok, különösen, hogy István fiam ezen háznál édesanyjával együtt maradván, azt megbecsülje, és se maga, se felesége szóval vagy cselekedettel, vagy elrendelt jussaiban való háborgatással megszorítani ne bátorkodjanak.

15. Feleségemmel eddig együtt használt két fias tehenek, és egy harmadfű üsző, tovább is feleségem részére maradjon.

16. A szabadszállási Sz. Ekkla számára 50 ft, az árvákra 10 ftokat rendelék.

17. A háznál lévő kisebb kalickát is feleségem ususába hagyom.

Sig. Szabadszállás ut supra.

Idősbb Péter János m. k.
másodbíró Faragó István m. k.
per Steph. Halász m. p. v. notar.

*Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: Öreg Szabó András testamentoma de A° 1806. 20^a Junii. A N° 9, A N° 268, 1806. 20^a Julii coram successoribus publicatum.*¹⁶⁷

BKMÖL V. 376. a. Szabadszállás nagyközség (1819–1871-ig mezőváros) iratai; A mezőváros feudális kori iratai A/9-A/268.

¹⁶⁷ Az örökösök előtt 1806. július 20-án kihirdettetett.

Szabadszállás, 1807. január 31.

Bósza István végrendelete

A^o 1807. die 31^a Januar. Én, Bósza István, érezvén utolsó végemhez való közelítésemet, míg elmémnek, s nyelvemnek épségével bírnék, birtokomban lévő javaimról kívánok ily rendelést tenni.

1. Senkinek adós nem vagyok, nékem sem adós senki is.

2. Vagyon ezen fennálló házam fundusával együtt, szérűskertem benne lévő épületekkel, 50 ftok proportiojára való redem. földem, az öreg szőlőb(en) 3 1/2 pászta szőlőm, a Varjasban is egy darab szőlőföldem.

3. Vagyon két kocsis lovam kocsival és szerszámokkal, 4 jármás ökrök szekérrel, s egyéb hozzávaló készületekkel, 4 heverő ökreim, egy negyedfü méneses kanca, mindenestől 109 darabokból álló juhaim.

4. Minthogy magamnak gyermekeim nincsenek, azonban Bósza Anna testvéremtől származott Fóris Gergely öcsém, már régtől fogva tartó sínlődő erőtlenségeimben nemcsak magamnak és feleségemnek, mint a magunk gyermeke, hűséges dajkánk és gondviselőnk volt, hanem egész gazdaságunkat is egyedül ő folytatja, és mindenünk(ne)k hűségesen gondját viseli, sőt ezután is, ha Istennek életemet tovább nyújtani tetszik, teljes reménységben vagyok afelől, hogy mind magamnak hűséges gyámola, mind javaimnak jó gondviselője fog lenni, aminthogy már ötöt ezen hűségért a helybeli Ns Tanács előtt is fiamnak és örökösömnek vallottam, s adoptáltam, tehát most is elől számlált minden javaimról oly rendelést kívánok tenni, hogy mindazok Nagy Erzsébet jó feleségemre, és nevezett Fóris Gergely adoptivus fiamra egyenlő jussal szálljanak, mind ingók, mind ingatlanok, olyformán, hogy míg nevezett feleségem él, addig minden javakat, mint anya a fiával együtt, egyenlően bírjanak és használjanak, feleségem halálával, vagy netalán férjhez menetelével pedig minden elől számlált javaim, mind ingók, mind ingatlanok, nevezett Fóris Gergelyre, mint örökösömre teljes jussal maradjanak, úgy mindazonáltal, hogy ha feleségem férjhez menne, azon esetre Fóris Gergely néki 150 ftokból álló móríngját kifizetni tartozzon.

5. Minthogy néhai első feleségem Faragó Sárának jussában átvett 300 ftokon, Faragó István sógorurammal kötött transactionk szerént, szabad dispositiom vagyon, tehát azt, mint leányágot illető summát nevezett feleségem testvérenek, Faragó Katalin, Kusztos Jánosné sógramasszonynak és gyermekeinek hagyom.

6. A szabadszállási Sz. Ekklának feleségem és Fóris Gergely fogadott örökösöm halálom után 50 ftokat fizetni tartozzanak, az oskolák és árva gyermekek számára pedig 10 ftokat.

Sig. Szabadszállás, quibus supra.

Bósza István

Hogy ezen utolsó rendelkezése nevezett Bósza Istvánnak előttünk mindenkiben a leírt módon tétetett, és előtte felolvastatván, általa approbáltatott legyen, bizonyítjuk. Quibus supra.

szenátor Varga János m. k.
Halász István m. p. v. notar.

A^o 1814. Die 30^a Decembr. Ezen tstomnak 6. pontja szerént a Sz. Ekklesia számára testált 50, úgy az oskolák és árva gyermek(ek) részére hagyott 10, összességgel hatvan forintokkal Bósza János, Mihály és József testvér atyafiak által, ekklesiai curator Varga János úr kezéhez hiba nélkül lefizettek. Sig. ut supra.

Per Steph. Halász m. p. v. notar.

Egykorú, kézzel írt, 3 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: A. N° 9., N° 277. Bósza István testamentoma. Ao 1814. d. 11^a Januar. coram vidua defuncti publ.¹⁶⁸ BKMÖL V. 376. a. Szabadszállás nagyközség (1819–1871-ig mezőváros) iratai; A mezőváros feudális kori iratai A/9-A/277.

9.

Szabadszállás, 1809. augusztus 27.

Nemes idősebb Péter János végrendelete

A^o 1809. die 27^a Aug. Ns idősebb Péter János úrnak az alólírottak előtt e következő módon tett testamentoma.

Én, idősebb Péter János, Istenem jóvoltából már eltöltött 71 esztendeim után, mind öregségem, mind mostani elnehezedett nyavalyás állapotom miatt érezvén utolsó végemnek közel létét, minekelőtte még ép elmével és szólható tehetséggel bírnék, kívántam maradékaim között ily rendelést tenni.

1. Senkinek adós nem vagyok. Nékem pedig néhai Felső Péter János bátyámuram adós maradt 300, azaz háromszáz r. ftokkal, melyet nálam meglévő bizonyos contractusából bizonyíthatok, de ebből megadván 81 ftokat, következésképpen még successori úm. Péter István és Erdős Péter Jánosné tartoznak 219 ftokkal.

2. Bizonyos volt Sós úr, Deáki Antal adós 100, az(az) száz ftokkal.

3. Rácálmási néhai Jankovits Miklós úr adós maradt 30 ftokkal, melyekkel még successori tartoznak.

4. Némely esztendőkkel ezelőtt István fiam külön válván, akkor a 475 ftos földekből adtam néki 200 ftos redempt. földeket, az új szőlőt, kertet és házat, melyeket most bír, ugyanakkor birtokomban volt marhákból, lovakból és juhokból is néki egyharmad részt kiadtam, kivévén a jármás ökröket, melyeket az egyebekből való kétharmad résszel együtt magam, és János fiam

---

¹⁶⁸ Az elhunyt özvegye előtt 1814. január 11-én kihirdettetett.

számára tartottam. Kézpénzül pedig István fiamnak semmit sem adtam. Özvegyesre jutván pedig Rachel leányom, és Izsákról hazajövéen, ekkor a három successorok egymás közt úgy egyeztek (meg), hogy Rachel leányom részére a 300 ftos anyai földből ámbár 100 ftos járna, mindazáltal ő 75 ftos földdel olyformán megelégedni kész lenne, hogy ha ezen földeket a két fiók részére megszántanák, bévetnék és behordanák, mindazonáltal, mivel a fiók által való teljesítése fogyatkozást szenvedne, tehát rendelem, hogy a két fiók leányomnak 75 ftos földjét a magok jussából 100 ftosra egyenlően kipótolni kötelességek lésznek. Emellett

5. Azon 1900, azaz ezerkilencszáz ft adósságnak depuratiojára pedig, melyet István fiamnak elválása után János fiammal contraháltam, és amellyel Rachel leányom részére tartozom, rendelem, hogy János fiam a maga jussából és földbéli rátájából 30 ftos földet minden osztályaival általengedni tartozzon. Nemkülönben

6. Minthogy Rachel leányom részére a fiókkal tett osztálykor a marhákból semmi sem adódott, tehát az ő részére János fiam, mint akinél az én jussommal együtt kétharmad rész maradt, három kancalovakat adni tartozik. Hasonlóan

7. Feleségem részére pedig ugyan(csak) János fiam az én 1/3 jussomból 2 fejösteheneket adni köteles lészen. Továbbá

8. Ezen fennálló házamat minden hozzá tartozó fundusokkal és épületekkel együtt, úgy és most birtokomb(an) lévő szérőskertet is, János fiamnak hagyom.

9. Feleségemnek özvegyi tartására, valamint István fiam 8 mérő búzát, 8 mérő árpát, 8 mérő zabot és 10 akó bort, minden esztendőben adni köteles lészen, úgy mindezeket, és ugyanannyi mértékben János fiam is részére teljesíteni tartozik, ezenkívül mindenik fiam összel egy-egy vágójuhot, tavasszal pedig egy-egy vágóbárányt feleségemnek adni köteles lészen. Ezenkívül János egy napi, István pedig fél napi juhfejét anyok(na)k adni kötelesek lésznek. Ezek mellett a Hóss föld után való kenderföld is feleségem részére maradjon. Ezen házban pedig feleségemnek holta napjáig szabad, és minden háborgatás nélkül való lakása légyen, és ötet ebben senki megháborítani, s megszomorítani ne bátorkodjon.

10. Hogy a feljebb puncto 5. kitett adósságnak depuratiojára egyedül János fiam rátájából rendelek 30 ftos földet, annak ezt az okát adom, hogy azonkívül, hogy azon adósságot egyedül vele contraháltam, én a redemptionalis földekből 150 ftos földeknek acquisiteora lévén, ebbéli szabados dispositiom szerént ezen acquirált földek(ne)k felét István fiamnak egészen, és intacte kiadom, felét pedig János fiamnak oly conditioval rendelem, hogy a vele contrahált adósságnak depuratiojára ő ebbéli rátájából 30 ftos földet fordítani tartozzon. Mivel én még nőtelen koromban Méhes Gergelytől magam keresményein 50, hasonlóan Lastár Jánostól is 50 ftos földeket szerettem, 50 ftoست pedig néhai Péter János bátyám váltott az én számomra.

11. Minthogy pedig Rachel leányom jussában lévő Méhes Gergely-féle föld feketei osztály nélkül vagyon, azonban Péter János bátyám által részemre váltott 50 ftos föld után lévő feketei osztály pedig nevezett bátyám

successori birtokában volna még mind ez ideig is, tehát ezen feketei osztályt, nevezett leányom említett hibájának kipótolására rendelem.

12. András és István unokáimnak, mint Péter István fiam gyermekeinek 10 és 10 in S^a 20 ftokat hagyok. Ezenkívül a Sz. Ekklá számára 30, a szegényekére 10, az szegény árvákéra is hasonlóan 10 ftokat feleségem által adatni kívánok.

Hogy ezen utolsó rendelése a megnevezett úrnak előttünk ekként tétetett, és felolvastatván, általa approbáltatott légyen, tulajdon nevünk aláírásával bizonyítjuk.

Szabadszállás, quibus supra.

szenátor Varga János
sz. Faragó István
Halász István m. p. v. notar.

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: Ns idősb Péter János úr testamentoma. A N° 9., A N° 273. A^o 1809. die 22^a Octobr. Kívánságokra a feleknek ezen testamentom a successorok előtt publikáltatott. I. Péter János a 30 ftos földnek általadása ellen protestált. A^o 1810. die 29^a Januarii. Ezen testamentom értelme szerint néhai Péter János úr özvegye Ns Molnár Anna asszony 50 ftokból álló készpénzt kezem alá befizette. Bodnár István kúrator. Bizonyítom.

BKMÖL V. 376. a. Szabadszállás nagyközség (1819–1871-ig mezőváros) iratai; A mezőváros feudális kori iratai A/9-A/273.

10.

Szabadszállás, 1812. február 10.

Nagy János végrendelete

A^o 1812. Die 10^a Febr. senator Nagy János úrnak az alólírottak előtt élő nyelvvel következő módon tett testamentoma.

1. Senkinek adós nem vagyok. Nekem pedig activa adósságom vagyon Alsó Németh Mihálynál, régi b(ankó)cédulák szerint 1400, azaz ezernégy-száz forint, Lőrintz Jánosnál 450, Fontos Nagy Andrásnál bizonyos volt adósságból még kint vagynak 10 ftok, Ö. Höss János sógoromnál is vagynak hasonlóan 10 ftok, Sártó Mihálynál 4 ftok. Nálam készen megvagynak 1500, azaz ezeröttszáz ftok. Eladó 30 akó bornak is fele engemet illetvén, azaz 15 akó, ennek ára 25 krjával /:ahogy már kérték:/ tészen 375, azaz háromszáz-hetvenöt ftokat, ezen elől adott summákat, mind régi bankók értéke szerint vévén fel.

2. Vagynak 4 harmadfüre kelő tinóim, 3 fias teheneim, egy fias kanca, két harmadfüre kelő csikaim, 21 öreg juhaim, és 8 bárányok.

3. Vagyon ezen fennálló házam, szérűskertem azokban lévő épületekkel, egy esztrenga, két szőlőm, egyik a Homoki öreg szőlőben, másik a Varjasban. 98 ftos redemptc. földem, minden osztályokb(an) káposzta- és kenderföldek. Mely elől számlált javaimból tészek ily rendelést:

4. Nagy Lídia Batsó Istvánné, és Nagy Zsuzsanna Fazekas Pálné két leányaimnak, a fent kitett summákból külön-külön és fejenként rendelek 900 és 900 ftokat régi bankók szerént számítván.

5. István fiamnak, a fent említett 3 fias teheneim közül hagyom az ötödfü üszöt fiastól, Péternek a Csákó tehenet fiával együtt, Pandúr Notar. Úr tehene felét pedig Fazekas Pálné leányomnak fiastól. A fent említett fias kancát pedig fiával együtt Batsó Istvánné leányomnak rendelem.

6. A fent írt 4 harmadfü tinókat István és Péter fiamnak egyenlően hagyom.

7. A két harmadfü csikók közül a Pap Imrée-féle légyen Péter fiamtól való Nagy Péter unokácskámé, a másik pedig Nagy István fiamnak János nevű fiáé.

8. Az említett juhokat és bárányokat, két fiamnak, Istvánnak és Péternek egyenlően hagyom.

9. A redemptc. földet is két fiam között egyenlően felosztatni kívánom olyformán, hogy amivel itt a tőkén még több van, mint amennyit István fiam bír, tehát annak jussa ebből egyenlő mennyiségre pótoltasson ki.

10. Ezen fennálló ház minden körülötte lévő épületekkel együtt egyedül Péter fiamé légyen, mivel Istvánnak is a közösből másik jó ház szerzetett, és építetett oly móddal mindazáltal, hogy mivel ezen ház, fundus és az azon lévő épületek István házi örökségeinél csakugyan többet érnek, tehát ennek pótolása az öreg szérűskert, melyet eddig magam Péter fiammal bírtam, egészen és minden épületestől István fiamé légyen. Péter pedig köteles légyen általszállani azon kertbe, melyet eddig István bírt. Mivel eddig Péter az öreg kertbéli istállót két esztendőkkkel ezelőtt maga vett nádjával, és költségével felterette, tehát ezen nádnak, és munkának árát István Péternek visszatéríteni köteles lészen.

11. Az esztregát is nevezett két fiam egyenlően használják.

12. Mivel István fiamnak az ősből szerzett, és eszerént pedig ősi szőlőkön cserélt jó és elegendő szőleje vagyon, tehát ennek pótolására a varjasi új szőlőt egészen Péter fiamnak hagyom, annál inkább, mivel azt egészen ő ültette bé, Istvánnak pedig semmi fáradtsága és költsége nincs rajta. A Homoki öreg szőlő pedig kettőjöké egyenlően légyen olyformán, hogy az alsó jobb rész abból Istvánnak essen.

13. Sz. sz. mártóni Takáts Jánosné húgomnak régi bankók szerént 50, ugyan(csak) Pandúr János mostohafiam fiának, I. Pandúr Jánosnak házasságára 50 ftokat adatni rendelek. Hasonlóan Péter fiamtól való Erzsébet unokácskámnak, körülöttem tett hűséges dajkálkodásáért 50 ftokat hagyok.

14. A szabadszállási Sz. Ekklának 50, a szegények(ne)k pedig 20 ftokat régi bankókb(an) rendelek.

15. Mostanában történhető halálom után pedig tisztességes eltakarítottasomra 130 ftokat külön szakaszatni kívánok.

16. Höss János sógoromnál lévő 10 ftok maradjanak Judit nevű leányára, Sártónénál lévő 4 ftok pedig maradjanak nála továbbá is.

17. István fiamnak a hordókból hagyok 5 darabot, egy káddal együtt, mely 5 hordók közül egy 4 akós tele borral légyen az övé.

18. Mivel István fiamnak 14 zsákokat már kiadtam, tehát Péter is maga részére 14-et külön tévén, a többin egyenlően osztozzanak. Hasonlóan már két nyoszolyát István fiam elvitt, mivel pedig még itt 5 nyoszolyák vannak, tehát még egyet István vigyen el, egyből pedig, mely közre marad, egyik a másikat fizesse ki.

19. Mivel István fiamnak az apróbb házi- és konyhabéli edényekből, s más ilyes apró eszközökből jussa ki volna adva, ennélfogva ilyenfélét nekí nem is hagyok. Hanem ami az találtató ágybéli eszközöket, ládabéli ruhákat, s egyéb öltözeteket, végben lévő gyolcsokat és vásznakat illeti, mindazokon két fiaim, két leánytestvéreikkel együtt, egyenlően és atyafiságosan osztozzanak, olyformán mindazáltal, hogy az én megmaradandó öltözeteim, úm. bunda, mente, nadrág etc. egyenesen a fiakat, néhai édesanyjoké pedig, melyek még itt vannak is, egyenesen a leányokat illessék.

Mely elől adott utolsó rendelkezései fent megnevezett Nagy János úrnak, hogy előttünk mindenkben a leírt mód szerént tétettek, és előtte felolvastatván, általa minden részben jóváhagyattak legyen, bizonyítjuk.

Kiskun Szabadszállásán, quibus supra.

s Faragó István m. p.

s Varga József m. p.

Halász István m. p. jur. v. notar. által

Egykorú, kézzel írt, 3 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: Minthogy ezen testamentomtétele után későbbben dd^o 1^a Martii 1821. más testamentom tétetett, annálfogva jelen testamentomnak a provocalt későbbi derogálván, ezennel cessálni declaráltatik, a törvények értelme szerént. Signat. Szabadszállás, d. 18^a Nvbris 1831. Pandúr Ignác m. k. v. not. által. A N° 9, C N° 1 S. Nagy János úr testamentoma 1812.

BKMÖL V. 376. a. Szabadszállás nagyköztség (1819–1871-ig mezőváros) iratai; A mezőváros feudális kori iratai A/9-C/1.

11.

Szabadszállás, 1821. március 1.

Idősebb Nagy János végrendelete

Anno 1821. Die 1^a Martii. Emer(itus) senator idősb Nagy János úr meghívás által előttünk rendelkezni kívánván, élő nyelvvvel és ép elmével tett illetén intézetet.

1. Senkinek nem adós, néki pedig adósak nevezetesen Fazekas Pál 200, Batsó István 50, Alsó Német Mihály 50 ftokkal. Nagy István fiamnak is adtam ezelőtt 12 esztendővel 100 ftokat, de mivel juhot nem adhattam néki, azt nála hagyom. 1816. esztben ismét adtam néki 110 ftokat. A nyájjuhász /:Hassur nevű is:/ most kért tőlem 100 ftokat, a fejősnek, Somodi Józsefnek 25 ftokat.

2. Van 105 ftos földem, melyből magam most csak 25 ftos földet bírok. Házam, kertem, szőlöm 3 nagy és egy kis pásztaból álló. Van a Varjasban is új szőlöm, melyet Péter fiam a béresével maga ültetett. Volt más kis szőlöm

is, melyet Nagy Gergely öcsémtől vettem, de azt már István fiamnak jókor kiadtam, és el is cserélte Gamo Magyarának. Van redempt. földön különböző épület is, de amelybe nekem egy xrom sincs, hanem mind maga Péter fiam építette. Azon darab föld pedig, amelyet licitatio szerént Péter fiam vett, és a tanyához kapcsolt, csupán a maga pénzén vette, és abba semmi pénzem nincs, és jussom sem tartom hozzá, sem senki ne tartsa, valamint Istvánéhoz is, amit Szujkotól s Martontól vett, senki jusst ne formáljon. Van 3 darab negyedfüre menő tinóm, 2 tehenem hím fiaival, egy öreg nagy pej, fias kanca, és egy ötödfü pej kanca, és egy pej kese harmadfü kanca, melyet most adott Péter azért, hogy egy kancámat a fiaknak eladott, amelynek árából a csikó mellé 60 ftokat is fizetett. Van 15 öreg és 10 tokjuhom.

3. A ház, amelyben vagyok, legyen Péter fiamé, mivel minden nagyobb és újabb épületeket a maga költségén állította. István fiamé pedig legyen továbbra is azon ház, melyben lakik, és amelyet én adtam neki, azzal a hozzáadással, hogy ő már az idő óta a Gondától isztrengahelyet vévén, és azt udvarra formálván, azt a jusst egyenlítette ezzel az öreg portával. Melyen, hogy versengés ne legyen, tehát az első pontban említett, és István fiamnak búza- és sertésvételre adott 110 ftok annak árába hajoljanak, aminthogy azon isztrengéért százötven ftot fizetett, tehát még ahhoz 40 ftokat fogok magam kifizetni, vagy ha ki nem adnám, a tőkéből neki kifizetessen.

4. A kitett 25 ftos földek elhalásom után két egyenlő részre hasíttassanak, és egyik a másik felet az ősi földekben bővebben ne részesíttessen. Önnön keresményeik felől itt éppen ki nem ereszkedvén.

5. A Nagy kert légyen István fiamé, amit pedig István bír, az legyen Péteré, az isztrenga is kétfelé hasíttatván.

6. Az Öreg szőlő két egyenlő részre hasíttasson fiaim között, és a felső rész Péteré legyen gunyhóval együtt. István fiamnak pedig midőn elbocsátottam, Nagy Gergely öcsémtől vett 110 borozda szőlőt neki adván, amellet a kiadott földjeire a varjasi osztályrészt is maga kivévén és béültetvén, azzal érje meg. Péter fiamé pedig ezek fejében legyen a mostani és egyedül maga által béültetett varjasi szőlőm.

7. A 3 darab tinók két fiaimé legyenek. A két leányaimnak hagyom a két teheneimet, úgy, hogy ha borjú lesz alattok, azzal együtt általadódjanak. A nagy pej fias kanca Péteré legyen, az ötödfü Istvánnak adódjon, a fekete harmadfü kancát Nagy Péter fiam feleségének, az ő hívséges és példás dajkálkodásáért hagyom. A juhok is a két fiak közt egyenlően elhányattatván.

8. A két leányaimat a két fiak egyenlően elégítsék ki ezer forintokkal, in summa 1000 ft, úgy, hogy a már megnevezett és általok kivett summák azokba intrutáltassanak, ide nem értvén azonban azon lábasjószágot, melyeket nekik adtam, nevezetesen egy-egy fias kancát.

9. Még száraz pénzem van 400 ft, ehhez még a fent kitett és Hassur nyája juhásznál, és a 25 ftok, melyek Somodinál vagynak idejárulván, azon 525 ftok ha nyomorúságos napjaimban el nem kelnének, két fiaimé legyen. Lévéen még 10 darab hordaim, azok közül kettő legyen Péteré azért, mivel Istvánnak is adtam elementekor kettőt. A felmaradandó 8 hordókon osztán úgy osztozzon Péterrel István, a két nagy furtak közül az egyik Istváné, másik Péteré. A

zsákokon is István megválásával egyenességei tévén, mivel magamnak is 14 zsákok maradtak, azon is a fiak egyenlően osztozzanak, és a külüt is kéttévágják, valamint a kádakon is a fiak osztozzanak.

10. Az anyai ruházatokat régen kiadván, ami ágybéli egyet-mássaim fennmaradnak, azon mind a négyen osztozzanak. Egyébehez, mivel ami van, Péter maga szerzette, szőlöm nem lévén, senki jussát ne tartsa, annyival inkább, mivel elbocsátván őket, illendően kielégítődtek, és István az gazdasági eszközökbe is excontentálkodván, Pétert azokban ne bántsa.

11. Pénzbeli feljegyeztéseimből a Németh Mihálynál lévő 50 ftokat a Sz. Ekklára és az építendő oskolára hagyom.

Mely józan rendelkezése következtében feljegyeztetni kívánta, hogy mivel a testans életében minden esztendőnként Péter fiával együtt lakván, a jószágot is bizonyos kinézésből, és a fiának immunitásba való tarthatása miatt, tulajdon neve alá szokta íratni, tehát azt fedezi fel, hogy soha többet a maga részéről 8 ftknál az adóba nem fizetett, a többi mindenkor Péter erszényéből telvén ki. Melyet, hogy valami ütközés az együtt éldegelésből successorai közt ne támadhasson, előttünk elevenen declarálván, mind a fentebbiek(ne)k mindezen kinyilatkoztatásnak hitelül, jelen rendelkező levelet neveink aláírásával erősítettük.

Szabadszállásán, quibus supra.

s. Faragó István m. p.
Idősbb Varga Pál deputatus
és ifjabb Varga Pál m. p. jegyző

Egykorú, kézzel írt, 3 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: Ao 1831. d. 18^a Nbris. Főbíró Varga Sándor úr, nemkülönben Csaplár János, Ziger József és ifjú Pap József tanácsbéliék, Pandúr Ignác magok együttlétekben, S. Fazekas Pál, Nagy István, Nagy Péterné és Batsó István, mint megboldogult rendelkezőnek természetes és törvényes örökösi jelenlétekben ezen végső rendelkezés felolvasatván, mely alkalmatossággal Nagy István, Fazekas Pál úr és Batsó István nyilván declarálták, hogy ők ezen rendelkezés feltételeiben meg nem nyugodhatván, egyáltalán fogva állani nem kívánják, és akarják. Mely kinyilatkoztatások afelett jövendő tudomány végett ezennel feljegyeztetik. Költ, mint fentebb.

Feljegyzette: Pandúr Ignác m. k. not.

BKMÖL V. 376. a. Szabadszállás nagyközség (1819–1871-ig mezőváros) iratai; A mezőváros feudális kori iratai A/9-A/sz. n./1821.

12.

Szabadszállás, 1823. január 16.

Idősebb Kováts Kis István végrendelete

Én, idősebb Kováts Kis István, elkövetkezett öregségemből, s abból származott erőtlenségemből érezvén életem végéhez való közelítésemet, míg ép elmével volnék, hátramaradandó özvegyem, s gyermekeim között, magam által keresett javaimból tészek illetén utolsó rendelést:

1. Senkinek adós nem vagyok. Nékem pedig ami adósságaim idegeneknél kint vagynak, mindazokat hagyom Pál Mária hites feleségemnek élelmére, ami pedig feleségem halála után megmarad, István fiamé legyen, mivel őreá keveset költöttem, azonban kovácsmesterségemben is segítséggel volt hozzáám.

2. 40 ftok után való red. földem, méretessen egyenlő két részre, István és János fiaim között, István része mindjárt adattasson kézre, János részit pedig feleségem bírja egész haláláig.

3. István fiannak, s Nagy Józsefné leányomnak a szőlőből jussaikat már kiadván, ami még kezemen van, az János fiamé legyen, de míg feleségem él, annak birtokában maradjon.

4. A szérűskert is két fiaim közt egyenlően elosztatván, János részit a feleségem bírja, míg él.

5. A házam portájával, s minden hozzátartozó épületekkel együtt feleségem halála után János fiamé legyen, mivel Istvánnak már jó házat, s műhelyt csináltattam.

6. Kovácsi mesterséghez való szerszámaim halálom után eladatván, annak árának fele István fiamé, fele pedig Nagy Józsefné leányomé legyen.

7. Ha feleségem elnyomorodna, István fiam vegye gondviselése alá, és ami ingó házieszközök, akármí névvel nevezendők feleségem halála után maradnak, mind István fiamé legyenek.

8. Ami móringot feleségemnek adtam, az eránt gyermekeim ne háborgassák, mert őket felnevelte, s velem közkereső volt.

9. Hogy István fiannak többecs két hagyok javaimból, azért János ne nehezteljen, s a bátyjával ne békétlenkedjen, mert jól tudja, hogy én ingeniური tanulására sokat költöttem. Hasonlóan

10. Feleségemet is, a birtokában hagyott javak eránt János fiam ne háborgassa, s meg ne szomorítsa, hanem azokkal, míg él, békességgel és csendességgel élni engedjék mindnyájan.

11. Amit a céhprivilegiumra költöttem, abbéli jussomat István fiam, és Nagy József vömre egyaránt hagyom.

12. Tíz akó pénzen vett boromat is feleségemnek hagyom.

13. A szabadszállási Sz. Ekklesiának mostani bankó szerént 100, azaz száz, a szegények részére pedig 20 ftokat rendelek, melyeket feleségem az én halálom után fizessen ki.

Mely utolsó rendelésem előttem értelmesen felolvastatván, azt minden pontjaira nézve jóváhagyom, aszerént teljesíttetni akarom, és nevem aláírásával, s kezem keresztvonásával megerősítem.

Ö. K. Kis István keze + vonása

Hogy ezen utolsó rendelése a fent nevezett K. Kis Istvánnak előttünk a megírt módon tétetett, bizonyítjuk. Szabadszállásán, 16^a Januar. 1823.

s. Csaplár János m. k.
s. Rósnyai János m. k.
Halász István m. p. o. notar. által

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: A N° 9, C N° 17 Öreg Kováts Kis István testamentoma de A° 1823. Az 1824^b eszt. November 9^{kén} tartott tanács-gyűlés alkalmatosságával maga a még életben lévő testans öreg Kis István, a bent numero 13^a általa az Ekklesiának testált 100, úgy a szegények részére rendelt 20 (ft) összeggel 120, azaz százhusz ftokkal v. cédulákb(an) curator Faragó István úrnak lefizette. Költ, mint fent. Halász István m. p. o. notar. által. 1823.

*BKMÖL V. 376. a. Szabadszállás nagyközség (1819–1871-ig mezőváros) iratai; A mezőváros fe-
udális kori iratai A/9-C/17.*

13.

Szabadszállás, 1824. december 2.

Herpai Mihály végrendelete

Én, alább is megnevezett Herpai Mihály, kiskunszabadszállási birtokos lakos, adom tudtokra, akiknek illik mindeneknek, hogy ámbár a terhes nyavalyák, mint a halálnak jelenlévő postái, még le nem nyomtak, és ennél fogva magamat ép elmével és testtel lenni érzem, mindazáltal már elkövetkezett özvegyesemből, melyben már 68. esztendőmet töltöm, az örök életre való elköltözésemet közel lenni gondolhatom, ily eleve lévő állapotomban kívántam birtokomban lévő kevés javaimról következő utolsó rendelkezésemet megtenni, ugyanis:

1. Mivel azon házamat, amelyben lakom, magam keresményéből szerzett marháim árán, néhai Hajdotsi Mihály özvegyétől 112 ezüftokon vettem, mely marháimnak első zsengejét még nőtelen ifjúságomban követett muzsikusságommal keresett pénzemen, Herpai Mihály néhai édesatyám akkori béresétől Baka Tóth Jánostól 6 ftokon vévén, idővel Oláh Gergely ipamuramnál laktomban, rész szerént, annak gyarapodásából, rész szerént további muzsikusi keresményemből megszorítottam, ezen házamat tehát fundusával, és azon magam által tett épületekkel, s benne találtató mindennemű házi ingó eszközökkel együtt, mint feleségemmel lett saját keresményeimet, ugyan nevezett feleségemnek Oláh Juditnak örökös jussal, és tökéletes szabados dispositioval, úgy hogy oda tehesse, ahová akarja, hagyom és testálom.

2. Azon nyolc ftok után való redemptc. földemet, melyet néhai Herpai István bátyám successoritól, és azon józani földeket is, melyeket néhai Takáts Fazekas Istvántól 30 ftokon, ugyan nevezett feleségemmel együtt szerzettünk, hasonlóan feleségemnek örökösen hagyom.

3. Mivel testvéreimnek mind kész, és jó állapotban lévő ősi szőlők jutottak, nékem pedig csupa gyp- és parlagföld adatott, melyet magam nagy munkával és terhes költséggel ültettem, s gyarapítottam, míg kész szőlővé tehettem, tehát ezt is a magam keresményének, és szabad rendelkezésem alá tartozó jószágomnak méltán tarthatván, erről oly rendelést teszek, hogy az, míg én és feleségem él, marad ugyan mindkettőnk használásában, a mi halá-

lunk után pedig maradjon a szabadszállási Sz. Ekklesiára, adódjon mindazáltal abból a Debreceni Collegiumnak annyi, amennyit az Elöljáróság ítél.

4. A szegények számára 30 ftokat rendelék.

5. Ami ősi jószág, úgymint redemptc. föld és kert, ezeken túl birtokomban vagynak, azok az én feleségem halála után szálljanak vissza az osztályos Herpai atyafiakra.

Mely szabad tetszésem szerént tett utolsó rendelkezésemet, annak hitelesebb voltára nézve, saját nevem aláírásával is megerősítem.

Költ Kiskun Szabadszállásán, Decembr. 2^k napján 1824.

Én Herpai Mihály

Mielőttünk: Varga Sándor m. k. ord. bíró
Halász István m. p. or. notarius

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: A° 1829. Die 6^a Martii tartott tanácsgyűlésben ezen testamentom felnyitvatván, a testans özvegye és Herpai József testvére előtt felolvastatván, publicáltatott. Költ, mint fent. Halász István m. p. o. notar. által. A N° 9, C N° 27 1829.

BKMÖL V. 376. a. Szabadszállás nagyközség (1819–1871-ig mezőváros) iratai; A mezőváros feudális kori iratai A/9-C/27.

14.

Szabadszállás, 1826. június 17. Cz. Szabó Mihály végrendelete

Én, alább is megnevezett Cz. Szabó Mihály, kiskunszabadszállási birtos lakos, elfolyt esztendeim után elkövetkezett öregségemből, s testemnek elnehezedett nyavalyás erőtlenségéből érezvén utolsó végemhez való közeli-tésemet, míg ép elmével, és értelmes szóló tehetséggel bírnék, kívántam az általam avégre meghívott, s alább Coramisoló Hites Személyek előtt, következő utolsó rendelést tenni, úgymint:

1. Senkinek adós nem vagyok. nekem pedig Mihály Ferenc 20 ftokkal, Árvai Mihály 300 ftnak 1 esztendei interesével.

2. Vagyon házam, kertem benne lévő istállóval, szőlóm, 131 fto után való redemptc. földem, kocsis és méneses lovaim, 8 jármás ökrök, két öreg és 14 darab tinók a Göbolyön, 6 öreg méneses lovaim, és 3 csikó, 40 darab barmos marha, 150 darab juhok.

3. Házamat, kertemet, szőlőmet, a földből 111 fto után valót a két kocsis lovakat kocsiival, szerszámmal, a 8 jármás ökröket szekérrel, s egyéb hozzávaló készületekkel együtt hagyom egyedül Cz. Szabó István fiamnak, olyformán

4. Hogy amellet, hogy feleségemnek a házban holta napjáig szabados lakást, a szőlőbe szabados kijárást engedni tartozik, köteles léssen néki, mint édesanyjának esztendön(ként) 10 mérő búzát, 10 mérő árpát, és ugyanannyi

zabot, egy hízott sertést, amelyiket édesanyja választ(ja), hat akó bort, és tüzelni, s fűteni valót adni.

5. Óhajtanám ugyan, hogy Szabó István fiam, feleségemmel, mint édesanyjával, az én holtom után együtt, békességben élhetnének, s a fiam édesanyjától függésbe lévén, minden javakat együtt használnának, és ekképpen a jószágoknak a közelebbi két pontokban még itt elszagztatására szükség ne lenne, mindazáltal, ha István fiam feleségemmel, amint már eddig is kimutatta, együtt, egy kenyéren maradni nem akarna, azon esetben nemcsak a fentebbi két pontokat jóváhagyom, sőt akarom és rendelem, hogy a Göbölly-nél lévő 16 darab heverő marhák eladatván, azoknak árán, úgy a barmos marhákon, méneses lovakon és juhokon, István fiam feleségemmel egyenlően osztozzanak, s mindazok(na)k fele feleségemé legyen.

6. Mivel a redemptc. földből 31 ftosat magam szerettem, abból 20 ftkot után valót minden osztályokkal, István fiamtól való Mária kis unokámnak örökösen hagyok.

7. A szabadszállási Sz. Ekklesiának 30 ftkot, a városháza építésire pedig, fentebb N° 1. Mihály Ferkónál lévő 20 ft adósságomat, és árváinál lévő 300 ft capitalisnak 1 esztendei interesét.

Mely utolsó rendelésem előttem értelmesen felolvastatván, azt minden részében jóváhagyom, és ezen jóváhagyásomat saját kezemmel tett keresztvonalással is erősítem.

Kiskun Szabadszállásán, Junius 17^{kén} 1826.

Cz. Szabó Mihály saját keze + vonása

Hogy ezen rendelés jelenlétünkben a megírt módon tétetett, bizonyítjuk.
Mint feljebb.

Idős Faragó István m. k.

Gozon László m. k.

Halász István m. p. ord. notar.

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: (P. H.) Cz. Szabó Mihály testamentoma. A^o 1829. Die 8^a Maii tartatott tanácsgyűlésben ezen testamentom Cz. Szabó István előtt felolvastatván, rajta megnyugodott. Költ, mint fent. Halász István o. notar. által A N° 9, C N° 25. 1826.

BKMÖL V. 376. a. Szabadszállás nagyközség (1819–1871-ig mezőváros) iratai; A mezőváros feudális kori iratai A/9-C/25.

15.

Szabadszállás, 1828. január 7.

Juhász István végrendelete

Én, Juhász István, elközelgetett öregségemből, s azzal együtt járó erőtlenségemből s nyavalyás voltomból érezvén utolsó végemnek közel létét, míg ép elmével, s beszélő tehetséggel bírnék, kívántam csekély javaimról következő utolsó rendelést tenni, úgymint:

1. Én senkinek adós nem vagyok.
2. Nékem pedig adós Bognár Bana István 65, azaz hatvanöt ftokkal váltób(an).

3. Vagyon egy fennálló házam, melyben lakom, 4 ftok után való redemptc. földem, két pászta szőlőm, melyeket mind magam feleségemmel együtt szerzettem, és annálfogva mindezeket feleségemnek, mint hűséges házastársamnak, és gondviselőmnek örökös jussal, és szabadsággal testálom.

4. Említett feleségem jussában kezemre jött szőlő mellé fizettem 37, (azaz) harminchét ftokat pengőpénzben, az ősi kerten cserélt kert mellé pedig 30 ftokat váltóban, ezeket feleségem birtokában holtáiglan meghagyatni rendelem, olyformán, hogy az investált, és fentebb kitett két rendbeli summákról szabados dispositiója légyen.

5. Ezeken túl is valami jószágom csak találtatik, mind nevezett feleségemnek hagyom, oly erőben, hogy azok(na)k birtokába, s használásába senki által ne háborgattathasson.

6. Juhász Zsuzsánna Balás Sándorné leányom, mivel magát erántam igen rosszul és háladatlanul viseli, és még csak leányhoz illő szót sem ad, tehát néki ezen hűségtelenségiért semmit sem hagyok egyebet azon atyai intésnél, hogy ha idővel édesanyjától akar valamit nyerni, tehát ahhoz magát hűségesebben viselje, s öregségében annak leányi módon gondját viselje, s jótéteményére magát érdemessé tenni igyekezzen.

7. A 2. pont szerint Bana Istvánnál lévő 65 ftokból a szabadszállási Ekklesiának 20, a szegény árva gyermekek számára 5, az ispotály cassára is ugyan 5 ftokat váltóban rendelek, a többi elmaradandó része ezen adósságnak légyen a feleségemé.

8. Balás Sándor vömnél van contractuson váltób(an) 209, azaz kétszázkilenc ftom, erről azt rendelem, hogy ha Balás Sándornak Juhász Zsuzsánna leányomtól gyermeke nem maradna, azon esetben a kitett adósság a Tóth famíliára visszazálljon.

Mely előadott utolsó rendelkezésem előttem értelmesen felolvastatván, azt átaltjában, és minden részben jóváhagyom, és saját kezem keresztvonásával is megerősítem.

Szabadszállásán, Januarius 7^{kén} 1828.

Juhász István keze + vonása

Mielőttünk: Pap József m. p. curator és deputátus
Halász István m. p. ord. notar.

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: (P. H.) Juhász István testamentoma. A° 1829. Die 6° Martii tartatott tanácsgyűlésben ezen testamentom felnyitvatván, a testans özvegye és leánya Balás Sándorné előtt felolvastatván, publicaltatott. Költ, mint fent. Halász István m. p. o. notar. által. A N° 9, C N° 5. 1828/29.

BKMÖL V. 376. a. Szabadszállás nagyközség (1819–1871-ig mezőváros) iratai; A mezőváros feudális kori iratai A/9-C/5.

Szabadszállás, 1828. augusztus 12.

Árendás Kováts József végrendelete

Az 1828^k esztendei Augustus holnap 12^k napján Ord. Bíró Varga Pál úr által praesidialiter kinevezettek és rendeltettek avégre, hogy rabságba esett Árendás Kováts Józsefnek kéréséhez és kívánságához képest, annak háza népe között teendő testamentomi rendelkezését kihallgatnák, írásban feljegyeznék. Mihez képest az alólírottak előtt nevezett raboskodó Árendás Kováts József, amidőn ép elmével lett volna következendőképpen adta elő utolsó és változhatatlan akaratát.

1. Én, Kováts József, minekutána a rajtam esett rettenetes szerencsétlenség következeitől méltán rettegnék, és bizonytalan volnék abban, ha vajon többé házam népét, feleségemet láthatom-é, azért ezennel végképpen és teljes elhatározással utolsó rendelkezésemet megtenni kívántam, mindenekelőtt azt jegyezvén meg, hogy én senkinek adós nem vagyok, nekem pedig Bana István 20 forintokkal oly móddal adós, hogy ezelőtt 4 esztendővel 2 darab sertést nékie azon summáért adván, már azolta azon summa fejében 5 forintos Balázsát örökös jussom bírom, de amely ez ideig improtocolálva nincs.

2. Vagyon összesen 120 forintos redemptionalis földem, ezenkívül 6 forintos redemptio után való földbirtokom, de titulus nélkül, melyet Baratskai Kováts Jánossal tett földcsere fejében kaptam, vagyon egy házam, vagyon egy szárazmalmom a kertemben, hozzátartozandó kerti fundussal együtt, vagyon 336 borozdából álló Öreg hegyi szőlőm egy tagban, vagyon egy másik kisebb, lapos, rétszéli szőlőm, mely áll 90 borozdából. Balázs kaszáló örökös birtokom van, 150 forintos.

3. Vagyon 15 darabból álló göbolyös marháim, van 3 öreg lovam, 5 harmadfű csikóm és egy tavalyi csikóm, összesen 9 darab, van két fias tehenem, az egyik szopós, a másik tavalyi fiával, egy tavalyi üszöm, egyéb marhám nincs.

4. Mindezen elől számlált vagyonokból feleségem, Kováts Éva leányom, Kováts József és Ambrus /:ha élvén van:/, nemkülönben Péter fiaim és Julianna hajadon leányom között akarom, hogy azok oszoljanak oly móddal, hogy fennálló házamban, addig míg én élek, lakjon az első szobában Péter fiam, a két hátulsó szobában pedig feleségem édesanyjával és Julis leányommal, halamásom esetében pedig legyen azon ház Kováts Péter fiamé örökös jussal, de oly móddal, hogy feleségemet a számára rendelt 2 hátulsó szobák lakásában ne háborgassa, és hogy azon házból, melyet én most 600 forintokra becsülök, József fiamat, és ha megjön Ambrust, kifizesse, hogy ha pedig ily módon a házon atyafiságosan meg nem egyezhetnének, azon esetben adják el a házat, és a ház árán a két fiaim, nemkülönben Ambrus és Julis leányom egyenlően osztozzanak, ha pedig Ambrus fiam meg nem jönne, azon esetben József és Péter fiaim és Julis leányom fognak a házon, vagy annak árán egyenlően osztozni. Kováts Éva, Soós Albertné leányomnak pedig,

mivel magam vettem a házi fundust, és magam építtettem a házat rajta, azon házat örökös jussába adatni és meghagyatni kívánom.

5. Soós Albertné leányomnak a tisztességes kiházásításon túl, adtam jussába 2 tehenet, 2 lovat, kocsit minden szerszámostól, ezúttal örökös jussal adok néki földemből és kívánom, hogy Balogh István felől mindjárt kiméreszen azon redemptionalis titulus nélkül való 6 forintos 40 xros földbirtokom, ezentúl a laposréti 90 borozda szőlőt is ugyancsak örökös jussal, mindjárt birtokába kívánom adatni, de oly móddal, hogy ő is a nékie kiadott 2 tehenek közül Julis leányomnak a Daru nevű tehenet magánosan tüstént visszaadja.

6. József fiamnak is tüstént birtokába adatni rendelek 40, azaz negyven forintos redemptionalis földet idehaza, és Soós Albertné mellett kívánom kiméretni. Kisbalázson pedig Kováts Ferentől vett 50 forintos kaszáló jussonat kívánom számára tüstént kiadatni. A megmaradandó 80 forintos földekből József fiam birtoka mellett 40, azaz negyven forintok proportiojára való tanyaföldem marad Ambrus fiam részére, Gonda Istvántól, Józseftől, Andrástól, Bana Istvántól és Kis Márton successoraitól szerzett 50 forintos kisbalázsi jussal együtt, a megmaradandó 40 forintos föld a tanya fekvésiben a kukoricaszüret és betakarodás után adattasson ki Péter fiamnak, valamint az ősi kisbalázsi 50 forintos föld is, megjegyezvén azt, hogy Ambrus fiam számára kihagyott 40 forintos földet, míg meg nem jön, feleségem fogja bírni és használni oly móddal azonban, hogy József fiam is földje felől való 20 forintost, Péter fiam is a másik 20 forintost szántván és művelvén, édesanyjoknak esztendőnként 20 és 20 vc. ftokat fizetni léznek kötelesek árenda fejében. Ha pedig Ambrus fiam meg nem jönne, és feleségemnek is utánam halomása történe, azon esetben József fiamnak is az általa ekképpen bírt és használt 60 forintos tanyaföldet és 75 forintos balázsi(it), Péter fiamnak is a 60 forintos föld és 75 fto balázsi örökös és megmásolhatatlan birtokokban maradjon, és ahhoz leányaimnak semmi szólójok ne legyen.

7. A szőlőből 100 borozda a gunyhó mellett és előtte való pásztaból marad Ambrus fiam részire, melyet is az ő megjöveteleig feleségem fog használni. József fiamnak tüstént kívánom, hogy adattasson ki ipamuramtól szerzett és Kis Páltól vett 117 borozda szőlőm, Péter fiamnak is hasonlóan mindjárt birtokába adatni kívánom Varga Ferentől vett 115 borozdára menő szőlőm, mindegyik a ductusában lévő heverő földdel együtt, a gunyhónak házas fele legyen József fiamé, a konyhás fele pedig Péter fiamé. Azon esetben pedig, ha Ambrus fiam meg nem jönne, feleségem halála után a 100 borozda szőlőn József és Péter fiaim egyenlően osztozzanak.

8. A szárazmalmomat feleségem míg él, és nevemet viseli, maga használja, amelyhez való kerti fundusnak felső hason fele adattasson ki mindjárt József fiamnak, hogy azon magának házat építhessen, az alsó fele pedig Péter fiamnak adattasson, és az mindkettőjüknek örökös birtokokban maradjon, ha midőn feleségem elhunyna, azon esetben a malmot is kettőjüknek egyenlő jussal és örökös jussal hagyom, azt jegyezvén meg, hogy a kerti gyümölcsöst is feleségem szabadon használván, ha még valaha Ambrus fiam megjönne, annak is, a közös ház árából hasonló házi fundus vétessen, és a malomnak 1/3-ad része jussába adattasson. A tanyai épületeket, míg halomásom nem

történik, egyenlően használják 2 fiaim, halomásom után pedig rajta egyenlően osztozkodjanak, a tanya előtt lévő és idehaza lévő trágyát József és Péter fiaim az Ambrus részire kiadott 40 forintos földre hozzák ki, azt jegyezvén meg erre nézve, hogy ha még valaha ez életben a kínos nyomorúságok és érdemlett büntetésem kiállása után, életbe való visszatérésemet az isteni gondviselés és irgalom mellett reményleni szabad, akkor az Ambrus számára ki-mérendő rész Péter fiamé, a Péternek most kiadott 40 ftos pedig az enyim lészen.

9. Lábasjóságaimból 4 ökrök, Hajós, Bumbó, Virágvellás és a Vékás tehén, a 3 öreg ló, 1 tavalyi kancacsikó, 1 harmadfű kancacsikó maradjanak feleségem birtokában az idei már bétakarított terméssel egyetemben, melyből Péter fiamnak, mivel mellette ő fáradozott, a számára kirendelt zsákokban 14 zsák búzát, 7 zsák árpát, 6 zsák zabot adjon ki, József fiamat e részben már én kielégítvén. A földön lévő feles kukoricatermésre nézve azt jegyezvén meg, hogy amelyeket Látos Ferenc, Magyar József, Kúlentz József kapáltak, azokból esendő fele részt József és Péter magok között egyenlően osszák fel, a többi maradjon feleségemnek, melyből az esztendős cselédet ő fizesse, emellett József számára is szintűgy, mint Péter számára 2 és 2 darab másfél esztendős hizlalni való sertést tartozik édesanyjok venni, az első szobában lévő mindennemű eszközök, ágyak, edények, egyszóval minden javak, melyek ott találtnak, vitessenek be és adattassanak feleségem 2 hátulsó szobáiba, és Péternek, azon kis szobában lévő nyoszolyák közül 2 használt ugyan, onnat 3 asztal, 1 pad, 2 adattasson Péternek által, ha édesanyjától elvállik.

10. Lábasjóságaimból József fiamnak 4 ökrök, a Szarvas, Pirók, Bodor, Betyár, Péternek, a Gyenge, Jeges, Csákó, Daru adassanak ki, Julis leányomnak a fennálló házból adattasson, valamint földből, szőlőből, egyszóval mindennemű ingó és ingatlan javakból oly feltétel alatt, hogy többé semmihez jussát ne tarthassa, és gyermekeimen ne kereskedhessen, hagyok 600, azaz hatszáz v. cédula forintokat oly móddal, hogy az Busa ökör és a Pörge tinó, valamint a Csákó és a Daru tehének az ősszel eladatván, ha azokból 200 forintok ki nem kerülnének, azon summáig feleségem pótolja ki, amellett a ház amidőn eladódik, annak árából 200 forintok adattassanak néki, és végre ha halomásom történne, József és Péter fiaim a még hátra leendő 200 ftokat egyenlően fizessék ki neki, és elégítsék ki, a kiházasítása az édesanyjok gondja és kötelessége lévén, József fiamnak emellett a Kesely és Deres harmadfű csikókat, Péternek pedig a Bogárt és Mocskost kívánom tüstént általadatni Kotsis Éva menyemnek, mivel kevés pénze van is benne, a megmaradandó tinót hagyom bundára, a két tavalyi üszők közül József é legyen a Vellás tehén fia, a másik legyen Péter fiamé.

11. Négy szánszerszámaim közül a Martony Józseftől szerzett gyeplők, hámok József fiamé, a másik kettő pedig meglévő vasas kocsimmal együtt Péter fiamé legyenek, József fiamnak pedig édesanyja által ugyanolyan kocsi vetessen, vagy pedig a helyibe 25 forintokkal fizetessen ki ugyan édesanyja által. A fakó szekér, az egyik eke és taliga készséggel, 6 ökör után való járommal, boronával sat. legyen József fiamé, a vasas szekér, 6 ökörkészület

eke, taliga pedig Péter fiamé. A vasas fogasborona maradjon közös haszonra, a házi kamarában lévő 6 vasnyak szeg egyenlően oszoljon két fiaim között, a 3 fejszék közül egyik Józsefé, másik Péteré, 3. Ambrusé légyen, a 6 kétágú vasvellák közül 2 Józsefé, 2 Péteré, 2 édesanyjoké légyen, a 2 hosszú favella, 6 kasza, 10 kis favella, 2 háromágú vasvella, üllők, kalapácsok legyenek holmi aprólékos gazdasági eszközökkel együtt egyiké úgy, mint a másiké, valamint a D(un)avecsén odalévő 2 ekék is a vonógereblyékkal, közöttök egyenlően oszoljanak.

12. Mivel Péter fiannak ment a vasas szekér egy 12 1/2 akós vasas, egy 7 akós faabroncsos, egy 5 akós faabroncsos hordók maradjanak Józsefnek, Péternek pedig egy faabroncsos 12 1/2 akós, egy 7 akós és egy 4 akós adódjon, a többi szőlőhöz való edények édesanyjok birtokában maradjanak, a fadényes kamrával együtt, a másik kamra pedig Péternek birtokában maradjon, a ház padlása édesanyjok, a kamra padlása pedig Péter birtokában legyenek, az egyik nagy fűrészes Józsefé, a másik Péteré, a 3. Ambrusé legyenek, melyekhez minden javak, vasszerszámok tartozzanak közöttök egyenlően 3 részre osztasson, Ambrus részit édesanyjok magához vévén.

13. A lábasjóságok, melyeket feleségem kezibe vett az edényekkel, házieszközökkel s holmi maradandó ingó javakkal, ha Ambrus fiam meg nem jönne, az én és édesanyjok halomásunk után osztassanak fel négy gyermekeim között egyenlően. A tanyán lévő takarmány József számára már ki van rakva, azért néki a Ns Tanács által adott sarjút, valamint a kukoricaszárnak fele is adattasson, a tavaszi szalmakazalnak alsó résziből pedig másfél öl, és a tanyán lévő sarjút, valamint a kukoricaszárnak is más(ik) fele Péternek adatván, a kisebbik törekkazallal, a többi takarmány és törek az édesanyjoké legyen, aminémű javakat József fiannak hadnagyai szolgálatjára kiadtam, azok nála maradván, azokért ötet senki se sűrgesse és háborgassa.

Mely testamentomi rendelkezés előttem felolvastatván, hogy ez légyen utolsó és elhatározott akaratom, nevem aláírásával bizonyítom, s ezen rendelkezésemet a jövő vasárnap feleségem és gyermekeim előtt felolvastatni kívánom.

Költ Szabadszállásán, d. 12^a August. 1828.

Én Kováts József m. k.

Mely általunk ekképpen kihallgatott testamentomi rendelkezésnek hiteles bizonyosságára nézve adtuk ezen neveink aláírásával erősített bizonyító leve-lünket.

Költ Szabadszállásán, mint feljebb.

Csaplár János m. pria sen. és dep.
Rósniai János m. k. senat. és dep.
Paál János m. k. senator és dep.
Fazekas Pál m. k. sen. és deput.
Taxoni Sándor m. p. v. not.

Az 1828^{ik} esztendei Augustus holnap 21^k napján tartatott tanácsi gyűlés alkalmatosságával Ár. Kováts Józsefnek jelen testamentomi rendelkezése felesége és József, Péter fiai, Julis leánya előtt felolvastatván, abban átaljában és mindnyájan megnyugosznak, Soós Albertné ezúttal betegeskedése miatt jelen nem lehetvén.

Költ, mint feljebb, Szabadszállásán

N. N. Szabadszállás Városa Tanácsa

Feljegyzette: Taxoni Sándor m. p. v. not.

Egykorú, kézzel írt, 7 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: (P. H.) Árendás Kováts József testamentomi rendelkezése dd° 12^{nc} Aug. 1828. melynek felolvasását folyó 1828^k esztendei Augustus holnap 17^k napjára határozta. Inarchiválandó, dd° 21^{nc} Aug. 1828. felolvasatott. A N°9, C N° 16 1828.

BKMÖL V. 376. a. Szabadszállás nagyközség (1819–1871-ig mezőváros) iratai; A mezőváros feudális kori iratai A/9-C/16.

17.

Szabadszállás, 1828. november 6.

Öreg Lovász Ferenc végrendelete

Én, alább is megnevezett idősb Lovász Ferenc, elközelgetett öregsémből, és rajtam megnehezedett nyavalyáimból érezvén utolsó végemnek közel létét, míg ép elmével és szülő tehetséggel bírnék, kívántam házi cselédem között kevés javaimról következőképpen rendelkezni, úgymint:

1. Közös adósság van Marton Mihályné részére 190 ft, melyet is a fiaim által, a Tasi Szabó atyafiak ellen, anyai jussaik eránt folytatott processus költségeire vettünk fel, és amelyet fiaim egyaránt lefizetni tartoznak leányaimmal együtt.

2. Ami Batsó Katalin feleségem jussában kezemre jött 60 ftos red. földet, és Józani veteményeskertet illeti, az azon való megigazodásokat fiaimnak és leányaimnak, hagyom a törvény rendelkezésére, hanem

3. Ezen fennálló házam fundusával, úgy a szérűskertem benne lévő épületekkel, nemkülönben az Öreg hegyben lévő 3 pászta szőlőm, mint tulajdon szorgalmam által szerzett javaim eránt, azt rendelem, hogy mindezek légyenek egyedül és örökös jussal Lovász Péter fiamé, és maradékaié, úgy, hogy ezekhez többi gyermekeim semmi jussokat soha ne tarthassák, mivel egyedül Péter fiam volt feleségemmel együtt öregségünkben mindkettőnknek hűséges táplálónk és gondviselőnk.

4. Míg feleségem életben leszen, vagy nevemet viseli, addig Péter fiammal együtt házamban békességes lakása légyen, úgy a szőlőt is együtt használják.

5. Ami vonójószág, s más gazdasági eszközök s kiegészítő tárgyak, azok mint Péternek tulajdon szerzeményei, egyedül magát illetvén, ezen rendelkezés alá nem tartoznak.

6. Ami házieszközök találtaknak, mindazok is Péter fiaméi légyenek, de úgy, hogy édesanyjának azokból mint eddig, úgy ezután is, közös és szabados használást engedjen míg él, holta után pedig mind az övéi légyenek.

7. A szabadszállási Ekklesiának 3, az ispotály cassára pedig 1 ftoz testálok, melyeket maradékim fizessenek ki.

Mely utolsó rendelkezésem előttem értelmesen felolvastatván, azt minden részben jóváhagyom, és saját kezem keresztvonásával is megerősítem.

Szabadszállásán, November 6^{kün} 1828.

Öreg Lovász Ferenc
keze keresztvonása +

Mielőttünk,

mint törvényesen requirált

és bíróiképpen kiküldött tanúk előtt: Varga Sándor m. pria tanácsbeli
Halász István m. p. o. notar.

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: (P. H.) Öreg Lovász Ferenc testamentoma. dd^o 6te Novembr. 1828. A^o 1829. Die 6^a Martii tartatott tanácsgyűlésben ezen testamentom felbontatván, Lovász Ferenc és Péter successorok eőit felolvastatván, publicaltatott. Melyen Lovász Péter kisebb fiú megnyugszik, Ferenc pedig rajta meg nem nyughatván, ellene contradical. Költ, mint fent. Halász István m. p. o. notar. által. N. B. Lovász Péter az Ekklára és Ispotály Cassára testált 4 ftozat Curator Pap József Úrnak kifizette. A N° 9, C N° 21. 1828.

BKMÖL V. 376. a. Szabadszállás nagyköztség (1819–1871-ig mezőváros) iratai; A mezőváros feudális kori iratai A/9-C/21.

18.

Szabadszállás, 1831. december 29.

Idősebb Kőrösi Varga István végrendelete

Alólírottak O. Bíró Varga Sándor Úr által, idősebb Kőrösi Varga István ökegyelmének abbéli kívánságához, hogy utolsó rendelkezését hallgatnánk ki, kiküldetvén, ennek következésében az említett Varga István bár egészségtelen testtel, de ép elmével imígy rendelkezett.

1. Van 150 ftoz ősi földem, ez a törvényes szokás szerént szálljon Varga István és Katona Varga Imre két férfigyermekeimre, oly móddal, hogy abból filepszállási lakos Csaplár Sándornál férjnél levő Ráhel leányomat közösen kielégíteni tartozzanak.

2. Van az Öreg hegyben két pászta ősi szőlőm, úgyszintén a Józanban is egy kis szőlőcském veteményesfölddel együtt, ezek két fiaim közt egyenlően felosztatván, Varga Ráhel leányomnak közösen 30 v. ftozat fizetni kötelesek légyenek.

3. Van egy fennálló házam és kertem, mindezekben is két fiaim egyezség szerént osztozzanak, melyekből mivel a házi fundusomhoz magam is szerzettem Ráhel leányom(na)k, ugyan közösen fizessenek 30 v. ftozat, a kert-

hez, mivel az földnek accessoriuma lévén, és így a redemptionalis árral abból is kielégítetvén, semmi jussát nem tarthatván.

4. Van 4 jármos ökör, ezek is légyenek két fiaimé, oly móddal, hogy mivel Imre fiam katona és az ökörré szüksége nincsen, tehát István fiam nekie a két ökör árába 100 v. ftokat adni, Imre fiam pedig azzal megelégedni tartozzon.

5. Van két kocsis lovam, 3 szilaj kancám és két tavalyi csikó, ezek is légyenek egyenlően két fiaimé, oly móddal, hogy a katona részét István fiam alku szerént, ha kell nékie megtarthatja, Ráhel leányom ezekből, és valamint az ökrökből is semmi részt magának azon okból sem kívánhatván, mivel nékie előre 1 fias tehenet és egy fias kancát jussába kiadtam.

6. Kívánom azt is utolsó rendelkezésembe feljegyeztetni, hogy ha hátrahagyott Kis Erzsébet feleségem, gyermekeimnek ugyan mostohaanyja, gyermekeimmel együtt meg nem lakhatna, amit ugyan nem reménylek, és ne is adja az Isten, abban az esetben, két gyermekeim nekie az egyik szobában szabad lakást engedvén, élelmül esztendőnként közösen 7 mérő búzát és ugyanannyi árpát, s egy hizott sertést, 4 akó bort, elegendő fűteni valót, és 200 v. ftokat adni kötelesek légyenek.

7. Amely passiva adósságaim vannak, azokat mind a férfi, mind a leánygyermekeim közösen tartoznak kifizetni.

Mely ebbeli utolsó rendelkezésem előttem felolvastatván, hogy e légyen valóságos akaratom és tetszésem, elismerem, és nevem aláírásával bizonyítom.

Szabadszállásán, die 29^a Decembris 1831.

K. Varga István m. k.

Mielőttünk: Faragó István m. k. dep.

Szeles László m. k. v. notarius és deputatus

Ao 1832. d. 18^a Febr. Ö. Bíró Varga Sándor úr, nemkülönb Csaplár János, id. Varga Gergely és Rósnai János tanácsbéliek, úgy özv. Kör. Varga Istvánné, ifj. Körösi Varga István, Katona Varga Imre és Varga Ráhel, Csaplár Sándorné testvérek személyes jelenlétekben ezen utolsó rendelkezése Kör. Varga Istvánnak felolvastatván, rajta mind a nevezett özvegy, mind az említett természetes és törvényes gyermekei a rendelkezőnek egyenlő akarrattal megnyugosznak, s a maga mivoltában állani kívánják.

Feljegyzette: Pandúr Ignác m. k. not.

Egykorú, kézzel írt, 3 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: (P. H.) Idősb Kőrösi Varga István utolsó rendelkezése. dŕ 29^{ae} Decembris 1831. A N° 9, C N° 3. 1831.

BKMÖL V. 376. a. Szabadszállás nagyközség (1819–1871-ig mezőváros) iratai; A mezőváros feudális kori iratai A/9-C/3.

Idősebb Pap József végrendelete

Alólírottak O. Bíró Varga Sándor Úr által emeritus senator Nztes Pap József Úrnak kérésére avégre kiküldettünk, hogy gyermekei jövendő directiójára teendő rendelkezését hallgatnánk ki és foglalnánk írásba, melyhez képest N. idősebb Pap József Úr ép és egészséges lélekkel, habár gyengélkedő testtel is, imígy rendelkezését adta elő.

1. Mivel két fiaim, úgymint Pap József és Pap Gergely előtt mintegy tíz esztendőekkel, juhokon, jármos ökrökön, méneses lovakon, heverő marhákon, kocsis lovakon, az én megegyezésem mellett, megosztzkodtak, és ezen osztályokat, mint helyest, igazságost mind ez ideig is megállották, kívánom azért, hogy ez jövendőre is így maradjon, és Gergely fiamnak minden most levő juhok, kocsis lovak, jármos ökrök, heverő lovak és marhák, jussába esett tulajdonai, azokból József fiam nem osztozhatik.

2. Mivel József fiamnak mostani lakóhelye fundusával együtt nagyobb értékű azon öreg háznál, melyben Gergely fiam most lakik vélem együtt, ugyanazért ezen háznak a másikkal egyenlő becsüvé való tételére a Lukátsféle házamat is Gergely fiamnak adván, sőt már el is adódván, az árát Gergely fiamnak adtam és nála meghagyatni is kívánom.

3. Vannak két szőleim, melyek mivel egyenlők, annálfogva kívánom, hogy jövendőre nézve is aszerént bírják, amint most, tudniillik az új szőlőt József, az öreg szőlőt Gergely, valamint a szérűskertet is, amint most el van hasítva, és mindegyik használja is a magáét.

4. Jóllehet ugyan én akkoron, amidőn József fiamat magamtól elbocsáttottam, és Gergely testvérével a jószágokon megosztottattam, a göből ökröknek 2100 v. ftokra menő árát magamnál megtartottam, mindazonáltal ezek, mivel Pap Erzsébet leányomat 1600 ftokkal jussába kifizettem, ezenkívül 600 ftokon tanyát építtettem, és mindezeket pedig a fiaim közösen tartoztak volna tenni. Azok mind elkelték, hanem későbbben lefizetvén árvai 1000, (azaz) ezer v. ftjaimat, Ballabás bognár(nak) p(edi)g 800, (azaz) nyolcszáz v. ftjaimat, van most jelen idő szerént göből ökrökben 1800 vc. ftom, mely summát annak a gyermekemnek kívánom halálom után adatni, aki öregségemben halálom napjáig hív gondviselőm leend.

5. Van összességgel 215 ftos redempt. földbirtokom, ez két fiaim között egyenlően felosztódván, hogy ha Pap Gergely fiam feleségével minden örökös nélkül halna el, abban az esetben az ő föld része, Pap József fiamra és maradékaira minden teher nélkül menjen által, hanem csak akkor, ha feleségével mindketten elhaláloznak.

6. Midőn ezelőtt 10 esztendőekkel, mint feljebb említém, a lábasjószágot két fiaim között felosztottam, hagytam akkor a magam részére 30 darab juhokat, 3 darab tehenet, 1 heverő lovat fiával együtt, ezekből tehát Gergely fiam által, mivel ezek a közös s velem együtt folytatott gazdaságban vannak, azaz Gergely fiam jószágai között, tehát halálom után, a 30 darab juho-

kat 2 leányaimnak, úm. Sz. Kováts Györgynének és B. Kováts Jánosnénak kívánom kiadatni, a három teheneket magam eladván, a magam részére meghagyott öreg kancával egyetemben, csak a csikó maradt meg, mely is már most ötödmagával van, ebből adjon Gergely fiam Józsefnek 1 fias kancát, a többi maradjon magának.

7. Ha pedig még valamely summa azon pénzemből, mely a zsidóknál kint van, bévehető lehetne, akkor a bevett részen két fiaim osztozzanak egyeránt.

Mely ebbeli rendelkezésem előttem értelmesen felolvastatván, azt tulajdon önkényes akaratom szerént valónak lenni elesmervén, kívánom, mint kereső atya, hogy fiaim ebbeli rendeléseimen örökre is megnyugodni tartozzanak.

Költ Szabadszállásán, d. 26^a Junii 1832.

Idősbb Pap József m. p.

Mielőttünk: Idősbb Varga Gergely m. pr. deputat.
Rósniai János m. pr. deputat.
Szeles László m. k. deput. és főjegyző

Az 1833^{dik} esztendő Sz. Jakab hava 9^{dik} napján O. Bíró Varga Sándor Úr elől ülése alatt, id. Varga Gergely, Pandúr József, Rósniai János, Fazekas Pál, ifj. Varga Gergely, Herpai Máté, Faragó István tanácsbeliek együtt létebben ezen végrendekezés ifjú Pap József, Pap Gergely, Pap Mária, Szili Kováts Györgyné és Pap Lídia, ifjú Baratskai Kováts Jánosné illető felek előtt felolvastatván, azt mindnyájan minden részeiben jóváhagyják, és állani kívánják, s rajta való megnyugvásokat egyenlő akarattal kinyilatkoztatták. Költ, mint fent.

Feljegyzette: Pandúr Ignác m. k. o. notar.

Egykorú, kézzel írt, 3 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzeten: (P. H.) Idősbb Pap József emeritus senator úrnak végső rendelkezése. A N° 9, C N° 30 1832. BKMÖL V. 376. a. Szabadszállás nagyközség (1819–1871-ig mezőváros) iratai; A mezőváros feudális kori iratai A/9-C/30.

20.

Szabadszállás, 1842. február 4.

Gyenes Sára, Mészöly Ignácné végrendelete

Alólirottak, T. Mészöly Ignácné Gyenes Sára asszony végrendeletének írásba leendő foglalására, részént Főbíró Pap József Úr által hivatalosan kiküldetvén, részént a rendelkezni kívánó által felszólíttatván, előttünk bár egészségtelen testtel, de ép lélekkel a Tettes Asszonyság imígy rendelkezett.

1. Senkinek adós nem vagyok, nekem pedig adós kszmiklói tanácsnok Tóthfalusi József úr 1500 vc. ftjaimmal, emellett 1000 vftjaim vagynak, mint bátorságos helyen Tiszt. Nagy Sámuel úrnál letéve.

2. Van 105 ftos 40 xros red. földem, melyet az atyám életében jegyző-könyvbe iktatott rendeletében nekem örökösen hagyott.

3. Van 356 ftos 40 xros önnön szorgalmam által szerzett jakabszállási osztályom.

4. Van három pászta szőlőm, melyet néhai Gyenes Péter atyám után osztályos jussomba öröklöttem.

5. Van egy szérűskertem, melybe az épület is magam pénzén tétetődött.

6. Van hat darab jármos ökröm, tizenhat különböző nemű és idejű barmos marháim, két kocsis és négy darab szilaj lovaim.

7. Az első szám alatti 2500 v. ftjaimból 1000, azaz egyezer ftkat hagyok Tiszt. Nagy Sámuel Úrnak és kedves feleségének közösen örökös jussal, 500, (azaz) ötszáz vc. ftkat akarok adatni Nádori Táblabíró T. Szabó István Úrnak és hitvesének Bankos Zsuzsanna asszonynak, 150, (azaz) százötven ftkat hagyok Gyenes István tasi és Gyenes Julianna kszmiklói atyámfiai mindkét ágon levő gyermekeire, 200, azaz kétszáz ftkat hagyok Szabó Sándor volt első férjem gyermekeinek, 50, (azaz) ötven vc. ftkat hagyok Katona Kováts Gergely két férfigyermekeinek, Szeles László, Balogh Lajos jegyzők, J. Varga Sándor mostan helybeli oskolai oktató, Kerepesi Kováts István leányok tanítója, Kováts Krisztina, Gózon Sándorné asszony, Kováts Sára, Lipóth Péterné számára, és számokra hagyok fejenként 60, (azaz) hatvan, összesen 360 vc. ftkat, 150, (azaz) százötven ftkat a helybeli Ekklesianak rendelek adatni, a fennmaradandó 90 ftk pedig fordíttassanak atyám és anyám sírjaikhoz állítandó emlékkövek szerzésére.

A 2. szám alatt álló 105 ftos 40 xros redem. földemet hagyom ifj. Csaplár József, Gönczi Sámuel, Göntzi Mária, Göntzi Terézia, Dömötör Lajosné gyermekeinek úgy, hogy azon törzsökönként osztozzanak egyformán, megjegyezvén, hogy ha valamelyik mag nélkül találna elhalni, akkor földbeli jussa menjen az elő hagyományosaim birtokokba, Csaplár József gyermekei számára adandó rész pedig felnevelkedésekig legyen gyámatyai kezelés alatt.

A harmadik szám alatti jakabszállási birtokomat szintén a feljebbi 2. szám alatti atyámfiai gyermekei között, az ott megírt módon kívánom hasonlóan felosztatni, mint szintén minden gazdasági és házieszközeimet is.

A negyedik szám alatti szőlő, az erdőmmel együtt az ötödik szám alatti szérűskerttel, benne levő épülettel együtt légyen Dömötör Lajos Öttem Terézia nevű leányáé.

A hatodik szám alatti lábasjóságaimat hasonlóan a 2. szám alatti módon hagyom ugyanott megnevezett atyámfiai gyermekeinek, úgy mindazonáltal, hogy szüleim, magam, és Kováts Mária unokám sírjához emlékköveket állítani, és engemet tisztességesen eltakarítani tartozzanak, és ezen költségek az végre eladandó marhák árából teljenek ki.

Amely javaim pedig itt nem említették, mindazokon is, többször nevezett atyámfiai maradékaik osztozzanak egyenlően, úgy, hogy Mészöly Ignác férjemnek az utolsó évi 105 vftkat fizessék meg, de sem a földben, sem semmi-

ben többé /:mint akihöz tudomás szerént 44 darab lábasjószágot atyám halála után birkáim árával együtt magának erőszakosan elfoglalta:/ ne részesítsék.

Mely fentebbi rendelkezésem előttem értelmesen felolvastván, saját akaratom szerént minden kényszerítés nélkül származottnak lenni elesmérem, örökös állandóság okáért kezem és nevem aláírásával megerősítem.

Szabadszállás, Februarius 4^{kén} 1842.

Gyenes Sára m. k.

Előttünk: Idősbb Varga Sándor m. p. tanácsnok és kiküldött
Szeles László m. k. jegyző és kiküldött

Az 1843^k évi Martius 21^{kén} tartott tanácsi ülésében Szabadszállás városának ezen, és 1842^k évi Febr. 7^{kén} és 1843^k évi Martius 5^{kén} költ rendeletei néhai Gyenes Sára asszonynak, cs. kir. kap. Mészöly Ignác úr, Göntzi Sámuel, Dömötör Lajos, Csernei Lajosné, mint gyermekei képviselői, Csaplár Józsefné hagyományosok előtt felolvastván, az elsön kívül, ki a végrendelet ősiséget tárgyazó, s őket is tulajdonosi joggal illető javakról cikkeinek átaljában ellene mond, mindnyájan tökéletes nyugvásokat kijelentették, s a rendelkezés végrehajtására Tanács Szende József, ifj. Varga Sándor és jegyző Balogh Lajos urak kiküldetnek, válaszolások bevárása mellett.

Költ, mint fent.

N. N. Város Bírái

Jegyzette: Szeles László főjegyző

Egykori, kézzel írt, 4 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: (P. H.) Gyenes Sára, Tekint. Mészöly Ignácné asszony végrendelete, dd^e 4te Febr. 1842. A. 1842.

BKMÖL V. 376. a. Szabadszállás nagyközség (1819–1871-ig mezőváros) iratai; A mezőváros feudális kori iratai C/5-A/42. A.

21.

Szabadszállás, 1842. február 7.

Gyenes Sára végrendelete

Én, alább is megnevezett Gyenes Sára, adom tudokra akiknek illik mindeneknek, hogy noha már Tanácsi Küldöttség előtt világi javaimról testamentot tettem volna, mivel mindazáltal abban vagnak olyan dolgok, melyekre nézve változást kívánok tenni, némelyek pedig azon első végrendeletemből kimaradtak, mikről rendelkezni akarok. Tehát, hogy azok helyre hozódjanak, meghívattam magamhoz, s megkértem Nádori Táblabíró T. Szabó István Urat, mint jó atyámfiát, s eddig is minden dolgaim előmozdítóját, hogy végakaratomat, melyet már jobban megfontoltam, foglalná írásba, és előttem, s az általam meghívandó tanúk előtt olvasná fel, mely hivatásom következté-

ben házamnál megjelenvén, önszívemből származott s jól megfontolt végrendeletemet beteges testtel ugyan, de ép elmével lévén, ím elkövetkezendőkben adom elő, s tetetem a Tiszelt Úr által írásba.

1. Senkinek adósa nem vagyok, nekem pedig adósom kunszentmiklósi Szenátor Tóthfalusi József Úr váltócéduláb(an) egyezeröttszáz, (azaz) 1500 fttal, továbbá Mészöly Ignác Kapitány Úr százötven, (azaz) 150 fttal, ezeken kívül van helybeli prédikátor T. Nagy Sámuel Úrnál ugyancsak váltócédulában egyezer, (azaz) 1000 ftom, mely 2650 ftokra menő pénzemről így rendelkezem:

- 1). Az említett 1000 váltócédula-forintokat, valamint oly célból adtam már régen T. Nagy Sámuel Úrnak, hogy azon summa az én halálom után az ő tulajdonában maradjon, ugyanazt most is az említett Tiszteles Úrnak és hitvesének hagyom örökösen, mint akik erántam sok szívességgel viseltettek mind egészséges, mind beteges állapotomban, de ezen pénztől interest kívánok holtomig, mit eddig is pontosan fizetett a Tiszteletes Úr.
- 2). Nádori Táblabíró T. Szabó István Úrnak, mint mindenkori jóakarómnak hagyok váltócédulában 500 ftot.
- 3). Főjegyző Szeles László Úrnak 60 ftot.
- 4). Aljegyző Balogh Lajos Úrnak 60 ftot.
- 5). Oskolamester Varga Sándor Úrnak 60 ftot.
- 6). Postamester Gózon Sándor Úr hitvesének 60 ftot.
- 7). Kerepesi István tanítónak 50 ftot.
- 8). Lipót Péter feleségének Kerepesi Sárának 50 ftot.
- 9). Kováts Gergely 2 fiainak együtt 50 ftot.
- 10). Tasi lakos Gyenes István fiú- és leánygyermekeinek összesen köztök egyenlően felosztandó 150 ftot.
- 11). Helybeli lakos Szabó Sándor gyermekei(ne)k 200 ftot.
- 12). A Szent Ekklesiának egy Úr asztalához való pohárra, melynek készíttetésére T. Nagy Sámuel Urat kérem meg 150 ftot.
- 13). A Nemes Városnak hagyom Mészöly Ignác Úrnál lévő pénzemet 150 ftot.

Összesen váltóban 2540 ft.

2. Van a tanyámon egy kazal szénám, ennek árát, és a fentebb kitett pénzeim ezen évi kamatát hagyom a legtisztességesebb eltakaríttatásomra, annak elintézését Nádori Táblabíró és Tiszteletes Nagy Sámuel Úr hitvesére bízván. Továbbá, hogy ezen pénzből boldogult szüleimnek, magamnak, leányomnak, s unokámnak négy sírkövek emeltessenek, melyeknek elkészíttetésekre Tiszteletes Nagy Sámuel Urat kérem meg, hazaszállíttatásokra pedig atyámfiait.

3. Van a tanyámon 6 ökröm, 12 barmos marhám, 2 darab fejőstehenem, 2 rúgott borjam, 4 darab szilaj lovam, és 2 kocsis lovaim. Ezeket, ha a temetésemmre való költség, és a sírkövek a feljebb kitett kamatokból és a szénám árából kikerülnek, mind hagyom egyenlően két testvéreim tíz unokáikra, ha pedig azokat valamivel kell pótolni, ezen jószágok árából pótoltsanak.

4. Van százöt forintos és negyven krajcáros redemptionalis földem, ugyanannyi halasi kaszálóm, Jakabon mind földem után adott, mind magam által szerzett összesen háromszázhatvanöt forintos (és) negyven krajcáros osztályrészem, melyeket hagyok két testvéreim tíz unokáiknak egyenlően, a leányoknak szintén úgy, mint a férfiaknak. Kertemet, szőlőmet és erdőmet különösen hagyom a Dömötör Lajos leányának, házbeli illetőségemet pedig özvegy Göntzíné nénémnek, mint aki betegágyamban is egyik ápolóm.

5. A szilaj csikós elöl 3 darab lovaim elveszvéen, ami ezekért törvényesen fog ítéltetni, legyen egyaránt a tíz unokáké.

6. Minden, valami csak házamnál és a tanyámon találtatik, egyenlő osztályra menjen az onokák között, úgy azonban, hogy az ifj. Csaplár József gyermekeinek a kitett javakból jutandó rész tutori kéz alá adassék, s azoknak gyümölcsözzön, míg felnőnek. Továbbá úgy, hogy ha valamelyik unoka elhalna, annak része testvéreie legyen, és ha Dömötör Lajosnak felesége és leánya, s Balogh Istvánnak felesége elhalnának, a Dömötör Lajos leányának hagyott rész Dömötör Lajos kezén maradjon holta napjáig, a Balogh Istvánné része is férjénél szintén haláláig maradjon, akkor pedig szálljon a testvérekre.

Amelyik testvérem ezen végrendeletemen meg nem nyugszik, vagy talán ősi pénzt és marhát keres, holott tudja, hogy azokból Mészöly Ignác úr által minden magam hibám nélkül kivetkeztetődtem, azonban az is igaz, hogy az ősi javakat fennebb elsorolt marháim, jakabi szerzeményem, a temettetésre és sírkövekre teendő költségek, melyeknek az ősiekből kellene kikerülni, bőven kipótolják, tehát az, és annak unokái marháimban, jakabi szerzeményeimben és egyebekben, melyek házamnál talátnak, ne részesüljenek.

Végre mivel Mészöly Ignác Kapitány Úr negyvennégy darab marháimat erőszakosan elhajtattott, százkilencven csomó búzám szemét, ezenkívül tizenegy zsák felrostált más esztendei búzámat, százkilencven mérő két évi zabtermésemet, szóval mindenemet, még az ágybelimet is távollétemben elhordatta, házamat, kamrámat üresen hagyta, mit mostani Főbíró Nts Pap József Úr, mint a dolog megvizsgálására kiküldött bizonyíthat, továbbá mivel az apostagi zsidónak eladott juhaim árából hétszázharmincnyolc forintot felvett, és elköltött, kétszázötven forintokon eladott ürüjeim árát, gyapjúm árából pedig hétszáz forintokat elvitt, s tőlem eltulajdonított, végre mivel rajtam mindig kegyetlenkedett, vert és káromolt, holott én arra okot nem adtam, utoljára pedig hitetlenül el is hagyott, tehát soha semmiféle javaimban ne részesüljön, kivéven azt, hogy a néki rendelt százötven forint, a feljebb megnevezett pénzeimből fent maradt, és el nem testált százötven forintból folyó esztendőre még egyszer, és utoljára fizetődjön ki.

Ezen végrendeletem előttem felolvastatván, ezt önszívemből és számból származottnak, akaratommal teljesen megegyezőnek, tetszésem szerint valónak elesmerem, és nyilvánítom, mit nevemnek saját kezemmeli aláírásával is bizonyítok.

Szabadszállásán, Februárius holnap 7^{ik} napján 1842^{ik} esztendőben

Gyenes Sára m. k.

Alólírottak bizonyoságot teszünk arról, hogy ezen végrendelet a végrendelező asszonyság, és mielőttünk, kiket maga hívatott házához, felolvastatván, a nevezett asszonyság előttünk úgy nyilatkozott, hogy ezen végrendelet minden pontjaiban az ő tulajdon akaratát foglalja magában, annyira, hogy abból, amiről rendelkezni akart, sem semmi elhagyva, sem ahhoz semmi olyan, amit nem akart volna hozzátéve nincsen, és hogy ennek írásba való foglalására maga kérte meg Nádori Táblabíró T. Szabó István Urat, s maga előszóval beszélte el az itt feljegyzetteket, mit neveink aláírásával is bizonyítottunk.

Szabadszállásán, Február. 7^{kén} 1842.

(P. H.) Szabó István m. k. nádori táblabíró és meghívott tanú

Ifj. Varga Sándor m. k. meghívott tanú (P. H.)

(P. H.) Gózon Sándor postamester m. p. meghívott tanú

(P. H.) Idősb Herpai Sándor m. p. meghívott tanú

Egykorú, kézzel írt, 4 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: (P. H.) (P. H.) (P. H.) (P. H.) T. Gyenes Sára asszony végrendelete dd^o 7° Febr. 1842. C. 5, A 42 B. 1842.

BKMÖL V. 376. a. Szabadszállás nagyközség (1819–1871-ig mezőváros) iratai; A mezőváros feudális kori iratai C/5-A/42. B.

22.

Szabadszállás, 1842. március 26.

Ráczkevi Kis Sándor végrendelete

Alólírottak, e f. évi Mart. 26ⁿ Ráczkevi Kis Sándor kívánsága szerint Főbíró Nztes Pap József Úr által az eránt küldettek ki, hogy R. Kis Sándor végrendeletét kihallgatván, foglalják írásba, ki is bár erőtlen testtel, de ép elmével és nyelvvvel ímígy rendelkezett.

1. Nekem senki sem adós, én pedig adós vagyok a helybeli kórház pénztárának 100 ft v., aztán Szabó Istvánnénak 100 vft, Apostagi Jákob zsidónak 100 vft, Kováts Imrének 35 vft, ör. Nagy Sándornak 50 vft, összesen 385 ft váltóban.

2. Földem van 42 ftos, melyből ősi 33 ft 20 xr, de ebből még édesanyám birtokában van 8 ft 20 xr. Saját szerzeményem 9 ft 40 xr.

3. Szőlőm van 100 borozda, melyet saját szorgalmam által szereztem.

4. Az ősi házból lett kifizettetésem alkalmával kaptam az ősi házból még a fekete bankóban 100 ftot, mely summát a magaméval pótolván, ezen mostani lakóházamat vettem.

5. Osztatlanul bírok a testvéreimmel egy szérúskertet.

6. Van 4 jármos ökröm, 4 kétéves tinóm, 1 tehenem, 1 borjú, 2 hámos lovam, 80 darab birkám.

7. Az első szám alatti adósságomat fizessék József és Sándor fiaim, melyért hagyom fiaimnak egyenlő jussal a 2. pont alatt nevezett földemet, egy szóval a 3., 4., 5. pontok alatt megnevezett javaimat, jószágaimat, hagyom

örökös és egyenlő jussal József és Sándor fiaimra olyformán mindamelllett, hogy ezen javakért, feleségemmel együtt lakván, azt tisztességesen ruházzák s élmezzék, hogy ha pedig véle nem lakhatnának, József fiam gondviselése alatt maradván, kisebb fiam Sándor és Lídia leányom, feleségemnek a kisebb lakószobát általengedjék, és évenként fiaim adjanak éllemére 3 mérő búzát, 3 mérő árpát, egy hizott süldő malacot, 1 akó bort, ruházatára, minthogy jelenleg ruházatára nézve eléggé ellátva van, évenként 10 vftot.

9. A Lídia leányomat József és Sándor fiaim házasítsák ki tisztességesen, s kiházásításakor adjanak részére egy tehenet, a többi leányaim ki lévén már elégitve.

10. Feleségem, összekelésünk alkalmával hozott 200 vftot még a fekete bankóban, ezen summát is József és Sándor fiaim fizessék ki, ha hogy azt feleségem kívánja, vagy pedig annak halála után, négy leányaimnak, vagy azok maradékainak.

11. Ami üszöt és rúgott borjút hozott feleségem a házamhoz, jóllehet azok, akkor nemsokára hasznávetlenül megdöglöttek, de én ezek helyett mégis leányaimat egy-egy tehénnel elégittem ki, s ugyanezért kívánom, a 9. szám alatt is kitett tehenet Lídia leányomnak adatni.

Hogy ha pedig feleségem kevesellené ezen általam rendelteket, ezt tudomásul fel kívánom jegyeztetni, hogy feleségem teljes életében hűségtelen volt hozzám, s javacskaimat szüntelen pazírolta, s több ízben és huzamos ideig hitetlenül elhagyott, az húzta maga után ezen rendelkezésemet.

Ezen végrendeletem előttem élő és érthető szóval felolvastatván, hogy ez mindenekben akaratommal történt légyen, s azt azon megjegyzéssel, hogy József és Sándor fiaim mindaddig együtt gazdálkodjanak, míg a kisebb korú gyermekem Sándor is meg nem házasodik, amikor is osztozzanak egyenlően, megerősítem és helybenhagyom.

Szabadszállás, 1842. Mart. 26ⁿ

R. Kis Sándor m. k.

Hogy a túlsó lapon látható végrendelet előttünk és valósággal minden erőltetés nélkül akként történt légyen, bizonyítjuk, Szabó.

Varga Gergely m. k. deput.

Balogh Lajos m. p. jegyző

Az 1844^k évi Septembr. 1ⁿ Rósnai János főbíró, Herpai Máté, Péter Mihály tanácsnokok és Balogh Lajos jegyző jelenlétökben ezen végrendelet a rendelkező hitvese és Sándor fia előtt felolvastatván, ebben ez utóbbik megnyugszik, az özvegy pedig ez ellen óvást tesz.

Költ, mint fent.

Feljegyzette: Balogh Lajos m. p. jegyző

Egykorú, kézzel írt, 3 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzeten: (P. H.) R. Kis Sándor végrendelete. 1842. Mart. 26^{ka} C 5, C 12. 1842. BKMÖL V. 376. a. Szabadszállás nagyközség (1819–1871-ig mezőváros) iratai; A mezőváros feudális kori iratai C/5-C/12.

23.

Szabadszállás, 1844. október 26.

Özvegy Mészáros Sámuelné Marton Erzsébet végrendelete

Alól is megnevezett, néhai Mészáros Sámuel férjem özvegye Marton Erzsébet, aki is megesmért helyes okaimra tekintve, az ezelőtt tett végrendeletemet eltökélt akaratom szerint ezúttal megváltoztatni kívánom, s Jó Teremtőm bölcs gondviseléséből, bár erőtlen testtel, de még ép elmével bírok, két törvényes szülőteim között tehát, tészek ily utolsó intézetet, jelesen.

1. Minthogy hosszasan sínlődő betegségemben, valamint Mészáros Sándor fiam, úgy felesége Fábian Lídia menyem, erántam a tartozó tiszteletet és gondoskodást, a megelégedésemig érzékenyen kimutatták, s ezen fiúi hűségnek érdemlett jutalmául, ezen igen csekély mostani lakóházamat, különösen magának Mészáros Sándor fiamnak megháboríthatatlan jussal nékie tesztálom.

2. Mészáros Lídia, Gáspár Istvánné leányomat pedig ugyan Mészáros Sándor fiammal, valamint a szérűskert fundusból, úgy a szőlőből, két egyenlő részre elmérvén, céloom és akaratom szerint, hogy egyformán örökösödjének, meghagyom. A tisztas ágyneműim, melyek gondviselés végett még az dühöngő árvíz alkalmával Gáspár Istvánné leányomhoz vitettek, a magam használatában csak azon csekélység hagyódott, amelyben sínlödvén most is fetrengem, azok eránt is teszek oly intézkedést, hogy valamint az újabb, úgy az avultabbakat, halálom s eltakaríttatásom után két egyenlő részre osztván, mindketten egyformán részesüljenek.

Mely csekély javaimról írt végrendeletem, előttem értelmesen felolvastván, azt jóváhagyva, tetszésem szerint valónak lenni esmérem, változtatást tenni rajta semmi esetre nem kívánok, erősségcül adtam ezen kezem keresztvonásaival erősített végrendeletem.

Költ Kun Szabadszállásán, 1844. Oct. 26^k napján

Özvegy Mészáros Sámuelné
Marton Erzsébet keze + vonása

Előttem és általam: D. Varga János m. p. hites írnök

Egykorú, kézzel írt, 1 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzeten: (P. H.) (P. H.) Mészáros Sámuelné Marton Erzsébet testamentoma. BKMÖL V. 376. a. Szabadszállás nagyközség (1819–1871-ig mezőváros) iratai; A mezőváros feudális kori iratai A/9-A/sz. n./1844.

Szabadszállás, 1846. február 16.

Varga Pálné Garzó Erzsébet végrendelete

Az 1846^k évi Februarius 16^k napján, az alólírott, néhai idősb Varga Pál úr özvegye ntes Garzó Erzsébet asszonyság által avégre hivatott meg, hogy szándéklott végrendeletét foglalná írásba, melynek következtésében a nevezett asszonyság erőtelen testtel ugyan, de ép lélekkel végrendeletét eképp kezdé meg.

Szintén 18 évekkkel ezelőtt, boldogult idősb Varga Pál férjem halálához közeledvén, szóbeli végrendeletet tett, mely is az illető tanúk által a Szabad Tanácsnak bemondatván, jegyzőkönyvbe iktattatott. Azon szóbeli végrendelet nyomán, boldogult férjem által, mindenféle szerzett javaink felett, mint közkereső, szabadon rendelkezhetőnek nyilvánítottam. Mely jogosítatásom rendiben, érezvén testem erejének naponkénti hanyatlását, s annál fogva rövid idő múlva leendő megoszlatatásomat, utódim jövődjök elintézése tekintetéből, nagy okom van, végrendeletemet ezennel írásba foglaltatni. Mire nézve

1. 126 ftos mértékű ősi földemen kívül ami van, akár a belső határban, akár Kisbalázson, akár Jakabszálláson, az mind jó férjemmel szerzeményünk, melynek mennyiségét tanúsítják az örökvalló levelek.

2. Szintén szerzeményünk lakóházam, ennek egész telke, minden ezen létező épületek, úgy lakóházamon felül álló Mészáros-féle ház is, csekély telkével, mert boldogult férjem az ősi házból néhai Varga Gergely fivére által készpénzzel fizettetvén ki, azon mennyiséget, gyermekeink felnevekedvén, jó férjem egyaránt rájuk osztotta.

3. Hasonlóul fizettünk három pásztaból álló szőlőt is Somi Mihálytól, adván érte egymagunk által ültetett szőlőt, és 200 ezüstforint készpénzt. Ezenkívül van az ősi szőlő, mely rendelési hatóságom alá nem esik.

4. Részint még boldogult férjem életében gyűjtött, részint özvegységemben szaporított, s kötelezvények mellett kamatoló összegem tesz 40 000, azaz negyvenezer vc. ftokat.

5. Ezenfelül van készpénzem 755 ezüstforint, mely kiegészíti azon hozományomat, melyből már 4000 ezüstforintokat özvegységemben Varga Mátyás és Varga Gergely fiaimnak, nemkülönben Péter László és Rozgonyi onokáimnak kifizettem, adván mindegyik ágnak egyenlően 1000 és egyezer ezüstforintokat, melyekről szóló okiratok meg is vagynak, kivéven 400 és négyszáz pengőforintokról, melyeket Varga Mátyás és Varga Gergely fiaim ki nem adták, de reménylem meg nem tagadják. Azon pénzbeli egész hozományom tett 4755 ezüstforintokat.

6. Volt még nekem ezen pénzbeli összegem felül a k(un)sz(ent)miklósi határban 50 ftos mértékű földem is, de amelybe csak egy hosszas és költséges per lefolyása után örökösödhettem, melyet is még boldogult férjem életében eladván, árába kaptunk 1900 v. ftokat, mely összegből a perköltség levonván 500 v. ftokban, maradt ösiséget képző 1400 ft vc-ban, mely összeg szintén készpénzül megvagyom.

Minekelőtte azonban ezen fent írt javak felett végintézetemet elmondánám, szükségesnek tartok némely adatokat feljegyeztetni, hogy az utódok, s azok, kiket a dolog illet, megértsék, hogy mi miért történik. Ugyanis.

Ha nem említeném is tudva lévő dolog, hogy Varga Mátyás fiam késő vénségem napjaiban, miképp fizette anyai hű fáradozásom adóját, nyugodt lélekkel általköltözni az örökkévalóságba nem engedvén, legfelsőbb helyre nyújtott vádló irataim kívül engemet fülem hallatára vén hiénának, vén huntzfutnak nevezni nem borzadván, özvegyi tartásra szorítani célzott, szerzemény házamból kitudni erőlködött. Ezen, s több ezekhez hasonló bántalmakért, ha ő megfélemedezett a fiúi kötelességről, anyai hű keblem érte dobogni megszűnt, ki nemcsak engemet, hanem boldogult jó atyját is sértegetni csekélységnek tartotta, s bántalmaival annyira ingerlette, hogy sírás között nyilvánította, miképpen nevezett fiunknak, szerzeményeinkből egy fillér értékűt sem hagyok. Nemkülönben

Péter László onokám is, erántam gyakorlott helytelen és illetlen magavi-seletét, préda vesztegetéséért én nagyanyai szívességemre magát éppen érdemtelenné tévén, kinyilatkoztatom ezennel, hogy valamint Varga Mátyás fi-amnak, úgy neki is szerzett javaimból egy fillér értéket sem hagyok, hanem gyermekeiről, kik atyjok vétkéért általam nem lakoltathatnak, ártatlan létekre, alább gondoskodni fogok, hogy felnevekedvén elmondhassák, hogy ha apjuk anyagi jóléteket hátramosztította is, legalább volt erántok jól érzett szépany-jok.

A fentebb írt javakra nézve tehát végrendeiletem az:

a/ hogy minden szerzeményföldjeink, úgy a belső határban, mint a balácsi és jakabszállási pusztákban is, mindenféle épületekkel egyetemben legyenek örökös jussal özvegyiségem 18 évi hosszú folyama alatt, hűséges gondnokom, ápolóm, gyámolom, nemhogy panasza, de csekély bosszúságra is okot nem szolgáltatott, Varga Gergely fiamé, s maradékié, úgy mindazonáltal, hogy azon földek vett árok fejében, összesen 2000 vc. ftokat fizessen, mely összegből 1000 vc. ft Rozgonyi néven álló onokáimat illesse, 500 ft Péter Eszter onokámnak adódjon, 500 ftba pedig Péter László onokám örökösei részceltessenek. A szerzeményföldek, úgy különíttessenek (el) az ösiektől, hogy mindenféle épületek a szerzeményföldeken maradjanak, s Gergely fiamé legyenek, mert mindazokat boldogult férjemmel együtt építettük, nem maradván reánk semmiféle ősi épület.

b/ Lakóházam telkivel, minden ezen létező épületekkel egyetemben eladatván, a béveendő ár három egyenlő részre osztódjon, egy rész illesse Varga Gergely fiamat, másik Rozgonyi, harmadik Péter Eszter onokáimat, Péter László onokám gyermekei cbből nem részceltetvén, mint szintén

c/ a harmadik pont alatt álló szerzemény szőlőm árából sem, hanem az is, mint házam eladatván, árán éppen azok, és úgy mint házam árán, osztozzanak.

d/ a 4. pont alatti, s kötelezvényeken álló 40 000 ftból Varga Gergely fiámé légyen 16 000 ft, Rozgonyi onokámé 12 000 ft, Péter Eszter szeretett onokámé, ki kiskorúságától fogva erántam mutatott hű ragaszkodását eléggé tanúsította, legyen 8000 ft, Péter László onokám gyermekei 4000 ft, összesen 40 000 ft.

e/ Az 5. és 6. pontok alatt jegyzett hozomány, s még 755 ezüst- és 1400 vc. ftokat teszen, Varga Mátyás, Varga Gergely fiaim, s Varga Lídia, és Varga Mária leányimtól született onokáim között négy egyenlő részre osztason, azon megjegyzéssel, hogy valamint Péter László onokám gyermekí részekre hagyott összeg, úgy ez utóbbi ősiségbeli járandóság, közönséges gyámatyai kezelés alá vétetvén, a gyermekeknek hagyott tőke kamata mindég, míg a gyermekek tökéletes kort nem érnek, tőkének alakíttasson, az ősiség negyedrésznek fele pedig kamata Péter Lászlónak évenként kézbesíttessen, mert ennek is fele Péter Eszter onokámat illetendi.

Míndezeknek utána, az ősi fekvő javakat nem érintve, hanem a törvény rendeletére hagyva, feljegyeztetni kívánom, hogy minden gyermekeim, mindazon javakat, melyekbe vagy boldogult férjem, vagy pedig általam részeltettek, szabadon bírják és használják, szemrehányás nélkül, mert ezen adományok mind csak szüléi szívesség zálogai, mint szintén Varga Mátyás fiam taníttatására lett tetemes költség is. Nem követelhető több rokonim az előbb adottakat semmit is, mert a szüleiknek szabadságokban áll, a szerzett javakból azt adni gyermekeiknek mit szükségesekhez képest jónak látnak, Mátyás fiunknak sok pénzen vásárlottunk tudományt, a többi testvéreknek ezt azzal pótoltuk, mi rendeltetésekre megkívántatott, hogy most semmit sem hagytam szerzeményünkből nékie, tulajdonítsa a maga, nem gyermekhez illő, goromba bánásának. Meghagyom végezetre azt is, hogy néhai ifjabb Varga Pál fiam özvegye ellen is, utódaim közül senki keresetet támasztani ne bátorodjon javakért, melyekbe örökösödött, mert ő azokat úgy is, mint hív feleség, úgy is, mint említett férjétől származott, de már elholt gyermekei gondos és hű keblű édesanyjok méltán megérdemli, kinek gyermekei nevelésében kitüntetett szorgalma méltó dícséretet érdemel.

A Mészáros-féle szerzett házunk csekély telkével, mivel Varga Gergely fiam házi telkéhez vág, örökös jussal egyedül Varga Gergely fiamé léssen.

Halomásommal azonban mindenféle házieszközök, kamara és pincegazdaság eladatván, azok léssen Varga Gergely fiamé, Rozgonyi onokámé és Péter Eszter onokámé, ezekből sem részeltetvén, sem Varga Mátyás fiam, sem Péter László onokám, sem ennek gyermekei. De még azt is meghagyom, hogy lakóházamban, szerzemény szőlőmben Varga Mátyás fiam még pénzért sem örökösödhessen.

Mely végrendeletem előttem ismételve felolvastatván, hogy az ízről ízre tulajdon kívánatom és akaratom léssen, tulajdon kezem aláírásával bizonyítom, s szokott pecsétemmel megerősítem.

Szabadszállásán, Februarius 16^k napj. 1846.

Garzó Erzsébet m. k.
(P. H.)

Jelenlétemben s általam: Pandúr Ignác m. k.
(P. H.) hites ügyvéd

Az 1846^k évi April. 19^a Tekintetes Balajthy Vendel nádori táblabíró, Gózon Imre esküdt biztos, Nagy Károly biztos, Varga Sándor főbíró, Pandúr József, Rósniai János, Herpai Máté, Szabó István, Péter Mihály, Pap Gergely tanácsnokok és Balogh Lajos jegyző jelenlétökben a rendelkező asszonyság örökösei úm. orvostanár Varga Mátyás, tanácsnok Varga Gergely, Péter László urak és Péter Eszter kisasszony előtt ezen végrendelet felolvastatván, ebben Varga Gergely úr és Péter Eszter kisasszony megnyugodtak, Varga Mátyás orvos úr pedig először, mint a Rozgonyi néven álló örökösök meghatalmazottja, amennyiben az ezeknek tett hagyomány az egyenes osztály által jutható részt el nem érné, másodszer pedig saját személyében ötet illetőleg, mint szintén Péter László úr is, ezen végrendeletnek átaljában ellene mondanak, és ellene óvást tesznek. Költ, mint fent.

Feljegyzette: Balogh Lajos m. k. jegyző

*Egykorú, kézzel írt, 5 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: C 5, C 2 1846. Varga Pálné.
BKMÖL V. 376. a. Szabadszállás nagyközség (1819–1871-ig mezőváros) iratai; A mezőváros feudális kori iratai C/5-C/2.*

25.

Szabadszállás, 1846. december 5.

Özvegy Nemes Pál Istvánné Galambos Sára végrendelete

Alólírottak, helybéli Főbíró Nztes Varga Sándor Úr által özv. Nemes Pál Istvánné asszony megkeresése folytában kiküldettek avégre, hogy ugyan a most nevezett asszonyság végrendelkezését hallgatnánk ki, és foglalnánk írásba, mihez képest egészségtelen testtel ugyan, de ép lélekkel következendőkben rendelkezett, ugyanis:

1. Senkinek adós nem vagyok, nekem pedig adós Monos Tamás 100 v. ftkkal, Herpai Sándor 140, Tóth András 100, Pap Imre 60 v. ftjaimmal, mint szintén aporkai lakos Galambos Gábor is 100 ftjaimmal, ezen összegekből, minden leánygyermekemnek fejenként hagyok 100, (azaz) száz ftkat, a többi legyen Sándor fiamé, Bona Péter unokámnak ebből semmit nem adván.

2. Négyszázharminc birka, ebből 100 darab Sándor fiam tulajdona lévén, az osztály alá eső 330 darab juhokból 150 legyen Lajos unokámé, a többi Sándor fiamé olyformán, hogy leánygyermekeimnek adjon 5 darabot fejenként, Bona Pétert ide nem értvén, de oly feltétellel, hogy ha meghalnék is nyírés előtt, Sándorom nyírtesse meg az egész számot, és a gyapjú ára legyen az övé, s nyírés után tegye meg a fenn megírt osztályt.

3. Van 197 ftos red. föld, ebből ősi 50, a többi szerzemény, e(z) legyen Sándor fiamé, és Lajos unokámé egyenlően, úgy mindamellet, hogy a tanyás rész legyen Sándoré fizetés nélkül, a leányoknak mivel, úgy az ingókból, mint az ingatlanokból már eleve a város jegyzőkönyvébe örökített egyezség-nél fogva, ki vannak végképpen elégítve, semmit adni vagy fizetni nem tartozván.

4. Van 2 tehén és egy üsző, a két tehén legyen Sándoré és Lajosé, az üsző Bona Péteré, a tehenek fia pedig egyik a Sándoromé, a másik Krisztina unokámé, ami többi marha van, jármos ökrök, heverő marhák, az már Sándor fiam sajátja levén, a kocsis lovakkal együtt azokról, mint minden gazdasági eszközökről is, mint hasonlóan Sándor fiaméiról nem rendelkezhetvén.

5. A kertnek házas fele legyen Lajos unokámé, a másik Sándoré, a lakóház udvarral együtt egyedül Sándort illetvén, azon okon, mivel Lajos atyjának megboldogult férjem lakóházat szerzett, és adott.

6. Van három szőlőm, ezekből a kis szőlő a Bánommal együtt a Lajosé, az öreg szőlő Sándor fiamé legyen.

7. Bona Péter unokámat, néhai férjem rendelete tartalma szerént elégítsék ki Sándor fiam és Lajos unokám közösen, de csak akkor, ha felnevekedik és megházasodik, addig pedig ruházza Sándor fiam.

8. Van két szilaj lovam, egyik legyen Sándoromé, a másik Lajosé.

9. Amely Józant magam szerzettem, legyen Lajos unokámé.

10. Ami jakabszállási föld vagyon ősi, osztódjon az is kétfele, de úgy, hogy ott is a tanyás rész legyen Sándor fiamé.

11. A földben lévő vetés legyen egészen Sándoromé, mint amit ő maga jószágával, cselédjével tétetett, Lajosé csak a józani vetés levén.

12. Ami házieszközöm vagyon, az legyen mind Sándoré, tartozván adni Lajosnak 12 darab cintányért és 3 tálat, és még 60 rőf csinvat(ot), zsáknak valót.

13. A Sz. Ekklezsiának hagyok 50 v. ftokat, Sándor fiam által fizetendőket.

Mely fentebbi végrendeletem előttem értelmesen felolvastatván, azt mindenekben saját akaratom szerént valónak elesmérem, és nevem aláírásával megerősítem.

Költ Szabadszállás, Decembr. 5^{kén} 1846.

Galampos Sára keze + vonása

Előttünk: Rósnai János msk tanácsnok s kiküldött
Szeles László jegyző és kiküldött

UI. Ami borosedény van, azokból a kádak légyenek Sándoromé, a hordókat pedig felezzék, a magló disznók is Sándoromé.

Ezen végrendelet főbíró Varga Sándor úr, Csaplár János, Pandúr József, Varga Gergely, Herpai Máté, Szabó István, Péter Mihály, Varga Gerzson, Pap Gergely, Kovács Sándor tanácsnokok jelenlétekben felolvastatván, azt Pál Sándor úr és Pál Lajos gyámnoka Herpai Máté úr helyeslik, s azon megnyugosznak. Január 31^k napján 1847.

Péter László hites írnok

Egykorú, kézzel írt, 3 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: (P. H.) Özvegy Nemes Pál Istvánné, Galambos Sára asszony végrendelete. Decembr. 5^k 1846. C 5, C 47 1846/47. BKMÖL V. 376. a. Szabadszállás nagyközség (1819–1871-ig mezőváros) iratai; A mezőváros feüddális kori iratai C/5-C/47.

26.

Szabadszállás, 1847. május 25.

Kis Dávid végrendelete

Én, Kis Dávid, jó Istenemtől reám bocsátott terhes nyavalyáim miatt utolsó végemhez való közelgetésemet várván, míg nyelvemnek a szólásra való tehetsége Istenem jóvoltából megvagyon, szegény házamnál élő nyelvvel és ép elmével gyermekeim békességekben leendő maradásokért e következő rendelést kívántam tenni.

1. Én adós vagyok Ns Körtvélyesy Lajos Úrnak 160, (azaz) százhatvan vc. ftokkal, ezeknek letisztítására meglévő Új hegyi szőlőmet fiam által eladatván, egészen rendelem.

2. Minthogy két leánygyermekeimnek felnevelések s ruházások miatt több adósságokba keveredtem, ehhez járulván kívánságok szerénti kiházásítatások, fiamra pedig semmit nem költvén, ezeknél fogva, mivel ötet ki se házasíthattam, és hosszas sínlődésemben gondom viselőm volt, tartván engemet keresménye által költséggel, az adósságot is övéle együtt fizettem ki ez egyen túl, mely fentebb van kinevezve, ámbár összesen mintegy 650, (azaz) hatszázötven ftkra váltóban hágott fel, ezen esetben meglévő házamat, melyet magam építettem s fundusait magam szerzettem, úgy hagyom néki örökös birtokába, hogy Erzsébet és Zsuzsanna leányaimnak 30, (azaz) 30 vc. ftkat köteles fizetni, ennél több praetensiojok leányaimnak soha semmi esetben Sándor fiamon ne legyen.

3. A föld ősi lévén, ez is fiamé legyen, ebből is leányaim azon esetben semmit is tőle ne vegyenek fizetést, mivel édesanyjának hasonlóan gondviselését elvállalta, s szintén eltakaríttatását egyedül megtészi, mint az enyimet is elvállalta.

Hogy pedig ezek mind akaratom szerént történtek, és íratlak légyen,
ezennel bizonyítom.

Költ Szabadszállásán, die 25^a Maii 1847.

Kis Dávid magam saját keze + vonása

Mielőttünk: Szabó István +
Adorján Péter +

Egykorú, kézzel írt, 2 oldalra terjedő, eredeti irat. Magyar nyelvű. Felzetten: S. Kis Dávid végrendelete. C 5, C 33. 1847.

BKMÖL V. 376. a. Szabadszállás nagyközség (1819–1871-ig mezőváros) iratai; A mezőváros feudális kori iratai C/5-C/33.

RÖVIDÍTÉSEK

Ao/ A°/ ao = évben
Apr./ April./ ápr. = **Aprilis** = április
Ar./ Arcul. = **Arcula** = asztal, láda
Aug./ August. = **Augustus** = augusztus
bets. K T = betsületes Kiküldött Tanú
bftok = bankóforintok
BKMÖL = Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat Levéltára
bold. = boldogult
B, Tanácsra = Becsületes Tanácsra
C/ Cap./ Caps. = **Capsa** = ládácska, doboz
cancell. = **cancellista** = írnok, irodai alkalmazott
celebr. = **celebrata** = tartott
cir. = **circa** = körülbelül, mintegy
cir. = **circiter** = körülbelül, hozzávetőlegesen
contr. = **contractus** = szerződés
convocat. = **convocatus** = meghívott
Cottus = **comitatus** = megye
cum flnis = **cum florenis** = forinttal
cs. kir. = császári királyi
cs. kir. kap. = császári királyi kapitány
d. = doboz
d. = **die** = napon
D. = **Districtualis** = Kerületi
db = darab
DD. = **Domini** = Urak
Dd/ dd°/ De dat° = **De dato** = a kelet napjától vagy napján
De A°/ de A° = **De Anno** = évben
dec. = december
decemb./ decembr./ Dbr. = **Decembris** = december ... valamije
dep./ deput./ deputat. = **deputatus** = kiküldött, kirendelt (személy)
Dháton = Dunaháton
Disrlis = **Districtualis** = Kerületi
Distli Capitaneo = **Districtuali Capitaneo** = Kerületi Kapitány előtt
Dni = **Domini** = Úrnak a ... valamije
D. Pataj = Dunapataj
dtris chyrurgus = **districtris chyrurgus** = kerületi orvos, sebész
Eccla/ Ekkla = **Ecclesia, Ekklézsia** = 1. templom 2. egyház
ejusd. oppidi ord. jur. notar. = **ejusdem oppidi ordinario jurato notario** = ugyanazon mezőváros hites főjegyzője által
Em. = **Emeritus** = kiérdemesült, kiszolgált
Esk. = Esküdt
eszt. = esztendei, esztendőben
etc. = **et cetera** = és a többi, stb.

Extract. per jur. loci notar. = **Extractus per juratum loci notarium** = A helység hites jegyzője által készített kivonat.
f. = fent
f. = folyó
F./ Fas./ Fasc./ Fasci./ Fascic. = **Fasciculus** = köteg, nyaláb, kötet, füzet, csomag
febr./ februar. = **Februarius** = február
fl./ fnos = **florenus** = forint
fnis = **florenis** = forinttal
for./ ft/ frt = forint
Föt./ Fötiszt. = Fötisztelendő
ftk/ f(tok) = forintok
ft v. = forint váltó
Füz. = füzet
H. = Helyben
h. = helyettes
H.-Duna = Holt-Duna
i. = (idest) = azaz
I. Distr. Minor. Cum. or. jurassor = **Incltyi Districti Minoris Cumanorum ordinarius jurassor** = Nemes Kiskun Kerület hites táblabírája
if./ ifj. = ifjabb, ifjú
Improtocolat. = **Improtocollatum** = jegyzőkönyvezve, jegyzőkönyvbe foglalva
In ao = **In anno** = évben
in knis = **in kronis** = koronában
in par. = **in parochia** = plébánián
in S° = **in Summa** = összesen
Ixapp. = **Judex appellationis** = feljebbviteli bíró
Jan./ Januar. = **Januarius** = január
Jegyz. = Jegyzette
jkvi = jegyzőkönyvi
jug. = **jugerum** = 1 hold föld
Jun./ Juni. = **Junius** = június
jurat. oppidi v. not. = **juratus oppidi vicensotarius** = mezőváros hites aljegyzője
jur. o. not./ jur. or. notar./ jurat. ord. notar./ jurat. ordinar. notar. = **juratus ordinarius notarius** = hites főjegyző
jur. o. o. notario et deputato = **jurato oppidi ordinario notario et deputato** = mezőváros hites főjegyzője és kiküldöttje által
jur. oppidi v. not. = **jurato oppidi vicensotario** = mezőváros hites aljegyzője által
jur. or. notario/ jur. ord. notario = **jurato ordinario notario** = hites főjegyző által

j. v. notar./ jur. v. notar./ jur. v. not. = juratus vicenotarius = hites aljegyző
k./ kor. = korona
Kapuc. = Kapucinusoknak
Kk. = Kiskun
k. k. = kaiserlich königlich = császári királyi
kkat = koronákat
K. m. f. = Kelt mint fent.
kör. = körmöci
kr/ xr = krajcár
ksz. = kékszám
kszmiklósi = kunszentmiklósi
L. = Ladula = láda, fiók
Litt. = Literatus = tudós, tanult
L. S. = (locus sigilli) = P. H. (pecsét helye)
Lttlis Assor = Locumentenialis Assessor = helytartótanácsi ítélelbíró, táblabíró, ülnök
Mai. = Maius = május
Már. = Márton
Mar./ Mart. = Martius = március
megbold. = megboldogult
Mg. = Mezőgazdaság(i)
m. k. = maga kezével
M. m./ Mváros/ M. Város = Mezőváros(i)
m. p/ m. pr./ m. pria/ m. propria = manu propria = saját kezűleg, s. k.
msk = második
n./ néh. = néhai
N./ Ns/ Nms = Nemes
N./ Ntes/ Nts/ Nzetes/ Nztes = Nemzetes
N°/ N^o = Numero = szám szerint
N^{rus} = Numerus = szám
napj. = napján
N. B. = nota bene = Jól jegyezd meg!
Ndy = Nagyságos
N. N. = Nemes és Nemzetes
not./ notar. = notarius = jegyző
Nov. = November = november
Novembr./ Nbris/ Nvbris = Novembris = november ... valamije
o./ or. bíró = ordinarius bíró = főbíró
o./ or./ ord. = ordinarius = törvényes, rendszeres; első, fő
Oct. = October = október
Octobr./ Oktobr. = Octobris = október ... valamije
o. notar./ or. not./ or. notar./ ord. not./ ord. notar./ ordinar. notar. = ordinarius notarius = főjegyző
ord. Not. = ordentlicher Notär = főjegyző
orsz. = ország
Ö./ ör. = öreg
ökgylmének = ökegyelmének
öklme, öklmének = ökelme, ökelmének
özv. = özvegy

P. = Pater = páter, atya (szerzetes), katolikus szerzetes, pap
P. Assor = Palatinalis Assessor = Nádori Táblabíró
Partlis = Particularis = részleges
per jur. v. notar. = per jurato vicenotario = hites aljegyző által
per S. = per Summa = összeggel
per XY or. notar. = per XY ordinario notario = XY főjegyző által
P. H. = pecsét helye
plenip. = plenipotentarius = teljhatalmú megbízottja
PP. = Paterek = páterek, atyák
Pri./ priv./ Privileg. = privilegialis, privilegiált = kiváltságos, szabadalmazott
priv. opp. or. not. = privilegiati oppidi ordinarius notarius = szabadalmas mezőváros főjegyzője
Prot. = Protocollum = jegyzőkönyv
Prot. Pol./ Prot. Polit. = Protocollum Politicum = közigazgatási, tanácsi jegyzőkönyv
public. = publicatum = közzététetett
r./ rén./ rh./ rhen./ rs. ft./ r. frt/ Rft = rhenes = rajnai (rhénes) forint
red./ redem./ redemptc./ redempt. = redemptio = megváltkozás, megváltás
redemp. = redemptus = kiváltságos, megváltkozott (személy), birtokos, a Jászkun Kerület teljes jogú polgára
Ref. Sz./ Refta Sz. = Reformata Szent
Rfta = Reformata = Református
Rno = Romano = Római
R. V. = Raths Verwandter = tanácsi előljáró, tanácsos
S./ sen./ senat. = senator = tanácsos
Sa = Summa = összeg
sat. = s a többi
Sept. = September = szeptember
Septembr. = Septembris = szeptember ... valamije
Sig./ Sign./ Signat. = Signatum = kelt(ezés)
s. k. = saját kezével
Sub Litt. = Sub Litterae = levélben
surrog. = surrogatus = helyettes, képviselő
surrogat. sedis notar. = surrogato sedis notario = helyettes kerületi jegyző által
s. v. = sertvés
Sz. = Szabad
sz. = személy
Sz./ sz. = szám
Sz./ sz. = szenátor
Sz. K. = Szabad Kun
sz. kir. = szabad királyi
sz. n. = szám nélkül

Sz. sz. mártóni = szalkszentmártoni
Sz./ Szt. = Szent
Szt. Ekkla = Szent Ekklezsia
szül. = született
T./ Tek./ Tettes/ Tett(es)/ Tttes/ Tktes/ Tkts/
    Tekttes/ Tekint. = Tekintetes
T./ Tiszt. = Tisztelendő
tanácsb. = tanácsbeli
Taxa sol. = **Taxa soluta** = Díj lefizetve.
testament./ tstom/ ttoma = **testamentom(a)**
    = végrendelet(e)
Tettes Magrlis = **Tekintetes Magistrualis**
    = Tekintetes Tanácsi
t. jegyző = tiszteletbeli jegyző
ti. = tudniillik
T. N./ T. Ns. = Tekintetes Nemes
T. Ns. Várgye = Tekintetes Nemes Vármege
T. P. = **Tisztelendő Pater** = Tisztelendő Atya
T. Palat. Forum = **Tekintetes Palatinalis**
    Forum = Tekintetes Nádori Bíróság
Ul. = utóirat
Ult. Septembris = **Ultima (die) Septembris**
    = szeptember utolsó napján
úm. = úgymint

v. = vagyis
v. = váltó
v./ V. = Város
v. = **vice** = al
vált. = váltóban
Várgye/ vmegye/ vmegyék/ Vrgyére = vár-
    mege, vármegyék, Vármegyére
V. B. = Város Bírája
vc./ v. c. = váltócédula
vc. ft = váltócédula-forint
v. ft/ vft = váltóforint
v. hit. jegyző = városi hites jegyző
V. N./ v. not./ v. notar. = **vicenotarius** = al-
    jegyző
v. not. jur. = **vicenotario jurato** = hites al-
    jegyző által
Vrsi Refor. Szt. = Városi Református Szent
V. U. = Város Uraságától
Vzlő = Vitézlő
xr = krajcár
xrokkal vc. = krajcárokkal váltócédulában
xr p. = krajcár pengő
+ = a végrendelező keresztvonása

LATIN SZÓ- ÉS KIFEJEZÉSJEGYZÉK

A

acceptál, acceptare	elfogad(ni), méltányol(ni)
accessorium	járulék
acquirál, acquirere	keres(ni), szerez(ni)
acquisitio	kereset, szerzemény
acquisitor	kereső, szerző
acquisitum	szerzemény
activa (adósság)	kölcsön adott pénz, kintlevőség
activum	vagyon
actu	jelenleg, ténylegesen
actuarium	törvényszéki jegyző
actum	esemény (keltezésben „kiadatott”)
actus	cselekedet
ad dies vitae	megélhetésre
adjudicál	megítél, odaítél
adoptál, adoptare	örökbefogad(ni)
adoptált	örökbefogadott
adoptívus	fogadott (fiú)
ad vires flor. 950	950 forint értékű
aerarium	kincstár
allatura	hozomány
annihilál, annihilare	megsemmisít(eni)
anniversarium	évforduló
anno	évben
anno dieque quibus supra	ugyanazon évben és napon, mint fent
appertinentia	tartozék
applicál	alkalmaz
approbál	helyesel, jóváhagy
archivum	levéltár
arcula	asztal, láda
armarium	1. fegyvertár 2. könyvszekrény
assessor	ítélőbíró, táblabíró, ülnök
assessorium	járulék
assignál	kijelöl, kivet
attentál	megpróbál
attestál	bizonyít
auctio	árverés, ráadás, ráfizetés
auditor	bíró, kihallgató, ügyész; tanítvány
augmentál, augmentare	növel(ni), szaporít(ani), bővít(eni)

auszugales	hiteljegyzék, vásárlási lajstrom, árjegyzék
authenticál, authenticare	hitelesít(eni)
authenticált	hitelesített

B

beneficialis cassa	javadalmi pénztár
beneficium	javadalom, haszonvétel, kiváltság, segítség
bibliotheca	könyvtár
bonificál	jóváhagy, kárpótol, jóváír
bonificatio	1. jóváhagyás, kárpótlás 2. árendemény

C

calcatúra	dülő, nyomás, szántás
calculus	számvetés, felmérés, iskolai érdemjegy, szavazat
cameralis obligatio cancellista	kamarai kötelezvény írnök, irodai alkalmazott
canonoch	papi méltóság a katolikus egyházban; a káptalan tagja
capellanus	segédlelkész, káplán
capitale depositum	letéti tőke
capitale, capitalis	tőke(pénz)
capsa	ládácska, doboz
cassa	pénztár
cassál	eltöröl, megszüntet
casula	miseruha
catholica, catholicum	katolikus
cautela	óvás, óvadék
cédál	átenged, átruház, juttat
cessál, cessare	eltöröl(ni), megszüntet(ni)
chirurgicum instrumentum	orvosi (sebészi) eszköz, szerszám
chirurgus	orvos, sebész
circa	körülbelül, mintegy
circiter	körülbelül, hozzávetőlegesen
clausula	záradék, feltétel
codicillus	pótvégrendelet, záradék

commissarius	kormánybiztos; csend-biztos	Coram iisdem quibus supra	A fent megjelölt személyek előtt.
commoditas	kényelem,	coramisál	láttaoz
communitas	kényelemszeretet	coramisans	láttaozó
competál	1. közösség, társaság 2. közvagon	coram me	előttem, jelenlétemben
competens	megillet vkit, kijár vki-nek vmi	coram me et per me	előttem és általam
competens fundus computatis compu- tandis	rendes, illendő, kielégítő, illetékes; szakértő; vetélytárs	coram me quoque	előttem is, jelenlétemben is
conclivis	rendes telek	coram nobis	előttünk, jelenlétünkben
concurrál	összeszámítva az össze-számítandókat	corrigál	kijavít
conditio	polgártárs, honfitárs	corroborál	együttesen megerősít
congregatio	hozzájárul	creditor	hitelező
confirmál	1. állapot 2. feltétel, ki-kötés 3. társadalmi helyzet, állás	cultivál	művel (földet); nevel, tenyészt (növényt, állatot)
conquisitrix	1. gyülekezet 2. katoli-kus hitbuzgalmi egye-sület 3. szerzetes társu-lat 4. a pápai udvar bi-zottságai 5. közgyűlés	cum	-val, -vel
conscribál	1. megerősít 2. bérnál vagyonszerző (nő)	curator	gondnok, gondviselő, felügyelő
consideratio	összeír	curatrix	gyámánya
consiliarius	figyelembevétel,	data	keltezés
consiliarius emer- itus	körültekintés, megfon-tolás, vizsgálódás,	data occasione	keltezés alkalmával
contentus	mérlegelés	dato	kelt, kelet
contestál	tanácsos	datum	adat, adomány; keltezés
contractualis	kiérdekesült tanácsos	de anno	évben
contractualiter	megelégedett	debitor	adósz
contractus	bizonyít, tanúsít	debitum activum	követelés
contradicál	szereződésbe foglalt	declarál	kijelent, kinyilvánít
contrahál	szereződésben, szerződésileg	declaratio	kijelentés, bevallás
convent	szereződés, egyezmény	decurio	felügyelő, tizedes
conventio	ellentmond	de dato	a kelet napjától vagy napján
convocál	ellentmondás	denominál	kinevez, elnevez
copia	összegyűjt	depositum	letét, letéti szerződés
	a katolikus egyházban: szerzeteslelep	depurál, depurare	leró(ni)
	1. megegyezés, szerző-dés 2. bevett szokás, já-tékszabály 3. nemzetköz-i szerződés 4. szegőd-mény	deputatus	kitisztítás, tisztázat meghívott, kiküldött, kirendelt
	behív, összehív	De reliquo nihil.	Egyébiránt semmit.
	meghívott, összehívott	derogál, derogere	kisebbit(eni), csonkít(ani)
	1. bőség 2. másolat	desummal, desu- mere	vesz (venni), válasz-t(ani), pénzt beszed(ni), adót behajt(ani)
		detegál	felemleget
		determinál, deter- minare	meghatároz(ni), vé-gez(ni), elvégez(ni), teljesít(eni), végre-hajt(ani)
		detto	ugyancsak, ugyanaz

diarium judicialis	törvénykezési napló vagy jegyzőkönyv
dictál, dictare	(ki)szab(ni), tollbamond(ani)
die	napon
die anno ut supra	a fenti évben és napon
die et anno quibus supra	a fent jelzett évben és napon
die et anno ut supra dies	a fenti évben és napon nap
dilucidál, dilucidare	kifejt(eni), megmagyaráz(ni), megvilágít(ani), felvilágosít(ani)
directio	irány(vonal), igazgatás, igazgatóság
disponál	rendelkezik, intézkedik
distrahál, distrahere	elvon(ni); elveszteget(ni); elad(ni), áruba bocsát(ani), túlad(ni) valamin
dispensál	felment
disponál	rendelkezik, intézkedik
disponens	rendelkező, intézkedő, végrendelkező
dispositio	rendelkezés, intézkedés
dissinteressatus	érdek nélküli fél
districtualis	kerületi
districtus	kerület, vidék, járás
diurnum	napidíj, napszám
divisionales	osztálylevél
dominium	uradalom, birtokosság
ductus	irány; határrész

E

ecclesia	1. templom 2. egyház
ecclesiai curator	egyházi gondnok
effectuál	elintéz, foganatosít
effectus	foganatosítás, végrehajtás (rendelkezése)
electrica machina	elektromos szerkezet
elocál	kihelyez (pénzt kamatra)
emeritus	kiérdemesült, kiszolgált
emeritus senator	kiérdemesült tanácsos
Equatium Cassa	Ménespéntár
equipirozás	felkészítés, felruházás, felszerelés
ergo legale sex procento interesse	tehát törvényesen hat százalékos kamatra
erigál	elkészít, felállít, létesít
erogatio	(pénz) kiadás
ex	-ból, -ből

exceptio	kifogás, kivétel, tiltakozási jog
excindál	kihasít
ex communi	a közből, a közösből
excontentál	kielégít
excontentatio	kielégítés
executio	végrehajtás, elégtétel, kivégzés
exequál	foganatosít, végrehajt
expositio	előterjesztés; kiadás
exurgál	kisajtol, kinyom

F

facultas	1. hatalom, vagyon, lehetőség 2. egyetemi kar család
familia	kötege, nyaláb, kötet, füzet, csomag
fasciculus	vallomás, örökbevallás
fassio	február
februarius	1. ügyvéd 2. államkincstári
fiscalis	forint
florenus	1. piactér 2. bíróság
forum	Ferenc-rendi szerzetes, ferences
franciscanus	gyümölcsöztet, hasznosít
fructifical	alap, alapozás
fundamentum	1. telek 2. alap, vagyon, tőke
fundus	
futura jurium suorum pro cautela	jogaik jövőbeni megővése végett
futura pro cautela	jövőbeni biztosítékul

G

gratia	jóakarát, kegy, kegyelem, malaszt
---------------	-----------------------------------

H

haeres	örökös
---------------	--------

I

idest	azaz
immunitas	mentesség, szabadság, kiváltság
improtocollál	jegyzőkönyvez
imputál	adót vet ki, beszámít
imputatio	beszámítás, betudás, ráfogás, vád

in anno	évben
incassál, incassare	beszed(ni), behajt(ani) (pénzt)
I(ncl)yi oppidi notarius	Tekintetes mezőváros jegyzőjét
in cumanicali possessione	kun helységben
indigitante contractu sub N^{ro} 1.	a szerződésben 1. szám alatt jelzett
industrialia	ipari tevékenység
ingremiál, ingremiare	bekebelez(ni)
inhabitor	lakos, lakó
in illum casum	abban az esetben
initium	kezdet, valaminek az eleje
in massa	tömegben, halomban
inmobilia	ingatlan
in natura	természetben (nem pénzben)
in oppido	mezővárosban
in paribus	párban
inperturbate	zavartalanul
in Oppidi Cumanicali	kun mezővárosban
in specie	egyenként; nevezetesen, kiváltképpen
instál	kér, kérvényez
instantia	kérvény, folyamodvány
instituál	létrehoz, létesít
instrumentum	eszköz, szerszám, okirat
in summa	összesen
intabulálás	bekebelezés, betáblá- zás, beiktatás
intacte	érintetlenül, sértetlenül
intentio	szándék
interes	kamat
interteneál	fenntart, ellát
interveniál	1. közbenjár, közvetít 2. közbelép 3. beavat- kozik
in toto	teljes egészében
invalidus	1. érvénytelen 2. rok- kant, nyomorék
inventál, inventare	leltároz(ni), feljegyez- (ni)
inventálás	leltározás, feljegyzés
inventarium	leltár, jegyzék, lajstrom
investiál, investire	beruház(ni), ráfordít (ani), befektet(ni)
investitio	beruházás
invitál, invitare	meghív(ni)
item	továbbá

J

Januarii initio	január elején, kezdetén
januarius	január
judex	bíró
judice ordinario	főbíróilag
judice primario	főbíróilag
judice secundario	másodbíróilag, második bíróilag
judlium (=judex no- bilium)	szolgabíró
jugerum	dűlő; 1 hold föld
junior	ifjabb
jurassor (=jura- tus assessor)	hites ítélőbíró, táblabí- ró, ülnök
juratus	hites, hiteles, esküdt, joggyakornok
justificatus	elítelt

L

legált	törvényesen hagyott
legatarius	örökös
legatum	hagyaték, örökség
licitál	árverez
licitatio	árverés
licitatione mediante	ezáltal árverésen
linea	ág, hossz, vonal, sor
liquidare	felszámítani, kinyilvá- nítani, bizonyítani, ki- egyenlíteni
litterae	levél

M

magistrualis	tisztviselő, tisztviselői
magistratus	tisztikar, tanács
majorennis	nagykorú
manuál	kifizet, befizet, letesz
manuducul	irányít, kormányoz
martius	március
massa	(vagyon, pénz) tömeg
materno aviticum	anyai örökség
mediante	ezáltal, ennél fogva
mensis	hónap
mobile, mobilia(k)	ingóság(ok)
modifical, modifi- care	módosít(ani)
modificatio	módosítás, elintézés
modo in prosterum	a későbbiekben

N

notarius	jegyző, íródeák
-----------------	-----------------

notarius diurnuma nunc pro tunc jegyző napidija most akkorra

O

obligatio lekötelezés, kötelezvény, adósságlevél
obligationalis kötelezvény, adósságlevél
obligatoriales kötelező levél, kötelezvény
october officium október
1. hivatal, kötelezettség
2. zsolozsma 3. mise
oppidi ordinario decurione mezőváros főfelügyelője által
oppidum opproportional mezőváros arányosan, egyenlően feloszt
ordinaria sessio ordinarius rendes tanácsülés törvényes; első; fő; rendes, rendszeres; kormányzó; püspök; főorvos
ordinarius iudice originalis főbíró eredeti

P

palatinalis assessor nádori ítélőbíró, táblabíró, ülnök
parochus parochus loci pars plébános, pap helység plébánosa rész
passiva (adósság) kölcsönbe kamatra felvett pénz, tartozás
passivum debitum tartozás
pater pensal per katolikus szerzetes, pap megfizet át, keresztül; -ért; -val, -vel; által
percentualis százalékos
perceptor percipiál adószedő, pénztárnok elfogad, elvesz
per praesentes jelenlevők által
physicus természettudós, orvos
pium legatum kegyes hagyaték
plaga táj, terület
plebanus lelkész
plenazió teljesen
plenipotentiarius Politico-Fundationalis Cassa teljhatalmú megbízott Közigazgatási Alapítványi Pénztár

portio rész(let), fejadag, illeték, adó
positio tétel, állás, állapot, helyzet
possessio 1. birtok, vagyon, birtoklás 2. helység, falu
practicans praeceptor praedál, praedare praedicatio praedicator praefertissime praemittál praesens gyakorló, gyakornok iskolamester, tanító prédál(ni), pazarol(ni) szentbeszéd lelkész legsürgősebben előrebocsát jelenlévő; jelenlegi, most folyó ezennel
praesentibus praesentis mensis Julii folyó július hónapnak a ... valamijén elnökileg
praesidialiter praespecificál, praespecificare praetendál előszámlál(ni) követel, állit. erősít, mond
praetensio kívánság, követelmény, elbizakodottság
praesentia praesentibus praesentium jelenlét ezennel jelenlét
Primitiva Redemptio primo privilegialis első megváltakozás először szabadalmas, kiváltságos
pro accessorio pro capitali procator processus járulékként tőke gyanánt ügyvéd járás, kerület; eljárás; per, perfolyamat a mondottak szerint tanító; tanár
pro dictuali professor pro hue casu surrogato notario ebben az esetben helyettesítő jegyzőként érvénytelenként szőlőhegy javasol arányosság
pro invalido promontorium proponál proportio proportionate protestál protocollum provideál arányosan tiltakozik jegyzőkönyv előre lát, gondoskodik; haldoklót szentségekkell ellát
providus gondos, gondviselő

provocal, provocare kivált(ani), előidéz(ni), okoz(ni)
publicatio kihirdetés, hirdetmény, kiadott mű
publicál közhírré tesz, közöl
punctum pont

Q

qua convocata teste mint meghívott tanú, meghívott tanúként
quibus supra mint fent
quietantia nyugta, menedéklevél

R

rata rész, részlet, szakasz; illeték
ratificál, ratificare megerősít(eni), jóváhagy(ni)
ratihabeál, ratihabere helybenhagy(ni)
realitas valóság; jóság, birtok
realiter et effective ténylegesen és valóságosan
rectificatio helyesbítés, egyengetés, (el)igazítás
recognoscál megvizsgál, elismer, ki-kémlel
commendál, recommendare ajánl(ani)
rector tanító, iskolamester
redemptio kiváltság, megváltás
redemptionalis megváltott, megváltási
redemptionalis fundus megváltott telek
Redemptionalis Investitio megváltási beruházás
redemptionalis titulus megváltási jogcím
redimál, redimere megvált(ani), kivált(ani)
redimált fundus megváltott telek
referál előad, előterjeszt
regimen 1. uralkodás, kormányzás, kormány 2. ezred
registrator iktatóhivatali tisztviselő, nyilvántartó
regressus 1. viszontkereset 2. kárpótlás 3. hanyatlás
renunciál, renuntiare lemond(ani), visszaüzen(ni)
reparál, reparare megújít(ani), kijavít(ani)

reparatio megújítás, kijavítás, tartozás
repetál, repetere visszakér(ni), ismételn(i)
repraesentál, repraesentare képvisel(ni), előterjeszt(eni), felír(ni)
requiem gyászmise
requirál 1. elkoboz 2. megkeres
requirált megkeresett, felkért
requisitio megkeresés, felszólítás
requisitus megkeresett
resignál, resignare átad(ni), lemond(ani), rábíz(ni)
resolvál kötelez, kinyilvánít
respective valamit tekintve, valamit illetőleg
restantia hiány, tartozás, maradék, hátralék
restituál, restituere visszahelyez(ni), megad(ni), visszatérít(eni)
reversales kötelezvény

S

scala (itt) pénzürtékek rendszere, illetve táblázata
secundo másodikszor
sedes szék, kerület
sedria (=sedes iudicaria) törvényszék
Sedrialis Assessor törvényszéki ítélőbíró, táblabíró, ülnök
senator tanácsos
sententia ítélet, végzés, vélemény, mondat
sententias megbüntetett, elítélt
sequestrum bírói zár alá vétel
sessio 1. ülés, gyűlés 2. telek
sic így
signatum kelt(ezés), pecsételve
sig(natum) die et anno ut supra Kelt a fenti évben és napon.
signatum et quibus supra keltezés fent jelezve
signatum ut supra kelt mint fent
situál, situare elhelyez(ni)
sollemnitas ünneplés, szertartás(osság)
specificál, specificare részletez(ni), számbavesz, számba(venni), külön feljegyez(ni)

specificatio	számbavétel, felszámítás, kimutatás
spicium	(hát)gerinc; itt: torony homlokzati része
status	állapot, állam, rend
stipendium	bér, zsold, misemondás díja, ösztöndíj
sub	alatt, alá
sub autenticum	hitelesen
subscribál	aláír, előfizet
subscribens	aláíró, előfizető
subscriptio	aláírás, előfizetés, egyetértés
subjudex	másodbíró
subscribál, subscribere	aláír(ni), előfizet(ni), vele tart(ani)
substantia	állomány, lényeg, érték, vagyon
succedál, succedere	örököl(ni), követ(ni), következik (következni), sikerül(ni)
successio	öröklés, követés
successionalis	hagyatéki
successive	idővel, időnként, egymás után
successor	örökös, utód, követő
suffrageneus	helytartó, helyettes
summa	összeg, pénz
summa total	teljes összeg
superius specificat testamentom	feljebb részletezett végrendelet
surrogatus	helyettes, képviselő
surrogatus notarius	helyettes jegyző

T

taxa	bér, díj, váltság, adó
Taxa est deposita.	Díj lefizetve.
taxál, taxare	béret, váltságot szab(ni)
Taxam solvit.	Díjat fizet.
Taxa soluta.	Díj fizetve.
tenor	tartalom, rend, célzat, szándék
terminus	határ, vég, határidő; műszó; perfolyam terület
terrenum	
terrestre domini-um	földesúr, földes uraság
territorium	határ, tartomány, terület, birtok
testál	végrendelkezik, örökül hagy

testamentalis	végrendeleti
testamentalis dispositio	végrendeleti intézkedés
testamentaliter	végrendeletileg, végrendelet útján
testamentarius	végrendeleti, végrendelet végrehajtója
Testamentarius Curator	végrendeleti gyámtya
testamentum	végrendelet
testamentum executor	végrendeleti végrehajtó
testans	végrendelkező, örökül hagyó személy (férfi)
testator	örökhagyó, végrendelkező (férfi)
testatrix	végrendelkező, örökül hagyó személy (nő)
testimoniales	bizonyosságlevél, bizonyítvány
testis	tanú
testis requisitus	megkeresett tanú
titulus	név, cím, jogcím, mód, ürügy
tractus	I. táj, vidék 2. épület szintje
transactio	egyezség, szerződés
transsumptum	hiteles másolat, átirat
tutor	gyám, pártfogó, védnök
tutorialis	gyámi
tutoratus	gyámság, gondnokság
tutori cassa	gyámpénztár
Tutori Manipulatio	gyámi kezelés
tutorság	gyámság
tutrix	gyámánya

U

Ult(ima) Septembris	szepetember 30.
universalis haeres	általános örökös
universitas	egyetem
usualis	szokott, szokásos
usus	szokás, birtoklás, haszonvétele
ut supra	mint fent

V

valor	ár, érték, siker, foganat, divat
vice-vicenotarius	helyettes, segéd-, aljegyző
visitatio	látogatás, szemle

IDEGEN SZAVAK

- als Zeige (ném.)** = mint tanú, tanúként
- autzszigleri = Auszug (ném.):** kontójegyzék (szerint)
- carta bianca (ol.):** Egészen vagy részben kitöltetlen, aláírt okmány, itt: váltó. Az ilyen váltóra az aláírás után is lehet adatokat (összeget, időpontot stb.) rávezetni.
- chemisetlik, chemisetlit = chemisette (fra.):** 1. kis ing, ingmell 2. fehérműnek való szekrény sok apró fiókkal
- chifonér (fra.–ném.):** (fehérműs és ruhás) szekrény
- cousin (fra.):** unokaöcs, fiú unokatestvér
- cvajdrót = zweidrähtig (ném.):** kétnyüstös, kétszálú (szövet)
- eklézsia (gör.–lat.):** egyház, egyházközség
- erbethener Zeug (ném.):** kikért tanú
- flinta = Flinte (ném.):** hosszúcsövű puska
- huntzfut (ném.):** gazember
- In gegenwart meiner (ném.):** jelenlétemben, előttem
- ingenieur (fra.):** mérnök
- isptály (ném.):** kórház, menhely
- kadét (fra.–ném.):** hadapród, tisztjelölt
- kistafirozás = stafiroz (ném.):** Minden szükségessel ellát, felszerel. A lányok kiházásításához összeállított ruhaneműeket – ing, hálórékli, lepedő, vánkös, dunyha, törölközö, konyharuha – kell alatta érteni. A szegényebbeknél mindenből 6, a módosabbaknál mindenből 12 darabból állt a stafirung.
- Kuperamts obligatio (ném.–lat.):** rézhivatali kötelezvény, adósságlevél
- massa (gör.–lat.):** tömeg, halom, halmaz (valamely anyagból)
- meuble (fra.):** bútor(zat), berendezés
- móring (ném.):** 1. hozomány 2. jegyajándék
- pikxis (gör.):** szelence, doboz, persely
- Princ = Prinz (ném.):** herceg
- Raths Verwandter (ném.):** tanácsi elöljáró, tanácsos
- regement (ném.):** ezred
- servis (fra–ang.):** 1. asztali étkezéslet 2. teríték
- stál** (valószínűleg a **stellen** (ném.) szöböl): itt: érvénybe, hatályba lép
- strimfli (ném.):** harisnya
- sublád = Schublade (ném.):** alacsony, fiókos szekrény, ma: fiók
- szalvét, servata = serviette (fra.):** asztalkendő, szalvéta
- tafota (perzsa–ol.):** vászonkötésű, fényes sima felületű, nehezített selyemkelme
- Zeig, Zeige = Zeuge (ném.)** = tanú
- zulag = Zuschlag (ném.):** pótlék, hozzáadás, ráadás

A VÉGRENDELETEKBEN ELŐFORDULÓ MÉRTEKEGYSÉGEK

HOSSZMÉRTEKEK

Rőf, ulna, Elle. Görög–római és európai előzmény. 1255. Eredetileg a kinyújtott kar hossza volt. A leggyakrabban használt, elsősorban a textiliák mérésére alkalmazott kereskedelmi mérték. 58,3–78,3 cm, gy.: 62,0 cm.

Út. Hazai alkotás. 1820. A szőlőművelés technikáját (két tőkesor közti terület) alapul vevő szőlőmérték. Szélességében 79,0 cm, hosszúságában pedig 40,0 m távolságot jelölt.

Vég, petia, Stück. Európai előzmény. 1255. Európában elterjedt textilmérték, közismert szélességek mellett a hosszat jelölte. Nagysága elsősorban a textilfajtától, de helytől, kortól függően is változott. Vászonzófélnél 6,0–82,0 m, á: 28,0 m, posztzófélnél 5,0–62,0 m, á: 20,0 m.

FÖLD- ÉS TERÜLETMÉRTEKEK

Barázda, sulcus, Furche. Hazai alkotás, a művelés technikáját veszi alapul. 18. század. A Duna-Tisza közén szőlőmérték volt. 0,09–0,14 kapás; b.: 18–25 nőli; 0,7–0,9 ár.

Dűlő/ödölő, diverticulum, Angewende. Hazai alkotás. 1307. Ödölő volt a neve a szántócsikok végén keresztbe fekvő parcellának, ahol az eke fordult. Kb. 1 hold.

Fertály, quarta, Vierteil. Hazai alkotás. 17. század. Eredetileg valamilyen művelési egység negyedét jelentette, de önállóként két művelési ágban. Szántó: 17. század. Jászságban: 30 kat. hold; 17,2 ha. Szőlő: 1332. Budán 800 négyszögöl; 28,8 ár.

Fogás föld. Akkorra földterület, amennyit egyszeri nekifogással (vagy befogással) meg tudtak művelni.

Forint. Hazai alkotás. 1745. A Jászságban a földmegváltási árból alakult szántómérték. 235–1900 négyszögöl; 8,5–68,3 ár.

Hasáb. Ismeretlen nagyságú földmérték. Kiskunhalason a kender- és káposztaföld nagyságát fejezték ki vele.

Íz. Ismeretlen nagyságú szőlőmérték. Baján, Dunapatajon és Kiskunhalason is használatos volt.

Kapáló szőlő. Az a szőlőterület, amelyet egy ember egy nap alatt meg tud kapálni. A Jászkun-ságban = 200 négyszögöl.

Kocka. 1 kockafa = 10 sulok, vagyis láb. 100 kocka parrag vagy szőlőföld = 1 kapa. 400 kocka = 1 magyar hold (1200 négyszögöl). 1 kockaföld = 3 négyszögöl. Dunapatajon használt földmérték.

Kötél, funiculus, Seil. Honfoglalás előtti, hosszsmértékből átalakult szántómérték. 16,0–60,0 hold; 1,0–3,0 köből; 1,3–3,0 szekér; 234–384 négyszögöl; 8,6–13,9 ár. Számítási egység a Jászságban (1745) 20386–96276 négyszögöl; 7,33–34,6 ha.

Lánc, catena, Kette. Osztrák előzmény. 1745. Hosszmértékből alakult át, az Alföldön több művelési ágban is dfvott. Általánosán: 1,0–2,7 hold; 1 köből. Szántó: 277–24400 négyszögöl; 10,0 ár–8,8 ha. Rét: 1600 négyszögöl; 57,5 ár. Szőlő: 600 négyszögöl; 21,6 ár. Erdő: 500 négyszögöl; 18,0 ár.

Láncalja, lánc, kaszaforduló, kerékajlja, kötélajlja, fűkötél, funiculus, pózna. A rét, kaszáló, erdő- és szántóterület mértékegysége. A 18. században 1 láncalja Jászberényben 16 katasztrális holdnyi területnek felelt meg. A földmérő lánc a 19. században még országosan elterjedt volt, többnyire a községek tulajdonában állott. A lánc és a láncalja mérete vidékenként változott. Szatmár megyében a lánc 10 öl hosszúságnyi volt. Ugyanott a láncalja 1 lánc széles és 12 lánc hosszú parcella (= 1200 négyszögöl). Biharban egy láncalja 1000 négyszögölnek felelt meg.

Öl, orgia. Hazai alkotás. 17. század. A Jászságban hosszsmértékként szélességméréssel a szántó mértéke lett. 360–5600 négyszögöl; 12,9–201,0 ár.

Pászta. Hazai alkotás. 1685. A szőlőművelés technikájából (szőlősorok meghatározott összessége) lett a szőlő mértéke. 3,0 kapás; 1,0 vágó; 19–42 út; 150–690 négyszögöl; 5,4–24,8 ár.

Telek, mezőgazdasági telek, mansio, sessio, Behausung. Hazai alkotás. 11. század. Általában nem földmérték, de egyes településeken bizonyos időszakban közismert, azonos nagyságú terü-

leteket jelölt, így mértek vele. 172–5600 négyszögöl; 6,2–201,4 ár. Jászberényben 4 kötél föld volt egyenlő egy sessioval vagy telekkel. Kiskunfélegyházán 100 forintos föld 40 holdnak felelt meg, ami 1/4 sessio volt.

Vékás föld. A véka közvetve földnagyság mérésére is szolgált. Az 1 vékás föld az a földterület, amelybe 1 véka mag vethető. Az 1100–1200 négyszögöles magyar hold négy vékás földterületnek számított, mert 4 véka vetőmagot bírt meg.

Vontató. Hazai alkotás. 1786. A szénabehordó eszközökből, illetve térfogatmértékből kialakult alföldi rétmérték. 510–3200 négyszögöl; 18,3–115,1 ár.

Zsák, saccus. Hazai alkotás. 1745. Tárolóeszközökből, illetve térfogatmértékből a termésmennyiség figyelembevételével alakult ki, alföldi szántómérték. 1 hold; 1200, 1600 négyszögöl; 43,2, 57,5 ár.

HÍG ŪRMÉRTÉKEK

Akó, urna, tinna, Eimer. Európai előzmény. 1226. Dongás faedény. Bormértékként a metrikus rendszer bevezetéséig él. Országos mérték. 12–112 icce, gy.: 64 icce; 41,97–85,61 l, gy.: 53,72 l.

Fertály, quartale, Vierteil. Hazai alkotás. 1578. Dongás faedény. Ismeretlen nagyobb egység negyedéből alakult ki, ritkán használt bormérték. 13,4–14,7 l.

Ice, justa, media, Halbe. Európai előzmény. 14. század. Fa, fém, üveg ivóedényből alakult ki, elősorban a kocsmai italméréseknél használt országos bormérték. 2 messzely; 0,65–1,67 l, gy.: 0,95 l.

SZÁRAZ ŪRMÉRTÉKEK

Kila. Török előzmény. 1517. Dongás faedény. A hódoltsági területeken és a Jászkunságban is használták, s e részeken sokfelé megmaradt a 19. századig. 1–3 pozsonyi mérő; 46,5–241,7 l, gy.: 62,08 l; 34,9–181,2 kg, gy.: 46,56 kg. A pesti 124,16 l; 83,12 kg volt.

Mérő, metreta, Metzen. Német eredetű. 1279. Dongás faedény. Országos mérték, de inkább az ország nyugati részén, kb. a Tiszáig dívott. 31,0–155,2 l; 23,2–116,4 kg. **Pesti mérő:** 93,12 l; 69,84 kg. **Pozsonyi mérő:** 53,72 l; 40,29 kg.

Véka, modius, quartale. Hazai alkotás. 1397. Dongás faedény. 13,4–62,0 l, gy.: 31,0 l; 10,0–46,5 kg, gy.: 23,2 kg.

TÉRFOGATMÉRTÉKEK

Csomó. Hazai alkotás. 1760. A szálás gabona ritkán használt mértéke. 13–17 kéve nagyságú.

Kazal, cumulus, acervus, Schober. Hazai alkotás. 1463. A téglalap alakú, nagyméretű, tetősre képzett, tartós széna (szalma) rakása, táji sajátosságú országos mérték. A 16–19. században 4,50 m átlagszélesség és magasság mellett 10–50 m közt változó hosszúságban 203–1013 m³, illetve 5,9–46,7 q széna halmaza, amelynél a szélesség és a magasság aránya többnyire 1:1.

Kéve, manipulus, Garbe. Hazai alkotás. 1372. A szálás termés kötözött, egy kézzel emelhető csomója a kender, nád, szalma, leggyakrabban a gabona gyűjtésénél. A gabonakéve nagysága függ az aratás módjától (sarlós vagy kaszás), így 2–5 marok, illetve 5–17 kg.

Kita, fasciculus, Bündel. Hazai alkotás. 1246. Általános kendermérték: 12 f, kb. 4,0 kg.

Kötés, ligatura, Gebünde. Hazai alkotás. 1551. A szálás anyag vagy a vékony, illetve a nem számlálható tárgy kötözött csomója. Ritkán használt mérték: 10 vagy 20 marok len, illetve 10 ázat nyűvött kender.

Marok, pugnus, Bündel. Hazai alkotás. 1376. A szálás termés alapegysége: 1/2–1/5 kéve gabona, 1/10–1/20 kötés len, 1/10 ázat kender.

Öl, orgia, Klafter. Hazai alkotás. Hosszmértékből lett térfogatmérték (tehát köb-öl értelmű), két fajtáját ismerték. Az egyik a **fa-** vagy **erdei öl.** 17. század. A tűzifa megszabott nagyságú rakása: általában 3 láb × 1 × 1 öl (innen a név), a bécsi mértéknél = 0,95 × 1,896 × 1,896 m = 3,42 m³. A másik fajtája a **szénaöl.** 1573. Nevét onnan kapta, hogy az állandó, helyben közismert, rendsze-

rint egyforma szélességű-magasságú (általában $4,5 \times 4,5$ m) szénarakásnak – a kazalnak – csak a hosszát mérték ölben.

Zsák, saccus, Sack. Európai előzmény. 1542. A tárolóeszközt alapul vevő, esetenként alkalmazott nemzetközi mérték, a tartalma szerint változó nagyságban. Bors: 84,0 kg. Liszt: 78,4 kg. Gabona: $91,51 = 68,5$ kg. Átlagtérfogata: 110,9 l, átlagsúly: 77,9 kg.

SÚLYMÉRTÉKEK

Font, libra, Pfund. Római és európai előzmény. 1404. Országos mérték: 0,38–0,61 kg.

Lat, loto, Loth. Osztrák előzmény. 1331. A köznapi gyakorlat legkisebb országos súlyegysége. 1,40–1,95 dkg.

Mázsa, centenarius, Zentner. Ismeretlen eredetű. 1198. Országos mérték a metrikus rendszer bevezetése előtti egész korszakban. 100–144 font; 49,11–75,32 kg.

Porció, portio. Hazai alkotás. 1695. Egy ló napi zabadagja. A hadseregellátás mértéke, amelyet a katonaság a köznapi életből vett át. A 17. században szabályozták: 6 bécsi font; 3,36 kg zab.

Rúdszappan, Stangenseife. Hazai eredetű. 1837. Kereskedelmi mérték. Csak erdélyi nagysága ismert: a széles rúdszappan $2 \frac{1}{4}$ bécsi font; 1,26 kg, a közepes $1 \frac{1}{3}$ font; 0,74 kg, a keskeny 1,0 font; 0,56 kg.

DARABMÉRTÉKEK

Darab, numerus, Stück. Az alapegység független a mérés tárgyától.

A VÉGRENDELETEKBEN ELŐFORDULÓ PÉNZNEMEK

1 aranyforint: 4 rajnai forint; 2 tallér

1 bankóforint: 20 garas; 60 krajcár; 120 dénár

1 dénár (kis pénz, félkrajcár): 2 krajcár, 3 poltura, 180 kurta tallér, 504 dukát (körmöci arany) (1763)

1 dukát (császárs arany): 1 2/250 dukát (körmöci arany), 2 70/90 tallér (kurta tallér), 166 2/3 poltura, 250 krajcár, 500 dénár (kis pénz, félkrajcár) (1763)

1 dukát (körmöci arany): 1 2/250 dukát (császárs arany), 2 72/90 tallér (kurta tallér), 168 poltura, 252 krajcár, 504 dénár (kis pénz, félkrajcár) (1763)

1 ezüstforint: 1,03 papírforint (1799 január) 1,13 papírforint (1800 január), 1,19 papírforint (1802 január), 1,30 papírforint (1803 január), 1,34 papírforint (1804 január), 1,33 papírforint (1805 január), 1,47 papírforint (1806 január), 1,90 papírforint (1807 január), 2,04 papírforint (1808 január), 2,21 papírforint (1809 január), 4,69 papírforint (1810 január), 8,33 papírforint (1811 január)

1 ezüsthuzas: 20 krajcár; (3 ezüsthuzas = 1 forint) (1848)

100 fekete bankó: 12 forint (1811)

1 forint: 20 garas, 60 krajcár, 100 kis pénz (1775)

1 garas: 5 pénz (1775)

1 konvenció forint: 60 krajcár (1848)

1 körmöci egyes arany: 4 forint 30 krajcár (1848)

1 kettős arany: 9 forint (1848)

1 négyes arany: 18 forint (1848)

1 kis pénz: 5 garas (1741)

1 krajcár: 2 dénár, 4 batka (1848)

1 kurta tallér: 1,5 dukát (körmöci arany); 60 poltura; 90 krajcár; 180 dénár (kis pénz, félkrajcár) (1763-ban)

1 máriás: 17 krajcár = 30 dénár; illetve 20 krajcár (1848)

1 pengőforint (p. p.; pengő pénz, klingende Münze): 60 pengőkrajcár = 3 ezüsthuzas (1816-tól)

1 peták: 7 krajcár (1848)

1 pénz: 2 batka (1763). A legkisebb értékű váltópéNZ elnevezése. Értéke azonos a dénáréval. A dénár Szent István kora óta vert ezüstpéNZ, 100 dénár ért 1 forintot.

1 rajnai (rhénes) forint: 20 garas; 60 krajcár; 120 dénár

1 tallér: 60 poltura, 180 pénz (1728), 2 rajnai forint (1848)

1 váltóforint = bécsi érték (Wiener Währung): 20 garas; 60 krajcár; 100 dénár (1811-től)

250 Wiener Währung forint: 100 konvenció forint; 2,5 váltóforint = 1 konvenció forint (1816)

RÉGI KIFEJEZÉSEK, FOGALMAK

alispán (viceispán): A régi vármegye második számú főtisztviselője, a főispán után rangban következő közigazgatási tisztviselő, aki a tényleges igazgatási feladatokat irányította.

almárium: Edény, könyv, ruha stb. tartására használt ajtós vagy fiókos, polccokkal ellátott szekrény.

anginét: Ruhakelmefajta; csak jelzői használatban, l. pl. anginét pruszlik.

armális, címereslevél, litterae armales: Uralkodói oklevél jogosította fel az oklevélnyelvet az oklevélben adományozott, s ott lefestett, sok esetben leírt címer viselésére. 1844-ig az armaleseket latinul állították ki.

azalék vagy **ázalék:** 1. Kenyerkiegészítő élelem (pl. szalonna stb.) 2. Vízzel felöntött szerves anyag, vagyis olyan víz, amelyben bomlásban lévő állati és növényi részek (pl. széna) áznak.

ángy: Valakinek az idősebb asszonyrokona, különösen testvérbátyjának a felesége.

árenda: haszonbér(let)

ártány: A herélt sertés neve.

bankó, bankócédula: A „Bécs városi bankó-cédulák” (Wiener Stadt Banco-Zettel) először 1762-ben és még ezt követően hat esetben kerültek forgalomba 1816-ig. Ezek az ún. Wiener Stadtbank által kibocsátott papírpénzek kamatmentes bankjegyek voltak. Magyarországon nyomásuk színe miatt **fekete bankónak** is nevezték. Címleteik mindig a konvenciók rendszerhez kapcsolódtak 5, 10, 25, 50, 100 forintos értékben. 1771-től már 500 és 1000, II. József uralkodása (1780–1790) alatt pedig 1 és 2 forintos címletek is léteztek. Ez a forint valójában számítási egység volt; érmeként 1/2 tallér létezett csupán. (1 tallér = 2 forint, 1 forint = 60 krajcár). A bankócédulákat az állampénztárak „pengő pénzre” (ércpénzre) váltották át. 1797-től felüggesztették az ércpénzre váltást, 1800-tól a magánosok számára is kötelező lett a bankócédula elfogadása. A bankóprés fokozott háborús igénybevétele miatt a forgalomban lévő bankócédulák mennyisége 1796–1811 között 23-szorosára, míg az ezüstpénz papírpénzben kifejezett árfolyama 100-ról 833-ra emelkedett.

békó, béklyó: Vasláncos mozgásgátló, amelyet rendszerint a ló két első lábára csatolnak. Szepepe, hogy az állat ne tudjon elcsatangolni, a zárral ellátott béklyók pedig a lótolvajlást is akadályozták. A béklyó láncból s a lánc két végén az állat csüdjére kapcsolható kelevézből (bilincsből) álló eszköz.

billog, billeg, bélyeg: Az állatok, elsősorban a szarvasmarhák és a lovak, szamarak, ritkán juhok bőrébe égetett tulajdonjegy vagy jószágjegy, amely azonosításukat szolgálta. A billogot felizzított bilyogzóvassal égetik rá az állatok farára, nyakára, esetleg a szarvára. Elterjedten alkalmazták a Kiskunságban.

birge, büрге: A juh neve a Kiskunságban, főként Kiskunfélegyházán és Kiskunhalason használatos elnevezés.

bizonyság: tanú

borbíró (borbírák): A borbíró (vagy borbírákat) a tanács tagjainak jelölése és szavazata alapján választották. A helység a bormérési jogát kétféle módon gyakorolta, vagy saját kocsmát tartott, vagy bérbeadta azt. Az első esetben a borbírák kötelezettségei közé tartozott az árusított termékek beszerzése, az árusítás módjának ellenőrzése és a jövedelemmel történő elszámolás, illetve a kocsmárosok elszámoltatása. Ők maguk a tanácsnak és a főbírónak tartoztak felelősséggel, a bevételek a házipénztárba kerültek. Azokban az években, amikor a kocsmákat bérbeadással hasznosították, az árubeszerzés, illetve előállítás a bérlő kötelessége lett, a borbírák csak ellenőrzési feladatokat végeztek. A tisztséget betöltő személyeket a belső- vagy a külsőtanácsból, esetenként a közösségekbeli személyek közül választották. A borbíró nemcsak a bor, de ritkábban a sör és a pálinka kocsmáltatását és kimérését is ellenőrizte.

borozda: barázda

bőrös kocsi: Könnyű kocsi fajta egyenes vagy görbe oldalakkal, ücsökkel vagy rakoncákkal, magas kerekkel. Még a 18. században is széltében-hosszában használták. Mivel csak utazásra vették igénybe, ezért magasan ívelődő kávéin, vízszintesen nyugvó orsóin tehénbőrből való ernyő, illetve fedél, a kocsiderékban kas volt. Két oldalán egy-egy ajtó nyílt, amelyet rossz idő esetén bőrfüggöny zárt el. Az ajtóknál az oldalai sok esetben homorúan legörbültek, és ott fel lépő lógott ki, hogy a kiszállást megkönnyítse. A kocsisnak vagy bent a bőr alatt, vagy külön er-

nyő alatt volt a helye, amely megvédte az esőtől. Fogatolására hármás vagy négyes lófogat szolgált. A 19. században a hintók és másféle kocsi elterjedése megszüntette a használatát.

caff: Valamilyen kiherélt állat neve. Kiskunhalason az idősebb korában kiherélt bika, illetve rosszul kiherélt bikaborjú, amelynek a nemi őszlőne részben megmaradt, de ugyanitt caffnak neveztek a későn vagy nem jól kiherélt lovat is.

cic: Kartonhoz hasonló, könnyű pamut- vagy gyapotszövet. Kiskunmajsnán árultak ilyen szövetet.

csárás (csávás) dézsa: moslékos dézsa

csávólos (sávolyos) abrosz: Sávokat adó mintázattal szőtt vászon, egyéb kelméből készített abrosz.

ceseber: Kerek, lefelé keskenyedő, egyfülű fa- vagy bádogedény, melyben főleg vizet, moslékot tartanak a konyhában, kamrában, vagy amelyben vizet hordanak. Rocskával, csöbrökkel mérték a bort.

csenkés kert: Csenkessel benőtt kert. A csenkesz a pázsítfüvek családjába tartozó, bokros növényű növény.

cséza: Könnyű, löcsös kiskocsi. Rendszerint utazásra használták. Neveztek **bőrös kocsinak** is, mert ivszerűen meghajlított kávéira kikészített ökörbőr fedelet is alkalmaztak. Kisebb volt a valódi bőrös kocsinál, általában két személy és a kocsi fért el rajta poggyásztól. Alváza azonos a kocsiéval. Utóbb már rugósan készítették, merev karosszériával. Fogatolásra két ló szolgált.

csikmákszedő: A megfőtt metélt tésztát öntötték bele, hogy a forró víz lecsurogjon.

csikmákszűrő: Tésztaszűrő lyukacsos kanál vagy tál.

csinvat: Matrac, heverő stb. huzatának való, erős, sűrű szövésű vászon.

csutura, csutura: Korong alakú, két oldalán domború fából kivájt üregű, kívül esztergályozott vagy faragott 5-8 literes bor- vagy pálinkatartó edény. Kulacs néven is ismert. Pásztorok, útonjárók, fuvarosok útikészége volt. A 18. században az osztrák–magyar hadsereg ivóedénye lett (hadi csutura).

dajkázkodás: ápolás, gondozás (idős embereké)

deréglapárna: derék alá való párna, derékaljpárna

derékalj: Az ágynemű része, téglalap alakú tokliba, ritkábban tyúktollal töltve. A Duna–Tisza közén párna, alsó párna, tollas vagy derékaljpárna a neve. A paraszti ágyban szalmazsákra került, gyakran 2-4 darab egymásra; a hálószobában lepedőt terítettek rá az alvó személy alá. A derékalj tokja rendszerint sűrű szövésű házivaszon, amely fehér vagy piros, kék csikokkal díszes.

dézsa: Dongákból összeállított vagy bádogból készített nagyobb kerek, nyitott kétfülű edény.

dézsmá, decima, tized: A jobbágy természetbeni szolgáltatása. Minden jobbágy a feudalizmus idején minden terménye, illetve állatszaporulata tizedrészét, a dézsmát (lat. decima = tized) tartozott az egyház javára beszolgáltatni.

dolmány: Térdig vagy combközépig érő, felálló gallérú, férfi posztó felsőruha. Zsinórozás vagy fémgombolás díszíthette.

esztrenga, dranka, fejkaram, isztronga, kosár, lécka: Négy- vagy többszögletű, könnyen szét-szedhető és összeállítható, továbbhelyezhető kerítés, másutt fedett építmény, amely a legelőn a juhok egybetartására, ill. fejkaramjával és a nyáj védelmére szolgál. A Kiskunságban isztronga volt a neve.

életesház: Különálló épület a kicsépeelt gabona tárolására. Általában borona- vagy deszkafallal gerendatalpra építették, amelyet kö- vagy falábakra helyeztek, hogy szellőzését biztosítsák. Faszindellyel fedték. Falépcső vezetett a bejárati ajtóhoz. Egytenű belsejében deszka rekesztékekben (hombár) tárolták az „életet” (gabonát). A 16–18. században használták őket, elsősorban uradalmakban és nagyobb parasztagazdaságokban.

felcser: Gyógyítással is foglalkozó borbély.

fertály: 1. Negyed, szapu: a) Űrmérték gabona mérésére. Általában a gabonamérő, gabonaköböl negyede. b) Űrmérték bor, méz stb. mérésére. 2. Fertálytelek, negyedtelek: egy egész jobbágytelek negyedrésze, területmérték. Birtokos a negyedtelkes jobbágy. A települések egyes részeit, negyedeit is jelentette. 3. Az évnegyedbeli bért (pénzt) is jelentette. 4. Bizonyos piaci, vásári áru-adag neve is fertály. Kiskunfélegyházán a levágott, megtisztított és négy részre vágott liba egy részét fertálnak (libafertálnak) hívják. 5. Súlymérték, a régi mázsa negyedét jelentette. Az elnevezés a német Vierteil szóból származik.

fékető, főköttő: A férjes nők viselték a fejükön, különböző anyagból készülhetett, csipke, gyöngy, varrás díszítette.

findzsa: Lapos, kávé vagy teás porceláncésze.

franciscanus: Ferenc-rendi szerzetes, ferences. A 13. század elején az olasz Assisi Ferenc alapította katolikus kolduló rend tagja. Kecskeméten 1640-ben telepedett le a rend. Megkapták a város plébániáját és katolikus templomát is. 1772-ig ők látták el a katolikus hívek lelki gondozását, és a katolikus iskola irányítását. Rendkívüli népszerűségüket a rájuk történő hagyományozások is bizonyítják.

galáris, kaláris, kláris, gyöngyosor: 1. Általánosabb értelemben a gyöngyosor az egymás mellé helyezett, erősített, fonalra felfűzött gyöngyszemek füzére. 2. Az Alföldön és a hozzá csatlakozó felföldi területeken kaláris gyöngyosor, galáris – a korallból készített nyakék, amely egy vagy több sor felfűzött gyöngyből állt. A 19. században a magyar felnőtt parasztlányok és menyecskék táncos, de templomi ruhájához is országszerte kötelezően hozzátartozott. A legjelentősebb népi ékszer.

gerebeny: Kender szálainak fésülésére, felhasogatására használták. Deszkába áurüre vert szögekkel állt.

göbe: A kifejlett nőivarú sertés neve.

göböly: hizlalt ökör

görög kereskedők: Működésük Kiskunfélegyházán és Kiskunhalason bizonyítható. A görög kereskedők elsősorban török portékákat árultak, de kereskedtek Ausztriában, Lengyelországban, Szászországban és más területeken vásárolt nyugati kelmékkel is. Fő tevékenységük a bolti árusítás lett, de ellátták áruikkal a környék lakóit is. A görög kereskedő elnevezés nem népi, hanem vallási hovatartozás jelölésére szolgált. Voltak közöttük görögök, törökök, albánok, bolgárok, szerbek, akik valamennyien görögkeleti vallásúak voltak.

gyalogszék, kisszék: Támla nélküli ülőbútor, mely deszkalapból és becsapolt lábakkal áll. Számos változatban készült. Négylábú változata volt az ágyszék, asztalszék, mosószék, pad, zsámoly, varrószék, szoptatószék, a templomba járó szék, a présházbeli hegyi kisszék vagy tanyaszék, fejjeszék, gyermekszék. Félkörű ülőlapú a szülőszék. Kerek lapú a csizmadiá- vagy suszterszék. Teknőszerűen kímélyített változata a kupásszék. Kerek lapú, háromlábú gyalogszék ké szülhetett tapló ülökével is. Ez a taplószék. A díszítését általában a peremen körbefutó bemetszések képezik.

gyolcs: Lenből vagy pamutból szőtt finom, fehér vászon.

halomás (halomás): halálozás, halál

harmadfű, negyedfű, ötödfű, hatodfű: Főként szarvasmarhák és lovak esetében használt kifejezés, jelentése harmadik, negyedik, ötödik, hatodik tavaszt, nyarat megért állat.

héhel (héhely): Fakorongba ágyazott, deszkára erősített szegrózsa, melyet kender- és lenfeldolgozásnál rostfésülésre használnak. Népi neve általában gereben.

hidas: Disznóól, amelyben deszkák voltak letéve a földre, hogy a sertések vizelete le tudjon csurogni, és így a szalma szárazabban maradhatott.

hombár (hambár): Különálló gabonatarató épület. A házzal szemben az udvaron állt, belső terét deszkákkal rekeszekre osztották. Ilyen épületek voltak a Kiskunságban használt hambárok is. Gerendavázas szerkezetűek, sávozott deszka- vagy vesszőfállal, nád- vagy cseréptetővel. A különálló hambárok a 19. században terjedtek el a megnövekedett gabonatermés igényesebb raktározására.

ingváll: Női alsó ujjatlan kombinészerű ing, a vállánál volt gombolható. Leginkább rövid női ing.

ipa, ipam, após: Köznyelvi rokonsági kifejezés, amely az ego házastársának apját jelöli.

iskátula, skatula: doboz

írástár: irattár

jószág: 1. Valamely gazdasághoz tartozó háziállatok, különösen szarvasmarhák, lovak összesége. 2. földbirtok 3. vagyontárgy 4. használati tárgy 5. Embernek, ritkán állatnak valamilyen kicsinye. 6. vetés, gabona

juss: 1. Jogos örökrész. Apai juss. 2. Valakit megillető, törvény adta jog(igény). Osztozáskor örökségként kap valamit.

kamra, kamara: A lakóházban vagy a szabadban lévő tárolóhely a gabonafélék, élelmiszer, gazdasági felszerelések részére, emberi tartózkodásra is alkalmas.

kamillót (kamelot): Teveszörből gyártott szövet.

kamuka vagy **damaszt**: 1. Egyszínű vagy virágos selyem- vagy damasztszövet. 2. Ebből készült ruha.

kanapé: Olyan szélesebb pad, amelynek háttámlája és két oldalsó karja van. Magyarországon a 19. század derekától kezdve található meg a parasztházakban. Gyakran pad vagy lóca a neve.

kankó: Elöl végig nyitott, felölthető ujjú, szűrposztóból készített kabátféle gyapjúruha.

kapucinusok: Matteo di Bassi által 1525-ben alapított katolikus szerzetesrend. 1528-ban kapott pápai megerősítést. A kapucinusok a Ferenc-rend eredeti, szigorú szabályzatát követik, nevüket hegyes csuklyájuk latin neve után kapták. Magyarországon a 17. század közepétől működtek.

karton: Vastagabb fonalakból, tömött szövessel, színes nyomással készített pamutvászon.

karszék: Többé-kevésbé díszes faragású, háttámlával ellátott karszékerek eredetileg a templom oltár körüli részében – a karban – voltak elhelyezve, s innen kerültek át a palotákba, otthonokba. A 19. századtól a „karosszék” jelentésű karszék elterjedésében a német Armstuhl, Armsessel is nyilvánvalóan közrejátszhatott.

kas: Kerek vagy ovális, félgömbölyű, illetve lefelé fordított csonka kúp alakú, igen sok méretben készülő, kétfülű, fonott kosártípus. Két kézzel maguk előtt tartva viszik. Hasítatlan, hántolatlan fűzfavesszőből stb. fonják. Sok földműves saját szükségletére készített kasokat. Kisméretű kasokat használtak a paraszti gazdaságok burgonya, szén, szemét, trágya szállítására. Nagy, oválisban nyújtott kasokat használtak a polyva, a szezeka, a takarmány szállítására, a bab, az aszalt gyümölcs tárolására. Ennek hossza a 180-200 cm-t is eléri. A fejen való teherhordás eszközeként is használatosak. Elnevezése földrajzi tájanként igen változatos: véka, silinga, körbec, német kosár, opálka, filkas, fülkosár, füleskosár, kasita, kas, polyváskas.

kándli: kanna

keszkenő: Kézben hordott díszes kendőcske, nők viselték, szélére csipkét, hímzést, rátétet varrtak.

koppantó: Ollószerű oltóeszköz, ezzel vágták le a gyertya elszenesedett kanóciát.

kopolya: 1. Vízszerezés céljából ásott határbeli gödör. Egyéb elnevezései: kiskút, gyalogkút, gödörkút, juhászút. Általában egy, vagy másfél méter széles és ugyanolyan mély. A pásztorok ásták turjánok, vizenyős lapályok, sömlýekek szélén, ahol már kis mélységben is könnyen felfakad a turjánvíz. A pásztorok ivásra és főzésre használták. A juhászok a nyájukat is abból itatták. Különösen a Duna–Tisza között, Kiskunhalas határában volt gyakori a „kőkutak” uralkodóvá válása előtt. 2. Kisebb süppedékes vízállás, természetes kerek földmélyedés.

kótyavetye: árverés

körtvélyfa: körtefa

külü: Magok, száraznövényfélések, esetleg gyümölcs összezúzására, törésére, hántolására használt egyszerű mechanikai gépezet. Elnevezései még: érczúzó, kendertörő, lépkölyű.

lábajószág: Elsősorban a lovat és szarvasmarhát, a 18. századtól kezdve a serést, még később a juhot is értették alatta az Alföldön. A lábajószág a gazdálkodás alapja volt, és mint igező, vonóerő, élelem, gyorsan értékesíthető árucikk, a maga lábán ment el a piacra. Lábajózágnak számított a fent felsorolt nagyjószágok mellett az aprójószág, a baromfi is.

legátus: Református teológiai vagy főiskolai hallgató, akit nagy ünnepeken falura küldtek prédikálni, a kiküldetés kereseti lehetőséggel is járt.

leibli: Rövid, derékig érő, elöl gombolható, ujjatlan férfi felsőruha. Mellényként viselt posztókabát.

lúgó: Olyan faedény (kád, dézsa), melyben a fahamu áztatásával készítették a mosáshoz a lúgot. Mosáskor a ruhák áztatására is használták.

magló sertés: Bármely korú tenyészsertés neve.

malac: Kor szerint szopósmalac, választott malac. A sertések elnevezése kb. 4-5 hónapos korukig.

maradék: ivadék, utód, leszármazott

mándli: A dolmányhoz hasonló szabású, anyagú és díszítési férfi posztóujjas, de kihajtott, sokszor legombolt gallérja attól megkülönbözteti. Egyéb elnevezései: ujjas mándli, nagy mándli (Kecskemét). A 19. század elején megjelenő mándli átmenetet képez a dolmány és a polgári divatú kabát között. A 19. század folyamán országosan a dolmány vagy mente helyébe lépett, átveve annak szerepét és viselési módját is, így felöltve, begombolva vagy panyókára vetve is viselték. Amíg azonban a dolmányhoz az ellenzős nadrág illett, addig a mándlit gatyához is felvették.

második bíró, másodbíró: A mezővárosban a tanácsnak, az előjárásának az a tagja, aki teljes anyagi felelősség mellett kezelte a közvagyonot, illetve felügyelt az ilyen irányú tevékenységre. A funkció általános elterjedése a 18. századra esett, amikor kezdték elismerni a mezőváros önálló jogi személyiségét. Ezért tehát szükség volt olyan egyszemélyi felelőre, aki a jó gazda gondosságával őrizte meg és gyarapította mindazokat az ingó és ingatlan javakat, amelyeket közvagyonként a gondjaira bízta. Kiskunhalason, Kiskunfélegyházán és Szabadszálláson is volt ilyen tisztség.

meny, menyecske: Lehet rokonsági terminus, korjelző és állapotjelző kifejezés. Rokonsági viszonylatban, a férj szüleinek viszonylatában fiuk felesége. Kor szerint egyes vidékeken az első gyermek születéséig, másutt kb. 28-30 éves korukig mondják a férjes asszonyokat menyecskének. A nagycsaládi szervezetben a menyecske nemcsak rokonsági terminus, hanem a családban elfoglalt helyzet, állapot jelölésére is használatos szó volt. A menyecskék a nagycsaládban a szüleikkel együtt maradt, közösen gazdálkodó fiúk feleségei voltak, akik a gazdasszony felügyelete alatt a család hasznára együtt dolgoztak. Férjeik családjában szinte semmi joguk nem volt.

mángorló, mángolló: Vastag, asztalszerű sima lap, amelyre két baba néven emlegetett hengeren gördülő, terméskövekkel megrakott láda nehezedik. A mángorolni való kimosott ruhát a hengekre tkerik rá, hogy a ránehezedő súly alatt kisimuljon. Csak jobb módú családoknál található.

mente: Férfi vagy női posztóujjas, amelyet esetenként férfiak és nők felváltva is viseltek. Számos változata volt. Kék, fekete, ritkábban zöld vagy veres posztóból készült, rendszerint bélelten téli, ritkábban béleletlenül, nyári használatra. Bélése és szegése fekete vagy fehér báránypremből készült. Díszként fém (réz, ólom, ezüst) vagy zsinóros gombolást alkalmaztak. Férfiak és nők egyaránt, télen felöltve, nyáron díszruhaként panyókára vetve viselték, ekkor menteköfvel erősítették fel, amelyhez a vagyonosabb parasztok ezüstláncot is hordtak. Használata a 18. században vált általánossá a mezővárosok gazdag parasztpolgársága körében. Jelenőségét bizonyítja, hogy a leány hozományként kapta. Szokás volt az is, hogy az özvegyasszony férje mentéjét viselte tovább.

minoriták: Ordo Fratrum Minorum Conventualium, konventuálisok, a Ferenc-rend egyik ága. Önálló rendjét X. Leó pápa alapította meg 1517-ben. Új szabályzatukat V. Pius pápa 1565-ben hagyta jóvá. Ezután rendelkezhetek közös tulajdonnal és nem tartoztak a Szentszék fennhatósága alá. A rend megújítója, Giacomo Montanari a 17. század elején újjászervezte a kolostorok belső életét, tanulmányi központokat és missziós kollégiumokat alapított. Magyarországon a 17. században jelentek meg, főként lelkipásztorkodással és tanítással foglalkoztak. Többek között Szegeden is volt kolostoruk.

monyas (csikó): ménlő, csődör

móring, hitbér, jegybér, möringbér: Az a díj, amelyet a férj a házasság megkötése és teljesítése esetére ígér a felesége részére, illetve a leány a maga részére kikötött. A möringot sokszor házassági szerződés formájában kötötték ki, amelyet 2-4 tanú írt alá és azt a jegyzőnél, vagy a református községekben az anyakönyvi iratokat kezelő lelkésznel helyezték letétbe. A megállapodás körülményei és feltételei a helyi szokás szerint változhattak. Sok helyen csak a második házasság esetén kötöttek ki möringot, más helyen a kölcsönösség uralkodott, vagyis a vőlegény javára is szólhatott. Feltétele rendszerint az volt, hogy a házasság gyermektelen legyen és a férj vagy a feleség halálával érjen véget. Összege a szokástól és a vagyoni viszonyoktól függött: a férj javára szóló möring általában a fele volt annak, amit ő ajánlott fel. Sok helyen nemcsak pénzben, hanem ingóságban vagy esetleg ingatlanban állapították meg.

musta: Kurtanyelű vasbunkó, amellyel a varga a talpbőrt és a varrást kalapálva egyengeti.

napa, anyós: Köznyelvi rokonsági kifejezés, amely az ego házastársának anyját jelöli.

négy nyistes: Négy nyüst felhasználásával készült textilanyag.

nyáras: Nyárfás, nyárfákkal beültetett terület.

nyoszolya: Díszes, mennyezetes vagy sok vánkossal, dunyhával tornyosra rakott ágy.

ökör: A herélt bikaborjú neve, 4-5 éves korától. Igavonásra használták.

öllő: ellő

palé: Dunapatajón némely ereknek és völgyeknek sajátos elnevezése. A völgyes részek mellett fekvő dombosabb helyeket Palé-hátnak nevezik.

pamukos, pamutos (párna): pamutból készült (párna)

paszománt, paszomány: Selyem-, szőr-, pamut-, ezüst- vagy aranyfonalból font, szőtt, vert zsinór, bojt, rojt, illetve más, minta nélküli vagy mintázott alakzat. A ruházatot és a bársonnyal, illetve brokáttal bevont bútorokat díszítették vele. A parasztság körében a 19. században paszományozták a selyem- és bársonyszoknyákat, blúzokat, mellényeket.

paripa: herélt ló

parlag: Egy vagy több évig vetetlenül, műveletlenül álló szántóföld. Pallag, parrag néven is ismert.

patikárius: patikus

patyolat: A gyolcshoz hasonló sűrűségű, de finomabb lenfonalból szőtt, ezért jóval könnyebb, fálytolszerű anyag. A mai batisztunknak felel meg.

pendel: Fehér házivászonból készült, hosszú és bő, rövidujjú alsó ing. Hálóingként használták.

pengőpénz: Általában a fémbe készült pénznek (ércpénznek) a minőségi megjelölése, ellentétben a papírpénzzel. Szoros értelemben véve pedig így nevezték Magyarországon az Ausztriában 1858-ig forgalomban volt konvencióss pénzláb érmeit, melyekből 100 ft pengő = 105,24 ft osztrák értékben.

piaristák: Kegyes Tanítórend, Kegyesrendiek, Ordo Clericorum Regularium Pauperum Matris Dei Scholarum Piarum, Calasanzii Szent József spanyol pap által, oktatási feladatok ellátására 1597-ben alapított katolikus szerzetesrend. Pápai megerősítést 1621-ben kapott. Magyarországon 1642-ben, Kecskeméten 1714-ben telepedtek meg.

politírozott ágy: A fából készült ágy felületét denaturált szeszből oldott sellakkal vagy műgyantával vonják be, ezáltal fényes felületet biztosítva neki.

portéka: A köznyelvben még a 19. században általános, ma már ritkább „áru” értelmén kívül régebben a nép használta a kifejezést az ingóságok, használati tárgyak megjelölésére is. Gyakorlatilag a ház felszereléséhez tartozó ingóságokat jelölték e szóval. Néha megkülönböztettek ágybéli és ládabéli portékát. Ez utóbbiak alatt az általában legértékesebb vagyontárgyak tárolási és őrzési helyeül szolgáló ládában tartott ingóságokat, asztalneműt, abroszt, lepedőt, ruhaneműt, lábbelit, készpénzt, ritkán az ékszereket értették.

posztó: Finom szálú gyapjúból, sűrűvé szőtt, bolyhozott, nyírott szövet.

pölhös dunyha: pelyhes dunyha

prostya: a/ kerítés b/ palánk fakerítés c/ léckerítés d/ fonott kerítés, sövény. Itt valószínűleg az a/ változatról van szó. Ez függőlegesen a földre eresztett, durva fahasábokból álló kerítés, a hasábok között keskeny rés van, és hogy egyenesen álljanak, a felső részük vesszővel össze van fonva.

pruszlik, pruszli: Ujjatlan alsó női mellény nappalra, melltartó szerepét töltötte be. Német eredetű, főként az Alföldön, a Felvidéken és Dél-Dunántúlon elterjedt népi megnevezés a 18–19. század fordulójá óta.

purgatórium: Tisztítóhely, tisztítóház; a katolikus felfogás szerint a bocsánatos bűnökkel terhelt lelkek átmeneti vezeklő helye az üdvözülés előtt.

ráksa ágyterítő: Sávolykötésű gyapjuszövetből készült ágyterítő.

rása: Sávolykötésű, olykor bolyhos gyapjuszövet. A kevésbé jómódúak szoknyát varrta belőle.

rása vagy rászsa szoknya: Durva, de lágy és igen erős szörkalméből készült szoknya.

rece: Cérnából kötött háló, melyet a halászokéhoz hasonló speciális ú segítségével készítenek. A megkötött és ráára feszített hálónak tömő- és hurokkötésekkel való mintás kitöltése útján áll elő a rececsipke. Rececsipkéből készülhettek a főkötők az Alföldön, köténybe Kecskeméten a keskenyebb betétcsikok. Jobbára kismesesi községekben és mezővárosokban készült.

redemptus: A redemptióban résztvevő, a Jászkon Kerületben a legmagasabb kiváltságokkal rendelkező személy, aki választási és választhatósági joggal rendelkezett. A politikai jogok kizárólagos élvezete mellett gazdasági téren is megkülönböztetett előnyös jogai voltak. A redemptus díjtalanul használhatta a legelőket, gyakorolhatta a bormérés jogát, vadászati joggal bírt, vásár- és piaci taksát nem fizetett, s mentes volt a rév- és vámfizetésektől is. Birtokszerzésnél a redemptusnak elsőbbségi joga volt az irredemptussal szemben.

rékli: Könnyű, bő szabású, szűk nyakú, ujjas női blúz.

rideg (juhok): A rideg szót a szilaj szóhoz hasonlóan a 18. századtól állatokra is alkalmazták. Jelentése: meddő (állat és nyáj), herélt, tenyésztésből kizárt, sovány, néhol mint pl. a Kiskunságon így nevezik a munkába nem tört állatot is. A külterjesen tenyésztett állatokat értették alatta.

rocska, fejedény, geleta, sajtar, vendel: Dongából összeállított vagy bádógból készült csonka kúp alakú edény, fülénél fogva viszik, tejet, bort hordanak benne. Két alapformája ismert: 1. a felfelé szélesedő vödörforma; 2. a felfelé szűkülő alacsonyabb forma. Az előbbi a tehenek, az utóbbi a juhok fejésére használatos.

rokka: Fonáshoz használt háziipari eszköz, amelynél a fonál sodrását lábajtású kerékkel forgatott orsó végzi.

rosta: Keretbe foglalt, dróthálóból készült, durva szitához hasonló eszköz. Szemcsés anyagok tisztítására használták. Ezen nyomkodták át a gyúrt tészta és így készítették a tarhonyát.

rúgott borjú, **csikó**: Csecstől elválasztott, már nem szopós borjú, csikó elnevezése egyéves koráig.

schein, **váltócédula**: A Habsburg birodalomban 1811. március 15-től lépett érvénybe a devalvációs rendelet. A bankócédulák cseréjéhez névértékük ötödrészének megfelelő „Einlösung-schein”-t (beváltási jegyet) hoztak forgalomba. Az inflációt azonban a papírpénz leértékelésével nem sikerült megállítani. Az Oroszország elleni 1812-es háborúhoz ismét működésbe kellett lépnie a bankóprést. Az 1813-ban újonnan kibocsátott papírpénz „Antizipationschein”-nek (előlegezési jegynek) nevezték, nehogy a devalvációs rendeletet kiadó Ferenc császárt szőszegésen lehessen érni. 1816-ban a konvenció forint árfolyama (1 konvenció forint 1,59-ről 3,28-ra) nőtt papírpénzben. Az 1811–1816 között kibocsátott papírpénzek (beváltási és előlegezési jegyek) Wiener Währung gyűjtőnéven 1858-ig maradtak forgalomban. A két devalváció következtében, ha valakinek 1811-ben 100 forintja volt bankócédulában, annak az első leértékelés után 20, a második után 1816-ban pedig már csak 8 forintja maradt.

sivány (zsák): silány, agyonhasznált (zsák)

stokóra: Szekrénykébe zárt óra, az ajtó a számlapnak megfelelően kivágott, esetleg üvegezett. A zárt szekrényké asztali állóóra hatását mutatják. Az ilyen óratok lehet falra akasztható vagy szublóra állítható. Az Alföldről ólomházas cserép példányok maradtak, virágos, figurális díszítéssel.

suba: Gyapjas juhbőrből készített, ujjatlan, kerek, hosszú köpönyegféle. Pásztorok viselete.

süldő: Első évükben lévő, fiatal, serdülő sertések neve mindkét ivarban.

sütőház, nyári konyha: Egy-két helyiséges kis épület, ahol a meleg évszakban a főzés és sütés munkáját végzik, esetleg napközben is ott tartózkodnak. A sütőházakat általában a lakóépülettel szemben az udvar túlsó oldalán, az utcához közel építették fel.

stucli: félkesztyű, érmelegítő

szalmazsák: Ágyakban a matracok elődje. Ágy nagyságú zsák, szalmával kitömve.

szaporadék: szaporulat

szattyan: Kidolgozott, leginkább lábbeli bélésének használt vékony birkaőr.

szák, **merergyű**: Az emelőhalászathoz tartozó járulékos halászati eszköz, amelyet valamilyen hálóban, horogfélén, vejszében megfogódott, illetve bárkában tárolt halak kiemelésére a halász mindig a keze ügyében tart.

szálláskert: A lakóudvartól elkülönülten álló, de más szálláskertek szomszédságában elhelyezkedő gazdasági udvar, magánbirtoklású mezőgazdasági üzemviteli telephely (szérűskert). Egyéb elnevezései: kert, akókert, istállókert, ólaskert.

szárazmalom: Emberi, állati erővel meghajtott őrlő, daráló, hántoló szerkezet. Több változata volt, így: a szuzsi malom, tiprómalom, járgányos malom. A szárazmalomnak jellegzetes tömegű, szerkezetű épületei voltak a sokszög alakú malomsátrak, amelyek téglá, kő-, fagerenda pillérekben nyugodtak, nád-, zsindey-, cserépfedéllel héjjalták a tetejüket. A malomsátor mellett szinte eltörpülő kis toldalék épületekben kerültek felállításra a különféle munkagépek, liszteb, daráló, hántoló kőpadok.

székbíró, **székbírák**: A székbírót (vagy székbírákat) a tanács tagjainak jelölése és szavazata alapján választották. Feladata a helység húsmérési jogának ellenőrzése volt. A város ugyanis vagy saját mészárszéket tartott, vagy bérbeadta azt. Az első esetben a székbírák köteleességébe tartozott az árusított termékek beszerzése, az árusítás módjának ellenőrzése és a jövedelemmel történő elszámolás, illetve a mészárosok elszámoltatása. Ők maguk a tanácsnak és a főbírónak tartoztak felelősséggel, a bevételek a házipénztárba kerültek. Azokban az években, amikor a mészárszékeket bérbeadással hasznosították, az árubeszerzés, illetve eállítás a bérlő kötelessége lett, és a székbírák csak ellenőrzési feladatokat végeztek. Különösen ügyelniük kellett az egészségügyi követelmények betartására pl. arra, hogy friss húst mérjenek, jó és hiteles mértékeket

használganak. A tisztséget betöltő személyeket a belső- vagy a külsőtanácsból, esetenként a communitasbeli személyek közül választották.

szénvonyó: Ezzel az eszközzel húzták ki a kemencéből a paraszat és a hamut.

szérűskert: 1. Városi, illetve falu széli közös birtoklású nyomtató és gépi cséplőhely (rakodó). 2. A lakóudvartól térben elkülönülő, paraszti magánbirtoklású belterületi gazdasági udvar egyik neve pl. a Jászságban (szálláskert). 3. Falun kívül kimért magánbirtoklású parcella, amely a paraszti nyomtató és rakodóhely. A hasonló rendeltetésű parcellákkal csoportot alkot. 4. A belső telek vagy a tanyai telephely azon részének gyakori neve, amelyben a nyomtatást, illetve a gépi cséplést végzik, és ahol a szalmát, valamint a szálastakarmányt tárolják. (udvar) 5. Uradalmi nyomtató, gépi cséplő és szalmatároló hely.

szín: 1. Nyitott oldalú, szabadon álló vagy lakóházzal, esetleg más épülettel összeépített építmény, amely elsősorban tárolóhely, de szolgálhat munkahelyül is. Szinonim változata az árnyék, árnyékalja, fészler s részben a fészler. A színben helyezték el a járműveket, teherhordóeszközöket, a mezőgazdasági felszerelés nagy részét (ekéket, boronákat, hengert, vetőgépet). Itt álltak a favágó eszközök is. Téli esős időben számos munkát a színben végeztek el. 2. Néhol az akolt is fészlernek mondják. Funkciója hasonló mint az akol színjéé, a külterjes állattenyésztés időszakában teletetőhely, később a nyári elhelyezésre szolgált. Karám nélküli színekben, telelőn, ólaskertben (szálláskert) tanyák és házak mellett helyezték el állatokat. A szín mint állatelhelyező hely ismeretes a Kárpát-medence magyar lakta területein.

szita: Háztartási eszköz, hengeresre hajlított vékony falemezben kifeszített lőszőrháló. Liszt tisztítására (szitálására) használják.

szitka: 1. szitácska 2. tejszűrő

szófa: Támlás, karfás kerevet.

terjedék: szaporulat (pl: szarvasmarhánál)

tinó: A bikaborjút tavasszal, első füre menendő korában kiherélik, és ettől kezdve hároméves koráig tinó a neve.

tized, decima, dézsma: 1. A jobbágy természetbeni szolgáltatása a római katolikus egyháznak a feudalizmus idején. Decima néven minden jobbágy fizette. 2. városi kerület

tizedes: A tizedes a mezővárosokban a választott tisztségviselők közé tartozott és a rendszeti igazgatás feladatait volt hivatott végezni. Kiskunhalason 1755–1756-ban 2 fő, 1774–1848 között már 12 fő teljesített tizedesi szolgálatot.

toklyó, tokjuh: A 13–24 hónapos növendék hím ivarú juh neve.

töllyös: tölgyes

tőrek: A nyomtatás során az állatokkal apróra tapostatott gabona szárának és a kalász összetört részeinek törmeléke, rendszerint a gabona héjával, a pelyvával együtt. A tőreket görbe fogú, ún. rugdáló gereblyével húzták le a szérún maradt gabonaszemekről. Tapasztani való sárba szokták tenni.

űrű: herélt juh

üsző: tehénborjú

vasláb: Vasból készült háromlábú kis állvány, amelyre nyílt tűzőn való főzéskor az edényt tették.

vej, vő: Rokonsági terminus a férj jelölésére felesége szüleinek viszonylatában. Társadalmi státusra utaló jelentése kissé pejoratív: a feleség szüleinél lakó, a szüők vagyonában dolgozó, a feleség családjával szemben alárendelt viszonylatban lévő férfi megjelölése.

vendégoldal, vendégrúd: Két hosszú rúd, amivel a szekér rakfelületét megnövelik, ha szénát vagy learatott gabonát szállítanak rajta.

véka: Régi űrmérték, illetve tárolóedény. Mint űrmértéket főleg búza, rozs, árpa mérésére, mint edényt szemtermények tartására használták. Nagysága vidékenként különbözött, általában 25–35 liter között váltakozott.

vermes élet: A veremben tárolt gabonát neveztek így. Főleg a kenyérlisztet adó gabonafajtákra használták az „élet” kifejezést.

vincellér: vincélér: A szőlő műveléséhez jól értő, nagy gyakorlattal rendelkező szakember.

vonókéve: Feltehetőleg a marokszedő horog dunapataji elnevezése. Ezzel az eszközzel a rendre vágott gabonát kévkébe gyűjtik és bekötve keresztékbe rakják. Ez a munkamód a 19. század közepéig – különösen a tavaszi gabonáknál – elterjedtebb volt a kaszás aratásnál.

vöndöl, vendel: Fejőedény; itt ecettárolásra használt edény.

zsellér, gyalogjobbágy, gyalogszeres: A jobbágyság alsó rétege. Az úrbérrendezés előtt az minősült zsellérnek, aki egyáltalán nem vagy csak jelentéktelen mennyiségű telki földdel rendelkezett, vagy aki nem saját házhelyen lakott, vagy akinek nem voltak igás állatai, vagy egyik említett tényezővel sem bírt. Az úrbérrendezés (1767) után házas (inquilinus) és házatlan (subinquilinus) zselléreket különböztettek meg. Házas zsellér volt minden olyan jobbágy, akinek a telki földállománya nem érte el a jobbágytelek 1/8-ad részét. A zsellérek szolgáltatásai jóval kisebbek voltak, mint a telkes jobbágyoké, a földesúrnak csak gyalogrobottal tartoztak. Tágabb értelemben a zsellérek közé tartozott a nem mezőgazdasági foglalkozású, úrbéres földdel nem rendelkező személy is.

A VÉGRENDELETEKBEN ELŐFORDULÓ KRONOLÓGIAI KIFEJEZÉSEK

Boldogasszony hava: január

Böjtelő hava: február

Böjtmás hava: március

Demeter nap: október 26.

holdnap, holnap: hónap

Húsvét: a március 21-ével kezdődő tavasz első holdtöltéje után következő vasárnap

Karácsony: december 25.

Karácsony hava: december

Mindszent hava: október

octava: az ünnep nyolcada. (Néha az ünnepet követő egész hetet értik alatta.)

Pünkösd: húsvét utáni 7. vasárnap

Pünkösd hava: május

Szent András hava: november

Szent Gergely nap: március 12.

Szent György hava: április

Szent György nap: április 24.

Szent Jakab hava: július

Szent Katalin nap: november 25.

Szent Lőrinc nap: augusztus 10.

Télutó hava: február

Ultimus (dies): a hónap utolsó napja

SZEMÉLYNÉVMUTATÓ¹⁶⁹

A

- Acsics, Petar 26
 Adamovics Gábor 45
 Adamovics Róza 75
 Adamovits András Bálint bajor udvari királyi titkos tanácsos 76
 Adamovits Antal 49
Adamovits Ferenc (Franz Adamovits) bajai lakos, Bács vármegye táblabírája, alapítványtevő 16, 71, 76, 77, 80, 83
 Adamovits (Adamovics) nemzetiség, kuklói, nemes (Baja) 73, 83
 Adorján Péter 349
 Afics, Petar (Petár Áfics) 22, 25
 Agárdi Judit, néhai (Mihálovits Márton, néhai, hitvese) 221
 Agárdy György 190
 Albert András (Andreas Albert) kiskunhalasi tanácsnok 259, 269, 274
 Albert herceg 270
 Albert István 239
 Albert Judit (Patai János hitvese) 239
 Albert Miklós 35
 Albrecht József bajai tanácsnok és gyámatya 67
 Albrecht József bajai uradalom alügyvédje 83
 Alföldy János 58
 Allaga Imre Bács megyei esküdt 86
Almási György kiskunfélegyházi lakos 218, 219
 Almási Rozália 219
 Almásy Ignác 194
 Alsó Németh (Német) Mihály 317
 Ambrus Gergely 137
 Ambrus István dunapataji esküdt 110, 116, 138, 148
 András Jánosné 112
 Angyal Gergelyné 103
 Apostagi Jákob zsidó 340
 Arno, Georgius bajai tanácsnok 43
 Asszaly Anna 72
 Auer Ádám (Adamus Auer) bajai bíró 61

Á

- Ágoston István (Stephanus Ágoston) kiskunhalasi lakos 244, 245, 246
Árendás Kováts József szabadszállási lakos 327, 331

Árvai Mihály 324

B

- Babos Jánosné 250
 Babud Erzsébet, hajadon 253
Babud István kiskunhalasi lakos 253, 254, 291, 292
 Babud János, ifjabb 253
 Babud János, legifjabb 254
 Babud János, néhai 253, 254, 255
 Babud Mária (Buda Istvánné) 292
 Bacsó Gergelyné 294
 Bajnay Ferenc, nemes 81
 Bajnay János, nemes, páztohai lakos 79
 Bajtsy András inas 75
 Bajzák Pál 212
 Baka Tóth János béres 323
 Bak Péter, öreg 109
 Bakos Istvánné 228, 229
 Balajthy Imre (Emer. Balajthy, Balajthy esküdt) kiskunfélegyházi aljegyző, főjegyző, a Kiskun Kerület hites esküdtje 180, 186, 187, 189, 191, 192, 198, 207, 210, 218
 Balajthy Vendel nádori táblabíró 346
 Balás Sándor 326
 Balás Sándorné (Juhász Zsuzsanna) 326
 Balkó Katalin (Haskó Máté özvegye) 206
Balla Gergely kiskunhalasi lakos 284, 285
 Balla György 108, 109
 Balla Péter 284
 Balla P. Jánosné 116
 Balogh István 328
 Balogh Lajos szabadszállási aljegyző, jegyző 336, 337, 338, 341, 346
 Balog János 305
 Bana István szabadszállási bognár 326, 327, 328
 Bangó András kiskunhalasi lakos 253, 254
Bangó Katalin (Babud Jánosné, özvegy) kiskunhalasi lakos 253, 254, 255
 Bankos Zsuzsanna (Szabó István hitvese) 336
 Banus György 232
Banyúr Anna (Fénszarusi Pálné, özvegy) kiskunhalasi lakos 288, 289
 Barakovich Fülöp bajai tanácsnok 31
 Baranyat Lőrinc 158

¹⁶⁹ A személynévmutatóban a vastag betűvel szedett nevek jelzik a végrendelkezők nevét! A személynévmutatóban csak teljes személynevek szerepelnek.

- Baranyi József, öreg**, kiskunmajsai redemptus lakos 297
- Baratskai Kováts János** szabadszállási földtulajdonos 327
- Baratskai Kováts Jánosné, ifjú** (B. Kováts Jánosné) 335
- Baratskai Mihályné** 292
- Barbarits Szűts Miklós(né)** 30
- Barna Kováts György** 253
- Barta György** 211
- Barta Lőrinc** 220
- Barnaki István, néhai**, szabadszállási lakos 311, 312
- Barnaki János** 311
- Batsó István** kiskunhalasi föld- és szőlőtulajdonos 261, 262
- Batsó István** szabadszállási lakos 319, 321
- Batsó Istvánné** (Nagy Lúdia) 318
- Batsó Katalin** (Lovász Ferenc, öreg, felesége) 331
- Batsó Mihály** kiskunhalasi földtulajdonos 261
- Baumgartner, Joannes** bajai tanácsnok 56
- Bán Gy. István** 119
- Bánhidi Antal** 228
- Bánhidi (Bánhidy) Ferenc** kiskunfélegyházi tanácsnok, főbíró 16, 173, 175, 179, 185, 186, 188, 189
- Bánhidi Johanna** 227
- Bánhidi József** kiskunfélegyházi tanácsnok 188, 189, 210, 214
- Bánhidi József, ifj.**, kiskunfélegyházi aljegyző, jegyző 226, 233
- Bánhidi László** 228, 232
- Bánhidi (Bánhidy) Lászlóné** 227, 228, 229
- Bánhidi Mária** 228
- Bánhidi Mária** (Matejka János hitvese) 189
- Bánhidi Péter** 228
- Bán Mária, nemes** 122
- Bán Mihály** dunapataji csizmadia 103
- Bán Mihály, öreg**, dunapataji lakos 135, 136
- Bán Pálné, özvegy** (Fazekas Erzsébet) dunapataji lakos 117, 118
- Bán Sámuel, néhai**, dunapataji gyám 126
- Bátory János** 190
- Becze József** 87
- Beczkó Györgyné** dunapataji lakos 94, 95
- Beczkó János** 95
- Benák Katalin** 139
- Benedek Antal** kiskunhalasi városgazda, kiküldött 279
- Benedek István**, idősebb, kiskunhalasi tanácsnok, második bíró, helyettes főbíró 277, 278, 292
- Benedek József** 176
- Benedek Szakál Mihály** 93
- Bengel Gábor** kerületi orvos, sebész 189
- Beni Sámuel** dunapataji esküdt 109
- Benits Mária** 71
- Benke Anna** (Tót János hitvese) 259
- Benke György** dunapataji esküdt 148
- Benke István** dunapataji esküdt 126, 134
- Benke Pál** dunapataji tanácsnok 104, 106, 110
- Benke Pálné** 116
- Bense András** 169
- Bense Erzsébet** (Konkoly Istvánné, özvegy) szabadszállási lakos 306, 307
- Bense Mihály** 169
- Beok Antal** 87
- Berecz Pál** kiskunfélegyházi szőlőtulajdonos 153
- Berecz Pál** kiskunfélegyházi árva 193
- Berényi István** 91
- Bergel József** kiskunhalasi kereskedő 292
- Bergman Márton** bajai tanító 68
- Berki János** 240
- Bernakovits József**, olováci, báró, bajai esperes és plébános 52
- Bernát Erzsébet** (Elisabeth Bernát) (tévedésből Vincze Antal hitvesének írják) 277
- Bernát Sára** (Vincze Antal hitvese) 276
- Berta, Josephus** kiskunhalasi második bíró 247
- Berta Mihály, öreg**, szabadszállási lakos 309, 310
- Besnyai Gergely** kiskunhalasi tanácsnok, pénztárnok 275
- Besnyán Zsigmond** kiskunhalasi tanácsnok 281
- Béni János** dunapataji esküdt 119, 124, 126, 128, 131
- Biatsi József** 115
- Biátsi János** katona 121
- Bibo István** kiskunhalasi tanácsnok 285
- Bibok István** 236
- Bibó György** (Georgius Bibó) kiskunhalasi tanácsnok 268, 269, 274
- Bibó Károly** kiskunhalasi jegyző 288
- Bibók József** 213
- Bikádi Ferenc** balotai gulyás 266
- Bikádi (Bikády) István** (Stephanus Bikády) kiskunhalasi hites aljegyző, jegyző, főjegyző, tanácsnok 253, 254, 257, 259, 262, 265, 268, 269, 274, 275, 277
- Bikádi János** 285
- Biki István** 271
- Bikit** család (kiskunhalasi család) 270
- Bikit István** 278
- Bikszegi, Samuel** 99
- Bitterman Terézia** 198
- Bíró Iván** (Ivan Bíró) kiskunhalasi tanácsnok 269

Bíró János kiskunhalasi tanácsnok, második bíró 254
Bíró Nagy János kiskunhalasi lakos 285, 286
Bíró Péter 285
Bobits Rosalka 49
Boda Józsefné, ifjú 141
Bodo Sándor 116
Boditsi, Michael kiskunhalasi második bíró 241
Bodnár István szabadszállási gondnok 317
Bodor István kiskunfélegyházi kiküldött 236
Bogár, Joannes kiskunhalasi tanácsnok 249
Bogár Tamásné balotai földtulajdonos 251
Bogyay Ferenc kiskunmajsai kapitány 298
Bona Péter 346, 347
Bor Erzsébet (Krankó János hitvese) 257
Bor Mihály 260
Borik András kiskunfélegyházi lakos 212, 214
Borik Örsébet 213
Boros Mihály dunapataji lakos 131
Boros Mihály kiskunhalasi meghívott 250
Boros Péter dunapataji közrendű 96
Bors Anna (Panna) 93, 113
Borsos János kiskunmajsai gulyás 177
Borss Ferenc kiskunhalasi lakos 265, 266
Bosér Gergely kocsis 248
Botka Anna, özvegy (Almásai György hitvese) 218, 219
Botka Örsébet, özvegy (Dósai Máté hitvese) 198, 199
Botra Jakab 227
Botra Pál 164
Botzka József 112
Bozóky József 220
Boszer István kiskunhalasi lakos 176
Bódi Jóska jákóhalmi lakos 176
Bóné Istvánné 261, 262
Bóné István (Stephanus Bóné) kiskunhalasi tanácsnok, pénztárnok 275, 277, 268, 269, 274
Bósza Anna 314
Bósza István szabadszállási lakos 307, 308
Bósza István szabadszállási lakos 314, 315
Bósza János 315
Bök Anna 59
B. Budai Ignác 210
Bretska György kiskunhalasi tanácsnok 281
Brunner, Joseph bajai tanácsnok 25
B. Szabó Gábor 137
B. Szabó Gergely, öreg 136
B. Szabó Gergelyné, özvegy, (Pásztor Zsuzsanna) dunapataji lakos 136, 137
B. Szabó Pál 116
B. Szabó Sándorné 137

Budai Anna Mária (Anna Mária Budai) (Már Andrásné) kiskunfélegyházi lakos 209, 210
Buda Mihály kiskunhalasi lakos 265
Bugyi Istvánné 102
Bujdosó János 195, 196
Bujdosó Örsze 196
Bujdosó Zsuzsa 196
Burján János 213
Burján Mátyás 190
Burján (Burjány) Zsuzsanna dunapataji lakos 91, 92, 93
Burus Gergely 285
Bus Péter 267
Bús Mihály bodoglári földtulajdonos 277
Bús Péter bodoglári földtulajdonos 246, 277
Bús Péterné 247
Búza Mihály (Michael Búza) kiskunhalasi tanácsnok 269
Búzás János akasztói gulyás 176

C

Czakó András kiskunfélegyházi lakos, kiküldött 152, 160, 161
Czakó Anna, özvegy (Bánhidi Ferenc hitvese) 188, 189
Czakó István kiskunfélegyházi tanácsnok 164
Czakó János kiskunfélegyházi tanácsnok 16, 180, 186, 189, 193, 211, 212
Czakó Mátyás kiskunfélegyházi kiküldött, tanácsnok 169, 184, 189
Czakó Mátyás 271
Czakó Örsébet 188
Czef Anna (Miszura István hitvese) 58
Czerner Terézia 63
Czifra Tamás 279
Czigenhagen Anna (Anna Czigenhagen) 51
Czigenhagen Albert 50
Czigenhagen András (Andreas Czigenhagen) 50, 51
Czigenhagen Magdolna (Czigenhagen Pál hitvese) 50, 51
Czigenhagen Pál (Paul Czigenhagen) Czigenhagen Pál (Paul Ziegenhaken, Paul Ziegenhakken) bajai tanácsnok 23, 50, 51
Czigenhagen Terézia 50
Czimer Miklós alpári lakos 169, 170
Czina, Blasimus bajai tanácsnok 37
Czink Mártonné 262
Czirják Bálint 141
Czirják Bálintné 141
Czirják Pál dunapataji bíró, esküdt 16, 106, 107, 118, 119, 125, 126, 128
Czirok Bandi kecskeméti lakos 265

Czirok István dunapataji esküdt 16, 114, 116, 121, 123, 124, 125
Czirok Márton kiskunhalasi lakos, földtulajdonos 263
Czerni Antal 68
Czerni Antónia 68
Cz. Szabó István 324, 325
Cz. Szabó Mihály szabadszállási lakos, birtokos 324, 325

CS

Csanda András 168
Csaplár János szabadszállási tanácsnok, kiküldött 321, 323, 330, 333, 348
Csaplár József, ifjú 336, 339
Csaplár Józsefné 337
Csaplár Sándor fülöpszállási lakos 332
Csaplár Sándorné (Varga Ráhel) 333
Csaplár Szél György dunapataji katolikus oskolamester 95
Csapó János 255, 260
Csarugdzsinov Miska fiai, szantovai lakosok 32
Csáki Ferenc 163
Csáky József 190
Csákvári Nagy Jánosné solti lakos 132
Csányi István 235
Császár István 108, 109
Császár István, öreg, dunapataji lakos 145, 146
Császár József dunapataji esküdt 143
Császár Pál dunapataji lakos 108, 109, 110
Császári Ferenc, néhai 248
Császári Ferencné 248
Cseh Ágoston 217
Csejtey Judit, nemes 67
Cseklye Ferenc 167
Cseklye János kiskunfélegyházi lakos 166, 167
Cseklye Pál 167
Csepregi István 292
Cserép József 163
Csernák Mihály kiskunfélegyházi tanácsnok 192, 196, 199, 206, 209, 216, 220
Csernei Lajosné 337
Csernus Klára 72
Csernus Lázár 87
Cseszlár Antal (Antonius Cseszlár) bajai lakos 22, 23, 24
Csicsiger Katalin (Catharina Csicsiger) bajai lakos 53
Csipkó István kiskunfélegyházi kiküldött, aljegyző 167, 190
Csitáry György galambosi földtulajdonos 178
Csitáry József 203

Csitsvai András kiskunhalasi tanácsnok, főbíró 289, 291
Csizmadia György 213
Csizmadia József 185
Csizmadia Katalin, özvegy 180
Csik Terézia (Herpay Mihály, idősebb, második felesége) 271, 272, 273
Cs. Kováts János 118
Csokor István 55
Csomos Ferenc kiskunmajsai bíró 300
Csomós, Joannes kiskunfélegyházi kiküldött 168
Csorba Mihály 276
Csörgits Pál dunapataji esküdt 141
Csörtök Ferenc kecskeméti fazekas 185, 186
Csörtök Marianna 186
Csősz Ferenc 213
Cs. Taba János dunapataji árvák atyja 128
Csuka Albert horti lakos 183
Csupics, Iván 27
Csúsvei András 269

D

Daczi Gergely, öreg, kiskunhalasi lakos 293, 294
Daczi Miklós 294
Dais Péter, szalkszentmártoni 98
Dajka János (Joannes Dajka) kiskunhalasi hites aljegyző, helyettesítő jegyző, meghívott 278
Dalló János 128
Dalocsa Sámuel dunapataji lakos 91
Dalocsa Zsuzsanna (Erdei Jánosné) 112, 113
Dancsics József 213
Dani Jánosné 125
Dani Mihály dunapataji esküdt 142
Darányi Ferenc, néhai 281
Darányi Ferencné, özvegy, (Sámodi Éva) kiskunhalasi lakos 280, 281
Darányi Gergely 281
Darányi József 213
Datz Mihály kiskunhalasi székbíró 239
Dávid Gergely, öreg, dunapataji lakos 104, 106, 107
Dávid Gergely, ifjabb, dunapataji lakos 107
Dávid István bajai lakos 23
Dávid István dunapataji lakos 120, 121
Dávid István, öreg, dunapataji lakos 107

Dávid Jakab kiskunmajsai tanácsnok 299
Dávid János (Johannes Dávid) dunapataji hites jegyző 16, 97
Dávid János dunapataji esküdt 145
Dávid Sára (Kozma István, öreg, özvegye) dunapataji lakos 110, 111

Deáki Antal 315
 Deli István, öreg 312
 Deli József 305
 Demerác Magdolna 71, 72
 Demeter Miklós dunapataji tanácsnok 94
 Dezső István 266
 Dezső János 267, 268
 Dezső János, ifjú 267
Dezső Jánosné (Körömszi Judit) kiskunhalasi lakos 266, 267
 Dimics, Petar 25
 Dinnyés István kiskunfélegyházi juhász 220
 Diószegi István 122
 D. Kovács János dunapataji esküdt 147
 Doczi Anna (Őri Márton hitvесе) 242, 243
Doczi Gergely, néhai, kiskunhalasi lakos 241, 242, 243
 Doczi János 242, 243
 Doczi Katalin (Mező István hitvесе) 242, 243
 Doba István 103
 Dobák Gáspár (Casparus Dobák) kiskunfélegyházi kiküldött 196
 Dobonyicz András 21
 Dobor József dunapataji esküdt 146, 147
Dobos Éva (Bujdosó Jánosné) kiskunfélegyházi lakos 195, 196
 Dobos György, öreg 190
 Dobos János dunapataji esküdt 136, 141
 Dobos József kiskunfélegyházi székbíró 218
Dobos Mátyás kiskunfélegyházi lakos 161, 162
 Dobos Örzse 162
 Dobos Pál, néhai 161
 Dobó András szabadkai lakos 175
 Domainy Mátyás kiskunfélegyházi zsellér 170
 Dominits Ignác bajai tanácsnok 84
 Domonkos András 31
 Domonyi Mihály 97
 Dora Katalin, özvegy 191
 Dórity Károly 63
Dósai Máté kiskunfélegyházi lakos 198, 199
 Dömsödi Pap Jánosné 250
 Dömötör Lajos 336, 337, 339
 Drégeli Mihály, idősebb, bajai lakos 86, 88
 Drégeli Mihály, ifjabb 87
 Dudás Ferenc 176
 Dudás István dunapataji esküdt 114, 134
 Dúzs Lajos dunapataji hites jegyző 125, 148
 D. Varga János szabadszállási hites írnok 342

E

Eberhard Borbála (Peterka József hitvесе) 283

Egyed István (Stephanus Egyed) kiskunhalasi főbíró, tanácsnok 239, 247
 Egyöd, Michael 257
Elő János kiskunhalasi lakos 281, 282
 Endre András (Andreas Endre) kiskunfélegyházi főbíró, kiküldött, végrendeleti végrehajtó 156, 162, 175
 Endre Antal 218
 Endre Imre kiskunfélegyházi tanácsnok 218, 219
 Endre Józsefné kiskunfélegyházi lakos 227
 Endre László (Lad. Endre) kiskunfélegyházi aljegyző, rendes esküdt 214, 218, 224, 225, 231
 Endre Mihály (Michael Endre) kiskunfélegyházi főjegyző, tanácsnok 185, 186, 187, 192, 196, 207
 Erdei János 112
 Erdei Mária 112
Erdei Mihály, öreg, dunapataji lakos 111, 113
 Erdei Mihály, ifjabb 112
 Erdei Mihály, legifjabb 112, 113
 Erdélyi István bajsai lakos 265
 Erdélyi, Josephus kiskunfélegyházi plébános 154, 159
 Erdős Péter Jánosné 315
 Ernus, Johannes bajai tanú 33
 Ernyes Ádám kiskunfélegyházi kiküldött 171
 Erős Andrásné 102
 Erős István 138
 Eszterházy Pál, gróf, váci helyettes püspök 173

É

Éhen János kiskunfélegyházi halálraítélt 175, 177
 Ék Péter 260

F

Fadgyas Ferenc kiskunhalasi szőlőtulajdonos 264
 Falábú István 236
 Falábú János, néhai 235
 Faragó Anna (Kopasz Albert özvegye) foktői lakos 100
 Faragó György 100
 Faragó István, öreg, dunapataji lakos 100, 138
 Faragó István, ifjabb, dunapataji lakos 100, 138
 Faragó István szabadszállási másodbíró, tanácsnok 313

Faragó István szabadszállási gondnok 314
 Faragó István, idős, szabadszállási lakos 317, 319, 321, 323, 325, 333, 335
 Faragó János 100, 120
 Faragó Juszina 101
 Faragó Katalin (Kusztos Jánosné) 314
 Faragó Mihály 92, 100
 Faragó Miska szabadkai lakos, bojtár 265
 Faragó Örsébet 213
 Faragó Pál dunapataji aljegyző 100, 116, 122
Faragó Péter dunapataji lakos 100, 122, 138, 139
 Faragó Péter kiskunhalasi lakos 273
 Faragó Sára, néhai (Bósza István első felesége) 307, 314
 Faragó Zsuzsanna (Hús István özvegye) 100
 Farkas Albert 217
 Farkas János 67
Farkas József kiskunfélegyházi lakos 180, 181
 Farkas Józsefné 200
 Farkas Mihály (Michael Farkas) kiskunfélegyházi plébános, kanonok 152, 223, 224
 Fazekas Anna 157
 Fazekas Antal kisszállási földtulajdonos 174, 175
Fazekas Ágnes (Falábú Jánosné, özvegy) kiskunfélegyházi lakos 235, 236
 Fazekas Gergely 169
 Fazekas Ferenc, nemes, bajai lakos 84
Fazekas Ferenc kiskunfélegyházi lakos 174, 175
 Fazekas István kiskunfélegyházi lakos 103, 174, 175
 Fazekas István foktői lakos 323
 Fazekas János 112
 Fazekas József 174, 175
 Fazekas Mátyás kiskunfélegyházi földtulajdonos 174, 175
 Fazekas Palya 157, 158
 Fazekas Pál kiskunfélegyházi tanácsnok, főbíró, kisszállási földtulajdonos 174, 175, 180, 184, 192, 198, 215, 220
 Fazekas Pál szabadszállási tanácsnok 319, 321, 330, 335
 Fazekas Pálné (Nagy Zsuzsanna) 318
 Fazekas Verona 235, 236
 Fábrián János kisszállási lakos 227
 Fábrián Lídia (Mészáros Sándor hitvese) 342
Fáki Péter János (Fáki P. János) dunapataji lakos 133, 134
 Fehér András 281
 Fejes Antal 164
 Fekete János (Joannes Fekete) kiskunfélegyházi kiküldött, esküdt 152, 159

Fekete László 207
 Feksz Marci mihálytelki csikós 177
 Felföldi (Fölföldi) Péter kiskunmajsai plébános 298, 299
 Felső Péter János, néhai 315
 Feri Pál 213
 Fénszarusi Pál, néhai 288
 Fiar János 92
 Ficsór Ferenc kiskunfélegyházi tanácsnok 175
 Ficsór János 156
 Figura Zsuzsanna 254
Fitsor Imre, nemes, kiskunfélegyházi lakos 16, 225
 Fitsor Terézia 226
Fodor Judit (Török Istvánné), néhai, kiskunhalasi lakos 249, 250
 Fontos Nagy András 317
 Forrai György 84
 Fotti György szegedi lakos, görög kereskedő 181, 184
 Fóris Gergely 314
 Földvári Bácsai Andrásné 96
 Földvári Örsébet 177
 Földvály Erzsébet (Tóth Gergelyné, ifjú) 278
Földvály Sámuel kiskunhalasi lakos 277, 278
 Fölföldi Mátyás kiskunmajsai tanácsnok, jegyző 302
 Frölich Mihály kiskunhalasi plébános 283
 Fülöp István 301
 Fülöp Mihály 300
 Fülöp Mihály, öreg, néhai 300, 301
 Fülöpszállási Erzsébet 95
 Füzik Pál kiskunhalasi tanácsnok 293
 Fűrész Istvánné 305

G

Gaál János (Joannes Gaál) kiskunhalasi tanácsnok, főbíró 249, 256, 262, 278
 Galambos Gábor aporkai lakos 346
Galambos Sára (Nemes Pál Istvánné, özvegy) szabadszállási lakos 346, 347, 348
Galyág János, öreg, kiskunhalasi lakos 274, 275
Garzó Erzsébet (Varga Pálné) szabadszállási lakos 343, 345
 Gavenda Ferenc kecskeméti kovács 299
 Gábor Albert 212
 Gábor Rozália (Nemes Márton első felesége) 217
 Gál Gábor 132
 Gál Gergely 203
 Gál, Joannes kiskunhalasi tanácsnok, második bíró 249

Gál Judit (Doczi Gergely hitvese) 242
Gáll György kiskunfélegyházi lakos 215, 216
 Gáll György kiskunhalasi lakos, gulyás 266
 Gálos Jánosné (Szabó Zsuzsanna) 313
 Gáspár Istvánné (Mészáros Lídia) 342
 Gáspár János (Joannes Gáspár) kiskunhalasi hites aljegyző, főjegyző, tanácsnok 251, 254, 256, 260, 262
 Gáspár Jánosné kiskunhalasi szőlőtulajdonos 261
 Gáspár Mária 273
 Gellér Jánosné kiskunhalasi szőlőtulajdonos 262
 Gellért József 148
 Gellért Károly 148
 Geröts János, ifjabb 129, 130
Geröts János, öreg, dunapataji lakos 130, 131
 Geröts Péter 130
 Geröts Sára 130
 Gerzsány József kiskunmajsai hites főjegyző 299
 Getze János, ifjú, kiskunhalasi föld- és szőlőtulajdonos 261, 262
 Getze János, néhai 261
Getze Jánosné (Lehoczi Sára) kiskunhalasi lakos 261, 262, 263
 Gleinzer Terézia 71
 Gombos István 120
 Gombos István, ifjabb 121
 Gonda István 328
 Gonda Péter 305
 Gondí János 190
 Gódor Erzsébet, özvegy 167
 Gozon László 325
 Gózon Imre esküdt biztos 346
 Gózon János, öregebb, kiskunhalasi földtulajdonos 261
 Gózon János (Joannes Gózon) kiskunhalasi rendes tizedes 261
 Gózon, Joannes Kiskun Kerület jegyzője 266, 269, 274
 Gózon József 288
 Gózon László kiskunhalasi főjegyző 283
 Gózon Mihály 254
 Gózon Mihályné (Babud Zsuzsanna) 253
 Gózon Sándor szabadszállási postamester 338, 340
 Gönczi (Göntzi) Sámuel 336, 337
 Göntzi Mária 336
 Göntzi Terézia (Dömötör Lajosné) 336
 Grünvald Ferdinánd 72, 76, 82
 Grünvald Ferenc 75, 81, 82
 Grünvald Josepha 73, 78, 79, 82
 Grünvald Mária 72

Gubányi Mihály dunapataji esküdt 136
 Gulyás János (Joannes Gulyás) kiskunfélegyházi hites aljegyző, főjegyző, főbíró 173, 179, 185, 189, 195, 196, 200
 Gulyás Pista 223, 224

GY

Gyenes István tasi lakos 336, 338
 Gyenes Julianna kunszentmiklósi lakos 336
 Gyenes Péter, néhai 336
Gyenes Sára, néhai, (Mészöly Ignácné) szabadszállási lakos 335, 337, 339, 340
 Gyenise József 277
 Gyenise Péter 277
 Gyenizse János kiskunhalasi meghívott 267
 Gyevi Mihály 251
Gyevi Kovács Péter kiskunhalasi lakos, elítélt rab 251
 Gyöngyösy János kiskunmajsai tanácsnok 297
 György Anna 279
György József, öreg, kiskunhalasi lakos 279, 280
 Györi Péter fülöpszállási lakos 310
 Gy. Szabó Mihály dunapataji esküdt 92, 93, 94
 Gy. Szabó Sámuel 137
 Gyulai János 248
Gyulai Mihály kiskunhalasi lakos 248, 249
 Gyulai Mihály kiskunhalasi rendes tizedes 265
 Gyurián István egyetemi tanár 283
 Gyurity (Gyurits) Antal 21, 30
 Gyurikovich (Gyurikovits) János bajai tanácsnok és Krassó vármegye táblabírája 69, 70, 86
 Gyurinovits Mátyás bajai tanácsnok 88
 Gyurkovits, Gregorius bajai tanácsnok 47, 58

H

Habony József galambosi lakos 170
 Hacsics, Demetrius bajai tanácsnok 54
 Hacsits József (Josephus Hacsits) bajai tanácsnok 58, 61
 Hadzsi Markovits Lázár, nemes, bajai lakos 32
 Hajdósi Mihály, néhai 323
 Hajdú Istvánné 141
 Hajós Mihály kiskunhalasi szőlőtulajdonos 262
 Halasi Katalin 194
 Halász István (Steph. Halász) szabadszállási hites aljegyző, főjegyző 310, 312, 313, 315, 317, 319, 323, 324, 325, 326, 332

- Hallada Miklós (Nicolaus Hallada) 163, 253
Hallai János, néhai 122
Hallai (Hallay) Mihály dunapataji esküdt 106, 109
Hampel, Josephus kiskunfélegyházi hites íté-
lőbíró 253
Hanis András kiskunfélegyházi kalapos 220
Harlekovics András 29
Harlikovics András, öre(ge)bbik, bajai csiz-
madiamester 23, 37, 38, 41
Harlikovics András, ifjú, bajai csizmadia-
mester 37, 38, 41
Harlikovics Franceska (Samu László hitvese)
37
Harlikovics, Katarina (Harlikovics András,
idősebb, hitvese) 41
Harlikovits (Harlikovics) András, (Andreas
Harlikovits (Harlikovics)) idősebb bajai
tanácsnok 16, 36, 37, 60, 61
Harmath János kiskunfélegyházi lakos 191,
192
Harsányi Ferenc 122
Harsányi Ferencné, özvegy dunapataji lakos
122, 123
Harsányi János 114
Harsányi Pál 122
Hartai Tóth János (H. Tóth János) dunapa-
taji lakos 141, 142
Hartsa István, öreg 305
Haskó Albert 206, 220
Haskó Ádám kiskunfélegyházi lakos 205,
206
Haskó Katalin 206
Haskó Máté 206
Hatvanyi István 203
Havra Pál 185
Hájjas Istvánné, özvegy, dunapataji lakos 102
Headó András 213
Hegedüs György 218
Hegedüs Jakabné 28
Hegedüs Kováts János 306
Hekernest József 53
Hekkel Fülöp 205, 206
Hekkel Pál 190
Hentsei Pál dunapataji korcsmáros 128
Hengl Antónia (Czerni Antal hitvese) 69
Hengl Beatrix (Bergman Márton hitvese) 69
Hengl János bajai tanító 16, 68, 69
Herdlein Mihály bajai városbíró 69
Herczeg Andrásné, öreg, dunapataji lakos
140, 141
Herczeg János (Johannes Herczeg) dunapataji
főbíró 97, 98
Herczeg Józsefné 116
Herczegh Pál (Paulus Herczegh) dunapataji
jegyző 113, 116
Herpai István, néhai 323
Herpai József 324
Herpai Máté szabadszállási tanácsnok 335,
341, 346, 348
Herpai Mihály szabadszállási birtokos, ki-
küldött 306, 323, 324
Herpai Sándor, idősebb, szabadszállási meg-
hívott tanú 340, 346
Herpay Anna (Bán Gergelyné) 273
Herpay Anna (Szűry Sándorné) 272
Herpay, Michael kiskunhalasi hites aljegyző
246, 266, 267
Herpay Mihály kiskun kerületi kapitány, kis-
kunhalasi szőlőtulajdonos 250, 253, 257
Herpay Mihály, idősebb, néhai, kiskunha-
lasi lakos, fellebbviteli bíró 16, 270, 273,
274
Hevér Jakab kecskeméti lakos 155
Hevér János kiskunfélegyházi lakos 154,
155, 156
Hideg György bajai lakos, a Bajai Uradalom
kulcsárja 16, 56, 58
Hodosi Karácsony Leopold Bács-Bodrog vár-
megye első aljegyzője és táblabírája 83
Holtzapfel János (Johannes Holtzapfel) 43
Horváth András 227
Horváth Anna 228
Horváth Antal, ifjabb 232
Horváth Antal kiskunfélegyházi tanácsnok,
főbíró, a Kiskun Kerület törvényszékének
bírája 16, 201, 202, 203, 205, 206, 210,
225, 227, 230, 231
Horváth Antal számvevő 37
Horváth Erzsébet (Tóth Pálné, özvegy) kis-
kunhalasi lakos 287, 288
Horváth Gábor 232
Horvát Gergely kiskunfélegyházi lakos 190,
191
Horváth György, néhai, kiskunfélegyházi mé-
száros 169
Horváth György 176
Horváth Ignác 59
Horváth Imre kiskunfélegyházi főbíró, tanács-
nok 170, 171, 187
Horváth Imre kiskunfélegyházi lakos 227
Horváth Joseph bajai tanácsnok 27
Horváth József, öreg 59
Horváth József, ifjabb 59
Horváth József bajai hites ügyvéd 16, 80,
85, 86
Horváth László kisszállási lakos 227
Horváth Mihály 28
Horvát Imre 156, 168
Horvát István 190, 191
Horvát Mihály 190
Hott, Hanzirg bajai kovács 27
Höss János, öreg 317, 318
Höss Toth István 305

Hundt Franciska (Mészáros János első felesége) 44
Huszár Karolina 282
Huszka Anna (Tóth István, öreg, hitvese) 300
Husztli Lukács dunapataji lakos 99
Husztli Mihály, öreg, dunapataji lakos 132, 133
Hús István 100

I

I. Kovács István 308
Illés István kiskunhalasi földtulajdonos 257
Imrédy Ferenc Bács vármegye táblabírája 83
Ipacs Pál, néhai, kiskunfélegyházi lakos 169, 170
Ipats Ágnes (Czakó János első hitvese) 211
Irsai Ádám kiskunhalasi zsidó 282
Isák Mihályné 250
I. Sulyok Mihály 147
Ivkovity, Vasza rigyicai lakos 32

J

Jakab Gergely 258
Jakabszállásy Hajnal Mihály 201
Jankovich, Antonius bajai hites főjegyző, törvénytudó 23
Jankovits Miklós, néhai, rácalmási lakos 315
Jankovits Miklós táblabíró 271
Jankovity (Jankovits) Petar bajai szappanos 33, 42
Jantsa Ferenc 305
Jaszlity Anna (Jaszlity Pál hitvese) 54
Jaszlity Pál (Pavo Jaszlity) bajai lakos 54
Jánosi (Jánosy) György 283
Johanovics Péter görög 203
Jósa Judit 267
Jósa Mihály 267
Jósa Nagy Péter 240
Juhász István szabadszállási lakos 325, 326
Juhász János dunapataji lakos 131
Juhász János ferencszállási lakos 212
Juhász János kiskunfélegyházi kovács 216
Juhász Jánosné 132
Juhász Pál 171
Juhász Zsuzsanna (Balás Sándorné) 326
Juh. Kováts István 312

K

Kaffár János 108
Kalbacher Anna (Anna Kalbacher) (Holzapfel János hitvese) bajai lakos 43, 44
Kalbacher János Mihály 43
Kalló János 163

Kalló Mátyás kiskunfélegyházi tanácsnok 154, 155
Kalmár Gábor 191
Kalmár János kiskunhalasi szőlőtulajdonos 257
Kalmár János, öreg 190
Kalmár Kis István 181, 184
Kalmár Mátyás 190
Kalmár Örzse 35
Kanyó Alajos aladószedő 76
Kanyó, Andreas kiskunfélegyházi káplán 253
Kapar Elek 196
Kapornai István 109
Kapornay Sámuel dunapataji lakos 93, 94
Kapunatz Erzsébet (Jovánovits Erzsébet) bajai lakos 69, 70
Kardos Dániel, nemes 70
Kassai Jánosné 93
Kasza Ferenc 213
Kaszala Gábor 299
Kaszala Katalin 299
Kaszala Sándor 299
Kaszás János 288
Kaszás Julis 287, 288
Kaszás Mihályné 287
Kaszás Róza 287
Katanity, Nikolaus 23
Kati Máténé 249
Katona Kováts Gergely (Kováts Gergely) 336, 338
Katona Látos András 255
Katona Mihály 185
Katona Pétérné kiskunhalasi szőlőtulajdonos 274
Katona Varga Imre 332, 333
Kállai István 257, 258
Kállai Jónás (Tóth Pálné, özvegy, Horváth Erzsébet első férje) 287
Kállai Rózsi, özvegy 202
Kállai Sándor 287, 288
Káli Mózes kiskunhalasi földtulajdonos 288
Kármhál János (Joanne Kármhál) kiskunhalasi tanácsnok 274, 277
Kárász János 116
Kárbin Jákob szabadszállási mészáros 265
Kármán (Kármány) Pál kiskun kerületi kapitány, táblabíró 224, 283
Káti Judit rab 269
Kecskeméti, József kecskeméti kalapos 185
Kecskeméti Virág István 171
Kecskés Kata, özvegy 168
Keinty, Josephus bajai tanácsnok 37
Kelemen Péter 306
Kenessey, Georg 98
Kenő Peti 190
Kerekes László kiskunhalasi tanácsnok 294

- Kereki István böleskei lakos 128
 Kerepesi Kováts István (Kerepesi István) szabadszállási tanító 336, 338
 Keresztúri Gergely 286
 Keresztúri János kiskunhalasi föld- és szőlőtulajdonos 253, 254, 286
Keserű Ferenc (Franz Bitterman) kiskunfélegyházi lakos 197, 198
 Keserű Gergely 109
 Keserű György 197, 198
 Keserű János dunapataji pénztárnok 138
 Keting János 213
 Ketskés István kiskunhalasi tizedes 262
 Ketting, Franciscus 253
 Késmárky János 30
 Kincses György (Gregorius Kincses) dunapataji főbíró 96, 98
 Kinstler György (Georgius Kinstler) 44
 Kintses István 131
 Kintses Istvánné 132
 Kintses Mihály 143
Király Éva (Éva Király) (özv. Petroczi Jánosné, özv. Petroczi Éva) bajai lakos 29, 30
Király István, öreg, dunapataji lakos 142, 143, 144
 Király József 171
Kis Dávid szabadszállási lakos 348, 349
 Kis Erzsébet (Kőrösi Varga István, idősebb, felesége) 333
 Kis Ilona 251, 252
 Kis István kiskunfélegyházi lakos 203
 Kis István uszódi lakos 103
 Kis Istvánné uszódi lakos 103
 Kis János bogyzislói lakos 262
 Kis János (Gyevi Kovács Péter mostohafia) 250, 252, 258
 Kis János kiskunhalasi szőlőtulajdonos 249
 Kis János (Fodor Judit első férje) 250
 Kis János fülöpszállási mesterember 250
 Kis Judit (Tót Mihály második felesége) 247
 Kis Márton 328
 Kis, Michael, kiskunfélegyházi esküdt 161
 Kis Mihály 203
 Kis Mihály János 240
 Kis Moczár Márton 221
 Kis Örsébet, özvegy 185
 Kis Pál dunapataji lakos 109
 Kis Pál szabadszállási lakos 328
 Kis Sára 250
 Kiss Anna (Borik András hitvese) 212, 213
 Kiss, Ágnes (Kiss János hitvese) 35
 Kiss Áron 305
 Kiss Borbála (Sánta Fekete József hitvese) 232
 Kiss György János 212
 Kiss Györgyné 28
 Kiss Ilona (Török Mátyás hitvese) 206, 207
 Kiss János dunapataji lakos 111
Kiss János (Joannes Kiss) bajai csizmadia-mester 34
 Kiss János, (ifjabb), bajai lakos 35
 Kiss József kiskunfélegyházi tanácsnok 225, 230, 231
 Kiss Márton kiskunfélegyházi tanácsnok 219, 221, 226
 Kiss Mihály kiskunfélegyházi tanácsnok 175
 Kiss Mózes 305
Kiszner András (Tótt Kiszner András) kiskunfélegyházi lakos 162, 164
 Kliegl Sándor 49
 Klór János 227
 Kobor Ignác kiskunmajsai seborvos 298
 Kocsi György (Georgius Kocsi) kiskunhalasi tanácsnok 255, 254
 Kocsi (Kotsi) Mihály (Michael Kocsi, Kotsi) kiskunhalasi második bíró, tanácsnok 263, 264, 265, 267, 268, 269, 274
 Kocsis Antal bajai tanácsnok 389
 Kocsis Ferenc 157
Kocsis János, öreg, kiskunfélegyházi lakos 163, 192, 193, 194
 Koits Antal (Antonius Koits) bajai tanácsnok 37
 Kolarity, Vesza pacséri lakos 32
 Kolár György 176
 Koller Ferenc Bács vármegye táblabírája 80, 86
 Komarcevicz (Komartsevits) Ádám (Adam Komartcevitc) bajai tanácsnok, esküdt 27, 30
 Komáromi (Komáromy) Judit, özvegy, (Nánási András hitvese) 204, 205
 Komlós Mihály szolgálja 273
 Konkoly Erzsébet (Varga Péterné) 306
 Konkoly István, néhai 306, 307
Konkoly Istvánné, özvegy, (Bense Erzsébet) szabadszállási lakos 306
 Konkoly Mihály 305
 Kontra Istvánné 117
 Kopasz Albert foktői lakos 100
 Kopper György bajai tanácsnok 69, 70
 Korits Antal (Antonio Korits) 33, 37
 Kosoczky Rozália (Drégeli Mihály hitvese) 87
 Kotsi Mihály (Michael Kotsi) kiskunhalasi második bíró 268, 269, 274
 Kotsis Borbála (Otskó József hitvese) 194
 Kotsis Éva 329
 Kotsis Gergely 216
 Kotsis József 216
Kovatsevits Anna (Anna Kovatsevits) bajai lakos 46, 47, 48

- Kovács András** kiskunhalasi lakos 259, 260, 261
 Kovács Anna (Fitsor Imre, nemes, hitvese) 225
 Kovács Borbála (Ipacs Pál özvegye) 170
 Kovács Erzsébet (Kovács M. János hitvese) 260
 Kovácsévity Mihály 21
 Kovács Jakab 203
 Kovács János 163, 220
 Kovács Judit (Marton István hitvese) 260
 Kovács Katalin (Borbély Jánosné) 260
 Kovács M. János 260
 Kovács Mihály dunapataji lakos 110
 Kovács Mihály kiskunhalasi lakos 260
 Kovács Sámuel dunapataji tanácsnok 104
 Kováts Anna (Galyág János, öreg, hitvese) 274
 Kováts Éva (Soós Albertné) 327
 Kováts Ferenc szabadszállási földtulajdonos 328
 Kováts Ilona (Tóth Mihály első felesége) 247
 Kováts Imre 340
 Kováts István dunapataji bírós 138
 Kováts Jánosné 141
 Kováts József kiskunfélegyházi lakos 197
 Kováts József kiskunhalasi prédikátor 282
 Kováts József, (Árendás), szabadszállási lakos 327, 330, 331
Kováts Kis István, idősebb, szabadszállási lakos 321, 323
 Kováts Krisztina (Gózon Sándorné) 336
 Kováts Mária 336
 Kováts Mihály kiskunhalasi szőlőtulajdonos 248
 Kováts Péter kiskunhalasi szőlőtulajdonos 248
 Kováts Péter szabadszállási lakos 327
 Kováts Sándor szabadszállási tanácsnok 348
 Kováts Sára (Kerepesi Sára) (Lipóth (Lipót) Péter hitvese) 336
 Kozma István dunapataji bírós, esküdt 101, 109
 Kozma István, öreg 110, 111
 Kozma Lőrinc kalocsai lakos 30
 Kozma Mihály 142
Körörmzsi Judit (Judith Körörmzsi) (Dezső Jánosné) kiskunhalasi lakos 266, 267, 268
 Körtvélyesy Lajos, nemes 348
 Köszögy (Köszöghy) Terézia (Horváth Antal hitvese) 227, 228
 Körösi Varga István, ifjabb 333
Körösi Varga István, idősebb, szabadszállási lakos 332, 333
 Kör. Varga Istvánné, özvegy 333
 Kövágó György 167
 Kövágó Mihály (Miska) 164, 203
 Krankó Erzsébet 258
Krankó János kiskunhalasi lakos 257, 258
 Krankó Sára 258
 Krankó Zsuzsanna (Kállai István hitvese) 258
 Krazzel, Ignatius bajai tanácsnok és tanú 32
 Kristóf Éva (Pásztóhai István hitvese) 305
 Kristóf János 157
 Kristóf Péterné 305
 K. Szabó Pál 225
 Kubitska János (Johannes Kubitska) bajai hites főjegyző 35, 37, 42, 43, 44, 47, 48, 51, 52, 54
Kuklenik Anna (Anna Kuklenik) (Rédey Józsefné) kiskunfélegyházi lakos 194, 195
Kultsár Anna (özvegy Tót Miklósné) kiskunhalasi lakos 258, 259
 Kultsár Mihály 240
 Kuluncsics Ágoston Bács megyei esküdt 76
 Kulungyics (Kulungyich, Kuluntsich) József (Josephus Kulungyics, Kulungyich, Kuluntsich) bajai hites aljegyző, majd hites főjegyző 53, 54, 56, 58, 60, 61
 Kun István 281
 Kurucz István 203
 Kúlentz József 329
 Kún István 257
 Kún Nagy János 249
 Kúti Ilona (Gyulai Mihály hitvese) 248
 Kürty György (Bán Gyurka) 176

L

- Ladányi György 220
 Lakatos Faragó János 120
 Lakatos Sámuel 97
 Lak János 260
 Lak Zsuzsanna (Kovács András hitvese) 259, 260
 Lalosevity, Simo 32
 Lang Péter szolga 60
 Lapadatov Péter 34
Lapadatovits, Stojan (Sztोजan Lapadatovits), bajai lakos 33, 34, 42
 Lastár János 316
 Latinovics Ferenc, borsódi, Bács vármegye táblabírája 86
 Latinovics Benjámin, borsódi, Bács vármegye táblabírája 76
 Latinovics Dávid, borsódi, Bács vármegye táblabírája, cs. kir. kapitány 63
 Latinovits Péter Bács vármegye alispánja 248
 Latinovits Zsigmond esküdt járásbíró 86
 Lavo Jakab 176

Lazarovics Tamás (Thomas Lazarovics) szentkirályi pásztor 26
 Láger András 30
 László Gergelyné 108
 László György 248
 László János kiskunfélegyházi görög kereskedő 181, 183
 László János kiskunhalasi földtulajdonos 292
 László Mihály kiskunfélegyházi földtulajdonos 221
 László Mihály (Michael László) kiskunhalasi második bíró, tanácsnok, szőlőtulajdonos 252, 253, 254, 269, 274
 Látos Ferenc 329
 Lázár Mihály 258
Lehoczai Sára (Getze Jánosné) kiskunhalasi lakos 261, 262, 263
 Lehőcz István kiskunhalasi lakos 259
 Lengyel Anna kiskunfélegyházi lakos (Gáll György hitvese) 215
 Léko Gergely 108
 Lichtneker Anna 50
 Lichtneker Dániel (Daniel Lichtneker) 51
Limbek Anna (özvegy Czerner Ferencné, Czerner Ferenc özvegye, Czernerné) bajai lakos 62, 63
Lipák András kiskunfélegyházi halálraítélt 175, 176, 177
 Lipcsai Mihály 163
 Lipót Péter (felesége Kerepesi Sára) 338
 Litvay Szidónia, nemes 62, 63
 Lor. Szabó János dunapataji esküdt 95
 Lossonczi Becse Sámuel dunapataji jegyző 91
 Lovász Ferenc, ifjabb 332
Lovász Ferenc, öreg, szabadszállási lakos 331, 332
 Lovász Péter 331, 332
 Lógó Borbála (Czakó János harmadik hitvese) 211, 212
 Lőki Nagy András kiskunhalasi tanácsnok 242, 243
 Lőrincz János 317
 Lőrincz Péter 305
 Lukity, Antun zombori lakos 32

M

Manó Ferenc kecskeméti lakos 176
 Markovits Albert királyi kamarai ügyvéd 48
 Markovity, Jakov 42
Markó Zsuzsanna (Susanna Markó) kiskunhalasi lakos, halálraítélt 268, 270
 Marosi János 305
 Martinkovics Erzsébet 81
 Martius János kiskunhalasi földtulajdonos 263
Marton Erzsébet (Mészáros Sámuelné, özvegy) szabadszállási lakos 342
 Marton István 260
 Marton Mihályné 331
 Marton Zsuzsanna (Földváry Sámuel hitvese) 278
 Martony József 329
 Matejka János 189
 Matkó Zsuzsanna, néhai (Péter Ferenc első felesége) 245
 Mák Ferenc kiskunfélegyházi lakos 163
 Mák Mátyás (Mathias Mák) kiskunfélegyházi tanácsnok, második bíró 170, 173
 Már András kiskun kerületi kapitány 210
 Mária Terézia magyar és cseh királynő (1740-1780) 149, 237, 270
 Márk Elek kiskunmajsai kiküldött 297
 Márk Pál 223
Márki Anna (Varga Józsefné, idősebb), szabadszállási lakos 308
 Márk Imre kiskunmajsai főjegyző 297, 300, 302
 Márkus István dunapataji esküdt 92, 93
 Máté János dunapataji lakos 114
 Máté Judit 138
 Máté Pál 135
 Mátits Borbála 72, 74, 75, 78, 81
 Mátits Demeter (Dömötör) 73, 75, 81, 82
 Mátits Gábor mosoni lakos 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82
 Mátits Gábor József 74
 Mátits József 74, 75, 76, 78, 79, 80, 82
 Mátits Sándor 73, 75, 79, 81
 Mátits Tamás bajai tanuló 73
 Mencset János 213
 Mesnyák András 87
 Mező István kecskeméti lakos 242, 243
 Méhes Gergely szabadszállási földtulajdonos 316
 Mézetty, Stephanus kiskunfélegyházi tanácsnok 177
 Mészáros András 288
 Mészáros Gergely 138
 Mészáros István bajai lakos 27
 Mészáros István szabadszállási lakos 310
Mészáros János bajai lakos, Bács vármegye táblabírája 16, 44, 46

Mészáros Jánosné 255
Mészáros Lídia (Gáspár Istvánné) 342
Mészáros Mihály 157
Mészáros Sámuel, néhai 342
Mészáros Sámuelné, özvegy, (Marton Erzsébet) szabadszállási lakos 342
Mészáros Sándor 342
Mészöly Ignác es. kir. kapitány 336, 337, 338, 339
Mészöly Ignácné (Gyenes Sára) szabadszállási lakos 335, 337
Miatov Fülöp 32
Mihalovits Gábor kiskunhalasi esküdt 272
Mihálovics András kiskunfélegyházi tanácsnok, helyettesítő jegyző 193, 195, 198, 201
Mihálovics Gábor (Gabr. Mihálovics) kiskunfélegyházi jegyző, végrendeleti végrehajtó, Jász-Kiskun kerületi hites ítélőbíró 162, 164, 177, 269
Mihálovits Antal kisszállási lakos 227
Mihálovits Ignác kisszállási lakos 227
Mihálovits Márton kiskunfélegyházi esküdt 16, 224, 225
Mihálovits Márton, néhai 221
Mihály Ferenc 324
Mike Gergely 116
Mikes Sámuel 311
Mikosevics Aloiz bajai levéltárnok 88
Mikus Mihály 35
Milasinovics, Luka bajai tanácsnok 25
Milner Tóni 45
Mirkovics György 32
Mirkovics Péter (Mirkovity, Petar) 32
Mirkovits, Thodor rigyicai lakos 31, 32
Miszura István (Stephanus Miszura) bajai lakos, alapítványtevő 16, 58, 60, 61, 62
Mizei, Franciscus kiskunfélegyházi esküdt 161
Mizei János 213
Moczár István 222
Moczár Jakab 154
Molnár Anna, nemes (Péter János, néhai, özvegy) 317
Molnár Antal (Antonius Molnár) kiskunfélegyházi aljegyző 210, 221
Molnár Ágoston kiskunfélegyházi tanácsnok 223, 233
Molnár Éva 196
Molnár Ferenc kiskunfélegyházi ügyvéd, tanult ítélőbíró 164, 171, 269
Molnár Iván (Ivan Molnár) kiskunhalasi tanácsnok 269
Molnár János (Joannes Molnár) kiskunhalasi tanácsnok, helyettes főbíró 254, 274
Molnár Mátyás csongrádi lakos 164

Molnár Mihály kiskunfélegyházi aljegyző 232, 234
Molnár Mihályné kiskunfélegyházi lakos 228, 229
Molnár Mihályné kiskunhalasi lakos 240
Molnár Péter 127
Monda János, ifjabb, dunapataji esküdt 16, 139, 140
Monda János, öreg, dunapataji lakos 139, 142, 143, 145
Mondané Erdei Zsuzsanna 112, 113
Monos Tamás 346
Móczár Anna, néhai 200
Móczár (Mótzár) Ferenc (Francisc. Mótzár) kiskunfélegyházi aljegyző 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 225, 226, 230, 232
Móczár István kiskunfélegyházi tanácsnok 206, 207
Móczár Jakab, néhai 200
Móczár Mátyás kiskunfélegyházi csikós 171
Móczár Mátyás kiskunfélegyházi tanácsnok 175, 191
Móses Istvánné 104
Mótzai Ferenc kiskunfélegyházi aljegyző, főjegyző 235
Mótzár Mátyásné 235
Mózes István 134
Musai István dunapataji esküdt jegyző 92, 93
Mutsi Istvánné 289

N

Nagel Ferdinánd kiskunfélegyházi postamester 203
Nagy Albert elítélt rab 177
Nagy András kiskunfélegyházi lakos 222
Nagy András kiskunhalasi lakos 242, 243, 256
Nagy Erzsébet (Bóza István hitvесе) 314
Nagy Ferenc János 216
Nagy Gergely szabadszállási lakos 320
Nagy, Gregorius kiskunhalasi másodbíró 256
Nagy György kiskunfélegyházi lakos 187
Nagy György juhász 232
Nagyhajú Mátyás (Bütyök) kiskunfélegyházi halálraítélt 175, 176, 177
Nagy István dunapataji bíró, esküdt 106, 113
Nagy István dunapataji katolikus oskolamester 95
Nagy István szabadszállási lakos 318, 319, 321
Nagy Istvánné 263
Nagy János bajai szücslegény 16
Nagy János dunapataji lakos 249
Nagy János kiskunfélegyházi kovács 190

Nagy János, idősebb, szabadszállási tanácsnok 16, 319

Nagy János szabadszállási lakos, tanácsnok 317, 319

Nagy, Joannes kiskunhalasi rendes tizedes 260

Nagy József 322

Nagy Józsefné 322

Nagy Katalin (Farkas János hitvese) 67

Nagy Lídia (Batsó Istvánné) 318

Nagy Mátyás kisszállási lakos 168, 227

Nagy Mihály kiskunfélegyházi redemptus lakos 186, 187

Nagy M. János 122

Nagy Pál bajai lakos, nyugalmazott uradalmi számtartó 16, 66, 67

Nagy Pál, öreg 279, 280

Nagy Péter 318, 320

Nagy Péterné 321

Nagy Rozália (Ville János hitvese) 67

Nagy (Sarkadi) Gergely kiskunhalasi lakos 290, 291

Nagy Sámuel nádori táblabíró és tiszteletes 336, 338

Nagy Sándor kiskunfélegyházi tanácsnok 234

Nagy Sándor, öreg, szabadszállási lakos 340

Nagy Sándorné 117

Nagy Vasadi József kiskunhalasi földtulajdonos 285

Nagy Zsuzsanna (Fazekas Pálné) 318

Nádasdi Erzsébet (Harsányi Ferencné, özvegy) 123

Nádas János kiskunfélegyházi görög 178

Nánási András kiskunfélegyházi lakos 157, 204, 205

Nedelkovits Anna (Suvó Anna) 81

Nemcsók Mihály kiskunfélegyházi tanácsnok 170

Nemes Márton kiskunfélegyházi lakos 217, 218

Nemes Mihály 211

Nemes Pál Istvánné, özvegy, (Galambos Sára) szabadszállási lakos 346, 348

Neményi, Andreas kiskunfélegyházi kiküldött 185

Némedi Varga István, öreg, kiskunfélegyházi lakos 219, 220, 221

Németh Judit (Tóth Ádám Jánosné, özvegy), kiskunfélegyházi lakos 214, 215

Németh Mihály 317, 321

Német Mihályné 117

Niderhiltzer András (Andreas Niderhiltzer) petro-sutrailianai lakos 395

Nikolits Mária (Maria Nikolits, Maria Gligorie Nikolics), bajai lakos 41, 42

Novák János pesti lakos, iktató 283

NY

Nyergess Péter (Petrus Nyergess) dunapataji hites jegyző 102, 104

Nyéki Pál, öreg 213

Nyitrai Ilona 31

O

Obadovits Mariska 35

Ocskó József, ifjú 193

Odry Anna, nemes, kiszácsi lakos 61, 62

Olajos Imre 236

Olajos Verona 236

Oláh Gergely 323

Oláh Judit (Herpai Mihály hitvese) 323

Oltványi József 67

Onódi Maris, özvegy 187

Oravecz György 164

Orbán Gergely dunapataji közrendű 96

Orbán Istvánné 267

Orbánovits József inas 75, 79, 81

Orosz József kiskunfélegyházi kovács 232, 235

Ország Ludmilla 59

Ország, Mathias bajai bíró 56, 58, 59

Oszlányi Lőrincné (Erdei Erzsébet) 112

Otskó József 194

Ö

Ökördi István 254

Ökördi Zsuzsanna, néhai, (Uszódi Tóth István hitvese) 240, 241

Ösztöri István dunapataji lakos 95, 96

Öttem Terézia 336

Ötvös János dunapataji helyettes jegyző 144, 146, 147, 148

Ő

Őri Márton ugi lakos 242, 243

Őri Zsuzsanna 139

P

Paál János szabadszállási tanácsnok, kiküldött 330

Pacsity, Georgius bajai tanácsnok 31, 32

Paksi Pál 137

Palanitz József 25

Pandúr Ignác szabadszállási jegyző, főjegyző, hites ügyvéd 319, 321, 333, 335, 346

- Pandúr István, idősebb, szabadszállási tanácsnok, főbíró 306, 307, 308, 312
- Pandúr János 305
- Pandúr János, ifjú 318
- Pandúr József szabadszállási tanácsnok 335, 346, 348
- Panka Péter 137
- Pap Erzsébet 334
- Pap Gergely 334, 335
- Pap Gergely szabadszállási tanácsnok, kisbíró 307, 308, 309, 310, 346, 348
- Pap Imre 318, 346
- Pap István (Stephanus Pap) dunapataji esküdt 96, 99
- Pap János dunapataji hites jegyző 139, 140, 142, 143
- Pap József, ifjú, szabadszállási tanácsnok, gondnok, kiküldött, főbíró 321, 334, 335
- Pap József, idősebb**, szabadszállási lakos, tanácsnok 16, 326, 332, 334, 335, 339, 340
- Pap Lídia (Baratskai Kováts Jánosné, ifjú) 335
- Pap Mária (Szili Kováts Györgyné) 335
- Papith Mihály, monori, nemzeti 97, 98
- Pap M. Gergely** dunapataji esküdt 16, 111, 114, 115, 116
- Pap M. János, öreg**, dunapataji lakos 113, 114
- Pap M. Sándor 116
- Paprika István kiskunhalasi rendes tizedes 275
- Pap Sámuel dunapataji bíró, esküdt 111, 130
- Papp József 312
- Papp Zsuzsanna 239
- Paranosits, Gligorius 33
- Pasit, Stephanus kiskunhalasi tizedes 256
- Patai István dunapataji lakos 92
- Patai István kiskunhalasi prédikátor 239
- Patai János** kiskunhalasi lakos 239, 240
- Patai János, ifjabb 239
- Pataji Sándor 120
- Patkány József, öreg**, dunapataji lakos 131, 132
- Patsits, Georgius bajai tanácsnok 33
- Pauk, Flórián bajai szabó 62
- Paukovich Miklós (Nicolas Paukovics) bajai tanácsnok 31, 52
- Paukovics János bajai tanácsnok 69
- Paukovity, Antun bajai írrok 32
- Paunacz, Josephus, kiskunfélegyházi hites aljegyző 154
- Páál Antal Bács vármegyei esküdt 83
- Pálffi János kiskunhalasi szőlőtulajdonos 248
- Pálfi Zsuzsanna, néhai, (Daczi Gergely, öreg, első felesége) 294
- Páli András 305
- Pál István, nemes 63
- Pál János (Joannes Pál) kiskunhalasi főbíró 254
- Pál Jánosné (Szabó Éva) 313
- Pál Lajos 348
- Pál Mária (Kováts Kis István, idősebb, hitvese) 322
- Pál Sándor 348
- Pápai András 156
- Pásztohai István kecskeméti lakos 305
- Pásztohai István** szabadszállási lakos 305, 306
- Pásztohai János 305
- Pásztohay P. uszodi jegyző 117
- Peplovsky Matild bécsi lakos 72, 73, 77, 78, 79, 81, 82
- Peplovsky Sándor bécsi lakos 77, 79, 82
- Perlaki János 143
- Perechich, Thadeus Bács megyei esküdt 29
- Pesthi Jóska kiskundorozsmai lakos 177
- Peterka József** kiskunhalasi lakos, Kiskun Kerület rendes orvosa 16, 282, 283
- Petrovity, Thodor bajai lakos 32
- Perkov, Szava rigyicai lakos 32
- Petrényi Anna (György József, öreg, hitvese) 279
- Petroczy Ádám 31
- Petroczy (Petroczy) János 29
- Petrovits István bajai hites aljegyző 69, 70, 84
- Péter Anna (Székely Ádám hitvese) 244, 245
- Péter Eszter 344, 345, 346
- Péter Ferenc (Franciscus Péter)** kiskunhalasi lakos 243, 245, 246, 269, 274
- Péter Ferenc, néhai 244
- Péter Ferencné, öreg 264
- Péter István kiskunhalasi aljegyző, főjegyző 273, 279, 280, 282, 285, 286, 292
- Péter István (Stephanus Péter) kiskunhalasi tanácsnok, második bíró, főbíró 250, 256
- Péter István, néhai 244, 250
- Péter István (Steph. Péter) szabadszállási aljegyző, hites jegyző 307, 308, 317
- Péter János, ifjabb 317
- Péter János, nemes, idősebb, néhai**, szabadszállási lakos 16, 313, 316, 317
- Péter László kiskunhalasi főbíró, tanácsnok 281, 287
- Péter László szabadszállási írrok 348
- Péter László szabadszállási lakos 343, 344, 345, 346
- Péter Mihály szabadszállási tanácsnok 341, 346, 348
- Péter Miklós 244
- Phisoff, Joseph bajai tanácsnok 47
- Piatz Judit (Gyevi Kovács Péter hitvese) 253
- Pilinszky Sándor vincellér 81
- Pintér Mátyás 213

Pity Pál ráckevei csikós 177
 Piukovits Antal 48
Piukovits Katalin (Mészáros Katalin) (Mészáros János második felesége) bajai lakos 16, 44, 48, 50
 Plavsits. Tesan zombori lakos 32
 Polcz Ferenc, id., kecskeméti lakos 299
 Polcz Ferenc, ifj., szolnoki lakos 298, 299
 Polcz Katalin 299
 Polcz Rozália 299
Polcz Verona kiskunmajsai lakos 297, 298, 299
 Pollerman Ferenc, nemes 80
 Polyák Ferenc 190
 Popp, Tyira rigyicai lakos 32
 Pomázy Mihály 190
 Pólya István kiskunhalasi földtulajdonos 288
 Pólya József kiskunhalasi földtulajdonos 288
 Preradovity, Lazar 32
 Préger Ábel 293
 Préger Jakab 293
 Préger János 293
 Préger Johanna 293
Préger József kiskunhalasi lakos 292, 293
 Priska Mihály 190
 Prohátzka Ferencné 219
 Prohátzka Rozália 219
 Punak Péter zsoldos katona 247
 Pupávác, Mato 27

R

Radány Péter 63
Radisits János bajai lakos 84, 85
 Raits Aloisius borbély 81
 Ramotsai Markos Pál hercegi ügyvéd, megyei táblabíró 60, 61, 62
 Rasch Imre 213
 Rác János 250
Ráczkevi Kis Sándor (R. Kis Sándor) szabadszállási lakos 340
 Rádi Mihály 216
 Reisinger Júlia bécsi lakos 72, 74, 77, 78, 79, 81, 82
 Reisinger Matild (Peplovsky Sándor hitvese) bécsi lakos 77
 Reisinger Sándor 72, 79, 81
 Reisinger Vince 72, 73, 81
 Rébék Mátyás 262
Rédey József (Joseph Rédey) kiskunfélegyházi aljegyző, főjegyző, rendes tanácsnok 180, 184, 185, 186, 187, 189, 191, 192, 195, 196, 198, 199, 201, 202, 203, 209, 210, 212
 Rékási Nagy Péter kiskunfélegyházi kiküldött 187

Rétzitza (Reczicza) Örsébet (Nemes Márton második hitvese) 217
 Révész Anna (Vajda Pálné) 146
Révész József dunapataji lakos 146, 147
 Ring Mihály (Michael Ring) kiskunfélegyházi kiküldött, tanácsnok 197, 198, 216, 224, 225
 Rothenstein Lőrinc pesti lakos 45
 Romhányi Ferenc 35
 Rozgonyi József 286
 Roznik Anna, özvegy (Keserű György hitvese) 198
 Rósniai János szabadszállási kiküldött, tanácsnok, főbíró 323, 330, 333, 335, 341, 346, 347
 Rózsa Zsigmond kiskunfélegyházi lakos 181, 203
 Rózsa Zsigmond, néhai, pesti lakos 234
 Róth Borbála 71
 Rudich Szűcs János 25
 Rudis, Matheus Bács megyei főszolgabíró 29
 Rudits, Ivo bajai városi pénztáros, adószedő 26
Rudits Tamás (Thomo Rudits) bajai szücsmester 24, 25
 Ruzsás Orbán 35
 Ruzsics (Ruzsits) Theodor bajai esküdt 29, 30, 33
 Ruzsits Sophia 79, 81

S

Salamon Jánosné 289
Sallay József kiskunfélegyházi lakos 208, 209
 Sallay Mihály 181, 183, 208
 Samu Mihályné 247
 Sass János 110
 Sas Lajos 148
 Sas (Sass) Mihály dunapataji esküdt, kisbíró 106, 110
Sas Mihály dunapataji lakos 147, 148
 Sámodi Anna 281
Sámodi Éva (Darányi Ferenc, néhai, hitvese) kiskunhalasi lakos 280, 281
 Sámodi Judit (Varga Istvánné) 281
 Sámodi K. Péter 281
 Sánta András 160
Sánta Fekete József kiskunfélegyházi lakos 232, 233
 Sánta Kintses József 137
 Sánta Kovács János 163
 Sánta Tapodi András 212
 Sári Ferenc szegedi lakos 226
Sárkány András, öreg, kiskunfélegyházi lakos 167, 168

Sárkány Mátyás 168
 Sárkány Rózsi 168
 Sártó Mihály 317
 Schmidthauer (Schmithauer) Sebestyén bajai tanácsnok 27, 29, 30
 Schirer András (Andreas Schirer) 51, 52
Schirer Katalin (Catharinae Schirer, Katharina Schirerin) bajai lakos 51, 52
 Schmidhammer, Jacobus bajai tanácsnok 53
 Schober Auguszt (Augustinus Schober) 51
 Schober Katalin 50
 Sebestyén István kiskunhalasi szőlőtulajdonos 258
 Sebők József bajai főjegyző 66, 67, 69, 88
 Segesváry Ferenc kiskunhalasi hites ügyész 291
 Seni, Joannes, ifjabb 260
 Seni József kiskunhalasi jegyző 293
Seni Sára kiskunhalasi lakos (Nagy (Sarkadi) Gergely hitvese) 289, 291
 Seres Albert 203
Seres István kiskunfélegyházi lakos 153, 202, 203
 Seres Istvánné 182
 Seres János 213
 Seres József 184, 185, 203
 Seres Józsefné (Jóskané), özvegy 183
 Serk, Martin bajai szabó 62
 Shüli, Joannes 23
 Simits Tivadar bajai tanácsnok 65, 69, 88
 Simok Jóska 45
 Simon Márton 192
 Sinka Pál 137
 Siphai István szentesi lakos 163
 Sipos Gergely kiskunhalasi aljegyző 278
 Sipos István béres 190
 Sipos Sándor kiskunhalasi aljegyző 287
 Skultéty (Scultéty) János bajai uradalmi ügyvéd 61, 62, 67
 Soltí Istvánné 294
 Solymosi Mihály dunapataji esküdt 106, 110
 Solymosy Boris 182
 Somi Mihály 343
Somodi Andrásné, özvegy, dunapataji lakos 102, 104
 Somodi József 319
 Soós Albertné (Kováts Éva) 327, 328, 331
 Soós Panna 196
 Sotonyi István 112
 Spelletich Félix ügyvéd 71, 76, 77, 78, 79, 81, 82
 Spinitzhoffer József kapitány 67
 Startsevits György 55
 Stauder Imre 81
 Stetina Antal kiszácsi lakos 59

Stetina Imre, nemes, kiszácsi jegyző 59
 Stetina Klára, nemes, kiszácsi lakos 61, 62
 Stortetzky Károly, nemes 46, 48
 Suba Maris, özvegy 152
 Sulyok S. István 127
 Sümegi, Antonius 27
Sümegi György bajai lakos 26, 27

SZ

Szabados Gergely 258
 Szabadszállási Panna 95
 Szabady (Szabadi) Antal (Antonius Szabady) bajai hites aljegyző, jegyző 25, 29, 30, 31, 34
 Szabó András, ifjabb, kiskunfélegyházi tanácsnok, főbíró 167, 170, 171, 175, 179
Szabó András, öreg, kiskunfélegyházi lakos 156, 157
 Szabó András kiskunfélegyházi lakos 181, 182, 184, 185
 Szabó András, néhai, szabadszállási lakos 312
Szabó András, öreg, szabadszállási lakos 312, 313
 Szabó Anna (Veres István hitvese) 264
 Szabó Antal kiskunfélegyházi kiküldött 179, 182, 183, 184, 185, 191
 Szabó Ágoston kiskunfélegyházi kiküldött 236
 Szabó Benjámin, patai 91, 92, 93
 Szabó Erzsébet 115
Szabó Ferenc kiskunfélegyházi lakos 164, 165
 Szabó Gergely, ifjú 255, 256
Szabó Gergely kiskunhalasi rendes főbíró, helyettesítő főbíró, tanácsnok 16, 241, 245, 253, 255, 256
 Szabó, Gregorius kiskunhalasi főbíró 241
 Szabó György 183, 190
 Szabó Imre kiskunfélegyházi tanácsnok, végrendeleti gondnok 171, 172, 173
 Szabó István kiskunfélegyházi lakos 183, 185
 Szabó István nádori táblabíró 338, 340, 346, 348, 349
 Szabó István (Cz.), szabadszállási lakos, kiküldött 324, 325
 Szabó Istvánné 340
 Szabó G. János dunaszentbenedeki lakos 136
 Szabó Jakab 153
Szabó János (Joannis Szabó) kiskunfélegyházi lakos, a Jászkun Kerület helytartótanácsi ülnöke 16, 95, 172, 173
 Szabó Jónás dunapataji lakos 92
 Szabó József 103

- Szabó József (Josephus Szabó) kiskunfélegyházi hites aljegyző, jegyző, főjegyző 199, 205, 206, 207, 210, 212, 219, 221, 223, 224, 225
- Szabó József nádori táblabíró 231
- Szabó Judit (Kun Szücs hitvесе) 255
- Szabó Márton ferencszállási lakos 212
- Szabó Mátyás 156
- Szabó Mátyás, ifjabb 181, 182, 183, 184, 185
- Szabó Mátyás, öreg**, kiskunfélegyházi lakos 177, 179
- Szabó Mátyás kiskunfélegyházi székbíró 218
- Szabó Mihály dunapataji lakos 103
- Szabó Mihály kiskőrösi lakos 248
- Szabó Mihály kiskunfélegyházi kiküldött, tanácsnok, főbíró 154, 165, 179, 185, 192, 193, 196, 201, 206, 212, 221, 227
- Szabó Mihály** kiskunfélegyházi lakos 181, 184
- Szabó Mihály kiskunfélegyházi pénztárnok 189
- Szabó Miklós 213
- Szabó Pál tisztartó 67
- Szabó Pál bodoglári lakos 286
- Szabó Pál dunapataji jegyző 131, 132, 134, 141
- Szabó Pál kiskunfélegyházi árva 169, 170
- Szabó Sámuel, gyöngyösi, dunapataji esküdt 101, 102
- Szabó Sándor kiskunfélegyházi tanácsnok 192, 203
- Szabó Sándor kiskunmajsai aljegyző, jegyző 300, 301
- Szabó Sándor szabadszállási lakos 336, 338
- Szabó Zsuzsanna (Gálos Jánosné) 313
- Szabó Zsuzsanna, özvegy 241
- Szakács István dunapataji esküdt 91
- Szakács István kiskunhalasi lakos 263
- Szakál Dániel 93
- Szakáll József hites ügyvéd 76
- Szakáts József kiskunhalasi földtulajdonos 285
- Szalay József (Josephus Szalay) kiskunhalasi lakos 273, 274
- Szarka Ágnes (Baranyi József hitvесе) 297
- Száki Márton kiskunhalasi lakos 241
- Szántai György kiskunhalasi lakos 267, 275
- Szántó János 129
- Szárközi Pál csász. 185
- Szávics, Georgius bajai tanácsnok 53, 54
- Szecsüdi István kiskunhalasi lakos 265
- Szekér István kiskunhalasi tanácsnok, helyettes főbíró 288, 289, 293
- Szelakovity, Sztevan béregi lakos 32
- Szeles László szabadszállási kiküldött, aljegyző, jegyző, főjegyző 333, 335, 336, 337, 338, 347
- Szente Mihály 97
- Szeres Gergely 163
- Szevits Döme h. ügyész 76
- Szécsényi István 213
- Székely Ádám fülöpszállási lakos 244, 245, 246
- Székely Emília 74, 75, 79, 81
- Székely Ferenc 72, 74
- Székely Júlia (Reisinger Sándor hitvесе) 72, 79, 81
- Széll István kecskeméti lakos 175
- Szigeti József, ifjabb 145
- Szigeti Józsefné, öreg 145
- Szilágyi György kiskunhalasi szőlőtulajdonos 257
- Szitus Gergely fülöpszállási lakos 240
- Sz. Kováts Györgyné 335
- Szolnoki Mihály** kiskunfélegyházi lakos 152, 154
- Szolnoki (Solnok) Mihály kiskunfélegyházi tanácsnok, második bíró, főbíró 169, 175, 180, 185, 186, 189, 192
- Szombati András** kiskunfélegyházi lakos 151, 152
- Szöri Sándor 273
- Szösz, Paulus dunapataji esküdt 99
- Szöke János dunapataji főbíró 93
- Szöke József 279, 280
- Szöke Mihály dunapataji esküdt 106, 110, 114
- Szöke Tamás dunapataji esküdt 114, 118
- Szretykovits Sima 70
- Sztareovits Katalin (Lándáv Jánosné)** kiskunfélegyházi lakos 233, 234
- Szundi Bandi szabadkai lakos 265, 266
- Szuper József, ifjú, kiskunhalasi jegyző 294
- Szuper József kiskunhalasi tanácsnok, kiküldött 280, 286
- Szutsch Péter 35
- Szutsits József bajai ügyvéd 48, 49
- Szűry Sándorné (Herpay Anna) 271, 272
- Szücs János** kiskunfélegyházi lakos 157, 159
- Szücs Lőrinc 196
- Szűry Sándor (Alexand. Szűry) kiskunhalasi tanácsnok 269
- Szvacek Imre** kiskunfélegyházi lakos 191, 201, 202

T

- Taba György (Georgius Taba)** bajai lakos 21, 22
- Taba György dunapataji esküdt 114, 116, 121, 123, 124, 132
- Taba István, néhai 135
- Taba János 108, 109, 113

- Taba Judit 120, 121
 Taba Mihály 106
 Taba Zsuzsanna 108, 109, 118
 Taity László (Ladislaus Taity) kiskunfélegyházi hites aljegyző 165, 167, 168, 169, 170, 175, 177
 Taját (Tajáth) András (Andreas Taját) kiskunfélegyházi hites főjegyző 152, 155, 156, 159, 161
 Tajthy László 201
 Takács, Antal 164
 Takáts Fazekas István, néhai 323
Takáts István, öreg, dunapataji lakos 118, 119
 Takáts István, ifjabb, dunapataji lakos 118
 Takáts Jánosné szalkszentmártoni lakos 318
 Takáts Mihály 112, 113, 118
 Takáts Mihály, ifjabb 112, 119
 Takáts Mihályné, özvegy 119
 Talmácsi Katalin 213
 Tamás Máté dunapataji esküdt 123, 132
 Tanáts Szende József 337
 Tankovics, Andria 22
 Tankovics, Stanislav bajai tanácsnok 42
 Tapodi Mihály 236
 Tapody András 184
Tardi István, öreg, dunapataji lakos 144, 145
 Tari (Tary) István (Stephanus Tary) kiskunhalasi tanácsnok, második bíró, főbíró 239, 241, 247, 253, 255, 256, 284, 285, 287
 Tari Magdolna (Némedi Varga István hitvese) 219
 Taris István balotai lakos 266
 Tarjányi Borbála (Mihálovits Márton hitvese) 223
 Tarjányi János 193
 Tarjányi József kiskunfélegyházi jegyző 236
 Tarjányi Mihály kiskunfélegyházi főbíró, tanácsnok 165, 168, 179, 222
 Tarjányi Pál kiskunfélegyházi tanácsnok 203
 Tar Kis János 137
 Tary Gerson kiskunhalasi tanácsnok 292
 Taxoni Sándor szabadszállási aljegyző 330, 331
 Taxoni (Taxony) István (Stephanus Taxoni, Taxony) kiskunhalasi hites jegyző, főjegyző, tanácsnok 241, 243, 245, 246, 249
 Tegzes Ferenc kiskunhalasi szőlőtulajdonos 248
 Terbe József kiskunmajsai tanácsnok 301, 302
 Terjék János 202
 Thodorovity Péter (Thodorovits, Petar) 23, 33
 Thürr (Thür), Jakobus Nicolaus bajai tanácsnok 35, 51, 52, 53, 61
 Tinyei Tót Istvánné 247
 Tokajlits (Tokailics), Porphyrius bajai tanácsnok 42, 47
 Tooth János Kiskun Kerület esküdtje 283
 Torkos István kiskunhalasi lakos 265
 Torkos Zsófia 125
Torma István (Stephanus Torma) kiskunhalasi tanácsnok, második bíró, főbíró 268, 269
 Tot András 266
 Tot Illés uszódi lakos 128
 Toth Erzsébet (Czirok Istvánné, özvegy) 125
 Toth János dunapataji esküdt 121, 131
Toth József dunapataji hites jegyző 113, 118, 119, 121, 123, 124, 125, 126, 128, 130, 136, 137
 Toth (Jován) József 284
 Totth Imre 163
 Totth, Michael kiskunhalasi főbíró 241
 Tott Imre József 182
 Tott Katalin (Seres József özvegye) 185
 Tott Tamás kiskunfélegyházi plébános 183
 Tótfalusi József dunapataji bíró, jegyző 106, 110, 111, 114
 Tóth András 346
 Tóth Ádám János 214, 215
 Tóthfalusi József kunszentmiklósi tanácsnok 336, 338
 Tóth Erzsébet (Daczi Gergely, öreg, második felesége) 294
 Tóth György számtartó 67
 Tóth György János 213
 Tóth István bajai meghívott tanú 67
 Tóth István kiskunfélegyházi kiküldött 236
Tóth István, öreg, kiskunmajsai lakos 300
 Tóth István, öreg, szabadszállási lakos 310
 Tóth János dunapataji tizedes 96
 Tóth János kiskunhalasi lakos 286, 323
 Tóth János nemesmiletiesi lakos 23
 Tóth József 311
 Tóth Judit 286
Tóth Katalin (Fülöp Mihály, néhai, hitvese) kiskunmajsai lakos 300, 301
 Tóth Mihály kiskunfélegyházi lakos 216
 Tóth Mihály szabadszállási aljegyző, főjegyző 306, 309
Tóth Tamás János, özvegy, kiskunfélegyházi lakos 199, 201
 Tóth Márton kecskeméti lakos 163
Tóth Varjú Zsuzsanna (Keresztúri Gergelyné, özvegy) kiskunhalasi lakos 286, 287
 Tót András kiskunhalasi szőlőtulajdonos 258
 Tót Anna (Lázár Mihályné) 258, 259
 Tót György 247
 Tót Ilona (Szabados Gergely hitvese) 258

Tót István 157
 Tót István (Stephano Tót) kiskunhalasi lakos
 247
 Tót János 258, 259
 Tót János, néhai 247
 Tót Máténé 247
 Tót Miklós 258
 Tót Miklós, néhai 258
Tót Miklósné, özvegy, (Kultsár Anna) kis-
 kunhalasi lakos 259, 259
Tót Mihály kiskunhalasi lakos, tanácsnok
 16, 246, 247
 Tót Orbán 110
 Tót, Tamás 156
 Tót Tamásné 160
 Török Ferenc (Franciscus Török) kiskunfé-
 l-
 egyházi esküdt, főbíró 164, 159
 Török István 249, 250, 251
Török Istvánné (Fodor Judit) kiskunhalasi
 lakos 249
 Török Judit (Péter Ferenc hitvese) 244
Török Mátyás kiskunfélegyházi tanácsnok
 16, 189, 196, 206, 207
 Törteli Jakab 157
 Törtely Ferenc 184
 Trislics (Trizlity) Anna 42
 Trislics Márta 42
 Trislics, Nikola 42
 Tsoor Ferenc kiskunmajsai lakos 213
 Tubiny András 311
 Turay (Turai) János bajai hites aljegyző 61,
 62, 63, 69
 Turóczy István kiskunhalasi főbíró 279
 Túrná Máté dunapataji esküdt 130
 Túri Margit, néhai 297

U

Udvardy Rozália (Szabó János hitvese) 172,
 173
Udvary (Udvari) József Baja város rendes
 sebésze 16, 64, 65, 66
 Ujj Anna (Bíró Nagy János hitvese) 285
 Ulakics Antal 27
Uzsodi Nagy János (Nagy János) dunapataji
 lakos, esküdt 91, 92, 93
 Uzsódi Toth Sára 128
 Uzsódi Tóth István, ifjabb 240
Uzsódi Tóth István, öreg, kiskunhalasi la-
 kos 240, 241
 Uzsódi Tóth Judit (Vilonyai Gergely hitvese)
 240

Ú

Újvári József 185

Ü

Üveges Mar. 157

V

Vajda Ferenc dunapataji esküdt 114
 Vajda Pál 146, 147
 Vajna György 257
 Vajna Máté 258
 Vajna Péter 258
 Vajna Sára 258
Valakovics István (Stephanus Valakovics)
 bajai lakos 28, 29
 Vallenshauzer Lukács 201, 203
 Varga Ferenc szabadszállási szőlőtulajdonos
 328
 Varga Gergely 281
 Varga Gergely, ifjú, szabadszállási tanácsnok,
 kiküldött 335, 343, 344, 345, 346, 348
 Varga Gergely, idősebb, szabadszállási tanács-
 nok, kiküldött 333, 335, 341, 343
 Varga Gerzson szabadszállási tanácsnok 348
Varga György kiskunfélegyházi lakos 170,
 171
 Varga István 129
 Varga Istvánné (Sámodi Judit) 281
 Varga János szabadszállási főbíró, tanácsnok,
 ekkleziásiai gondnok 309, 315, 317
 Varga József 308, 309, 319
 Varga József, idősebb, néhai 308
 Varga József, ifjabb, szabadszállási kiküldött,
 tanácsnok, főbíró 306
 Varga Józsefné 309
Varga Józsefné, idősebb (Márki Anna) sza-
 badszállási lakos 308
 Varga Lídia 345
 Varga Lőrincné 202
 Varga Mária 345
 Varga Mária szabadszállási orvostanár 343,
 344, 345, 346
 Varga Pál, idősebb, néhai, szabadszállási
 kiküldött, főbíró 321, 327, 343
 Varga Pál, ifjabb, néhai 321, 345
Varga Pálné (Garzó Erzsébet) szabadszál-
 lási lakos 343, 346
 Varga Péterné (Konkoly Erzsébet) 306
 Varga Ráhel (Csaplár Sándorné) 332, 333

Varga Sámuel 308
Varga Sámuel szabadszállási tanácsnok 310
Varga Sámuelné 309
Varga Sándor kiskunhalasi lakos 284
Varga Sándor, ifjú, szabadszállási meghívott tanú, oskolamester 336, 338
Varga Sándor, idősebb, szabadszállási kiküldött, tanácsnok, főbíró (öregbíró) 321, 324, 332, 333, 334, 335, 337, 340, 346, 348
Vargay István Bács megyei alügyvéd 86
Vas Jánosné 255
Ván Gergely kiskunhalasi lakos 266
Ván István 262
Váradi István dunapataji lakos 127, 128, 129
Váradi Istvánné, özvegy 127
Várady István dunapataji bíró 109
Vecsei Györgyné 263, 264
Vedres Andrásné 301
Vekkhelnis, Vezkó, nemzetes 98
Vendl Magdolna 50
Veres György, néhai 264
Veres István dunapataji írnok 107
Veres István kiskunhalasi lakos 263, 264, 265
Veres János makói lakos 247
Veréb Ferenc kiskunfélegyházi kiküldött 155, 163
Veréb János 192
Veréb János, ifjabb 216
Veréb Rózi (Harmath János özvegye) 192
Veszelinovits, Lazar (Staka Veszelinovits férje) 25
Veszelinovits, Staka (Sztaka) bajai lakos 25, 26
Veszelinovits, Vaszo 26
Veszelinovity, Petar 26
Vépi György 118
Vidákovics Antal 31
Vidéky György 174
Vidéki (Vidéky) István 157, 169, 196
Vidók Mihályné dunaszentbenedeki lakos 126
Ville János 67
Vilonyai Gergely 240
Vilonya Sára (Babud István hitvese) 292

Viltsek Katalin 56
Viltsek Mátyás (Mathias Viltsek) bajai csizmadia 55, 56
Vincze Anna (Csorba Mihályné) 276
Vincze (Vintze) Antal (Antonius Vintze) kiskunhalasi lakos 275, 276, 277
Vincze István 92
Vincze János 276
Vincze Lőrinc 276
Vintze Lőrinc 288
Viza István dunapataji főbíró 94, 95
Vígh István 306
Vojnits Bálint, bajsai, Bács vármegye táblabírája 76, 80
Vojnits László, bajsai, Bács vármegye táblabírája 80
Volarich Antal h. ügyvéd 83
Volovár János 279
Vuanity, Jovan 42

W

W. Halász István 239
Wolfin (Wolff) Regina (Regina Wolff) 50, 51

Z

Zdráhál Alajosné cs. kir. ispánné 85
Zdráhál János(né) kamarai ispánné 85
Zerenyi Jánosné 113
Zerenyi Zsuzsanna (László Istvánné) 112
Ziger József szabadszállási tanácsnok 321
Z. Kováts János dunapataji esküdt 146
Zlinszky Anna paksi épülettulajdonos 270
Zlinszky József apostagi kapitány 270, 271
Zubor István 257

ZS

Zseni István kiskunhalasi kis tanács tanácsnok, kiküldött 282
Zsibrita Mihály 158
Zsiga József bajai tanácsnok 84, 88
Zsigó János 226
Zsigó Jánosné 226
Zsolnay Antalné 216

TÁRGYMUTATÓ

A

abrosz (asztalkeszkenyő, asztali ruha) 66, 67, 78, 140, 194, 195, 196, 268, 288, 299
adomány 24, 25, 72, 118, 139, 203, 224, 345
adó 71, 127, 134, 145, 321
adós 14, 21, 27, 30, 33, 75, 93, 96, 156, 163, 164, 171, 175, 176, 177, 201, 239, 247, 249, 252, 253, 255, 257, 259, 264, 266, 276, 282, 292, 305, 306, 307, 310, 311, 314, 315, 317, 319, 322, 324, 326, 327, 336, 338, 340, 348
adósság 12, 14, 21, 23, 26, 30, 33, 36, 37, 41, 45, 47, 62, 66, 68, 70, 74, 75, 97, 101, 116, 117, 118, 127, 134, 143, 155, 157, 158, 163, 164, 168, 169, 170, 172, 175, 181, 189, 193, 200, 224, 225, 226, 233, 240, 244, 245, 248, 253, 256, 262, 264, 265, 271, 272, 273, 280, 282, 284, 298, 305, 306, 311, 316, 317, 322, 325, 331, 333, 348
adószedő - l. még perceptor 76
akasztófa 175
akol 118, 131
akó 23, 38, 42, 75, 78, 84, 93, 103, 107, 123, 131, 134, 179, 180, 195, 199, 202, 203, 222, 224, 225, 228, 233, 235, 251, 255, 256, 262, 269, 270, 278, 307, 316, 317, 318, 322, 325, 330, 333, 341
aladószedő 76
alapítvány - l. még stipendium 15, 73
allatura - l. még hozomány 48, 66, 67, 166, 172, 188, 224, 244, 247
alispán - l. még viceispán 115
aljegyző - l. még vicenotarius 61, 62, 63, 69, 70, 83, 84, 189, 210, 241, 254, 338
alku 102, 333
almárium (almárium) 39, 66, 147, 270, 271
alügyvéd 83, 86
anyaföld 24, 25, 31, 33
anyaszentegyház 173, 174, 176, 177, 183, 186, 194, 197, 212, 216, 217, 233, 235
aprójóságok - l. még baromfiak 255
arany 30, 46, 55, 194, 197, 220, 222, 273, 298
aranylánc 194, 270, 271
aranyóra 46, 62, 270, 272
aranypixis 270, 271
archívum - l. még levéltár 246, 271
armalis 270, 271
asszonybunda 298
asszonying 34
asztal 39, 41, 55, 62, 65, 66, 122, 140, 146, 222, 235, 269, 270, 291, 307, 308, 329

asztalkendő - l. még salvéta, szalvet 67
atyafiak (atyámfiai) 58, 73, 74, 76, 77, 79, 81, 98, 103, 183, 190, 209, 239, 243, 250, 286, 315, 324, 331, 336, 338
auditor 68
azalék, ázalék 219, 301

Á

ágy 29, 34, 55, 66, 75, 91, 113, 114, 125, 129, 130, 140, 177, 205, 206, 215, 223, 246, 248, 255, 259, 263, 266, 270, 272, 276, 297, 298, 309, 329
ágyruha (ágyi ruha, ágynemű, ágyi nemű, ágybéli készület, ágybéli ruhák, ágybéli eszközök, ágyi eszközök) 23, 30, 52, 62, 63, 65, 67, 68, 78, 87, 95, 101, 102, 103, 122, 128, 134, 140, 146, 262, 267, 269, 276, 281, 288, 290, 298, 319, 321, 339, 342
ágyterítő (ágytakaró ruha) 66, 67, 235, 269
árenda 48, 49, 127, 128, 134, 163, 192, 222, 223, 224, 256, 269, 282, 288, 289, 328
árendás 175, 223
árok 128, 161, 214, 231, 286, 344
árpa 55, 89, 97, 113, 146, 171, 180, 195, 199, 200, 206, 214, 223, 235, 236, 276, 316, 324, 329, 333, 341
ártány 57
árva 12, 48, 49, 66, 67, 78, 79, 92, 93, 95, 96, 102, 116, 127, 128, 134, 151, 152, 153, 162, 164, 169, 170, 171, 173, 179, 187, 193, 195, 202, 209, 210, 221, 224, 227, 228, 229, 230, 231, 234, 235, 236, 241, 243, 250, 252, 254, 262, 271, 283, 308, 310, 312, 313, 314, 315, 317, 325, 326
árvahivatal 43
árvapénztár (árvák kasszája) 25, 59, 60, 64, 146, 148
árvák atyja (árvák tutora) - l. még gyám, tutor 59, 128, 231
árverés - l. még kótyavetye, licitatio 87
árvíz 342
ásó 40, 66, 107
átok 139, 224, 272

B

bab 102, 215
bakancs 171
balta 40, 107, 146
bankó (bankócédula) 57, 110, 128, 217, 218, 220, 223, 224, 286, 298, 299, 317, 318, 322, 340, 341

bárány 153, 157, 158, 174, 200, 207, 211,
228, 293, 317, 318
barátok (szerzetesek) - I. még ferencesek
(franciscanusok) 19, 30, 47, 51, 158,
166, 174, 178, 193, 200
barázda (borozda) 104, 105, 107, 109, 137,
240, 252, 254, 262, 275, 276, 281, 284,
286, 290, 294, 310, 320, 327, 328, 340
barmos marha 160, 324, 325, 336, 338
baromfiak - I. még aprójószágok 145
becsü 111, 116, 122, 125, 130, 148, 334
békó 146
béres 171, 190, 319, 323
beteg 24, 33, 34, 43, 54, 62, 72, 74, 79, 86,
136, 162, 188, 194, 199, 208, 209, 217,
225, 234, 235, 239, 254, 265, 275, 277,
280, 281, 284, 285, 287, 288, 291, 331,
338, 342
betegség 29, 131, 132, 133, 140, 141, 142,
146, 147, 177, 206, 250, 261, 339
beváltócédula 217, 218
bevételek 293
biblia 40
bicska 298
bika 160, 179, 227, 251, 252, 253, 203
billog (billig) 244, 278
birka (birkajuh, birge, bürge) 151, 176, 197,
211, 215, 222, 228, 229, 232, 233, 256,
271, 285, 288, 289, 290, 293, 300, 337,
340, 346
birtok 45, 74, 181, 221, 290, 297, 327, 328
birtokos 70, 73, 76, 77, 78, 137, 282, 323,
324
bizonyosság - I. még tanú 29, 46, 55, 56, 58, 60,
63, 67, 69, 70, 76, 80, 86, 88, 113, 154,
188, 209, 230, 234, 242, 243, 263, 265,
266, 330, 340
bizonyosságlevél 83, 189
biztos 346
bíró (bírák) 56, 97, 98, 118, 136, 137, 141,
142, 143, 152, 156, 162, 165, 168, 170,
171, 173, 176, 180, 185, 186, 189, 196,
206, 221, 225, 239, 240, 250, 253, 254,
269, 272, 277, 281, 284, 285, 286, 300,
306, 307, 308, 309, 324, 327, 332, 333,
334, 335
bírótság 118, 236
bognár 334
bogrács 107, 145, 267
bojtár 266
bokorszerszám 305
bokréta 194
bolt 21, 154, 156, 255, 264
bor 21, 23, 75, 93, 103, 128, 134, 163, 179,
180, 199, 203, 224, 225, 251, 252, 255,
256, 269, 278, 316, 317, 318, 322, 325,
333, 341

borbírák 197
borosedény 78, 143, 233, 279, 312, 347
boroshordó 78, 251, 252, 267, 269, 318
borbély (borbém) 81
borjas tehén 32, 38, 62, 100, 110, 141, 147,
156, 161, 173, 242, 260
borjú 33, 38, 57, 95, 96, 97, 99, 101, 104,
105, 107, 115, 118, 119, 120, 131, 138,
141, 145, 151
borona 329
bögre (begre) 146, 267, 269
bőr 32, 41, 66, 194, 196, 270, 272
bőrkesztyű 298
bórszék 66, 222
bunda 34, 290, 319, 329
bútor 50, 68, 75, 78, 289, 294
búza 27, 38, 57, 87, 91, 97, 102, 113, 130,
146, 166, 168, 176, 179, 180, 188, 195,
196, 199, 200, 206, 214, 223, 224, 235,
251, 276, 310, 316, 320, 324, 329, 333,
339, 341
búzaszalma 236
búzavetés 97, 196

C

caff 265
capitalis - I. még töke (tőkepénz) 59, 64, 97,
98, 149, 183, 189, 213, 224, 231, 311,
325
casula - I. még misemondó ruha 184
catholica (anyaszentegyház, oskolamester)
95, 173, 174, 176, 177, 183, 186, 194,
197, 212, 216, 217, 233, 235, 338
céhprivilegium 322
chemisletik 78
chifonér 75
chirurgus 189
ciha - I. még vánkushéj 66
cinedény 66, 272
cinkanál (cinkalán) 39, 107, 196
cintál 39, 107
cintányér 39, 234, 347
codicillus 58, 71, 76, 80, 81, 82, 83, 113,
219, 230, 231, 280
collegium 324
communitas - I. még közösség 283
congregatio 153, 167, 174, 178
contractus - I. még szerződés 64, 163, 178,
188, 190, 197, 203, 211, 213, 216, 218,
220, 228, 229, 270, 312, 315, 326
convent 97, 183
copia - I. még másolat 240, 249, 297, 300,
306
creditor 271
cvajdrót 269

CS

császári rendelet 25
cseber 123, 235
cseléd 66, 85, 107, 109, 139, 170, 200, 239,
329, 331, 347
cselédabrosz 66
csenkés kert 114
cserépedény 103, 107
cseréptál 26, 269
csésze 269
cséza 228
csikmákszedő 269
csikmákszűrő 269
csikó 94, 105, 114, 115, 117, 120, 151, 152,
153, 154, 155, 156, 158, 160, 161, 166,
167, 169, 170, 173, 174, 176, 178, 180,
181, 182, 184, 186, 190, 191, 197, 203,
207, 211, 213, 215, 228, 232, 233, 245,
255, 260, 273, 284, 310, 311, 318, 320,
324, 327, 329, 333, 335
csikós 171, 175, 176, 177, 339
csinvat 347
csipke 25, 299
csizma 27, 34, 41, 55, 269
csizmadia (csizmadiamester) 35, 41, 56
csizmadiaszék 39
csomó 96, 146, 299, 339
csorda 23
csónik 23
csödör 23
csödörcsikó 170, 190
csödötmege 292
csősz 185
csutura 40

D

dagadozás 102
dajkálkodás 91, 318, 320
darab 21, 32, 38, 55, 57, 64, 84, 94, 99, 103,
104, 105, 108, 109, 112, 118, 119, 120,
136, 143, 148, 154, 157, 160, 166, 169,
174, 178, 179, 180, 189, 192, 195, 196,
197, 200, 201, 204, 205, 213, 215, 221,
222, 227, 228, 232, 242, 244, 245, 247,
249, 260, 263, 267, 270, 271, 273, 284,
285, 286, 288, 292, 293, 294, 299, 300,
307, 311, 314, 318, 320, 324, 327, 334,
336, 337, 338, 339, 340, 346, 347
deák 153, 158, 159
deákoskola 61
deputatus - l. még kiküldött 152, 179, 207,
282, 297, 321, 333
derékalj 95, 195, 235, 243, 268, 298, 308
dézsa 41, 65, 66, 107, 122, 179, 235, 269

dézsmá 280
diófa 21, 41, 55
districtus - l. még kerület 175, 210, 230, 273
disznó 276, 347
dohányoskert 188
dolmány 109
dukát 24, 26
dunna (dunya) 66, 95, 103, 128, 130, 195,
235, 281, 298, 308, 309
dunyahaj 269
dülő (dölő) 188, 206, 208

E

ebédlőasztal 65
ecclesia (ekklisia) 98, 99, 103, 109, 111, 112,
116, 128, 131, 134, 250, 266, 267, 275,
278, 292, 305, 308, 315, 322, 336, 338
ecet 65
edény 22, 35, 41, 53, 55, 64, 66, 75, 103,
107, 109, 112, 121, 122, 123, 128, 137,
143, 145, 209, 222, 233, 234, 264, 272,
279, 290, 300, 306, 312, 319, 329, 330,
347
egyház 25, 44, 71, 73
eke 105, 107, 128, 158, 170, 208, 233, 253,
272, 307, 311, 329, 330
ekeszerszámok 253, 284
ellős juh 247, 292, 307
ellős üsző 124
előljáró 28, 30, 33, 42, 109, 224, 256, 293
eltakarítás (takarítás, takarítatás, temettetés) -
l. még temetés 28, 95, 99, 102, 134, 154,
155, 160, 165, 166, 169, 174, 178, 184,
186, 187, 191, 193, 199, 202, 208, 213,
214, 216, 218, 229, 261, 262, 266, 276,
301, 305, 318, 338, 342, 348
erdő 74, 89, 144, 270, 272, 284, 336, 339
erdős kert 104, 105, 107, 112, 117, 118, 120,
124, 126, 128, 129, 130, 133, 135, 136,
137, 138, 141
esküdt 30, 35, 45, 76, 83, 86, 91, 92, 93, 94,
95, 96, 99, 101, 102, 106, 108, 110, 111,
113, 114, 115, 116, 118, 119, 121, 123,
124, 125, 126, 128, 130, 131, 132, 134,
136, 141, 142, 143, 145, 146, 147, 148,
169, 210, 218, 224, 225, 231, 272, 283,
346
esküvő 223
esperes 52
esztrenga 317, 318
evőkanál 64
ezüst 54, 55, 56, 75, 78, 194, 220, 222, 234,
271, 272
ezüstforint 323, 343, 345
ezüstgomb 109, 222, 250

ezüstibrik 234, 270
ezüstkanál (ezüstkalán) 66, 194, 222, 234, 270
ezüstkapcsok 26, 299
ezüstkés 55, 66, 222, 223, 234
ezüstóra 270
ezüstpénz 122, 220, 271
ezüstpíxis 270, 273
ezüstpohár 270, 273
ezüstsarkantyú 225
ezüstszerszám 273
ezüstvella 66

É

élelem (élelmiszerek) 128, 143, 281, 301
élet (kenyér gabona) 223
életes ház 270, 271
épület 312
épület 28, 45, 74, 100, 127, 129, 135, 147, 178, 180, 186, 187, 188, 193, 194, 197, 199, 211, 227, 235, 244, 251, 252, 263, 270, 271, 272, 286, 287, 288, 289, 310, 314, 316, 317, 318, 320, 322, 323, 328, 331, 336, 343, 344

F

fa 34, 38, 39, 65, 105, 112, 122, 128, 129, 131, 185, 273, 283
família 47, 188, 209, 270, 326
faragószerszám 145, 206
farkasbunda 46
fatányér 269
favéka 146
favilla (favella) 269, 330
fazekas 140, 186, 290
fazék 99, 122, 145, 146, 195, 235, 269
fás kert 103, 115, 131, 142, 143, 286
fásszín 75
fegyver 47, 272
fehér (fejér) ruha 34, 62, 63, 65, 75, 78, 81, 102, 103
fejkötő 35, 298, 299
fejőakol 312
fejősbirka 216
fejősjuh 160, 161, 178, 200, 207
fejőstehén 57, 94, 95, 97, 104, 105, 115, 120, 131, 132, 142, 154, 155, 157, 160, 161, 170, 178, 180, 182, 193, 207, 215, 223, 247, 251, 252, 255, 260, 278, 316, 338
fejseje 23, 40, 92, 107, 330
fekete bankó 128, 286, 340, 341
fekvő örökség - l. még ingatlan (ingatlanjóság, fekvő jóság) 115, 117, 123, 142

felcser 32
feleség - l. még házastárs (hitves, hitvestárs, hűvöstárs, hiteztárs) 21, 22, 23, 24, 27, 32, 44, 45, 46, 50, 51, 54, 55, 56, 57, 58, 87, 91, 93, 94, 95, 96, 98, 99, 103, 106, 108, 109, 110, 112, 113, 115, 116, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 138, 139, 142, 145, 147, 151, 155, 158, 159, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 171, 176, 177, 180, 183, 184, 199, 200, 201, 202, 204, 206, 212, 228, 229, 239, 240, 244, 247, 248, 250, 252, 257, 258, 259, 260, 264, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 279, 280, 282, 283, 285, 294, 297, 305, 307, 308, 309, 311, 312, 313, 314, 316, 317, 320, 322, 323, 324, 325, 328, 329, 330, 331
ferencsek (franciscanusok) - l. még barátok (szerzetesek) 30, 50, 153, 158, 160, 174, 183, 184, 186, 187, 200, 217, 224
fertálos üveg 196
fertály (fertályföld) 41, 66, 93, 107, 140, 144, 146, 147
festék 185
férfi 66, 126, 161, 179, 188, 197, 211, 214, 215, 219, 220, 223, 226, 227, 230, 231, 244, 258, 309, 339
férfiág 168, 228, 229
férfigyermek 151, 170, 172, 173, 192, 198, 202, 204, 205, 207, 214, 228, 229, 231, 291, 332, 333, 336
férj 22, 24, 27, 29, 30, 32, 36, 42, 43, 44, 46, 47, 48, 49, 52, 54, 55, 59, 62, 63, 67, 69, 72, 74, 79, 81, 87, 92, 93, 110, 111, 113, 119, 122, 127, 128, 132, 134, 136, 139, 140, 157, 158, 161, 162, 163, 165, 168, 170, 171, 172, 188, 189, 192, 194, 199, 204, 205, 206, 207, 209, 210, 211, 213, 214, 218, 221, 223, 228, 232, 233, 235, 241, 247, 249, 250, 253, 254, 255, 257, 258, 260, 261, 264, 267, 281, 282, 286, 287, 292, 293, 294, 301, 314, 332, 336, 339, 342, 343, 344
fias juh 254
fias kanca 156, 176, 179, 190, 191, 207, 242, 273, 274, 317, 318, 320, 333, 335
fias tehén 156, 211, 274, 300
fillér 272, 344
findzsa 234, 269
fiscalis 48, 49, 60, 67, 171
flinta 271
fogas 268, 269, 290, 306
fogasborona 330
fogás 40, 158, 161, 168
fonal (fonál) 103, 195, 269, 288

font 23, 39, 103, 176, 196
forint 21, 25, 26, 27, 30, 32, 33, 36, 37, 42,
43, 44, 48, 49, 50, 51, 52, 54, 57, 59, 60,
61, 62, 64, 66, 71, 72, 73, 79, 80, 81, 84,
92, 93, 100, 101, 102, 103, 104, 107, 131,
160, 163, 164, 171, 172, 173, 178, 179,
180, 181, 183, 185, 186, 187, 188, 192,
197, 207, 209, 213, 215, 218, 228, 229,
240, 241, 242, 244, 245, 248, 251, 253,
254, 255, 257, 259, 260, 261, 264, 265,
267, 269, 270, 273, 274, 276, 279, 288,
305, 308, 315, 320, 327, 328, 329, 339
föld (földbirtok) - l. még szántó (szántóföld)
45, 53, 63, 82, 84, 89, 108, 113, 120, 131,
151, 154, 155, 156, 157, 159, 160, 161,
162, 163, 164, 165, 166, 178, 180, 181,
185, 187, 188, 189, 190, 192, 193, 197,
200, 203, 204, 209, 212, 213, 214, 215,
221, 222, 223, 226, 227, 232, 240, 247,
251, 252, 253, 263, 264, 266, 270, 273,
274, 277, 284, 285, 286, 288, 290, 291,
292, 294, 297, 300, 301, 306, 307, 310,
312, 314, 315, 316, 317, 319, 320, 323,
324, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333,
334, 336, 343, 344, 347
földcsere 327
földesúr (földesuraság) - l. még uraság 126
főbíró - l. még ordinarius bíró 95, 96, 164,
175, 179, 192, 239, 253, 268, 269, 274,
279, 287, 288, 291, 292, 293, 335, 339,
340, 341, 346, 348
főhadnagy 172
főjegyző - l. még főnotarius 37, 42, 44, 48,
51, 52, 54, 56, 61, 66, 67, 69, 88, 173,
254, 265, 268, 269, 274, 275, 277, 292,
335, 337, 338
főkapitány 173
főkötő (fëkető) 194
főnotarius - l. még főjegyző 60, 224
franciscanusok - l. még ferencesek, barátok
(szerzetesek) 30, 153, 158, 160, 174,
183, 184, 186, 187, 200, 217, 224
fundus - l. még sessio, telek 55, 100, 108,
115, 117, 118, 125, 137, 142, 171, 174,
220, 222, 227, 229, 235, 244, 255, 256,
259, 263, 283, 310, 311, 314, 316, 318,
323, 327, 328, 331, 332, 334, 342, 348
fűrő 23, 40, 107
fülfüggő 194
füzes 100, 272
füzér (fizér) 41
fűrész 66, 330
fűtés 199

G

gabona 57, 80, 134, 136, 151, 155, 208, 224,
228, 252
galaris 234
gatya 78, 81
gazda 37, 224
gazdaság 74, 104, 105, 106, 109, 115, 120,
121, 125, 126, 127, 128, 135, 144, 151,
155, 161, 178, 181, 185, 192, 211, 213,
229, 243, 244, 278, 286, 314, 334, 345
gazdasági eszközök (szerek, szerszámok)
117, 121, 141, 142, 143, 148, 193, 200,
203, 204, 208, 216, 228, 270, 276, 282,
290, 300, 321, 330, 331, 336, 347
gazdasszony 24, 81, 228, 298
gereblye (gerebeny) 40
gondnok 344
gondviselő 63, 74, 104, 111, 138, 141, 172,
210, 229, 254, 289, 290, 306, 314, 314,
326, 331, 334
göbe 57
göboly ökrök (göböl ökrök, göbolyös marhák)
174, 178, 179, 184, 186, 244, 327, 334
görög 178, 181, 183, 203
görög boltok 255
gránát nyakraváló 194
gróf 173
gulya 154, 161, 166, 175, 176, 244
gulyás 33, 164, 175, 176, 177, 266, 276
gymnásium (deákiskola) 61

GY

gyalogszék 196
gyalogút 284
gyapjú 339, 346
gyám (gyámatya, gyámnok) - l. még árvák
atyja, tutor 67, 69, 132, 281, 293, 314,
336, 344, 345, 348
gyámhivatal 67
gyámság - l. még tutoratus 63
gyep (gyepföld) 272, 323
gyeplő 40, 264, 329
gyermek (gyerek) 21, 22, 23, 24, 26, 28, 32,
33, 36, 37, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50,
52, 53, 54, 55, 57, 59, 61, 62, 63, 64, 67,
68, 69, 71, 72, 73, 74, 78, 81, 82, 84, 85,
87, 91, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 100, 101,
102, 103, 104, 109, 110, 111, 114, 116,
117, 118, 119, 121, 122, 123, 124, 125,
126, 127, 128, 129, 132, 133, 134, 135,
136, 137, 140, 141, 142, 143, 146, 147,

148, 151, 158, 169, 170, 171, 172, 173,
174, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 192,
198, 199, 202, 204, 205, 206, 207, 210,
211, 213, 214, 215, 223, 228, 229, 230,
231, 232, 234, 239, 242, 244, 250, 251,
252, 253, 254, 262, 264, 271, 272, 279,
280, 282, 284, 286, 287, 288, 289, 290,
291, 301, 305, 306, 308, 313, 314, 315,
317, 321, 322, 326, 329, 330, 331, 332,
333, 334, 336, 337, 338, 339, 341, 342,
343, 344, 345, 346
gyermekrész 44, 46
gyertya 39, 196
gyertyatartó 55
gyékény (gyikény) 202
gyémántgyűrű 234
gyolcs 195, 268, 309, 319
gyolcskendő 195
gyöngy 26
gyúródeszka 40
gyúróteknő 269
gyümölcs 59, 96, 193, 291, 339
gyümölcsös kert (gyümölcsös) 94, 96, 99,
104, 105, 107, 115, 120, 122, 126, 133,
135, 142, 143, 272, 276, 286, 328

H

hadnagy 330
hagyomány - l. még legatum 43, 59, 67, 71,
72, 73, 74, 75, 79, 81, 82, 179, 205, 346
hagyományos 71, 72, 78, 336, 337
hajadon 53, 74, 140, 168, 170, 213, 226, 234,
253, 254, 255, 256, 274, 278, 284, 292,
327
hajma 40
halászugnyhó 105, 107
halomás (halomás, halál) 91, 138, 156, 173,
178, 213, 229, 235, 254, 271, 289, 307,
327, 328, 329, 330, 345
harang 24, 154, 187, 197, 200, 299
harangozó 98, 250, 273, 299
harangozó pénz 153, 260
harangszó 25
hasas tehén 294
hasáb 268
haszon 48, 127, 276, 330
haszonbér 78, 289
haszonvétel 124, 127, 218, 289, 291
háj 99
hám 40, 179, 264, 329
hámos ló 21, 57, 94, 97, 151, 154, 155, 156,
157, 160, 161, 164, 166, 167, 169, 170,
178, 179, 181, 186, 190, 191, 193, 197,
200, 207, 211, 213, 215, 223, 232, 240,
242, 244, 247, 340

ház 21, 22, 28, 37, 49, 70, 74, 103, 107, 108,
110, 121, 122, 123, 125, 127, 129, 135,
142, 145, 147, 155, 156, 160, 168, 181,
197, 199, 214, 217, 229, 235, 244, 251,
252, 269, 272, 278, 285, 289, 290, 306,
311, 318, 327, 328, 329, 330, 343
házasság 23, 64, 98, 140, 146, 209, 241, 242,
318
ház hely (háztelek, házfundus, házi fundus)
45, 70, 107, 115, 142, 180, 199, 220, 222,
227, 229, 255, 312, 328, 332
házi bútorok (házi bútorzat) 68, 78, 289
házi cseléd 331
házi edény 53
házi fundus 142, 220, 222, 227, 229, 255,
328, 332
házieszköz 47, 55, 64, 65, 84, 87, 91, 99,
106, 107, 110, 132, 136, 137, 138, 143,
155, 170, 179, 201, 217, 218, 234, 246,
248, 257, 268, 271, 272, 276, 282, 290,
306, 301, 312, 322, 330, 332, 336, 345,
347
házi igazság (házi igazság) 114, 248, 255,
259, 264, 267, 279, 281, 285
házi ingóság 87
házi kamara 117, 330
házi készülék 44, 215, 217, 218
házi mobília 21
házi örökség 145, 253, 318
házi szegények 59, 61, 183, 184, 187, 197,
217, 229
házi szükségek 78
házvétel 146, 228
helytartótanács 73, 173
heverő marha (heverő szarvasmarha) 213,
300, 325, 334, 347
heverő jószág 213
heverő ló 104, 157, 300, 334
heverő ökör 161, 181, 182, 184, 314
héhely 195
himlő 254
hintó 223
hitel 33
hitves - l. még feleség (házastárs, hitvestárs,
hitestárs) 15, 28, 35, 37, 46, 47, 59, 60,
67, 68, 69, 72, 76, 77, 79, 81, 87, 91, 144,
153, 155, 160, 162, 164, 165, 166, 168,
169, 170, 172, 177, 178, 180, 181, 182,
183, 184, 185, 186, 187, 188, 190, 191,
192, 195, 197, 198, 199, 202, 203, 204,
206, 207, 210, 211, 212, 213, 215, 216,
217, 218, 219, 220, 223, 224, 225, 226,
227, 228, 229, 231, 232, 239, 240, 242,
244, 245, 246, 248, 253, 255, 257, 258,
259, 260, 264, 266, 268, 278, 289, 291,
294, 297, 300, 307, 308, 326, 336, 338,
341

hold - l. még jugerum 45
holdnap 208, 230
hombár (hambár) 47, 55, 78, 80, 134, 136, 312
hordó 23, 38, 39, 40, 41, 42, 65, 66, 75, 78, 82, 84, 103, 107, 112, 113, 123, 195, 222, 228, 235, 251, 252, 260, 262, 262, 267, 269, 270, 278, 285, 294, 308, 318, 320, 330, 347
hozomány - l. még allatura 44, 72, 74, 128, 143, 291, 343, 345
hús 103, 105

I

ibrik (übrík) 234, 270, 299
icce 123, 179, 199, 235
inas 75, 79, 81
ing (üng) 78, 81
ingatlan (ingatlanjóság, fekvő jóság) - l. még fekvő örökség 23, 47, 52, 57, 69, 71, 87, 93, 104, 107, 108, 111, 115, 122, 132, 135, 139, 147, 151, 152, 161, 162, 163, 172, 186, 190, 211, 213, 227, 228, 229, 239, 240, 241, 242, 244, 245, 251, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 264, 271, 274, 286, 294, 307, 313, 314, 329, 347
ingóság (ingó javak, ingó-bingó javak, ingó vagyon, ingó jóság, ingó eszközök) 6, 9, 11, 12, 13, 14, 23, 36, 42, 54, 69, 71, 77, 87, 93, 94, 96, 101, 104, 105, 106, 107, 108, 111, 112, 115, 116, 117, 119, 122, 123, 124, 126, 128, 130, 131, 132, 137, 139, 140, 142, 144, 147, 148, 151, 152, 157, 161, 162, 163, 172, 174, 186, 188, 190, 192, 211, 213, 221, 227, 228, 229, 230, 231, 233, 239, 240, 241, 242, 242, 244, 245, 251, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 271, 274, 278, 294, 297, 298, 299, 301, 307, 313, 314, 322, 323, 329, 330, 347
ingváll 195, 196, 268, 299
interes - l. még kamat 28, 45, 57, 59, 60, 61, 64, 88, 110, 116, 127, 131, 163, 169, 182, 213, 222, 223, 224, 240, 253, 262, 267, 269, 288, 311, 324, 325, 338
inventarium (inventárium) 60, 177, 178, 206, 299
ipa (ipam) 106, 200, 323, 328
iskátula (skatula) 298, 299
iskola (oskola) 45, 61, 62, 68, 73, 79, 112, 224, 289, 314, 315, 321, 336
ispán 85, 115
ispotály (ispitály, ispita) - l. még kórház 24, 25, 28, 30, 32, 33, 35, 42, 47, 56, 165, 166, 168, 169, 171, 174, 178, 185, 235

ispotály cassa 59, 300, 326, 332
istálló 84, 94, 108, 120, 125, 164, 255, 257, 258, 259, 270, 271, 274, 275, 276, 278, 306, 307, 310, 312, 318, 324
istállókert - l. még szállás (szálláskert) 112, 122, 311, 312
izraelita - l. még zsidó 73

Í

írástár - l. még levéltár 288, 289, 292
írnök 32, 123, 342, 348
íróasztal 271
íz 47, 93, 95, 100, 110, 112, 114, 118, 120, 127, 128, 129, 144, 224, 250, 254, 257, 265, 272, 345

J

jármos (jármas) ökör 57, 100, 131, 142, 151, 154, 155, 157, 160, 161, 164, 166, 167, 168, 170, 171, 174, 178, 180, 181, 182, 186, 190, 191, 193, 197, 203, 204, 207, 208, 211, 215, 227, 232, 240, 244, 247, 248, 249, 251, 252, 253, 254, 258, 260, 264, 271, 274, 276, 278, 300, 307, 310, 314, 315, 324, 333, 334, 336, 340, 347
jármos tinó 171
járom 233, 329
jegyruha 242
jegyző - l. még notarius 34, 88, 89, 124, 125, 139, 140, 142, 144, 146, 147, 148, 236, 288, 293, 294, 321, 336, 337, 341, 346, 347
jegyzőkönyv - l. még protocollum 336, 343, 347
jobbágy 6, 9, 11, 12, 13
jobbágytelek 141, 143
jóság - l. még vagyon 6, 10, 12, 14, 23, 26, 27, 35, 36, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 55, 56, 57, 58, 93, 94, 96, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 107, 109, 111, 117, 130, 132, 135, 143, 145, 151, 156, 157, 158, 161, 162, 163, 170, 172, 176, 178, 180, 184, 186, 189, 192, 195, 197, 198, 207, 213, 220, 223, 225, 227, 229, 230, 239, 240, 241, 242, 244, 245, 246, 248, 252, 255, 257, 267, 270, 271, 272, 274, 275, 278, 282, 290, 292, 297, 299, 305, 320, 321, 323, 324, 325, 326, 329, 331, 334, 336, 338, 340, 347
jugerum - l. még hold 227
juh 45, 153, 157, 158, 161, 163, 166, 167, 174, 178, 179, 180, 181, 182, 191, 192, 198, 200, 208, 244, 245, 247, 249, 250, 253, 254, 256, 260, 273, 285, 292, 307,

308, 314, 315, 317, 318, 319, 320, 324,
325, 334, 339, 346
juhász 176, 220, 232, 320
juss 11, 44, 48, 49, 55, 57, 59, 60, 61, 62, 63,
64, 68, 87, 94, 99, 101, 103, 111, 112,
113, 115, 116, 117, 118, 122, 124, 125,
126, 127, 129, 130, 133, 136, 137, 138,
139, 140, 141, 142, 143, 151, 156, 161,
162, 163, 165, 166, 169, 171, 179, 180,
182, 187, 188, 200, 204, 208, 209, 211,
218, 223, 226, 228, 232, 239, 245, 247,
250, 252, 253, 256, 257, 258, 260, 261,
266, 267, 269, 270, 271, 272, 273, 275,
278, 279, 280, 281, 282, 284, 285, 286,
290, 301, 307, 310, 311, 313, 314, 316,
319, 320, 321, 322, 326, 327, 331, 334,
340, 342, 344

K

kabát 54
kadét 69
kalap 34
kalapács 107, 330
kalapos 185, 220
kalicka 134, 140, 290, 313
kamat - l. még interes 43, 63, 72, 73, 74, 78,
79, 81, 82, 87, 293, 338, 343, 345
kamillót 269
kamra (kamara) 102, 103, 108, 117, 119, 121,
128, 130, 134, 147, 181, 196, 228, 235,
240, 245, 250, 253, 255, 257, 259, 270,
274, 275, 306, 307, 308, 312, 330, 339
kanapé 62, 65, 66, 270
kanál (kalán, kalány) 39, 55, 64, 66, 196, 223
kanca (kancaló) 23, 153, 156, 157, 158, 160,
161, 170, 176, 178, 179, 181, 182, 185,
186, 190, 191, 197, 203, 204, 207, 208,
211, 216, 228, 232, 233, 240, 242, 245,
248, 253, 255, 256, 260, 264, 273, 274,
307, 308, 310, 314, 316, 317, 320, 333,
335
kancacsikó 153, 156, 173, 182, 190, 207,
260, 329
kancsó 269
kankó 171
kanonok (canonok, canonoch) 44, 152, 153,
158, 159, 160, 164, 166, 176
kapa 40, 66, 107, 195
kapáló szőlő 21, 57, 193
kapitány 63, 67, 210, 250, 253, 257, 270,
271, 283, 298, 338, 339
kaptafa 34
kaptár 91
kapu 201, 272
kard 46, 75, 79, 222, 272
karikagyűrű 194, 222

karszék (karosszék) 39, 235, 269, 306
karton (kartony) 146
kartondunna 298
kartonpaplan 298, 309
kartonrékli 196, 298
kartonszoknya 250, 298
kartonvankos 298
kas 264
kasza 40, 107, 330
kaszáló (kaszálóföld, kaszálórét) 45, 49, 74,
77, 115, 225, 259, 294, 327, 328, 339
kaszálókert 142, 143, 144
katona 6, 24, 95, 119, 121, 247, 271, 333
katonapénz 121
katonaság 10, 47
kazán (kazány) 36, 38, 70, 103, 267, 290
kád 42, 75, 78, 107, 112, 123, 202, 208, 222,
228, 235, 260, 264, 267, 269, 270, 307,
308, 318, 321, 347
kályha 185
kána (kándli) 66, 273
kántor 250, 273, 276, 299
káplán 158, 164, 178, 183, 191
kápolna 28, 30, 51, 58, 59, 60, 158, 159, 235
káposzta 40
káposztáskert (káposztaföld, káposztásföld)
117, 263, 268, 277, 279, 280, 290, 310,
317
kapucinusok (capucinusok) 158, 159, 183
kegyes hagyomány - l. még pium legatum 6,
43
kemence 41
kender 102, 269
kenderes (kenderes kert, kenderföld) 96, 103,
250, 257, 261, 268, 316, 317
kendermag 102, 118, 131
kendő 67, 140, 194, 195, 288, 298, 299
kendőtartó 291
kenyér 57, 108, 135, 182, 230, 248, 325
kereskedés 20, 33, 72, 78, 97, 292
kereskedő 14, 19, 89, 181, 183, 213
keresztfa 193
keresztfiú 74, 75, 76
keresztleány 157, 250
kereszttyén 139, 283
keresztvónás 15, 27, 35, 43, 51, 53, 54, 56,
63, 70, 84, 119, 142, 147, 152, 154, 155,
156, 159, 161, 162, 164, 164, 169, 171,
175, 179, 186, 187, 189, 191, 192, 193,
199, 201, 203, 205, 206, 208, 212, 216,
217, 218, 219, 220, 234, 243, 247, 249,
250, 252, 254, 257, 259, 262, 263, 264,
266, 267, 275, 276, 280, 282, 285, 289,
291, 292, 301, 322, 325, 326, 332, 342
kert (kertföld, kerthely, kerti fundus) 37, 40,
45, 50, 53, 57, 89, 93, 94, 96, 100, 104,
105, 107, 108, 109, 110, 112, 114, 115,

116, 118, 119, 120, 122, 124, 126, 127,
128, 130, 131, 133, 140, 141, 142, 143,
152, 153, 153, 157, 160, 162, 166, 174,
178, 187, 190, 311, 320, 326, 327, 328
kerület - l. még districtus 11, 16, 149, 237,
238, 274, 283, 295, 303
keszkenő (keszkenyő) 35, 67, 281, 309
kesztyű 195, 298
kép 39, 146, 153, 178, 195, 196, 235, 258,
271
kés 39, 66, 235, 270, 273
késtartó 39
kézspénz (pinz) - l. még pénz 11, 23, 27, 30,
41, 44, 47, 48, 54, 55, 62, 63, 64, 66, 75,
85, 87, 94, 95, 97, 105, 109, 110, 116,
142, 153, 157, 158, 163, 174, 177, 180,
187, 197, 200, 203, 208, 211, 216, 222,
223, 224, 225, 230, 242, 244, 245, 247,
248, 249, 267, 272, 305, 316, 317, 343
készség (készület) 44, 49, 67, 102, 107, 115,
172, 207, 215, 217, 218, 228, 235, 307,
308, 314, 324, 329
kéve (kive) 23, 202
kiadások 293
kiházásítás 11, 12, 94, 151, 204, 233, 274,
278, 290, 292, 328, 329, 341
kiküldött - l. még deputatus 15, 84, 144, 145,
279, 280, 288, 311, 332, 337, 339, 347
kila 113
királynő 24
kisbíró 106, 310
kita 195
kockaföld 145
kocsi - l. még szekér 21, 23, 27, 38, 78, 81,
84, 87, 91, 104, 105, 107, 115, 128, 136,
158, 170, 182, 208, 213, 215, 224, 228,
232, 248, 250, 253, 264, 266, 267, 272,
278, 279, 291, 300, 307, 308, 311, 313,
314, 324, 328, 329
kocsis 81, 248
kocsis ló 107, 110, 115, 117, 140, 155, 157,
158, 160, 174, 180, 184, 203, 208, 228,
249, 250, 251, 252, 253, 255, 257, 258,
260, 264, 266, 267, 272, 273, 274, 276,
278, 300, 307, 308, 310, 311, 314, 324,
333, 334, 336, 338, 347
kocsiszerszámok 207
koldus 153, 154, 183
komámasszony 250
konyha 122, 140, 269, 271, 287, 328
konyhaedény (konyhai edények, konyhabéli
edények) 35, 41, 122, 319
konyhai eszközök (konyhabéli eszközök)
105, 129, 235, 305
konyhakés 39
konyhaláda 196
konyhaolmárium 65

konyharuha 66
koporsó 98
koppantó 55
korcsma 74, 128, 156
korcsmáros 175
korcsulya 39
kos 160, 161, 178, 207, 228
kosbárány 207
kovács 27, 45, 190, 216, 232, 299
kórház - l. még ispotály (ispitály, ispita) 15,
51, 80, 340
kótyavetye - l. még árverés, licitatio 170,
197, 283
kölcson (kölcsonpénz) 14, 42, 68, 92, 116,
122, 126, 218, 244, 248, 269, 279, 282
köles 55, 171, 176
könyv 40, 46, 64, 75, 79, 116, 222, 283, 299
köpönyeg (köpönyög) 34, 195
kőrmöci arany 197, 249, 260
körtvélyfa 119, 261
köszörűkő (köszörűkü) 34, 40
kötelezvény - l. még obligatio 32, 68, 77, 82,
299, 343, 345
kötél (ketél) 39, 65, 221
kötény (kötő) 35, 194, 195, 196, 269, 298,
299, 305, 308, 309
kötés 269
közosztály 76, 301
közösség - l. még communitas 154
kősó 134
kötáblácska 41
krajcár 32, 33, 75, 229, 265, 339
kukorica 20, 40, 87, 89, 102, 113, 195, 215
kukoricaföld 50, 53, 104, 105, 108, 109, 110,
112, 114, 250, 261, 277, 279, 280, 290,
306, 310
kukoricaszár 330
kukoricaszüret 328
kukoricatermés 329
kukoricáskert 312
kunyhó (gunyhó) 100, 105, 107, 232, 320,
328
kurátor 317
kurta tallér 99
kút 65, 108, 164, 272
külü 263, 321

L

lakás 12, 76, 77, 79, 138, 145, 282, 294, 312,
316, 324, 327, 331, 333
lakosztály 74, 75
lakóház (lakház) 10, 44, 55, 60, 64, 74, 75,
77, 78, 79, 87, 137, 147, 211, 281, 284,
285, 286, 301, 340, 342, 343, 344, 345,
347
lakószoba 341

lapát 40
lat 55, 64
lábás 195
lábásjóság 158, 189, 197, 227, 282, 290,
292, 320, 329, 330, 334, 336, 337
lábasmarha 160, 161, 311
láda 30, 35, 38, 39, 65, 102, 103, 140, 194,
196, 235, 259, 267, 268, 269, 270, 308,
309
ládabéli ruhák (ládabéli portékák) 246, 259,
262, 267, 290, 319
lánc 41, 84, 87, 190, 197, 200, 203, 211, 212,
218, 227, 232, 235, 290, 294, 301
leány (leánygyermek, leánytestvér, lány) 11,
12, 17, 21, 22, 25, 26, 27, 30, 36, 44, 46,
47, 49, 50, 53, 55, 58, 59, 62, 63, 64, 65,
68, 70, 71, 72, 74, 75, 77, 78, 79, 80, 81,
82, 87, 91, 93, 94, 95, 96, 98, 102, 110,
111, 113, 114, 116, 117, 119, 122, 124,
126, 130, 131, 132, 133, 134, 139, 140,
141, 144, 145, 146, 147, 151, 153, 156,
158, 159, 160, 161, 162, 163, 165, 168,
169, 170, 171, 172, 173, 179, 182, 183,
187, 188, 192, 193, 194, 195, 196, 197,
199, 200, 202, 203, 204, 205, 207, 211,
212, 213, 214, 215, 228, 229, 223, 224,
225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232,
233, 234, 240, 242, 243, 244, 245, 246,
247, 248, 250, 251, 252, 253, 254, 255,
256, 257, 258, 259, 260, 264, 267, 269,
271, 272, 273, 274, 275, 276, 278, 279,
280, 282, 283, 284, 288, 289, 290, 292,
294, 300, 301, 306, 308, 309, 310, 311,
313, 314, 316, 317, 318, 319, 320, 322,
326, 327, 328, 329, 331, 332, 335, 336,
338, 339, 341, 342, 346
leányág (leányi ág) 168, 187, 188, 228, 240,
244, 255, 258, 314
legatarius - l. még örökös, successor 205,
206, 258
legatum - l. még hagyomány 60, 200
legelő 20, 54, 89
legény 35, 47
leibli 34, 35
len 66, 195, 215
lenvetés 200
lepedő 66, 78, 95, 103, 130, 195, 250, 259,
268, 288, 308, 309
levél 244, 299
levéltár - l. még archívum, írástár 5, 15, 66,
83, 189, 293
levéltárnok 88
létra (lajtorja) 65, 39
licitatio - l. még árverés, kótyavetye 128,
170, 283, 320
liget 278
liszt 38, 102, 113, 133, 134, 223, 312

lő 27, 87, 105, 115, 119, 121, 144, 156, 175,
176, 207, 273, 285, 290, 329
lőszerszám 271, 308
lúdól 65
lugas (lugos) 272
lúgzó (lúgzó kád) 40, 65, 107, 269

M

magistratus - l. még tanács (tanácsülés,
tanácsgyűlés, tanácsszék) 28, 61, 224,
252
magló sertés (magló disznók) 179, 203, 207,
211, 228, 266, 311, 347
major 40, 45, 295
malac 21, 22, 23, 40, 57, 134, 166, 170, 182,
186, 200, 235, 276, 307, 341
malom 14, 95, 96, 105, 107, 128, 133, 147,
163, 184, 193, 270, 271, 301, 328
mar 25
maradék 26, 28, 59, 73, 91, 92, 99, 100, 108,
109, 110, 111, 145, 151, 160, 167, 169,
170, 172, 174, 193, 211, 228, 240, 243,
244, 248, 255, 258, 260, 264, 275, 284,
315, 331, 332, 334, 341, 344
marha - l. még szarvasmarha (szarvas jóság)
53, 115, 138, 142, 143, 144, 145, 160,
213, 237, 324, 347
marhajuss 114, 141, 143
marok 102, 195, 269
massa 36, 45, 76, 78, 80, 273, 283
mándli (mantli) 34, 146
mángorló 65, 66
máriás (márjás) 55, 264, 267
második bíró (másodbíró) 173, 239, 250,
253, 254, 277, 313
másolat - l. még copia 17, 58, 61, 62, 76, 83,
140, 241, 251, 297, 300, 302, 307
mázsa 199
meddő juh 161
meddő kanca 156, 157, 161, 248
meddő tehén 104, 105, 115, 155, 160, 161,
170, 180, 184, 186, 208, 211, 215, 247,
250, 260, 276, 278, 308
mellény 54
mente 27, 30, 35, 55, 56, 72, 96, 103, 187,
196, 203, 239, 250, 259, 262, 267, 269,
281, 298, 308, 309, 319
meny (menyecske) 112, 130, 137, 160, 170,
171, 187, 197, 259, 309, 329, 342
mesterember (mester) 24, 35, 41, 70, 89, 95,
98, 186, 203, 207, 250, 25, 273
meszelyes pohár 196
mezőváros - l. még oppidum 5, 16, 17, 19,
79, 89, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 98, 99, 101,
102, 104, 107, 110, 111, 113, 114, 116,
118, 119, 121, 123, 125, 126, 129, 131,

132, 133, 134, 136, 137, 139, 140, 141,
142, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 237,
295, 303, 306, 307, 308, 309, 310, 312,
313, 315, 317, 319, 321, 323, 324, 325,
326, 331, 332, 333, 335, 337, 340, 342,
346
méh 91, 136, 251, 252, 264, 272
ménes 115, 161, 248, 255
méneses kanca 157, 178, 181, 182, 186, 191,
208, 211, 213, 216, 228, 232, 233, 240,
245, 253, 256, 264, 310, 314
méneses ló 158, 160, 166, 174, 207, 208,
215, 244, 247, 249, 251, 252, 260, 273,
300, 324, 334
mérő 27, 38, 55, 91, 121, 146, 276, 310, 316,
324, 333, 339
mész 185
mészáros 33, 169, 245, 265
mészárszék 244
minoriták 153, 158, 160, 164, 174, 183, 200
mise - l. még requiem, szentmise 21, 44, 154,
171, 178, 183, 200
mísemondó ruha (miseruha) - l. még casula
183, 184, 236
míses remeték 153
molnár 227
monyas csikó 94, 310
mosóteknő 65
mostohaanya 218, 224, 279, 333
mostohafiú 119, 148, 156, 252, 306, 318
mostohaleány (mustohaleány) 24, 251, 252
mordány 222
móring (móringlevél) 31, 44, 49, 57, 138,
223, 242, 311, 314, 322
móringpénz 87
mundér 47
musta 34, 39
műhely 322

N

nadrág 27, 319
nagyharang 187, 197, 200
napa 98
napszamos 105
nád 23, 50, 105, 117, 250, 318
nádjuss 252, 261, 277
nádori táblabíró 336, 337, 338, 340, 346
nádrét 254, 260
nász 120
nemes 6, 9, 10, 15, 16, 32, 45, 46, 59, 60, 61,
63, 70, 71, 73, 76, 79, 80, 81, 83, 98, 175,
187, 194, 246, 249, 250, 255, 338
nemzetség 9, 10, 73, 83
nénémasszony 112, 263

notarius - l. még jegyző 15, 29, 30, 31, 91,
92, 93, 97, 104, 113, 116, 117, 123, 126,
152, 164, 170, 175, 180, 189, 192, 195,
201, 206, 221, 224, 225, 241, 245, 254,
268, 279, 300, 308, 324, 333

NY

nyakravaló (nyakravaló kő) 194, 234, 246
nyáj 161, 178, 207, 320
nyájjuhász 319, 320
nyáras 260, 278, 290
nyeregszerszám 179
nyírés 346
nyoszolya 65, 75, 103, 122, 196, 235, 269,
270, 290, 291, 307, 308, 319, 329
nyugta 43, 59, 76
nyújtódeszka 269

O

obligatio - l. még kötelezvény 44, 59, 203,
231, 298
olajsutó 205
olajütő malom 108
oltár 28, 30, 47, 158
oltáriszentség 174
olvasó 299
oppidum - l. még mezőváros 23, 25, 27, 35,
37, 42, 47, 98, 100, 102, 173, 177, 189,
194, 195, 25, 210, 241, 243, 254, 256,
257, 260, 261, 265, 266, 268, 269, 273,
275, 277
ordinarius bíró - l. még főbíró 156, 241, 268
oskolamester 95, 338
oskolai oktató 336
osztály (osztályrész, közosztály) 13, 22, 28,
36, 37, 38, 40, 44, 45, 46, 49, 57, 71, 72,
73, 75, 76, 78, 79, 87, 103, 108, 116, 119,
121, 124, 129, 148, 152, 153, 156, 157,
161, 162, 172, 178, 188, 197, 198, 212,
213, 20, 226, 229, 231, 233, 244, 251,
272, 278, 288, 301, 307, 312, 316, 317,
325, 336, 339, 346
osztálylevél 241
osztályos atyafiak (osztályosok) 9, 10, 74
osztályos testvér 227
osztás 163
orvos (orvostanár) 16, 89, 283, 346

Ó

ól 38, 108, 259, 271
óntányér 243
óra 55, 66, 222, 270

Ö

ökör 87, 120, 153, 155, 158, 161, 167, 232, 276, 329, 333
ökörborjú 94, 151, 158
ökörszán 107
öl 38, 65, 204, 223, 330
öregbíró 292
öröklés - l. még successio 6, 10, 11, 15
örökös - l. még legatarius, successor 7, 8, 9, 12, 13, 14, 15, 24, 28, 42, 43, 54, 60, 61, 66, 69, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 81, 96, 98, 108, 109, 112, 126, 132, 138, 163, 201, 201, 221, 234, 240, 334
örökrész 12, 50
örökség (házi örökség) 7, 9, 11, 15, 68, 70, 71, 72, 73, 79, 84, 95, 100, 101, 105, 106, 108, 109, 111, 115, 116, 117, 120, 122, 124, 125, 127, 132, 133, 135, 137, 139, 141, 142, 145, 167, 172, 242, 244, 250, 253, 255, 256, 258, 278, 318
öltöző 272
öltözet 65, 194, 305, 319
özvegy 12, 13, 20, 25, 29, 30, 31, 55, 59, 61, 62, 63, 69, 70, 79, 81, 87, 93, 97, 98, 100, 102, 103, 104, 110, 111, 117, 118, 122, 125, 127, 128, 136, 137, 152, 166, 167, 168, 170, 171, 172, 173, 178, 180, 185, 187, 188, 189, 191, 194, 196, 199, 201, 203, 205, 206, 207, 212, 216, 217, 219, 223, 225, 232, 233, 235, 236, 241, 248, 253, 254, 258, 262, 280, 281, 286, 288, 300, 301, 306, 308, 312, 321, 333, 339
özvegyesség 12, 13, 46, 55, 80, 131, 132, 192, 221, 223, 251, 312, 316, 323, 343, 344

Ö

ösi birtok 9, 297
ösi épület 344
ösi föld 286, 294, 320, 332, 343
ösi fundus 125
ösi ház 135, 255, 340, 343
ösi javak (jószág, vagyon) 10, 102, 103, 106, 111, 236, 240, 289, 324, 339
ösi juss 129, 137, 307
ösi örökség 120, 121, 127, 133, 135
ösi szőlő 105, 108, 114, 135, 244, 245, 290, 318, 323, 332, 343
ösiség 9, 10, 11, 106, 108, 109, 114, 125, 132, 139, 337, 343, 345

P

pad 65, 122, 140, 235, 291, 307, 308, 329
padlás 38, 39, 75, 135, 330

pajta 24
palántakapa 66
pamut 309
pap 25, 60, 182
papi búcsúbeszéd 25
paplan 67, 250, 269, 308, 309
papucs 269
parasztkocsi 223
paripa (paripaló) 135, 152, 157, 158, 160, 161, 176, 179, 184, 197, 245
paripacsikó 174, 181, 203, 228, 255, 260, 307
parlag (parlagföld) 120, 129, 131, 133, 134, 141, 146, 323
pater 30, 158, 160, 183, 184, 187
patika 149, 237, 283
patikarius 63
pálinka 23, 199
pálinkaüst 218
pálinkás hordó 103, 267
pálinkás korsó 269
pálinkás pohár 196
párna 66, 102, 103, 128, 130, 146, 243, 250, 259, 281, 288, 290, 309
pászta 152, 153, 174, 191, 201, 202, 204, 205, 218, 224, 225, 240, 251, 252, 259, 261, 263, 268, 285, 306, 314, 326, 331, 336
pásztor 145
pecsenyesítő masina 66
pecsét (pöcsét) - l. még sigillum 7, 15, 50, 60, 63, 66, 67, 76, 80, 82, 83, 86, 106, 113, 138, 173, 230, 241, 243, 245, 283, 345
pejparipa 278
pendel 299
pengőforint 73, 343
per (pör) 12, 63, 84, 108, 112, 165, 204, 246, 263, 343
perceptor - l. még adószedő 26, 121, 138, 189, 263, 275
peták 171
pénz (pinz, készpénz) 10, 13, 15, 17, 21, 23, 24, 26, 27, 30, 32, 33, 36, 42, 43, 45, 47, 57, 59, 60, 63, 64, 70, 75, 79, 91, 95, 97, 98, 99, 107, 111, 120, 124, 128, 134, 140, 147, 148, 160, 161, 166, 172, 173, 177, 171, 184, 185, 190, 209, 213, 219, 221, 225, 236, 263, 270, 282, 290, 297, 299, 312, 320, 322, 323, 329, 336, 343
piaristák 153, 158
piksis (piksit) 234
pince 75, 108, 147, 197, 270, 271, 272
pincegazdaság 345
pintérező szerszám 40
pisztoly 272
pitvar 267, 279

pium legatum - l. még kegyes hagyomány 200
plébánia (plébániatemplom) 28, 43, 47, 51, 53, 56, 60, 73
plébános (plebanos, plebanus) 52, 153, 157, 158, 160, 166, 176, 178, 201, 223, 273, 276, 283, 299, 300, 301,
poggyász 113
pohár 132, 196, 338
pokróc 269, 298
polgárasszony 42
ponyva 92, 99, 103, 107, 113, 145, 146, 170, 179, 235, 267, 269, 298
porcelán (porcelánedény) 64, 222, 272
porta 129, 131, 133, 251, 320, 322
portéka 55, 95, 246, 250, 259, 262, 292
portio 23, 117, 121, 154, 156, 200, 221, 222, 239, 244, 248, 250, 255, 270, 271, 306, 314
postamester 203, 338, 340
posztórékli 196, 281, 298
praeceptor - l. még tanító 250
prédikátor (predikátor) 93, 239, 338
prépost 235, 236
présház 75, 270, 271, 272
professor 45, 213, 283
prokátor - l. még ügyvéd 139
promontorium - l. még szőlőhegy 244, 245
prostya 45
protocollum - l. még jegyzőkönyv 222
pruszlik 35, 195, 269, 298, 299, 308, 309
purgatorium 183
puska 39, 46, 64, 222
puszta, pusztaföld 20, 100, 110, 112, 122, 197, 204, 205, 215, 216, 225, 276, 290, 303
püspök 173

R

rab 177, 251
rác bogrács 107
rámafa 34
rása (rássa) szoknya 103, 259
ráta 49, 113, 114, 211, 212, 214, 223, 228, 229, 231, 273, 313, 316
rece 269
redemptus 187
reformatata (református) 19, 893 98, 131, 149, 237, 242, 250, 255, 256, 260, 261, 262, 266, 267, 275, 303
regement 272
requiem - l. még mise, szentmise 44, 60, 73, 85, 154, 183
reszelő 269
régí bankó 218, 220, 223, 224, 317, 318
rékli 34, 35, 196, 281, 298, 299, 308, 309

rénes (rénesi) forint 92, 163, 242, 244, 245, 267
répa 251
rét 20, 89, 182, 279, 284, 290
rézbogrács (rézbogrács) 23, 38, 39, 66, 146, 269, 291
rézedény 41, 64, 66, 234
rézfazék 66
rézmozsár 66
réztepsi 66
rocska 40
rokka 41, 66
rosta 39, 99, 122, 145, 235
rókatorkos mente 250
rőf (réf) 134, 195, 269, 347
ruha (ruhafélék, ruházat) 14, 34, 55, 63, 87, 103, 122, 145, 153, 232, 281, 289, 308, 341
ruhaláda 65
ruhaszártó kötél 69, 146, 195
rúdszappany 39
rúgott borjú 21, 57, 95, 96, 101, 104, 105, 107, 118, 119, 120, 131, 141, 153, 171, 174, 176, 179, 181, 182, 192, 194, 203, 204, 211, 250, 253, 255, 256, 259, 274, 310, 311, 338
rúgott csikó 105, 117, 152, 154, 155, 167, 174, 197, 203, 213, 232, 233, 247

S

sajt 179, 199
salvéta - l. még asztalkendő, szalvet 66
sapka (sipka) 34
sarjú 330
sarló 40
satu 290
schein (sajn) 57, 228
sebész (seborvos) 16, 65, 66, 298
selyem 35, 66, 194, 269, 298, 309
selyemkendő 194, 195
selyemkötő 194, 299
selyempaplan 66
selyempruszlik 298, 299, 308
selyemrékli 298, 309
selyemstucli 299
selyemszoknya 298
selyemöv 92
senator (szenátor) - l. még tanácsnok 23, 37, 42, 43, 47, 51, 52, 53, 54, 56, 58, 61, 165, 168, 169, 173, 175, 177, 180, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 198, 199, 201, 202, 203, 205, 206, 207, 209, 210, 212, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 224, 225, 226, 227, 230, 231, 233, 241, 246, 249, 254, 255, 256, 257, 259, 260, 261, 263, 264,

266, 267, 268, 273, 274, 275, 278, 297,
299, 301, 306, 310, 315, 317, 319, 330,
334, 335, 338
sessio - l. még fundus, telek 22, 31, 156, 166,
178, 186, 188, 197, 212, 215, 221
serpenyő 146, 269
sertés (sertvés, sörtés) 19, 21, 22, 23, 38, 45,
94, 97, 100, 102, 120, 130, 134, 145, 154,
157, 158, 160, 161, 164, 166, 164, 169,
170, 174, 178, 179, 181, 182, 186, 191,
197, 199, 200, 203, 204, 206, 207, 208,
211, 213, 223, 228, 235, 249, 251, 252,
260, 266, 276, 301, 305, 307, 311, 325,
329, 333
sertésől (sörtvésől) 65
servata 194
sigillum - l. még pecsét (pöcsét) 60
siralomház 175
sír 58, 59, 73, 336
sírkő 338, 339
só 108, 176, 199
sódaráló 40
sógor 49, 98, 163, 176, 192, 223, 239, 263,
270, 271, 273, 283, 314, 317, 318
sógorasszony 35, 188, 270, 314
sótartó 39, 55, 222, 234, 270, 273
stipendium - l. még alapítvány 73
stokóra 222
strimpfli 194
successio - l. még öröklés 36, 139, 140, 189
successor - l. még legatarius, örökös 28, 36,
55, 98, 112, 114, 127, 128, 131, 135, 165,
168, 174, 178, 180, 181, 187, 188, 189,
190, 196, 197, 199, 200, 201, 203, 204,
205, 207, 209, 211, 213, 214, 215, 217,
219, 226, 227, 229, 230, 231, 233, 240,
242, 244, 245, 246, 251, 252, 253, 255,
257, 258, 263, 267, 270, 271, 272, 273,
274, 275, 277, 282, 307, 309, 310, 311,
312, 315, 316, 321, 328, 332
suba 146, 176
sublód 298, 299
summa (summapénz, somma) 23, 28, 35, 49,
62, 63, 78, 79, 92, 97, 157, 159, 163, 184,
190, 204, 211, 213, 220, 229, 230, 243,
313, 320, 327, 335, 338
sutu (sotú) 205, 222, 228
süldő 94, 154, 164, 166, 167, 174, 180, 182,
190, 200, 228, 276, 341
sütőház 108, 259, 270, 271
sütőteknő 146, 235

SZ

szabó 45, 62, 87
szabódészka 41
szakasztó 146, 195

szakasztóruha 66, 268
szakácskötő 299
szalandár 25
szalma 169, 236
szalmakazal 330
szalmavéka 146
szalmazsák 298
szalonna 99, 102, 176, 235, 305
szalvét - l. még asztalkendő, salvéta 298
számár 228
szaporadék - l. még terjedék 290
szappanos 33
szappanyosmesterné 70
szappanyozó 235
szarvasmarha (szarvas jószág) - l. még marha
45, 121, 128, 148, 153, 178, 198, 216,
220, 242, 245, 255, 271, 276, 294, 300
szak 40
szállás (szálláskert) - l. még istállóskert 14,
36, 38, 60, 96, 99, 100, 104, 105, 107,
108, 109, 112, 114, 115, 117, 118, 119,
120, 122, 124, 125, 127, 128, 129, 131,
133, 135, 136, 137, 138, 142, 144, 250,
255, 257, 261, 262, 267
szálláskerthely 105
számadó 25, 176
számos juh (büрге) 151, 256
számos tehén 151
számtartó (számvevő) 16, 67
szánkó 105
szánszerszám 329
szántó (szántóföld) - l. még föld (földbirtok)
20, 47, 89, 100, 225, 259, 260, 294
szárazmalom 111, 203, 205, 215, 308, 309
szeg 313, 330
szegények 15, 28, 30, 59, 61, 85, 111, 147,
151, 152, 158, 167, 183, 184, 187, 195,
197, 217, 229, 235, 250, 260, 267, 273,
306, 308, 311, 317, 318, 322, 323, 324
szegénypénztár 33
szekerce 23, 74
szekér - l. még kocsi 87, 115, 128, 158, 170,
176, 182, 208, 213, 228, 233, 264, 270,
272, 307, 308, 311, 313, 314, 324, 329
szekrény 102, 103, 179, 235, 307
szenteltvíztartó 195, 235
szentmise - l. még mise, requiem 64
szentmiseszolgálat 152, 165, 166, 168, 174,
176, 178, 180, 187, 191
Szent Rókus cassája 59
szerszám 40, 97, 105, 106, 117, 128, 134,
137, 138, 158, 174, 182, 203, 208, 216,
217, 218, 222, 228, 232, 233, 250, 253,
264, 266, 267, 271, 272, 273, 305, 307,
310, 311, 314, 322, 324, 328
szerszámboroda 201
szerzetes (szerzetes atyák) 166, 178

szerzemény (szerzeményföld, szerzett föld) 6,
10, 11, 12, 14, 71, 108, 114, 115, 124,
126, 129, 130, 132, 133, 137, 139, 140,
141, 143, 147, 217, 222, 286, 288, 290,
294, 331, 339, 340, 343, 344, 345
szerzeményszőlő 114, 130
szerzett javak 10, 57, 289, 345
szerződés - l. még contractus 10, 12, 13, 70
szék 62, 65, 66, 154, 161, 173, 199, 201, 203,
210, 214, 217, 225, 270, 271
székbíró (székbírák) 93, 218, 239
szélmalom 228
széna 33, 38, 176, 214, 236, 255, 338
szénvonyó 40
szérűs (szérős) kert 306, 307, 310, 311, 314,
316, 317, 318, 322, 331, 331, 334, 336,
340, 342
szilaj kanca 307, 333
szilaj lovak 336, 338, 339
szilvafák 131
szilvás 100, 118, 201, 272
szita 39, 99, 122, 195, 235, 269
szitka 235
szín 75, 108, 270
szoba 74, 75, 78, 79, 145, 147, 181, 199, 218,
228, 259, 270, 287, 312, 327, 329, 333
szoknya 23, 27, 34, 101, 103, 179, 195, 250,
259, 262, 267, 269, 281, 298, 308, 309
szolgáló (szolga) 60, 75, 80, 81, 273, 287
szopós borjú 281
szöves 202
szövésszék (szüvésszék) 39, 201, 305
szőlő (szőlőbirtok, szőlőföld, szőlő) 11, 14,
17, 21, 22, 23, 27, 38, 42, 47, 50, 53, 54,
57, 69, 74, 75, 76, 78, 81, 82, 84, 89, 92,
93, 95, 96, 97, 99, 100, 101, 104, 105,
107, 108, 109, 110, 112, 114, 115, 117,
120, 122, 124, 126, 127, 129, 130, 131,
132, 133, 135, 136, 137, 138, 140, 141,
142, 143, 144, 147, 152, 153, 154, 155,
156, 157, 159, 160, 161, 162, 163, 165,
169, 170, 174, 178, 180, 182, 185, 186,
187, 190, 191, 193, 197, 198, 200, 201,
202, 203, 204, 205, 206, 208, 212, 213,
215, 216, 218, 221, 222, 223, 224, 226,
227, 232, 234, 240, 241, 242, 244, 245,
248, 250, 251, 253, 257, 276, 278, 279,
281, 282, 284, 286, 288, 290, 292, 300,
301, 306, 307, 310, 312, 314, 315, 317,
319, 320, 323, 324, 327, 330, 336, 340,
343
szőlőbéli edények (szüretelő edények) 112,
121, 123
szőlőhegy - l. még promontorium 112, 203,
211, 227, 235, 268, 272
szőlőtermés 128, 180, 236

szüret 75, 223
szüretelő edények 75, 222, 228, 300
szücs 20, 24
szücslegény 67
szücsudvar 115
szűr 171

T

takarmány 169, 170, 223, 224, 236, 330
takaró 271
takács 217
tallér 32, 35, 42, 55, 99, 169, 178
talicska (taliga) 39, 66
taligás szántóeszközök 279
tanács (tanácsülés, tanácsgyűlés, tanácsszék) -
l. még magistratus 9, 14, 15, 22, 24, 25,
26, 27, 29, 32, 61, 62, 63, 69, 88, 103,
114, 116, 182, 189, 189, 191, 198, 199,
201, 202, 203, 207, 209, 210, 212, 214,
215, 216, 217, 219, 221, 225, 226, 233,
236, 239, 255, 271, 285, 286, 287, 288,
293, 314, 323, 324, 325, 330
tanácsnok (tanácsbéli) - l. még senator
(szenátor) 14, 16, 25, 27, 30, 31, 32, 33,
37, 65, 67, 69, 70, 84, 86, 88, 101, 104,
113, 144, 155, 164, 167, 170, 171, 175,
179, 180, 241, 245, 250, 281, 282, 287,
289, 292, 293, 294, 308, 321, 332, 333,
335, 336, 337, 341, 346, 347, 348
tanító - l. még praeceptor 16, 68, 69, 89, 336,
338
tanulógyermek 116
tanú - l. még bizonyosság 6, 7, 15, 43, 50, 51,
53, 67, 80, 84, 86, 145, 210, 224, 225,
236, 332, 338, 340, 343
tanya (tanyaépület, tanyai épület, tanyai ház)
168, 181, 186, 193, 199, 211, 280, 286,
328, 329
tanyaföld 227, 328
tanyahely 188
tanyai eszközök 174, 182, 188, 190, 193, 228
táblabíró 61, 62, 63, 76, 80, 83, 86, 336, 337,
338, 340, 346
tál 145, 146, 196, 269, 347
tányér 146, 196, 243, 269
tehén 33, 35, 66, 87, 94, 95, 96, 97, 99, 100,
104, 110, 115, 117, 120, 128, 142, 152,
154, 155, 156, 159, 160, 161, 167, 170,
173, 174, 175, 176, 178, 179, 180, 194,
207, 211, 222, 223, 242, 247, 248, 251,
260, 264, 274, 294, 300, 308, 310, 311,
329, 341, 347
teknő (teknő, tekenyő) 34, 39, 65, 66, 107,
179, 235
telek - l. még fundus, sessio 142, 143

teletetés 145, 229, 262, 265
temetés - l. még eltakarítás (takarítás,
takaríttatás, temettetés) 21, 35, 48, 60,
151, 166, 168, 180, 206, 217, 273
temető 82, 158, 273
templom 19, 24, 25, 26, 28, 30, 32, 33, 42,
43, 47, 51, 53, 56, 64, 73, 81, 85, 89, 149,
155, 156, 158, 159, 163, 174, 176, 177,
178, 182, 183, 188, 190, 191, 192, 193,
194, 202, 203, 204, 205, 208, 213, 215,
217, 235, 279, 295, 297, 298, 300, 301,
303
tepsi 66, 145, 146, 269
terjedék - l. még szaporadék 122, 130
termés 6, 14, 113, 128, 131, 140, 143, 180,
188, 201, 224, 235, 236, 267, 279, 329,
339
terítő 66, 128
testamentumtvő (testamentomtvő) 100,
101, 103, 113, 116, 124, 136, 241, 242
testamentum (testamentom) - l. még
végrendelet 6, 7, 14, 16, 17, 29, 46, 47,
48, 50, 92, 97, 110, 159, 165, 167, 170,
171, 175, 221, 240, 241, 242, 243, 244,
245, 246, 248, 263, 277, 297, 305
testans - l. még testator, végrendelező 8, 14,
15, 23, 32, 194, 212, 224, 225, 230, 321
testator - l. még testans, végrendelező 14,
15, 245, 253, 256, 280, 282
tégla 105
téglaégető kert 120, 124, 126
tinó (tinóökör) 38, 57, 99, 100, 110, 114,
117, 119, 135, 148, 155, 157, 160, 161,
165, 166, 170, 171, 174, 175, 176, 177,
178, 181, 182, 186, 197, 203, 207, 208,
211, 228, 242, 251, 257, 260, 264, 265,
266, 310, 317, 318, 320, 329, 340
tinóborjú 21, 84, 232
tiszteletes (tisztelendő) 30, 64, 93, 99, 157,
298, 301, 338
tiszttartó 67
tized 198, 200, 204, 205, 217, 227, 232, 235
tizedes 96, 262, 265, 275
toklyó (tokjuh) 160, 176, 178, 181, 182, 200,
208, 245, 292, 320
tor 93
torony 153, 158, 160, 204
tölcsér 66
töllyös 105
tőrek 330
tőrekkazal 330
törlőruha 299
törökkendő 194

törülköző (törülközőkendő) 35, 78, 195, 196,
268, 298
törvény 6, 7, 8, 9, 11, 24, 53, 57, 59, 60, 67,
71, 72, 75, 85, 86, 104, 120, 125, 126,
129, 131, 137, 138, 140, 143, 188, 230,
242, 246, 247, 286, 288, 290, 291, 293,
319, 331, 339, 345
törvényszék 12, 16, 175, 230, 239
tőke (tőkepénz) - l. még capitalis 41, 72, 73,
74, 88, 242, 292, 345
tőkemarha 122
tutor - l. még árvák atyja, gyám 49, 111, 126,
152, 185, 224, 231, 239, 243, 254, 339
tutoratus - l. még gyámság 97, 100, 102, 117,
121, 223, 252
tutori cassa 134
tükör 64, 195, 235, 269, 298
türlökendő 66, 67
tűz (tűzvész) 38, 71, 73, 260, 283
tűzi cassa 262
tűzrevaló 281
tűzveszély 68

U

udvar 41, 108, 115, 127, 129, 134, 138, 140,
147, 271, 276, 287, 320, 347
unoka (onoka) 36, 57, 71, 72, 74, 112, 113,
114, 137, 141, 145, 153, 174, 209, 227,
254, 259, 287, 306, 318, 339
unokahűg 42
uradalom 16, 58, 61, 67, 83
uraság - l. még földesúr (földesuraság) 21,
110, 115, 124, 210, 224, 295
utód 9, 10, 15, 24, 31, 139, 343, 344, 345

Ú

út 33, 77, 164, 169, 170, 178, 182, 186, 187,
188, 190, 191, 193, 204, 215, 222, 224,
225, 232, 250

Ü

ügyész 76, 291
ügyvéd - l. még prokátor 16, 61, 62, 76, 77,
80, 83, 86, 346
üllő 107, 330
ünnepélyesítés 86
ürü 200, 260, 339
üsző 57, 94, 95, 97, 110, 114, 120, 124, 126,
133, 138, 143, 145, 151, 155, 156, 157,
159, 166, 170, 171, 175, 176, 177, 190,
204, 207, 208, 228, 251, 252, 260, 264,
265, 266, 275, 276, 308, 311, 318, 327,
329, 341, 347

üszöborjú 121, 232, 276
üveg 196, 269
üvegkép 222

V

vagyon - l. még jószág 6, 9, 10, 11, 12, 33,
41, 43, 44, 45, 52, 54, 55, 58, 62, 64, 67,
68, 69, 70, 71, 76, 82, 84, 85, 87, 97, 120,
121, 122, 123, 124, 126, 128, 130, 136,
137, 139, 142, 144, 147, 148, 217, 227,
232, 240, 274, 287, 300
vagyonleltár (leltár) 26
vaj 179, 199
vallás 16, 19, 59, 73, 79, 89, 149, 237, 295,
303
varrócérna 298
vasajtó 41
vasfazék 179
vasláb 41, 92
vasláda 270, 271, 273
vasmacska 41, 147
vasserpenyő 269
vasszerszámok 330
vastejszi 146
vasvella 40, 330
váltó (váltócéduła) 64, 66, 126, 128, 132,
141, 217, 219, 222, 223, 228, 301, 326,
338, 348
váltóforint 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 78,
79, 80, 81, 84, 85, 87, 144, 146, 147, 231,
236
vályú 134
vándorlás 24, 67, 124
vánkus (vánkos) 34, 66, 67, 95, 102, 103,
128, 130, 146, 235, 250, 259, 268, 288,
290, 298, 308, 309
vánkushéj (vánkushaj, vánkoscíha) - l. még
cíha 78, 299
vármegye 6, 16, 19, 20, 46, 49, 71, 73, 76,
79, 86, 89, 249, 265, 270
város (váras) 5, 6, 7, 9, 11, 13, 14, 15, 16, 19,
20, 25, 27, 28, 29, 30, 31, 33, 42, 45, 59,
61, 64, 65, 74, 77, 83, 89, 90, 91, 93, 94,
100, 101, 108, 109, 111, 113, 114, 115,
121, 124, 125, 138, 140, 146, 150, 173,
179, 185, 186, 187, 188, 189, 191, 195,
197, 204, 210, 211, 215, 219, 221, 223,
225, 234, 236, 236, 240, 241, 242, 243,
245, 246, 250, 253, 255, 268, 295, 298,
337, 338
városatyák 26
város gazdája 279
városháza 19, 127, 135, 139, 325
városi tanács 15, 24, 239, 258, 283, 331

vásár 16, 19, 57, 89, 149, 176, 237, 295, 303
vászon (vászony) 66, 67, 81, 92, 103, 134,
268, 269, 309
vászonabrosz 298
vászonlepedő 298, 309
veder (vödör) 122, 269
vej - l. még vő 25, 27, 55, 96, 111, 120, 121,
131, 176, 205, 256
vendégoldal 313
verem 97, 200, 251
vermes élet 158
veteményeskert (veteményföld,
veteményesföld) 89, 99, 100, 104, 105,
107, 112, 114, 115, 117, 120, 126, 127,
130, 135, 140, 141, 144, 147, 263, 264,
272, 275, 276, 281, 284, 287, 290, 332
vetés 91, 98, 155, 158, 171, 200, 347
vég 24, 28, 31, 48, 70, 91, 93, 144, 166, 167,
243, 314, 315, 324, 325, 331, 348
végrehajtó 52, 62, 76, 82
végrendelet - l. még testamentum
(testamentom) 5, 6, 7, 8, 9, 11, 13, 14,
15, 16, 17, 24, 25, 26, 31, 42, 43, 50, 52,
54, 71, 73, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83,
147, 148, 236, 293, 294, 337, 338, 339,
340, 341, 342, 343, 345, 348
végrendelező - l. még testans, testator 6, 7,
8, 14, 15, 17, 145, 147, 148, 340
véka 39, 66, 102, 118, 130, 131, 166, 168,
170, 171, 176, 179, 180, 188, 195, 196,
199, 206, 214, 223, 224, 235
vékás föld 290
véső 107
vésőkapa 40
viaszk 40
vicenotarius - l. még aljegyző 253, 254
villa (vella) 40, 66, 269, 329, 330
viceispán - l. még alispán 249
vincellér 249
viskó 50
viszálykodás 68, 117, 125, 141, 144
vízimalom 104
vonógereblye 330
vonókéve 146
vontatólánc 228
vontató széna 214
vöndöl 65
vő - l. még vej 68, 70, 146, 147, 171, 205,
206, 223, 224, 228, 246, 248, 254, 311,
322, 326

Z

zab 20, 27, 55, 57, 87, 89, 121, 170, 251,
316, 329
zabtermés 339

zálog 9, 12, 20, 132, 178, 189, 201, 226, 255,
256, 263, 271, 285, 292, 345
zászlótartó 272
zongora 75
zulag 69

ZS

zsák 92, 97, 99, 102, 103, 107, 113, 133, 134,
145, 146, 161, 170, 179, 195, 227, 235,

267, 269, 284, 294, 298, 312, 319, 321,
329, 347
zsebkendő (zsebvászonkendő) 78, 81, 299
zsebóra 66
zsellér 6, 89, 170
zsidó - 1. még izraelita 14, 19, 23, 89, 149,
213, 237, 282, 295, 335, 339, 340
zsidótemető 75, 82
zsír 172, 235

HELYNÉVMUTATÓ

A

- Adamovits-féle ház (**Baja**) 75
Akasztó (Pest-Pilis-Solt vm., ma: Akasztó, Bács-Kiskun megye) 176
Alpár (Pest-Pilis-Solt vm., ma: Tiszaalpár, Bács-Kiskun megye) 153, 169, 170
Alsó-galambosi hegy (**Kiskunfélegyháza**) 232
Alsó szállás (**Kiskunhalas**) 251
Alsó templom (**Baja**) 25
Andrási nevű erdős kert (**Dunapataj**) 133
Andrási szőlő (**Dunapataj**) 144
Angyal szőlő (**Dunapataj**) 110
Apatin (Bács vm., ma: Apatin, Szerbia és Montenegro) 45
Áporka (Pest-Pilis-Solt vm., ma: Áporka, Pest megye) 346
Apostag (Pest-Pilis-Solt vm., ma: Apostag, Bács-Kiskun megye) 270, 271, 339, 340
Auer-féle kaszáló (**Baja**) 74

B

- Baja (Bács vm., ma: Baja, Bács-Kiskun megye) 16, 17, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 36, 37, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 65, 66, 67, 69, 70, 71, 73, 74, 76, 77, 78, 79, 80, 82, 83, 84, 85, 86, 88
Bajai ispotály 32, 42, 47, 59
Bajai uradalom 16, 58, 67, 83
Bajmok (Bács vm., ma: Bajmok, Szerbia és Montenegro) 45
Bajsa (Bács vm., ma: Bajša–Bajsa, Szerbia és Montenegro) 76, 80, 265
Ballá dunaháti erdős kert (**Dunapataj**) 135
Balázs (Balázsi kaszáló) (**Szabadszállás**) 327
Balota (Balotai föld) (**Kiskunhalas**) 251, 266, 286
Balotai út (**Kiskunhalas**) 250
Barátok temploma (**Baja**) 64, 73, 193
Bács-Bodrog vármegye (Bács vármegye) 16, 73, 83, 86, 249, 265
Bácska 101
Bánom (**Szabadszállás**) 347
Bán szőlő (Bán ösi szőlő) (**Dunapataj**) 122, 135
Bekeszállás (valószínűleg **Dunapataj**) 107
Belső-Galambos (Belső-galambosi föld) (**Kiskunfélegyháza**) 181, 197, 232

- Belső hegy (**Kiskunfélegyháza**) 181, 186, 190
Belső-nyomási föld (**Kiskunhalas**) 264
Bécs (Alsó-Ausztria, ma: Wien, Ausztria) 19, 76, 77, 79, 181
Béreg (Bács vm., ma: Bački Breg–Béreg, Szerbia és Montenegro) 32
Bika hegy (**Kiskunfélegyháza**) 215, 227
Bika kert (**Dunapataj**) 110, 141
Bikszegi-féle parlagföld (**Dunapataj**) 133, 134
Bodoglár (Bodoglári puszta) (**Kiskunhalas**) 250, 255, 256, 257, 261, 277, 286, 290
Bogyiszló (Pest-Pilis-Solt vm., ma: Bogyiszló, Tolna megye) 262
Bolyáti szőlő (**Dunapataj**) 142, 143, 144
Bortok kopolyája (**Kiskunhalas**) 250
Bota nevezetű szőlő (**Dunapataj**) 127
Bölcske (Tolna vm., ma: Bölske, Tolna megye) 128
Buda (szabad királyi város, Pest-Pilis-Solt vm., ma: Budapest része, Pest megye) 42
Budai ispotály 42

CS

- Csányiak szőleje (**Kiskunfélegyháza**) 201
Csányi veteményeskert (Csányi kert) (**Dunapataj**) 127
Császártöltés (Pest-Pilis-Solt vm., ma: Császártöltés, Bács-Kiskun megye) 176
Csávolyi út (**Baja**) 77
Csokháti kert (Csokháti erdős kert) (**Dunapataj**) 110, 130
Csongrád (Csongrád vm., ma: Csongrád, Csongrád megye) 164, 179
Csongrádi út (**Kiskunfélegyháza**) 193
Csönkés (**Dunapataj**) 115

D

- Dalló kert (**Dunapataj**) 128
Deák nevű kert (Deák kert) (**Dunapataj**) 110, 115
Debreceni Collegium 324
Demeter-féle szőlő (**Dunapataj**) 133
Domokos szőlő (**Kiskunhalas**) 249, 250
Dorozsma (Kiskunság, ma: Szeged része, Csongrád megye) 177
Dunahát (**Dunapataj**) 143
Dunaháti gyümölcsös kert (**Dunapataj**) 94, 120, 122, 133, 143

Dunaháti kert (Dunaháti erdős kert) (**Dunapataj**) 110, 137, 141
Dunapataj (Pataj) (Pest-Pilis-Solt vm., ma: Dunapataj, Bács-Kiskun megye) 16, 89, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 144, 145, 146, 147, 148
Dunaszentbenedek (Benedek) (Pest-Pilis-Solt vm., ma: Dunaszentbenedek, Bács-Kiskun megye) 126, 136
Dunaszentgyörgy (Szentgyörgy) (Pest-Pilis-Solt vm., ma: Tass része, Bács-Kiskun megye) 117
Dunavecse (Pest-Pilis-Solt vm., ma: Dunavecse, Bács-Kiskun megye) 97

E

Enyedi szőlő (**Dunapataj**) 136
Eperjesi hegy (**Kiskunhalas**) 260
Epreskert (**Baja**) 53
Esztergom (szabad királyi város, Esztergom vm., ma: Esztergom, Komárom-Esztergom megye) 196

É

Érd (Fejér vm., ma: Érd, Pest megye) 153

F

Farkas kopolyája (**Kiskunhalas**) 290
Fehérkői hegy (**Baja**) 87
Fejeték (**Kiskunhalas**) 287
Fejértó (Fejértói föld) (**Kiskunhalas**) 176, 250, 251, 257, 263, 277, 285, 294
Fekete földek (Feketei osztály) (**Szabadszállás**) 290, 316, 317
Felső-Galambos (**Kiskunfélegyháza**) 232
Felső hegy (**Kiskunfélegyháza**) 218
Felsőszentgyörgy (Jászság, ma: Jászfelsőszentgyörgy, Jász-Nagykun-Szolnok megye) 174
Ferencszállás (Kiskunság, ma: Kiskunfélegyháza része, Bács-Kiskun megye) 203, 212, 213, 215
Fényszaru (Jászság, ma: Jászfényszaru, Jász-Nagykun-Szolnok megye) 160, 178, 182, 190, 191
Foktó (Foktú) (Pest-Pilis-Solt vm., ma: Foktó, Bács-Kiskun megye) 100, 103

Fülöpszállás (Filepszállás) (Kiskunság, ma: Fülöpszállás, Bács-Kiskun megye) 95, 250
Füves kert (**Szabadszállás**) 310
Füzes (Füzesi föld, Füzesi szállás) (**Kiskunhalas**) 255, 256, 259, 261, 277, 285, 292, 294

G

Galambos (Kiskunság, ma: Kiskunfélegyháza része, Bács-Kiskun megye) 154, 155, 162, 170, 178, 180, 181, 191, 193, 197, 198, 200, 201, 203, 204, 212, 213, 221, 222, 227
Galambosi hegy (**Kiskunfélegyháza**) 180, 193, 198, 200, 204, 206, 208, 211, 227
Gombos-Paléhát (**Dunapataj**) 115
Göböljárás (**Kiskunhalas**) 285
Göboly (**Kiskunfélegyháza**) 174
Göboly (**Szabadszállás**) 324, 325

GY

Gyász utca (**Baja**) 70
Gyöngyös (Heves vm., ma: Gyöngyös, Heves megye) 102, 184, 200

H

Halászgunyhó kert (**Dunapataj**) 105
Harka szél (szállás) (**Kiskunhalas**) 250
Határi kert (**Dunapataj**) 131
Hattyas (**Dunapataj**) 99
Hatvan (Heves vm., ma: Hatvan, Heves megye) 158, 183
Herczeg szőlő (**Dunapataj**) 130
Heves vármegye 79, 81
Holt-Duna (**Dunapataj**) 109
Holt-dunaháti kert (**Dunapataj**) 120
Homok (**Szabadszállás**) 310
Homok kert (**Dunapataj**) 105
Homok szőlő (**Dunapataj**) 131
Homoki öreg szőlő (**Szabadszállás**) 317, 318
Homorodi kert (Homródi vet. kert) (**Dunapataj**) 120, 135
Hort (Heves vm., ma: Hort, Heves megye) 183
Horvát szőlő (**Dunapataj**) 110
Höss föld (**Szabadszállás**) 316

I

Inoka (**Kiskunhalas**) 284
Izsák (Pest-Pilis-Solt vm., ma: Izsák, Bács-Kiskun megye) 172, 316

J

- Jakabszállás (Jakabszállási puszták, Jakab) (Kiskunság, ma: Jakabszállás, Bács-Kiskun megye) 297, 300, 336, 339, 343, 344, 347
- Jankovác (Bács vm., ma: Jánoshalma, Bács-Kiskun megye) 176
- Jaukói szőlő (**Baja**) 50
- Jákóhalma (Jászság, ma: Jászkákóhalma, Jász-Nagykun-Szolnok megye) 176
- Járó kert (**Dunapataj**) 124
- Jászberény (Berény) (Jászság, ma: Jászberény, Jász-Nagykun-Szolnok megye) 158, 159, 184, 200, 361, 362
- Jeszzenszky Kosa veteményeskert (Kosa veteményeskert) (**Dunapataj**) 135
- Józán (Józani földek) (Józani veteményeskert) (Józani vetés) (Józán szőlők) (**Szabad-szállás**) 306, 310, 323, 331, 332, 347
- Juhász gazdaság (Kiskunfélegyháza) 213

K

- Kalangya (Kalangya kert) (**Dunapataj**) 117, 120
- Kalangya-hát (**Dunapataj**) 133
- Kalocsa (Pest-Pilis-Solt vm., ma: Kalocsa, Bács-Kiskun megye) 30
- Kaszálói kert (Kaszálói vet. kert) (**Dunapataj**) 137, 142, 143
- Kálvária (**Baja**) 28, 45
- Kálvária kápolna (Kiskunfélegyháza) 235
- Kecskemét (Pest-Pilis-Solt vm., ma: Kecskemét, Bács-Kiskun megye) 63, 153, 155, 158, 160, 163, 164, 171, 174, 175, 176, 184, 185, 186, 187, 193, 217, 224, 242, 265, 271, 299, 305, 367, 368, 370
- Kelemen kert (**Dunapataj**) 110
- Kengyelesi fás kert (**Dunapataj**) 131
- Kenderes tó (Kenderes tói szőlő) (**Baja**) 21, 23, 74, 78
- Kereszt-fok (**Dunapataj**) 100
- Keresztúri szőlők (Keresztúri ősi földek) (Kiskunhalas) 286
- Kécske (Pest-Pilis-Solt vm., ma: Tiszakécske, Bács-Kiskun megye) 158
- Kisbalázs (Balázs, Balázs puszták) (**Szabad-szállás**) 303, 328, 343
- Kiscsávolyi erdő (**Baja**) 74
- Kis-Duna 131
- Kis-Dunahát (**Dunapataj**) 126
- Kis-dunaháti erdős kert (Kis-dunaháti ősi kert) (**Dunapataj**) 112, 135
- Kis-homródi veteményeskert (Kis-homródi vet. kert) (**Dunapataj**) 120
- Kiskörös (Pest-Pilis-Solt vm., ma: Kiskörös, Bács-Kiskun megye) 175, 248
- Kiskunfélegyháza (Félegyháza) (Pest-Pilis-Solt vm., ma: Kiskunfélegyháza, Bács-Kiskun megye) 11, 16, 151, 152, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 224, 225, 226, 227, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 251, 252, 268
- Kiskunhalas (Kunhalas, Halas) (Kiskunság, ma: Kiskunhalas, Bács-Kiskun megye) 8, 11, 16, 158, 175, 176, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 291, 292, 293, 294, 295, 339
- Kiskun Kerület (Kiskun megye) 16, 274, 283
- Kiskunmajsza (Majsza) (Kiskunság, ma: Kiskunmajsza, Bács-Kiskun megye) 177, 179, 213, 215, 297, 298, 299, 300, 301, 302
- Kiskunság 91
- Kisnyomási föld (Kiskunhalas) 254
- Kis-paléháti füzes (**Dunapataj**) 100
- Kis-paléháti erdős kert (**Dunapataj**) 101, 135
- Kis-paléi fás kert (Kis-paléi kert) (**Dunapataj**) 115, 116
- Kisszállás (Kiskunság, ma: Gátér része, Bács-Kiskun megye) 151, 152, 161, 164, 167, 168, 174, 186, 197, 221, 227
- Kis-szitói veteményeskert (**Dunapataj**) 147
- Kis szőlő (**Dunapataj**) 131
- Kiszács (Bács vm., ma: Kisac, Szerbia és Montenegro) 59
- Kistelek (Csongrád vm., ma: Kistelek, Csongrád megye) 177, 190, 284
- Kistelek (Kisteleki szállás) (Kiskunság, ma: Kiskunhalas része, Bács-Kiskun megye) 261
- Kobolya kert (**Dunapataj**) 120, 140
- Kobozsi sík (Kiskunhalas) 270, 272, 278
- Kopostyáni veteményeskert (Kopostyán vet. kert) (**Dunapataj**) 118, 126, 130
- Kormányos nevű kert (Kormányos-féle szőlő) (**Dunapataj**) 133

Körtvélyes (Körtvélyesi kert, Körtvélyesi ősi kert) (**Dunapataj**) 115, 135

Közel hegy (**Kiskunfélegyháza**) 211, 225, 227

Krassó megye 86

Kunszentmiklós (Szentmiklós) (Kiskunság, ma: Kunszentmiklós, Bács-Kiskun megye) 91, 338

Kúti hegy (**Kiskunhalas**) 277

Külső-Galambos (Kiskunság, ma: Kiskunfélegyháza része, Bács-Kiskun megye) 181, 208, 214

Kühatári veteményeskert (Kühatári kert) (**Dunapataj**) 127

L

Laposréti szőlő (**Szabadszállás**) 328

Lázárváros (**Kiskunhalas**) 290

Legyen (Bács vm., ma: Ridica–Regöce, Szerbia és Montenegro) 47

Lógói szőlő (**Kiskunmajsa**) 301

Lukáts-féle ház (**Szabadszállás**) 334

M

Majsai templom 215, 298

Majsai út (**Kiskunhalas**) 273

Makó (Csanád vm., ma: Makó, Csongrád megye) 247

Malomsoki-féle szőlő (**Dunapataj**) 133

Máriateresopolis (szabad királyi város Szabadka, Bács vm., ma: Subotica–Szabadka, Szerbia és Montenegro) 45, 265

Mester kertje (**Dunapataj**) 94

Metlészhatáti szőlő (**Dunapataj**) 122

Mélyvölgyháti kert (V. kert mélyvölgyháti) (**Dunapataj**) 137, 142, 143

Mészáros-féle ház (**Szabadszállás**) 343, 345

Mészárszék utca (**Baja**) 64

Mihálytelek (Jászság, ma: Jász-mihálytelek, Jász-Nagykun-Szolnok megye) 153, 177

Mindszent (Pest-Pilis-Solt vm., ma: Solt része, Bács-Kiskun megye) 177

Mindszenti út (**Kiskunfélegyháza**) 188

Miske (Miskei puszta) (Pest-Pilis-Solt vm., ma: Miske, Bács-Kiskun megye) 175, 176

Monor (Pest-Pilis-Solt vm., ma: Monor Pest megye) 98, 157, 158

Moson (Moson vm., ma: Mosonmagyaróvár része, Győr-Moson-Sopron megye) 80

N

Nagy kert (**Szabadszállás**) 320

Nagytemplom (**Kecskemét**) 193

NY

Nyomás (**Kiskunfélegyháza**) 214

Nyomás (Nyomási föld, Nyomási kukoricaföld) (**Kiskunhalas**) 250, 257, 260, 261, 277, 279, 280, 294

Nyomásszél (**Kiskunfélegyháza**) 214

O

Ordas (Pest-Pilis-Solt vm., ma: Ordas, Bács-Kiskun megye) 117, 147

Ország kert (Ország nevű kert) (**Dunapataj**) 115, 117, 118, 124

Ó

Óvár (Moson vm., ma: Mosonmagyaróvár része, Győr-Moson-Sopron megye) 181

Ö

Öreg hegy (Öreg hegyi szőlő) (**Kiskunfélegyháza**) 164, 169, 170, 193, 205, 208

Öreg szőlő (Öreg hegy, Öreg hegyi szőlő) (**Szabadszállás**) 314, 317, 320, 327, 331, 332

P

Pacsér (Bács vm., ma: Pačir–Pacsér, Szerbia és Montenegro) 32, 45, 48, 49

Paks (Tolna vm., ma: Paks, Tolna megye) 270, 272

Pali szőlő (**Dunapataj**) 107

Paptovai veteményeskert (Paptovai kert) (**Dunapataj**) 127, 133

Pasztorovác háza (**Baja**) 23

Páka (Kiskunság, ma: Kiskunfélegyháza része, Bács-Kiskun megye) 222, 223, 224, 225

Páztoha (Heves vm., ma: Pásztó, Nógrád megye) 79

Pest (szabad királyi város, ma: Budapest része, Pest megye) 33, 45, 197, 209, 234, 265, 283

Pest vármegye 100, 270

Petői hegy (Petői szőlő) (**Baja**) 57
Pék malma (**Baja**) 45
Pétervárad (Katonai Határőrvidék, ma: Petro-
varadin–Pétervárad, Szerbia és Monte-
negro) 33
Phara templom (**Baja**) 30
Pipa rét (**Kiskunhalas**) 279, 284, 290

R

Radna (Máriaradna, Arad vm., ma: Radna,
Románia) 153, 160, 174, 183, 200, 202,
217
Rácalmás (Fejér vm., ma: Rácalmás, Fejér
megye) 315
Ráckevei (Pest-Pilis-Solt vm., ma: Ráckeve,
Pest megye) 177
Reecicza (**Kiskunfélegyháza**) 203, 217
Restányi templom (**Buda**) 42
Resttöltési erdős kert (**Dunapataj**) 100, 101,
128
Rigyica (Bács vm., ma: Ridica–Regöce, Szer-
bia és Montenegro) 31, 32

S

Sas (Heves vm., ma: Tiszasas, Jász-Nagykun-
Szolnok megye) 181, 183
Sas korcsma (**Baja**) 74
Setét zatonai vagy Csöröngői kert (**Dunapataj**)
122
Simon nevű kert (**Dunapataj**) 133
Sinka szőlő (**Dunapataj**) 115
Solt (Pest-Pilis-Solt vm., ma: Solt, Bács-Kis-
kun megye) 132
Sopron (szabad királyi város, Sopron vm., ma:
Sopron, Győr-Moson-Sopron megye)
245
Sotonyi erdős kert (**Dunapataj**) 107
Sükösd (Pest-Pilis-Solt vm., ma: Sükösd,
Bács-Kiskun megye) 176

SZ

Szabadkai út (**Kiskunhalas**) 257
Szabadszállás (Kiskunság, ma: Szabadszállás,
Bács-Kiskun megye) 16, 265, 305, 306,
307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314,
315, 317, 318, 319, 321, 322, 323, 324,
326, 327, 330, 331, 332, 333, 334, 335,
337, 339, 340, 341, 342, 343, 345, 346,
347, 348, 349
Szabó kert (Szabó szőlő) (**Dunapataj**) 115
Szalkszentmárton (Pest-Pilis-Solt vm., ma:
Szalkszentmárton, Bács-Kiskun megye)
98

Szantova (Bács vm., ma: Hercegszántó, Bács-
Kiskun megye) 32
Szarvás (**Kiskunhalas**) 175
Szeged (szabad királyi város, Csongrád vm.,
ma: Szeged, Csongrád megye) 153, 158,
160, 164, 174, 184, 200, 248
Szekercezi szőlő (**Baja**) 74
Szent Antal utca (**Dunapataj**) 21
Szentés (Csongrád vm., ma: Szentés, Cson-
grád megye) 163
Szent Ferenc Rend temploma (**Baja**) 24
Szentkút (Szt. Kút) (Kiskunság, ma: Petőfi-
szállás, Bács-Kiskun megye) 158
Szent Miklós templom (**Baja**) 25
Szent Rochus (Rókus kápolna, Rókus tem-
plom) (**Baja**) 30, 37, 58, 59, 60, 81
Szent Tamásnál lévő szőlő (**Dunapataj**) 138
Szerb templom (**Buda**) 42
Szerb templomok (**Baja**) 42
Szitóháti kert (**Dunapataj**) 138
Szitói (Szitószéli) veteményeskert (**Dunapa-
taj**) 140, 141, 144
Szolnok (Külső-Szolnok vm., ma: Szolnok,
Jász-Nagykun-Szolnok megye) 298, 299
Szőlőhegy (**Dunapataj**) 112
Szőlőhegy (**Kiskunfélegyháza**) 235

T

Tajó (Tajói puszta, Tajói föld) (**Kiskunhalas**,
Kiskunság, ma: Kiskunmajsa része, Bács-
Kiskun megye) 254, 270, 272, 275, 280,
285, 288
Tardi szőlő (**Dunapataj**) 144
Tas (Pest-Pilis-Solt vm., ma: Tass, Bács-Kis-
kun megye) 331, 336, 338
Tavankút (Szabadka határ része, Bács vm.,
ma: Gornji Tavankut, Donji Tavankut,
Alsótavankút és Felsőtavankút, Szerbia
és Montenegro) 45
Téglaégető veteményeskert (**Dunapataj**)
120, 124, 126
Tétény (Pest-Pilis-Solt vm., ma: Budapest
része, Pest megye) 42
Tolna vármegye 270
Tőkehi di veteményeskert (Tőkehi kert)
(**Dunapataj**) 107, 120, 136
Tribli szőlő (**Baja**) 74, 82

U

Ug (Heves vm., ma: Tiszaug, Jász-Nagykun-
Szolnok megye) 242
Uszód (Pest-Pilis-Solt vm., ma: Uszód, Bács-
Kiskun megye) 16, 103, 117, 128, 240,
241, 248

Ú

- Új hegy (Új szőlőhegy) (**Kiskunfélegyháza**)
200, 203
Új hegyi szőlő (**Szabadszállás**) 348
Újvidék (szabad királyi város, Bács vm., ma:
Novi Sad–Újvidék, Szerbia és
Montenegro) 45

V

- Vadkert (Pest-Pilis-Solt vm., ma: Soltvadkert,
Bács-Kiskun megye) 175
Varga Homródi veteményeskert (**Dunapataj**)
135
Varjas (Varjasi új szőlő, Varjasi szőlő) (**Sza-
badszállás**) 314, 317, 318, 319, 320
Varjú-féle szőlő (**Kiskunmajsa**) 301
Vaskúti utca (**Baja**) 50

- Vác (Pest vm., ma: Pest megye) 173, 182
Vásárállás (**Baja**) 55, 60
Vásárállás (**Kiskunfélegyháza**) 222
Verebély (Nógrád vm., ma: Mátравerebély,
Nógrád megye) 153
Verebi föld (**Kiskunfélegyháza**) 203
Veres-foka (**Dunapataj**) 119, 122
Veresfoki erdős kert (**Dunapataj**) 137
Veresfoki gyümölcsös kert (Veresfoki kertek)
(**Dunapataj**) 135
Vodiczai szőlő (**Baja**) 78, 82

Z

- Zátonyi kert (**Dunapataj**) 141
Zombor (szabad királyi város, Bács vm., ma:
Sombor–Zombor, Szerbia és
Montenegro) 32, 57, 83
Zöldfa utca (**Baja**) 66

ÖSSZEFOGLALÓ

A kötetben hat Duna–Tisza közí mezőváros: Baja, Dunapataj, Kiskunfélegyháza, Kiskunhalas, Kiskunmajsa és Szabadszállás levéltárában őrzött 186 darab, az 1738–1847 közötti évekből származó végrendeletet tettünk közzé. Ennél sokkal nagyobb a végrendeletek száma, de terjedelmi és pénzügyi korlátok miatt csak válogatás kiadására volt lehetőség. Ez a kötet a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat Levéltára Kecskeméti testamentumok I–IV. kötetének folytatása. Az érintett települések végrendeletei három nagy közigazgatási egység életébe engednek bepillantást. Baja Bács vármegyében, Kiskunfélegyháza, Kiskunhalas, Kiskunmajsa és Szabadszállás a Kiskun Kerületben, Dunapataj Pest-Pilis-Solt vármegyében található. Közülük a kiskun mezővárosok helyzete különösen érdekes.

Az 1745. évi redempciót követően lakóik szabad emberként, szabadon rendelkezhetek a tulajdonukkal. Ez a szabadság természetesen nem volt korlátok nélküli. A szabad földforgalmat korlátozta az ősiségi jog, amely csak a szerzett vagyon szabad adásvételét tette lehetővé, az ősiekre elő- vagy visszavásárlási joguk volt az egyenesági leszármazottaknak. A jászkun örökösödési jog szerint a redimált föld a fiúk elvitathatatlan öröksége. Sajátos az is, hogy itt a nemesek a Kiskun Kerületben nem érvényesíthették az előjogikat, nekik is kellett pl. adót fizetni, bizonyos közmunkákat és a rájuk kiszabott testi fenytést azonban pénzzel megválthatták.

A szabad földbirtoklás, a kötetlen határhasználat a Kiskunság déli részén szállás-tanyás településrendszer kialakításához vezetett. Kiskunhalas, Kiskunfélegyháza és Kiskunmajsa ilyen településsé fejlődött a 18. század második felében. A Kiskunság északi részén a határhasználatra a háromnyomásos gazdálkodás a jellemző. Szabadszálláson a szállások a Kígyós ér mellett jöttek létre. A redemptus gazdáknak a lakóházaik mellett ólas kertjeik voltak, – itt tartották az ígás- és a fejősjószágot, és részben a takarmányt is –, a belterületől távol pedig ún. szállásokat alakítottak ki, ahol a heverő jószágot, a gazdasági eszközöket és a takarmányt tartották, valamint itt voltak a búzavevéseik.

Kiskunhalason a belterületől délre helyezkedtek el a szérús- vagy akolkertek, ahol a fejősmarhák, az ígás állatok, a kezes jószágok, a sertések és a baromfiak istállói és óljai, valamint a fejősjuhok akoljai voltak. Itt teleltek a pusztákról hazaszorult állatok, ide gyűjtötték a téli takarmányt, itt nyomtatták a gabonaféléket, és itt vermelték el a gabonát. A terület egy részét kertként is hasznosították. A gabona vermélése Kiskunfélegyházán is szokásban volt.

A végrendeletekben a nagyállattartásra (szarvasmarha, ló, juh, sertés) számos példát találunk. A kiskun mezővárosok Kecskeméthez és Nagykörhöz hasonlóan külterjes állattenyésztést folytattak, amelyből jelentős jövedelmük származott. A népesség gyarapodásával az állatállomány is növekedett, és mivel a legelők egy része vízállásos területen, más része pedig futó-

homokon volt, hamarosan kicsinek bizonyultak. Ezért a kiskun mezővárosok újabb és újabb puszták vásárlására vagy bérlésére kényszerültek. Kiskunfélegyházán egyházzán a nyomáson legelt a tehén- és borjúcsorda, valamint a kezes ménes. A sertéstartás kismértékű. Amíg a szarvasmarhák száma Kiskunfélegyházán 1752–1848 között a háromszorosára nőtt, addig a juhoké több mint tízszeresére emelkedett. A lótartásnak nem volt lényeges szerepe. Kiskunhalason a 18. század második felétől lett egyre jelentősebb a birkatar-tás, amely a 19. századra meghatározó ágazattá fejlődött. A Kiskunságban a juhnyájak mellett nagy szerepe volt a szárnak, teherhordásra és köz-lekedési eszközként használták. Tartását kiskunfélegyházi, kiskunhalasi és bajai végrendeletek bizonyítják. Méhészetnek csak Dunapatajon és Kiskunhalason, halászatnak Baján vannak nyomai. Baját leszámítva minden tele-pülésen az állatállomány nagysága határozta meg a vagyoni nagyságát.

A Duna–Tisza közén a növénytermesztés fontos szerepet játszott a lakos-ság és az állatállomány ellátásában, de jelentősége alatta maradt az állatte-nyésztésének. A közölt végrendeletekben a kenyérgabonafélék közül a búza és az árpa, a takarmánynövények közül a kukorica, köles, zab, répa termesztése bizonyítható. Az ipari növények közül kendert Dunapatajon, Kiskunha-lason és Szabadszálláson, lent és dohányt Kiskunfélegyházán, nádat Kiskunhalason termesztettek. A legnagyobb jelentősége a szőlő- és gyümölcsster-mesztésnek volt, amely lehetővé tette a silány homokterületek hasznosítását. A termelt gyümölcsök fajtájáról alig esik szó a végrendeletekben. Szőlőt mindegyik mezőváros határában termeltek, emellett Dunapatajon, Kiskunhalason, Kiskunfélegyházán a szilvát, Kiskunhalason a körtét említik. A szőlő és a bor mind a hat mezővárosban nagyon fontos bevételi forrást jelentett. A kiskunfélegyházi szőlőterületek jellemzője a köztes gyümölcsstermesztés, a szőlőtőkék közé ültetett sok gyümölcsfa. Itt egyáltalán nem voltak gyü-mölcsösök. Ezzel szemben kiterjedt és széleskörű kertkultúra jellemző Dunapatajra. Itt sokféle kerttel, ún. veteményes-, gyümölcsös-, káposztás-, valamint kenderes, szilvás, erdős és csenkés kerttel találkozhatunk. Ennek megfelelően a város határának jelentős részét foglalták el a főként ártéri kertek, amelyek állandó szereplői a végrendeleteknek.

A testamentumok Dunapatajon olajütő malomról, szárazmalomról, vízi-malmokról, Szabadszálláson szárazmalmokról, Kiskunfélegyházán száraz- és szélmalomról tesznek említést. Kiskunhalason és Kiskunmajsa-n is történik utalás malmokra, anélkül azonban, hogy a fajtájukat megneveznék. Baján a testamentumok sok gabonátárolásra alkalmas hombárt jeleznek.

A végrendeletek társadalmi hovatartozását vizsgálva megállapíthatjuk, hogy a többségük gazdálkodó, kisebb részük háztartást és részben gazdaságot vezető nő, nemes, értelmiségi, iparos, kereskedő, néhány esetben betyár és rab.

A közölt végrendeletekben számos érdekes adat található az ingatlanok fajtáira, az építkezési szokásokra, a lakáskultúrára, a bútorokra, a ruhavise-letre, a gazdasági, házi és ipari eszközökre, a konyhai edényekre, az éksze-

rekre stb. vonatkozóan. Ezek mellett ritka pénzfajtákkal és mértékegységekkel találkozhatunk, főként a dunapataji, kiskunhalasi és kiskunfélegyházi végrendeletekben. Zsidó kereskedőkről Baján, Kiskunhalason, Kiskunfélegyházán és Szabadszálláson, görög kereskedőkről Kiskunfélegyházán történik említés.

A kötet végén feloldjuk a rövidítéseket, megadjuk az idegen szavak, régi kifejezések és fogalmak jelentését, a mértékegységek, pénznemek nagyságát és értékét. A közölt dokumentumokban való tájékozódást személynév-, tárgy- és helynévmutató könnyíti.

RESÜMÉE*

In diesem Band ist eine Wahl (186 Stück) von in Archiven von sechs Marktflecken aus dem Gebiet zwischen Donau und Theiß (Baja, Dunapataj, Kiskunfélegyháza, Kiskunhalas, Kiskunmajsa und Szabadszállás) bewahrten Testamenten aus den Jahren 1738-1847 zu lesen. Dieses Werk ist Fortsetzung der Serie „Kecskeméter Testamente Bd. 1-4., Hrsg.: Archiv der Komitatsregierung Bács- Kiskun“ (*Kecskeméti testamentumok 1-IV. Kiadja a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat Levéltára*).

Die Testamente der erwähnten Siedlungen gewähren ins Leben von drei Verwaltungseinheiten (Komitat Bács, Bezirk Kiskun und Komitat Pest-Pilis-Solt) einen Einblick. Von diesen ist der Zustand der kleinkumanischen Marktflecken besonders interessant. Die hiesigen Einwohner konnten nach der Redemption 1745 über ihren Besitz fast völlig frei verfügen. Daneben konnten sich die Adelsprivilegien nur beschränkt geltend machen. Auf dem südlichen Gebiet von Kleinkumanien führten der freie Bodenbesitz und die ungebundene Feldmarkbenutzung in der zweiten Hälfte des 18. Jahrhunderts zur Entstehung eines eigenartigen Siedlungssystems (der sogenannten Obdächer und Bauernhöfe). In diesen kleinkumanischen Marktflecken – ähnlich wie in Kecskemét und in Nagykovács – war die extensive Tierzucht charakteristisch, die einen bedeutenden Eintrag gab. In den Testamenten gibt es zahlreiche Beispiele an die Großtierzucht (Rindvieh, Pferd, Schaf, Schwein). Mit Wachstum der Bevölkerung vermehrte sich auch der Tierbestand, deshalb waren die Marktflecken gezwungen immer neuere Heiden zu kaufen oder zu mieten. In Kleinkumanien spielte – neben den Schafherden – auch der Esel eine große Rolle, der sowohl als Packtier als auch als Verkehrsmittel verwendet wurde. Die Eselzucht wird durch Testamente aus Kiskunfélegyháza, Kiskunhalas und Baja bewiesen.

Die Testamente geben auch über den Pflanzenbau wichtige Informationen. Neben der Züchtung von verschiedenen Brotgetreiden (Weizen, Gerste), Futtergewächsen (Mais, Hirse, Hafer, Rübe) und Nutzpflanzen (Hanf, Flachs, Tabak, Rohr) hatten der Weinbau und der Obstanbau die größte Bedeutung, die die Benutzung des schlechten Sandgebietes ermöglichten. Auf die angebauten Obstarten fiel in den Testamenten kaum ein Wort, aber Wein wurde an der Feldmark jeder Marktflecken angebaut, die Traube und der Wein bedeuteten in allen sechs Marktflecken eine wichtige Einnahmequelle.

Die Testamente erwähnen auch Stampf-, Zug-, Wasser- und Windmühlen.

Die Gesellschaftszugehörigkeit der Erblasser untersuchend kann es festgestellt werden, daß die Mehrheit der Testatoren Landwirt war, den kleineren Teil den Haushalt und (zum Teil auch) die Wirtschaft führenden Frauen,

---

* Fordító: Köfalviné Ónodi Márta

Adligen, Intellektuellen, Handwerker, Handelsleute vertraten, und in einigen Fällen auch Betyar und Häftling vorkamen.

In den veröffentlichten Testamenten gibt es zahlreiche interessante Information über die Arten der Immobilien, Baugewohnheiten, Wohnkultur, Möbel, Kleidertracht, über die Wirtschafts-, Haus- und Industriergeräte, Küchengeräte und Schmucksachen usw. Daneben sind in den Testamenten seltene Geldsorten und Maßeinheiten zu lesen.

Am Ende des Bandes ist die Aufhebung der Abkürzungen, bzw. Bedeutungserklärung der Fremdwörter, Maßeinheiten, Geldsorten, veralteten Ausdrücke und Begriffe zu finden. Die Orientierung in den veröffentlichten Dokumenten wird durch Personennamen-, Ortsnamen- und Sachverzeichnis erleichtert.

IRODALOM

A MAGYAR NYELV ÉRTELMEZŐ SZÓTÁRA

1959–1962

Szerkesztette: A Magyar Tudományos Akadémia
Nyelvtudományi Intézete. Budapest. 1–7. k.

A MAGYAR NYELV TÖRTÉNETI-ETIMOLÓGIAI SZÓTÁRA

1967–1984

Főszerkesztő: Benkő Lóránd. Budapest. 1–4. k.

ANGELOTTI Zsuzsanna–FUX Kornél

1999

Magyar pénzérmék és papírpénzek. Nagykovácsi.

ANTALFFY Gyula

1982

Reformkori magyar városrajzok. Budapest.

ANTAL Péter

1986

Végrendelkezés Debrecenben az 1820-as években. In: A Hajdú-Bihar Megyei Levéltár évkönyve XIII. Debrecen. 59–76.

BABOS Kálmán

1899

Közhasznú magyarázó szótár. Budapest.

BAGI Gábor

2001

Kiskunhalas társadalma a redempciótól a polgári forradalomig (1745–1848). In: Kiskunhalas története 2. Tanulmányok Kiskunhalasról a 18–19. századból. Szerkesztette: Ö. Kovács József–Szakál Aurél. Kiskunhalas, 355–388.

BATHÓ Edit

2004

A jász viselet. Jászberény.

BÁLINT Sándor

1957

Szegedi szótár. Budapest. 1–2. k.

BÁNKINÉ MOLNÁR Erzsébet

1995

A Jászkun Kerület igazgatása 1745–1876. In: A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Múzeumok Közleményei 51. Szerkesztette: Szabó László. Szolnok.

- 2000 Redemptusok. Gazdaság és életmód Kiskunfélégyházán a redempció első évszázadában. Debrecen.
- 2001 Kiskunhalas mezőváros önkormányzata a redempciótól az 1848. évi márciusi törvényekig. In: Kiskunhalas története 2. Tanulmányok Kiskunhalasról a 18-19. századból. Szerkesztette: Ö. Kovács József–Szakál Aurél. Kiskunhalas. 9-50.
- BENE János
1989 Végrendeletek és hagyatéki leltárak Nyírbátorból. Nyírbátor.
- BOGDÁN István
1987 Régi magyar mértékek. Budapest.
1990 Magyarországi hossz- és földmértékek 1601–1874. Budapest.
- BUR Márta
1985 A balkáni kereskedők és árukészleteik a XVIII. századi Magyarországon (1737–1753) In: Ethnographia 2–3. Budapest. 251–274.
- CZÉGÉNY Istvánné
2001 Jászberényi végrendeletek a 18–19. századból. In: Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Levéltár Közleményei 4. Sorozatszerkesztő: Zádorné Zsoldos Mária. Szolnok.
- CSIZMADIA Andor–KOVÁCS Kálmán–
ASZTALOS László
1981 Magyar állam- és jogtörténet. Budapest.
- CSÍK Antal–KOZMA Huba–
NYERGES Benjamin–SZABÓ Lajos
1993 Kiskunmajsa története. Kiskunmajsa.
- ECKHART Ferenc
2000 Magyar alkotmány- és jogtörténet. In: Millenniumi magyar történelem. Szerkesztette: Mezey Barna. Budapest.
- ERDÉLYI MAGYAR SZÓTÖRTÉNETI TÁR
1975–2002 Anyagát gyűjtötte és szerkesztette: Szabó T. Attila. Bukarest–Budapest–Kolozsvár. 1–11. k.

- FÉNYES Elek
1839–1844 Magyar Országnek, 's a' hozzá kapcsolt tartományoknak mostani állapotja statistikai és geographiai tekintetben. Pest. 1–6. k.
- 1851 Magyarország geographiai szótára, mellyben minden város, falu és pusztá, betűrendben körülményesen leíratik. Pest. 1–4. k.
- GYÁRFÁS István
1880 Régi jászkun termértékek. In: Századok. 1880. évf. VIII. füzet. Budapest. 679–683.
- GYÖRFFY István–VISKI Károly
é. n. A magyarság tárgyi néprajza. Budapest. 1–2. k.
- HÁZI Jenő
1930 Sopron szabad királyi város története. II. rész. 1. k. Végrendeletek és egyéb feljegyzések 1390-től 1524-ig. Sopron.
- 1931 Sopron szabad királyi város története. II. rész 2. köt. Végrendeletek, közgyűlési jegyzőkönyvek, polgárkönyvi feljegyzések és különféle számadások 1400-tól 1541-ig. Sopron.
- HORVÁTH József
1987 A XVII. század elején keletkezett győri végrendeletekről. In: Győri tanulmányok 8. k. Szerkesztette: Honvári János. Győr. 113–138.
- 1991 A győri végrendelkezők családi konfliktusai a 17. század első felében. In: Rendi társadalom – polgári társadalom 3. Társadalmi konfliktusok Salgótarján. 1989. június 15–18. Adatok, források és tanulmányok a Nógrád Megyei Levéltárból 16. Szerkesztette: Á. Varga László. Salgótarján, 233–244.
- 1992 A győri végrendelkezők „vidéki” kapcsolatai a XVII. század első felében. (Adalékok a korabeli Győr vonzaskörzetének vizsgálatához.) In: Dunántúl településtörténete IX. Város–mezőváros–városiasodás. Szerkesztette: Solymosi László–Somfai Balázs. Veszprém. 291–304.
- 1992 Győr bírói a XVII. század első harmadában – végrendeleteik tükrében. In: Comitatus 2. 1992. 10. 55–60.

- 1995 Egy végrendeletkutató tapasztalataiból. In: Rendi társadalom – polgári társadalom Supplementum. Szerkesztette: Á. Varga László. Debrecen, 433–444.
- 1995 Győri végrendeletek a 17. századból I. 1600–1630. Győr.
- 1996 Győri végrendeletek a 17. századból II. 1631–1654. Győr.
- 1997 Győri végrendeletek a 17. századból III. 1655–1699. Győr.
- 2001 Végrendelkezés Halason (1700–1850). In: Kiskunhalas története 2. Tanulmányok Kiskunhalasról a 18–19. századból. Szerkesztette: Ö. Kovács József–Szakál Aurél. Kiskunhalas. 495–518.

IVÁNYOSI-SZABÓ Tibor

- 2002 Kecskeméti testamentumok I. 1655–1767 Forrásközlemények IV. Kecskemét.
- 2003 Kecskeméti testamentumok II. 1768–1781 Forrásközlemények V. Kecskemét.
- 2004 Kecskeméti testamentumok III. 1782–1820 Forrásközlemények VII. Kecskemét.
- 2004 Kecskeméti testamentumok IV. 1821–1848 Forrásközlemények VIII. Kecskemét.

KISS József

- 1979 A Jászkun Kerület parasztsága a Német Lovagrend földesúri hatósága idején (1702–1731). Budapest.

KISS Z. Géza

- 1989 A török alóli felszabadulástól az első világháború végéig. In: Baja története a kezdetektől 1944-ig. Szerkesztette: Köhegyi Mihály. Budapest. 200–286.

KOCSIS Gyula

- 1993 18. századi ceglédi végrendeletek. In: Történeti és néprajzi tanulmányok Ceglédről. Ceglédi füzetek 28. Szerkesztette: Kocsis Gyula. Cegléd. 5–31.

KÖHEGYI Mihály

- 1971 Pénztörténeti adatok Mária Terézia korából (1759–1770). In: Numizmatikai Közlöny LXX–LXXI. évf. 59–68.

- KÖHEGYI Mihály–NAGY Ádám
1975 Pénz- és gazdaságtörténeti adatok Mária Terézia korából. In: Bács-Kiskun Megyei Múzeumok Közleményei Cumania III. Historia. Szerkesztette: Horváth Attila. Kecskemét. 103–144.
- KÖVÉR György
1993 Az Osztrák Nemzeti Bank működése és az Osztrák–Magyar Bank alapításának előzményei, 1851–1878 (2. rész) In: A magyar nemzeti bank története I. Az Osztrák Nemzeti Banktól a Magyar Nemzeti Bankig 1816–1924. Szerkesztette: Bácskai Tamás. Budapest.
- KUJBUSNÉ MECSEI Éva
1995 Hagyatékozási szokások Nyíregyházán. In: Nyíregyházi testamentumok (1789–1848). Nyíregyháza.
- LEÁNYFALUSI Károly–NAGY Ádám
2000 Pénzek 1848–1849-ben. A magyar forradalom és szabadságharc pénzei. Kecskemét.
- MAGYAR NAGYLEXIKON
1993–2004 Főszerkesztő: Élesztős László. Budapest. 1–19. k.
- MAGYAR NÉPRAJZI LEXIKON
1977–1982 Főszerkesztő: Ortutay Gyula. Budapest. 1–5. k.
- MAGYAR TÁJSZÓTÁR
1893–1901 Szerkesztette: Szinnyei József. Budapest. 1–2. k.
- MAGYARORSZÁG TÖRTÉNETI
HELYSÉGNÉVTÁRA
PEST-PILIS-SOLT MEGYE
ÉS A KISKUNSÁG (1773–1808)
1988 Szerkesztette: Szaszkoné Sin Aranka. Budapest.
- MAGYARORSZÁG TÖRTÉNETI
KRONOLÓGIÁJA
1983 Főszerkesztő: Benda Kálmán. Budapest. 1–2. k.

MAGYARORSZÁG TÖRTÉNETI
STATISZTIKAI HELYSÉGNÉVTÁRA

1996 8. k. Bács-Kiskun megye. Írta: Iványosi-Szabó Tibor. Budapest.

MAGYAR TÖRVÉNYTÁR

1896 1836–1868. évi törvénycikkek. Budapest.

1897 1000–1895. Werbőczy István hármaskönyve. Budapest.

1900 1657–1740. évi törvénycikkek. Budapest.

MÁTAY Mónika

2002 Halál, akarat, törvény. Testamentumok és hagyatéki perek a 18–19. századi Debrecenben. Phd-disszertáció. Kézirat. Budapest.

MOLNÁR Attiláné

1989 A paraszti vagyon összetételének alakulása Kecskeméten 1655–1769-ig a végrendeletek alapján. In: Bács-Kiskun megye múltjából X. Szerkesztette: Iványosi-Szabó Tibor. Kecskemét. 59–132.

NAGY Ibolya

1984 Végrendeletek és temetkezés Szentesen a 19. században. In: A Móra Ferenc Múzeum évkönyve 1984/85 I. Szeged. 179–192.

NEMES Lajos

2004 Horváth Mihály egri tanácsnok és neje Rákos Erzsébet 1781. évi végrendelete és hagyatéka. In: Archivum 16. Szerkesztette: Csiffáry Gergely. Eger. 195–214.

NÉMETH Gábor

1991 Gyöngyösi testamentumok és fassiolevelek, 1642–1710. In: A Heves Megyei Levéltár forráskiadványai. Eger.

NÉMETH Zoltán

1987 Testamentumok, osztályos egyezségek Nyíregyházán 1759–1792. In: Szabolcs-Szatmár Megyei Levéltár kiadványai II. Közlemények. Nyíregyháza.

- NOVÁK László Ferenc
2002 A Jászkunság településnéprajzi viszonyai a XVIII–XX. században. In: A Jászkunság kutatása 2000. Tudományos konferencia a Kiskun Múzeumban. Jászberény-Kiskunfélegyháza. 81–104.
- OLVASÓKÖNYV KISKUNFÉLEGYHÁZA TÖRTÉNETÉHEZ
1985 Szerkesztette: Iványosi-Szabó Tibor. Kecskemét.
- PAPP Izabella
1994 Jászberényi görög kereskedő végrendelete 1794-ből. In: Múzcumi levelek. 73–74. Szolnok. 53–62.
- PAPP László
1941 Kiskunhalas népi jogélete. In: A Magyar Táj- és Népismeret Könyvtára. Szerkesztette: Kádár László. Budapest. 2. 3–71.
- RAPCSÁNYI Jakab
1934 Baja és Bács-Bodrog vármegye községei. Budapest.
- RÁCZ István
1983 Debreceni végrendeletek 1595–1847. In: A Hajdú-Bihar Megyei Levéltár forráskiadványai 8. Sorozatszerkesztő: Gazdag István. Debrecen. 5–74.
1985 Hajdúvárosi végrendeletek és osztálylevelek. In: A Hajdú-Bihar Megyei Levéltár évkönyve XII. Szerkeszti: Gazdag István. Debrecen. 135–156.
1988 Városlakó nemesek az Alföldön 1541–1848 között. Budapest.
- RÁKOS István
1982 Gazdasági és társadalmi viszonyok Szegeden a testamentumok tükrében (1720–1848). In: Tanulmányok Csongrád megye történetéből VI. Szeged. 97–128.
- RÉVAI NAGY LEXIKONA Az ismeretek enciklopédiája.
1911–1935 Budapest. 1–21. köt.

- SÁRA János
1991 A Habsburg uralkodók kora és pénzverése Magyarországon 1526–1918. Szerkesztette: Szinovszki Sándor. Budapest.
- SZALAI Sándor
2001 Halasi helynevek a 18–19. században. In: Kiskunhalas története 2. Tanulmányok Kiskunhalasról a 18–19. századból. Szerkesztette: Ö. Kovács József–Szakál Aurél. Kiskunhalas. 285–330.
- SZENDE Katalin
1989 A soproni iparosok végrendeleteik tükrében. In: VI. Kézművesipartörténeti Szimpózium. Veszprém. 1988. november 15–16. Szerkesztette: Nagybakay Péter–Németh Gábor. Veszprém. 109–116.
- 1990 A soproni későközépkori végrendeletek egyház- és tárgytörténeti tanulságai. In: Soproni Szemle 44. 1990. 3. sz. 268–273.
- 1993 A nők szerepe a közműiparban a késő-középkorban a soproni és pozsonyi végrendeletek tükrében. In: Házi Jenő Emlékkönyv. Szerkesztők: Dominkovits Péter–Turbuly Éva. Sopron. 169–179.
- SZENTPÉTERY Imre
(1912) 1974 Oklevéltani naptár. Budapest.
- SZÉKELYNÉ KÖRÖSI Ilona
1984 Kecskeméti testamentumok a 17–19. századból. In: Múzeumi kutatások Bács-Kiskun megyében 1984. Szerkesztette: Sztrinkó István. Kecskemét. 119–124.
- TÁRKÁNY SZÜCS Ernő
1961 Vásárhelyi testamentumok. Budapest.
- 1974 Makói parasztok végrendeletei. In: Ethnographia Budapest, LXXXV. évf. 2–3. szám 493–512.
- 1980 Jogi népszokások parasztságunk öröklési rendjében (1700–1945). In: Agrártörténeti Szemle Budapest, XXII. évf. 3–4. szám 273–310.
- 1981 Magyar jogi népszokások. Budapest.

TÓTH Sándor
2001

Szabadszállás múltjából. Szabadszállás.

ÚJ MAGYAR TÁJSZÓTÁR
1979–2002

Főszerkesztő: B. Lőrinczy Éva. Budapest. 1–4.
k.

VAJDASÁG MA – Délvidéki Hírportál, Újvidék. Helységnévtár.

www.vajdasagma.info/0helysegnevtar.php

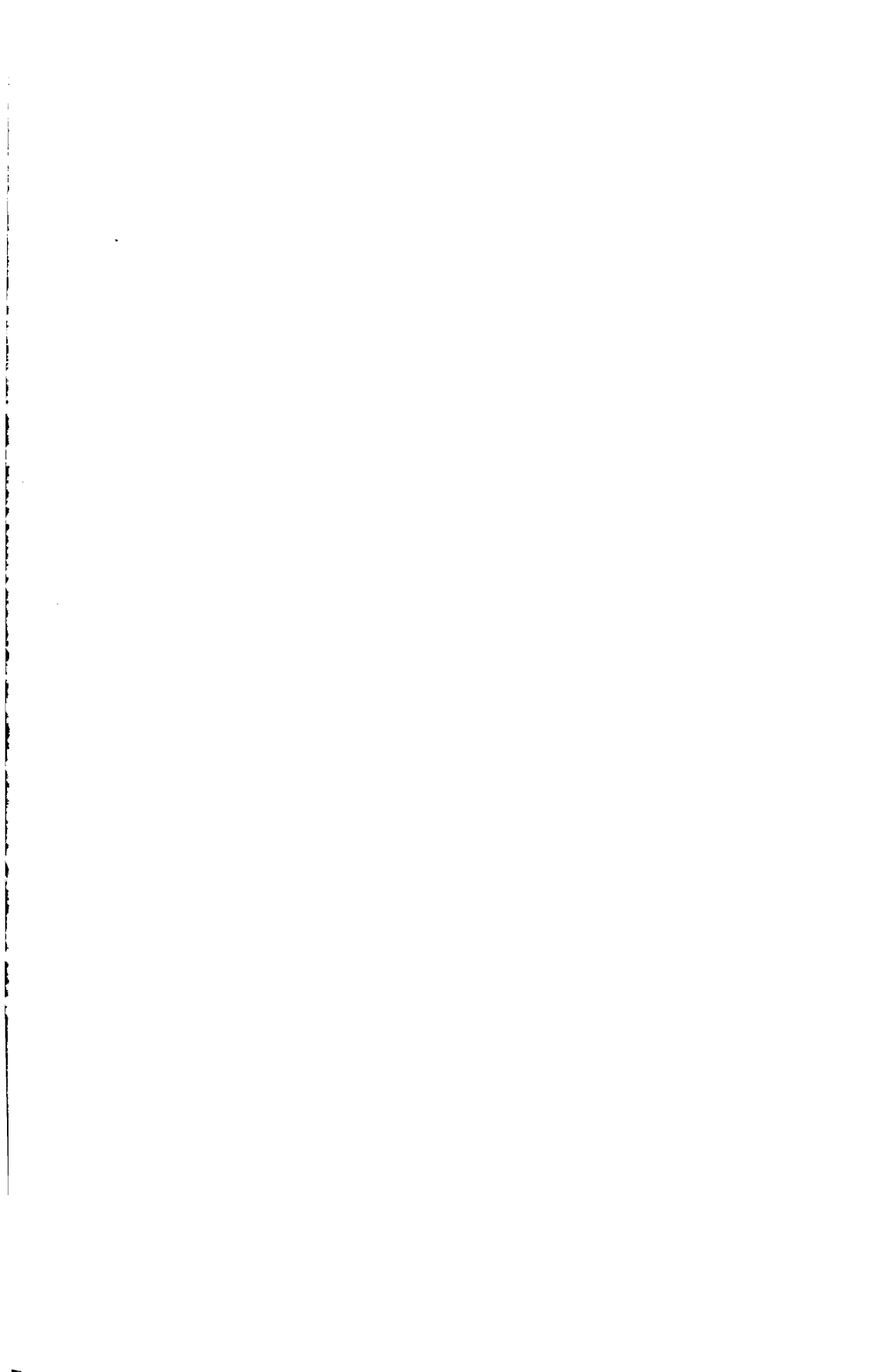

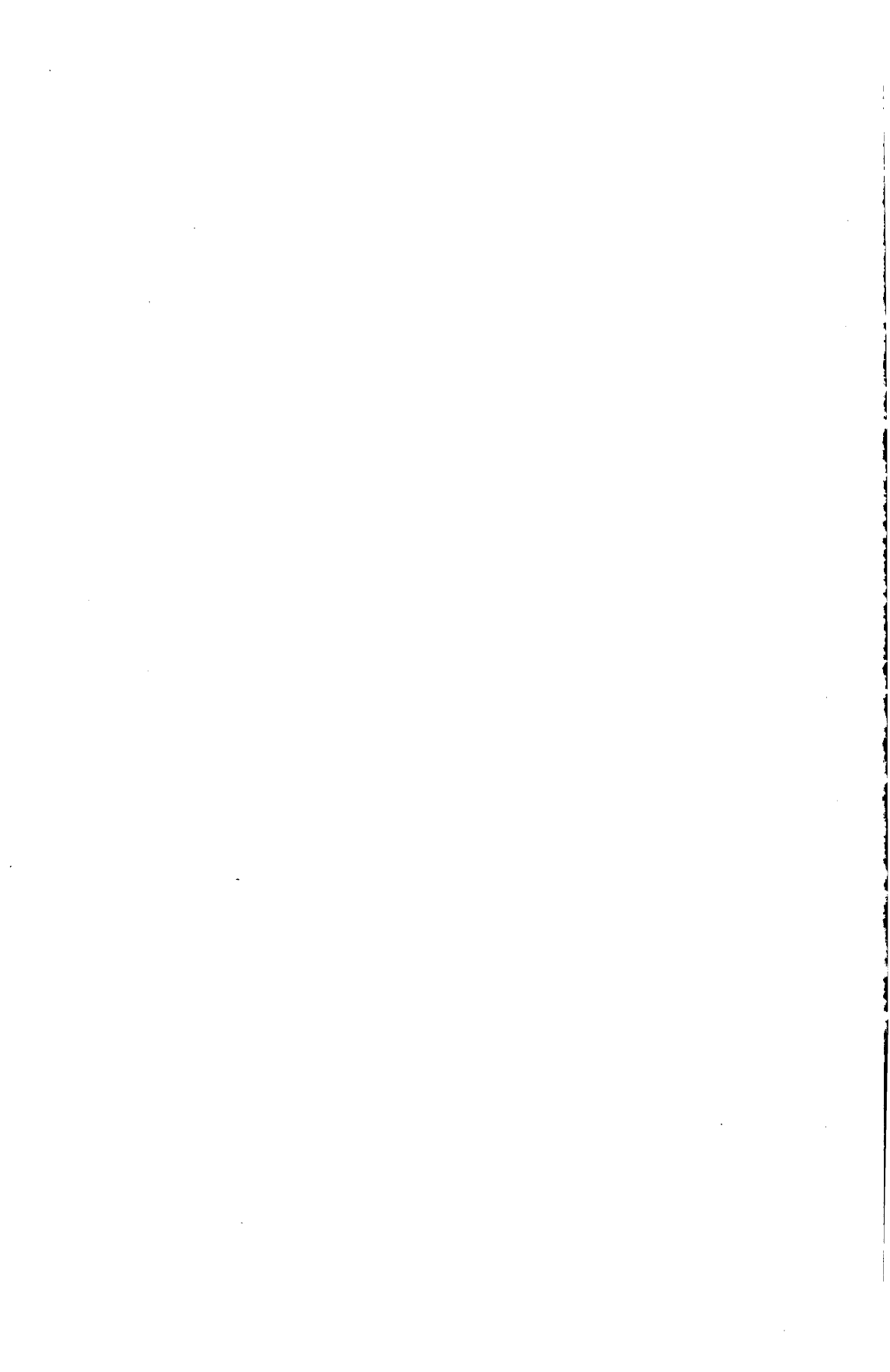
TARTALOM

Bevezetés	5
Baja	19
Bajai végrendeletek 1763–1847	21
Dunapataj	89
Dunapataji végrendeletek 1738–1844	91
Kiskunfélegyháza	149
Kiskunfélegyházi végrendeletek 1766–1845	151
Kiskunhalas	237
Kiskunhalasi végrendeletek 1749–1847	239
Kiskunmajsja	295
Kiskunmajsai végrendeletek 1815–1832	297
Szabadszállás	303
Szabadszállási végrendeletek 1787–1847	305
Rövidítések	351
Latin szó- és kifejezésjegyzék	355
Idegen szavak	363
A végrendeletekben előforduló mértékegységek	365
A végrendeletekben előforduló pénznemek	369
Régi kifejezések, fogalmak	371
A végrendeletekben előforduló kronológiai kifejezések	381
Személynévmutató	383
Tárgymutató	405
Helynévmutató	423
Összefoglaló	429
Resümée	433
Irodalom	435

Nyomdai munkálatok:
ADRIA-PRINT
Nyomdaipari Szolgáltató és Kereskedelmi Kft.
6000 Kecskemét, Külső-Szegedi út 136.
Készült: 300 példányban

400 Ft